

Holy Bible

Aionian Edition®

Amatengu Bible
Matengo Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Amatengu Bible

Matengo Bible

Language: Matengo

Tanzania

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

The Word for the World Southern Africa, 2020

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Matengo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Matengo at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matei	1
Maluko	29
Luka	47
Yohana	77
Mahengu	99
Aloma	128
1Akolintu	142
2 Akolintu	154
Agalatia	162
Aepesu	167
Apilipi	172
Akolosai	175
1 Atesaloniki	178
2 Atesaloniki	181
1 Timoti	183
2 Timoti	187
Titu	190
Pilimini	192
Aebulania	193
Yakobu	203
1 Petili	207
2 Petili	211
1 Yohana	214
2 Yohana	218
3 Yohana	219
Yuda	220
Uyekulii	221

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu japwaga "Atati! Waalekakiya mahakahu gabu ndaba ngase amanyiki se ahenga."

Ndienu alonda bala bapega gudugudu ili kubagana ingobu yaki.

Luka 23:34

Matei

1 Ganga ndi mahina gaka hoku baka Yesu Kilisitu, jojabii mu kibeleku saka Daudi, jojabii nsoko waka Ibulahimu. **2** Ibulahimu ambelika Isaka na Isaka ambelika Yakobo na Yakobu ambelika Yuda naaka alongu baki. **3** Yuda ambelika Pelesi na Zela, nyongo wabu jwabii Tamali, Pelesi ambelika Heziloni na Heziloni ambelika Alami, **4** Alami ambelika Aminadabu na Aminadabu ambelika Nashoni na Nashoni ambelika Salumoni, **5** Salumoni ambelika Boazi, nyongoo waka Boazi jojabii Lahabu na Boazi na Lutu bakabii azazi baka Obedi na Obedi ambelika Yeze. **6** Yeze ambelika Bambu Nkolongu Daudi. Daudi ambelika Solomoni, nyongoo waki Solomoni bunkema Besisheba jojabii nhwanu waka Ulia. **7** Solomoni ambelika Leoboamu na Leoboamu ambelika Abiya na Abiya ambelika Asa, **8** Asa ambelika Yeoshafati na Yeoshafati ambelika Yolamu na Yolamu na Yolamu ambelika Uzia, **9** Uzia ambelika Yosamu na Yosamu ambelika Ahazi na Ahazi ambelika Hezekia, **10** Hezekia ambelika Manase na Manase ambelika Amoni na Amoni ambelika Yosia, **11** Yosia ambelika Yekonia na alongu baki, mu masoba gegala sakabii kipindi sa Ayaudi pabaapelika ku luhami ku Babeli. **12** Pababiya baapelika Ayaudi ku luhami luku Babeli, na Yekonia ambelika Shealutieli na Shetieli ambelika Zelubabeli, **13** Zelubabeli ambelika Abiudi na Abiudi ambelika Eliakimu na Eliakimu ambelika Azoli, **14** Azoli ambelika Sadoki na Sadoki ambelika Akimu na Akimu ambelika Eliudi, **15** Eliudi ambelika Eleazali na Eleazali ambelika Matani na Matani ambelika Yakobu. **16** Yakobu ambelika Josepu, jojabii nndomi waka Malia, nyongoo waka Yesu joakema Kilisitu Nkombosi. **17** Ndienu kwabi niibeleku Komi nu nsesi kutumbuli Ibulahimu mbaka Daudi ni ibeleku komi nu nsesi tumbuka Daudi mbaka Ayaudi pabaakamula kujenda kuluhami ku Babeli, ni ibeleku komi nu nsesi toka pabaakamula kujenda kuluhami mbaka kusaliwa kwaka Kilisitu Nkombosi. **18** Yesu Kilisitu jwasaliwa ana, Malia nyongoo waka Yesu jwabia jusumbiki Josepu. Lakini pa babiya bakoni nganukutama pamu ngati nndomi nu nhwanumundu, Malia jabonikana jubii ni kitumbu kuptete uwesu wa Loho jaka Sapanga. **19** Josepu ndaba jabii mundu waamboni palongi jaka Sapanga, ngasejapai kumpoalihamu Malia, ndi japala kundeka kinunukinunu. **20** Pajwabia jwakoni jwakawasaliya lijambu leheli, Ntumi jukunani waka Bambu ampitila mundotu ampwagila, "Josepu mwana waka Daudi, wijogopa kunzuku Malia kuba nhwanu

wako, ndaba kitumbu saki jupatiki ku uwesu waka Loho jaka Sapanga. **21** Jwiibelika mwana mwanalomi nave wankema liina laki Yesu, ndaba jombi ndi jojwaakombula bandu baki kuhuma mu mahakau gabu." **22** Ndienu, haga goti gapitii ili litimia lilobi laka Bambu lejwawpaga kwi indela jaka mlotu waka Sapanga, **23** "Linga, kamwalii jwanga kuketanga na mwanalomi jwiitoluta kitumbu, ambelika mwana mwanalomi, najombi bankema liina la Manueli." Maana jaki, "Sapanga jubii pamu na twepani." **24** Ndienu, Josepu pa jwajumuka mu lugonu jatenda ngati ntumi jukunani eampwagila, anzukua Malia nhwanu waki, nukujenda naku kunyumba jaki. **25** Lakini ngasejagoni naku mbaka Malia pajabelika mwana mwanalomi. Najombi Josefus ankema liina laki Yesu.

2 Yesu jasaliwa ku musi guku Betelehemu, ku nndema uku Yudea, masoba Helodi pajwabii bambu nkolongu. Bandu baamanya gagipitila mweni katai sukulingali ndondu babahuma upandi golipiti iyoba bahika ku Yelusalemu, **2** baalalukiya bandu, "Jubii kwaa mwana jojibya bambu nkolongu jwa Ayaudi, jojusaliwi? Tujibwemi ndondu jaki jipitii upandi golipiti iyoba, tuhikiki kungungamali." **3** Bambu nkolongu Helodi pajajoa ganiaga, jahangajiki ngamaa mmoju jaki, jombi pamu na bandu boti buku Yelusalemu. **4** Ndienu Helodi, jaakema pamu agolu akolongu boti na abola ba malagalaki jalalukiya bombi, "Boo, Kilisitu Nkombosi jwisisaliwa kwako?" **5** Nabombi bajibua, "Jisaliwa ku musi uku Betelehemu, ku nndema uku Yudea. Ndaba mlotu waka Sapanga ejuandiki, **6** 'Mwabandu buku Betelehemu musi gogubii ku Yudea, mwanganya mwaasoku kati jaka kilongosi ba bandu buku Yudea, ndaba kwinu jiihuma kilongosi, jojaalongua bandu bangu buku Izilaeli.'" **7** Ndipala Helodi jaakema bandu bala baamanya gagipitila sukulingali ndondu su ujobu, ili bumpwagila muda gojipitila ndondu. **8** Ndienu jaatuma ku Betelehemu, japaawa, "Nzendannya mukataputa sapi pajubii mwana hoju. Anamubweni mwihiaka kumbwagi na nane kabee nijenda kungungamali." **9** Ebajomula kunzoane bambu nkolongu batenda kuboka. Na ndondu jela jebabiya bijibwemi upandi kolipiti iyoba jaalolunglikiya nukujenda kujema pandu pajabii mwana pala. **10** Ebijibona ndondu jela, batoguli ngamaa. **11** Ndienu, bajingala nnyumba, bummbona mwana jola pamu na Malia nyongoo waka mwana, bapega magoti nukungungamali. Ndipala baogula mikoba jabu, nukumpeke nhupi yabu, zaabu nu ubani na mahuta gabagakema manemane. **12** Sapanga jaakana

mundotu biikelebuki kabee kwaka Helodi, ndienu najombi jaabatisa mu losi luku Yoludani. 7 Lakini bakelubuka mwa manyumba gabu kupete indela pajabona Afalisayu bingi naka Asadukayu bunhiki jengi. 13 Pababoka ageni bala, ntumi juku kunani ili jaabatisa, jaapwagila, "Mwanganya mwi kibeleku jwaka Bambu ampitila Josepu mu ndotu, ampwagila, si lijoka! Nya joantonyiki kujepa kutemuliwa na "Jumuka! Gunzukua mwana pamu na nyongoo, ntilila Sapanga kokwhihikaje? 8 Nhenga mahengu gagalangi ku Misili. Mwakatama konioku mbaka enampwagila, nndekaki mahakau gino. 9 Mwiwasali nhwesa kujepa ndaba Helodi jupala kunkoma mwana weajo." 14 kutemuliwa na Sapanga sukulpwagi, 'Atati bitu Ndienu, Josepu jajumuka, anzukua mwana pamu na Ibulahimu.' Numpwagi sakaka, Sapanga juwesa amabu baki ikilu ajelaje, nukujendane ku Misili. 15 kung'anambu malibu haga gabia bana baka Ibulaimu. Jatama hoku mbaka Helodi ejakuwa. Lijambu heli 10 Ndienu lipengu abei punhina ji mikongu, na lahengika ili lilibi lejwawpaga Bambu kwi indela juku henu nkongu gokapi wanga kupapa matunda gasapi mlota litimia, "Nunkema mwana wangu kuhuma ku biitenda kuguseku nukuguleke pamwotu. 11 Nepani Misili." 16 Helodi pajamanya baamanya gagipitila numbatisa kwa masi kulangi nndekaki mahakau gino. sukulingga ndondu bala babia ankongiki, jayomiki Lakini jojuhika munyuma jane jubii nu uwesu kupeta ngamaa. Jaamulisa bana boti akanalomi buku musi nepani, nane ngasembalika hata kujuku makobasi uku Betelehemu na baabii pambipi jabu, baabii gaki. Jombi jambatisa kwa Loho jaka Sapanga na na yaka ibeli na pai jaki akomika. Jwahenga hela kwa mwotu. 12 Jombi jubi ni kipalu saki mumaboku kulengana na muda gobabia bumpwagi bandu bala. gaki, ili jupeta ilebi yaki, ni inganu yaki jaibeka 17 Ndienu, hegatimia malobi gajapwaga Mlota waka mukikoku, lakini mwegeu jagujosa kwa mwotu wanga Sapanga jobunkema Yelemia, 18 "Sauti jajoaniki ku kususuka." 19 Ndienu, Yesu jahuma ku Galilaya, jahika Lama, kilelu su usungu nkolongu nu kulobalake. ku losi luku Yoludani, kubatiswa na Yohana. 14 Lakini Laheli jaalele bana baki, wala ngakupala kuntulisa, Yohana jalenga kumpenga, sukupwaga, "Nepani ndi ndaba boti awii." 19 Helodi ejakuwa, ntumi juku nani nembalu kubatiswa nawe, kubi boo, wehapa guhika jwaka Bambu ampitila Josepu mu ndotu ku Misili, 20 kwango?" 15 Lakini Yesu anzbua, "Kuleka pe kubia ampwagila, "Jumuka! Gunzukua mwana pamu na ahelahe kwa sajeno, ndaba ndi ekupalika tutimisa nyongoo waki, nukukelabuka kabee ku ndema uku Izilaeli, goti gajupala Sapanga." Ndienu Yohana jatenda ndaba baapala kunkoma mwana hoju akuwike." 21 kujetake kumbatisa Yesu. 16 Yesu pajajomula pee Ndienu, Josepu jajumuka, anzukua mwana pamu kubatiswa, jwapita mmasi. Apalapa kunani ku mahundi na nyongoo waki, nukukelabuka ku ndema uku kwaka Sapanga kwtenda kuhogoka, ambona Loho Izilaeli. 22 Lakini Josepu ejaoa Alukelao mwana jika Sapanga jakahuluka ngati ngunda nu kumete waka Helodi, jabii nkolongu juku Yudea jalisa kiteu sa panani jaki. 17 Sauti kuhuma kunani kwaka Sapanga atati baki, jajogopa kujenda hoku. Najombi ndaba jajoanika jakapwaga, "Jonzo ndi Mwanangu jonumpai, babiya ankaniki mundotu jajenda upandi uku Galilaya, jojunenganile."

23 ndienu jatama mmusi gobugukema Nazaleti. Ndi egatimia malobi gajapwaga kwi indela jika alota baka Sapanga, "Bankema mundu kuhuma ku Nazaleti."

3 Masoba gala Yohana Mmbatisa jajenda, mulukoba luku Yudea, nukutumbuli kaalandi bandu. 2 Japwaaga, "Nkotuka kuhenga mahakau gino, ndaba Ubambu ukolongu ukunani kwaka Sapanga guhegalii." 3 Yohana ndi joandongalia mlota waka Sapanga Isaya pajapwaaga, "Mundu jujamali kulukoba, 'Munhandaliya Bambu indela jaki, nnyosa indela jaki.'" 4 Yohana jaweti ingobu yeasoniki kwa mangoma gi kinyama sebikikema ngamia nu nkanda wa ngosi mukibunu saki. Posu jaki jabia mapai na busi gumwikoli. 5 Bandu bunzendila, kuhuma ku Yelusalemu na kuhuma misi yoti yuku Yudea kuhuma ndema yoti yeibii pambipi ja losi luku Yoludani. 6 Bajetakiya mahakau gabu nukugaleka,

4 Ndipala Loho jaka Sapanga jundongua Yesu mbaka kulukoba ili julengwa ni Lijobi. 2 Japungiki kula posu masoba komi nsesi muhi ni ikilu, pajajomula jumbina inzala. 3 Ndienu Lijobi, lunhikila nukunkolo, "Ana wehapa wa Mwana waka Sapanga, ugapwagila malibu aga gabiya mabumunda." 4 Yesu jajibua, "Aandiki mu Maandiku gaka Sapanga, 'Mundu ngasejuwesa kutama kupete mabumunda pena, ila kwa kila lilibi lejupwaga Sapanga.'" 5 Ndipala Lijobi lunzukua Yesu mbaka ku Yelusalemu, kumusi wa asapi, ambeka panani jikipagaa sa Nyumba jika Sapanga. 6 Ndienu ampwagila, "Ana wehapa wa Mwana waka Sapanga, lilekala pai, ndaba aandiki mu Maandiku gaka Sapanga, 'Sapanga jaatuma atumi baki bu kunani bagukenga, nu kugujanga mumaboku gabu, ili walikobando kwaku mu lilibu.'" 7 Yesu ampwagila, "Aandiki kabee mu Maandiku gaka

Sapanga, "Wandenga Bambu, Sapanga wako." 8 **5** Yesu pajugubona nsambi wa bandu, jakwela ku Ndipala, Lijobi anzukua kabee mbaka panani ji kitombi kitombi, nukutama pai. Banafunzi baki batenda kilasu, andangia ubambu ukolongu wa ndema yoka na kunzende, 2 najombi jatumbulya kwaabola, koni nu ukolongu waki woti. 9 Ndien lumpwagila, "Yenze jupwaga. 3 Apengaliwi bandu babunhobale Sapanga, yoti misinugupekia ana gunyinamii nu kungungamali." ndaba Ubambu ukolongu ukunani kwaka Sapanga 10 Yesu ampwagila, "Boka neapa Lijobi wee! Aandiki ndi gwabu. 4 Apengwi babii nu usungu mmoju ndaba mu Maandiku gaka Sapanga, 'Gungungamaliya jukutenda mahakau, ndaba Sapanga jaakelubukiya Bambu Sapanga waku, nukuntumakii jombi kajika kutogule kwabu. 5 Apengwi babunzogopa Sapanga, jaki.' 11 Ndien Lijobi lundeka Yesu, na atumi ndaba biilisa ndema. 6 Apengwi baabii ni inzala bu kunani kwaka Sapanga bahika kuntumakii. 12 na nywita jukuhenga gajagapala Sapanga, ndaba Yesu pajaoja Yohana ampeliki mu kipungu, jajenda biitenda kutupi. 7 Apengwi baabii ni ikia, ndaba ku Galilaya. 13 Jaboka ku Nazaleti, jajenda ku Sapanga jaabonila ikia. 8 Apengwi bana mwoju Kapelinaumu, musi gogubii pambipi nu nhanga uku wa sapi, ndaba bammbona Sapanga. 9 Apengwi Genesaleti, gogupakini nu nndema uku Zebuluni nuku baaleta lukwali, ndaba baakema bana baka Sapanga. Nafutali, jatama kokuje. 14 Ndi latimia lilobi lejapwaaga 10 Apengwi baang'alika ndaba jukuhenga gajupala Mlota waka Sapanga Isaya, 15 "Nndema guku Sapanga, ndaba Ubambu ukolongu ukunani kwaka Zebuluni nu nndema guku Nafutali, indela jukuyetuki Sapanga ndi gwabo. 11 Mpengaliwi mwanganya bandu ku nhanga mulutengu ja losi luku Yoludani. Galilaya, na buntondo, nunkung'alisa nu kunkopake kwi isoli, nndema wa bandu banga Ayaudi! 16 Bandu baatama ndaba mwanganya mbwata, 12 Ntoguliya nukululuta pa Iwii agubweni unang'anu nkolongu. Nabombi ndaba nhupi inu ngolongu ibi ku maundi. Ndaba hela baatama mundema ja Iwii ni kihilu sa kuwa, unang'anu ndi ebaang'alisa alota baka Sapanga bababii kabula gutei kwaanang'ani!" 17 Tumbuka masoba gala Yesu jukusaliwa mwanganya. 13 "Mwanganya ndi mwinyu jatumbulya kulandi jakapwaga, "Nkotuka kuhenga gu pundema. Lakini mwinyu naguhoiki kunoga kwaki, mahakau, ndaba Ubambu ukolongu ukunani kwaka boo, mwibeka kii mbaka jinoga kabee? Ngasejibii Sapanga guhegali!" 18 Yesu pajabia jujenda mulutengu ni lihengu kabee, ila aleke kunza nukukanyatwa ju nhanga uku Galilaya, jaabona aka kilongu abeli aloi, na bandu. 14 "Mwanganya ndi unang'anu wu Simoni jobunkema Petili nu nndongumundu Andilea. nndema! Musi goasengiki panani ji kitombi ngaguwesi Babia bakalopula homba kwi ilepa mu nhanga ndaba kuhiihika. 15 Wala bandu ngaseapambahki taa nu babia aloi. 19 Yesu jaapwagila, "Mbwata nepani, kuiyekale ni kitonga, ila abeka panani ji kipanda ili na nepani nantenda mwanganya mbia mwa bandu gwamulakya boti baabii mu nyumba. 16 Ahelahe, babaleta bandu kwaka Sapanga." 20 Apalapa biileka mwanganya unang'anu winu gunang'ana palongi ilepa yabu, nukunzengale. 21 Ejwabia jujenda palongi ja bandu, ili bagabona mahengu ginu gaamboni kidogu, jaabona aka kilongu abeli, Yakobu na Yohana ganhenga, ili baalumbaliya atati binu bu kunani kwaka bana baka Zebedayu. Haba babia nkati junhwatu Sapanga. 17 "Mwholale hikiki kuputa malagalaki pamu na ahengo babu Zebedayu, bakalenganakiya gaka Musa na mabolee gaka alota baka Sapanga. ilepa yabu. Ndi Yesu jatenda kwaakema, 22 nabombi Ngasenhihiki kuputa ila kugatenda gabiya ga sakaka. apalapa buguleka nhwatu pamu na ahengo babu, 18 Numpwagi sakaka, mbaka kunani kwaka Sapanga nukunzengale. 23 Yesu jayongolatiya Galilaya joa, nu nndema ekwipeta, nga hata nukuta jimu au jatumbulya kuboola mu nyumba yuktetangane lilobi lisokopi mu Malagalaki leliboka, mbaka goti Ayaudi, jaalandila bandu Lijambu la Amboni lu pagitimia. 19 Ndien jokapi jojikana lilagisu lisokopi Ubambu ukolongu waka Sapanga. Jaalamisa bandu kuhuma ku Malagalaki gaanga, nakaabola bangi magonzu goa. 24 Majambu gaki gaeni pandu poti ahenga hela, mundu hoju jwibbia msoku ngani mu ku Silia. Ndien bandu bumpelakiya agonzu boti, Ubambu ukolongu ukunani kwaka Sapanga. Lakini na bandu balwala ugonzu wokapi na baang'alika, jojukamulaki Malagalaki na kwaabola bangi ahenga baabii ni ilombu, bana kihinduhindu na bandu baalei, hela, hoju jwibbia nkolongu mu Ubambu ukolongu najombi jaalamisa boti. 25 Nsambi nkolongu wa bandu ukunani kumaunde. 20 Numpwagi sakaka, ana gwatenda kumpwata kuhuma ku Galilaya, nndema ngasenhenga gajupala Sapanga kwaapeta abola yuku Dekapoli maana jaki Misi Komi, Yelusalemu na ba Malagalaki na aka Afalisayu, kyee ngamwijingii Yudea na kwii ja losi luku Yoludani.

Lakini nepani numpwagi sakaka, jokapi joanhyme ndongu waki, buntenda kunteku. Mundu joantondo nndongu waki bampelika pasengu. Mundu joankema nndongu waki, 'Nng'ang'a' jubii pambipi kujingi mmwotu wanga kususuka masoba goa." (Geenna g1067) 23 "Ndienu, egupeleka matambiku gaku palongi ja mesa jukupiiki litambiku na papuje gukomboka gukomini nu nndongu waku, 24 wagaleka hoti matambiku gaku palongi ja mesa jukupiiki litambiku, jenda hoti wakajomulania nu nndongu waku, ndi wikelubuka kupia litambiku laku. 25 "Mundu na jugutaki, jongana na jojugutaki nyata mwindela kabula jukujenda pasengu, anangahela jojugutaki jagukabisa kwaka jojutemu, najombi ntemu jagukabisa kwaka nndonda, nanagu wikongika kukipungu. 26 Nugupwagi sakaka, ngawipiti mukipungu mola mbaka gwilepa lingengalema la mwisu." 27 "Nnzoini bandu bumpwagila, 'Mwitenda ugoni!' 28 Lakini nepani numpwagi, joandingali mmbomba nukuntokule, jutei naku ugoni mmoju jaki. 29 Ana ngati liu laku la malele lugukolo kuhenga mahakau, tupula ukalekala kutali. Nambanga kuhoa kipandi simu sa nhyeja jaku, kuliku nhyeja jaku joti kuleke mmwotu wa masoba goa. (Geenna g1067) 30 Anangati kuboku kwaku kwa malele gukukolo kuhenga mahakau, sekula wakalekala kutali. Nambanga kuhoa kipandi simu sa nhyeja jaku, kuliku nhyeja jaku joti kuguleke mmwotu wa masoba goa." (Geenna g1067) 31 "Apwgikiki kabee, 'Joandeka nhanu waki, kupalika ampekiya likalatasi lu kutilanika.' 32 Lakini nepani numpwagi, mundu jokapi joantalika nhwanu waki, ila pee ndaba jutei ugoni, ankolo jutenda ugoni, na mundu jokapi anajujukwi mmbomba joantaliki, najombi kabee jutenda ugoni." 33 "Kabee nzoini bandu ba mwandi ebaapwagila, 'Wikotoka kutenda sewalagila kutenda, ila gutimisa kulagi kwaku kwa Bambu.' 34 Lakini nepani numpwagi, mwilapa, wala su kunani kwaka Sapanga, ndaba senyesi ndi kiteu su ubambu saka Sapanga, 35 wala kulilapi kwa ndema, ndaba paniapa ndi pandu pukubeke magolu gaki, wala ku Yelusalemu, ndaba goniogu ndi musi waka Bambu nkolongu. 36 Wala wilapa su umutu waku, ndaba ngaseguwesa kuling'anambu lijunzu limu kuba lihuu au lijulu. 37 Anagupwagiki, 'Hena,' kubia, 'Hena,' na gupwagiki, 'Ngahela,' kubia, 'Ngahela.' Sokapi sekijonzuke haga kihuma kuku Mbaja jola." 38 "Nzoini ebapwaaga, 'Lihu kwa lihu na linu kwa linu.' 39 Lakini nepani numpwagi, gwandepa sindu silia mundu mbaja. Mundu ana jugulapwi likopi lituku luku malele, kabee gundeka jugulapula lituku luku mangega, 40 Mundu ana jukutaki ili kugujukuki likoti laku, gundeka jujukua na kaputi jaku.

41 Mundu anajupala untotuliya nsigu waki kilumita jimu, witotula kilumita ibeli. 42 Gumpekiya jojuguloba, na jojuguloba wannzima." 43 "Nnzoini ebapwaaga, 'Gumpala nnzako na gunsukila jojugusuki.' 44 Lakini nepani numpwagi, mwaapala banga kumpala na kwaalobe kwaka Sapanga babunng'alisa mwanganya, 45 ili mbia mwabana ba Atati binu baabii kunani abaya na baamponi, na kwaakuni iyula bandu baabi abaya na baamponi palongi jaka Sapanga. 46 Ana mwaapai babumpai pee, boo, mwiipata nhupi bole? Ndaba baajopa kodii nabombi ahenga ahelahela! 47 Ana mwaalamuki alongu bii pena, boo ntenda sindu boo sakwaapea bandu bange? Hata bandu banga kummanyaa Sapanga, ahenga ahelahela. 48 Henu, mbia momkamiliki, ngati Atati binu bu kunani kwaka Sapanga ebi akamiliki."

6 "Nnzepa kuhenga mahengu gaamboni palongi ja bandu ili mbonikana. Ndaba anantei hela ngamwiipati nhupi jokapi kuhuma kwa Atati binu bu kunani kwaka Sapanga. 2 "Henu, hemunzangati mundu nhagu sindu sokapi, walilangii kwa bandu. Wiinhenga ngati bandu babilikopake baamponi, heahenga mu manyumba gukuketangane Ayaudi na mwiindela ili bandu baalumbaliya. Numpwagi sakaka, baniaba apatiki nhupi yabu yoti. 3 Lakini wehapa egunzangati nhagu, henga kinunu hata nkosi waku jwimanya seguhenga. 4 Waajangatya ahagu kinunukinunu, na Atati baku babagabona gaguhenga mukinunu, bagupekiya nhupi. 5 "Pamundoba Sapanga, mwihenga ngati babilikopake baamponi. Ndaba bombi apala kujema kundoba Sapanga mu manyumba gukuketangane Ayaudi na mumagobukanu giindeela ili bandu baabona. Numpwagi sakaka, haba apatiki nhupi yabu yoti. 6 Lakini wehapa pagundoba Sapanga, jingala nsumba saku, jigala ndyangu waku, ndi waaloba Atati baku banga kubonikana. Ndienu Atati baku babagabona gauhenga sujobu bagupekiya nhupi. 7 "Pamundoba Sapanga, mwiposukana malobi gingi ganga na mana ngati ehenga bandu banga kummanyaa Sapanga. Ndaba bombi awasali baajogwaniya ndaba ja malobi gabu kuba gingi. 8 Mwikuba ngati bombi, ndaba Atati binu amamyiki gampala kabula ngasemwalobiki. 9 Lakini mwanganya nndoba ana, 'Atati bitu mombii kunani kwaka Sapanga kwaka Sapanga, liina linu lilumbalika ngani. 10 Ubambu ukolongu waku guhika, gagupala gahengika pundema ngati kunani kwaka Sapanga kwaka Sapanga. 11 Gutupekiya lelenu posu jitu ja kila lisoba, 12 Gutulekakiya mahakau gitu, ngati

twepani etwalekake babutukosi. 13 Watujingisa mu milengu, lakini utuhokua kuhuma kuku Mbaja jola.' 14 "Namwalekaki bangi babunhengi giliya, Atati bii bu kunani kabee bandekakya na mwanganya giliya gamwahengi bangi. 15 Lakini nanga kwaalekake bandu bangi, Atati binu bu kunani ngabandekake mahakau gino. 16 "Pampunga kula posu, mwiikuba nhymiki ngati bandu baakopake baamboni heatenda. Bombi atulana pamihu jabu ili abonikana kwa bandu atei kupunga kula posu. Numpwagi sakaka, haba apatiki hupi yabu. 17 Lakini pagupunga kula posu, gusamba pamihu jaku, gupakia mahuta kumutu jaku, 18 ili wiimanyikana kwa bandu gutei kupunga kula, ila amanya Atati baku banga kubonikana pee. Nabombi Atati baku babagabona gagiliihiki, jampekie nhupi. 19 "Mwalibeke kikoku pundema, momuje nkeki na kutu itenda kuhalabana na bii atenda kubombo nuku kujiba. 20 Lakini mlibekila mali kunani kwaka Sapanga, kokuje ibongo na kutu ngaseiweisna, kuhalabana hata bii ngaawesi kutunu nu kujingi kujiba. 21 Ndaba pagabi mali gaku ndi pagubii moju waku." 22 Lihu ndi unang'anu wa nhyege. Ana lihu laku libi sapi, nhyege jaku joti jibii pu unang'anu. 23 Lakini ana lihu laku libohu, nhyege jaku joti jiibya mu lwii. Lakini, ana unang'anu gogubii nkati jaku gubii na lwii, ndienu lwibiyia lwii tikitiki! 24 Nga mundu jojuwesa kwaatumaki akakolongu abeli, ndaba ansukila jumu nukumpala jongi, au jijongana na jumu kundongama jongi. Ngakuwesa kumtumaki Sapanga napapa nukutumaki mali. 25 "Henu numpwagi, mwihangajaki posu wala sa kunywa ili nhwesa kutama, wala ingobu yempalika kuwata mu nhyege inu. Boo, womi lee ngasindu kikolongu kupeta poso? Na nhyege boo, nga lee sindu kikolongu kupeta ingobo? 26 Mwilingaliya ijuni yu nnani, yombi ngaseipanda wala kuhusa wala kubeka sokapi mwikikoku, lakini Atati binu bu kunani biilea. Boo, mwanganya lee ngase mpalika kujangatiwa ngani kupeta ijune? 27 Nyaa katu jinu kukulihangajisa kwaki juwesa kujonzuke ulasu wa womi wake hata kwilisaa limo? 28 "Ndaba jakii nhangajaki ingobo? Nndingaliya maua gimwikiholi egakola. Ngasegahenga lihengu wala kulilenganake ingobu. 29 Lakini numpwagi, hata Bambu Solomoni na hindu yaki hingi yoti, ngasebawahiki kunhwatika ngati maua haga. 30 Henu ana Sapanga jagawatika maua libi lelenu ni kilabu bagaleke pamwotu, boo Sapanga ngajahwatiki mwanganya nakanope? Mwanganya mombii nukuhobale kusokopi! 31 "Henu, mwihangajaki kupwaaga, 'Twiikula kii au twiikunywa kike? Au twiiwata kiki!' 32 Ndaba haba goti bagahangajaki bandu banga kumanya Sapanga. Atati binu bu kunani

kwaka Sapanga amanyiki mpala hindu heyi yote. 33 Lakini ntaputa oti Ukolongu waka Sapanga, nnnhenga goti gajupala Sapanga, na gangi haga goti jiitenda kunzonzuke. 34 Henu mwihangajaki gi kilabu, ndaba gi kilabu galihangajakiya geni. Matatisu gilisoba limu gatosane kulisoba hell."

7 "Mwaatemu bandu bangi, ili nanamu mwitemuliwa na Sapanga, 2 Ndaba emwatemu bandu bangi, ndi nanamu ebantemula. Kipemu aselase sentumii kwa kwaatemu bandu bangi ndi Sapanga sejwitumia kuntemu mwanganya. 3 Ndaba jakii ukibona kijola sekibii mmihu jaka nndongu waku, na papa ngakulubona lumbagau lolubii nndiu jako? 4 Guwesa boo kumpwagi nndongu waku, 'Nndongu wango, lekaoti nuguboi kijola sekibii nndiu jaku,' koni wamweti gubii nulumbagau nndiu jako? 5 Weapa ulikopake waamboni! Guboa oti lumbagau lolubii nndiu jaku ndi wiwesa kukibona sapi kijola sekibi kukunndongu waku." 6 Mwaipeke himbwa hindu ya sapi ndaba yaa nng'anambuka nukuntukali nukunduma. Mwagalekale magolobi mayuda gii ndaba biitenda kukanyatakanya kwa magolu gabu. 7 "Nndoba nanamu biitenda kumpeke, ntaputa nanamu mwitenda kupata, nhotima nanamu biitenda kunhogule. 8 Ndaba, mundu jokapi jojuloba atenda kumpeke na jojutaputa jutenda kupata na jojuhotima atenda kunhogule nndiyangu. 9 Atati boo, kati jinu mwana waki ana andobiki libumunda ampekie lilibo? 10 Au anajulobiiki homba, ampekie lijoka? 11 Ana mwanganya mwabaya mmanya kwaapeke bana bii nhupi ya sapi, boo Atati bii bu kunani ngalee bijonzuke kaapeke hindu ya sapi babunndoba? 12 "Goti gampala bandu banhengila mwanganya, mwaatendila bombii ahelahela, ndaba Malagalaki gaka Musa na mabole ga Alota gapwaaga ahelahe. 13 "Nnzingala kupete nndiyangu mpepandau. Ndaba indela jejilongoo ku kuwa ndi ngolongu na bandu baapeta indela heji bingipi. 14 Lakini indela jejilongoo kuwomi nzoku nu ndiyangu ukujingali mpepandau na bandu babijibona indela heji asokope." 15 "Nnzepana na alota biisoli. Babunhiki kunza abonikana makondoo, lakini nkati abonikana imei ikali. 16 Mwaamanya kwa mahengu gabu. Boo bandu lee atongo matunda mizabibu mu mikongu ja miha, au atongo lee tini mumbigile? 17 Nala nkongu wa sapi gutenda kupapa matunda gasapi nu nkongu gwilyaa gupapa matunda giliya. 18 Nkongu wa sapi ngase gupapa matunda giliya nu nkongu gwilya ngase gupapa matunda gaa sape. 19 Kila nkongu gwanga kupapa matunda gaa sapi aguseku nukuguleke pamwotu. 20 Henu mwaamanya

alota biisoli kwa mahengu gabu." 21 "Nga kila 10 Yesu ejajoana malobi gala, jatenda kusanga, jojungema, 'Bambu, Bambu' jwijingala mu Ukolongu jaapwagila bandu babumpwatiki, "Numpwaagi sakaka, ukunani kwaka Sapanga, ila jojuhenga gaapala Atati ngase nhwaiki kumbona mundu jokapi pa Izilaeli pani bangu babii kunani kwaka Sapanga. 22 Mlisoba jojuhobale ngati ajo. 11 Numpwaagi sakaka, bandu le lela bandu bingi biimbwgila, 'Bambu, Bambu! bingi bihika kuhuma ku kolipita lioba nu kolihobe Kwiliina laku twaalandila bandu illobi laka Sapanga lioba, nabombi bitama pa tipati gakula posu pamu na nu kwiliina laku twaapia bandu ilombu nu kwiliina laku Ibulahimu na Isaka na Yakobu mu Ukolongu ukunani tuhengika nginyuli hingi." 23 Ndienu naapwgila, "Kye kwaka Sapanga. 12 Lakini bandu baapalika kuba ngasenummanyiki mwanganya. Mmbokaniya palongi mu ubambu ukolongu waka Sapanga, mitibalekala jangu moutenda mahakau!" 24 "Henu, kila mundu kunza, kolubii lwii, kokuje biibiya alela nukupola minu." jojuoana malobi gangu nu kugahenga, julengana 13 Ndipala Yesu ampwgila nkolongu jola, "Jenda na mundu jwana malangu, jojusengiki nyumba jaki kunyumba na gaguhobali haga gjitenda kuhengeka." panani ji lilibu likolongu. 25 lyula jatenda kukuna, Nu ntumi jola jatenda kulama muda agolagola. 14 losi yatenda kutwele kikoka, kimbonga satenda Yesu ejajingala mu nyumba jaka Petili, jaakolila kupoga nukujikanga nyumba heji. Lakini nyumba heji akowanu baka Petili agoni pikitanda abii na homa. 15 ngasejahabwiki ndaba nsingi waki basengiki nkati Ndienu, Yesu angusa nyongoo jola kuboku, na homa jililibu." 26 "Lakini mundu jokapi jojuoana malobi jela jatenda kukotoka, jatumbulya kuntumaki Yesu. 16 gangu na ngase juhenge lihengu, julengana na Ekwabiya pakamii, bandu bundetila Yesu bandu bingi mundu nng'anga, jojusengiki nyumba jaki panani ju bababii niilombu, Yesu jaaboa ilombu sukupwaga pee nsangi. 27 lyula jatenda kukuna, losi yatenda kutwele lilobi, ndi jaalamisa bandu boka bababi agonzu boti. kikoka, nhwai watenda kupoga nukujikanga nyumba 17 Jahenga hela ili gatimia gajaapwaga mlota jwaka jela, najombi jabombuka nukuhabuka joka." 28 Yesu Sapanga Isaya, "Jombi mwani jujukwi mang'aliku ejajomula kupwaaga malobi haga, nsambi wa bandu gitu kabee jutotwi magonzu gitu." 18 Yesu ejugubona gogunnzoannya gwasangii ngamaa mabole gaki. 29 nsambi wa bandu gunhyongaliti, jaapwgila banafunzi Ndaba jabola ngati mundu junu uwesu nkolongu, nga baki ajenda kwii ju nhanga. 19 Mmbola jumu jwa ngati aka abola babu ba malagalaki.

8 Yesu ejahuluka ku kitombi, nsambi nkolongu wa bandu watenda kumpwata. 2 Mundu jumu jojuleliki anzendila, anzinamia nukupwaga, "Bambu, ana gupai guwesa kunyambisa." 3 Yesu jwanyosha kuboku kwaki angusa mundu jojuleliki jola nukumpwagi, "Mbala gunyambisika." Apalapa mundu jola jatenda kulama. 4 Ndipala Yesu ampwgila mundu jola, "Jowania, wampwagi mundu jokapi, ila gujenda ukulilangia kwaka nngolu nkolongu na ukapia litambiku lejalagalaki Musa, kwaalangi bandu gulamiki." 5 Yesu pajabia jujingii ku Kapelinaumu, nkolongu jumu jwa alonda juku Loma anzendila, nukunndoba anzangatia, 6 ampwgila, "Bambu, mtumi wangu jugoni kunyumba, nngonzu jukulela nhyega kabee julywala ngamaa." 7 Yesu ampwgila, "Nijienda kundamisa." 8 Lakini nkolongu jola ampwgila, "Bambu, nepani ngase kupalika wehapa gujingila mu nyumba jango. Lakini pwaga lilobi pee, nu ntumi wangu jwiitenda kulama." 9 "Ndaba, hata ngama nepani anongo akolongu bangi kabee mi na alonda banaalongo. Nunndagalaki ajojo, 'Jenda' najombi jutenda kujenda, nunndagalaki jongi, 'Hikaa' najombi jutenda kuhika. Kabee ana nunndagalaki ntumwa wangu, 'Henga ase' najombi jutenda kuhenga."

10 Yesu ejajoana malobi gala, jatenda kusanga, jojungema, 'Bambu, Bambu' jwijingala mu Ukolongu jaapwagila bandu babumpwatiki, "Numpwaagi sakaka, ukunani kwaka Sapanga, ila jojuhenga gaapala Atati ngase nhwaiki kumbona mundu jokapi pa Izilaeli pani bangu babii kunani kwaka Sapanga. 22 Mlisoba jojuhobale ngati ajo. 11 Numpwaagi sakaka, bandu le lela bandu bingi biimbwgila, 'Bambu, Bambu! bingi bihika kuhuma ku kolipita lioba nu kolihobe Kwiliina laku twaalandila bandu illobi laka Sapanga lioba, nabombi bitama pa tipati gakula posu pamu na nu kwiliina laku twaapia bandu ilombu nu kwiliina laku Ibulahimu na Isaka na Yakobu mu Ukolongu ukunani tuhengika nginyuli hingi." 23 Ndienu naapwgila, "Kye kwaka Sapanga. 12 Lakini bandu baapalika kuba ngasenummanyiki mwanganya. Mmbokaniya palongi mu ubambu ukolongu waka Sapanga, mitibalekala jangu moutenda mahakau!" 24 "Henu, kila mundu kunza, kolubii lwii, kokuje biibiya alela nukupola minu." jojuoana malobi gangu nu kugahenga, julengana 13 Ndipala Yesu ampwgila nkolongu jola, "Jenda na mundu jwana malangu, jojusengiki nyumba jaki kunyumba na gaguhobali haga gjitenda kuhengeka." panani ji lilibu likolongu. 25 lyula jatenda kukuna, Nu ntumi jola jatenda kulama muda agolagola. 14 losi yatenda kutwele kikoka, kimbonga satenda Yesu ejajingala mu nyumba jaka Petili, jaakolila kupoga nukujikanga nyumba heji. Lakini nyumba heji akowanu baka Petili agoni pikitanda abii na homa. 15 ngasejahabwiki ndaba nsingi waki basengiki nkati Ndienu, Yesu angusa nyongoo jola kuboku, na homa jililibu." 26 "Lakini mundu jokapi jojuoana malobi jela jatenda kukotoka, jatumbulya kuntumaki Yesu. 16 gangu na ngase juhenge lihengu, julengana na Ekwabiya pakamii, bandu bundetila Yesu bandu bingi mundu nng'anga, jojusengiki nyumba jaki panani ju bababii niilombu, Yesu jaaboa ilombu sukupwaga pee nsangi. 27 lyula jatenda kukuna, losi yatenda kutwele lilobi, ndi jaalamisa bandu boka bababi agonzu boti. kikoka, nhwai watenda kupoga nukujikanga nyumba 17 Jahenga hela ili gatimia gajaapwaga mlota jwaka jela, najombi jabombuka nukuhabuka joka." 28 Yesu Sapanga Isaya, "Jombi mwani jujukwi mang'aliku ejajomula kupwaaga malobi haga, nsambi wa bandu gitu kabee jutotwi magonzu gitu." 18 Yesu ejugubona gogunnzoannya gwasangii ngamaa mabole gaki. 29 nsambi wa bandu gunhyongaliti, jaapwgila banafunzi Ndaba jabola ngati mundu junu uwesu nkolongu, nga baki ajenda kwii ju nhanga. 19 Mmbola jumu jwa Malagalaki anzendila Yesu, ampwgila, "Mmbola, nepani nagupwata kwokapi kola kowijenda." 20 Yesu jajibua, "Mabwea gabii na mapoli gabu, ni ijni yukanani ibii ni miui jabu, lakini mwana waka Mundu nga na pandu puku pomulalela." 21 Mbolee waki jumu ampwgila, "Bambu, nyetakaliya nyenda kunyumba nakaataga atati bangu." 22 Lakini Yesu ampwgila, "Mbwater! Waaleka baawii baataga baawii ajabu." 23 Yesu pajajingala munhwatu banafunzi baki batenda kumpwata. 24 Apalapa, gapitila majeba makolongu munhangna na masi gatumbulya kuguyekale nhwatu. Lakini Yesu jabiya jugosi lugonu. 25 Banafunzi baki bunzendila, bunzumua nukupwaaga, "Bambu, utukuae tutenda kuwa!" 26 Lakini Yesu jwaapwgila, "Mwabandu bini lihobale lisokopi mwanganya, ndaba jaki ntenda kujogopa?" Ndienu, jajumuka jagalakaliya majeba makolongu gala nu nhanga gola gwatuli nuu. 27 Banafunzi baki basangi nukupwaga, "Jonioju we mundu bole? Hata unhwai na majeba gatenda kunzoanelia!" 28 Yesu ejahika kwii ju nhanga, munndema wa Agadala, jwaketangana na bandu abeli baabii ni ilombu bakahumila kutenge. Bandu haba babiya ajogoo ngamaa, nga mundu jojalenga kupeta indela jela. 29 Apalapa batenda kujamalii, "Gupala kike kwito, wehapa wa Mwana waka Sapanga? Guhikiki pamba kutung'alisa kabula ji

lisoba litu kuhika?" 30 Pambipi na pandu pehapa lisoba bambu ndoa bamboa kwabu, lisoba leheli kwabii na magolobi gungi gakakula. 31 Ilombu yela ndi pabipunga kula posu. 16 "Mundu ngasejuseku yundoba Yesu, "Anautubenga, nambanga utujetakiya kibambu si ingobu inyai nukusone mwiiingobu jejilaile. tugajingala magolobi galaga." 32 Jaapwagila, "Hena Ana jutei hela, ingobu inyai jela jijendula ingobu jejilai mmbokaniya." Ndieno yaapiita bandu bala, nu kujingii jela, na papajendwki jepala piitenda kujonzuuka. mwamagolobi, na magolobi ge gatilila pilikemba luku 17 Kabee nga mundu jojujege divai inyai mipukupi nhanga nukujingi mu nhanga, na goti gakuwa mmasi. ja ngosi ja mwandi, ana jutei hela, mipuko jela 33 Alimu ba magolobi bala batilila ku musi. Hoku jitenda kupojoka na divai inyai jela jitenda kujikitia baalandila bandu kila sindu sesapitila na gagaapitila ni mipuku ja ngosi jitenda kuhalabika. Ila bandu bandu bababii ni ilombu. 34 Bandu boti ba musi we abeka divai inyai mu mipuku minyai, na yoti ibeli gola bunzendila Yesu, pabumbona bundoba juboka yiibia abei pandu pa sapi." 18 Yesu pajabiya jupwaga haga, kilongosi jumu Nhyahudi jwahika, anzinamiya nukupwaga, "Kamwali wangu juwii hesajeno, lakini gupepa koku, guhika kumbeke kuboku ili julama." 19 Yesu jajumuka nukumpwata na banafunzi baki batenda kupwata. 20 Mmbomba jumu jojuwe jabi nuugonzu ukujauka ku kipindi sa yaka komi ni ibeli, jahika munyuma jaka Yesu angusa lupeta lwi ingobu yaki. 21 Jilipwagila mmoju jaki, "Anangamwi pe ingobu yaki niitenda, kulama." 22 Yesu ejang'anumbuka jwatenda kummbona ampwagila, "Kamwali wangu ulikasa mwoju! Kuhobale kwaku kugulamise." Apalapa mbomba wejola jatenda kulama. 23 Ndipala Yesu jajingala mu nyumba jaka kilongosi jola. Na ejaabona bandu ajemba mapenenga na bandu bingi atenda kulobalake, 24 jaapwagila, "Mpitanira kunza! Kamwali jonzo ngasejakuhike, ila jutei kugone pena." Lakini bombi batenda kunheka. 25 Lakini bandu pababiya baapiiki kunza, Yesu jajingala nkati ancamula kuboku kamwali jola, apalapa najombi jatenda kujema. 26 Lijambu leheli laeniya nnameda woti. 27 Yesu pajaboka pala, hejwabia mwiindela bangalinga abeli bunkagula koni bakajamaliya kwa makili, "Mwana waka Daudi, utubonila ikia." 28 Yesu ejajingala nkati, bangalinga abeli bala bunzendila, najombi jaalalukiya, "Boo, nnhabale lee nepani nhwesa kundamisa?" Nabombi bajibua, "Ena Bambu." 29 Papuje Yesu jagusa mihi gabu, nukupwaga, "Kubia kwinu ngati enhobali." 30 Mihi gabu gatenda kulinga. Najombi Yesu jaakanakia suukali, "Mwampwagi mundu jokapi lijambu leheli." 31 Lakini bombi ebaboka, balandila majambu gaka Yesu pa ndema jela. 32 Pababiya atenda kuboka, bandu bundetila Yesu kimumuta, joabii ni ilombu. 33 Apalapa kilombu sela pasaboka, mundu jojabii kimumuta jola jatumbuliya kulonge. Bandu basangia nukupwaaga, "Lijambu ngati ale ngaseliwaiki kuptiti pa Izilaeli!" 34 Lakini Afalisayu bapwaaga, "Nkolongu jwi ilombu ndi joampeke Yesu makili gukuboa ilombu." 35 Yesu jayongolota mmisi joti ni iiji yoti koni jakabola mu nyumba yukuketangane Ayaudi gabu nukulandi Majambu ga Sapi gu Ubambu

9 Yesu jwajingala mu nhwatu, jalombuka nhanga, nukuhika mmusi waki. 2 Bandu bangi bundetila mundu jojulei, babia angoniki pu mpandu. Yesu ejukubona kuhobale kwabu, ampwagila mundu jojulei jola, "Mwanango, hobaliyaje, mahakau gaku galekakiwi." 3 Abola bangi ba Malagalaki bapwaga mu mioju jabu, "Mundu hajo antondo Sapanga!" 4 Yesu jagamanyiki mawasu gabu, jalalukiya, "Ndaba jakii nhwasali ubaja mu mioju jino? 5 Laa lelipewpuki ngani, kupwaga, 'Gulekakiwi mahakau gaku,' au kupwaaga, 'Jema gujendaje?' 6 Lakini, nepani mbala mmanya Mwana waka Mundu jubii nu uvesu wakalekake bandu mahakau." Ndieno ampwagila mundu jojulei jola, "Jukua mpandu waku gujenda." 7 Mundu jola jajema nukujenda kunyumba jaki. 8 Bandu pababona gala, batenda kujogopa, bundumbaliya Sapanga jojaapeki bandu uvesu wehogu. 9 Yesu pajaboka pala, ambona mundu jumu jobunkema Matei jutemi mu nyumba jukulepe kodi. Ampwagila, "Mbwata." Matei jajema nukumpwata. 10 Yesu pajabia jutemi kula posu ja pakamii mu nyumba jaka Matei, baajopa kodi bingi na baabii na mahakau bahika kula pamu najombi na banafunzi baki. 11 Afalisayu ebabona haga, baalalukiya banafunzi baki, "Mbona mmbola winu jukula pamu na baajopa kodi na bana mahakao?" 12 Yesu pajwajoana haga, japwaaga, "Bandu babii bomi ngaseampala aka singanga ila baalwala ndi baapala aka singanga. 13 Nzendaniya mukilibola maana ja Maandiku gaka Sapanga gaga pwaga, 'Mbala ikia wala nga matambiku.' Ndaba ngasenahika kwaakema bandu baamboni palongi jaka Sapanga ila bandu bana mahakau." 14 Ndipala banafunzi baka Yohana Mmbatisa bunzendila Yesu, nukundaluki, "Mbona twepani na Afalisayu tupunga kula posu lakini banafunzi baku ngaseapunga kula posu?" 15 Yesu jajibua, "Boo kuwesikana lee bandu babaokokiki ku ndoa kupunga kula posu koni bambu wa ndoa jubii pamu nabo?" Ngahela, ngasekuwesikana! Liihika

Ukolongu waka Sapanga, nakalamisa bandu kila akolongu ndaba jangu nepani, nndandila Lijambu magonzu nukung'aliha kwoti. **36** Yesu pajugubona la Amboni kwabu na kwa bandu banga Ayaudi. nsambi wa bandu, jaabonila ikia ndaba babiya asokiki na abii ni kiholu, na babiya abaganyiki ngati makondoo ganga nu nndimi. **37** Papuje jaapwagila banafunzi baki, "Ilebbi yukuhusa ibii hingipi lakini baahenga lihengu lukuhusa be asokopi. **38** Ndienu mundoba Bambu jojuhusa, jaaleta bahenga lihengu militu laki."

10 Yesu jaakemaa pamu banafunzi baki komi na abeli, jaapekiya uvesu gukupia ilombu nuku lamisa magonzu na mang'alisu goka. **2** Mahina ga atumi haba ganga: jutumbuli Simoni jobunkemika Petili nundonguwaki Andilea na Yakobu nu ndongu waki Yohana bana baka Zebedayu. **3** Pilipi na Batolomayu na Tomasi na Matei jojabii jojujopoa kodi na Yakobu mwana waka Alufayo na Tadei, **4** Simoni jojukomane nndema waki na Yuda Isikallioti joang'anumbuka Yesu. **5** Yesu jaatumaa atumi komi na abeli haba, jaapekia uvesu nakaagalaliki, "Mwijenda kwa bandu banga Ayaudi, wala mwijingi mmisi ya Asamalia. **6** Ila nzendannya kwa bandu buku Izilaeli baobiiki ngati makondoo gagahobiki. **7** Enzenda, mkalandila ana, 'Ubambu ukolongu waka Sapanga guegal.' **8** Mwalamisa agonzu, mwaayoaa baawii na mwaanyambisa baaleliki, mwakapia ilombu. Mpatiki bwaka mwakaboa bwaka. **9** Mwitoto zaabu mumipuku jinu wala feza, wala lingengalema la shaba. **10** Mwitoto nkoba wa sapwali mwiindela, wala majalisi mabeli wala makobasi mabeli wala ndonga. Ndaba jojuhengu lihengu jwiipata gjupala kila lisoba." **11** "Emwakajingala ku musi au kijji sokapi mukuntaputa mundu jwaamboni jojupai kunzopa, mwakatama pala mbaka pamwiboka. **12** Emwakajingala mu nyumba mwakalamukiya bandu babii nyumba mola, 'Lukwali lubia na mwanganya.' **13** Ana bandu ba nyumba bunzopiki, ndienu lukwali lwinu lwibiya pamu nabombi. Lakini anangasebunzopiki, ndienu lukwali lukunkelabukia mwabee. **14** Ana mundu jokapi jwiikana kunzopa au kunzoane malobi ginu, emwakaboka mu nyumba jeheji au musi wehogu, mwakakung'unda luhombi mu magolu kulangi akaniki kunzopa. **15** Numpwaagi sakaka, lisoba lu kutemu bandu bamusi hogu biitemuliwa ngani kupeta bandu buku musi uku Sodoma na Gomola. **16** "Nnzoaniya, nepani nuntuma mwanganya ngati makondoo pikilanda ji imei. Henu mmbia na malangu ngati lijoka, na mmbia mwaapolii ngati ngunda. **17** Nzepana na bandu, ndaba bampelika mwanganya ku sengu, nukunndapu iboku munyumba yabu yukuketangane Ayaudi. **18** Bampelika palongi ja aka kilongosi na aka bambu

19 Lakini pabankamula mwanganya, mwihangajika kuwasali gamwiipwaga, ndaba mwipata sukupwaga muda gogo. **20** Ndaba nga mwanganya mo mwibia mwakalongila ila Loho ja Atati binu bijpwaga kupete mwanganya. **21** "Mundu ang'anumbuka nndongu waki ili jukomika, na atati banng'anumbuka mwanamundu, nabombi bana bahang'anambuka atati na amabu babu na kaakoma. **22** Bandu boti bansukila mwanganya ndaba jukunhobale nepani. Lakini jojihinakaliya mbaka pa mwisu, ndi jojikombulika. **23** Pabanng'alisa mmusi gumu, mwitilila mmusi gongi. Numpwagi sakaka, ngamwijomo lihengu lii mmisi joti juku Izilaeli kabula Mwana waka Mundu kuhika. **24** "Mmbolee ngasejuwesa kumpeta mmbola waki wala mtumisi ngase juwesa kumpeta bambu waki. **25** Lakini tosa mmbolee kuba ngati mmbola waki, nu mtumisi kuba ngati bambu waki. Ila anabunkemiki nkolongu jwa nyumba Belizebuli, boo, bandu baatama mu nyumba mola nga bunkemi mahina giliya ngane? **26** "Ndienu, mwaajogopa bandu. Kila sindu sekiyekaliki sitenda kuyekulika, na kila sekikhikiki sitenda kubonikana. **27** Lenumpwagi mwanganya mulwii, mlipwaaga pu unang'anu ni lijambu lemwilijoini alonge suku bolane, mwililandila pangwendu. **28** Mwaajogopa babijikoma nhyege, lakini ngaseawesa kujikoma loho. Nambanga kunzogopa jojuwesa kualabana nhyege pamu na loho mu mwotu wanga kususuka masoba goha. (**Geenna 9:1067**) **29** Boo, hiweba ibeli lee ngasealomba kwa mangengalema mabeli masoku? Lakini nga hata jumu wabu jojukwa bila Atati binu kupala. **30** Hata majunzu gagabii ku imutu yii gabalangiki. **31** Henu mwijogopa, ndaba mwanganya Sapanga ampala ngani kupeta ijuni yoti. **32** "Kila mundu jojunyetake nepani palongi ja bandu, kabee nanzetakiya palongi ja Atati bangu baabii kunani kwaka Sapanga. **33** Lakini mundu jokapi jojingana palongi ja bandu, nanepani nankana palongi ja Atati bangu baabii kunani kwaka Sapanga. **34** "Mwiwasali nepani nhikiki kwahenga bandu atama nulukwali pundema. Ngahela, ngasenhikiki kuleta lukwali ila ngondou. **35** Ndaba nhikiki kukomanisa kati jika mundu na atati mundu na kamwali na amabu baki na kati ja anhyalamundu na akowanu baki. **36** Nu mbaja waka mundu ndi bandu buku nyumba jaki. **37** "Jokapi jojapai atati na amabu baki kuliku ejumbala nepani, ngasejupalika kuba mbolee wango. Na jokapi joampai mwana waki au kamwali waki kuliku ejumbai nepani, ngasejupalika kuba mbolee wango. **38** Mundu jwanga kujuku nsalaba waki nukumbwata, ngasejupalika kuba mbolee wango. **39** Jojukamulaki

womi waki ndaba jukunhobale nepani jitenda kuguhoa, makutu guku jowane jujoana! 16 "Henu ni kilenganisa lakini jojuhoa womi waki ndaba jangu nepani, jiipata kibeleku ase na sindu bole? Kilengana na akombu kabee. 40 "Jojunzopa mwanganya, junyopa nepani, na jojunyopa nepani anzopa jojundumike. 41 Joanzopa mlotu waka Sapanga ndaba mlotu waka Sapanga, hoju jiipata nhupi yuku mlotu waka Sapanga. Joanzopa 17 Tunzembia mapenenga, lakini ngase mwahinike! mlotu waka Sapanga ndaba mlotu waka Sapanga, Tunzembia mihambu ji kilelu, lakini ngasemwaleile! hoju jiipata nhupi yuku mlotu waka Sapanga. Joanzopa 18 Ndaba Yohana Mmbatisa jahika, jupunga kula mundu jwa amboni palongi jaka Sapanga, jiipata wala ngasejukunywika divai nabombi bapwaaga, nhupi yaka mundu jwa amboni. 42 Numpwagi sakaka, 'Jubii ni ilombu.' 19 Mwana waka Mundu juhikiki, jokapi joampeke jumu jwa apwasi bangu banga jukula na kunywa, nabombi bapwaaga, 'Mundingaliya kumanyikana, kikombi sa masi mahimu ndaba ja kuba mmbolee jwangu, hoju jiipata nhupi jaki.'

11 Yesu ejajomula kaapeke lilagisu banafunzi

komi na abeli, jaboka pala nukujenda kubola nu kulandi bandu na bapambipi na misi juku Galilaya. 2 Yohana Mmbatisa pajabii mligelesa jwajogwana gajuhenga Yesu Kilisitu. Ndieno, Yohana jaatuma banafunzi baki, 3 bukundalukiya, "Boo, wehapa le jojapwaga Yohana gutenda kuhika, au tundendaliya jonge?" 4 Yesu jaapwagila, "Nnzendannya mkumpwagila Yohana majambu gamwagajoana nakagabona, 5 bangalinga atenda kulinga, ilema bamagolu atenda kujenda na baaleliku atenda kunyambisika na banga kujoa atenda kujowa na baawii atenda kuyoka na ahagu baalandi Lijambu la Amboni. 6 Jupengaliwi mundu jangakukotoka kuhobale nepani." 7 Ndieno, banafunzi baka Yohana pababiya ajendane, Yesu jatumbuliya kugupwagi nsambi wa bandu lijambu laka Yohana ana, "Pamwajenda kulukoba kola mwajenda kulinga kike? Boo, mwajenda kulinga nndai lolupoga nunhwae? 8 Henu, mwajenda kulinga kike? Mwajenda lee kundinga mundu jojuwati ingobu yeinyambike? Bandu bawata ingobu yeinyambiki atama mu manyumba gu ubambu nkolongu. 9 Lakini, mwajenda kulinga kyane? Kumbona mlotu waka Sapanga? Ena, numpwagi mumbona mundu nkolongu kupeta mlotu waka Sapanga. 10 Hajo ndi joandongale mu Maandiku gaka Sapanga, 'Linga, nepani numtuma ntenga wangu jugulonguliya, jojuwe jwaguhandaliya indela jaku.' 11 Numpwagi sakaka, kati ja bandu boti baasaliwi kwaka mbomba, ngasejupitii jojubii nkolongu kupeta Yohana Mmbatisa. Kabee, jojubii nsoku mu ubambu ukolongu ukumaundi, ndi nkolongu kupeta jombi. 12 Tumbuka masoba gaka Yohana Mmbatisa mbaka sajenu, ubambu ukolongu agupenga ngamaa na bandu bana makili ndi babugujuku. 13 Malagalaki gaka Musa na alota baka Sapanga balongaliya lijambu luukolongu waka Sapanga mbaka masoba gaka Yohana. 14 Ana mugahobale haga, nala Yohana ndi Elia jobundongaliyaje jwiitenda kuhika. 15 Jwana

baatama pulubanza, baakema bangi nakaapwagi, 17 Tunzembia mapenenga, lakini ngase mwahinike! 18 Ndaba Yohana Mmbatisa jahika, jupunga kula mundu jwa amboni palongi jaka Sapanga, Tunzembia mihambu ji kilelu, lakini ngasemwaleile! hoju jiipata nhupi yuku mlotu waka Sapanga. Joanzopa 19 Mwana waka Mundu juhikiki, jokapi joampeke jumu jwa apwasi bangu banga jukula na kunywa, nabombi bapwaaga, 'Mundingaliya mundu hajo, nndepi nu nndapi, nkosi wa bandu baajopa kodi na bana mahakau!' Lakini malangu gaka Sapanga jibonikana ja sapi kupete mahengi gaki." 20 Ndipala Yesu jatumbuliya kwaalakali bandu ba misi ye jwahengiki ndonduke yingi ndaba ngasebalekaki mahakau gabu. 21 "Misi mukiboni mwabandu buku Kolazini! Misi mukiboni mwa bandu buku Betisaida! Ana ngiriyuli yehengika kwinu yakahengika ku misi yuku Tilo nuku Sidoni, bandu baahoku bakabiyu akotwiku mahakau toka mwandi nu kuwata magunii nukulipaki ilihu. 22 Lakini numpwagi, biwesa kuhinakali mu masoba gukutemu bandu buku Tilo na buku Sidoni kupeta mwanganya. 23 Mwabandu buku Kapelinaumu! Boo, mwalikwea mbaka kunani kumaunde? Banhulua mbaka kumwotu wanga kususuka koatama bandu baawii! Ndaba, ana ndonduke yeihengiki kwinu mwanganya yakahengika ku Sodoma, musi wehogu wakabiya mbaka leleno. (Hadés g86) 24 Lakini numpwagi, lisoba lu kutemu Sapanga jaabonila ikia bandu buku Sodoma kupeta mwanganya." 25 Kipindi sehesi Yesu japwaaga, "Nunsengu mwa Atati, Bambu jukunani kwaka Sapanga nu nndema, ndaba waahihiki majambu haga bana malangu na baasomiki, waayekuli bandu asoku." 26 Ena, Atati bangu, hela ndi ekukukulengani. 27 "Atati bangu ambeki indu yoti. Nga jojaamanyi Mwana ila Atati. Ngamundu jojaamanyi Atati ila Mwana na mundu jokapi jojupala Mwana anhyekuliya." 28 "Nhika kwangu, mwaboa monng'alika nukutope ni misigu jejitopiki, nane nitenda kumpomulesa. 29 Mlikonga kingolingoli sangu, mwikilibola kuhuma kwangu, ndaba nepani numpoli na jojunyenyeke mioju, nanamu myoju jinu jitenda kupomulea, 30 Ndaba kingolingoli sangu kitei kujojoka ni misigu jangu ngasejipotiki."

12 Masoba gala, Yesu jabiya jupeta mumatui gi

inganu Lisoba lu Kupomulela, banafunzi baki babiya ni inzala, batumbuliya kuseku kipambiku si inganu nakula inganu yaki. 2 Lakini Afalisay pabagabona haga, bumpwagila Yesu, "Linga! Banafunzi baku ahenga lijambu li mihilu Lisoba lu

Kupomulela.” 3 Yesu jaalalukiya, “Boo, ngasensomiki beni kwa beni, gwitenda kuhalabika. Musi au nyumba lee sejwahengiki Daudi na ajaki pababii ni inzala? jokapi jejibaganiki jitenda kuhabuka. 26 Ana Lijobi 4 Jajingala mu nyumba jaka Sapanga jakula liipenga ilombu yaki, hoju jilipenga mwene. Henu, mabumunda gabapiiki palongi jaka Sapanga. Lijambu ukolongu waki wijema bole? 27 Mwanganya mpwaaga leheli labii lu nhilu kwabu kula lakini Daudi na eti menga ilombu ku uwesu waka Belizebuli. Boo, ajaki bakuliki. Mabumunda gegala babapalika nya jojaapeke bandu bii uwesu ukubenga ilombo? kula pee agolu kajika. 5 Boo, ngasensomiki Ndieni bandu bii bene buntelema mwanganya. 28 mukitabu sa Malagalaki gaka Musa agolu ahalabana Lakini ana moa ilombu kwa makili ga Loho jaka Malagalaki gi Lisoba lu Kupomulela munyumba Sapanga enu mmanyia Ubambu ukolongu waka jaka Sapanga, lakini ngase abonikana ngati atei Sapanga guhikiki kwinu.” 29 “Ngamundu jojuwesa kuhalabana? 6 Henu numpwagi, pamba jubii jojubii kujingi nyumba jaka mundu jwana makili nukunyaga nkolongu kupete Nyumba jaka Sapanga. 7 Maandiku hindu yaki yoti, jitumbuliya oti kunkonga jwana makili gaka Sapanga gapwagiki, ‘Mbalia ikia wala nga jola. Hapa ndi pajiwesa kunyaga hindu yaki.’ 30 matambiku,’ mwakamanyi maana ja malobi ganga, “Mundu jwanga kuba pamu nanepani, hoju ndi ngamwakaatemwi bandu banga na mahakau. 8 jojumbenga, na jokapi jwanga kubonga pamu na Ndaba Mwana waka Mundu ndi Bambu ju Lisoba lu nepani jutenda kuplesangana. 31 Henu numpwagi, Kupomulela.” 9 Yesu jaboka pala, jajenda munyumba bandu bilekakiwa kila mahakau namatondou gabu jukuketangane Ayaudi, 10 momiue kwabii na mundu bitenda kulekakewa, lakini jola joantondo Loho jaka jumu junu kuboku kokulei. Ndieni bandu andaluviya Sapanga ngabundekake mahakau ge haga. 32 Yesu, “Boo, kujetakeka le kundamisa mundu Lisoba 11 Lakini Yesu ampwagila, “Boo, mundu boo kati jinu likondoo na lihabuki mlibomba Lisoba lu Mundu joampwaga liyaa Mwana waka Mundu bitenda Kupomulela?” Bundalukiya hela ili apata indela jukuntaki. 12 Lakini Yesu ampwagila, “Nyosa kuboku kundekake mahakau gaki, lakini joampwaaga liyaa Loho jaka Sapanga, ngabandekake lihakau lela masoba ganga kujomoka nndema goguhika. (aiōn 13 Ndipala ampwagila mundu jola, “Nyosa kuboku 33 “Nkongu gwa sapi gupapa matunda ga sapi, g165) 14 Ndieni Afalisayu bapita kunza nunkongu gulya gupapa matunda giliya. Nkongu kuhenga majambu ga amboni Lisoba lu Kupomulela.” gumanyikana kwa matunda gaki. 34 Mwanganya 15 Lakini Yesu 16 Jaakanakya baapwagi bandu majambu gaki. kutemu kila bandu biipalika kutemuliwa kwa kila lilobi 17 Jatenda hela, ili gajapwaga Sapanga kupete Mlota langa kupalika leapwaga.” 37 Ndaba ja malobi gaku Isaya gatimia. 18 “Jonzo ndi mtumisi wangu jonuhagi, bagutemula ana gubii na mahakau au ngasegubina mpali wangu jojugutogulesa mwoju wangu. Naajibeka 19 Ngajilosani wala kujamallii kwa nginyuli kuhuma kwaku.” 39 Lakini jombe jaapwagila, kutemu mahakau. 38 Ndipala abola bangi ba Malagalaki na loho jangu panani jaki, najombi jwiilandila nndema joti Afalisayu bumpwagila Yesu, “Mmbola, tupalika kulinga kutemu kwangu. 20 “Kibelevu siliya sanga kuhabaleka! Mpala nginyuli, Nndai gogupondiki ngajitunuli wala utambi gogupia 21 Bandu boti bandema joka banhobaliya jombi.” pipipipi na kelukelu mulutumbu ja homba ngolongu, 22 Ndieni Yesu bundetila mundu jumu jwangalinga 23 Bandu boa basangia ngamaa, nukulaluana, “Boo, nukuntemu mwanganya. Ndaba bandu buku Ninawi 24 Lakini bagaleka mahakau gabu Yona pajalandila kwabu, Afalisayu pabajoa haga, bapwaaga, “Mundu hajo na pamba jubii nkolongu kupete Yona! 40 Ngati Yona ejatama masoba matatu 25 Yesu jamanyiki sebawasaliya, jaapwagila, bi kibelevu senze, najombi jantemula mwanganya “Ubambu ukolongu wokapi gogubaganiki nukukomana ndaba juhikiki kuhuma kunndema jaki juhikiki kuoane

mabolee gana malangu gaka Salumoni, na pamba lakini ngabiikibone, bijoane lakini ngabijoane, wala jubii nkolongu kupeta Solomoni. 43 "Kilombu esumpita ngabiielewé. 14 Gatimia gajapwaga Isaya Mlota waka mundu, kiyongolota yongolota mulungwenza kutaputa Sapanga, 'Kujoana mbaka bijowani, lakini ngabielewe. pанду pukupomulela, na ana ngasekipatiki pandu Kulinga mbaka alingi, lakini ngamwakibone. 15 Ndaba pukupomulela, 44 ndi salipwagila seni, 'Ngelubuka mioju ja bandu aba jitei kunonopa, ngaseajoana kwa kunyumba jangu.' Lakini pakikelabuka nukukubona makutu gabu, mihi gabu atei kuhigi. Ana ngahela, nyumba ndopu apyaagi nu kubeka sapi, 45 sijenda bakabona kwa mihi gabu, bakajoana kwa makutu kujukuu ilombu yengi saba, ibaja kupeta sombi, gabu, baka elawa kwa mioju jabu, nukung'anumbuki na yombi ijingala nukutama momu. Na mundu nepani, nane nakabiya nalamsi.' 16 "Lakini nambanga we wehoju kupogale kwaki kwikuba kuliya kupeta mwanganya! Ndaba mihi ginu gatenda kulinga, na puwanzu. Ndi ekwibiya kibe leku ase siliya." 46 Yesu makutu ginu gatenda kujoa! 17 Numpwagi sakaka, pajabiya juendalee kulongee na bandu, amabu baki alota baka Sapanga bingi na bandu baka Sapanga na akalongu baki bahika nukujema kunza, bapala bingi batokulii ngamaa kugabona gamwagabona, kulongee naku. 47 Mundu jumu ampwagila, "Anyongoo ngasebagabona, nukugajoana gala gamwagajoana, baku na alongu baku abii kunza, apala kulongee lakini ngasebagabweni wala kugajoana. 18 "Ndienu na wehapa." 48 Lakini Yesu ampwagila mundu nnzoannya, maana ja malenganu guku mpanda. wehoju, "Anyongo bangu ndi nyane? Nakalongu ba 19 Mundu ejijoana lilobi lu Ubambu ukolongu waka ndi akananye?" 49 Ndipala jaalangia kuboku kwa Sapanga lakini ngasejilielewa, mundu we hoju banafunzi baki nukupwaaga, "Haba ndi aka nyongo julengana ni imbeju yehihabuki mwiindela. Mbaja bangu na alongu bangu! 50 Ndaba jokapi jojhenga jihika nukukwelalu seapandiki mmoju jaki. 20 Imbeju gaapala Atati bangu baabii kunani kwaka Sapanga, yeihabuki mmalibu ilengana na mundu jojujoana lilobi hoju ndi mmbeli wangu nu ndombu wangu na amabu laka Sapanga, na papa julijopa sukutogule. 21 Lakini bangu." ndaba ngaselijingii nkati jaki ngati mikega ejijingi muluhombi, juendale kuhinakali kidogu pena ana bahengi liyaha nakaang'alisá ndaba ji lilobi le heli, ndi jukotoka kuhobale lilobi. 22 Imbeju yehihabuki pi mikongu ja miha ilengana namundu jojulijoane lilobi, lakini ndaba juku hangajaki womi upundema nu kupala mali ndi kuhalabana lilobi lehelí, na ngase jupapa matunda ndaba ngasejuhenga gajupala Sapanga. (aión g165) 23 Lakini imbeju yeyahabukiya muluhombi lwa sapi ilengana na mundu jojujoana lilobi nukulielewa, jihenga majambu gingi ga mboni ngati mkongu egupapa matunda, gumu mia na gongi sitini na gongi selasini." 24 Yesu jaapwagila bandu lilengana lengi, "Ubambu ukolongu ukumaundi gulengana na mundu jojupandiki imbeju ya sapi mulitui laki. 25 Lakini bandu ana agoni, mbaja waki juhika nukupanda manyai pikilanda ji inganu, nu kuboka. 26 Ndienu inganu paimela nukutumbuli kupapa, manyai nagombi gabonikanu mwi inganu. 27 Atumi baka mwini litui bunzendila, nukundaluki, 'Bambu, si wapandiki imbeju ya sapi mulitui lako? Manyai aga gahumiki kwako?' 28 Jombi jajibua, 'Mbaja wangu ndi jojuhenga hela.' Ndienu atumi baki bundalukiya, 'Boo, gupala le tujenda twakatupulaje?' 29 Najombi jaapwagila, 'Ngaela, mwitupula ndaba emwiitupula manyai nhwesa kutupu ni inganu kabee. 30 Muileka ikola pamu mbaka masoba gukuhusa egihika. Masoba ge haga naapwagila baahusa ntupula hoti manyai nukugakoonga malundumalundu nu

13 Lisoba lele Yesu jahuma mu nyumba jela, jajenda nukutama mulutengu ju nhanga. 2 Nsambi nkolongu wa bandu buyongolota Yesu najombi jwakwela munhwatu nukutama momu, bandu boti bajeema mulutengu ju nhanga. 3 Ndipala Yesu jaapwagila majambu gingi ngamaa kwa malenganu, japaaga, "Nnzoannya! Mpanda jumu jajenda kupanda imbeju. 4 Pajabiya jwakaweta imbeju, yengi yahabukiya pambipi ni indela, ijni yahika nakula. 5 Yengi yahabuka mu malibu punu luhombi lusokopi. Yabonikanu imeliki nyata nukukola ndaba Iwabii luhombi lusokopi. 6 Lakini lyoba palanyaka, mimea jejela janyala nukujoma ndaba mikega jaki ngasejahumiki pai. 7 Imbeju yengi yahabukiya pi mikongu ja miha, nayombi jakola nukujihinya. 8 Imbeju yengi yahabukiya puluombi lolubolalani, yamei nukupapa, yengi yapapiki imbeju mia na yengi sitini na yengi selasini." 9 Yesu jajomulia kupwaga, "Jwana makutu gukujoa nujujoanal!" 10 Banafunzi baki bunzendila nukundaluki, "Ndaba jaki gulongee na bandu sa malengano?" 11 Jaapwagila, "Mwanganya bumpeki uwesu hukumanya sili ju ubambu ukolongu uku maundi, lakini bombi ngasebaapekie. 12 Ndaba mundu jojubii na sindu bitenda kunnzonzu ke ngani lakini jwanga na sindu, hata sejubinaku sitenda kujukulika. 13 Ndi ndaba mbwaga naku kwa malenganu, ndaba biilinga

kugajosa mwotu, lakini inganu baikusanya nukuibeka mwikikoku sangu.” 31 Yesu jaapwagila bandu kwa malengano gangi, “Ubambu ukolongu gulengana ni imbeju nzoku ja haladali jejajukwi mundu jumu, japaanda mulitui laki. 32 Imbeju heji jibii nzoku kupete imbeju yoti, lakini pajikola, mmea waki gukuba nkolongu kupeta mikongu ju mulitui. Nagwombi gukuba nkolongu ni ijuni ihika nukusengale miui mu mambandi gaki.” 33 Yesu jaapwagila kabee lilengano lengi, “Ubambu ukolongu gulengana na amila lejajukua nyongoo jumu, jasanganya nu uwembi madebi mabeli, mbaka uwembi gwoti watenda litimia lejwapwaaga Mlota waka Sapanga, “Nipwaaga nabu kwa malengano, niiyekula gagahihiki pu ndema tumbuka kubombeka.” 36 Ndipala Yesu jaaleka bandu bala, jajingala mu nyumba. Banafunzi baki bunzendila, bumpwagila, “Tupwajila malengano ga manyai gabola kike.” 37 Yesu jaapwagila, “Mpanda imbeju ya sapi, ndi Mwana waka Mundu. 38 Litui lela ndi ndema. Imbeju ya sapi ndi bandu baka Sapanga babube ubambu ukolongu ndi wabu. Lakini manyai gala ndi bandu baka Mbaja jola. 39 Mundu mbaja jojupanda magogu ndi Lijobi. Ilebi ndi mwisu gu ndema gongo, na baahusa ndi Atumi bu kunani kwaka Sapanga. (aiōn g165) 40 Ngati manyai ebagabonga nukujosa mwotu, ndi ekwikuba pamwisu ju ndema. (aiōn g165) 41 Mwana waka Mundu jaatuma atumi bu kunani kuhuma mu Ukolongu waki abonga kila sindu sesaaako bandu kuhenga mahakau na baatenda liyaha masoba goti. 42 Nabombi baalekala nkat ijanului la mwotu nkolongu, hoku bilela nukupola minu. 43 Ndipala babii baamboni palongi jaka Sapanga biing’ala ngati lyoba mu ubambu ukolongu wa Atati babu. Jwana makutu gukojoane nu jujoana.” 44 “Ukolongu ukunani ukumaundi gulengana na hindu yu lupija Iwingi loahihiki mu litui. Mundu pajijibona juhiya kabee. Sukutogule ngamaa jujenda kulombesa indu yoti yejubi naku, ndienu jukelabuka nukulomba litui lela.” 45 “Kabee, ukolongu uku ukunani gulengana na mundu jojilomba hindu nukulombesa jojutaputa lulu. 46 Pajijibona lulu jimu ja bei ngolongu, jajenda kulombesa yoti yejabinaku nukulomba lulu jela.” 47 “Kabee, ukolongu ukunani kwaka Sapanga kwaka Sapanga gulengana na kilepa sealekaki mu nhanga, gogukamu homba ya sapi nihiliya. 48 Kilepa esatwelila, aloi buguhuti mulutengu ju unhanga, batama pai, kuhamu homba ya sapi babeka mukitonga, lakini homba iliya yela batenda kuleke. 49 Ndi ekwibiya mwisu gu

ndema, Atumi bu kunani kwaka Sapanga bipitila, baabaganisa bandu abaya na bandu baamboni, (aiōn g165) 50 na kwaaleke abaya bala multanuli la mwotu. Kokuje bilela nukupola minu.” 51 Yesu jalalukiya, “Boo nheliwi le majambu goti haga?” Bajibua, “Hena.” 52 Najombi jaapwagila, “Ndienu kila mmbola wa Malagalaki jojukuba mmbolee ju Ubambu ukolongu ukunani kwaka Sapanga julengana na mundu jwana nyumba jojupia indu yulupija Iwingi inyai na hindu yulupija Iwingi ya mwandi kuhuma mukikoku saki.” 53 Yesu pajajomula kwaapwaagi malengano gala, jaboka pandu pala, 54 jajenda kututumuka.” 54 Yesu jaapwagila nsambi bandu ku nyumba jabu. Kokuje jabiya jaabola bandu mu majambu haga goa kwa malengano. Ngase jaapwagila nyumba jukuketangane Ayaudi. Nabombi balweuki, sokapi bila kutumii malengano, 55 jetenda hela ili na babumbona basangia, bundalukiya, “Boo, mundu hajo jupatiki kwa malangnu nu uwesu ukuhenga jola? Boo, amabu baki baakema Malia na alongu baki aka Yakobu na Josepu na Simoni na Yuda? 56 Naka alombu baki ngase abii apamba na twenga? Ndienu ngiryulila? 55 Jonioju le nga mwana waka ndanda joli? Boo, amabu baki baakema Malia na alongu baki aka Yakobu na Josepu na Simoni na Yuda? 56 Naka alombu baki ngase abii apamba na twenga? Ndienu nginyuli hinge ndaba ngase bunhobali pa musi jaki.

14 Masoba gegala, Helodi kilongosi juku Galilaya jajoini lijambu laka Yesu. 2 Jaapwagila atumi baki, “Hoju Yohana Mmbatisa, jutei kuyoka kuhuma kwa bandu baavii. Henu makili gukutenda nginyuli gahenga lihengu nkati jaki.” 3 Helodi jabiya ankamwi Yohana nukunkonga mukipungu ndaba jaka Helodia, nhwanu waka Pilipi, mbeli waki. 4 Ndaba Yohana jabiya ampwagi Helodi, “Ngasekupalika wehapa kunzuku Helodia.” 5 Helodi japala kunkoma Yohana, lakini jaajogopa bandu ndaba bandu bumbona Yohana ngati Mlota waka Sapanga. 6 Lakini lisoba lukutogole kusaliwa kwaka Helodi, kamwali waka Helodia jahina palongi ja ageni na Helodi jatoguli ngamaa, 7 henu jalagi kumpeke kamwali sokapi sejjiloba. 8 Kamwali kwa kwaajowane amabu baki, jpwaga, “Mbekiya kimutu saka Yohana Mmbatisa mu kipalu.” 9 Bambu nkolongu Helodi jabona usungu ngamaa, lakini ndaba jalapa palongi ja ageni bingi lisoba lukutogole lela, jalagalakiya ampekiya. 10 Helodi andagalakiya mundu akusekula umutu Yohana Mmbatisa mkipungu mola. 11 Umutu waki baleta mu kipalu, nukumpeke kamwali jola, najombi jaapelakiya amabu baki. 12 Banafunzi baka Yohana bahika, bajukua nhyege jaka Yohana nukutaga, ndipala bajenda kumpwagi lijambu leheli Yesu. 13 Yesu ejapata lijambu leheli, jaboka nu

nhwatu kujenda pанду bandu. Lakini bandu pabapata lijambu, bumpwata kwa magolu kuhuma ku misi jabu. 14 Yesu pajapita mu nhuwatu nukuhika “Ndabajaki banafunzi baku ngase ajetake mabolee mulutengju nhanga jugubona nsambi wa bandu gatujopiki kuhuma kwaka hoku bito? Paakula nkolu, jaabonila ikia, jaalamisa agonzu babu. ngaseasamba maboku gabu sapi!” 3 Yesu jaajibua, 15 Ekwahika pakamii, banafunzi baki bunzengaliya, “Ndabajaki na mwanganya ngase mpwata malagalaki bumpwagila, “Pandu pamba pulukoba, na lyoba gaka Sapanga ila mpwata mabolee ginu mwabete? lijingi, waleka bandu abokannya ili bakalomba posu 4 Sapanga jupwagika, ‘Waatendila isima atati baku mwiji.’” 16 Yesu jaapwagila, “Lakini nga lasima na amabu baku na jojwaawaga giliyaa atati baki kuboka, mwanganya mwabeti mwaapekia poso.” 17 na amabu baki jukomika.’ 5 Lakini Mwanganya Lakini bombi bapwagila, “Tubii na mabumunda nwanu mbola bandu eti ana mundu jubi na sindu sejuwesa na homba ibeli pena.” 18 Yesu jaapwagila, “Nnetila kwaajangati atati baki au amabu baki, lakini na sindu pambane.” 19 Jalagalakiya bandu atamannya pai sehesi ampiiki Sapanga,” 6 Henu ngasejupalika pamanyoi. Jajukua mabumunda gala nhwanu na kabee kwaajangati sindu atati baki. Ndi emulleka lilibi homba ibeli yela, jalinga kunani kwaka Sapanga, laka Sapanga nukupwata mabolee ginu mwabee. nukunsengula Sapanga. Jasekula mabumunda gala 7 Mwanganya nkopake mwamboni pamiu jabandu! nakaapeke banafunzi baki nabombi babagila bandu. Isaya Mlota waka Sapanga junndotila sakaka 20 Bandu boti bakula, nukutupi. Ndipala banafunzi mwanganya pajwapwaga, 8 “Bandu haba andende batondula ipandi ya posu yeayigali, batwelakiya isima kwa malobi pena, lakini mmyoju jabu abii itonga komi ni ibeli. 21 Akanalomi babakuliki baiki kutali na nepani. 9 Kunumbali kwabu kwa bwakaa, elupu unhwano bila kabalanga aka mbomba na ndaba baabola bandu malagalaki ga bando kuba bana. 22 Yesu pajabiya jaatabuka bandu jaapwagila ngati malagalaki gango.” 10 Yesu jwaakema bandu banafunzi baki akwela nhwatu, andonguliya kujenda nakwaawpagi, “Nzwana sapi nukuelewa malobi kwii ju nhanga. 23 Ejajomula kwaatabuka bandu ganumpwagi! 11 Sindu sesunhenga mundu kuba bala jajenda kukitombi kundoba Sapanga, ekwahika mpija nga sekijingi munndomu, ila sekipita munndomu. pakamii jakabii kajika jaki, 24 nu nhwatu wegola Hesi ndi sesunhenga mundu kuba mbaja.” 12 Ndi wabia kutali nuku mbwani, lakini waketangana na abole baki bunzendila nukundaluki, “Boo, umanyi majeba ni kimbonga kikali. 25 Ekwahegaliya kusa, Afalisay bayomiki ngama pabajogwana malobi Yesu jaajendila banafunzi baki koni jubii panani ja gaku?” 13 Lakini jombi jwaawpagi, “Kila nkongu masi. 26 Lakini banafunzi baki pabumbona jujenda gwanga kupandwa na atati bangu bu kunani, gwtenda panani ja masi, batenda kujogopa. Bapwaaga, “Leneli kutupuliwa. 14 Mwaalekaje! Bombi bangalinga, Lihoka.” Batenda kujamali sukujogopa ngamaa. 27 baalongosa bangalinga ajabu, Jwangalinga na Apalapa Yesu jaapwagila, “Ntumbala! Nabii nepane! andongo jwangalinga jongi, boka abeli baabukiya Mwijogopa!” 28 Petili ampwagila, “Bambu, ana wehapa mulibomba.” 15 Petili jpwaga, “Tupwagila maana mbwagila nhika kogubii hoku, koni nyenda panani ja jililenganu heli.” 16 Yesu jalalukiya, “Hata mwanganya mase.” 29 Ndienu Yesu jpwaga, “Hikajee.” Ndienu lee mwakona ngasenhelewa? Ngasenhelewa sindu Petili jahuluka kunza ju nhwatu, nukujenda panani ja sekijingi munndomu kijenda mulutumbu nukupita masi, kunzende Yesu. 30 Lakini pajabona unhwai, kunza kujenda mu likelo? 17 Mwakona ngasemmanyiki jajogopa, jatumbulya kujingi mmasi, jatenda kujamali kila sekijingi munndomu kijenda mulutumbu nukupiti sukulela, “Bambu, gunhoku.” 31 Apalapa Yesu kulikel? 18 Lakini malobi gagapita punndomu, janyosa kuboku kwaki, nukunkamu nukumpwagi, gahuma nkati kumoju, na haga ndi gaguhenga “Wehapa woguhobale kasokopi! Ndaba jaki gutenda mundu jubiya mpija. 19 Ndaba mmoju gapita mawasu kujogopa?” 32 Ndipala bombi pabakwela munhwatu giliyaa nu kukoma na ugoni na kunng'anambuka nu nhwai gwtenda kutumbaa. 33 Boti bababii mundu na kukopake waamboni kwa bandu na munhwatu bungungamaliya Yesu, bapwaaga, “Sakaka wii niisoli na matondu. 20 Haga ndi gaguhenga wehapa wa Mwana waka Sapanga.” 34 Balombuka mundu kuba julyaa. Lakini kulaposu bila kusamba nhanga, bahika kundema guku Genesaleti. 35 Bandu maboku ngasekunhenga mundu kuba mpija.” 21 pabummanyia Yesu, baenisa majambu goti pa ndema Yesu jaboka pala, jajenda kundema uku Tilo nuku joti. Ndienu bandu bundetila Yesu agonzu boti. 36 Sidoni. 22 Nyongo jumu juku musi uku Kana, jukubika Bundoba jaalekakiya agonzu akamula lupeta liwi jutama pambipi na misi heji, anzendila Yesu koni ingobu jaki. Naboti babunngusa batenda kulama. jakalela sukujamali, “Bambu, Mwana waka Daudi,

15 Ndi Afalisayu na Abola ba Malagalaki babahuma

ku Yelusalemu, bunzendila Yesu nukundaluki, 2

naandi gumone ikia! Mwana wangu jubii nikilombu, kumanya nginyuli ja mahundi, lakini ngasenhwesa sunng'alisa ngamaa." 23 Lakini Yesu ngasejajibwki kumanya nginyuli ja masoba ganga. 4 Bandu sindo. Ndi banafunzi baki bunzendila nukundoba, bikibebeleku salyaa na sanga kuhobaleka! Kipala "Mpwagila jubokaje ndaba jutupwata na jutupege nginyuli, lakini ngakipati nginyuli jengi jokapi kupeta keleli!" 24 Yesu jwapwaga, "Andumiki kwa bandu buku nginyuli jaka Yona jela." Ndipala Yesu jwaaleka nu Izilaeli pee baahobiki ngati makondoo." 25 Ndipala kuboka. 5 Pababiya alombwki nhanga, banafunzi mmbomba jola anzendila, angungamaliya nukupwaga, baka Yesu bakombuka ajewiki kutoto Mabumunda. 6 "Bambo, nagunyangatiae." 26 Yesu jwapwaga, Yesu jwaapwagiila, "Ntama miu, mulilenda na amila "Ngasapi kujuku posu ja bana nukulekale jimbwa." jaka Afalisayu na Asadukayu!" 7 Banafunzi batumbulia 27 Nyongo jola jwapwaga, "Sakaka bambu, lakini kulaluana beni na beni, "Jupwaga hela ndaba hata himbwa ikula mbuluti yeiabuki pai jamesa jika ngasetwatogwi mabumunda." 8 Yesu jwamanyiki bambu wabu." 28 Yesu jwapwaga, "Amabo kuhobale sebabia bakapwaga ndi jaapwagila, "Mwabandu kwaku kukolongu! Nala kuhengika ngati hegulobiki." banga kuhobale mwanganya! Ndaba jaki nndaluana Apalapa mwana waki jatenda kulama. 29 Yesu mwabenji na beni ndaba ngasembii na mabumunda? jwaboka pandu pala, jwajenda pulutengu ju nhanga 9 Boo, mwakona lee ngasenhelewe? Boo, ngase uku Galilaya. Ndienu jwakwela pikitombi nukutama nkomboka panamega mabumunda nhwanu ndaba ja pai. 30 Bandu bingi ngamaa buruhikila koni bunndeti bandu elupu nhwano? Boo, mwatwelaki itonga ilenga ilema na bandu bangakulinga na aka kimumuta yiipandi yeyaihigali? 10 Amala mabumunda saba gala na bandu balei na bandu bingi bababi agonzu gabaabagila bandu elupu nsesi bala, boo, mwakusinyi bumbekila palongi jaki naboti jatenda kwaalamisa. 31 itonga ilenga yeyaigali? 11 Ndaba jaki ngase nhelewa Nsambi wa bandu gola wasangii ngamaa pawabona, nepani ngase nongale mabumunda? Lakini nzepana imumuta itenda kulongela na ilema atei kulama na na amila jika Afalisayu na Asadukayu." 12 Ndipala baalei nhyege atenda kujenda na banga kulinga banafunzi bala bamanya Yesu ngasejwabia jwaapwagi atenda kulinga, bandu bunndumbaliya Sapanga jwa ajepana na amila ja mabumunda, ila ajepana na bandu buku Izilaeli. 32 Yesu jaakema banafunzi baki mabolee gaka Afalisayu na Asadukayu. 13 Yesu nukupwaga, "Naabone ikia bandu haba, ndaba abii pajwahika ku Kaisalia kojuhumi Pilipi, jwaalalukia na nepani kwa masoba matatu, na ngaseabi na banafunzi baki, "Bandu apwaga Mwana waka Mundu poso. Ngasembala kwaaleka ajenda bila kula ndaba ndi nyanye?" 14 Bumpwagila, "Bandu bangi apwaga awesa kuhinduka mwiindela ninzala." 33 Banafunzi ndi Yohana Mmbatisa na bangi apwaga ndi Elia baki bundalukiya, "Pamba tubi kulungwenza, twiipata na bangi apwaga ndi Yelemia au jumu jwa alota kwa posu jukutupi bandu bingi ana?" 34 Yesu baka Sapanga." 15 Yesu jwapwaga, "Na mwanganya japwaga, "Mmbi na mabumunda galenga?" Bajibwa, boo, mpwaga nee na nyanye?" 16 Simoni Petili "Saba nutuhomba tusokopi tusokutusoku." 35 Yesu jwapwaga, "Weapa ndi wa Kilisitu Mwana waka jwalagalakya banafunzi baki baapwagila bandu Sapanga jojubi mwomoi." 17 Yesu jwapwaga, "Mbanga atama pai. 36 Jwajukua mabumunda gala nutuomba wa Simoni mwana waka Yona, ndaba nga mundu tola, ansengula Sapanga nu kunuku, nakwaapeke jokapi jojukuyekuli haga ila Atati bangu baabi kunani. banafunzi baki nabombi baabagila bandu. 37 Boti 18 Nane nukupwagi wa Petili, weapa lilibu, na bakula nukutupi. Ndienu banafunzi baki batondula ipandi yeiigali, batwelakia itonga saba yeyatweli posu jejahigali. 38 Babakula babia akanalomi elupu nsesi bila kwaabalanga aka mbomba na bana. 39 Ndi Yesu 19 Nagupekia punguu yu ukolongu ukunani, sokapi sewiogula pundema pani, kwioguliwa nu kunani jaatabuka bandu, jwakwela nhwatu jajenda musi uku kwaka Sapanga kabee nasokapi sevipunga pundema Magadani.

16 Afalisayu na aka Asadukayu bunzendila Yesu, bunndenga sukunndoba, julangia nginyuli yeilangi jombi juhuma kunani kwaka Sapanga. 2 Lakini Yesu jaapwagiila, "Lyoba elijingi mwanganya mpwaga, 'Lelenu kubi sapi ndaba mahundi gakuba makeli!' 3 Nulukela mpwaga, 'Lelenu jikuna hiyula, ndaba kunani kukeli na mahundi gatei kutanda.' Mwanganya nhwesa

18 Nane nukupwagi wa Petili, weapa lilibu, na panani jililibu hale naguletila bandu bingi ambwata na makili ga kuwa ngagakuwesi. (Hadès g86) 19 Nagupekia punguu yu ukolongu ukunani, sokapi sewiogula pundema pani, kwioguliwa nu kunani sipungika kunani kwaka Sapanga." 20 Ndi Yesu jaakana banafunzi baki bampwaji mundu jokapi ana jombi ndi Kilisitu. 21 Toka pala Yesu jwatumbulia kwaapwagi hotuhotu banafunzi baki kupwaga jupalika kujenda ku Yelusalemu, nakola jwitenda kung'aliswa ngamaa mang'alisu gabileta aseja na aka agolu akolongu na aka abola bamalagalaki. Kabee biitenda kunkoma na jwitenda kuyoka lisoba la tatu. 22 Ndi Petili anzku Yesu pulutengu nukundakali, "Ngahela

Bambu! Lijamu heli nga lugupate!" 23 Lakini Yesu anzendila Yesu nukumpege magoti palongi jaki, 15 jwang'anambuka nukumpwagi Petili, "Tama kutali nukupwaga, "Bambu umbonila hikia mwana wango na nee, Lijobi wee! We gupala kumbengale nepani. ndaba jubi ni kihinduhindu, kabee jung'alika ngamaa, Mawasu gaku ngasegahuma kwaka Sapanga ila ga mala jingi juhabuki pamotu au mmasi. 16 Nunndetiki bandu." 24 Ndi Yesu jwaapwgilga abole baki, "Mundu kwaaka banafunzi baku lakini ngase bawesiki jokapi jojupala kuba mbolee jwangu nepani, julikana kunndamisa." 17 Yesu jwapwaga, "Mwanganya mwensi, jujukua nsalaba waki, jumbwata. 25 Ndaba mukibeleku sanga kuhobale na sekohibiki mwee! mundu na jupala kuulenda womi waki mwensi, jwitenda Niitama na mwanganya mbaka lile? Nanhinakalia kuguhoa, lakini mundu jo juguhoa womi waki ndaba mwanganya mbaka lile? Munndeta pani nkombu hoju." jangu, jwitenda kugupata kabee. 26 Boo, mundu 18 Yesu jukilakalia kilombu sela nasombi satenda jwiipata sindu boo ana jupatiki hindu yoka yu pundema kupita. Nunkombu wejola jwalama apalapa. 19 Ndi pani na papuje juhoiki womi waki mwene? Au mundu banafunzi bunzendila Yesu puujobu, nukundaluki, jwiipia sindu boo ili jupata kabee womi wake? 27 "Ndaba jaki twepani ngasetwawesiki kukipia kilombu Ndaba Mwana waka Mundu jwiika nu Ukolongu wa sela?" 20 Yesu jajibua, "Ndaba nhuobale kasokopi. Atati baki, pamu na atumi baki bu kunani na pala Numpwagi sakaka, ana pee mmbii na nhobale ndi pabantemula kila mundu kulengana na mahengu nzoku ngati imbeju ja haladali, mwiwesa kukipwagi gaki. 28 Numpwagi sakaka, abi bangi apambane kitombi ase, 'Boka hapa ujenda pala,' Nasombi ngaakue mbaka pabaambona Mwana waka Mundu kuitenda kujenda. Nga sindu sokapi sesisindikana pajihika koni jubii mu Ubambu Nkolongu." kwinu. 21 Lakini kilombu ngati ase ngakuwesa kupita

17 Pagapeta masoba sita, Yesu jwaajukua Petili na Yakobu nundongu waki Yohana nukujenda nabu kunani ji kitombi kilasu kobabii kajika jabu. **2** Pababiyu bukundingaliya, apalapa Yesu jwang'anambuka kubonikana kwaki. Pamihu jaki panang'ana ngati lyoba ni ingobu yaki yabii ihuu kupukupu ngati unang'anu. **3** Ndienu Musa na Elia batenda kupiti, babia alonge na Yesu. **4** Ndienu Petili ampwagila Yesu, "Bambu kwibia sapi twepani kutama paambane! Ana gupai niisenga indamba itatu, simu saku na simu saka Musa na simu saka Elia." **5** Petili pajabia jwakona jakalongila, lihundi lununang'anu latenda kwaayekale, na sauti jajogwanika kuhuma pilihundi lela, "Hajo Mwana wangu jonumpai, jojunengani, munzowania." **6** Banafunzi bala pabajowania sauti jela, bajogupa ngama, batenda kukupama. **7** Yesu jwaapwata, nakagusa nakapwagi, "Nzemania, mwijigopata!" **8** Pabaltinga kunani, ngasebumbweni mundu, ila pee Yesu kajika jaki. **9** Pababia ahuluka kuhuma kikitombi, Yesu jwaagalakaliya, "Mwampwagi mundu majambu ga mugabweni mbaka Mwana waka Mundu pajwiyoka kuhuma kwa bandu baawii." **10** Ndi banafunzi bundalukia, "Enu ndaba jaki abola ba malagalaki apwaga juhika hote Elia?" **11** Yesu jwapwaga, "Sakaka Elia jwiika hoti nukugabeka majambu goti sapi. **12** Lakini numpwagi, Elia juhikiki nabombi ngasebugumanyike, ila buntendila ngati hegapai. Ahelahela Mwana waka Mundu bang'alisa mwamaboku gabu." **13** Ndienu banafunzi baka Yesu bamanya Yesu jwabia anndongale Yohana Mmbatisa. **14** Pabuguhikila nsambi wa bandu, mundu jumu

anzendila Yesu nukumpege magoti palongi jaki, 15 nukupwaga, "Bambu umbonila hikia mwana wango ndaba jubi ni kihinduhindu, kabee jung'alika ngamaa, mala jingi juhabuki pamotu au mmasi. 16 Nunndetiki kwaaka banafunzi baku lakini ngase bawesiki kunndamisa." 17 Yesu jwapwaga, "Mwanganya mukibeleku sanga kuhobale na sekihobiki mwee! Niitama na mwanganya mbaka lile? Nanhinakalia mwanganya mbaka lile? Munndeta pani nkombu hoju." 18 Yesu jukilakalia kilombu sela nasombi satenda kupita. Nunkombu wejola jwalama apalapa. 19 Ndi banafunzi bunzendila Yesu puujobu, nukundaluki, "Ndaba jaki twepani ngasetawesiki kukipia kilombu sela?" 20 Yesu jajibua, "Ndaba nhuobale kasokopi. Numpwagi sakaka, ana pee mmbii na nhobale nzoku ngati imbeju ja haladali, mwiwesa kukipwagi kitombi ase, 'Boka hapa ujenda pala,' Nasombi kiitenda kujenda. Nga sindu sokapi sesisindikana kwinu. 21 Lakini kilombu ngati ase ngakuwesa kuperti kwindela jokapi ila kukiboa ila sukundoba Sapanga nukupunga kula." 22 Banafunzi boti ebahika ku Galilaya, Yesu jwaapwagila, "Mwana waka Mundu bantenda kunkamula nukunkabisa kwa bandu, 23 nabombi biitenda kunkoma lakini lisoba la tatu jwiitenda kuyoka." Banafunzi baki gwaabina mwaju ngamaa. 24 Yesu na banafunzi baki pabahika ku Kapelinaumu, bandu bababia ajopa kodi Nyumba jika Sapanga bunzendila Petili nukundaluki, "Boo, mbola waku julepa kodi ja Nyumba jika Sapanga?" 25 Petili jwajibua, "Helo, julepa." Petili pajwajingala mu nyumba, kabula ngasejupwajiki lilobi, Yesu jatumbulya kumpwagi, "Wa Simoni gubona boo? Aka bambu akolongu bupunndema ajopa ushulu na kodi kuhuma kwaka nyane? Kuhuma kwa benei au kwa agene?" 26 Petili jwajibwa, "Kuhuma kwa ageni." Yesu jwapwaga, "Gupwajiki sapi, benei ngaseapalika kulepa. 27 Lakini ngasetupalika kwaajege inyela bandu haba. Jenda kunhanga, wakalekala ndoana jaku, na homba ja kwanza jegulonguli kulopo, ukananungula nndomu waki ndipala ukijiketaniya lupija nkati. Wijukua lupija lolu ili wakaalepa kodi jaku na kodi jango."

18 Apalapa banafunzi baka Yesu bunzendila, Yesu nu kunndaluki, "Nyaa nkolongu mu ukolongu ukunani kwaka Sapanga?" 2 Yesu ankema mwana nsoku nukunzemeka pikilanda jabu. 3 Japwgila, "Numpwagi sakaka ana ngaseng'anambwki na kulengana ngati mwana nsoku, kyee nganzingi mu ukolongu ukunani. 4 Jokapi jojulibona ngasindu ngati mwana nsoku ajo, hoju ndi nkolongu mu ukolongu ukunani. 5 Jokapi joanzopa mwana nsoku ngati

jonzo kwii liina langu, hoju junyoopa nepani. 6 palenga? Amala nundekakiya mala saba?" 22 Yesu "Jokapi joankolo jumu ja bana asokopi baanhobale jwapwaga, "Ngasembwaga pee mala saba, lakini hata nepani atenda mahakau, kwakabia mbanga bunkonga makomi saba mala saba. 23 Ndaba ukolongu ukunani lilibu lukupole pahingu nukundeke punhanga pandu ulengana nu nkolongu jumu jojaamua kukagu lupija papanyoliki. Bandu abeli apola kukutumi lilibu lukupole. Iwaki loabinaku bandu baahenge lihengu mumali 7 Misibikiboni bandu bupunndema ndaba jakwaakolo gaki. 24 Hejwaturumbuliya kubalanga bunndetila mundu bangi kutenda mahakau. Kukolo lasima kuitila lakini jojwabia anndaja lupija lwingi ngamaa. 25 Mundu jola misijukiboni mundu jojwaakolua bangi haha gapitila. ngasejwabi na sindu sokapi sukunndepa, ndi bambu 8 "Ana kuboku kwaku au kugolu kwaku kukukolwi waki jwaagalagaliya bunndombisa ngati ntumwa, kuhenga mahakau, nambanga ukusekula nukukuleke jombi nunhwanu waki na bana baki na nahindu yoka kutali naweapa. Nambanga kujingi mu womi wa yejubinaku ili julepa lideni. 26 Ntumisi jola jwapega masoba goti bila kuboku au kugolu kuliku kukuleke magoti palongi jaki nukupwaga, 'Guhinakaliya nane mmwotu wa yaka petapeta koni ubii na maboku gabeli na magolu gaku gabeli. (aiōnios g166) 9 Liu laku ana lukukolwii kuhenga mahakau, litupula nukulileke kutali ntumisi jola jwaboka, ankolila jumu kati jaatumisi na weapa. Nambanga gujingila mu womi wa masoba goha koni gubi naliu limu, kuliku kujingi mu motu uku jehanamu koni ubii na miu gaku goka mabeli. (Geenna g1067) 10 "Mulilinga, mwaambona jumu kati ja bana aba ngati nga sindu sukuhobale. Numpwagi, atumi babu bu kunani abi masoba goha pambipi na Atati bangu kunani kwa mahundi. 11 Ndaba Mwana waka Mundu juhikiki kwaagombo bandu baahobiki." 12 "Mmbona boo? Mundu na jubi na makondoo makomi komi, ana limu lihobiki jutenda boo? Jwagaleka makondoo tisini na tisa gala kikitombi, nukujenda kulitaputa limu lelihabiki. 13 Numpwagi sakaka, ana julipatiki julitogule lelu ngani kupeta makondoo makomi tisa na tisa gagabia ngaseghobiki gala. 14 Ahelahela, Atati bitu bu kunani ngasejupala mundu hata jumu kati ja asoku aba ahoba." 15 "Ndongu waku na jukukosi, unzendila ukumpwagila likosa laki weapa na jombi pambii mwakajika. Najugujowanji, jibya ndongu waku kabee. 16 Ana jukaniki kugujowane, unzukua mundu jumu au abeli pamu na wamweti, ili kila lilobi ajowana bandu abeli au atatu ngati Maandiku gaka Sapanga hegawaga. 17 Ana ngasejwajogwani na haba, wakaapwgila bandu babunhobale Sapanga. Ana jukaniki kwaajoane bandu babunhobale Kilisitu kwaku weapa jibya ngati bandu banga kummanya Sapanga na ngati bandu babaajopa bandu kodi." 18 "Numpwagi sakaka, sokapi semwikikanakia punndema pani kibia bikikanaki nu kunani kwaka Sapanga, na sokapi semwakijetakiya pundema kibia bikijetaki kunani." 19 Kabee numpwagi, abeli kati jinu ana ajetangani pundema pani kuloba sindu sokapi kwaka Atati na Atati bangu bu kunani jwantendila sindu hesi. 20 Ndaba pokapi pala paketangana, bandu abeli au atatu kwi liina langu, nepani mii apalapa pamu nabu. 21 Petili anzendila Yesu nukundaluki, "Boo, Bambu, nndongu wangu ana jungosi nunndekakia mala

makomi saba mala saba. 23 Ndaba ukolongu ukunani lilibu lukupole pahingu nukundeke punhanga pandu ulengana nu nkolongu jumu jojaamua kukagu lupija papanyoliki. Bandu abeli apola kukutumi lilibu lukupole. Iwaki loabinaku bandu baahenge lihengu mumali 7 Misibikiboni bandu bupunndema ndaba jakwaakolo gaki. 24 Hejwaturumbuliya kubalanga bunndetila mundu bangi kutenda mahakau. Kukolo lasima kuitila lakini jojwabia anndaja lupija lwingi ngamaa. 25 Mundu jola misijukiboni mundu jojwaakolua bangi haha gapitila. ngasejwabi na sindu sokapi sukunndepa, ndi bambu 8 "Ana kuboku kwaku au kugolu kwaku kukukolwi waki jwaagalagaliya bunndombisa ngati ntumwa, kuhenga mahakau, nambanga ukusekula nukukuleke jombi nunhwanu waki na bana baki na nahindu yoka kutali naweapa. Nambanga kujingi mu womi wa yejubinaku ili julepa lideni. 26 Ntumisi jola jwapega masoba goti palongi jaki nukupwaga, 'Guhinakaliya nane nakulepila kila sindu.' 27 Bambu jola ambonila hikia, nu kunndekake lideni lela, nukundeka jujenda. 28 "Lakini ntumisi jola jwaboka, ankolila jumu kati jaatumisi ajakijojwabi jombi anndaja lupija kidogu. Ankamula nukunhinyati pahingu, nukumpwagi, 'Nepa lupija Iwango.' 29 Ntumisi nnzaki jola najombi jwapega magoti nukupwaga, nu kunndoba, 'Guinakaliya mbaka nugulepe.' 30 Lakini jombi ngasejwatenda kukana, ila anzegala mukipungu mbaka pajwilepa lupija lola. 31 Atumisi ajakijababona hela waabina mioju ngamaa, bajenda kupwagi bambu wabu majambu gagapitii pala. 32 Bambu jola ankema ntumisi jola nukumpwagi, 'Weapa untumisi mbaja ngamaa! Wanoba nepani nukulekakia lideni laku nane nukulekaki lideni laku loti ndaba wandenda kunoba. 33 Kupalika gumbonila ikia ntumisi nzaku ngati nepani henugubonila weapa tisa gagabia ngaseghobiki gala. 14 Ahelahela, Atati ikia.' 34 Bambu jola jwayomiki ngamaa, ambeka mukipungu ann'alisza mbaka pajwilepa lideni loti." 35 Yesu jaendaliya kupwaga, "Atati bangu bu kunani ebantendila ahelahela, ana ngasemwalekaki alongu bii kuhuma mmyoju jino."

19 Yesu pajajomula kupwaga hela, jwaboka ku Galilaya, jwajenda ku Yudea, kwii ja losi luku Yoludani. 2 Bandu bingi bumpwata kola, najombi jwatemda kwaalamisa. 3 Afalisay bangi bunzendila Yesu, nukundaluki sukumpendake, "Boo, sapi lee mwanalomi kuntalika nhwanu waki kwi likosa lokape?" 4 Yesu jwapwaga, "Boo, ngase nsomiki mu Maandiku gaka Sapanga, Sapanga jojabomba mundu toka putumbuli, jabomba mmbomba na mwanalome?" 5 Henu Sapanga japwaga kabee, 'Kwa ndaba heji mwanalomi jaaleka atati baki na amabu baki nukujongana nu nhwanu waki, nabombi abeli haba biibbia nhyeja jimu.' 6 Henu bombi nga abeli kabee ila nhyeja jimu. Sejukilombangini Sapanga, Mundu jwaakilekanisa." 7 Afalisay bundalukia, "Henu ndaba jaki Musa jutulagalakia mundu kumpeke nhwanu waki likalatasi luku lekana nukunndeka?" 8 Yesu

jaapwagila, "Musa anndekakiya mwaleka akaahanu bii ndaba jukunonopa kwa mioju jiino. Lakini ngase jokapi jojundeka nhwanu waki kwa ndaba jokapi ilapee kwa ndaba ju ugoni, nukujuku mmbomba jongi, jutenda ugoni." 10 Banafunzi baki bumpwagila, "Ana ndi ekukuba kwaka mwanalomi numbomba nambanga kutama bila kujuku mmbomba." 11 Yesu jaapwagila, "Nga boka baawesa kulijopa libolee heli, ila pee baapatiki uwesu kuhuma kwaka Sapanga. 12

Ndaba ibi hindu toauti yeyaahenga bandu bijukuu mmbomba, ndaba bangi asaliwi ahelahe, bangi ndaba bandu baatei abia hela. Bangi ahamwi beni nga bijukue ndaba ju Ubambu ukolongu ukunani. Mundu jojuwesa kulijopa libolee ale julijopa." 13 Ndi bandu bunndetila Yesu bana ili jwaabekila maboku na kwaalobe. Lakini banafunzi batenda kwaalakali bandu babaleta bana. 14 Yesu jwapwaga, "Mwaaleka bana asoku aba ahika kwangu, wala mwaapengale, ndaba ukolongu ukunani ndi wa bandu ngati bana asoku aba." 15 Ndi jwaabekila maboku ili kwaapenye, nu kuboka pala. 16 Mundu jumu anzendila Yesu nukupwaga, "Mbola ndendakii saamponi ili mbata womi wa yaka petapeta?" (aiōnios g166) 17 Yesu jwapwaga, "Ndaba jaki gunaluki kupete lijambu la ambone? Jubii jumu pee jojobii jwa amboni ndi Sapanga. Ana gupai kujingi mu womi, kamula mihilu jaka Sapanga." 18 Mundu jola jwalalukia, "Mihilu bole?" Yesu jwapwaga, "Wiikoma na wiitenda ugoni na wiijiba na wiilonge isoli, 19 waajoannya atati baku na amabu baku na umpala mundu wa pambipi jaku ngati heulipala wamwe." 20 Nkombu jola jwapwaga, "Goti aga nagakamwi toka panabii namwana, henu mbongukiki na sengi kike?" 21 Yesu jwapwaga, "Ana gupala kuba wa mundu waamboni sakaka, jenda kalombisa hindu yaku yoka yegubinaku waapekia aka kapuku lupija, wiibia na kikoku kunani, ndi guika kumbwata." 22 Nkombu jola pajwajogwana hela, jwajenda koni ngasejutogulela, ndaba jabii na mali. 23 Ndi Yesu jwaapwagila banafunzi baki, "Numpwaagi sakaka kunonwipi ngamaa mundu mwana mali kujingi mu ukolongu ukukunani kwaka Sapanga. 24 Numpwagi kabee, kunonwipi ngamaa mundu mwana mali kujingi mu ukolongu waka Sapanga, kuliku kinyama sebikikema ngamia kujingi mulihotu la sindanu." 25 Banafunzi bala hebajowana hela, basangi ngamaa, bunndalukiya, "Henu nya jojuwesa kulama?" 26 Yesu jwaalingalia nukupwaga, "Kwa bandu lijambu heli ngaseliwesikanu lakini kwaka Sapanga goka gawesikana." 27 Petili jwapwaga, "Natwepani, tukilekiki kila sindu tukupwatiki weapa twiipata kike?" 28 Yesu

jwapwaga, "Numpwagi sakaka, Mwana waka Mundu nnyai. Mwanganya mwembwatiki nepani, mwitama mwiiteu komi ni ibeli, koni mukatemula makabila komi ni ibeli guku Izilaeli. 29 Jokapi jojulei nyumba, au ndongu au nndombu au atati au amabu au matui, ndaba jangu nepani, jwijjopa mala makomi komi nukupata womi wa yaka petapeta. (aiōnios g166) 30 Lakini baabia buutumbulli biikuba ba mwisu, na baabi ba mwisu biikuba buutumbulli."

20 "Ukolongu ukunani ulengana na mundu jojobii nilitui, jojaboka lukela ngani kujenda kwaataputa bandu bukuhenga lihengu mulitui laki li mizabibu. 2 Jajetangana nabu kwaalepa mangengalema gu lupija lulihengu lwi lisoba limu, ndi jwaapelika kulitui laki li mizabibu. 3 Egapeta masaa matatu, jwajenda kabee jwabona bandu bangi ajemiki kuguliu, ngaseabi ni lihengu. 4 Jwaapwagila, 'Nzendania nanamu mwakahenga lihengu mulitui langu li mizabibu, nane nandepa.' 5 Nabombi baptiti. Jojubi nilitui jola jwaboka kabee saa sita na saa tisa, jahenga kabee ahelahela. 6 Hesahika saa komi na jimu pakamii jajenda kabee, jwaaketania bandu bangi ajemiki pagulio pala. Jaalalukia, 'Ndaba jaki nzemiki pamba lyobamutu loti bila lihengu?' 7 Bandu bebalia bunzibua, 'Ndaba ngamundu jojutupeki lihengu.' Najombi jwaapwagila, 'Nzendania nanamu mwakahenga lihengu mulitui langu li mizabibu.'" 8 "Helajingala lyoba, juni litui jola ampwagila jojujemale litui jola, 'Waakema baahenga lihengu waalepa lupija lwabu, tumbuliyababatumbulia lihengu kumwisu, nukujomule babatumbulia kuwanzu bala.' 9 Pabayika babatumbuliya lihengu saa komi na jimu, bajopa kila mundu lupija lwlisoba limu. 10 Babatumbulia lihengu bala hebahika, bawasalia biipata yingi ngani, lakini hata bombi bapata kipandi simu silingengalema gu lupija lwlilhengu llisoba limu. 11 Pabayopa lupija lwabu, batumbuliya kunhyome jwinilitui jola. 12 Bapwaga, 'Bandu babahika kuhenga lihengu pakamii, bahengiki lihengu lisaa limu pee, ndaba ja kii utulepiki kulengana na bombi nakoni twepani tuhinakali lihengu pipipipi na lyoba likali?' 13 "Ndi bambu jola anzibwa jumu wabu, 'Nkosi wango, ngasenugutei uhune nugupeki setwajetangan! Boo, ngase twajetanganii lee kulepana lupija lwi lisoba limo?'" 14 Jukua setujetanganile, ujendaje. Ne mbai kumpeke wamwisu jonzo ngati henukupeki weapa. 15 Boo, ngase mbalika kutumi lupija lwangu ngati hembala? Boo, gubona wipu ndaba nepani naambone? 16 Yesu jwajomula sukupwaga, "Jojubi jwa mwisu jwiibia jukutumbuli na jojubi juutumbuli

jwiibia jwa mwisu." 17 Yesu pajwabia jukwela kunani ku Yelusalemu, jwaajukua banafunzi baki komi na abeli jwaapwagila, 18 "Nzowana, tujenda ku Yelusalemu, Lijambu heli la hengika ili gajwapwaga mlota waka nahoku Mwana waka Mundu bankabisa kwaka Sapanga gatimia, 5 "Mwaapwagila bandu buku agolu akolongu naaka abola ba malagalaki, nabombi Sayuni. Lingaliya, Bambu Nkolongu waku jutenda bantemula jukomika. 19 Ndipala baampelika kwa kuhika! Mpoli na jukweliki mu liponda, libana liliponda, bandu banga Ayaudi ili bumpoalihamu, bunndapula mwana wi liponda kinyama sekitoto misigu." 6 iboku nukumbambali punsalaba lakini lisoba la tatu Ndi, banafunzi bala bajenda nukutenda ngati Yesu jwiitenda kuyoka." 20 Ndipala nhwanu waka Zebedayu hejwaalagalakia. 7 Biilileta liponda lela nilibana pamu na bana baki anzendila Yesu, jwapega magoti laki, batandika ingobu yabu panani ja liponda na palongi jaki nukundoba anhengila sejupala. 21 Yesu Yesu jwatama panani jaki. 8 Nsambi wa bandu anndalukia, "Upala kike?" Nyongo jola jwapwaga, batandika ingobu yabu mwiindela, na bandu bangi "Pepakoku, lagalakiya pawiibia mu ukolongu waku, basekula matutu gimikongu nukugagoneka mwiindela. bana bangu abeli abaa atama jumu upandi waku 9 Nsambi wa bandu gogunndonguli na babupwata wa malele na jongi upandi waku wa mangega." 22 bajamalia, "Ulumbi kwaka mwana waka Daudi! Yesu jwaapwagila, "Ngase mukimanyi sendoba Boo, Jupengalika jojuhika kupete lihina laka Bambu! Ulumbi nhwesa kunywele kikombi seniinywelila nepani?" kwaka Sapanga kunani!" 10 Yesu jajingala kumusi Bajibwa, "Tuwsa." 23 Yesu jwaapwagila, "Sakaka ku Yelusalemu, bandu boka batenda kujabalika mwiinywelila kikombi sangu samang'aliku, lakini nukulaluki, "Boo hajo nyane?" 11 Bandu munsambi kutama kumale au kumangega kwangu nepani, nga gola bapwaga, "Hajo mlota waka Sapanga, Yesu lihengu langu ne kuhagula. Biitama babaabeki Atati kuhuma ku Nazaleti musi uku Galilaya." 12 Yesu bangu." 24 Banafunzi bangi komi bala hebajogwana jwajingala pa Nyumba jaka Sapanga, jwaabenga haga, baayomila aka kilongu abeli bala. 25 Ndi Yesu kunza bandu bababia alomba nuku lombesa hindu. jwaakema, nakaapwagi, "Mmanyiki aka kilongosi na bandu banga Ayaudi baalongo bandu kwa makili, lupija, niiteu ya bandu baabia alombesa ngunda. na aka akolongu babu apala kwahenga bandu haba 13 Jwaapwagila, "Ahandiki mu Mahandiku gaka kuba bandu babu. 26 Lakini kwinu mwanganya Sapanga, 'Nyumba jangu jibia nyumba jukundobe kwiikuba hela, ila jojupala kuba nkolongu kati jinu Sapanga.' Lakini mwanganya mujing'anambwi kuba jubia ntumisi jwa boti, 27 na jojupala kuba juutumbuli lipoli la bii!" 14 Bandu banga kulinga na niilema kati jinu jubia ntumika wino. 28 Ahelahela, Mwana bunzendila Yesu pa Nyumba jaka Sapanga, na Yesu waka Mundu ngasejwahika kutumakaliwa, ila kutumiki jwatenda kwaalamisa. 15 Lakini agolu akolongu bandu nukupia womi waki kwa gombo bandu bingi." na aka abola ba malagalaki pababona ndonduke 29 Yesu na banafunzi baki pababia aboka kumusi yejwatei Yesu, na kabee bana pababia ajamali kwa uku Yeliko, nsambi wa bandu watenda kumpwata. sauti jabu pa Nyumba jaka Sapanga bakapwaga, 30 Kwabia na banga linga abeli atemi pulutengu "Ulumbi kwaka mwana waka Daudi," Bombi batenda lwi indela, na pabajowana Yesu jwabia jupeta pala, kuyoma. 16 Ndi bumpwagila, "Boo, ngasegujogwana bajamalia, "Bambu, Mwana waka Daudi utubonila seapwaga bana?" Yesu japwaga, "Hello, nyowana! ikia!" 31 Nsambi wa bandu bala waalakalia nakaapwagi Boo, ngasenhwahiki lee kusoma mahandiku agaga? atama kinunu. Lakini bombi bajamalia ngani, "Bambo, 'Kwi milomu ja bana asoku na bana baajonga ulipati Mwana waka Daudi utubonila ikia!" 32 Yesu jwajema, ulumbi wa sakaka." 17 Yesu jwaaleka, jwajenda ku nakaakema nakaalaluki, "Boo, mpala nunhengila Betania, kunza ja musi kojabii, nukugone koku. 18 kike?" 33 Bunzibwa, "Bambu, tuloba mihi gitu galina." Pulukela ngani Yesu pajwabi juba ku musi, jummbina 34 Yesu jwaabonila ikia, jwaagusa mihi gabu na inzala. 19 Juubona nkongu wu ntini gumu pulutengu apalapa bawesa kulinga nabombi nukumpwata. jiindela, juujendila lakini juuketanya ngasegubi na sokape ila pe mahamba matopu. Ndii juupwagila, "Wiibeleva kabee matunda masoba goti!" Apalapa nkongu wo ntini gola gwatenda kunyala. (aiōn g165) 20 Banafunzi pababona basangi nukupwaga, "Nkongu ago gunyaliki boo nyatanyata?" 21 Yesu jwapwaga, "Numpwagi sakaka, ana mwikuba ni lihobale bila

21 Yesu na banafunzi baki pa bahegali kuhika ku Yelusalemu, bahika ku Betifage pi Kitombi si Mizeituni. Yesu jaatama kola na banafunzi baki abeli, 2 jaapwagila, "Nzendania mbaka kukijji sekibi palongi ji, pala mwalibona liponda bilikongiki na

lujogopu, unhuwesa kuhenga nga pe seehengiki mu antuma mwana waki koni jwaka wasalia, 'Mwana nkongu ago pena, ila hata na mukipwagi kitombi ase, wangu biitenda kunzoanel.' ³⁸ Lakini baalema bala 'Tupuka ulilekala munhanga,' kwiihengika ahelahela. pabumbona mwana waki, balongalania beni kwa beni, ²² Ana mbi nilihobale, sokapi semwiloba kwaka 'Jonzo ndi nndisi waki, tunkomaji ili twilisa litui lenu!' Sapanga mwiitenda kupata." ²³ Yesu jwajingala pa ³⁹ Ndi bunkamula nukumpia kunza ji litui li mizabibu Nyumba jaka Sapanga, pajwabia jutenda kubola, lela, nukunkoma. ⁴⁰ "Henu, munilitui li mizabibu agolu akolongu na aseja ba bandu bundalukia, pajwihiha, jwaatenda boo bandu baalema bala?" "Guhenga majambu haga kupete uwesu bole? Nya ⁴¹ Bombi bunzibua, 'Kye jiitenda kwakoma bandu jogugupeki uwesu gwehogu?" ²⁴ Yesu jwajibua, abaja haba, ni litui lee jaapekiya bandu bangi litui "Nanepani nundaluki lijambu limu, ana nhnyibwiki, nabombi bambaguliya zabibu mu masoba gukuhusa." nane nampwagila nhenga majambu haga kupete ⁴² Ndi Yesu jwaapwagila, "Boo, ngasemwasomiki uwesu boo. ²⁵ Boo, uwesu waka Yohana ukubatisa lijambu heli mu Maandiku gaka Sapanga? 'Lilibu wahuma kwaka nya? Boo, wahuma kunani au kwa le bilikana bandu baasenga henu ndi lenielilili bando?" Lakini batumbuliya kulaluana beni kwa beni, lelipalika kuba lunsingi kupeta goka. Lijambu hale "Ana tupwagiki, 'Gahuma kunani,' jwatulalukia, 'Henu lihuma kwaka Sapanga, nalombi lisangasa ngamaa mbona ngase munhobale Yohana?' ²⁶ Natupwagiki kwitu." ⁴³ "Henu numpwagi, Ukolongu waka Sapanga 'Guhuma kwa bandu,' twaajogopa bandu haba ndaba biitenda kukwepatu kwiru na kwaapeke bandu boti ajetake Yohana mlota waka Sapanga." ²⁷ Ndi bangi babagahenga gagunndengane Sapanga." ⁴⁴ bunzibua, "Ngasetumanya!" Najombi Yesu jwapwaga, Jojwiabukia panani ji lilibu heli jwitenda kutunuka "Nanepani nganumpwagi nhenga haga kupete uwesu ipandiipandi, ana lunhabuki mundu jokapi, jwitenda boo." ²⁸ "Mwanganya mmbona boo? Mundu jumu kupondeka. ⁴⁵ Aka agolu akolongu pamu na aka jwabi na bana abeli. Ampwagila mwana nkolongu jola, Afalisay pabajogwa malengano gaki, bamanya Yesu 'Mwanango, lelenu jenda ukahenga lihengu ku lituhi li jwabia jwaapwaga bombi. ⁴⁶ Henu babia ataputa mizabibu." ²⁹ Nkombu jola ampwagila, "Nganyende!" indela jukunkamu, lakini baajogupa bandu ndaba Lakini mwonikatai jwaamua kujenda nukuhenga lilibu. ³⁰ "Ahengo bala bajenda kumpwagi kabee mwana waki wa pili jola ahelahela, najombi jwajibwa, 'Koonyenda atati.' Lakini ngasejwipiti ku lihengo." ³¹ Boo, kati ja abeli haba nya jojwahengiki sebapala atati bake? Bajibwa, "Mwana nkolongu jola." Ndi Yesu jwaapwagila, Ndi Yesu jwaapwagila, "Numpwagi sakaka, baajopa kodi na agoni banndonguliya kujingi mu ukolongu waka Sapanga. ³² Ndaba Yohana jwahika kwiru nukunndangi ndela jejupala Sapanga, nanamu ngasemunhobalile, lakini baajopa kodi na baatenda ugoni bunhobali. Pamu na kugabona goti haga mwanganya ngasemwalekaki mahakau nukunhobale." ³³ Yesu jwaapwagila, "Nzowanila lilengana lengi. Mundu jumu mwana litui japandiki mizabibu mu litui, julyiongulaki ua litui lehel, jwahembiki libomba lukuminyi zabibu, jwasenga kindamba kilasu sukulonde. Ndi jilbesiki kwa bandu baalema, mweni jwajenda ku ndema jukutali. ³⁴ Masoba gukuhusa egahika, jwaatuma atumika baki kwaaka bandu baalema bala, ili kujuku lipungu laki kuhuma kwa yeahusika. ³⁵ Bandu baalema bala baakamula atumika bala, jumu batenda kunndapu, jongi batenda kunkoma na jongi bunndapula na malibu. ³⁶ Mundu jola jwaatuma kabee atumika bangi, bingi kupeta babalonguli bala. Baalema bala bababesa lituhi baatendila ngati bangi bala. ³⁷ Mwisuwe

22 Yesu jalangila nabu kabee kwa malengano nukupwaga, ² "Ukolongu u kunani kwaka Sapanga gulengana na Bambu nkolongu jumu ehantendila mwana waki tipati ga posu ja kutola mmbomba. ³ Ndienu jaatuma atumika baki bakaakema bajwaakokiki ahika pa tipati, lakini bajaakokiki bala batenda kukana kuhika. ⁴ Ndienu jatuma kabee atumika bangi jwapwaga, 'Mwaapwagila banaakokiki bala, ndeliki posu ja tipati, nzinziki likambaku la ng'ombi na ng'ombi yengi yeikendiki, nakila sindu kibii sapi. Nhkaniya ku tipati ga posu ja kutola mmbomba.' ⁵ Lakini bandu bala batenda kusonzoa, kila mundu jajenda kulihengu laki, jongi kilituhi laki na jongi jajenda kukuhealesa nukulombase hindu yaki. ⁶ Bangi baakamula atumika bala baalapula na kaakoma. ⁷ Bambu nkolongu jola jatenda kuyoma. Jaatuma alonda baki bakaakoma bandu babakomiki atumika baki bala, nukugujosa mwotu musi wabu. ⁸ Ndienu jaapwagila atumika baki, 'Tipati ja posu ju kutola mmbomba jabii sakaka, lakini banaakokiki ngasebapalika kuhika. ⁹ Ndienu nzendaniya pa maagobukanu mwakakema bandu boka bamwaabona, akahika pa tipati ga posu ju kutola mmbomba.' ¹⁰ Atumika bala babokaniya, bajendaniya mwindela, baaleta bandu boka babaakolila, ba

asapi na abaja. Nanyumba ja tipati jatweli bandu Sapanga wa bandu babi bomi.” 33 Nsambi wa bandu ngamaa. 11 “Bambu nkolongu ejajingala nakabona gola ewajoana gala, basangii ngamaa mabole gaki. ageni, ambona mundu jumu, ngase juweti ingobu 34 Afalisayu ebajowana Yesu jabiya jatamisi kinunu ya tipati ga posu ju kutola mmbomba. 12 Bambu Asadukayu, baketangana pamu. 35 Jumu wabu, nkolongu andalukiya, ‘Nkose, gujungi boo mombo jabiya mbola wa malagalaki, jalenga kundaluki Yesu bila ingobu ja ndoa?’ Lakini jombi jatama kinunu. sukumpendake. 36 Andalukiya, “Mbola, nhilu boo 13 Henu bambu nkolongu jaapwgila atumika baki, gogubii nkolongu mumalagalakila?” 37 Yesu japwaga, ‘Munkonga mu magolu numumaboku mukundekala “Gumpala Bambu Sapanga waku kwa mwoju waku kunza kulwii. Hoku kwiibiya kilelu nukupola minu.”’ woti, na kwa loho jaku joti na kwamalangu gaku goti. 14 Yesu jajomuliya kupwaga, “Bingi baakokiki lakini 38 Gongo ndi nhilu nkolongu kabee ndi jejilongule. 39 baahaguliwi asokopi.” 15 Afalisayu bajendaniya, Jejipwata ndi jenze, ‘Gumpala nnzaku ngati eulipai bataputa indela jukumpendake Yesu kwa malobi wamwete.’ 40 Malagalaki goti gaka Musa na mabole gaki. 16 Ndienu baatumwa banafunzi babu pamu ga alota baka Sapanga gahobale mihilu mibeli heji.” ni kikundi saka Helodi kwaka Yesu, bumpwgila, 41 Afalisayu pabaketangana pamu, Yesu jalalukiya, “Mbola, tumanyiki weapa gupwaga sakaka, naweapa 42 “Mwanganya mumbona boo, Kilisitu Nkombosi? gubola sapi indela jaka Sapanga, bila kujogopa bandu Boo, jombi mwana waka nyanye?” Bombi bapwaga, apwgakii, ndaba ngasegulingali pamiu jaka mundu. “Mwana waka Daude.” 43 Yesu jaapwgila, “Henu 17 Henu utupwgila, boo weapa gubona bole? Boo sapi kubiboo Daudi we kwa makili ga Loho jaka Sapanga lee au nga sapi kulepa kodi kwaka nkolongu juku Loma ankema jombi Bambo? Pajwapwaga, 44 ‘Bambu jobunkema Kaisali?’” 18 Yesu jugumanyiki mpangu apwgila Bambu wangu, tama pamba upandi wangu wabu uliyaa henu jalalukiya, “Mwanganya monkopake uku malele, mbaki panaabeka abaja baku pai ja mwamboni ndaba jaki nndenda kumbendakela? 19 magolu gako.’ 45 Ana Daudi ankema Kilisitu Nkombosi Nangia hoti lingengalema lu lupija lukulepe kodi!” ‘Bambu,’ henu kuwesikana boo jubiya mwana wake?” Nabombi bumpekie lingengalema lu lupija. 20 Yesu 46 Ngamundu jokapi jojajibua lilobi. Toka lisoba leheli jalalukiya, “Pamihi apa na lihina alee laka nyanye?” ngamundu jojalenga kundaluki lijambu lokapi.

21 Bapwaga, “Jaka Kaisali Nkolongu juku Loma.” Apalapa Yesu jaapwgila, “Henu yaka Nkolongu juku Loma mupekie Nkolongu juku Loma na yaka Sapanga mupekie Sapanga.” 22 Pabajowana ganiaga, basangii ngamaa, bundeka nukubokane. 23 Lisoba leheli, aka Asadukayu bangi, baapwaga bawi ngase ayoka, bunzendila Yesu. 24 Bapwaga, “Mbola, Musa jpwaga mundu jojutoguliki ana juwii sanga kundeka mwana, kupaliika nnuhuna waki anzukua mmbomba jowii alome ili ampapila mmbeli waki we jola bana. 25 Henu, pitu pani abii akalongu saba. Nkolongu jatoi mmbomba nakuwa, ndaba ngasejapatiki mwana, mbomba we jola antola nnuhuna waki. 26 Sindu aselase supitila nnuhuna waki wa pili na watatu mbaki wa saba. 27 Mwisiwe mmbomba jatenda kuwa. 28 Henu, lisoba lukuyoka mmbomba we jola jibiya nhwanu wakanyanye? Ndaba boka saba babiya antoi.” 29 Yesu jaapwgila, “Mwanganya nkose ndaba ngase mugamani Maandiku gaka Sapanga wala makili gaka Sapanga. 30 Ndaba bandu bawii ebiyoka ngabitoguleki wala kutola, ila biibiya ngati atumi bu kunani kwaka Sapanga. 31 Lakini lijambu lukuyoka kwa bandu ba wii, boo, ngasensomiki gaju mpwgila Sapanga? Jwapwaga, 32 ‘Nepani na Sapanga waka Ibulahimu, Sapanga waka Isaka na Sapanga waka Jakobu.’ Jombi nga Sapanga ba bandu bawii ila

23 Ndipala Yesu jugupwgila nsambi wa bandu pamu na banafunzi baki. 2 “Aka abola ba Malagalaki na Afalisayu ndi bababi nu uwesu gukubola Malagalaki gaka Musa. 3 Ndienu nzetakiya nukuhenga goka gabumpwaji kuhenga. Lakini mwipwata mahengu gabu, ndaba ngaseahenga gala gabundandi. 4 Bombi akonga misigu jejitopiki natkatweka bandu mwamabega gabu, koni beni ngaseapai kulangi hata lukonzi nukutondabe. 5 Bombi ahenga majambu gabu goka ili abonikan kwa bandu. Awata hipandi ikolongu yiingobu yeahandiki Malagalaki gaka Musa nukujonzuke ulasu wi ingobu yabu. 6 Apala kutama ku tipati iteu ya sapi nu munyumba jukuketangane Ayaudi apala kutama iteu ya palongo. 7 Apala kulamukiwa mu maguliu, kabee apala bandu baakema, ‘Mbola.’ 8 Lakini mwanganya baankema ‘Mbola,’ ndaba mmbii nu mbola jumu pee, nu mbanganya mwaboti mwa kikilongu. 9 Wala mwankema mundu jokapi pani pundema, ‘Atati,’ ndaba mmbii na atati bamu, ndi baabi kunani kwaka Sapanga. 10 Wala baankema ‘Akilongosi,’ ndaba mmbii ni kilongosi jumu pee, ndi Kilisitu Nkombosi. 11 Jojubi nkolongu kati jinu jupalika kuba ntumisi wino. 12 Jokapi jojilibeka nkolongu biitenda kunhulu, na jokapi jojilihulu ammbeka nkolongu.

13 "Musimukiboni mwaka abola ba Malagalaki na nkati nikibega, ndieni kunza kwiibiya sapi. 27 aka Afalisay! Mo mulikopake mwa amboni! Ndaba "Musimukiboni mwaabola bamalagalaki na Afalisay! mwapungi bandu nndyangu ukujingi mu ukolongu Mo mulikopake mwaamboni! Mbii ngati matenge ukunani kwaka Sapanga, na mwabeti ngasenzingii gaapaki langi nhuu, gagabonikana ga sapi sakunza, momu, wala ngasemwaajetakale bandu baapala lakini nkati gatweli maupa ga bandu na kila sindu kujingi ajingala." 14 "Musimukiboni mwaka abola ba Malagalaki na Aka afalisay mo mulikopake mwa amboni! Mwaanyaga aka mbomba baawii alomi babu hindu yabu, nukukopake mwa bandu baamboni sukuloba sala nasu. Henu mwitemuliwa ngani. 15 "Musimukiboni mwa abola ba Malagalaki na Afalisay! Mo mulikopake mwa amboni! Nnzenda munhanga nu munndema kuhenga mundu jumu jupwata indela jinu jukumpwata Sapanga. Namuupatiki muhenga juwesa kujenda kumwotu wanga kususuka mala pabeli ngani. (Geenna g1067) 16 "Musimukiboni mwaka kilongosi banga linga! Mwanganya mpwaaga, 'Mundu najulapiki kwa Nyumba jika Sapanga, kuliga jee kola nga sindu, ila najulapiki kwa zahabu yu Nyumba jika Sapanga kuliga kwekola kwiibiya na makili.' 17 Mwanganya mwang'ang'a mwangakulinga! Saa sekibi sapi nakanope, zahabu au Nyumba jika Sapanga jejihenga zahabu jibiya ja sapi. 18 Kabee mpwaaga mundu najulapiki kwa mesa jukupiiki litambiku nga sindu, lakini najulapiki kwa matambiku gaabeji panani ji litambiku, kilapu sesela suunkamu mweni. 19 jammbona mwa bandu biliya ndaba mwaakomiki Mwanganya mwangalinga! Saa sekibi sapi ngani, boo matambiku au mesa jukupiiki litambiku leligahenga matambiku gabia ga sapi? 20 Henu, jojulapa kwi litambiku jukuba julapiki pa mesa jukupiki litambiku, na sokapi seabei panani jaki. 21 Jojulapiki kwa Nyumba jika Sapanga jukuba julapiki kwa nyumba heji na kabee jukuba julapiki kwa jojutama nkati ja nyumba jika Sapanga heji. 22 Najojulapa kwa kunani kwaka Sapanga, julapa kwi kiteu su ubambu saka Sapanga na kwaka Sapanga sejutami. 23 "Musimukiboni mwaka abola ba Malagalaki na Afalisay mwe mapapatii gaki lakini mwanganya ngasemwapiile. mwilikopake mwa amboni! Mwaalepesa bandu pandu pamu pa komi ya hindu isoku, ngati manyoii gaganguni pamu bana binu ngati ingoku ejobate ibana yaki kwa kukanu majambu makolongu qa Malagalaki, kuhenga Bambo."

gajwagapai Sapanga na kuba ni ikia nu kunhobale Sapanga. Ananhengiki haga na mwikotoka na gangi haga. 24 Mwakikilongosi mwangakulinga! Mmboa lunzenzema musindu sakunyuwa sinu, lakini mukimila kinyama sebikikema ngamia! 25 "Musimukiboni mwaabola bamagalalaki na Afalisay! Mwenkopake mwaamboni mwanganya! Nngoloo nzipuli ni kibega kunza lakini mukuleka nkati kutweli hindu yempatiki kukukwepatu nuusoju. 26 Weapa mfalisay jwangalinga! Gulonguliya oti kugolo nnzipuli

24 Yesu japita pa Nyumba jaka Sapanga, pajabiyajakajenda, banafunzi baki bunzendila, nukulangi Nyumba jaka Sapanga easengiki. **2** Yesu jaapwgili, "Boo, mgabona le manyumba gangane. Numpwagi sakaka ngalihigali lilibu panani ji lilibu lengi, kila lilibu lihabuliwa pai." **3** Yesu pajabii jutemi panani ji Kitombi si Mizeituni, banafunzi baki bunzendila pa kajika bundalukiya, "Tupwgila majambu haga gipitila lile? Na nginyuli boo jewilangia kuhika kwaku

na mwisu upundema pane?" (aiōn g165) 4 Yesu pokapi pakibii sindu sekiyii ndi paketangana ijuni jajibua, "Nnzepana mundu jwankonga. 5 Ndaba yebiikikema tai. 29 Apalapa masoba haga egiipeta, bandu bingi bihika ku lihina langu koni apwaaga, liyoba baalijegala lwii, na mwehi ngawinang'ane, na 'Nepani ndi Kilisitu,' nabombi baakonga bandu bingi. ndondu yiabuka kuhuma kunani kwaka Sapanga na 6 Mwijowana ngondu na majambu ga ngondu, lakini makili ga hindu yeibii kunani gitenda kunyuka. 30 mwijogopa. Ndaba ganiaga gapalika kupitila hoti, Ndienu nginyuli yaka Mwana waka Mundu jibonikana lakini mwisu upundema wakona ngaseguhikike. 7 kunani, na bandu bupunndema biitenda kulobalake, Musi gumu guikomana na musi gongi, ukolongu gumu bandu bammbona Mwana waka Mundu juhika mu gwikomana nu ukolongu gongi. Kwiibiya ni ling'ai maundi kunani kwaka Sapanga pamu na makili nu li inzala ni kililima kila pandu. 8 Haga goti giba ukolongu wingi. 31 Sauti ngolongu ja mapenega ngati utumbuli gulipyanda ukubeleka mwana." 9 jiitenda kujowaneka najombi jaatuma atumi baki bu "Ndienu bantenda kunung'anambuka nukunng'alisa nu kunani kwaka Sapanga, baabeka pamu baahaguliwi kunkoma. Bandu boti bupunndema bansukila ndaba bala kuhuma pandi yoti yu punndema, kuhuma jukunhobale nepani. 10 Masoba ge haga bandu bingi nndema joti. 32 "Mulibola lilenganu lende kuhuma mu biikotuka kuhobale, biing'anambukana nu kusukiana. nkongu wu ntini. Mambandi gaki pagatumbuli kuba 11 Biipitila alota bingi biisoli, nakaakonga bandu bingi. gundepwani nukutunduli mahamba, mmanya kuegale 12 Ndaba jukujonzukeka ubaja ngani, upali wa bandu kuhusa ilebi. 33 Ahelahe parnwagaabona goti haga bingi gwiitenda kupongoo. 13 Lakini jojwhinhakaliya mmanya muda guegali. 34 Numpwagi sakaka, kibeleku mbaka pamwisu ndi jojikombuliwa. 14 Lijambu la senze ngakukui kabula ja majambu ganga kupiti. 35 Amboni lende lu ubambu ukolongu waka Sapanga Kunani kwaka Sapanga na nndema yoti kwitenda liilandwa kwa bandu boti punndema ili bilijowana kupeta lakini malobi gangu ngagipi." 36 "Ngamundu nukulibona bandu boti. Ndienu mwisu upunndema jojumanyiki lisoba wala lisaa, hata atumi bu kunani pagwhika." 15 "Pamwibona 'Liyomisu Lukuhalabana,' kwaka Sapanga wala Mwana, ila pee Atati kajika. 37 lejalongila mlota waka Sapanga Danieli, lijemiki pandu Ngati ekwabii mu masoba gaka Noa, ndi ekwibiya pa sapi pa Nyumba jaka Sapanga, jojusoma jumanya ejwhihika Mwana waka Mundu. 38 Ndaba masoba maana jaki." 16 Ndienu bandu baabii ku Yudea haga kabula jukutwele masi punndema bandu akubika atilia kuitombi. 17 Jojubii kunani ja nyumba jaki akakula na kunywa, atogulika nukutola aka mbomba, juhuluka nu kutila bila kujuku sindu mu nyumba mbaka lisoba Noa pajajingala munhwatu nkolongu jaki. 18 Jojubi ku litiu jwiikelabuka ku nyumba kujuku gobugukema safina. 39 Bombi ngasebamanyiki siiptila ingobu yaki. 19 Bing'alika ngamaa aka nyongo kii mbaka masi pagatwellila punndema nakajola boti. bini hitumbu na bajongesa mu masoba ge haga! Hela ndi ekwibiya pajihika Mwana waka Mundu. 20 Mundoba Sapanga ili kutila kwinu kwikuba mu 40 Masoba gegala bandu abeli biibiya ku lituhi, masoba gi kipepu au Lisoba lu Kupomulela! 21 Ndaba jumu biitenda kunzuku najongi biitenda kundeka. 41 kuibiya na mang'aliku makolongu ngasekuwahiki Aka nyongo abeli biibiya apola kilebi, jumu biitenda kupitii tumbuka kubombeka kunndema mbaka lelenu, kunzuku na jongi biitenda kundeka. 42 Ndienu, ntama na ngagipiti kabee mang'aliku makolongu ngati haga. mihi ndaba ngasemmanyiki lisoba boo pajwhihika 22 Ana masoba haga nga gakapungiswi, nga mundu Bambu winu. 43 Lakini nkombuka lijambu lende, jojakalama, lakini ndaba ja bandu bahaguliwi, Sapanga ngati mwana nyumba ejwakamanyiki lisoba mwii jupungwisi masoba ge haga. 23 "Ndienu, mundu pajihika, jakabiya jutemi mihi, wala ngajikijilei nyumba najumpwagi lisoba heli, 'Linga, Kilisitu Nkombosi jubi jaki akonyula. 44 Ahelahe nanamu mliandia ndaba pamba' au 'Jubi palapa,' mwihibalela. 24 Ndaba Mwana waka Mundu juihika mulisa langa kulimanya biipitila aka Kilisitu biisoli na alota biisoli. Nabombi mwanganya." 45 Yesu jaendaliya kupwaaga, "Boo, biihenga nginyuli ngolongu na ndonduke ili kwaakonga ntumisi jwaa jojvihobalika na jwana malangu? Ndi bandu kuwesikana hata bahaguliwi na Sapanga. 25 ntumisi jola bambu waki joambeka jwaajemaliya Nzowaniyal Nongule kumpwagi lijambu hale kabula atumisi bangi mu nyumba jaki na kaapeke posu jaki masoba kuhika." 26 "Henu mundu jokapi najumpwaji, mu masoba gake. 46 Mbanga mtumisi jola jojuwe 'Kilisitu Nkombosi jubi kulukoba,' mwijienda hoku, bambu waki pajihika ankolila jakahenga hela. 47 au 'Nndinga jujobiki nkati,' mwihibale. 27 Ndaba Numpwagi sakaka, bambu hoju ammbeka ntumisi Mwana waka Mundu kwiibonika ngati unang'anu hoju jujemaliya hindu yaki yoti. 48 Lakini ana ntumisi wikitobi hegunang'ana kunani, kuhuma upandi golipiti hoju julya najilipwaji mwensi mmwoju waki, 'Bambu lyoba mbaka upandi golijingii lyoba.' 28 Ndaba wango juseliwa kuhika.' 49 Ndipala jiitumbuliya

kwaalapu atumisi ajaki, nukutumbuli kula na kuywa pamu na alepi. 50 Bambu waki jwihiha lisoba langa kulihobale ni lisaa langa kulimanya. 51 Ndieno andapula liyaa ntumisi wehoju nukumbeka mulikundi la bandu babilikopake ba amboni, hoku kwiihiya kilelu nukupola minu.

25 "Masoba ge haga, Ukolongu ukunani kwaka

Sapanga gulengana na aka kamwali komi babajukua taa yabu, nukujenda kunzopa bambu ndoa. 2 Aka mbomba nhwanu kati jabu babi ang'ang'a na aka kamwali nhwanu bangi babii bana malangu. 3 Aka kamwali ang'ang'a bala bajukua taa yabu, lakini ngasebatogwi mahuta. 4 Lakini aka kamwali bana malangu bala bajukua lisupa lelibii na mahuta pamu na taa yabu. 5 Bambu ndoa jwaseliwi kuhika, henu aka kamwali bala boka batenda kupotoka nulugonu, nukugone. 6 "Pamaiku kwabiya na keleli, 'Nzumukaniya, bambu ndoa jutenda kuhika!' Mpitaniya kunza mukunzopaje. 7 Aka kamwali bala bajumukaniya, bapambahika taa yabo. 8 Aka kamwali ang'ang'a bala baapwagila aka kamwali bana malangu bala, 'Mtuponguliya mahuta gINU kidogo ndaba taa hitu itenda kusususa.' 9 Lakini aka kamwali bana malangu bala bapwaga, 'Ngagututosi twabeti na mwanganya! Nambanga nzenda kwa bandu baalombesa mahuta mwakalombaje!' 10 Ndieno aka kamwali ang'ang'a bala pabajenda kulomba mahuta, bambu ndoa jatenda kuhika, aka kamwali bababi ajilandii bala, bagingala pamu najombi mu nyumba ja tipati ga ndoa, nu ndyangu batenda kuupunga. 11 "Monikatae aka kamwali ang'ang'a bala batenda kuhika, bakema, 'Bambo, bambo, tuoguliya nndyango!' 12 Lakini jombi jajibua, 'Numpwagi sakaka, ngasenummanyi mwanganya.'" 13 Ndipala Yesu jwaapwagila, "Ntama mihi heno, ndaba ngasemmanyi lisoba wala lisaa Mwana waka Mundu pajihika." 14 "Ahelahe Ukolongu ukunani kwaka Sapanga gulengana na mundu jojupiti kutali, nakakema atumisi baki nakapeke hindu yaki ajemalya. 15 Ampekiya kila jumu kulengana nu uwesi waki, jumu mipuku nhwanu wa mangengalema gu lupija, najongi mipuku mibeli na jongi mpuku gumi, namweni jajenda kutali. 16 Joampekiya mipuku nhwanu jola jahengila lihengu mangengalema ju lupija lola najapata mipuku jengi nhwanu ja mangengalema ju lupija. 17 Joampekiya mipuku mibeli ja mangengalema ju lupija jola najombi jahengila lihengu nukupata mipuku jengi mibeli ja mangengalema ju lupija. 18 Lakini joampekiya mpuku ulupija gumi jola, jajenda kuemba libomba pai nukuhiya mpuku ulupija lwaka bambu waki." 19 "Egapeta masoba ginci bambu

jola jatenda kukelabuka, jatumbuliya kubalanga lupija pamu nabu. 20 Ntumisi jojajopiki mipuku jamangalema ju lupija nhwanu jahika nukuleta mipuku jengi unhwano. Japwaaga, 'Bambu wambeki mipuku nhwanu ju lupija mbatiki mipuku jengi nhwanu.' 21

Bambu waki apwagila, 'Gutei sapi ngamaa, guntumisi wa amboni na woguhobaleka, guhobaliki kwa hindu hisoku, nagupekiya kujemale mali ginci ngani. Hika gutoguliya pamu na bambu waku.' 22 Ntumisi jwana mipuku mibeli ju lupija jahika nukupwaga, 'Bambu gwambeki mipuku ju lupija mibeli. Nane mbatiki mipuku jengi mibeli ju lupija.' 23 Bambu waki apwagila, 'Gutei sapi ngamaa, guntumisi wa amboni na weguhobaleka, guhobaliki kwa hindu hisoku nane nagupekia gujemaliya mali ginci ngani. Hika gutoguliya pamu na bambu wako.' 24 Ndieno jahika ntumisi jojajopa mpuku gumi gu lupija jahika nukupwaga, 'Bambu nugumanyi weapa wa mundu mbaja, guhusa panga kupanda nu kukusanya panga kukweta imbejo. 25 Najogopa, najenda kuhiya mpuku ulupija lwaku pai jilimboma nukuyelate. Jukua henu mpuku ulupija lwaku.' 26 Bambu waki ampwagila, 'Weapa guntumisi ulya nu umpipi! Gumanyi nepani nihusa panga kupanda, kabee ngusanya panga kukweta namweti. 27 Henu wakabeka mpuku u lupija lwaku kwa bandu baabeka lupija ili panakakelubuka nakajukua lupija lwangu na longi lolujonzukiki. 28 Ndieno munzopa mipuku ju lupija lwe holu mukumpekiya jwana mipuku ju lupija komi jela. 29 Ndaba jojubi na sindu buntenda kunzonzukela. Lakini jwanga na sindu hata sela sejubinaku nasombi biitenda kunzopa. 30 Ntumisi wehoju jwangakujonzuke lupija! Mundekala kunza kulwii! Hoku kwiihiya ni kilelu nu kupola minu.'" 31 "Mwana waka Mundu pajihika mu ukolongu waki pamu na atumi baki bu kunani kwaka Sapanga, papuje jiitama panani ji kiteu saki su ubambu sekibii nu ukolongu. 32 Bandu boti bupundema biiketangana palongi jaki, najombi jwaabaganisa bandu ngati ndimi ejagabaganisa makondoo ni imbui. 33 Jaabeka makondoo ndi bandu baamboni upandi waki uku malele na imbui ndi bandu baliya upandi wa mangega. 34 Ndieno Bambu nkolongu jaapwagila baabii upandi ukumalele bala, 'Nhikannya mwanganya mompengaliwi na Atati bango, nnzopa ukolongu gobuguhandi ndaba jinu tumbuka kubombeka nnameda. 35 Ndaba nabii niznala mwanganya mwambekia posu, nabii nanywita mwanganya mwambekia masi, nakabii nungeni mwanganya mwandenda kunyopa kunyumba jii, 36 ngase nabii niingobu mwanganya mwambekiyi ingobu, nabii nungonzu mwanganya mwahika kuninga,

nabii kukipungu mwanganya mwahika kuninga.' 37 Nyongo jonzo? Jombi juhengiki lijambu la amboni Ndieni bandu ba mboni bundalukiya nkolongu, ngamaa. 11 Aka kapuku mmbinaku masoba goha lakini 'Bambo boo, tugubona lii gubii ni inzala natwepani ngamwikubi na nepani masoba goha. 12 Nyongo ajo tugupekyia posu au wabii lii na nywita na twepani pajanyegi mahuta gaganganji jabiya juandaa nhyea tukupekyia masi gakunywa? 38 Boo lile tugubona jango ndaba jukujitaga. 13 Numpwagi sakaka, pokapi gungeni natwepani twatenda kugujopa au ngasewabii pundema pabiilandila Lijambu la Amboni, sejuhengiki ni ingobu natwepani twatenda kuguwatika? 39 Boo nyongo jonzo biilandila sukunkomboka jombi." 14 lii wabii gungonzu natwepani twahika kugulinga au Ndieni jumu ja banafunzi komi na abeli jobukema lii wabii kukipungu Natwepani twahika kugulinga?" Yuda Isikalioti, jajenda kwaka agolu akolongu, 15 40 Nkolongu japwaga, Numpwaji sakaka, kila sindu jaapwagila, "Mwimbekia sindu boo nanung'anambwika semuntendila jumu jwa alongu bango asoku, nndendila Yesu?" Bumbalangija mangengalema makomi matata nepani." 41 "Ndipala jaapwagila bababi upandi gu lupija nukumpeke. 16 Tumbuka pala, Yuda waki ukumangega, 'Mmbokaniya palongi jangu jabiya jutapata mbekenyu jukunng'anambuka Yesu. mwanganya mwembii na yambamba! Nnzendananiya 17 Lisoba lukutumbuli la tipati ga mabumunda kumwotu wanga kususuka wa yaka petapeta go ganga kujege amila, banafunzi bunzendila Yesu baandalii Lijobi na atumi baki. (aiōnios g166) 42 Ndaba nukupwagi, "Boo gupala tukuguhandaliya kwako posu nabii ni inzala ngasemwambeki posu, nabii na ja Pasaka?" 18 Jombi japwaga, "Nnzendaniya ku nywita ngasemwambeki masi gakunywa. 43 Nabii musi kwaka mundu jumu mwanalomi mukupwagila, nungeni ngasemwanyopiki kunyumba jii, ngasenabii 'Mbola jupwaga masoba gangu gahegalii. Nepani niingobu ngase mwambeki ingobu nabii nungonzu, na banafunzi bangu twikula posu ja Pasaka mu kabee nabii numpugwa mwanganya ngase mwahikiki nyumba jaku.'" 19 Ndieni banafunzi bahenga ngati kuninga.' 44 Ndieni nabombi bapwaga, 'Bambu, lii Yesu ejaaapwagila, na bombi baandia posu jakula tugubona gubi ni inzala na nywita, wabii gungeni Pasaka. 20 Ekwahika pakamii, Yesu jakula posu au ngase wabii ni ingobu wakabii gungonzu au pamu na banafunzi baki komi na abeli. 21 Pababia gumpugwa natwepani ngase tugujatilee?' 45 bakakula, Yesu japwaaga, "Numpwagi sakaka jumu Bambu nkolongu jwajibua, 'Numpwagi sakaka, kila wi jwiindenda kung'anambuka.' 22 Banafunzi baki pankani ka kunzangati jumu jwanga kumanyikana, gwaabiniki mwoju ngamaa, kila mundu jatumbuliya nkanika kunyangati nepani.' 46 Ndieni bamba kundaluki Yesu, "Boo, Bambu, nepane lena?" 23 bijingala mwa mang'aliku gukutemuliwa ga yaka Yesu jaapwajila, "Jojutobe libumunda laki pamu na petapeta, lakini bandu baamboni haba bijenda kuwomi wa masoba goha." (aiōnios q166)

26 Yesu pajajomula kupwaga haga goti, jaapwagila banafunzi baki, **2** "Mmanyiki egipeta masoba mabeli gibiya tipati ja Pasaka, Mwana waka Mundu bankamula ili bumbambaliya pu nsalaba." **3** Masoba ge haga agolu akolongu na aseja ba bandu baketangana pamu pa sengu jaka Kayafa, jojabii nngolu nkolongu. **4** Bataputa indela juu ujanza juku nkamu Yesu nunkukoma. **5** Lakini baamua lijambu lee liihengeka lisoba la tipati ja Pasaka, ili bandu biileta puju. **6** Yesu pajwabii ku Betania, mu nyumba jika Simoni joandamisa ugonzu ukuleleka, **7** mmbomba jumu anhikila koni jutogwi lisupa lealenganisi kwi lilibu lebilikema alabasita lelatweli mahuta gaganungali gabei ngolongu, anzitila Yesu kumutu pajabiya jukula posu. **8** Banafunzi baki ebabona hela basuki nukupwaga, "Ndaba ja kii kuhoa mahuta hela? **9** Mahuta ge haga bakalombisa kwa bei ngolongo, lupija lwe bakaapekia aka kapuku." **10** Yesu jagamanyiki mawasu gabu jaapwajila, "Ndaba jakii munsumbu

26 Yesu pajajomula kupwaga haga goti, jaapwgila banafunzi baki, **2** "Mmanyiki egipeta masoba mabeli gibiya tipati ja Pasaka, Mwana waka Mundu bankamula ili bumbambaliba pu nsalaba." **3** Masoba ge haga agolu akolongu na aseja ba bandu baketangana pamu pa sengu jaka Kayafa, jojabii nngolu nklongu. **4** Bataputa indela juu ujanza juku nkamu Yesu nunkukoma. **5** Lakini baamua lijambu lee liihengeka lisoba la tipati ja Pasaka, ili bandu biileta puju. **6** Yesu pajwabii ku Betania, mu nyumba jaka Simoni joandamisa ugonzu ukuleleka, **7** mmbomba jumu anhikila koni jutogwi lisupa lealenganisi kwi lilibu lebilikema alabasita lelatweli mahuta gaganungali gabei ngolongu, anzitila Yesu kumutu pajabiya jukula posu. **8** Banafunzi baki ebaboma hela basuki nukupwaga, "Ndaba ja kii kuhoa mahuta hela?" **9** Mahuta ge haga bakalombisa kwa bei ngolongo, lupija lwe bakaapekia aka kapuku." **10** Yesu jagamanyiki mawasu gabu jaapwjila, "Ndaba jakii munsumbu Maandiku gaka Sapanga. Lakini musijikboni mundu joang'anumbuka Mwana waka Mundu! Kwiibiya mbanga mundu hoju ejakasindiki kusaliwa." **25** Yuda, ndi jojapala kunng'anumbuka andalukiya, "Mbola, boo, nepane?" Yesu jajibua, "Weapa gupwajiki." **26** Pababiya bakakula, Yesu jwajukua libumunda, ansengula Sapanga, jamega, jaapekia banafunzi baki jpwaga, "Nnzukua mkula, jenze nhyeja jango." **27** Ndipala jajukua nnzipuli wa divai ja zabibu jwasengula, jaapekia koni jupwaga, "Nkunywa mwaboa. **28** Gongo mwai wango wa malagano gogujitika ndaba jakulekake bandu bingi ili alekakiwa mahakau. **29** Numpwaji ngangunywi kabee divai ja zabibu mbaka lisoba paniikunywa divai inyai pamu nu mbanganya mu Ukolongu wa Atati bango." **30** Ebajomula kujemba nhwambu gu ulumbi, jaboka jajenda ku Kitombi si Mizeituni. **31** Ndienu Yesu jaapwjila, "Ikilu ja lelenu, kila mundu musijundenda kundila nukuneka ngati Maandiku gaka Sapanga egapwaga, 'Nandanula ndidimi, ni nsamphi wa makondoo wiitenda

kupesangana.' 32 Lakini eniiyoka, nandonguliya ahika kunyangatila? 54 Lakini giitimia boo Maandiku kujenda ku Galilaya." 33 Petili apwagila Yesu, "Hata gaka Sapanga ganga gagapwaga majambu ge haga ngati boka baguleka weapa, nepani nganuguleki." kupalika gapitila?" 55 Apalapa Yesu jugupwajila 34 Yesu ampwagila, "Nugupwagi sakaka, ikilu jenze nsambi wa bandu bala, "Boo, nhikiki kungamu kwa kabula ji likongobi kubeka wingana mala pa tato." 35 mapanga niibonga nepani ngati lee jojuhalabana Petili apwagila, "Nganugukane hata nakupalika kuwa malagalaki gaka Sapanga? Kila lisoba nabii pamu pamu naweapa." Na banafunzi bangi boti bapwaga numbanganya pa Nyumba jaka Sapanga nakabolisa, ahelahela. 36 Ndipala Yesu jajenda pamu na banafunzi ngasemwangamwi. 56 Lakini ganga gapiti ili gaandiki baki pandu pabapakema Getisemanji, jaapwajila, alota baka Sapanga gatimia." Ndipala banafunzi "Ntamaniya pamba nane nyenda palapa kundoba baki bundeka nukutila. 57 Babunkamula Yesu bala Sapanga." 37 Anzukua Petili pamu na bana abeli baka bumpelika kunyumba jaka Kayafa, nngolu nkolongu, Zebedayu bala, jatumbuliya kuhangajika nukumbina kobaketangini abola bamalagalaki na aka kilongosi. mwoju. 38 Papuje japwaaga, "Mwoju wangu gubi 58 Petili ampwata sukutali mbaka paua jaka Nngolu nuusungu ngamaa gukuegale kuwa. Ntamaniya nkolongu. Jajingala nkati jatama pai na alonda ili kelukelu pamu nanepane." 39 Jajenda palongi kidogu, juwesa kulinga gagiihiya. 59 Agolu akolongu na jahabuka ukupama nukundoba Sapanga. "Atati bangu, sengu joka bataputa malobi gi isoli ili bunkoma Yesu, ana kuwesikana, mokia nzipuli ukung'aliha gongo 60 lakini ngasebapata malobi gokapai, hata ngati kuhuma kwango. Lakini nga ngati embala nepani ila bahikiki bandu bingi babapwaga malobi giisoli. Ndipala ngati egupala weapa." 40 Ndipala ejwaakelubukiya pamwisu we baika bandu abeli, 61 bapwaaga, "Mundu banafunzi baki, jwaaketaniya agoni. Andaluhiya Petili, jonzo japwaga, "Nhwsa kubombo Nyumba jaka "Boo ngasemwawesi kukeluki pamu nanepani Sapanga nukusenga kabee kwa masoba matato." hata lisaa limo? 41 Ntama na nndoba ili mwijingi 62 Nngolu nkolongu jajema nukundaluki Yesu, "Boo mu milengu. Loho jipala lakini nhyega ngase jibii ngasegubi nu sukupwaga? Boo bandu aba bugutakii namakili." 42 Yesu jajenda kabee, jaloba, "Atati ndaba jakikee?" 63 Lakini Yesu ngasejapwajiki sindo. bangu, ana kuwesakini nnzipuli gukung'aliha gongo Nngolu nkolongu ampwagila, "Nugulapiswa kwaka gumbeta kutali bila kunywa, ila gagupala weapa Sapanga jojubi mwomi. Utupwajila anaweweapa ndi gahengika." 43 Pajakelubuka kabee, jaakolila agoni wa Kilisitu Nkombosi Mwana waka Sapanga!" 64 ndaba mihi gabu gabi nulugonu. 44 Yesu jaaleka, Yesu japwaaga, "Weapa gupwaga. Lakini numpwagi jajenda kabee kuloba mala ja tatu, jaloba kabee mwabotu tumbuka sajenu nkuendalee mwambona ahelahela. 45 Ndieni jaajendila banafunzi nakapwaji, Mwana waka Mundu jutemi upandi wa malele "Boo, mwakona nngoni nukupomulela? Nndinga muda waka Sapanga jwana makili, jwihika panani ja guhikiki na Mwana waka Mundu bumpeleka kwa mahundi gukunani kwaka Sapanga." 65 Pajajowana bandu bana mahakau. 46 Nnzemaniya, tumbokaniya. Nngolu nkolongu malobi haga jajendula ingobu Nndingaliya, juhika jola jojing'alumbuka." 47 Yesu jaki nukupwaga, "Jutenda kutondoka. Ngasetupala pajabiyi jakalongila nabu, Yuda jumu ja banafunzi mundu jongi juhika kuntakila kabee? Mwabee nzowini komi na abeli bala, jahika na bandu bingi baatogwi ejutondwki. 66 Boo mwanganya mmbona bole?" mapanga na ibonga babube babiya ahikiki sukutumwa Bombi bajibua, "Jubii na makosa kupalika jukomikaje." na agolu akolongu na aseja babandu. 48 Yuda jabiya 67 Ndipala buhunila imata kumihi, nukundapu. Bangi jaapeki nginyuli jukupwaga, "Mundu jonukukumbatiya babiya bundapu iganza 68 koni bakapwaga, "Wehapa jola ndi jombi, mukunkamula." 49 Yuda anzendila gu Kilisitu Nkombosi! Lotila nya jojugulapwi?" 69 Petili Yesu nukupwagi, "Jambu otii Mbola!" Ndi jwaterna jabii nkati ja hua. Ntumisi jumu mmbomba anzendila kukumbati. 50 Yesu jaapwajila, "Nkose, henga nukumpwagi, "Na wehapa wabii pamu na Yesu seguhikiki kuhenga." Papuje bandu bala bunhegaliya mwenei ku Galilaya." 70 Lakini Petili jakana palongi Yesu nukunkamu nukumbeka pai juulonda wabu. 51 jabu jwapwaga, "Ngasemanyiki segumpwaga." 71 Jumu ja bandu bababi pamu na Yesu bala jahopula Ndieni pajapita kunza, kola ntumisi jongi mmbomba upanga waki andapula ntumisi wa agolu akolongu, ambona, jaapwagila bandu boti bababi pala, "Mundu nukunseku likutu. 52 Yesu ampwagila, "Kelubua jonzo jabii pamu na Yesu juku Nazareti." 72 Petili upanga waku munhaku waki. Ndaba jokapi jojukoma jakana kabee kukulapa, "Ngasenummanyi mundu ajo." kupete upanga jiikuwa nuupanga. 53 Uhambusi 73 Monikatae bandu babajemiki pala bunzendila Petili ngasenhwesa kwaaloba Atati bangu anetila hikundi bumpwagila, "Sakaka weapa ndi jumu wabu, ndaba ya alonda komi na abele ba atumisi bu kunani hata kulonge kwaku kubonikana wehapa guhumi

ku Galilaya.” 74 Ndienu petili jatumbuliya kulilobe ndaba lelenu ikilu ng’aliki ngamaa nndotu ndaba yaambamba nukulapa sukupwaga, “Ngasenumanyi jaki.” 20 Lakini agolu akolongu naaka aseja baakolua mundu ajo!” Apalapa likongobi latenda kubeka. 75 bandu bundoba Pilatu bunndekakia Balaba na Yesu Petili jakombuka malobi gajwapwaga Yesu, “Kabula jukuwa. 21 Pilatu jwaalalukia kabee, “Jwaa kati ja likongobi ngaselibeki wingana mala pa tato.” Ndienu baamba jompala nundekakiyaje?” Bajibua, “Balaba!” japita kunza koni julela ku usungu.

27 Pulukela aka agolu akolongu boti na aka aseja ba bandu batenda kulongalane baamua kunkoma Yesu. 2 Bunkonga, bunzukua nukumpeleka kwaka Pilatu, jojabi kilongosi ju pundema jojahaguliwi nu nkolongu juku Loma. 3 Yuda, joang’anambuka Yesu, pajwabona Yesu atenda kuntemu, gumbina mwoju, jwaakelabukia agolu akolongu bala na aseja, mangengalema makomi matatu gulupija yela. 4 Jwaapwgila, “Ndei mahakau ndaba nung’anambwki mundu jwanga mahakau ili jukomika.” Lakini bombi bapwaga, “Kwali wamwete, twepani ngasetuhusika.” 5 Henu Yuda jwalekala pee lupija lola pa Nyumba jaka Sapanga, ndienu japita kunza nukujenda kulikonge. 6 Agolu akolongu bajukua lupija lola, nukupwaga, “Lupija alo ngaselupalika kulubeka pi kikoku sa Nyumba jaka Sapanga, ndaba londo lupija lobapia ndaba jukukome.” 7 Ndi bajetangania lupija lola kulombe litui la bandu baabombe ibega pabia pandu pukutagi bandu ageni. 8 Ndienu mbaki lelenu litui lela bilikema, “Litui lelalombika kupete lupija lukukome.” 9 Ndi gatimia gjawapwaga mlota waka Sapanga Yelemia pajwapwaga, “Bajukua mangengalema makomi matatu gulupija yebajetangana bandu buku Izilaeli kundepe, 10 balombila litui la bandu babomba ibega, ngati Bambu hejanagalakiya nepani.” 11 Yesu jajemiki palongi juku nkolongu ju Loma. Ndi Nkolongu hoju anndalukia, “Boo, weapa lee ndi Bambu Nkolongu jwa Ayaude?” Yesu jwapwaga, “Upwagiki weapa.” 12 Lakini agolu akolongu na aseja pababia atenda kuntaki, ngasejwajibwki lilobe. 13 Ndienu pilatu andalukia Yesu, “Boo, ngasegujogwana matakilu gabugutakali weapa?” 14 Lakini Yesu ngase jwajibwki hata lilobi limu, nkolongu juku Loma jola jwasangi ngamaa. 15 Kila lisoba la tipati ja Pasaka, nkolongu juku Loma jayobali kunuhuhogule mpungwa jumu bandu babumpai. 16 Masoba gala jwabi mpungwa jumu jojwamanyikini ngamaa, liina laki Balaba. 17 Ndi bandu hebakusanyiki pamu, Pilatu jwaalalukia, “Mpala nunhogulia nyane kati ja bandu abeli haba? Boo, nundekakiya Balaba au Yesu jobunkema Kilisituje?” 18 Pilatu jwapwaga hela ndaba jwamanyiki bundeta Yesu kwaki ndaba bumbonila wipu. 19 Pilatu pajwabia jutemi pikiteu sukutemu, nhwanu waki ampelakia lilobi, “Wiitenda sokapi kwaka mundu ajo jwanga mahakau,

22 Pilatu jwaalalukia, “Henu nuntenda boo Yesu jobunkema Kilisitu?” Boti bapwaga, “Umbambaliaje pu nsalaba!” 23 Pilatu jwaalalukia, “Ndaba ja kike? Jutei ubaja bole?” Bombi baendalia kujamali kwa sauti koni bakapwaga, “Umbambalia punsalaba!” 24 Pilatu hejwamanya ngajuwesi kutenda sokapi na puju japala kutumbuli, jwajukua masi, nukusamba maboku palongi ja bandu bala nukupwaga, “Nengasemii na mahakau kupete kuwa kwaka mundu ajo, namu kwali mwabee.” 25 Bandu boka bapwaga, “Mahakau ga kuwa kwaki gabiya panani jitu na panani ja bana bitu!” 26 Ndipala Pilatu andekakiya Balaba ndaba jabu jupita mukipungu, na jaapwgila bunndapula Yesu iboku nukumbambali pu nsalaba. 27 Ndienu alonda baka Pilatu bumpelika Yesu mu nyumba jaka Pilatu, nu nsambi wa alonda bunnyongulota Yesu. 28 Buhnula ingobu yaki, bunhuwatika lingobu likeli lu ubambu. 29 Ndipala baloka kihilingu sa miha, nukunhwatika kumutu jaki, bumbekila kabee nndai mu kuboku kwaki kwa malele. Bapega magoti palongi jaki, bundongama bapwaaga, “Jambu oti Bambu nkolongu jwa Ayaudi!” 30 Bunhunila imata, buujukua nndai gola, bunndapula nagu kumutu. 31 Pabajomula kundongama, buhnula kanzu ngeli jela nukunhwatika kabee ingobu yaki. Nukumpeleka kumbambali punsalaba. 32 Pababia atenda kujenda, baketangana na mundu jumu bunkema Simoni, mwenei juku Kilene, bunndasimisa kutoto nsalaba waka Yesu. 33 Pabayihika pandu pabapakema Goligota maana jaki pandu pi Lihupa li Kimutu, 34 Bumpiekia divai jehangangini na sindu sekibaba, lakini Yesu pajwaonza jwakanaa kunwyu. 35 Batenda kumbambali pu nsalaba, nukubagana ingobu yaki sukugapege gudugudu. 36 Ndienu pala batama pai koni bukunndonda. 37 Panani jaki babeka lilobi lelilangi ndaba jukutakiliwa kwaki: “Jonzo ndi Yesu Bambu Nkolongu jwa Ayaudi.” 38 Bii abeli nabombi baabambalia panani ju nsalaba pamu na Yesu, jumu upandi uku mangegi na gongi upandi uku malele. 39 Bandu bababia apeta pala, banya imutu yabu koni bukundongama nukuntondoo bakapwaga, 40 “Oo! We si wapwaga wiibombula nyumba jaka Sapanga nukusenga masoba gatatu? Henu, uliokua wa mweti! Ana sakaka weapa wa mwana waka Sapanga huluka pu nsalaba hapa sajenu!” 41 Ahelahe agolu akolongu pamu na abola ba Malagalaki na aseja nabombi batenda kunndongama koni bakapwaga, 42

"Jwaakombula bangi, lakini jusindwa kulioko mweni! bihika kujiba nhyege jaki nakaapwaji bandu jutei Ati jombi Bambu nkolongu jwa Ayahude! Henu kuyoka. Isoli heji jamwisu jibia jiliya ngani kupeta julihulua pu nsalaba natwepani tunhobaliaje. 43 Jombi jejatumbulia." 45 Pilatu jwapwaga, "Alonda mmbii anhobalia Sapanga na jwapwaga jombi Mwana waka nabu, nzendania mwaka londa ngati henhwesa." 46 Sapanga. Ana Sapanga ampala jombi anhokuaje. 44 Ndi bajenda, bililonda litenge, bilibeka halama panani "Kabee bababi abambilwi pu nsalaba pamu najombi ji lilibu lela nakaabeka alonda.

batenda kuntondo." 45 Tumbuka lisaa la sita mbaka lisaa la tisa, Iwii Iwiyiekalia ndema joti. 46 Hekwabia saa tisa lyobamutu Yesu jwalela sukujamali, "Eloi, Eloi Lama sabakitani?" Maana jaki, "Sapanga wangu, Sapanga wangu, ndaba jaki undei kuneka?" 47 Bandu bangi babajemiki pala bala pabajogwana bapwaga, "Ankema Elia." 48 Apalapa jumu wabu jwaboka imbelu nukujuku kipongu, nukukijingi mu divai jebibaba nukukikonga punndai nukuntondabake Yesu jukunywa. 49 Bangi bapwaaga, "Tunndolake hoti ana Elia juhiha kugombo." 50 Yesu jwalela kabee sukujamali kwa sauti ngolongu, ndienu na kuwa. 51 Apalapa lipazia lu mu Nyumba jaka Sapanga lajenduka ipandi ibeli, toka kunani mbaka pai, ndema jatenda kubagaja malibu makolongu gatenda kusekuka, 52 mmatenge gatenda kuhukuka na bandu bingi baka Sapanga babawi batenda kuyoka. 53 Nabombi bapita kunza ja matenge na Yesu pajayoka bajenda ku musi wa sapi uku Yelusalemu na bandu bingi baabweni. 54 Ndienu nkolongu jwaalonda jumu na bangi bababia pamu najombi bukundonda Yesu, pababona kililima sa ndema na majambu gagapitila gala, bajogupa ngamara, bapwaga, "Sakaka jonzo jabii Mwana waka Sapanga." 55 Pandu je pala babii aka mbomba abeli bakalingalia sukutali. Haba ndi babumpwata Yesu kuhuma ku Galilaya ndi babuhudumia. 56 Jwabii Malia juku Magidala na Malia amabu baka Yakobu na Josepu na amabu baka bana baka Zebedayu. 57 Pakamihi jwahika mundu jumu mwana mali mwenei juku Alimatayo, liina laki Josepu. Najombi jwabia mbolee waka Yesu. 58 Anzendila Pilatu nukuloba ampekiha nhyege jaka Yesu. Ndienu Pilatu jwalagalakia bumpekyia. 59 Josepu jwajukua nhyege jaka Yesu jela, jwiyongalatia ingobu nhuu. 60 Josepu jabeka nhyege jaka Yesu nkati jilitenge laki linyai lejwabi julisongiki mweni pililibu. Ndienu juliingalatiya lilibu likolongu palongi junndyangu ultengee nu kuboka. 61 Malia juku Magidala na Malia jongi jola babia atemi papu kulisilingali litengee. 62 Kilabu jaki, labia lisoba lukuandaa Lisoba lu Kupomulela, Agolu akolongu na aka Afalisayu bunzendila Pilatu, 63 bumpwagila, "Nkolongo, tukomboka jojulonge isoli jola pajabi mwomi jwapwaga ati, 'Nagapetiki masoba matatu nitenda kuyoka.' 64 Enu gulagalakia litenge laki bililonda sapi mbaka lisoba la tatu ili banafunzi baki

28 Elapeta Lisoba lu Kupomulela, lisoba la juma pili pulukela ngani, Malia juku Magidala na Malia jongi jola bajenda kulinga litenge lela. 2 Apalapa sapitila kililima kikolongu pundema, ndaba ntumi jukunani waka Bambu jwatenda kuhuluka kuhuma kunani, juliingalitia lilibu lela pulutengu nukulitami panani. 3 Ntumi we jola jwang'ala ngati unang'anu ukitobi ni ingobu yaki yabia ihuu kupukupu. 4 Alonda bilitenge batenda kubagaja sulujogopu likolongu, mbaka babia ngati atei kua. 5 Lakini ntumi jukunani jola jwaapwagila aka mbomba bala, "Mwee mwijogopa!" Japaga, "Nepani manyiki muntaputa Yesu jobumbambaliya pu nsalaba jola. 6 Ngasejubi pane, juyokiki ngati hejupwagike. Nhika mndingalia pandu pajwabii jugonile. 7 Henu, nzendania nyata mwakaapwagila banafunzi baki, 'Yesu juyokiki kuhuma kwa bandu baa wile, na henu junndonguli ku Galilaya, mwaambona hakolakola.' Nkombuka senumpwaji." 8 Aka mbomba bala baboka ku litenge kola koni ajogopa ngamara na mioju jabu jitweli ndogulela nukujombatake kwaapwagi banafunzi baki. 9 Apalapa, Yesu jwaketangana nabu nakwaapwagi, "Jambu oti." Aka mbomba bala bunzendila, nukukamu magolu gaki nukungungamali. 10 Ndienu Yesu jwaapwagila, "Mwijogopa! Nzendania mwakaapwagila alongu bangu ajendania ku Galilaya nakola biimona nepani." 11 Aka mbomba bala pababia atenda kuyetuana, aka alonda baakumu bilitenge bajenda ku musi kwaalandi agolu akolongu goti gagapitii kilitenge. 12 Ndienu, agolu akolongu baketangana pamu na aseja, ebajomula kulongalane bajetangania, baapekia alonda bilitenge bala lupija Iwingi, 13 ndipala bapwaga, "Mwanganya mwiipwaga ana, 'Banafunzi baki bahika kunziba ikilu, twepani twabii tugoni.' 14 Ana kilongosi ju ndema jumanyiki lijambu heli, twepani twiitenda kunkolo jujetakia, namwanganya ngamwikubi namang'aliku." 15 Alonda bala bajukua lupija lola, batenda ngati hebaapwagila. Nilijambu heli laheni kwaka Ayaudi mbaka lelenu. 16 Banafunzi komi na jumu bala bajenda ku Galilaya kukturumbi sejwaalagalakia Yesu ajenda. 17 Pabumbona Yesu batenda kungungamali, lakini bangi babu babiya ngaseanhobale. 18 Yesu jwahika pambipi jabu na kwaapwagi, "Ambekii uwesu woka kunani nu

pundema. ¹⁹ Nzendania kwa bandu boti bupundema mwakaatenda bandu boti abia banafunzi bangu, mwakaabatisa kwiliina la Atati na laka Mwana na laka Loho jaka Sapanga, ²⁰ mwaabola kukamu malagalaki goti ganundagalaki. Nanepani mi pamu na mwanganya masoba goha mbaka mwisu gu nndema."

(aiōn g165)

Maluko

1 Ganga Majambu ga Sapi gaka Yesu Kilisitu, Mwana waka Sapanga. **2** Gatumbuka ngati ejaaandika Isaya jojabii Mlota waka Sapanga, "Sapanga japaawaga, 'Nuntuma mtumisi wango jugulongulya, Najombi jugulengananakiya indela jaku.' **3** Mundu jumu jajoanika jujamalii kwa sauti ngolongu pulukoba jakapwaga, 'Nndenganikya indela jaka Bambo, mnyoosha mpeta waki!" **4** Yohana Mmbatisa jutamika pulukoba, jalandila bandu na kabatisa. Jaapwagila, "Nkotuka mahakau gino nu kubatiswa na Sapanga janndeakaya mahakau gino." **5** Bandu bingi kuhuma kundema uku Yudea na musi uku Yelusalemu bajenda kunzowane Yohana. Bapwaga mahakau gabu, najombi jaabatisa ku losi luku Yoludani. **6** Yohana jaweti ingobu yebalenganaki kwa mangoma gi kinyama sebikikema ngamia, nu nkanda wa ngosi mukibunu saki. Na posu jaki gabia mapai na busi. **7** Yohana jalandila bandu, "Jwiika mundu ehenu munyuma jangu nepani jo jubii na makili kupeta ne, jojuwee ne ngasembalika hataa kujinama kukonga ng'oji ya makobasi gaki. **8** Ne numbatisa kwa masi, lakini jombi jammbatisa kwa Loho jaka Sapanga." **9** Masoba ge gala, Yesu jwahika kuhuma ku Nazaleti ku musi uku Galilaya, nu kubatiswa na Yohana ku losi luku Yoludani. **10** Yesu ejapita pe mmasi, jukubona kunani kwa mahundi kuhogwiki na Loho jaka Sapanga junhulukya panani jaki ngati ngunda. **11** Na sauti jika Sapanga jajoanika kuhuma kunani kwaka Sapanga jakapwaga, "Wenga wa Mwanango jonugupai, we gunenganile." **12** Apalapala Loho jaka Sapanga junndongua Yesu kujenda kulukoba, **13** Jatama kola masoba makomi nsesi koni julengwa ni Lijobi. Jatama kola ni inyama imwilioli lakini atumisi bu kunani kwaka Sapanga bahika kunzangatii Yesu. **14** Yohana pajabii mkipungu, Yesu jajenda ku Galilaya kaalandi bandu Majambu ga Sapi gaka Sapanga. **15** Japwaaga, "Masoba gahikiki, nu ukolongu waka Sapanga guegal! Nndeakaya mahakau nukulihobalee Lijambu la Amboni!" **16** Yesu pajapeta mulutengju nhanga uku Galilaya jabona aloi habeli. Simoni nu ndongu mundu Andilea, bakalopula homba kwi ilepa. **17** Yesu jaapwagila, "Nnyengalya ne, nane nantenda mmbia mwaaleta bandu kwangu ngati emwabii nndobo homba." **18** Apalapa biileka ilepa yabu nu kunzengalee Yesu. **19** Yesu ejahika kulungi kidogu jwabona aka Yakobu na Yohana, bana baka Zebedayu. Nabombi babii nkati ju nhwatu wabu bakalengananaka ilepa yabu. **20** Pajaabona tu jatenda kakema, nabombi baaleka ahengo Azebedayu mu

nhwatu pamu na babaahenge lihengu, nu kunzengalee Yesu. **21** Yesu na banafunzi baki bahika kumusi uku Kapelinaumu. Palahika Lisoba lu Kupomulea, Yesu jajingala mu nyumba jukuketangane Ayaudi, nukutumbulii kwaabola bandu malobi gaka Sapanga. **22** Bandu boa babuzoanya basangia mabola gaki, ndaba ngasejaabola ngati abola babu ba malagalaki, jaabola ngati mundu jojobii nu uwesu. **23** Muda gogo, mundu jumu jojabii munyumba jukuketangane Ayaudi, jojabia juyokalanii ilombu jatumbuka kujamalii. **24** Japwaaga, "Gubi naki na twenga, Weapa wa Yesu uku Nazaleti? Boo! Guhikiki kutukoma? Twe tugumanyi, weapa wa Waasaapi weguhumiki kwaka Sapanga!" **25** Yesu jilakaliya ilombu ye yela koni jakapwaga, "Tama kinunu! Gumpita mundu we hojo!" **26** Ndipala kilombu se selu sunyuanya kwa makili, mundu we jola jajamalya, nukumpita. **27** Bandu boa batenda kusangaa, koni bakalaluana, "Boo ganiaga ge majambu bolee? Ganiaga lee mabole manyae? Mundu ajo jubii nu uwesu hata ukulakali ilombu, na yombi nukunzoane!" **28** Ndipala, majambu gaka Yesu gaeniya nyatanyata ku Galilaya kwoka. **29** Yesu na banafunzi baki, baboka mu nyumba jukuketangane Ayaudi, bajenda kunyumba jika Simoni na Andilea na Yakobu na Yohana bajendanya pamu nabombi. **30** Ndienu, akoanu baka Simoni babii agoni pikitanda alwala ngamaa. Ejahika pala Yesu bumpwagila lijambu laka nyongoo we hoju. **31** Ndienu Yesu anzendila nyongoo jola, ancamula kuboku. Nukuntondabee, na homa jejela jatenda kumboka. Ndi jwatumbuliya kunteleke posu. **32** Ekwahikila pakamii, bandu baaleta agonzu boa na bandu bababii ayokalani ni ilombu kwaka Yesu. **33** Bandu bingi ba musi wegola bakusanyika pulubanza palongi ja nyumba. **34** Najombi Yesu jaalamisa bandu bingi bababii na magonzu gokapi, kabee jibenga ilombu hingi yeayabii yakamwi bandu. Ngasejilekiti kupwaga sindu sokape ndaba yumanyiki jombi nyanye. **35** Kilabu je pulukela, Yesu jaboka nukujenda pandu panga na bandu nu kunndoba Sapanga. **36** Simoni na ajaki bajenda kunkaguu Yesu. **37** Ebumbona bumpwagila, "Kila mundu jugutaputa weapa." **38** Yesu japwaaga, "Tujenda kumusi gongi gwapambipi, nakalandila bandu bangi kabee ndaba nhikiki kuhenga lihengu lele." **39** Ndi jajenda kila pandu ku Galilaya nukulandi mu nyumba yukuketangane Ayaudi nu kubenga ilombu. **40** Lisoba limwa mundu jumu jojulelikii anzendila Yesu, nukungungamali nukundoba, "Nagupai guwesa kunyambisa!" **41** Yesu ambonila ika, nukumtondabee kuboku kwaki nukungusa nukupwaagi, "Mbalal! Gunyambisika." **42** Apalapa, kuleleka kwaki kwtenda kukotoka, najombi

jatenda kunyambisika. 43 Ndi Yesu ampwagila Na bingi babu babia akula posu na Yesu pamu na jujenda koni anndagalaki sukunhingamaki, 44 "Linga, banafunzi baki. 16 Ndienu, Abola bangi ba Malagalaki wampwagi mundu jokapi jola lijambu leheli, gujenda bababii Afalisayu, pabumbona Yesu jukula pamu na ukililangia kwaka Nngolu waku ukaboa matambiku bandu bababia baholale abii na mahakau na baajopa ndaba jukunyambisika kwaku ngati ejalagalakiya kodi, baalalukya banafunzi baki, "Ndaba jakii jukula Musa kulangi gulaniike." 45 Lakini mundu weoji na bandu ngati haba?" 17 Yesu ejajoana jaapwagila, jajenda, nukutumbuli kulongee lijambu lela, kila pandu, nukupwaga majambu gungi hata Yesu ngasijawesiki atamu. Ngasenahika kakema bandu bambone, ila kabee kujingi kumusi gonge bila bandu kumanya. Jwalasimika kutama kunza pandu pangaa na bandu. Pamu na haga bandu bunzendila kila pandu.

2 Pagapeta masoba masokopi, Yesu jakelubukya ku Kapelinaumu, bandu baoana jubii ku nyumba. 2

Ndi bahika bandu bingi ngamaa, mbaki jasindikana mbekenyu jukupeta pundyangu na kunza. Yesu jwabii jaalandi malobi gaka Sapanga. 3 Papuje mundu jumu jojulei bundeta kwaka Yesu koni buntotwi bandu nsesi. 4 Lakini ndaba ju nsambi wa bandu, ngasebawesiki kujingi nkate. Ndienu, bakwela panani ju nhagaa bahotula nhagaa nukunhulu jojulei we jola pikilanda ja bandu nukumbeka palongi jika Yesu pamu nilipega laki. 5 Yesu ejukubona kuhobale kwabu, ampwagila mundu jojulei jola, "Mwanango, gulekakiwi mahakau gako." 6 Abola bangi ba malagalaki gaka Musa babia atamani papuje baholalya mmwoju jabu, 7 "Mundu we hoju juwesa boo kupwaga hela? Antondoo lee Sapanga! Nga mundu jojuwesa kulekake mahakau gaka mundu, kwa Sapanga kajika jaki!" 8 Apalapa Yesu jikimanyiki sebaholalya, jaapwagila, "Ndaba jaki nholale hela mmyoju jino? 9 Lijambu boo lelipewpuki nakanopi, kumpwagi mundu jojulei hajo, 'Gulekakiwi mahakau gaku,' au kupwaga, 'Jumuka! Jukua lipega laku gujenda?' 10 Nala, mbala mmanya ana Mwana waka Mundu jubii nu uwesu wa kwaalekake bandu mahakau gabu pundeema." Ndii ampwagila mundu jojulei we jola, 11 "Nugupwaagi, jema, jukua lipega laku, gujenda kunyumba jaku!" 12 Bandu boa pababia atenda kundingali, mundu we jola jajumuka, jajukua lipega laku nu kuboka. Bandu boa batenda kusangaa koni andumbalii Sapanga koni bakapwaga, "Ngasituwahiki kulibona lijambu ngati ele!" 13 Yesu jajenda kabee mulutengu ju nhanga. Nsambi wa bandu unzendila, na jombi jwatumbulya kwaabola. 14 Pajabia jujenda ambona Lawi mwana waka Alufayo, jutemi mu nyumba jukulepe kodi na bandu bababia baholali abii na mahakau. Yesu ampwagila, "Hikaa gunyengalyaje!" Lawi jajema nukunzengale. 15 Yesu pajabia jutemi kunyumba jika Lawi, jika kula posu. Bandu baajopa kodi bingi na bandu bangi bababii baholale abii na mahakau babia anzengalii Yesu.

na bandu ngati haba?" 17 Yesu ejajoana jaapwagila, "Bandu babii bomi ngaseampala sing'anga ila baabii atamu. Ngasenahika kakema bandu bambone, ila kwa bandu babaaholale abii na mahakau." 18

Banafunzi baka Yohana na banafunzi baka Afalisayu, babii atenda kupunga kula. Ndi enu bandu bangi bahika nukundaluki Yesu, "Ndaba jakii Banafunzi baka Yohana na banafunzi baka Afalisayu atenda kupunga kula, lakini banafunzi baku ngaseapunga?"

19 Yesu jaapwagila, "Boo, babakokiki kundoa awesa lee kupunga kula ni kipindi se esi abii pamu na bambu wa ndoa? Kipindi se babii pamu na bambu wa ndoa ngaseatakiwa kupunga. 20 Lakini sihika kipindi bambu wa ndoa pabamboa kwabu, kipindi se esi ndi pabiipunga kula. 21 "Nga mundu jojuseku kibambu si ingobu inyai nukukisonee mwingobu jejilai. Anajwitenda hela, kibambu kinyai se sela siitenda kuwina nuku kupapu ingobu jejilai jela, nasombi siitalambuka ngane. 22 Wala nga mundu jojuwesa kujegee divai inyai mumipuku jelenganaki kwa ngosi jejilai, anaatei hela, divai je jitutumuka nukupojo mipuku je jela. Najombi divai pamu ni mipuku jelelenganaki kwa ngosi jejela jitenda kuhalabika. Divai inyai abeka mmipuku minyai." 23 Lisoba limu Lukupomulela, Yesu jabia jupeta mwamatui gi inganu. Pababii mwindela, banafunzi baki batumbulya kuseku makapatii gi inganu. 24 Afalisayu bunndalukya Yesu koni apwaga, "Linga! Mbona banafunzi baku atenda lijambu leakani kutenda Lisoba lu Kupomulela?" 25

Yesu jaapwagila, "Boo ngasemsomiki lee gajahenga Daudi pamu na ajaki kipindi sebabii ni inzala?" 26 Daudi jajingala nyumba jika Sapanga, nakula mabumunda gababei palongi jilitambiku laka Sapanga. Lijambu le heli lahengika pajabii Abiazali nngolu nklongou. Mabumunda ge gala bapalika akula agolu pee kajika. Lakini Daudi jagakula na kwaapeke ajaki." 27 Ndi Yesu jaapwagila, "Lisoba lu Kupomulela abei ndaba jakwaajangatii bandu, nga bandu ndaba jukutumiki Lisoba lu Kupomulela. 28 Nahela, Mwana waka Mundu jubii nu uwesu hata Lisoba lu Kupomulela."

3 Yesu jajingala kabee mu nyumba jukuketangane

Ayaudi, nu nkati je mola jwabii mundu jokulei kuboku. 2 Momuje, bandu bangi batenda kundingali jombi anndamisa mundu we jola Lisoba lu Kupomulela bapala apata ndela jukuntaki. 3 Yesu ampwagila

mundu jokulei kuboku jola, "Hikaa palongi pamba." ukolongu gumu gogubaganiki makundimakundi
4 Henu Jaalalukiya, "Boo sakaka lee Lisoba lu gagakomana, ukolongu we ogu gwitenda kuhabuka. Kupomulela kuhenga lijambu la sape au lalyaa, **25** Kabee najibii nyumba jejibaganiki makundimakundi kunzangatii mundu au kunhumisa? Kunhokoo mundu gagapengana, nyumba jeeji jitenda kuhalabika. **26** au kunkoma?" Lakini bombi ngasibapwagiki sindo. **5** Nahela, ana gubii ukulongu wi ilombu gubaganiki Yesu jaalingaliya bandu boti kwi ingwinya nukugubona makundimakundi ngagowiwi kudumo, ila gwihoba usungu ndaba mioju jabu ngasebapai anzangatya ngane. **27** "Ngamundu jojuwesa kutukalii nyumba mundu jola. Ndipala ampwagila jojulei kuboku jola, jika mundu jojubii na makili nukunyaga mali gaki. "Nyosha kuboku!" Najombi ejanyosha kuboku kwaki Mbaka ankonga hoti mundu jwana makili jola, ndi kola kwatenda kulama. **6** Ndipala, aka Afalisayu baptita kunza, baketangana na bandu kuhuma kwaka Helodi bajetanganya kutumbulii kutaputa indela jukunkoma Yesu. **7** Yesu jaboka pala na banafunzi baki, jajenda mulutengu junhangga uku Galilaya na bandu bingi batenda kunzengalee. Bandu bahika kuhuma ku Yelusalemu nuku Yudea, **8** nuku Idumea na kwii juku bunhandalya nhwatu gumu, ndaba likundi lya bandu lyatenda kunhinya. **10** Ndaba jabisia jalamsi bandu bingi, na agonus bote bahinyana beni na beni kupala kungusa jombe. **11** Na bandu bababii ni ilombu pabumbona, biliabua pai palongi jaki nu kujamalii, "Wehapa wa Mwana waka Sapanga!" **12** Lakini Yesu jaakanakya baapwagi bandu jombi nyanye. **13** Yesu jakwela kukitombi, na kakema bajaapala mweni. Na bombi nukunzengale, **14** najombi jahagula bandu komi na habeli, bajaakema atumi. Jaapwagila, "Nunhagwi mwanganya mmbia pamu nane. Kabee nuntuma mwakalandila bandu. **15** Na mwikubaa nu uwesu ukubenga ilombu." **16** Henu bandu bala bajahagwi komi na habeli babii haba, Simoni jojapataa liina la Petili kuhuma kwaka Yesu, **17** Yakobu na Yohana bana baka Zebedayu Yesu jaakema aka kilongu haba Bonigesi, maana jaki, "Bandu bini kipyau," **18** Andilea na Pilipi na Batolomayu na Matei na Tomasi na Yakobu mwana waka Alufayo na Tadei na Simoni joankema Zelote maana jaki mundu jojukomane nndema waki, **19** Na Yuda Isikaliote, joang'anumbuka Yesu. **20** Yesu jajenda kunyumba. Bandu bingi bakusanyika kabee, mbaka Yesu na banafunzi baki ngasebapati muda gwakula posu. **21** Ndipala, alongumundu papapata lijambu le ele bajenda kunzuku ndaba bandu bapwaaga, "Juyowiki mwanamangongu." **22** Naka Abola bamagalaliki babahuma ku Yelusalemu bapwaaga, "Hajoo jubii ni Lijobi! Kabee jubenga ilombu kwa makili guku nkolongu jwi ilombu." **23** Papuje Yesu jaakema, jaapwagila kwa malenganesu, "Lijobi liwesaboo kulibenga nkolongu jwi lijobi yenge? **24** Nagubii

mundu kunkema. **32** Nsambi wa bandu watemi papu kunyongolota Yesu. Ndipala mundu jumu ampwagila Yesu, "Anyongo na alongu baku abii kunza, atenda kugukema." **33** Yesu jaapwagila, "Anyongo bangu ne naka alongu bangu ne ndi akanyane?" **34** Papuje jalingalya bandu babatemi kun'yongolota nukupwaga, naka alongu bango. **35** Mundu jokapi jojuhenga jajupala Sapanga, ndi amabu bangu na nndombu wa nu mmbeli wa."

4 Yesu jatumbulya kabee kubola mulutengu ju nhanga uku Galilaya. Nsambi wa bandu watei kunyongolota hata hela kwatakiwa jujingala munhwatu nukutama momu. Bandu boa babii atemi mundema nzomu mulutengu ju nhanga. **2** Jaabola majambu ggingi kwa malenganu, mmabolee gaki japwaaga. **3** "Nzoanya! Mundu jumu jwajenda kukweta imbejo. **4** Pajabiya jukweta imbeju, yengi yahabuka piindela jahika ijuni nakula. **5** Yengi yahabuka pamalibu pangakuba nuluombi Iwingi. Ndaba luhombi ngase Iwabii Iwinge yabonikana imeliki nyata. **6** Ekwahika lyobamutu, mimea jatenda kujoma, ndaba mikega jaki ngasijabii na makili, nayombi yatenda kunyuna nukujoma. **7** Yengi yahabuki mmikongo ja miha, na mia jejela jakola nyata kuijinya na yombi ngase yapapike. **8** Yengi yahabukya puluhombi lwa sapi, yamelia, nukukola nukupapa. Lumu makomi matatu, lumu makomi sita na longi imbeju makomi komi." **9** Ndienu jaapwagila, "Jojubii na makutu jujowana." **10** Yesu pajabii kajika jaki, banafunzi baki komi na habeli pamu na bandu bangi babunzoanya bunzendila nukupwagi jaayekulya malenganu gala. **11** Najombi jaapwagila, "Mwanganya mpatiki uwesu ukumanya majambu

gagajobiki gu Ukolongu waka Sapanga. Lakini baabi mltui. **32** Lakini naakwetiki jimela nakuba mimea kunza balibola kwa malengantu pena, **12** ndaba je, mikolongu kupeta mimea joka jammatu. Mambandi 'Alinga sa sakaka, lakini bakibona ajoa sakaka, lakini gaki gakuba makolongu hata ijuni ioto kusenga baki lewa. Kwa naa bung'anumbuki Sapanga, najombi miui momu jene." **33** Yesu jalalila malagi gaki jaalekakya mahakau." **13** Enu Yesu jalalukya, "Boo, kupete malengantu gangi gingi ngati gagaa. Jalongila mwanganya ngasenhelawi ndaba ja malenganesu nabu ngati ebawesa kunzoane kuhusu Ukolongu ge agaa? Mwimanya boo malenganesu gange? **14** waka Sapanga. **34** Ngasijalongila nabu sokapi bila Mpanda jukweta Lilobi laka Sapanga. **15** Bandu kutumii malengantu. Lakini pajabii na banafunzi baki bangi abingati bandu bababii mwindela paapandiki kajika jukubika jaayekuli ndaba jakila malengano. **35** lilobi. Lakini pabilioana pee lijoli likika kuboa lilobi Lisoba alelale pakamii, Yesu jaapwagila banafunzi leapandiki mmwoju jabo. **16** Bandu bangi baabii ngati baki, "Tulombuka nhanga, tujenda kwiee." **36** Ndipala imbeju yeapandiki pamalibu. Hebilijoana pe Lilobi banafunzi bugutabuka nsambi wa bandu, bajingalaa laka Sapanga bilijopa hapalapa koni bakatogulya. **17** munhwatu mojabii Yesu nu kuboka pamu najombi Lakini ngase laajingii nukumela mikega mmyoju jabo. na kabee minhwatu jengi jejabii na bandu jatenda Bilihobale muda msokopi pena, nalipitii ling'aai na kujengalee. **37** Ndienu sasuma kimbonga kikolongu, tabu ndaba jililobi heli atenda kulileka. **18** Bandu bangi na majeba kutumbuli kugukanga nhwatu we gola, abii ngati imbeju yeihabuki pimikongu jamiha. Agaa nunhwatu gola gwatumbulya kutwele masi. **38** Yesu malengantu ga bandu baajoana lilobi laka Sapanga jabii kunyuma junhwatu, jagoni panani ju ntoo. heli, **19** kupete maholu gupundema goni, kupala mali Banafunzi baki bunzumua nukumpwagi, "Mbola, ggingi nukutokule kila sindu apataa bombi kulihinya ngasegubona lee usungu etukuwa!" **39** Jajumuka nu lilobi heli, na bombi ngaseahenga ngati Lilobi laka Sapanga selipwaga. (**aïon g165**) **20** Lakini bandu bangi kukilakali kimbonga se sela, nakagalakali majeba abii ngati imbeju yeakwetiki puluhombi lwa sapi. Bombi bilijowane lilobi le heli nukulijopa nukulijetake, nukuhenga ngati Sapanga ejupala. Ngati imbeju ja sapi jejipapa matunda makomi matato, bangi makomi sita, na bangi makomi come." **21** Yesu jaendaliya kapwagi, "Boo! Kanono mundu lee kupambakiya taanukujingisa nkati ja nyumba nu kuyekale mkitonga au kwii ja sindo? Ngahela! Biibeka pi kipanda. **22** Nahela kila sekihihiki sitenda kubonikana, na kila se kiyekuliwi kitenda kuyekuliwa. **23** Jojubii na makutu jujogwana!" **24** Ndi jaapwagila, "Nzoanya nakanopi senumpwagi!! Sapanga janzangatya nmanya kukipemu aselasee se senzoane, janzonzukiya kumanya ngani. **25** Bandu baojane nakanopi senumpwagi nukumanya Sapanga janzangatya kumanya ngane. Lakine bangakujoanee nakanopi biitenda kujewa hata gabagamanyi." **26** Yesu jaendalya kupwaga, "Ukolongu waka Sapanga gubii ana. Mundu jojukweta imbeju mltui. **27** Ikilu jutenda kugone, na muhi jukuba mihu, na muda we ogu imbeju ye itenda kumela nu kukola. Jombi sanga kumanya sekihengeka. **28** Mimea je jitunduli muluhombi jikola nu kupapa matunda. Itumbuli kutunduli maamba masokumasoku, mapongoo na mwisu we kipambiku. **29** Inguru eikuba ikomiki, mundu we jola jutumbulli kuhusa ni kijipii ndaba jene muda ukuhusa gukuba guhikiki." **30** Yesu jaapwagila kabee, "Ukolongu waka Sapanga gubii bole? Henu tuguelasiya kwi indela bole? **31** Gulengana ni imbeju jebijkema haladali, jejibii nzoku kupeta imbeju yoti jeakweta

mlitui. **32** Lakini naakwetiki jimela nakuba mimea kunza balibola kwa malengantu pena, **12** ndaba je, mikolongu kupeta mimea joka jammatu. Mambandi 'Alinga sa sakaka, lakini bakibona ajoa sakaka, lakini gaki gakuba makolongu hata ijuni ioto kusenga baki lewa. Kwa naa bung'anumbuki Sapanga, najombi miui momu jene." **33** Yesu jalalila malagi gaki jaalekakya mahakau." **13** Enu Yesu jalalukya, "Boo, kupete malengantu gangi gingi ngati gagaa. Jalongila mwanganya ngasenhelawi ndaba ja malenganesu nabu ngati ebawesa kunzoane kuhusu Ukolongu ge agaa? Mwimanya boo malenganesu gange? **14** waka Sapanga. **34** Ngasijalongila nabu sokapi bila Mpanda jukweta Lilobi laka Sapanga. **15** Bandu kutumii malengantu. Lakini pajabii na banafunzi baki bangi abingati bandu bababii mwindela paapandiki kajika jukubika jaayekuli ndaba jakila malengano. **35** lilobi. Lakini pabilioana pee lijoli likika kuboa lilobi Lisoba alelale pakamii, Yesu jaapwagila banafunzi leapandiki mmwoju jabo. **16** Bandu bangi baabii ngati baki, "Tulombuka nhanga, tujenda kwiee." **36** Ndipala imbeju yeapandiki pamalibu. Hebilijoana pe Lilobi banafunzi bugutabuka nsambi wa bandu, bajingalaa laka Sapanga bilijopa hapalapa koni bakatogulya. **17** munhwatu mojabii Yesu nu kuboka pamu najombi Lakini ngase laajingii nukumela mikega mmyoju jabo. na kabee minhwatu jengi jejabii na bandu jatenda Bilihobale muda msokopi pena, nalipitii ling'aai na kujengalee. **37** Ndienu sasuma kimbonga kikolongu, tabu ndaba jililobi heli atenda kulileka. **18** Bandu bangi na majeba kutumbuli kugukanga nhwatu we gola, abii ngati imbeju yeihabuki pimikongu jamiha. Agaa nunhwatu gola gwatumbulya kutwele masi. **38** Yesu malengantu ga bandu baajoana lilobi laka Sapanga selipwaga. (**aïon g165**) **20** Lakini bandu bangi kukilakali kimbonga se sela, nakagalakali majeba abii ngati imbeju yeakwetiki puluhombi lwa sapi. Bombi bilijowane lilobi le heli nukulijopa nukulijetake, nukuhenga ngati Sapanga ejupala. Ngati imbeju ja sapi jejipapa matunda makomi matato, bangi makomi sita, na bangi makomi come." **21** Yesu jaendaliya kapwagi, "Boo! Kanono mundu lee kupambakiya taanukujingisa nkati ja nyumba nu kuyekale mkitonga au kwii ja sindo? Ngahela! Biibeka pi kipanda. **22** Nahela kila sekihihiki sitenda kubonikana, na kila se kiyekuliwi kitenda kuyekuliwa. **23** Jojubii na makutu jujogwana!" **24** Ndi jaapwagila, "Nzoanya nakanopi senumpwagi!! Sapanga janzangatya nmanya kukipemu aselasee se senzoane, janzonzukiya kumanya ngani. **25** Bandu baojane nakanopi senumpwagi nukumanya Sapanga janzangatya kumanya ngane. Lakine bangakujoanee nakanopi biitenda kujewa hata gabagamanyi." **26** Yesu jaendalya kupwaga, "Ukolongu waka Sapanga gubii ana. Mundu jojukweta imbeju mltui. **27** Ikilu jutenda kugone, na muhi jukuba mihu, na muda we ogu imbeju ye itenda kumela nu kukola. Jombi sanga kumanya sekihengeka. **28** Mimea je jitunduli muluhombi jikola nu kupapa matunda. Itumbuli kutunduli maamba masokumasoku, mapongoo na mwisu we kipambiku. **29** Inguru eikuba ikomiki, mundu we jola jutumbulli kuhusa ni kijipii ndaba jene muda ukuhusa gukuba guhikiki." **30** Yesu jaapwagila kabee, "Ukolongu waka Sapanga gubii bole? Henu tuguelasiya kwi indela bole? **31** Gulengana ni imbeju jebijkema haladali, jejibii nzoku kupeta imbeju yoti jeakweta

mltui. **32** Lakini naakwetiki jimela nakuba mimea kunza balibola kwa malengantu pena, **12** ndaba je, mikolongu kupeta mimea joka jammatu. Mambandi 'Alinga sa sakaka, lakini bakibona ajoa sakaka, lakini gaki gakuba makolongu hata ijuni ioto kusenga baki lewa. Kwa naa bung'anumbuki Sapanga, najombi miui momu jene." **33** Yesu jalalila malagi gaki jaalekakya mahakau." **13** Enu Yesu jalalukya, "Boo, kupete malengantu gangi gingi ngati gagaa. Jalongila mwanganya ngasenhelawi ndaba ja malenganesu nabu ngati ebawesa kunzoane kuhusu Ukolongu ge agaa? Mwimanya boo malenganesu gange? **14** waka Sapanga. **34** Ngasijalongila nabu sokapi bila Mpanda jukweta Lilobi laka Sapanga. **15** Bandu kutumii malengantu. Lakini pajabii na banafunzi baki bangi abingati bandu bababii mwindela paapandiki kajika jukubika jaayekuli ndaba jakila malengano. **35** lilobi. Lakini pabilioana pee lijoli likika kuboa lilobi Lisoba alelale pakamii, Yesu jaapwagila banafunzi leapandiki mmwoju jabo. **16** Bandu bangi baabii ngati baki, "Tulombuka nhanga, tujenda kwiee." **36** Ndipala imbeju yeapandiki pamalibu. Hebilijoana pe Lilobi banafunzi bugutabuka nsambi wa bandu, bajingalaa laka Sapanga bilijopa hapalapa koni bakatogulya. **17** munhwatu mojabii Yesu nu kuboka pamu najombi Lakini ngase laajingii nukumela mikega mmyoju jabo. na kabee minhwatu jengi jejabii na bandu jatenda Bilihobale muda msokopi pena, nalipitii ling'aai na kujengalee. **37** Ndienu sasuma kimbonga kikolongu, tabu ndaba jililobi heli atenda kulileka. **18** Bandu bangi na majeba kutumbuli kugukanga nhwatu we gola, abii ngati imbeju yeihabuki pimikongu jamiha. Agaa nunhwatu gola gwatumbulya kutwele masi. **38** Yesu malengantu ga bandu baajoana lilobi laka Sapanga selipwaga. (**aïon g165**) **20** Lakini bandu bangi kukilakali kimbonga se sela, nakagalakali majeba abii ngati imbeju yeakwetiki puluhombi lwa sapi. Bombi bilijowane lilobi le heli nukulijopa nukulijetake, nukuhenga ngati Sapanga ejupala. Ngati imbeju ja sapi jejipapa matunda makomi matato, bangi makomi sita, na bangi makomi come." **21** Yesu jaendaliya kapwagi, "Boo! Kanono mundu lee kupambakiya taanukujingisa nkati ja nyumba nu kuyekale mkitonga au kwii ja sindo? Ngahela! Biibeka pi kipanda. **22** Nahela kila sekihihiki sitenda kubonikana, na kila se kiyekuliwi kitenda kuyekuliwa. **23** Jojubii na makutu jujogwana!" **24** Ndi jaapwagila, "Nzoanya nakanopi senumpwagi!! Sapanga janzangatya nmanya kukipemu aselasee se senzoane, janzonzukiya kumanya ngani. **25** Bandu baojane nakanopi senumpwagi nukumanya Sapanga janzangatya kumanya ngane. Lakine bangakujoanee nakanopi biitenda kujewa hata gabagamanyi." **26** Yesu jaendalya kupwaga, "Ukolongu waka Sapanga gubii ana. Mundu jojukweta imbeju mltui. **27** Ikilu jutenda kugone, na muhi jukuba mihu, na muda we ogu imbeju ye itenda kumela nu kukola. Jombi sanga kumanya sekihengeka. **28** Mimea je jitunduli muluhombi jikola nu kupapa matunda. Itumbuli kutunduli maamba masokumasoku, mapongoo na mwisu we kipambiku. **29** Inguru eikuba ikomiki, mundu we jola jutumbulli kuhusa ni kijipii ndaba jene muda ukuhusa gukuba guhikiki." **30** Yesu jaapwagila kabee, "Ukolongu waka Sapanga gubii bole? Henu tuguelasiya kwi indela bole? **31** Gulengana ni imbeju jebijkema haladali, jejibii nzoku kupeta imbeju yoti jeakweta

mltui. **32** Lakini naakwetiki jimela nakuba mimea kunza balibola kwa malengantu pena, **12** ndaba je, mikolongu kupeta mimea joka jammatu. Mambandi 'Alinga sa sakaka, lakini bakibona ajoa sakaka, lakini gaki gakuba makolongu hata ijuni ioto kusenga baki lewa. Kwa naa bung'anumbuki Sapanga, najombi miui momu jene." **33** Yesu jalalila malagi gaki jaalekakya mahakau." **13** Enu Yesu jalalukya, "Boo, kupete malengantu gangi gingi ngati gagaa. Jalongila mwanganya ngasenhelawi ndaba ja malenganesu nabu ngati ebawesa kunzoane kuhusu Ukolongu ge agaa? Mwimanya boo malenganesu gange? **14** waka Sapanga. **34** Ngasijalongila nabu sokapi bila Mpanda jukweta Lilobi laka Sapanga. **15** Bandu kutumii malengantu. Lakini pajabii na banafunzi baki bangi abingati bandu bababii mwindela paapandiki kajika jukubika jaayekuli ndaba jakila malengano. **35** lilobi. Lakini pabilioana pee lijoli likika kuboa lilobi Lisoba alelale pakamii, Yesu jaapwagila banafunzi leapandiki mmwoju jabo. **16** Bandu bangi baabii ngati baki, "Tulombuka nhanga, tujenda kwiee." **36** Ndipala imbeju yeapandiki pamalibu. Hebilijoana pe Lilobi banafunzi bugutabuka nsambi wa bandu, bajingalaa laka Sapanga bilijopa hapalapa koni bakatogulya. **17** munhwatu mojabii Yesu nu kuboka pamu najombi Lakini ngase laajingii nukumela mikega mmyoju jabo. na kabee minhwatu jengi jejabii na bandu jatenda Bilihobale muda msokopi pena, nalipitii ling'aai na kujengalee. **37** Ndienu sasuma kimbonga kikolongu, tabu ndaba jililobi heli atenda kulileka. **18** Bandu bangi na majeba kutumbuli kugukanga nhwatu we gola, abii ngati imbeju yeihabuki pimikongu jamiha. Agaa nunhwatu gola gwatumbulya kutwele masi. **38** Yesu malengantu ga bandu baajoana lilobi laka Sapanga selipwaga. (**aïon g165**) **20** Lakini bandu bangi kukilakali kimbonga se sela, nakagalakali majeba abii ngati imbeju yeakwetiki puluhombi lwa sapi. Bombi bilijowane lilobi le heli nukulijopa nukulijetake, nukuhenga ngati Sapanga ejupala. Ngati imbeju ja sapi jejipapa matunda makomi matato, bangi makomi sita, na bangi makomi come." **21** Yesu jaendaliya kapwagi, "Boo! Kanono mundu lee kupambakiya taanukujingisa nkati ja nyumba nu kuyekale mkitonga au kwii ja sindo? Ngahela! Biibeka pi kipanda. **22** Nahela kila sekihihiki sitenda kubonikana, na kila se kiyekuliwi kitenda kuyekuliwa. **23** Jojubii na makutu jujogwana!" **24** Ndi jaapwagila, "Nzoanya nakanopi senumpwagi!! Sapanga janzangatya nmanya kukipemu aselasee se senzoane, janzonzukiya kumanya ngani. **25** Bandu baojane nakanopi senumpwagi nukumanya Sapanga janzangatya kumanya ngane. Lakine bangakujoanee nakanopi biitenda kujewa hata gabagamanyi." **26** Yesu jaendalya kupwaga, "Ukolongu waka Sapanga gubii ana. Mundu jojukweta imbeju mltui. **27** Ikilu jutenda kugone, na muhi jukuba mihu, na muda we ogu imbeju ye itenda kumela nu kukola. Jombi sanga kumanya sekihengeka. **28** Mimea je jitunduli muluhombi jikola nu kupapa matunda. Itumbuli kutunduli maamba masokumasoku, mapongoo na mwisu we kipambiku. **29** Inguru eikuba ikomiki, mundu we jola jutumbulli kuhusa ni kijipii ndaba jene muda ukuhusa gukuba guhikiki." **30** Yesu jaapwagila kabee, "Ukolongu waka Sapanga gubii bole? Henu tuguelasiya kwi indela bole? **31** Gulengana ni imbeju jebijkema haladali, jejibii nzoku kupeta imbeju yoti jeakweta

5 Yesu na banafunzi baki bahika ku nnedema uku Gelasi, kwii juku nhanga. **2** Ndipala Yesu pajapita nhwatu, jaketangini na mundu jumwa jojabii nii ilombu jakahumila kutenge. **3** Mundu we oju jutamika kutenge. Nga mundu jojawesa kunkamulaki hata kunkonga nnyolu, **4** mala jingi bunkonga kwa peengu ju nnyolu lakini kila muda jabisu kuseku nnyolu nu kutunu peengu je. Wala ngamundu jojuwesa kumpengalela. **5** Muhi ni ikilu jutamika kutenge nukukitombi jalongila kwa sauti ngolongu nukulisekuseku kwa malibu. **6** Eambona Yesu su kutali, ambutukiya nukungungamali palongi jaki, **7** jalela kwa sauti ngolongu nukupwaga, "Nanugute kyane! Weapa le wa Yesu, Mwana waka Sapanga jojobii kunani kwa mahunde? Kwii liina la Sapanga, nuguloba gwing'alisa!" **8** Japwaga hela ndaba Yesu jabi jiipwagi, "Ilombu mumboka mundu we hojo." **9** Ndipala, Yesu andalukiya, "Liina laku wa nyane?" Najombi ampwagila, "Liina langu ni likundi la alonda, ndaba twe tubii twabinge." **10** Ndipala kilombu sela sundobiki ngamaa Yesu jwaimbenga pundema we gola. **11** Muda gogo wabii nsambi nkolongu wa magolobi pikihelau pambipi ni kitombi

bakalimaa. 12 Henu, ilombu ye yundoba Yesu, kila upandi ili ambona mundu jojuhengiki ganiaga. "Gutujetakalya twagajingala magolobi agaa." 13 33 Papuje mbomba we jola, ejamanya sesumpatiki, Yesu jwajetakii. Henu ilombu yumboka mundu jola, jajenda palongi jaki koni jakabagaja kwi kiholu, nakagajingii magolobi gala. Likungusa loa la magolobi jiilekala pai palongi jaka Yesu nukupwaga sakaka. lelaegalii elupu ibeli. Magolobi ge gala gabutuka 34 Yesu ampwagila, "Kamwali wangu kuhobalee pikihelu nu kujingji muhanga na kuwa. 14 Alimu kwaku kugulamise. Jenda sapi, gulama ngane ugonzu ba magolobi ge gala batenda kutilanii, bajendanya waku we hogo." 35 Yesu pajabia jakoni jakalonge, kumusi na kwa matui kapwagi bandu lihengu le heli. bandu bahika kuhuma kunyumba jaka Yailo kilongosi Na bandu bajenda kulingga sekipitii. 15 Pabajika jwa nyumba jukuketangane Ayaudi, bumpwagila, kwaka Yesu, bumbona mundu jojabii na manzolinzoli "Kamwali waku juwile. Ndaba jakii kunsumbu Mbola?" giilombu. Jutami pai, juwati ingobu jubii na malangu 36 Lakine Yesu ngasejajoannya gabapwaga bandu, gaki gunkelabwika, batenda kujogopa. 16 Bandu Yesu ampwagila kilongosi jwa nyumba jukuketangane babagabona mahengu ge gala, baapwagila bangi Ayaudi jola, "Wijogopa, guhobaliya pena." 37 Yesu gagunkolii mundu jojabii ni ilombu pamu niliijambu ngase jajetakiya mundu jongi jokapi kulongana naku li ilombu yela kujenda kulikungusa la magolobi. ila pee Petili, Yakobu na Yohana nndongu waka 17 Ndipala, jatumbuka kundoba juboka ndemba Yakobu. 38 Hebahika kunyumba jaka kilongosi jwa wabu. 18 Yesu pajabia jukwela munhwatu, mundu nyumba jukuketangane Ayaudi jaka Yailo, Yesu joampia ilombu andoba anzetakiya kujenda naku. 19 jajoana atenda kujobalane, na bandu bakalela na Lakini Yesu jatenda kunkani. Ampwagila, "Gujenda malobalake gingi. 39 Ejajingala nkati, jaapwagila, kunyumba jaka alongu baku, wakapwagila mahengu "Ndaba jakii nntenda kujobalane nu kulela? Kamwali goti ga juguhengi Bambu nu kugubone ikia." 20 ngasijuwele jutei kugone pena." 40 Lakini bombi Ndipala, mundu we jwajenda nukutumbuka kalandi batenda kun'heka. Jaamua kapia boti kunza, jajukua kunkoa uku Dekapoli kwoa, majambu goti gajuhengiki amabu na ahengo baka kamwali we naaka banafunzi Yesu. Bandu boa babajoa batenda kusangaa. 21 baki atatu, bajingala kusumba kojabii jugoni kamwali Yesu jalombukiya kabee upandi wa pili unhangaa nu we. 41 Ndienu ankamula mukuboku nukumpwagi, nhwatu. Pajahika pe nsambi wa bandu wabia palongi "Talita kumi," maana jaki, "Wakamwali, nugupwagi jaki, najombi jabia jujemiki kulutengu upunhangaa. 22 gujumka!" 42 Apalapa kamwali jajema nukutumbuka Papuje jahika mundu jumwa kilongosi jwa nyumba kujenda. Kamwali we jabii na miaka komi ni mibebe. jukuketangane Ayaudi joankema Yailo. Ejumbona Hapa ndi bandu basangia ngamaa. 43 Yesu jaakanan Yesu, ahegalya nu kungungamali, 23 andoba ngamaa bampwagi mundu jokapi lijambu le ele. Ndienu koni jwakapwaga, "Kamwali wa nsoku jubii lailai. jaapwagila bupeka posu kamwali we jola. Gupepa koku tumboka, ukumbekila maboku gaku julama." 24 Ndipala, Yesu jaboka pamwa nabu. Bandu bingi ngamaa batenda kunzengale, babia atenda kuhinayahinya. 25 Kati jabu jabii mmbomba jumu jojobii nu ugonzu gukupita mwai kwa muda wa miaka komi ni mibebe. 26 Mmbomba we oju jabia jung'aliki kwaka sing'anga bingi. Pamu jabia jujomwi mali gaki goa, ngasijapogalyaje jabia ijonzukeka kuba jiliya. 27 Mmbomba we hoju pajaoana Yesu jalamisa bandu, jilipekalakiya pu nsambi wa bandu kuhuma kunyuma, nukugusa ingobu jaka Yesu. 28 Jatenda hela, ndaba julipwagila mmwoju jaki, "Nanung'usiki tu ingobu yaki nibia namiki." 29 Apalapa kupita mwai we kwatenda kukotoka, najombi jilioannya nhyeja jaki julamike. 30 Yesu jabia jumanyiki makili gaki gundamisi mundu jumu. Jugung'anumbukiya nsambi wa bandu gola, nukugulaluki, "Nya jojung'usiki ingobu yango?" 31 Banafunzi baki baapwaga, "Ngase wabweni lee bandu mobuguhinyla jee. Ndaba ja kii gulaluki nya jojugugusike?" 32 Lakini Yesu jaendaliya kulingalii

6 Yesu jaboka papuje nukujenda kukijiji saki, koni bunzengalee banafunzi baki. 2 Elahika Lisoba lu Kupomulela, jajingala mu nyumba jukuketangane Ayaudi nu kutumbulii kubola. Bandu bingi babunzoana batenda kusangaa nakaapwagi, "Boo, jagapatiki kwako majambu ge aga gajupwaga? Linga jupatiki kwa malangu haga? Kabee juhenga boo hindu ye heye? 3 Boo jonyoju lee nga nndanda juimbau jola, mwana waka Malia, nu ndongu wabu Yose na Yakobu, Yuda na Simoni? Alombu baki si atamani pa pitu pane?" Henu batenda kunkana. 4 Yesu ampwagila, "Mlota waka Sapanga julumbalika kila pandu ila ngasejulumbalika kwa alongu baki, kwaka akosimundi nu kunyumba jaki." 5 Yesu ngase jawesa kutenda ginyuli papu, ila jaabekila maboku agonzu asokopi, na kwaalamisa. 6 Jasangi ngamaa ndaba bandu kusindwa kuhobale kwabu. Ndipala Yesu jijendila ijiji ya pambipi jaki nakabola bandu. 7 Jakema banafunzi baki komi na abeli, jatumbuka katuma

habelihabeli. Japekiya uwesu ukubenga ilombu, 8 ndaba ja ageni baki bajakokiki, ngasijapala kunkanila. jalagalakiya, "Mwitoto sindu sokapi nsawpali ila 27 Ndienu, bambu nkolongu antuma linzolinzoli, ndonga pena. Mwitoto posu, wala kibwaila, wala lupija jwakaleta kimutu saka Yohana. Linzolinzoli, jwajenda mupuku. 9 Nhwata makobasi, lakini mwitoto lijalisi nukunseku kimutu Yohana mligelesa, 28 jaleta mmutu mabele." 10 Kabee jaapwagila, "Pokapi pabawoopa waki we gola mwikipalo nukumpeke kamwali, najombi panyumba, mwakatamanya mbaka pamwiboka. 11 nakapekee amabu. 29 Banafunzi baka Yohana Pandu pokapi bandu pabukunkana kunkalibisa au ebajoana ganiaga, bajenda kujukuu nyhega jaki kunzoane, mwakabokannya nukukung'unda lucombe je nukujenda kusika. 30 Atumi baki bala babuja mwamagolu ili kalangi atei kukana malobi gaka kuhuma sapwali jabu, bakusanyaika palongi jika Sapanga." 12 Ndienu baboka, bakaalandila bandu Yesu, bumpwagila goa gabahenga nu kubola. 31 kunkelubuki Sapanga wabu. 13 Bibengana ilombu Yesu jaapwagila, "Tumbokannya jikajitu pandu panga ingi. Baapakia mahuta agonzu bingi, na agonzu bala bandu mwakapomulia kasokope." Japwaga hela, nu kulama. 14 Ndipala, nkolongu Helodi jajohana goka ndaba ja bandu bingi ngamaa babia ahika papu nu haga, ndaba bandu bingi babia apwaga majambu kuboka, hataa Yesu na banafunzi baki ngasibawesa gaka Yesu kila pandu. Bandu bangi apwaga, "Hajo kupata mbekenyu jakula posu. 32 Ndienu babokannya ndi Yohana Mmbatisa juyokiti! Ndaba jubii nu uwesu kajika jabu munhwatu, bajendannya pandu panga ukuhenga hindu yu kusangasa." 15 Bangi, bapwaga, bandu. 33 Lakini bandu bingi, babaabweli bakajenda, "Jonioju we Elia." Bangi apwaga, "Jonioju we Mlota bamanyiki, hata hela bandu babahumila kila musi, waka Sapanga ngati jumwa wabu waka Alota baka bumbutukya koku Yesu na banafunzi baki kobabia Sapanga ba samani." 16 Lakini Helodi pajaoja lijambu ajenda, balonguliya kuhika. 34 Yesu na banafunzi le eli japwaga, "Jonioju we Yohana! Jonunsekula baki ebafuluka kumbwani, Yesu jugubona nsambi wa umutu, lakini juyokiti!" 17 Helodi jawasalya hela bandu, jaabonila ikia, ndaba babia ngati makondoo ndaba masoba gumunyuma jabia julagalaki ankamula ganga na alima. Jatumbulya kubola majambu Yohana Mmbatisa, nukunkonga mligelesa. Helodi gingi. 35 Pakamii ekwahika, banafunzi bunzendila jahenga hela ndaba Helodia jakabii nhwanu waka Pilipi Yesu, nukumpwagi, "Pandu je pani pulukoba, na nndongu waki. Pamu na haga Helodi jaamua kunzuku sajenu kutenda kupilila. 36 Nambanga, waatabuka Helodia. 18 Yohana Mmbatisa jabia ampwagi Helodi, bandu be haba ajendannya mwamatui nu kwijiji ya "Gutei lyaa kunzuku nwanu waka nndongu wako." 19 pambipi, bakalomba posu." 37 Lakini Yesu jaapwagila, Ndienu Helodia, nwanu waka bambu nkolongu, ansuki "Mwapekya mwanganya posu." Na bombi bundalukiya, ngamaa Yohana, japala kunkoma, ngasijawesaje. "Boo, twapekya kike? Tupalika tuhenga mahengu 20 Helode anzogapa Yohana ndaba jamanyiki jompi kwa miehi jingi ili tupata lupija lukulombe posu ja mundu jwa amboni na jwa sapi, na hela nukundenda. bandu boti haba." 38 Yesu jalalukiya, "Mmbii na Helodi japai kunzoane Yohana, baada jukunzoane, mabumunda malenga? Nzendannya mwakalinga." jahangajiki ngamaa. 21 Lisoba limwa nhwanu waka Pababia alingiki, bumpwagila, "Gabii mabumunda bambu nkolongu japatia mbekenyi, elahika lisoba nhwano na homba ibele." 39 Ndienu Yesu jalagalakya lukukomboka kusaliwa kwaka Helode. Lisoba le heli banafunzi baki, baatamika bandu boa malundu Helodi jakokiki, akakiongosi akolongu bupundema ga bandu pamanyonyoli. 40 Na bombi batama waki na linzolinzoli na akanahota boti buku Galilaya. malundu ga bandu makomi komi na makomi nu Ndaba jakula nabu posu pamu. 22 Ndienu, kamwali nhwano. 41 Ndipala Yesu jajukua mabumunda waka Helodia jajingala nukuhina, janhekisi ngamaa nhwanu na homba ibeli ye yela, jalingaliya kunani Helodi na ageni baki. Bambu nkolongu apwagila kwa mahundi, jagapengaliya, nukunuku mabumunda, kamwali we hoju, "Gunobaa sokapi se ukipai nane japekiya banafunzi baki babagila bandu. Na homba ye nugutenda nugupeke." 23 Kabee nu kunndapila, yela jabagila boti. 42 Bandu boa bakula, nukutupila. 43 "Sokapi segwinoba nugutenda kugupeke, hata jikubi Batondula posu yeyaigali ya mabumunda na homba nusu ju ubambo wango." 24 Papuje kamwali we batwelakiya hii Tonga komi ni ibele. 44 Nababa kula oju japita, nakalalukii amabu, "Noba kike?" Nabombi be mabumunda ge gala babia akanalomi elupu bapwagaa. "Kimutu saka Yohana Mmbatisa." 25 nhwanu. 45 Apalala Yesu jatuma banafunzi baki Kamwali jakelubuka kwaka bambu nkolongu imbelo akwela nhwatu, andonguliya kujenda ku Betisaida kukundoba, "Mbalia gumbekya sajenu, mmutu waka kwii ju nhanga. Jompi muda we ogu jabia jugutabuka Yohana Mmbatisa mwikipalu." 26 Bambu nkolongu nsambi wa bandu we gola. 46 Ejajomula katabuka jayomiki ngamaa, lakine ndaba jukulagi kwaki, na bandu bala jajenda kukitombi kundoba Sapanga.

47 Pakwahikila pakamii, nhwatu we gola wabia kamulaki malagalaki ga bandu." 9 Yesu jaendalya pikilanda ju nhanga, najombi jibia kajika jaki kundema kupwaga, "Mwanganya kwa malangu ginu nkana kwanga masi. 48 Apalapa, jaabona banafunzi baki malagalaki gaka Sapanga ndaba jukupwata majopu bakaangijika kukwabu masi, ndaba je nhwai wabia gino! 10 Ndaba Musa japwaga, 'Wajoannya ahengo gutenda kwapengale. Ekwabia lukela, Yesu jaajendila baku na amabu bako,' na 'Mundu jokapi joaatondo banafunzi baki koni jakajenda panani ja masi, japala ahengo baki na amabu baki, kupalika ankoma.' 11 ngati kwaapeta. 49 Lakini pabumbona jujenda panani Lakini mwanganya mwaabola bandu, ana mundu ja mase, bahambukya lihoka, batenda kujamali. 50 jubii na sindu sejuwesa kwaajangatii ahengo baki au Ndaba boa pabumbona bajogipi ngamaa. Apalapa amabu baki, lakini jupwaga Sindu see esi Kolubani, Yesu jalangila nabu, "Nabi nepane! Mwijogopa! Ntama yani sindu hesi litambiku kwaka Sapanga, 12 ndienu, nuu." 51 Ndi jakwela munhwatu mobabii, nu nhwai ngajwaajangati kabee ahengo baki na amabu baki. gwatenda kukotoka. Nabombi basangii ngamaa, 52 13 Hela ndi pamwilikan Lilobi laka Sapanga ndaba ndaba babi ngaseaheliwi sejikhenga Yesu kupete ja mabolee gamulibeki. Kabee nhenga majambu mabumunda gala. Gabaapekiya bandu bingi ngati gangi gingi ngati gagaga." 14 Yesu jugukema kabee posu, malangu gabu gabia ngasegahogwiki. 53 nsambi wa bandu we gola, nakaapwagi, "Nyogwana Balombuka nhanga bahika kundema guku Genesaleti, mwaboaa, mukimanya senumpwagi. 15 Nga posu bajemika nhwatu wabu. 54 Pabapita munhwatu, jejukula mundu jejuntenda jubia mpija palongi ja bandu bumanyiki Yesu apalapa. 55 Ndienu, mala pee mihi gaka Sapanga. Lakini sekipita mmoju jaka bayongulata nndema gola woti, bandu batumbuka mundu ndi sesuntenda jubia mundu jwiliya palongi ja katogo agonzu babagoni panani ji ipega yabu, mihi gaka Sapanga. 16 Jwana makutu gu kuoanoa baapelika kila pandu pabajoa Yesu jubi. 56 Kila nu jujoana!" 17 Ejuguuleka nsambi wa bandu nu pandu pajajenda Yesu, kwijijini nu kumusi au kujingi nnyumba, banafunzi baki bundalukya ndaba ja kwamatui. Bandu babeka agonzu pulubanza, bundoba malengano ge gala. 18 Najombi jaapwagila, "Boo, hata jajetakalya bungusa pe hata pu lupeta ji ingobu jaki. mwanganya lee ngasemmanyike? Ngasemmanyiki Na boa babungusa batenda kulama.

7 Lisoba limu Afalisayu bangi na Abola ba Malagalaki bababia ahumi ku Yelusalemu bajenda kumbona Yesu. 2 Baabona banafunzi baka Yesu bangi bakakula posu kwa maboku gabu ganga kunyamba, yaani ganga kusamba ngati ekupalika mmalagalaki gabu. 3 Ndaba Afalisayu na Ayaudi bangi boa akamulaki ngamaa mabole gabajopiki kwaka aseja babu bamwandi, ngase akula sindu sanga kusamba maboku ngati ekupalika. 4 Kabee ngasiakula sindu kuhuma kuguliu bila kuhuba oti ngati ekupalika na mila jabu. Ibii kabee mila yengi yebajopaa tumbuka samani ngati kugolo nzipuli, supulia na yombu ya shaba. 5 Ndienu, Afalisayu na Abola ba Malagalaki bundalukya Yesu, "Ndaba jaki banafunzi baku ngaseapwata malagalaki gaka aseja bito. Enu akula posu kwa maboku sanga kusamba ngati ekutakiwa?" 6 Yesu japwaaga, "Mwanganya milholale mwaasapi akati nga mwasaape Isaya jojabii Mlota waka Sapanga japwaga sakaka kunhusu mwanganya pajaandika, 'Sapanga japwaga, bandu haba, anumbali kwa malobi pena, lakini mmyoju jabu, abii kutali na nenepani. 7 Kunumbali kwabu ngasekubii na mana, ndaba majambu gabaabola bandu malagalaki pee ga bandu ngati malagalaki gaka Sapanga.' 8 "Mwanganya mwijileka Amuli jaka Sapanga nuku

leee posu jejukula mundu jipita kunza ngase jiwsa kuntenda mundu jubia mpija palongi ja mihi gaka Sapanga, 19 ndaba ngasesunzingii mmwoju jaki, ila mulutumbu na mwisu jaki je kupitii kunza kulikel?" Kukupwaga hela, Yesu jalekakya ilebi yoti iwasikana kula. 20 Jaendalya kupwaaga, "Sekipita mmoju jaka mundu, ndi sesu ntenda jubia mpija palongi ja mihi gaka Sapanga. 21 Ndaba kuhuma mmoju jaka mundu, gapita mawasu giliilya na uselati na wihi na mawasu gukukoma kukoma, 22 ugoni na soju nu uliya ni isoli nu kupala utani wa uselati na wipu matondu nu kibuli nu ung'ang'a. 23 Goa gilia ge haga gahuma mmoju jaka mundu, nagombi guntenda mundu jubia jwiliya palongi ja mihi gaka Sapanga." 24 Yesu jaboka papuje, jajenda kundema uku Tilo. Kokuje jajingala mu nyumba jimwa na ngasejapai mundu jumanya, lakini ngasejawesa kujoba. 25 Papuje mbomba jumwa jwabii na kamwali waki jojabii ni ilombu, ejaoja lijambu laka Yesu, jahika nukulilekee pai palongi ja magolu gaka Yesu. 26 Nyongoo we oju ngase jwabi Nyahude jwabii Ngilikil mwenei juku Silofoiniki. Ndi andoba Yesu amboa kamwali waki ilombu. 27 Yesu ampwagila, "Lendalya twaapekiya bana oti posu, ndaba ngasape kujukuu posu ja bana nukulekale jimbwa." 28 Lakini nyongoo we jola ampwagila, "Sakaka, Bambu, hata jimbwa jejibii pai ja mesa ikula posu jejiigi jehahabwi bana." 29 Yesu ampwagila, "Ndaba jililobi aleee, jenda

kunyumba jaku. Kilombu se sela sumboi kamwali ajewiki kujukuu mabumunda, ila babii nilibumunda wako!" 30 Ndi jajenda kunyumba jaki, anketanya limwa pe munhwatu we gola. 15 Yesu jaalagalakya, kamwali we jugoni pu mpandu, ni kilombu see sumboi. "Ntama kutali nu kujepa amila jaka Afalisayu na amila 31 Yesu jaboka kundema uku Tilo, nukupetee ku jaka Helodi." 16 Banafunzi batumbulya kulaluana Sidoni, nu kuhika ku nhanga uku Galilaya kupete beni na beni, "Jupwaga hela ndaba ngasetubii na kundema uku Dekapoli maana jaki musi kome. 32 mabumunda." 17 Yesu jabi jugamanyiki sebalongila, Ndipala bundeta kwaka Yesu kimumuta jwanga kujoa, jaapwagila, "Mbona npwaganii lijambu lukukosa bundoba ambekila maboku ili andamisa. 33 Yesu mabumunda? Mwakona lee ngasemmanyiki wala amboa mundu hoju munsambi wa bandu nu kunzingii kuelewa? Mbona ngasenholalela?" 18 Mmbii na ngonzi mwamakutu, jwahuna imata mulungonzi lwaki miu lakini ngase nndinga? Mmbii na makutu lakini nu kuungusa mululimi lwaka mundu jola. 34 Ndi jalinga ngase nnzoana? Boo ngasenkomboka 19 kipindi kunani kwa mahundi kwaka Sapanga, japomula kwa se sela panasekula mabumunda nwanu nakaapeke makili nukupwaga, "Efata," maana jaki, "Hogukaje." bandu elupu nhwano? Mwatondwi posu yeyahigali 35 Apalapa mundu jola jawesa kujowana sapi nu hitonga ilenga?" Bumpwagila, "Hitonga komi ni ibell." kulongee sapi. 36 Yesu jaalagalakya bampwagi 20 Jaalalukya kabee "Na panasekula mabumunda mundu jokapi lijambu lela. Lakini ngati ejalagalakya, saba na kwaapeke bandu elupu nsesi. Mwatondwi ndi pabaendalya kulandi lijambu lelela. 37 Bandu itonga ilee yeyatweli ipandi yeyahigalile?" Bapwaga, basangii ngamaa nukupwaga, "Gajutei goa gaasapi. "Hitonga saba." 21 Ndipala jaapwagila, "Mwakona lee Jaatei hataa bandu banga kujoa ajogwana, naka ngase nhelewa?" 22 Yesu jahika ku Betisaida pamu kimumuta jwaawesisi alongila!" na banafunzi baki. Bandu bundetila mundu jwanga kulinga, bundoba angusa ili andamisa. 23 Yesu ankamla kuboku mundu jwanga kulinga jola nuku mpeleka kunza ji kijiji. Anhunila imata, nukumbeke maboku, alapu anndalukyai, "Boo guwesa kukibona sindo sokape?" 24 Mundu we jola jwalinga kunani, nukupwaga, "Naabona bandu abonikana ngiti mikongu jeijienda." 25 Ndi Yesu ambekila kabee maboku. Najombi jatupa mihi, jwalama miugaki nukuwesa kukibona kilasindu sapi. 26 Yesu ampwagila jujenda kunyumba jaki anndagalakya, "Gwickelabuki kukijiji sela nakaapwagi bandu." 27 Ndi Yesu na banafunzi baki bajenda kwijiji yuku Kaisalia Pilipi. Pababii mwiindela, Yesu jaalalukiya banafunzi baki, "Boo bandu apwaaga nee nanyane?" 28 Bumpwagila, "Bangi apwaga we wa Yohana Mmbatisa, bangi apwaga we wa Elia na bangi apwaga wa mundu jumu kati ja Alota baka Sapanga." 29 Najombi jalalukya, "Mwanganya boo, mpwaaga nena nyane?" Petili jpwaga, "We apa ndi Kilisitu jojuaguliwi na Sapanga." 30 Ndi Yesu jaakana bampwaagi mundu jokape majambu gala. 31 Yesu jatumbulya kabola banafunzi baki kupwaga, "Mwana waka Mundu lasima jung'alika ngamaa nukunka aseja na agolu akolongu na abola bamagalalaki. Biitenda kunkoma lakini jwiyoka kabee lisoba lya tatu." 32 Yesu jaapwagila lijambu lee heli bila kuhiya sindu. Ndi Petili anhutila pulutengu nukundakali jwipwaga lijambu le heli pagwendu. 33 Lakini Yesu jang'anambuka, jaalinga banafunzi baki, nukundakali Petili koni jakapwaaga, "Boka Lijobi wee! Mawasu gaku ngasegahuma kwaka Sapanga ila kwa bandu." 34 Ndi jugukema nsambi wa bandu pamu na

8 Masoba gala, nsambi wa bandu waketangini kabee, na ngasebabii na posu. Ndienu Yesu jaakema banafunzi baki, nakaapwaagi, 2 "Naabonee ikia bandu haba ndaba abii nane masoba matatu, wala ngaseabii na posu. 3 Ana naalei ajendannya kunyumba, koni abii ni inzala biinduka mwiindela, ndaba bangi ahumiki kutali." 4 Banafunzi baki bundalukya, "Pamba jee pulukoba twiipata kwaa mabumunda gukutupii bandu boa haba?" 5 Yesu jaalalukya, "Boo mmbii na mabumunda malenga?" Nabombi bapwaaga, "Saba." 6 Ndipala, jaamulisa bandu atama pai. Jwajukua mabumunda saba gala, ansengula Sapanga, nukuseku, nakaapekee banafunzi baki baabagila bandu, nabombi batenda kwaabagii. 7 Babii kabee na homba isokusoku. Yesu ansengula Sapanga, na kwaamulisa baabagila kabee bandu. 8 Bandu bakula, nukutupi. Banafunzi baki bakusanya ilebi yeyahigali batwelakya itonga saba. 9 Nabombi babalii mabumunda babii ngati bandu makomi nnsesi komi. Ndipala Yesu jwaamua kwaatabuka, 10 apalapa jakwela nhwatu pamu na banafunzi baki, jajenda kumusi juku Dalimanuta. 11 Afalisayu bahika kwaka Yesu, batumbulya kulonge naku sukumpendake. Koni apala jutenda nginyuli kuhuma kunani kwaka Sapanga. 12 Yesu jwayoma mmoju, nukupwaga, "Ndaba jaki bandu ba masoba gani apala nginyulila? Numpwagi sakaka! Bandu habaa ngabiipati nginyuli jokape." 13 Ndi jaaleka, jwakwela kabee nhwatu, nukutumbuli sapwali jwalomboka kujenda kwii ju nhanga. 14 Banafunzi baki babia

banafunzi baki nakaapwagi, "Ana mundu jokapi jojupai basangii ngamaa, bummbutukya nukundamu. **16** Yesu kunyengale ne, jupalika julikana mwensi nu kujukua jaalalukya banafunzi baki, "Mmbisanii kike?" **17** Papuje nsalaba waki, junyengalia. **35** Anaa mundu jojupala mundu jumwa munsambi wa bandu jwajibwa, "Mbola, kugulenda womi waki mwensi, jwiitenda kuguhoa, nundetiki mwanawango kwaku wenga, jubii ni ilombu lakini mundu jojuhoa womi waki ndaba jami ne na yeuyentei jubia kimumuta. **18** Kila egunktukalii, gunhabuu ndaba ji Lijambu la Amboni, jwagulenda womi waki. pai nukumpita lihuluhulu kundomo, nukumemena **36** Boo sanzangatya kii mundu ana jupatiki nndema minu na kuba jojujomangini nhyeja joa. Naaloba woka nukuhoa napwasi jukujingii muwomi wa masoba banafunzi baku bikiboa kilombu se hesi, lakini goa? **37** Mundu jipia sindu boo ndaba jukupata ngasebawesike." **19** Yesu jaapwgila, "Mwanganya kabee womi wa masoba goa? **38** Mundu jojumonee mwenhuma mukibelevu sanga kuhobale! Nitama nepani iyoni pamu na mabola gangu mukibelevu na mwanganya mbaka lile? Nunhinakaliya mbaka senze siliya na sanga kummanya Sapanga, Mwana lile? Munndeta nkombu we oju pani!" **20** Bumpelika waka Mundu jwaammonila iyoni mundu we hoju pajihika muukolongu wa Atati baki pamu na atumi bu kwaka Yesu. Apalapa kilombu se esumbona Yesu, sunzegala nkombu wejola kihinduhindu na jombi jaabuka pai, jagalubukana nukupita lihuluhulu kukanu, **21** Yesu andalukiya hengo waka nkombu we oju, "Majambu ge aga jwagapatiki tokalile?" Najombi ampwagila. Jatumbuka toka pajabii mwana. **22** "Mala jingi kilombu sehesi sunhabuki nkombu we hoju pa mwotu nu nmasi, ili kunkoma. Ndi anaguwesa, utubonila ikia nukutujangatii!" **23** Yesu ampwagila, "Ndaba jakii gupwaga ana nhwesa! Majambu goa gawesikana kwaka mundu joju hobale." **24** Ndi ahengo baki bajamalya kwa sauti, "Nihobale! Lakini kuhobale kwangu kusoku unyangatiyaje nihobalya ngane!" **25** Yesu pajugubona nsambi wa bandu gujonzukeka nyatanyata palongi jaki, jukilakaliya kilombu sela, "Kilombu we huntenda nkombu ajoo jubiya kimumuta na jwanga kujoa, nulgulagalaki umboka nkombu hajo na wanzingii kabee!" **26** Apalapa kilombu se sela, sajamaliya, nukunhabu pai nkombu we jola nukumpita. Nkombu jola jabonikana ngiti jojuvi hata bangi bapwaaga, "Juwii!" **27** Lakini Yesu ankamula kuboku antondabya, najombi jwaterna kujumuka. **28** Ndi Yesu ejajingala munyumba, pababii kajikajabu banafunzi baki bundalukya, "Ndaba jakii twe ngasetwawesi kukiboa kilombu sela?" **29** Najombi jaapwgila, "Kilombu ngati ase ngasekiwesa kuboka ila kwi indela jukundoba Sapanga." **30** Yesu na banafunzi baki baboka pala baendalya na sapwali kupetee kundema uku Galilaya. Yesu ngasejapai bandu amanya kojubile, **31** ndaba jabii jaabola banafunzi bake, jaapwgila, "Mwana waka Mundu bankabisa kwa bandu, nabombi biitenda kunkoma, lakini lisoba la tatu baada jukunkoma jwitenda kuyoka." **32** Lakini banafunzi baki ngasibamanyiki lijambu le hele, bajogopa kundalukii. **33** Ndi bahika ku Kapelinaumu, na pajabii kunyumba jwaalalukia, "Nkubika mmbisanii kike?" **34** Lakini bombi batenda kutumbaa, ndaba mwindela babia atenda kubisana nya jojabii nkolongu kati jabu. **35** Yesu jwaterna

9 Yesu jaendalya kaapwagi, "Numpwagi sakaka, abii bandu bangi apambani ngaakui kabula jukuubona Ukolongu waka Sapanga wakahika kwamakili gingga." **2** Masoba sita egapeta Yesu jaajukua Petili na Yakobu na Yohana nukujenda nabu panani jikitombi kilasu kajika jabu. Kokuje Yesu bumbona jang'anambuka pamihu. **3** Ingobu yaki yabonikana ihulii kupukupu nga mundu jojuwesa kuing'alisa pani pundema ngati eyabii. **4** Banafunzi atatu bala, bumbona Elia na Musa bakalongila na Yesu. **5** Petili ampwagila Yesu, "Mbola, kwibia sapi ana twepani twitama apambane! Tusengaa indamba itatu simu saku na simu saka Musa, na sengi saka Elia." **6** Petili na ajaki bajogapaa ngamaa mbaka ngasejamanyiki sukupwaaga. **7** Ndi lapitila liundi nakayekale, na sauti jajogwanika kuhuma mulihundi lela, "Jonzo Mwanawango jonumpai, munzoannya!" **8** Apalapa banafunzi baki balinga koni na koni, lakini ngasebumbona mundu jonge ila Yesu kajika jaki. **9** Ndi pababia ahelee kuhuma kikitombi, Yesu jaakan, "Mwampwagi mundu jokapi majambu gamugabweni, mbaka Mwana waka Mundu pajibbia juyokiki kabee." **10** Ndi bilikamula lilobi lela, lakini balaluana beni na beni, "Kuyoka ndi kyane?" **11** Bundalukya Yesu, "Ndaba jakii abola ba malagalaki apwaaga, lasima Elia julongulya kuhika hote?" **12** Najombi japwaaga, "Hena, Elia jwiika oti kugabeka majambu goti sapi. Hata hela ndaba jakii aandiki Mmaandiku ga Sapi, Mwana waka Mundu jwing'alika ngamaa nu kuntondo? **13** Lakini numpwagi, Elia juhikike na bandu buntendila ngati ebapala ngati Mahandiku ga Sapi egapwaga kundongale jombe." **14** Yesu na banafunzi baki atatu pabahika pababii banafunzi bangi pala, bugubona nsambi nkolongu wa bandu papue. Naka abola ba malagalaki babi pala bakabisana nabu. **15** Apalapa bandu bala pabumbona Yesu boa

pai, jwaakema komi na habeli bala, nakapwaagi, mwanalomi juwesa kunhandakii nhanuwaki likalatasi "Mundu najupai kuba nkolongu jupalika julihulua na lukutalikana." 5 Yesu jaapwajila, "Musa jalagalakya kuba ntumisi wa boti." 6 Ndi Yesu anzukua mwana malagalaki ge haga ndaba ngasemmboleka. 7 Lakini nsoku nukunzemeka kati jabu, jwatenda kunzobate Sapanga hejaabomba bandu bakwanza, jwaabomba nakaapwagi, 8 "Joanzopa mwana ngati jonzo kwi mwanalomi numbomba ngati Maandiku ga Sapi liina langu, junyopa nepane. Jokapi jojunyopa nepani egapwaga. 9 Na hela mwanalomi jaaleka ahengo na ngasejuyanya nepena anzopa jojundumike." 10 Ndi amabu nukulombana na ahanu bake, 11 nabombi habeli Yohana ampwagila, "Mbola, tumbweni mundu jumu haba bibia nhyeja jim. Na bombi ngaabele kabee jupia ilombu kupete liina lako. Na twepani twatenda ila nhyeja jim. 12 Ndieno gajugalombiki Sapanga kunkana ndaba jombi nganzito." 13 Lakini Yesu mundu ngakuwesa kugabaganisa." 14 Pabajingala jaapwaga, "Mwaankana, ndaba ngamundu jojutenda kabee munyumba, banafunzi baki bundalukya kupete nginyuli kwi liina langu koni jumbwaga nepani liyaa. Ijambu lela. 15 Najombi jaapwagila, "Jojwanndeka 16 Ndaba jwanga kutupenga twe jubii upandi wito. nhwanamundu nukunzukuu jongi, antendee ugoni 17 Mundu jokapi jojampekyo kikombi sa masi ga nhwanu waki. 18 Ahelahe nu mbomba joandeka kunywa, ndaba mwanganya mwa bandu bangu nndomi waki nukujenda kuulomu gongi najombi nepana na Kilisitu sakaka ngajwikosi kupata nhupi antendee ugoni nndomi waki." 19 Bandu bundetila yake." 20 "Ana mundu jokapi joantenda jumu ja Yesu bana asoku ili jaagusa, lakini banafunzi baki asoku aba baanhobalee nepani kuhenga mahakau. batenda kalakall. 21 Yesu ejabona hela, jayoma Kwiibia mbanga mundu we hoju kunkongale libu nakaapwagi, "Waleka bana haba ahika kwango, nhingu nukunndeke kunhanga kuliku kutemuliwa wala mwaapengalee, ndaba Ukolongu waka Sapanga na Sapanga. 22 Ana kuboku kwaku kugulongulake guhikiki ndaba ja bandu baabii ngati bana haba. 23 Numpwagi sakaka, mundu jokapi jwanga kujetake gutenda mahakau, ugusekula! Mbanga kujingii kuwomi wa masoba goti nu kuboku kumwa, kuliku kuba na maboku goti mabele nukujenda kumwotu wa masoba goa wanga kususuka. (Geenna g1067) 24 Momuje mipetupetu jaki ngasejikua na mwotu we ngasegususuka. 25 Nu kugolu kwaku nakugukosisi sekula! Na mbanga kujingii kuwomi, nu kugolu kumwa kuliku na magolu goa mabeli nu kuguleke kumwotu wa masoba goa wanga kususuka. (Geenna g1067) 26 Momuje mipetupetu jaki ngasejikua na mwotu we ngasegususuka. 27 Na liu laku lukulongulake kutenda mahakau uliboa boa! Na mbanga kujingi ku Ukolongu waka Sapanga na liu limwa kuliku kuba na mihi goti mabeli nu kuguleke mumwotu wamasoba goa ngwanga kususuka. (Geenna g1067) 28 'Momuje mipetupetu ngasejikua na mwotu we hogu kwa mwinyu ngati litambiku bilijosa kwa mwotu. 29 "Ndaba kila mundu jwiisapisika sindu segubinaku, gwapekyo bandu banga na sindu lupija lweni, nanagu wiibia nikikoku kunani kwaka Sapanga. Ndieno gwihika kumbwata." 30 Pajajowana boo ili gunogaa kabee? "Mmbia na mwinyu gu ukosi ganiaga, jasoka makili, jajenda koni jubii nu usungu, ndaba jabii na mali gingi na ngasijapai kupia sindu sokapi. 31 Yesu jalinga pandi yoha, nakwawagi banafunzi baki, "Kunonwipi ngamaa mundu jwana mali gingi kundeke Sapanga julongua womi waki!" 32 Banafunzi balwehuki na malobi gaki. Yesu jaapwagila kabee, "Mwabanango, kunonwipi ngamaa kundeke Sapanga julongua womi waki! 33 Ngati ekunonwipi kinyama sebikikema ngamia kupeta mwilihotu la sindanu, na ahelahe kubonikana kunonwipi, mundu jwana hindu kundeke Sapanga julongua womi waki!"

10 Yesu jaboka papu jajenda ku Yudea, mbaka kwii juku losi luku Yoludani. Nsambi wa bandu gunzendila kabee, najombi jaabola kabee ngati ebayobali. 2 Ndi Afalisayu bunzendila nu kulenga kundaluki, "Boo malagalaki gaka Sapanga gjetake mwanalomi kuntalika nhwana mundo?" 3 Yesu japwaaga, "Musa jumpekyo malagalaki bole?" 4 Nabombi bapwagaa, "Musa jalagalakya

26 Banafunzi baki basangia ngamaa nu kulaluana, Mundu ngasejwahika kuntumakila, ila kwaatumikii "Henu nya jojwiwesa kulama?" 27 Yesu jalingaliya bandu nukuboa womi waki ili kwaagombo bandu nakapwagi, "Kwa bandu ngakuwesikana, lakini kwaka bingi." 46 Ndieno, bahika ku Yeliko, najombi Yesu Sapanga nga hela, ndaba kwaka Sapanga goa pajabii juhuma kumusi we hogu koni jubii na banafunzi gawesikana." 28 Petili ampwagila, "Ling! Natwe baki pamu nu nsambi wa bandu. Mundu jumu bo? Tukotwika kila sindu, tugujengale we!" 29 Yesu jwanga kulinga, jobunkema Batilimayo, mwana waka japwaaga, "Numpwagi sakaka, mundu jokapi jojjilei nyumba au alongu baki au nndombu mundu au amabu au ahengo au bana au matui ndaba jaminee ni Lijambu la Amboni, 30 jwiipata mala mia muda gongo, nyumba na akaalongu naalombumundu na nyongoo na bana na matui pamu nukung'alika, na muda gogwihika jjopaa womi wa masoba goka. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Lakini bandu bingi babilibona akolongu sajenu bibia asoku na babilibona asoku bibia akolongu." 32 Ndieno, babii mwindela kujenda kunani ku Yelusalemu, na Yesu jwabiya jaalonguli. Banafunzi baki babii nikiholu, na bandu babunzengale munyuma batenda kujogopa. Yesu jaajukua kabee komi na habeli bala nukujendanabu pulutengo, nukutumbuli kapwagi gagampitila. 33 Japwagila, "Nzogwana tujenda ku Yelusalemu. Na hoku Mwana waka Mundu bumpelika kwaka agolu akolongu na abola bamagalalaki, nabombi bantemua kunkoma nukunkabisi kwa bandu banga Ayaudi. 34 Nabombi bitenda kunkangasaki, banhunila imata, bandapula migwandu nukunkoma. Lakini elihika lisoba la tatu jwittenda kuyoka." 35 Yakobu na Yohana, bana baka Zebedayu, bunzendila Yesu nukumpwagi, "Mbola, tupala utuhengila sindu setuguloba." 36 Yesu jalalukya, "Mpala nunhengila kike?" 37 Bumpwagila, "Utujetakya kutama jumwa upandi wa malele na jongi upandi wa mangega pagwitama pikiteu saku su Ukolongu nu ulumbi waku." 38 Yesu jaapwagila, "Ngasemwikimany se nndoba! Boo, nhwesa lee kuhinakali kunyewe nzipuli ukung'alika goninyewila, nuubatisu ukung'alika ngati ebimatisa nenga?" 39 Bombi bumpwagila, "Tuwesa." Yesu jaapwagila, "Sakaka nhwesa kunyewe nzipuli ukung'alika nukuhinakali ubatisu ukung'alika ngati ebimatisa. 40 Ila bandu babitama kwa malele au kwa mangega kwangu, nga lihengu langune kupanga. Ila napwasi jeheji biipata bahaguliwi na Sapanga." 41 Banafunzi bangi bala babajoana ganiaga, batenda kwayome Yakobu na Yohana. 42 Ndieno, Yesu jaakema, nakapwagi, "Mmanyiki baaholale kuba akolongu babandu banga Ayaudi, baalongo bandu babu kwa makili. Na akolongu behaba abii nu uwesi nkolongu kwa bandu babu. 43 Lakini kwinu kwikuba hela, ila jojipala kuba nkolongu katii jinu, jupalika jubia ntumisi wino. 44 Jojupala kuba nkolongu kupeta boa, jupalika jubia mtumisi wa boa. 45 Ndaba Mwana waka

47 Pajajowana Yesu juku Nazaleti jabii jupeta papu, jatumbulya kujamalii, "Yesu, mwana waka Daudi, gumanila ikia!" 48 Bandu bingi bundakalya jutama kinunu, lakini jombi jaendalya kujamalii, "Mwana waka Daudi, gumanila ikia." 49 Yesu jajema nukupwaga, "Munkema." Ndieno bunkema jwanga kulinga we hoju nukumpwagi, "Wijogopa! Jema, jugukema." 50 Najombi jalekala kutali gungobu gwaki, jahomba kunani, nukumpwata Yesu. 51 Yesu andalukiya, "Boo gupala nuguhengila kike?" Jwanga linga we jola ampwagila, "Mbola, nanoba nhwesa kulinga." 52 Yesu ampwagila, "Jendaje, kuhobale kwaku kugulamisi." Apalapa, mundu jwanga kulinga we jola jwawesa nukulinga, nukunzengale Yesu mwiindela.

11 Yesu na banafunzi baki, pababia ahegale ku Yelusalemu bahika ku Betifage nuku Betania, pambipi ni Kitombi si Mizeituni. Papuje jaatuma banafunzi baki abeli, 2 Japwagila, "Nzendanya kijji sekibii palongi jinu. Emwhika kola, mwalikolila liponda bilikongiki, lelu le ngasejujendii mundu jokapi. Mulibopula mulileta. 3 Ana mundu jundaluki, 'Ndaba jakii huhenga hela?' Mumpwagila, 'Jilipala Bambu jwalikelebuha kabee nyata.'" 4 Ndieno bajenda, biliketanya liponda leni bilikongiki pundyangu wa nyumba pambipi ni indela. Pababia bilibopo, 5 bandu bangi bababii ajemiki papuje baalalukya, "Ndaba jakii mwilipopo liponda hele?" 6 Banafunzi bapwagaa ngati Yesu ejwaagalalaki, na bandu bala baaleka ajenda nalu. 7 Bumpelakya Yesu liponda lela. Batandiki ingobo yabu panani jili ponda na Yesu jatemi panani jaki. 8 Bandu bingi batandika ingobo yabu mwiindela ili kuntende hisima, bangi batandika matutu gabasekula mwilitui. 9 Bandu boa babalongulii na babajengalya munyuma, bajamalya koni bakapwaga, "Ulumbi waka Sapanga! Jumpengliko jojuhika kwiliina laka Bambu! 10 Ulumbaliwa ukolongu goguhika wa ahengo bitu Daudi. Ulumbii kwaka Sapanga kunani kwa mahundi!" 11 Yesu jajingala kumusi uku Yelusalemu jajenda mbaka mu Nyumba jika Sapanga, jwalinga kila sindu sukutupii mihi. Lakini ndaba kwabia pakamii, jajenda ku Betania pamu na komi na habeli. 12 Kilabu jaki, pababia ahuma ku Betania, Yesu jummbina inzala. 13 Ndieno,

jugubona sukutali nkongu wu ntini wana mahamba gingi. Jugujendila jugubona ana gubii nili tunda lokapi. Pajuguhikila, juguketanya ngasegubii ni litunda lokapi ila mahamba matopu, ndaba ngasiwabia muda hukupapa. 14 Papuje jugupwagila nkoju we gola, "Kutumbuka leleno nga mundu jojikula matunda gaku kabee." Nabombi banafunzi baki bajoa malobi ge haga. (aiōn g165) 15 Ndipala, bahika ku Yelusalemu, Yesu jajingala Munyumba jika Sapanga nukutumbulli kwaabengee kunza bandu bababia alombesa nu kulomba indu momu. Japendula mesa ya bandu bababia ang'anambulana lupija, ni iteu ya bandu bababia alombesa ngunda. 16 Ngase anzetzakii mundu jokapi jola kupita nasindu sokapi pulubanza ja Nyumba jika Sapanga. 17 Ndipala jaabola, "Aandiki, 'Nyumba jangu jiibia Nyumba jukundobe Sapanga!' Lakini mwanganya mijitei jibia ngati kipoli sa bii!" 18 Agolu akolongu na abola bamalagalaki ebajoana ganaga, batumbulya kutaputa indela jukunkoma. Lakini bunzogupa ndaba nsambi wa bandu gwalweuki na mabolee gaki. 19 Pakwabia pakamii, Yesu na banafunzi baki bajenda kumusi. 20 Lukela ngani, pababia atenda kupeta bugubona nkoju we gola gunyaliki ngani, kuhumi miukega mbaka kulubekubeku. 21 Petili jugukombuka, ampwagila Yesu, "Mbola, ling! Nkongu we gola gouguligila, gunyalike!" 22 Yesu ampwagila, "Munhobalya Sapanga. 23 Numpwagi sakaka, mundu najikipwagi kitombi ase, 'Tupuka ukililekala munhanga.' Bila kujogopa mmyoju jaki, ila anajuhobali majambu goka gajupwagiki gahengeka, sakaka litenda kuhengeka kupete Sapanga. 24 Henu numpwagii, pansali nukuloba sindu, nhobaliya oti mukijopiki, nanamu mwitenda kupata. 25 Panzema kusali, nukuloba sindu, mundekakya kila mundu jojunkosii sokapi, na Atati binu bababii kunani bandekakiya mahakau gino. 26 Lakini ana ngasemwaalekaki bangi, hata Ahengo binu baabii kunani kwa ngabandekake mwanganya mahakau ginu." 27 Ndienu bahika kabee ku Yelusalemu. Yesu pajabia jujenda kabee pa Nyumba jika Sapanga, agolu akolongu, abola bamalagalaki na aseja bunzendila, 28 bundalukya, "Guhenga mahengu ge aga kupete kuuwesu waka nyane? Nya jojugeuki uwesi ukuhenga mahengu ge aga?" 29 Lakini Yesu ampwagila, "Ngiti nundalukya sindu simu. Anannyibwiki, name nampwagila henga mahengu ge aga kupete luhusa jika nyaa. 30 Nnyibwaje, boo, mbwagila ubatisu waka Yohana guhuma kwaka Sapanga au kwa bandu?" 31 Batumbulya kulaluana, "Anatupwagiki, 'Gahuma kwaka Sapanga,' Jwaatalulukya, 'Ndaba jaki ngasemwhobalile?' 32

Anatupwagiki, 'Gahuma kwa bandu,' kwibia bole?" Bajogupa nsambi wa bandu ndaba boa bamanyiki Yohana jabii Mlota waka Sapanga sakaka. 33 Ndienu, bumpwagila Yesu, "Twe ngasetumanyike." Najombi Yesu jaapwagila, "Nanee nganumpwagi nihenga mahengu agaa kupetee luhusa jaka nyane."

12 Yesu jatumbulya kupwaga nabu kwa malenganu jakapwaga, "Mundu jumu jalemiki litui li mizabibu. Jiliyongulaki ukuta, ni pikilanda je jahemba libomba lukuminyi divai, jasenga kabee kindamba su ulonda. Jwaapangisi litui lee heli bandu bukulema, mweni jajenda kumusi ukutali. 2 Muda hukuhusa hewahikaa, antuma ntumi waki kwa bandu baalema bala, andetila ilebi yaakumu yeipatikini mulituhi laki. 3 Alemu be bala bunkamula, bundapula, nukunkelabuu sanga kumpeke sindu sokapi. 4 Antuma kabee ntumi jongi. Hoju kabee bundapula mumutu nukumpoa lihamu. 5 Jwini litui jola antuma ntumi jongi kabee jojuwe alemu bala batenda kunkoma. Bangi bingi bajaatuma, bangi batenda kalapu, na bingi batenda kwaakoma. 6 Jahigalii na mundu jumu, yani mwanamundu joampai. Mwisu weni antuma joju nukupwaga, 'Mwana wangu biitenda kunzogopa.' 7 Lakini alemu be haba bapwaganya, 'Jonzo ndi jobanndek lituhi lenu, ndienu, tunkoma ili litui libia litu!' 8 Ndipala bunkamula, bunkoma nukundek ee kunza ji litui li mizabibu lela." 9 Enu, jwini litui jwintenda kike? "Jwihiha kaakoma alemu bala nukupangisa litui li mizabibu lela kwa bandu bangi. 10 Boo, ngasensomiki Maandiku ga Sapi? 'Lilibu lebilikaniki bandu baasenga, henu ndi lilibu lunsingi. 11 Bambu ndi jojuhengiki lihengu lee heli, nalombi lisangasa ngamaa kwitu!" 12 Aka agolu akolongu naka abola bamalagalaki na aseja bamanyiki malengana gala gaahusu bombi. Ndienu balenga kunkamu, lakini bugujogopa nsambi wa bandu. Henu, baamua kunndeka nukubokane. 13 Ndienu, baamua kwaatuma aka Afalisayu bangi na banafunzi baka Helodi bumpendakaliya Yesu kwa malobi gaki. 14 Bunzendila Yesu, nukumpwagi, "Mbola, tumanyiki weapa wa mundu wa mwanaahota wogupwaga sakaka pena, ndaba ngase gunzogopa mundu jokapi. Wala ukolongu waka mundu nga sindu kwako, lakini waabola bandu sakaka kupete indela jika Sapanga. Boo, sapi lee kulepa kodi kwaka bambu nkolongu juku Loma Kaisale? Tulepaje au lee Twilepa?" 15 Lakini Yesu jukumanyiki kukopake kwabu, jaapwagila, "Mbona ntenda kunenga? Netila lupija alo hoti." 16 Bumpelakya lupija. Najombi jaalalukya, "Sula ni liina ale laka nyane?" Bumpwagila, "Jaka bambu nkolongu juku Loma." 17 Ndienu,

Yesu ampwagila, "Gagabi guku nkolongu juku Loma mumpekyia nkolongu juku Loma, na gaka Sapanga mumpekyia Sapanga." Bunsangi ngamaa. 18 Ndipala Asadukayu baapwaga bandu ngaseayoka kabee bunzendila Yesu, nukunndaluki, 19 "Mbola, Musa wango Tama upandi wangu uku malele, mbaka jutulagalakya ana, 'Mundu ana juwii bila kundeke panaabeka abaya baku pai ja magolu gako.' 20 Tupwaga kwabii naka kilongu saba, jwa kwanza jajukwii mmbomba, jakuwa bila kundeke mwana. 21 Nndonguwaki wa pili anzukua mbomba mmbabi jola, ili ambelakya nndongumundu Kilisitu jubia mwana wake?" Nsambi wa bandu wabia jojuwii jola bana. 22 Tupwaga kwabii ahelahe. Boti saba bakua bila kundeke mwana. Masoba jukuketangane Ayaudi, nu kujukuu napwasi jiniisima egapeta mbomba mmbabi najombi jwatenda kuwa. 23 Henu, lisoba lukuyoka bandu, mmbomba we hoju na mali gabu, lakini ejenda kunyumba jwibia rhanu waka nyane? Ndaba akanalomi boa saba wala makili gaka Sapanga. 25 Ndaba baawii pabiyoka ngabijjukuu wala kujukulika, bibbia ngati Atumi bu kunani kwa mahunde. 26 Lakini kupete kuyoka bandu baawii, boo, ngasensomiki lee kitabu saka waka Yakobo.' 27 Ndienu, jombi nga Sapanga wa bandu bawile, nena Sapanga wa bandu bome. Mwanganya ntei kukosie." 28 Jumu kati jaabola abola Paambona Yesu jaapwagi gasapi, japitila nukundaluki, "Kati ja malagi goka malagalaki boo makolongo?" 29 Yesu ampwagila, "Malagi makolongu ndi ganga, 'Nzoannya mwa bandu buku Izilaeli! Bambu Sapanga witu, ndi kajika jaki Bambu. 30 Gumpalaan Bambu Sapanga waku kwa mwoju waku woti, kwa womi waku woti, kwa malangu gaku goti na kwa makili gaku goti.' 31 Na ja pili ndi aje, 'Gumpala nzako ngati eulipala warnwete.' Ngakuba malagi gangi gagabi makolongu kupeta haga." 32 Ndienu, mbola wa malagalaki, ampwagila, "Sapi Mbola! Gupwagiki sakaka Bambu ndi Sapanga kajika ngakuba jonge ila jombi." 33 Gumpala Sapanga waku kwa moju waki woti, kwa malangu gaki goa, na kwa makili gaki goa, nukumpala wapambijaku ngati eulipala warnwete. Lijambu heli likolongu kupeta matambiku goa gu kukoma na matambiku gangi. 34 Yesu pajabona mundu jola jujibwiki kwamalangu, ampwagila, "Weapa ngasegubii kutali kundekee Sapanga julongua womi wako." Ndienu, ngakuba mundu jojawesa kabee kundaluki sindu. 35 Yesu pajabia jwaabola bandu mu Nyumba jaka Sapanga, balalukya, "Ndaba jakii abola pena kati ja bana bake? 36 Daudi wee pajunndonguwa Loho Jaasapi, jwapwaga, 'Bambu ampwagila Bambu utenda kunzowanelo koni atogulela. 38 Mimabolee saba, jwa kwanza jajukwii mmbomba, jakuwa bila gaki, Yesu jaapwaga, "Nzepana naka abola ba malagalaki babube apai kuperateta koniaweti ingobu nasu nakalamuu bandu kwi isima kuguliu. 39 Kabee kundeke mwana, nundongu wa tatu kwabii ahelahe. apala kutama palongi pandu pini isima mu nyumba 40 Baajibii bandu baawii alomi babu nyumba jukuketangane Ayaudi, nu kujukuu napwasi jiniisima kutipati. 41 Yesu jabia jutami pambipi ni kikoku silitambiku. Jabia julingali bandu bingi ebabia apia lupija nukujegee mwikikoku Sunyumba jika aloba kipindi kilas! Lisoba la mwiso kung'alka kwabu Sapanga. Babii na indu hingi bapia lupija Iwinge. 42 bandu baawii, boo, ngasensomiki lee kitabu saka jwabii kapuku, japia mangengalema mabele masoku Musa maala papawaga kitengu sekinyaka mwoto? gulupija. 43 Papuje Yesu jaakema banafunzi baki, Sapanga ampwagila Musa, 'Nepani Sapanga waka Ibulahimu na Sapanga waka Isaka na Sapanga waka Yakobo.' 27 Ndienu, jombi nga Sapanga wa bandu bawile, nena Sapanga wa bandu bome. hindu yeabagwi mukikoku sa indu yabu hingi, lakini Mwanganya ntei kukosie." 28 Jumu kati jaabola abola mbujamundu hajo jupiiki yoa yejubinaku, jupiiki kila wa malagalaki jahika, nukuojoana kubisana kwabu. sindu sesabia sunzangatia."

13 Yesu ejwabia jupita mu Nyumba jaka Sapanga jumu wa banafunzi baki ampwagila, "Mbola, linga malibu ganga moganyambiki na manyumba gaanga mogakolikii" 2 Yesu jaapwagila, "Boo wagabweni lee manyumba agaga mogabeli makolongo? Ngaliigali hata lilibu limwa panani jililibu lengi, kila sindu siitenda kubomboka." 3 Yesu pajabia jutemi panani ji Kitombi si Mizeituni pajajenda ku Nyumba jaka Sapanga, Petili na Yakobu na Yohana na Andilea pababi pakajika bunndalukiya, 4 "Tumpwagila majambu ge haga gitilila, kabee nginyuli bole jejilangia majambu ge haga gabi pambipi kupitila?" 5 Yesu jatumbulya kaapwagi, "Mulilenda jankonga mundu jokapi jola. 6 Ndaba bandu bingi bihika nukutumii liina lango, kila mundu jwiipwaga, 'Jombi ndi nepani!' Nabombi baakolua bandu bingi. 7 Pamwijoana ndema jimu jikomana na ndema jengi, mwijogopa. Ganiaga gee lasima gapitila hoti, lakini mwisu wee wibia wakona. 8 Ndema gumwa wkomana nu nndema gongi, ukolongu gumwa wkomana nu ukolongu gongi, kila

nndema gwiibia nikililima niinzala. Majambu ge haga Sapanga. 28 "Mulibola hagaa kuhuma munkongu gabii ngati kubina kwaka mundu jojuhegalekubeleka nkoju, mambandi gaki egatumbulii kutunduli tuu mwana. 9 "Lakini mwanganya nnzepa. Ndaba bandu nukupia manyoi, mmanya kipindi si iyula kihegalile. bampelika kuntaki pasengu, nukundapu iboku mu 29 Hataa hela, nanamu emwiibona mahengu ge haga nyumba jukuketangane Ayaudi. Bampelika palongi ju gakahengika, mmanya Mwana waka Mundu jubii ukolongu na kwaka bambu nkolongu ndaba jangu, pambipi ngamaa. 30 Numpwagi sakaka, kibeleku ndaba mwapwgila lijambu langu ne. 10 Lakini ase ngasipeti mbaka majambu haga pagipitila. 31 kupalika Lijambu la Amboni lilandilika kwa bandu Kunani kwa mahundi nu nndema gwipeta, ila malobi bamakabila goti. 11 Nabombi pabaakema kilasima na gangu gitimia ngati embwagike. 32 "Lakini mwilisoba kapeleka kuntaki pasengu, mwiholale su kupwaga. la mwisu, nga mundu jojumanyiki libia lile, wala lisaa Muda gwe egwihika mpwaaga sokapi sebampeky, boo, wala atumi bu kunani kwa mahundi kwaka ndaba nga mwanganya momwipwaga, ila Loho jaka Sapanga, wala Mwana waka Sapanga. Ila Atati a Sapanga. 12 Nndongu jumu ann'g'anumbuka nndongu Sapanga kajika jabu ndi baamanyiki. 33 Nnzepa nu waki bunkoma, na hengo jitenda ahelahela kwaka kutama mihi, ndaba ngasemmanyiki kipindi sekihika. mwanamundu, bana nabombi baang'anumbuka atati 34 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda na amabu babu ndaba jakwaakoma. 13 Bandu boa sapwali nakwaleke atumi baki ukolongu, kila mundu babansukila mwanganya ndaba ji liina langu ne. ni lihengu laki, nukumpwagi mlonda ju pundyangu Lakini jojwhinakalya mbaka pa mwisu ndi Sapanga jubia mihi. 35 Mliandia, ndaba ngasemmanyiki janhokuwa kuhuma mwamang'aliku gamasoba goha." 14 "Pamwalibona Liyomisu lukualabana lijemiki pandu 36 Mliandia, ili panga paki," Jojusoma jumanya ndaba jaki. "Ndi, baabii ku Yudea atilila kwitombi. 15 Jojubii kunza jwiselewa kujingi munyumba jaki jutila, na jwiselewa Sapanga kajika jabu ndi baamanyiki. 37 Ganumpwagi ndaba ju kujingii mu nyumba jaki kujuku sindo! 16 Ahelahe jojobii kutui jwikelabuka kunyumba jaki kujukuu ingobu yaki. 17 Nabone usungu ndaba jaakambomba bini itumbu na bajongesa masoba ge 38 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda haga bibia ang'alika ngamaa! 18 Nndoba ili mahengu ge haga giipiti muda ukipepu. 19 Masoba ge haga 39 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda kwikuba ni ling'ai lelule ngaseliwhiki kupiti tumbuka Sapanga pajwabomba nndema mbaka lelenu, na 40 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda nga kwipitii kabee. 20 Ana Bambu ngajakapungwi masoba ge aga ngajakabii mundu jojakalamaje. Lakini ndaba ja banafunzi baki ba jwaagwi, Bambu jaamua kupungusa masoba ge haga. 21 "Ndieni 41 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda mundu ana jumpwagi, 'Linga, Kilisitu jubii pamba,' Au 'Jubii palapa,' Mwanhabole. 22 Ndaba bipitila bandu aka Kilisitu biisoli naka alota biisoli, bihenga nginyuli yu kusangasa, ndaba jakaakolo bandu baka Sapanga ana ngati kuwesakini. 23 Lakini 42 Kwibia ngati mundu jojoboka panyumba kujenda mwanganya nnzepa. Ne numpwagi majambu goa kabula ngasegapitii." 24 "Ndieni masoba ge haga hegwiipeta pe uhagu we hogu, lyoba baalijegala lwii na mwehi ngagwinang'ane." 25 Ndondou hiabuka kuhuma kunani, namakili gukunani kwaka Sapanga gitenda kunyuka. 26 Papuje mwambona, Mwana waka Mundu, jakahika kuhuma kwa mahundi kwa makili gingi nu ulumbi. 27 Ndipala jaatuma atumi baki baakusanya bandu bajahagwi Sapanga kuhuma pandi yoka nnseси yu punderma. Hata kuhuma kumwisu ukutali ukundema mbaka mwisu ukunani kwaka

14 Gahigali masoba mabeli kuhika Lisoba likolongu la Pasaka ni lisoba la kula mabumunda ganga kubeka Lisali. Agolu akolongu na abola bamagalakki bataputa indela jukunkamu Yesu suujanza ndaba kunkoma. 2 Lakini bapwagannya, "Twieng hela Lisoba la Pasaka, bandu biletu pujuu." 3 Yesu jwabii ku Betania, munyumba jaka Simoni jojabii julelikii. Pajabia jukula posu, mmbomba jumu jojabii ni lisupa lealenganaki kwi lilibu lebilikema alubasita lelibii na mahuta gaganungali sapi gabagakema naludo, jahika pala nukuhogo lisupa lela nukunzakanii Yesu mauta gegala kumutu. 4 Bandu bangi bababi pala batenda kuyoma, bapwaaga, "Ndaba jakii ajoo juhoa mahuta agaga? 5 Mahuta geaga jwakawesaa kugalombesa nukupata lupija lwingi, nakwapekee bandu aka kahosu!" Bundakalia mmbomba we jola. 6 Ndieni Yesu jaapwagila, "Mundekaaje! Ndaba jaki kunsumba? Jundendi lijambu la sapi. 7 Bandu akahosu mmbii nabu masoba goka, nhwesa kwaajangati masoba gokapi gampai. Lakini nepani nganiikubi na mwanganya masoba goka. 8 Mmbomba hoju jutei sejuwesiki. Jujakanii nhyege jangu mahuta gaganungi ndaba jeni kujitayalisa nhyege ja pabiisika. 9 Numpwagi sakaka, pokapi pundema pani pabilandila Lijambu la Amboni lihengu lejuhengika mbomba hale baalilogula ndaba juku nkomboka nyongo we hoju." 10 Ndipala, Yuda Isikalioti, jumu kati ja banafunzi komi na habeli, pajenda kwaka agolu ili kung'anambuka Yesu. 11

Agolu akolongu pabajoa lijambu lee batenda kutogule, jahingamakya, "Hata nakubii kuwa pamu nawehapa, nukundagi kumpekee lupija. Ndieno, Yuda jatumbuka nganaguleki hata kasokopi." Banafunzi boa nabombi kutaputa mbekenu ju kunng'anambuka Yesu. 12 bapwaga ahelahee. 32 Ndieno, bahika kukijongu Lisoba lu kutumbuka la Mabumunda ganga ni Lisali, sebikikema Getisemani. Yesu jaapwagila banafunzi lisoba leasinza likondoo lya Pasaka, banafunzi baki baki, "Ntamaniya pamba ne panundoba Sapanga." bundalukya, "Gupala tuguhandalya kwako pandu pakula pasaka?" 13 Ndieno Yesu jaatuma banafunzi 33 Ndipala jaajukua Petili na Yakobu na Yohana. baki habeli jaapwagila, "Nzendanya kumusi, na 34 Jaapwagila, "Neyomiki ngamaa mmyoju kalibu momuje mwanketanya mwanalomi jumu jojutotwi jakuwa. Nhigalya hapa ntama mihu." 35 Jajenda kibega sa masi. Mukunzengalyaje, 14 mbaka mu palongi kidogu, jiilekala pai suku gungamali, jaloba nyumba jejakajingala, mukupwagila junanyumba jola, ana, ana kwakawesikini, niipete lisaa luku ng'alika. 36 'Mbola jupwaga, sumba sangu monilelila Pasaka pamu Japwaga, "Atati bangu, kwaku weapa majambu goa na banafunzi bango kibi kwako?" 15 Najombi jandangia gawesikana. Gumokia nzipuli gongo gukung'alika. sumba kikolongu kugolopa seahandii nukukilenganake Lakini kwikuba ngati embalane, ila kubia ngati egupala sapi. Mutuandalya momu." 16 Banafunzi bala baboka, wee." 37 Ndipala jakelubuka kwaka banafunzi baki nukujenda kumusi, bukuketanya kila sindu kibii atatu, jakolila agoni. Ndieno, andalukiya Petili, "Boo, sapi ngati Yesu ejwabia jaapwagi. Ndieno baandia Simoni, ntei lee kugonela? Ngasewawesiki lee kutama posu ja Pasaka momu. 17 Pakwahika pakamii, mihu hata lisaa limo?" 38 Ndipala jaapwagila, "Ntama Yesu jahika papu pamu na banafunzi baki komi na mihu nu kuloba ili mwihika kujingii mwi milengu. habeli. 18 Pababia pamu bakakula, Yesu jupwaga, Moju gupala, lakini nhyege ngasejipala." 39 Jwajenda "Sakaka numpwagi, jumu wi jojukula pamu nanee, kuloba kabee konijukelabuki malobi agalaga. 40 jwindenda kunng'anambuka." 19 Papuje banafunzi Ndieno jakelubukia kabee, jaakoli agoni. Mihu gabu baki batumbuka kuyoma, bundalukya jumujumu, "Boo, gatweli lugonu. Ngasibamanyiki sukumpwagi. 41 nepane?" 20 Yesu jaapwagila, "Kati jinu mwanganya Ejahika mala ja tatu jaapwagila, "Mwakona lee komi na habeli mwe, jojutobakee libumunda pamu nngonile nu kupomulela? Enu kutosike! Muda guhikiki! nane mbakuli. 21 Sakaka, Mwana waka Mundu Mwana waka Mundu banzegala mmaboku ga bandu jwintenda kuwa ngati Maandiku ga Sapi egapwagiki. biliya. 42 Nzumukannya, tubokannya, nndingaliya, Lakini jakibona mundu jo ang'anumbuka Mwana waka jojwing'anumbuka ne juhegalii." 43 Yesu ejwabia Mundu! Kwakabia sapi ana mundu we hoju jakabia jakona jakapwaga, Yuda jumu kati ja banafunzi baki nga kusaliwa!" 22 Pababia bakakula, Yesu jwajukua komi na habeli jahika. Jahika pamu nu nsambi wa libumunda, nukunsengu Sapanga, jasekula na kapeke bandu baabii na mapanga niindonga. Bandu be bala banafunzi baki koni jakapwaga, "Nzukua, nkula, jenze babia baatumiki agolu akolongu na abola bamagalaliki nhyege jango." 23 Ndipala, jajukua nzipuli wa divai, na akahokomundi. 44 Yuda joang'anumbuka Yesu, ansengula Sapanga, nakaapeke boa banywaa divai jabia jaatendi nginyuli, "Jonukunzobatiya ndi ajolajo. kupete nzipuli we hogu. 24 Jaapwagila, "Gongo mwai Mukamula nukumbeka pajiuulonda wino." 45 Yuda wango goguhakikisa lilaganu laka Sapanga, mwai ejahika pe, anzendila Yesu, ampwagila, "Mbola!" gogujitika ndaba jakalekake bandu bingi mahakau Nukunzobatee. 46 Ndieno, bandu be bala bunkamula gabu. 25 Sakaka nupwagii, ngangunywi kabee divai Yesu, nukunkamulaki nntoo. 47 Jumu kati jabu jojabia mbaka lisoba lela pariywaa kabee mu Ukolongu waka jujemiki papuje pamu na Yesu, jahopula mpanga waki, Sapanga." 26 Ndipala bajemba nhwambu ukunsengu nukundapu ntumi waka Nngolu Nkolongu nukunseku Sapanga, baboka kujenda ku Kitombi si Mizeituni. likutu. 48 Yesu jaapwagila, "Boo, nhikiki na mapanga 27 Yesu jaapwagila banafunzi baki, "Mwanganya ni indonga kunyonza ne ngati ne na mundu jo nyaga mwaboa mwindenda kundila nukuneka ngati ebaandiki hindu? 49 Kila lisoba panabii pamu na mwanganya mu Maandiku ga Sapi Sapanga jupwaga, 'Nankoma nabola bandu mu Nyumba jika Sapanga, wala ngase nndima, nagombi makondoo gitenda kuyetuana.' 28 mwanyonzike. Lakini enu Maandiku ga Sapi gatimi." Lakini ana nh yokiki, nandongulya ku Galilaya kola." 50 Papuje banafunzi boa bundeka, nukuntila. 51 Jwabi 29 Petili jpwaga, "Hataa ngati boa bikuba ni kiholu nkombu jumu jojiliyekiki shuka pee annzengaliya nawehapa nukuguleka, ne nganaguleke hata kidogu!" Yesu na bombi balenga konzonza. 52 Lakini jombi 30 Yesu ampwagila, "Sakaka nugupwagi, ikilu jenze, jatenda kukwelapuka nukulekake shuka jejela jatila kabula ji likongobi kubeka mala pabeli, wingana heu. 53 Ndieno bumpelika Yesu mu nyumba jika Agolu mala patato ngati ngasegumanyiki." 31 Lakini Petili Akolongu papuje agolu akolongu, akahokomundi na

abola bamalagalaki babia aketangini. **54** Petili jabia ba pasengu bajetangannya kunkonga Yesu pengu ankagu Yesu sukutali, jajingala nkati junhua kwaka nu kumpeleka kwaka Pilatu. **2** Pilatu andalukiya Nngolu Nkolongu. Jatama pamu na alonda bakanyata Yesu, "Boo wehapa lee gu Nkolongu wa Ayaude?" mwotu. **55** Agolu akolongu ni libalasa loti bataputa Yesu jaapwagila. "Ena, ngati egupwagike weapa." ndaba jukuntaki Yesu ili ankoma, lakini ngase bapatike. **3** Agolu akolongu buntakila Yesu kwa malobi gangi **56** Bandu bingi bapia malobi giisoli, lakini malobi ginge. **4** Pilatu andalukiya kabee Yesu, "Boo, mbona gabu ngasegalengine. **57** Ndipala bangi bajema, ngasegupwaga lilobe? Joannya ebugutaki kwa malobi nukupia malobi gi isoli koni bakapwaga, **58** "Tunzoana gingi." **5** Lakini Yesu ngasejapwagiki lilobe, mbaki mundu jonzoo jakapwaga, 'Nihalabana Nyumba jaka Pilatu jasangii. **6** Kila Lisoba likolongu la Pasaka, Sapanga jenze jeansengiki bandu, na kwa masoba Pilatu jayobali kunhogule mpugwa jumu jobumpala. **7** matatu nisenga kabee jangakusenga kwa maboku." **60** Ndieni jabii mundu jumu joankema Balaba, jojuwe **59** Lakini hataa hela, malobi gabu ngasegalengine. jabii ankongiki pamu na bangi babatei puju nukukoma **60** Ndieni, Nngolu Nkolongu jajema pikilanda jabu, bandu. **8** Bandu bangi bunzendila Pilato, bundoba andalukiya Yesu, "Boo, ngasegupala kupwaga? Bandu jwaatendila ngati kawaida jaki. **9** Pilatu jalalukya, "Boo, haba bugutakalii kike?" **61** Lakini jombi jatama kinunu, mpala nunhogulya Bambu Nkolongu juku Uyahude?" ngasijapwagiki hata lilobi limu. Nngolu nkolongu **10** Jwapwaaga hela ndaba jwamanyiki agolu akolongu andalukiya kabee, "Boo, wele ndi wa Kilisitije, Mwana bumpelika Yesu kwaki ndaba babia bumbone wipu. waka Sapanga jojupengeliwi?" **62** Yesu jwapwaaga, **11** Lakini agolu akolongu bakolua bandu bundoba "Ena, anenganenga. Kabee, mwambona Mwana waka pilatu jaabopulya Balaba badala jaka Yesu. **12** Mundu jutemi upandi wa malele waka Bambu jojubii Pilatu jalalukya kabee, "Ndieni, mpala nunhengila na makili. Jakahika kuhuma kunani kwaka Sapanga." ki mundu jomunkema Nkolongu jwa Ayaude hojo?" **63** Papuje Nngolu Nkolongu jwajendula lingobu laki, **13** Bandu boa bajamalya kabee, "Unkomangalya jakapwaga, "Ngasetupai kabee malobi gangi ndaba punsalaba!" **14** Lakini pilatu jalalukya, "Ndaba jaka mundu hojo? **64** Mwabe lee nnzoini eantondo jakii! Jutei kihakau bole?" Lakini bombi bajonzuksya Sapanga! Mwanganya mmbona bole?" Boti baamua kujamalii. "Nkomangalya punsalaba!" **15** Pilatu japala, jukomikaje. **65** Ndieni, bangi batumbulya kunhuni jwapala nsambi wa bandu gola gwiyoma, ndieni imata, bunhyekaliya kumihu, bundapula nukupwagi, andekaky Balaba kuhuma muligelesa. Jwaapwgila "Lotila, nya jojugulapwile!" Hataa alonda bunzukua, bandu bunndapula Yesu iboku nukukomangale nukundapu makopi. **66** Petili ejwabia jwakona pai punsalaba. **16** Ndipala manzolinzoli bumpelika Yesu jili balasa, mmbomba jumu ntumi jwaka Nngolu pasengu ja nyumba jaka Pilatu, jojabii nkolongu ju Nkolongu jatenda kuhegale. **67** Ehambona Petili ndema Ndieni baakusanya manzolinzoli boka. **17** junyata mwotu, andingaliya nukumpwagi, "Hata wee Bunhwatika Yesu ingobu ja zambalau ngati Bambu wabii pamu na Yesu juku Nazaleti." **68** Lakini petili Nkolongu, balenganakiya hingu ja miha, bunhwatika jatenda kukana, "Ngasemanya, wala ngasenielewa ga pamutu. **18** Batumbuka kundamu, "Jambuoti, u gupwaga!" Ndipala Petili jaboka jajenda kunza jahua. Nkolongu wa Ayaude!" **19** Bundapula pamutu na ndai, Papuje likongobi latenda kubeka. **69** Ntumi mmbomba nu kunhuni imata, bapega magoti nu kunzinamii. **20** jola eambona kabee petili, jatumbuka kabee kapwagii Ebaboka batenda kundongama, buhulaa ingobu ya bandu bababii ajemiki papuje, "Mundu jonzoo jwabii zambalau ye yela, nukunhwatika ingobu yake, ndi pamu najombi." **70** Petili jakana kabee. Muda kidogu, bumpelika nukukomangale punsalaba. **21** Pababii bandu bababii ajemiki papuje bumpwagila Petili, "Kee mwiindela, baketangini na mundu jumwa ankema wehapa jumu wabu, ndaba weapa wa mwenei juku Simoni, mwenei juku Kilene. Bombi babia ahengo Galilaya." **71** Lakini Petili jatumbuka kupwaga, Kuliga baka Alekizanda na Lupu. Na muda we hogu jabia nukulapa, nakaapwagi, "Nepani ngase numanyiki juhuma kukijijini. Manzolinzoli bundasimisa Simoni mundu hoju jomupwaga majambu gaki." **72** Papuje kutogo nsalaba gojabii naku Yesu. **22** Ndipala, likongobi labeka mala ja pili. Ndieni, Petili jakombuka bumpelika Yesu mbaka pandu pabakema Goligota, ngati Yesu ejwabia ampwagii, "Kabula likongobi maana jaki, pandu papabonikana ngati "Pandu ngaselibekiki mala ja pili, gwingana kabee mala ja piliupa lu umutu." **23** Ndieni, bumpekyia Yesu divi tatu." Petili jilihabuu pai nukulela.

15 Ekwakusa, agolu akolongu baketangana pamu na aseja, na abola ba malagalaki na bandu boa

la tatu pulukela pabunkomangalya punsalaba. 26 muda gwingi toka Yesu pajuwii. 45 Nkolongu wa Na panani ju nsalaba baandiki malobi gu kuntaki alonda hejwabii ampwagi Pilatu Yesu juwii, ampwagila ganga, "NKOLONGU JWA AYAUDI." 27 Papuje Josepu juku Alimatayo jajukua nyhega jaka Yesu. 46 baakomangalya bii habeli mumisalaba pambipi na Papuje Josepu jalomba sanda jikitani, jijihelia nyhega Yesu, jumu upandi wa malele na jongi upandi wa je jela nukuiyongulakee sanda. Jabeka mlikabuli mangega waka Yesu. 28 Ndieno gatimi Mahandiku lelabii pililbu la soma, ndipala jwilihingalya lilibu gagapwaga, "Ambeii likundi limu na bandu abaya." 29 Bandu bababia peta pandu pala, bannyua imutu Magidala na Malia amabu baka Yose balingaliya papu yabu nu kuntondo nu kupwaga, "Ooo! Wehapa pubumbei.

ndi wewapwaga witunula Nyumba jaka Sapanga nukusenga kwa masoba matato! 30 Enu, guhuluka munsalaba ulikombula warmwete!" 31 Nabombi agolu akolongu pamu na abola bamagalalaki bundongama nu kumpwagani beni na beni, "Jahokua bangi, lakini kulihoko mweni ngakuwesa! 32 Eti jombi Kilisitu, bambu nkolongu juku Izilaeli! Ndieno juhuluka kuhuma punsalaba ili tumbona nukunhobale." Hata bandu bangi bala babaakomangali mumisalaba pambipi jaki nabombi batenda kuntondoo. 33 Kutumbuka lisaa la sita lyobamutu mbaka lisaa la tisa pakamii lwi iwayekalya nndema woka. 34 Lisaa la tisa pakamii Yesu jalela kwa sauti ngolongu, koni jakapwaga, "Eloi, Eloi lema Sabakitani?" Maana jaki, "Sapanga wango, Sapanga wango, ndaba jaki guneka kajika jango?" 35 Bandu bangi babajemiki pala pabajoa hela bapwaga, "Joanya! Ankema Elia." 36 Mundu jumu jabutuka, jajubika kipongou divai jejibaba, nukujibeka panani ja nndai, ambekila pundoru nukupwaga, "Lendalya tugubona ana Elia juhika kuguhulu punsalaba jehapa!" 37 Ndipala Yesu jajamalya kwa makili, ndieno jatenda kuwa. 38 Kipindi sela, lipazia la Nyumba jaka Sapanga lakajuka pikilanda ipandi ibeli tumbuka kunani mbaka pai. 39 Nkolongu wa manzolinzoli jumwa jojabia jujemiki palongi jaki pajabona namuna jejakua Yesu japwaga, "Sakaka mundu hajo jwabii Mwana waka Sapanga!" 40 Babii kabee aka mbomba babalingalya sukutali, kati jabu jakabii Malia juku Magidala na Salomi na Malia amabu baka nkombu Yakobu na Yose. 41 Aka mbomba haba ndi babunzengalya Yesu pajabii ku Galilaya nukunzangatii. Kwabii na aka mbomba bangi bingi babahika ku Yelusalemu pamu najombi. 42 Ekwahika pakamii. Helilabia lisoba lukubeka sapi, yani lisoba lelilongulii Lisoba lu Kupomulela. 43 Papuje, jahika Josepu mwenei juku Alimatayo, ntenga wa Sengu ngolongu, jwabii mundu jwiniisima. Kabee jwabia mundu jojulendale kuhika ku Ukolongu waka Sapanga. Ndieno anzendila Pilatu bila kujogopa, jaaloba bumpekyia nyhega jaka Yesu. 44 Pilatu jasangia kuoana Yesu jabia juwii. Ndieno, ankema nkolongu jwa manzolinzoli, andalukiya ana gupetiki

16 Elapeta Lisoba lu Kupomulela, Malia juku Magidala na Salomi na Malia nyongoo waka Yakobu balomba mahuta gaganungii bapala bakapakia nyhega jaka Yesu. 2 Ndieno, pulukela ngani lisoba la Jumapili, bajenda pilitenge, lyoba elatumbulya kupita. 3 Nabombi babia bakapwagannya, "Nya jojukutubokia lilibu lelibii pundyangu ultengela?" 4 Lakini ebalinga bapabona lilibu lee bilihingaliti. Nalombi labii likolongu ngamaa. 5 Pabajingala pilitenge, bumbona nkombu jumwa juweti ingobu nhunhu, jutamiki upandi wa malele. Nabombi basangia ngamaa. 6 Lakini nkombu we jola jaapwagila, "Mwisangaa. Muntaputa lee Yesu juku Nazaleti jobunng'alisii jola. Juyokike, ngasejubii pane. Ndinga pandu pababii bumbekike. 7 Nzendanya mwakaapwagila banafunzi baki pamu na Petili 'Jundongulee ku Galilaya kola. Kokuje bambona ngati ejumpwagila." 8 Ndieno, baboka pi litenge je pala imbelo, koni bakabagaja sulujogopu nukusangaa. Ngasebumpwagi mundu jokapi sindu, ndaba bajogipi ngamaa. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20) Yesu pajayoka pulukela mlisoba la Jumapili, jatumbuka kulolangii kwaka Malia juku Magidala, jojabii Yesu ampiiki ilombu saba. 10 Malia juku Magidala jajenda kaapeke lijambu bandu bababii pamu na Yesu, muda we hogu banafunzi baka Yesu, balobalakya nyembu nu kulela. 11 Lakini ebajoana Yesu jubii mwomi na Malia juku Magadala ambweni, ngase bajetakile. 12 Muda egwapeta Yesu japitila kwa banafunzi habeli nabombi oti ngasebummanyike. Banafunzi be haba babia ajenda kukijijini. 13 Nabombi kabee bajenda kwaapwagi banafunzi bangi. Hata hela ngasebaajetakile. 14 Pamwisi Yesu japitila banafunzi baki komi na jumwa pababii pamu akula posu. Jalakalii ngamaa ndaba jukusinwa kuhobalee kwabu nu kusindwa kujoa kwabu, ndaba ngase baahobalii bababii bumbweni baada jukuyoka. 15 Ndieno, jaapwagila, "Nzendanya pundema poti mwakaalandila Lijambu la Amboni kwaka kila mundu. 16 Mundu jokapi jojuhobalee nu kubatiswa jitenda kulama. Na mundu jwanga kunhobale Sapanga jitenda kuntemu.

17 Na nginyuli ye heyi ilongana na bandu bahobalee. Kwi liina langu biilboa ilombu na biilongila kwa luga inyai. 18 Naakamwi lijoka au kunywa sindu sokapi suukoma, nga biikuwe. Baabekila agonzu maboku na Sapanga jitenda kwaalamisa.” 19 Ndienu, Bambu Yesu ejajomula kulongee naku, jajukulika kujenda kunani jatama pikiteu saki su ubambu ukolongu pulutengu jaka Sapanga kwaatawala pamu najombi. 20 Ndienu banafunzi bajenda nu kulandi kila pandu Lijambu la Amboni. Bambu jahenga lihengu pamu nabombi nukuhenga nginyuli hingi kulangi Lijambu heli la sakaka.

Luka

1 Nkolongu Teofilo. Bandu bingi batumbuliya kuandika majambu gala ngati egahengika nkati jitu. **2** Baandiki majambu ngati ebutupwagila na bandu babagabona kwa mihi gabu tangu puwanzu, na bandu babalandila malobi gene. **3** Unkolongu Teofili, nenamweti ningiki majambu haha goti sapi toka puwanzu, moniki kwibia sapi nuguandakya sukupanga majambu ge haha sapi. **4** Ndenda hela ndaba nanagu gumanya usakaka gwoti gwa majambu gabugubola. **5** Mumasoba gala Helodi pajabi bambu nkolongu juku Yudea, jakabii nngolu jumu joankemika Zakalia, jojabiya jumu kati ja agolu buku Abiya. Nhwani waki bunkemika Elizabeti, najombi jabia juhumi mulukolu lwaka nngolu Aloni. **6** Boka abeli babia baajetakiwi palongi jika Sapanga, koni akamulaki ngani malagalaki goka gaka Bambu sanga lawama. **7** Lakini ngasebabii na bana, ndabaje Elizabeti jabi nga nikibeleko, na boti abeli babii aseja ngamaa. **8** Lisoba limu, Zakalia pajatenda lihengu luugolu mu Nyumba jika Sapanga, jabia zamu jaki. **9** Zakalia bunhagula kwa gudugudu ngati ekwayobaliki muugolu kujingi mu Nyumba jika Sapanga kupogale ubani. **10** Kipindi sukupogale ubani esahika, bandu boha babi kunza bukundoba Sapanga. **11** Ndipala ntumi jukunani kwaka Bambu ampitila, jajemiki upandi wamalele pa mesa jukupiiki litambiku lejwapogalya ubani. **12** Zakalia eambona ntumi jukunani we hoju jatenda kusituka nukujogopa. **13** Lakini ntumi jukunani ampwagila, "Zakalia, gwijogopal Sapanga jujoine segulobikaje. Nu nhwanu waku Elizabeti jwagupapila mwana mwanalome, nanagu wankema Yohana. **14** Gwiitoguliya ngamaa na bandu bingi bitenda kutogule ndaba jukusaliwa kwaki. **15** Jombi jwibiya ntumisi nkolongu pamihu jika Bambu. Ngajikunyi divai wala uwembi. Loho jaka Sapanga antwelila kabula lisoba lukusaliwa kwaki. **16** Jaalongua bandu bingi buku Izilaeli kunkelabuki Bambu Sapanga wabu. **17** Jiilongulya palongi jika Bambu, jiibia na makili na loho ngati jika Elia jojabii Mlota waka Sapanga. Jajing'alumbua mioju jika hengo kwaapala bana babu, jaahenga bandu banga kunzoane Sapanga ahenga gajupala Sapanga, jahenga bandu bijiandia kunzopa Bambu." **18** Zakalia andalukia ntumi jukunani kwaka Sapanga, "Nimanya boo illobi le hele? Neje nuseja na ahanubabe kabee aseja." **19** Ntumi jukunani kwaka Sapanga jawpaga, "Nena Gabulieli. Nenyema palongi jika Sapanga, jojundumi kulonge naweapa, nugupwagila lijambu la sapi lende. **20** Jogwana,

gwibya gwikimumuta ndaba ngaseguhobale malobi gangu ne gagitimia kwa masoba gaki. Ngawiwesi kulonge mbaka ganugupwagi haha pagipitila." **21** Muda gwe hogu bandu bundendalya Zakalia koni bakasangia kuselewa kwaki mu Nyumba jika Sapanga. **22** Pajapita kunza, ngasejawesiki kulonge nabu, henu bamanyiki jagabweni majambu kuhuma kwaka mu Nyumba jika Sapanga. Jalongila nabu kwa maboku gaki ndaba ngasejawesa kupwaga. **23** Masoba gaki gukuhenga lihengu lu ugolu mu Nyumba jika Sapanga egajomuka, Zakalia jabu kunyumba jaki. **24** Monikatae Elizabeti nhwanu waki jabia nikitumbo. Jajoba mu nyumba muda wa mieyi nhwanu. **25** Elizabeti jilipwagila, "Hela ndi Bambu ejundendi, jumoniki nu kumoke hiyonu kwa bandu." **26** Kitumbu saka Elizabeti hesahika miehi sita, Sapanga antuma ntumi ukunani kwaka Sapanga jobunkema Gabulieli jujenda mmusi uku Nazaleti kundema uku Galilaya, **27** kwaka kamwali jumu jobunkema Malia jwangakuketangana na mwanalomi nsumba waka mundu jumu joakema Josepu, jojuhumu mulukolu lwaka Bambu nkolongu Daudi. **28** Ntumi jukunani kwaka Sapanga anhikila kamwali jola nukumpwagi, "Lukwali lubiya pamu na weapa! Webabugupeki wamboni waka Sapanga nukugupengee!" **29** Malia pajajowana malobi ge haha, jasangia mmwoju jaki, najombi jaholalya malobi ge haha manaki je kike? **30** Ntumi ukunani waka Sapanga ampwagila, "Malia, wijogopa! Ndaba Sapanga jugulangi wamboni waki. **31** Gwitotula kitumbu gwibelika mwana mwanalome, gwankema Yesu. **32** Jombi jwiba nkolongu, bankema Mwana waka Sapanga jojubii kunani ngani. Bambu Sapanga jwampekie kiteu su ubambu nkolongu saka Daudi ahoku baki. **33** Jwibya Bambu juku kibelevu saka Yakobu masoba goka. Nu ubambu ukolongu waki ngagwikubi na mwiso!" (aiōn g165) **34** Malia ampwagila ntumi jukunani kwaka Sapanga, "Kwiwesikana bole, naneje ngasewahiki kuketangana namwanalome?" **35** Ntumi jukunani kwaka Sapanga ampwagila, "Loho jaka Sapanga jiitenda kuguhulukila na makili gaka Sapanga jiitenda kuguyekale. Henu Mwana wa Sapi jiitenda kusaliwa, bankema Mwana waka Sapanga. **36** Gunkombuka ndondou waku Elizabeti jupatiki kitumbu pamu nu useja waki. Lakini bandu bapwagannya ngajukubeleka mwana, nahenu jubi nikitumbu sa myei sita. **37** Ndaba ngasindu sejusindwa kutenda Sapanga." **38** Malia jwapwaga ana, "Nenga nuntumwa waka Bambu, jundendila ngati egupwagike." Ndipala ntumi jukunani jola jatenda kuboka. **39** Masoba agalaga Malia jwajenda nyata mimusi gumu gogubi mwitombi yu nndema uku Yudea. **40** Kola jajingala

nyumba jika Zakalia, andamukya Elizabeti. 41 gabonikana gabi pamu najombi. 67 Zakalia ahengo Elizabeti ejwajowana Malia andamuki, mwana baka Yohana batwelala Loho jika Sapanga, najombi jojwabi mulutumbu jaki jatenda kuhomba. Najombi jalota, nukupwaga, 68 "Julumbalika Bambu, Sapanga Elizabeti jwatwelila Loho jika Sapanga, 42 jajamalya, juku Izilaeli! Ndaba jahiki bandu baki nakagombo. 69 "Bugupendali kuliku aka mbomba boha, mwana Jutupeki twepani Nkombosi mwana makili, nsokoo jowibelika jiibya jupengaliwi! 43 Ndaba jaki sindu waka mtumisi waki Daudi. 70 Ngati ejapwaga toka kikolongu ngati ase kimbitii nenga, mbaka amabu pamwandi kupete alota baki baa Sapi. (aiōn g165) 71 baka Bambu wangu anhiki nenga? 44 Enajowana Jatukombula kwa abaya bitu nu kutupia mwamaboku wakanamukya, kamwana kakeki kwaatenda kuhomba babutusuki. 72 Japwaga jwabonila hikia aseja bitu mulutumbu janggu koni kwaatogule. 45 Gupengaliwi nu kukomboka lilaganu laki la sapi. 73 Jalapa kwaka na Sapanga ndaba guhobali gagugupwagi Bambu Ibulahimu ahengo bitu, 74 Jwahokua kuhuma kwaka gala!" 46 Malia japaawa, "Mwoju wangu gundumbali abaya bitu, na jatujangatya tuwesa kuntumiki Sapanga Bambu. 47 Loho jango juntogule Sapanga jojubi bila kujogopa. 75 Tubiya twa sapi na tubiya bandu Nkombosi wangu. 48 Ndaba juningali kwikiya ndaba bamboni palongi jaka Sapanga, masoba goti ga jukombwiki ntumwa waki jojulihulwii pai ngani! womi wito." 76 "Wehapa wamwanango, bagukema Tumbuka sajeno nukuendale bandu boti biingema Mloti waka Sapanga nkolongu. Wandongulya Bambu na mundu jojupendaliwi, 49 ndaba Sapanga jwana kundenganake indela jaki, 77 Kwaapwagi bandu na Makili jundendi makolongu. Lihina laki la Sapi, baki biitenda kuokuleka, sakaalekake mahakau gabu. 50 jaabone hikia bandu babunzogopa jombi. Hikia 78 Sapanga witu mpoli na jwana mmwoju wa sapi. yaki hitama kibeleku mbaka kibeleku. 51 Juhengiki Jaamulakya unang'anu na kwaagomboo kuhuma majambu makolongu nu kuboku kwaki. Jaapesangini kwaka Sapanga juku nani. 79 Gwamlulaki bandu bandu babikipuni ka mmyoju jabu. 52 Jwahulwi boti batama mlwii lwa kuwa, Jutulongua magolu gitu akolongu kuhuma mwiteu yabu yu ubambu, na mwiindela jaamboni." 80 Mwana jakola nu kujonzukeka jatondabi bandu bangakupala makolongu. 53 Bini makili mu loho. Jatama pulugwenza mbaka lisoba inzala baatupalisi majambu gaamboni, na jaabengiki lejaapitila bandu buku Izilaeli.

bandu bana mali gingu maboku matopu. 54 Anzangati ntumisi waki Izilaeli, koni jwakakombuka hikia yaki. 55 Jukombwiki kumbone hikia Ibulahimu ni kibeleku saki yaka petapeta ngati ejalagila aseja bitul" (aiōn g165) 56 Malia jatemi na Elizabeti kwa miehi mitato, ndipala jabuja kunyumba jaki. 57 Masoba gaka Elizabeti gukubeleka egahika, najombi jabelika mwana mwanalome. 58 Bandu bapambipi na alongu ebajowana lijambu laka Bambu kumbone hikia ngolongu, batogulya pamu najombi. 59 Mwana ejahikisa lisoba la nani bahika kunseku jandu. Bapala kumpeke liina Zakalia, liina la ahengo baki. 60 Lakine amabaki bapwaga, "Koto! Lihina laki tunkema Yohana!" 61 Bandu bala bumpwagila, "Mbona nga mundu jwini liina ngati heli mulukolu wako!" 62 Ndipala balongila kwa nginyuli na Zakalia, bapala amanya jombi jupala mwanamundu ankema lihina bole. 63 Zakalia jaloba kibau sukuandaki, ndipala jaandika, "Lihina laki Yohana!" Bandu boha batenda kusangaa. 64 Apalapa, Zakalia jawesa kulonge kabee, nukutumbuli kundumbali Sapanga. 65 Bandu bapambipi boha batenda kujogopa, na majambu ge ha gaeniya nnedema yoka yiitombi yuku Yudea. 66 Bandu pabajoana majambu gala basawaliya mmyoju jabu koni bikililalukya, "Boo mwana we hoju jibya mundu bole?" Ndaba makili gaka Bambu

2 Masoba gala Agusitu, Bambu nkolongu, juku Loma jalagalakya bandu boka buku ukolongu guku Loma baabalanga. 2 Kwaabalanga bandu kwe hoku kwabia kuutumbuli, kipindi Kilenia pajabia nkolongu juku nnedema uku Silia. 3 Ndienu, kila mundu jajenda kumusi waki kubalangwa. 4 Josepu jahuma mmusi uku Nazaleti gogubi kunndema juku Galilaya, jajenda kumusi uku Betelehemu gogubi ku Yudea, pandu pajasaliwa bambu nkolongu Daudi. Josepu jajenda hoku ndaba jibia juhumi mukibeleku saka Daudi. 5 Jajenda kubalangwa pamu nu nsumba waki Malia jojwabi ni kitumbo. 6 Pababi ku Betelehemu hoku, lisoba laki lukubeleka labiya lihikiki. 7 Jabelika mwana jukutumbuli mwanalomi, bunhwatiki indenga. Ndipala bunngonika mulukoi lukulele ng'ombi, ndaba ngasebapatiki pandu pukutama munyumba ja ageni. 8 Mmusi agolago, babi alimu batamika ikilu kumatuhi kulendale mipugu jabu. 9 Ntumi jukunani kwaka Sapanga waka Bambu jwaapitila nu ulumbi waka Bambu waanang'annya, nabombi bajogipi ngamaa. 10 Lakini ntumi jukunani kwaka Bambu jola jaapwagila, "Mwijogopa! Nundeti Lijambu la Amboni, lebiitoguliya bandu boka. 11 Leleno pamusi jika Daudi jusaliwi Nkombosi wino Kilisitu, Bambu! 12 Jeneji jibya nginyuli jino, mwanketaniya mwana

nsaliwano anhwati indenga, angoniki mulukoi.” 13 ukolongu waku kwa bandu baku buku Izilaeli.” 33 Apalapa likundi likolongu la atumi bu kunani kwaka Ahengo na amabu baka Yesu batenda kusangaa kwi Sapanga laketangana nu ntumi jukunani hoju, koni lijambu laka mwana wabu lejwapwaga Simoni. 34 bukundumbalya Sapanga, bakapwaga, 14 “Ukolongu Simoni jwaapengila, nukumpwagi Malia, nyongo waka kwaka Sapanga jojubi kunani ngani kumaundi, nu Yesu, “Linga, mwana we hoju juhaguliwi na Sapanga lukwali kwa bandu babi pundema poti bagulisiki ndaba jukuhoba nakaagombo bandu bingi buku nabu!” 15 Atumi bu kunani bala pababuja kunani Izilaeli. Ndienu jiibia nginyuli kuhuma kwaka Sapanga, kwa mahundi, alimu bapwagannya, “Tubokannya jebajikana bandu bingi. 35 Ndipala mawasu ga ku Betelehemu tukikibona sekipiti, sejutupwagi bandu bingi gibonikana pangwendu. Nawamweti bambu.” 16 Ndienu babutuka, baaketannya Malia usungu gogubi ngati mpamba gogutema gwaguhosa na Josepu na mwana nsaliwanu we jola bunngoniki mmwoju waku.” 36 Jabi mlotu jumu mmbomba, mulukoi. 17 Alimu be pabumbona mwana we jola, jabi nseja ngamaa, lihina laki Ana, kamwali waka baapwagila majambu ga mwana jola gabapwaga Fanueli, julukolu lwaka Asheli. Mmbomba we hoju atumi bu kunani kwaka Sapanga. 18 Bandu boka jatemi yaka saba pee nu nndomi waki hoju tumbuka babajowana ganiaga basangia malobi gaalimu. ehantola. 37 Ndienu jabia mmbomba joawi alomi 19 Lakini Malia jabeka haga goka mmwoju jaki baki mbaka masoba gajabi nseja jwa yaka makomi nukugawasali ngamaa. 20 Alimu bala bakelubuka nane nu nsesi jim. Na masoba ge haga goa jabia kunyumba jabu, bundumbalya Sapanga kwa goka jutama mu Nyumba jika Sapanga jupungika kula gabajoana na kugabona, goti gapitila ngati ntumi posu nukunndoba Sapanga ikilu na muhi. 38 Lisaa jukunani kwaka Sapanga ejaapwagila. 21 Mlisoba la alelale, Ana jajendila, koni ansengula Sapanga, nani, lisoba lukunseku jandu mwana, bumpekyia lihina jaapwagila lijambu laka mwana jola kwa bandu laki Yesu. Lihina le heli amabu bapatiki kuhuma kwaka boka bababia alendale ukombosi uku Yelusalemu. ntumi jukunani kwaka Sapanga kabula jukupata 39 Josepu na Malia pababiya ajomuli majambu kitumbu amabu. 22 Gahika masoba gaka Josepu gabu goti gagapalika mu Malagalaki gaka Bambu na Malia kuhenga malagalaki gu kunyambisika ili Sapanga, babuja kunyumba jabu ku Nazaleti mmusi ajetakika palongi jika Sapanga ngati Malagalaki uku Galilaya. 40 Mwana jakola, jajonzukeka makili, gaka Musa egalagalaki. Henu bunzukua mwana, jatwelila malangu na waamboni waka Sapanga wabia bajenda naku kumusi uku Yelusalemu kumpenge pamu najombi. 41 Kila saka, Josepu na Malia babii palongi jika Bambu, 23 ngati egaandiki malagalaki ayobali kujenda ku Yelusalemu kwa ndaba ja tipati ja gaka Bambu Sapanga, “Kila mwana mwanalomi Pasaka, 42 Yesu pajabiya na yaka komi ni mibeli, juutumbuli bumpelika kwaka Sapanga.” 24 Kabee bajenda naku ku tipati ngati hebayobali. 43 Pabajomula bajenda ili akatambika, kupalika apia inzeba ibele au tipati ja Pasaka, na pababiya abuja kunyumba jabu. ibana ya ngunda ibeli, ngati Malagalaki gaka Bambu Yesu jaigala kunyuma ku Yelusalemu koni ahengo na Sapanga egapwaga. 25 Ku Yelusalemu kola jwabi amabu bila kumanya, 44 bombi ahambusiya jubi pamu mundu jumu jobunkemika Simoni. Mundu we hoju na bandu bababii musapwali jabu, bajenda pipipi. jwabi jwa sapi joanzetakya Sapanga, jojuwe jwabi Ndienu batumbulya kunkagu kwaka alongu baki na mundu jojulendalya ukombosi guku Izilaeli, najombi akosi baki. 45 Ngasebumbweni, henu bakelubukya ku jwabii na Loho jika Sapanga pamu na jombi. 26 Yelusalemu kunkagu. 46 Mlisoba la tatu, bunkolila pa Loho jika Sapanga anhyekulya kupwaga ngajukui Nyumba jika Sapanga pikilandia ja abola biki Yahudi, mbaka ambona Kilisitu Nkombosi jojuhaguliki na jibia jakaajonnya nakaalaluki. 47 Boti babunzowana Bambu. 27 Ndienu Loho jika Sapanga andongua batenda kusangaa malangu gaki na ejwabia jaajibu. 48 Simoni kujenda ku Nyumba jika Sapanga. Ahengo Ahengo na amabu baki ebumbona basangii ngamaa. na amabu baka Yesu bumpelika mwana mundu mu Anyongo baki bundalukiya, “Mwanango, ndaba jakii Nyumba jika Sapanga, buhengila ngati hebayobali gutei hela? Nepani na ahengo baku tukubika tutenda mu Malagalaki gaka Musa. 28 Simoni anzukua mwana kugutaputa ku usungu.” 49 Yesu jaajibua, “Henu Yesu mwamaboku gaki nukunsengu Sapanga koni nndaputyu kyane? Ngasemmanyiki le nepani kupalika jwakapwaga, 29 “Enu Bambu gutimisi lilagi laku, miya pa Nyumba ja Ahengo bango?” 50 Lakini gunzetakya ntumi waku, jupomulya kulukwali, 30 bombi ngasebaheliwi mana ja malobi gajaapwagila. kwa mihi gangu nugubweni ukombosi waku, 31 51 Ndienu jabuja nabu mbaka ku Nazaleti najombi gogutei gubonikana kwa bandu boka, 32 Unang’anu jatenda kwaajowane. Anyongo baki bagabeka haga gogumulika kwa bandu boka banga Ayaudi nu kuleta

goti mmwojo wabu. 52 Yesu jakola nu kujonzu keka pamu mwikikoku saki na jwijosa mwegeu mumwotu malangu nu ulasu, nukundengane Sapanga na bandu.

3 Saka sa komi nu nhwanu wu ukolongu waka Bambu nkolongu juku Loma jobunkema Tibelio, Pontio Pilato jabisia kilongosi juku Yudea. Helodi jabi kilongosi juku Galilaya, nu ndongu waki Pilipi jojabisia kilongosi ju punde ma puku Itulea nu nndema uku Tilakoniti na Lusania jabisia kilongosi juku Abilene. 2 Anasi na Kayafa babi agolu akolongu, mumasoba ge haga Lilobi laka Sapanga lunhikila Yohana, mwana waka Zakalia kulungwenza. 3 Ndieno, Yohana jajenda nndema joka jejipakini na losi luku Yoludani. Jaalandila nakapwagi, "Nzetakya kugaleka mahakau gino nu kubatiswa ili Sapanga jundekakya mahakau gino." 4 Ngati ekiandiki kitabu saka mlota waka Sapanga Isaya, "Mundu jujamali pulukoba, 'Muhandaliya Bambu indela jaki, nnyoosha indela jaki! 5 Kila likemba lipalika kuyelale, kila kitombi kikolongu ni kitombi kisoku sitenda kulengana keka, papapendiki piitenda kunyosheka, indela jiliha jitenda kunyosheka na kuba sapi. 6 Na bandu boti bagubona uwokovu waka Sapanga!" 7 Ndieno bandu bingi bunzendila Yohana ili jaabatisa, najombi jaapwagila, "Mwanganya mwa bandu bilijokal! Nya jojumpwagi nhwesa kujepa inyela yaka Sapanga yeyihikaje? 8 Nhenga mahengu gagalangi nkotwika mahakau. Mwipwaaga, 'Ibulahimu ndi hoku witu!' Numpwagi sakaka, Sapanga jubi nuuwesu ukung'anambu malibu haga gabia bana baka Ibulahimu! 9 Ndieno, lipengu abei punhina ji mikongu, na henu nkongu gokapi wanga kupapa matunda ga sapi biitenda kuguseku nukuguleke pamwotu." 10 Nsambi wa bandu gundalukiya, "Henu tutenda kike?" 11 Yohana jaajibua, "Mundu jojubi ni ingobu ibele ambaguliya jwangakuba nayu, jojubi na posu ampekyia jwinji inzala." 12 Nabombi baajopaa kodi bahika ili baabatisa, bundalukiya, "Mbola, natwe tutenda kyane?" 13 Najombi jwaapwagila, "Mwipjopa kodi ngolongu kupeta yebupangji." 14 Nabombi aka alonda bundalukya, "Natwe tutenda kyane?" Najombi jaajibua, "Mwinyaga hindu yaka mundu jokapi kwa makili wala mwankopake mundu jokapi jola. Ntosika na sebundepa." 15 Bandu ebabija ahobale gagiipitila, bandu boha bawasaliya mmyoju lijambu laka Yohana kupwaga jombi ndi Kilisitu Nkombosi. 16 Papuje Yohana jaapwagila boti, "Nenga numbatisa kwa masi, lakinju juhika junuwesu kupeta nenga, jojuwe ne ngasembalika hata kujinama kummbopo ng'oi ya makobasi gake. Jombi jaabatisa kwa Loho jaka Sapanga na kwa mwotu. 17 Jombi jubi ni kipalu saki mumaboku gaki, najombi jupeta inganu yaki, jubeka

wanga kususuka masoba goha." 18 Henu, kwa malobi gangi gingi Yohana jabia jakaalandila bandu Lijambu la Amboni nakahingamaki ang'anambua indela yabu. 19 Lakini Yohana andosa Helodi nkolongu juku ku Galilaya, ndaba anzukwi Helodia, nhwanu waka ndongu waki, na majambu gangi gingi giliha gajatei Helodi. 20 Helodi jajonzukiya ubaja waki sunkukonga Yohana mkipungu. 21 Bandu boti pajajomula kwaabatisa, ndieno Yesu batenda kumbatisa, na pajabiya jakaloba, mahundi gatenda kuyekuka, 22 na Loho jaka Sapanga anhulukiya jabi na nhyege ngati ngunda. Jajowanika sauti kuhuma kunani kwaka Sapanga, "We wamwanango jonugupaile, gutei kunenganelo." 23 Yesu ejatumbulya lihengu jabi na yaka makomi matatu, na bandu baambusiya jombi mwana waka Josepu, mwana waka Heli. 24 Heli jabi mwana waka Matati, Matati jojabi mwana waka Lawi, Lawi jojabii mwana waka Meliki, Meliki jojabii mwana waka Yanai, Yanai jojabii mwana waka Josepu, 25 Josepu jojabi mwana waka Matatiasi, Matatia jojabii mwana waka Amosi, Amosi jojabii mwana waka Nahumu, Naumu jojabii mwana waka Hesili, Hesili jojabii mwana waka Nagai, 26 Nagai jojabi mwana waka Maati, Maati jojabii mwana waka Matatia, Matatiasi jojabii mwana waka Shemeni, Shemeli jojabii mwana waka Yoseki, Yoseki jojabii mwana waka Yuda, 27 Yuda jojabi mwana waka Yohanani, Yohanani jojabii mwana waka Lesa, Lesa jojabii mwana waka Zelubabeli, Zelubabeli jojabii mwana waka Shetieli, Shetieti jojabii mwana waka Neli, 28 Neli jojabii mwana waka Meliki, Meliki jojabii mwana waka Adi, Adi jojabii mwana waka Kosamu, Kosamu jojabii mwana waka Elimadamu, Elimadamu jojabii mwana waka Eli, 29 Eli jojabi mwana waka Yoshua, Yoshua jojabii mwana waka Eliezeli, Eliezeli jojabii mwana waka Yolimu, Jolimu jojabii mwana waka Matati mwana waka Lawi, 30 Lawi jojabi mwana waka Simoni, Simoni jojabii mwana waka Yuda, Yuda jojabii mwana waka Josepu, Josepu jojabii mwana waka Yonamu, Jonamu jojabii mwana waka Eliakimu, 31 Eliakimu jojabi mwana waka Melea, Melea jojabii mwana waka Mena, Mena jojabii mwana waka Matata, Matata jojabii mwana waka Natani, Natani jojabii mwana waka Daudi, 32 Daudi Jojabi mwana waka Yeso, Yeso jojabii mwana waka Obedi, Obedi jojabii mwana waka Boazi, Boazi jojabii mwana waka Salumoni, Salumoni jojabii mwana waka Nashoni, 33 jojabi mwana waka Aminadabu, mwana waka Alimini, mwana waka Heziloni, mwana waka Pelesi, mwana waka Yuda, 34 jojabi mwana

waka Yakobu, mwana waka Isaka, mwana waka jangu, ndaba juhagwi nenga naapelakya Ahagu Ibulahimu, mwana waka Tela, mwana waka Naholi, Lijambu la Amboni. Jundumiki naalandila apungwa 35 jojabi mwana waka Selugi, mwana waka Leu, kulekakewa, na banga kulinga biitenda kulinga. mwana waka Pelegi, mwana waka Ebeli, mwana Jundumiki kagombo bandu bababone, 19 nukupwaga waka Sala, 36 jojabi mwana waka Kainamu, mwana masoba gahikiki gaka Bambu kagombo bandu baki." waka Alifikisadi, mwana waka Shemu, mwana waka 20 Yesu ejajomula kusoma, japunga kitabu se sela, Noa, mwana waka Lameki, 37 jojabi mwana waka ampeka ntumi, ndipala nukutama pai. Bandu boha Metusela, mwana waka Enoki, mwana waka Yaledi, bababi nkati mu nyumba jukuketangane Ayaudi mwana waka Mahalaleli, mwana waka Kainamu, 38 butupila mihu. 21 Najombi jaapwagila, "Lihandiku lende jojabi mwana waka Enoshi, mwana waka Seti, mwana lenzowini litimi lelenu pamwakabii mwakajoani." waka Adamu, jojabi mwana waka Sapanga.

4 Yesu jahuma ku losi luku Yoludani koni jutweli

Loho jaka Sapanga na Loho jaka Sapanga jundongua mbaka pulukoba. 2 Hoku jalengwa ni Lijobi kwa masoba makomi nu nsesi. Mumasoba ge gala goka ngasejakuliki sokapi na masoba ge gala egajomuka jilijoannya inzala. 3 Lijobi lumpwagila, "Ana we wa Mwana waka Sapanga, gulipwagila libu lende libiya libumunda." 4 Lakini Yesu ampwagila, "Aandiki, 'Mundu ngasejutama sa kula libumunda pena.'" 5 Ndipala, Lijobi lundongua Yesu mbaka pikitombi kilasu, nukundangi kwa mala jimwa ukolongu woti gupundema poka. 6 Lijobi lumpwagila, "Nagupekia ubambu ukolongu nu ulumbi, ndaba yoti ambeki nepani, nane niwesa kumpeke mundu jokapi jonumpai. 7 Nagupekia yeniey yoka, ana gung'ungamali." 8 Yesu ampwagila, "Aandiki, 'Gungungamalya Bambu Sapanga waku, nukuntumaki jombi pena.'" 9 Ndieno Lijobi lunzukua Yesu mbaka ku Yelusalem nukumbeka kunani pikibekubeku sikipaga sa Nyumba jaka Sapanga. Ampwagila, "Ana we wa Mwana waka Sapanga, ulilekala toka pamba mbaka pai. 10 Ndaba ahandiki, 'Sapanga jaalagalakya atumi baki bu kunani kwaka Sapanga bugulonda.' 11 'Nabombi bagujukua mwamaboku gabu, wallkobando kugolu kwaku pililibo.'" 12 Lakini Yesu ampwagila, "Aandiki, 'Gwanndenga Bambu Sapanga waku.'" 13 Lijobi palajomula kundenga Yesu kwa kila sindu, andeka kipindi kisokopi. 14 Ndi Yesu ejakelubukiya kundema uku Galilaya, koni jutweli makili ga Loho jaka Sapanga. Majambu gaki gaenia ku Galilaya na ndema ya pambipi. 15 Jombi jabiya jaabola bandu mu nyumba yabu yukuketangane Ayaudi, na bandu boha batenda kundumbali. 16 Ndieno, Yesu jakelubuka ku Nazareti, pandu pajukoli. Lisoba lu Kupomulela, jajenda mu nyumba jukuketangane Ayaudi ngati ejayobalile. Jajema nukusoma Maandiku ga Sapi kwa sauti. 17 Bumpeka kitabu saka Isaya jojabii Mlotu waka Sapanga. Ejayekula, japaketannya pandu paahandiki, 18 "Loho jaka Bambu jubi panani

20 Yesu ejajomula kusoma, japunga kitabu se sela, ampeka ntumi, ndipala nukutama pai. Bandu boha Metusela, mwana waka Enoki, mwana waka Yaledi, bababi nkati mu nyumba jukuketangane Ayaudi mwana waka Mahalaleli, mwana waka Kainamu, 38 butupila mihu. 21 Najombi jaapwagila, "Lihandiku lende lenzowini litimi lelenu pamwakabii mwakajoani." 22 Bandu boti bundongaliya sapi, balwehuka na malobi gaki ga sapi gajabia jakapwaga. Bapwaga, "Boo, jonzo le nga mwana waka Josepu?" 23 Yesu jaapwagila, "Manyiki mwibwgila lilobi lende, 'Wa sing'anga gulilamisa wamwete!' Kabee mwipwaga, 'Goa gatujowini guhengiki ku Kapelinaumu, enu ugatenda kabee pamusi jaku pambane.'" 24 Yesu jaendaliya kupwaaga, "Sakaka numpwagi, mlotu ngasebunzetake pamusi jaki. 25 Nzooannya! Sakaka numpwagi kwakabi na aka mbomba bingi buku Izilaeli baawii alomi babu kipindi saka Elia. Masoba ge gala ngasejakuniki iyula kwa miyaka mitato na miyei sita, japiti inzala ngolongu nndema we woti. 26 Hata hela Elia ngasebuntumiki kwaka mundu jokapi joawii alomi baki juku Izilaeli, ila pe kwaka mbomba joawii alomi jojutamika ku Selefati nndema juku Sidoni. 27 Mumasoba gaka Elisha jojabii mlotu waka Sapanga kwabii na bandu bingi bababi aleiki. Ngamundu jokapi jojalamiki ila pe Naamani mwenei juku Silia." 28 Bandu boha bababii mu nyumba jukuketangane Ayaudi pabajowana malobi ge haga bayomiki ngamaa. 29 Bajema, bunkamula Yesu kwa makili nunkangi kunza ja musi, bumpelika kunani jikitombi pabasengiki musi wabu. Bumpelika pukegi jilikemba bapala bunkangila pilikemba, 30 lakini Yesu jwapeta pikilanda jabu nukuyetuanu. 31 Ndipala Yesu jahuluka mbaka ku Kapelinaumu musi uku Galilaya. Misoba lu Kupomulela jabiya jaabola bandu. 32 Basangia uwesu gojabinaku pajabiya jutenda kubola. 33 Mnyumba jukuketangane Ayaudi, jabi mundu jwini kilombu, jajamalya nukupwaga, 34 "Gupala gututenda ki twenga wa Yesu uku Nazareti? Guhikiki le kutukoma? Nenugumanye, wehapa ntumisi wa Sapi waka Sapanga!" 35 Yesu jikilakalya kilombu se selo, "Tumbala! Gumboka mundu hoju!" Kilombu suhabua pai mundu we jola palongi ja bandu boha, nukumpita bila kunhumisa. 36 Bandu boka basangii ngamaa, bakapwagannya, "Ganiaga mabolee bole? Mundu we hoju jubii nu uwesu na makili gukulakali, kilombu na sombi nukunzoanelu." 37 Ndieno majambu gaka Yesu gaeni pundema poti puku Galilaya. 38 Yesu

jaboka munyumba jukuketangane Ayaudi, jajenda gulobo homba nukupeleka kunyumba.” 11 Ndienu, munyumba jaka Simoni. Jaakolila akoanu baka simoni pabaleta pe minhwatu jela pulutengu ju nhanga, alwala homa ingali, nabombi bundoba Yesu jalalisa. bagaleka goti, nukunzengale Yesu. 12 Yesu ejabi 39 Ndienu Yesu jahika nukujenda pambipi najombi, musi gumu, kati ja misi ja hoku, jahika mundu jumu nukujilakali homa je jela. Homa je jela jumboka, jojuleliki nyhega joti. Nngonzu we hoju eambona apalapa jatenda kujumuka, nukutumbuli kwaatelake Yesu, jahabuka sukunzinamii, nukundoba Yesu, posu. 40 Lyoba palabiya lakajingala, bandu bundetila “Bambu, nagupai guwesa kunyambisa.” 13 Yesu Yesu agonzu ba kila namuna, najombi jaabekila janyoosha kuboku, angusa nukupwaga, “Mbalal maboku gaki kwa kila nngonzu, nakwaalamisa Gunyambisika!” Apalapa kuleleka kwatenda kumboka. boti. 41 Ilombu yaapita bandu bingi, yajamalia koni 14 Yesu ampwagila, “Wampwagi mundu jokapi. Ila yakapwaga, “Wehapa Mwana waka Sapanga!” Lakini gujenda, ukililangia kwaka nngolu nkolongu ukapia Yesu jillakaliya na ngasejjijetakali kupwaga sokapi, litambiku ngati Musa ejulagalakya, ili bandu boti ndaba yumanyiki jombi ndi Kilisitu Nkombosi. 42 abona wehapa gulamike.” 15 Lakini majambu gaka Kilabu jaki pulukela Yesu jajenda kunza ja musi Yesu gagoanika ngani kila pandu. Bandu bingi bahika pandu panga bandu. Bandu batumbulya kuntaputa, kunzoane na bapala jaalamisa magonzu gabu. 16 ebumbona bumpengalya jiiboka. 43 Lakini Yesu Lakini Yesu kila mala jwajenda pandu panga na jaapwagila, “Ahelaha mbaalika kaalandi bandu Lijambu bandu, kola andoba Sapanga. 17 Lisoba limu Yesu la Amboni lu Ubambu Ukolongu waka Sapanga mmisi pajabiya jutenda kubola, Afalisayu bangi naka abola jengi kabee, ndaba ndi sejundumi Sapanga kuhenga.” 44 Ndienu jwaendalya kaalandi bandu mu nyumba nuku Yelusalemu, babi pala. Makili gaka Bambu gabia yukuketangane Ayaudi buku ndema uku Yudea.

5 Lisoba limu, Yesu jabiya jujemiki pulutengu juhanga uku Genesaleti na papuje bandu batei kuntwelale koni babiya anyongaliti, baojoannya Lilobi laka Sapanga. 2 Jijibona minhwatu jibeli mulutengu ju nhanga, jebijileka alobo homba bababia abokani apiti kutabulana ilepa yabu. 3 Yesu jajingala munhwatu gumu waka Simoni, ampwagila Simoni juhegakya nhwatu kuhuma mulutengu ju nhanga mbaka mmasi. Ndipala jatama pai nukugubola nsambi wa bandu koni jubi munhwatu. 4 Pajajomula kubola, ampwagila Simoni, “Gukanga nhwatu we hogu mbaka papanyoliki ndienu wakalekala ilepa yaku mmasi gulopua homba.” 5 Simoni ampwagila, “Bambu! Tuhengiki lihengu likolongu le heli kelukelu bila kupata sindu sokapi. Lakini ndaba gupwagi wehapa, nyenda kuleke ilepa mmasi.” 6 Balekala ilepa yabu mmasi na balopwi homba hingi ngamaa, mbaka ilepa yabu yatumbulya kujenduka. 7 Henu baakema ajabu bababi mu nhwatu gongi ahika kwaajangati. Bahika, batwelakiya minhwatu joti mibeli homba mbaki yapala kuhoibe mmasi. 8 Simoni Petili ejagabona ganiaga, ampegila magoti Yesu koni jakapwaga, “Bambu boka palongi jangu ndaba nepani mii na mahakau!” 9 Simoni pamu na ajaki boa basangia ndaba ja homba hingi yebalopula. 10 Yakobu na Yohana bana baka Zebedayu, bababii aloi ajaki Simoni batenda kusangaa ahelaha. Yesu ampwagila Simoni, “Wijogopa, tumbuka sajenu nukuendele nagutenda gubia waaleta bandu kwangu ngati ewabii

gulobo homba nukupeleka kunyumba.” 11 Ndienu, pabaleta pe minhwatu jela pulutengu ju nhanga, bagaleka goti, nukunzengale Yesu. 12 Yesu ejabi 39 Ndienu Yesu jahika nukujenda pambipi najombi, musi gumu, kati ja misi ja hoku, jahika mundu jumu nukujilakali homa je jela. Homa je jela jumboka, jojuleliki nyhega joti. Nngonzu we hoju eambona apalapa jatenda kujumuka, nukutumbuli kwaatelake Yesu, jahabuka sukunzinamii, nukundoba Yesu, posu. 13 Yesu Yesu agonzu ba kila namuna, najombi jaabekila janyoosha kuboku, angusa nukupwaga, “Mbalal maboku gaki kwa kila nngonzu, nakwaalamisa Gunyambisika!” Apalapa kuleleka kwatenda kumboka. boti. 14 Yesu ampwagila, “Wampwagi mundu jokapi. Ila yakapwaga, “Wehapa Mwana waka Sapanga!” Lakini gujenda, ukililangia kwaka nngolu nkolongu ukapia Yesu jillakaliya na ngasejjijetakali kupwaga sokapi, litambiku ngati Musa ejulagalakya, ili bandu boti ndaba yumanyiki jombi ndi Kilisitu Nkombosi. 15 Lakini majambu gaka Kilabu jaki pulukela Yesu gagoanika ngani kila pandu. Bandu bingi bahika pandu panga bandu. Bandu batumbulya kuntaputa, kunzoane na bapala jaalamisa magonzu gabu. 16 ebumbona bumpengalya jiiboka. 17 Lisoba limu Yesu la Amboni lu Ubambu Ukolongu waka Sapanga pajabiya jutenda kubola, Afalisayu bangi naka abola jengi kabee, ndaba ndi sejundumi Sapanga kuhuma misi juku Galilaya, ku Yudea ba malagalaki kuhuma misi juku Galilaya, ku Yudea nuku Yelusalemu, babi pala. Makili gaka Bambu gabia pamu najombi jakalamisa agonzu. 18 Apalapa bandu bangi bahika antogwi mundu jumu jojulei angoniki pu mpandu, bapala kunzingi nkati ili bummbeka palongi jaka Yesu. 19 Lakini ndaba ju nsambi wa bandu, ngasebawesiki kunzingi nkate. Ndienu, bakwela panani ju nhagaa bahotula lihotu likolongu punhagaa nukunhulu jojulei we jola pikilanda ja bandu nukumbeka palongi jaka Yesu pamu nilipega laki. 20 Yesu ejukubona kuhoabe kwabu, ampwagila mundu jojulei, “Nkosiwango, gulekakiwi mahakau gako.” 21 Abola ba malagalaki na Afalisayu batumbulya kulilaluki beni, “Boo, hajo mundu bo joantondo Sapanga? Nya jojuwesa kulekake bandu mahakao? Sapanga kajika jojuwesa kwaalekake bandu mahakau!” 22 Yesu jagamanyiki mawasu gabu, jaalalukya, “Nhwasali kike mmyojo jino? 23 Sa sekijojwika, kupwaga, ‘Gulekakiwi mahakau,’ au kupwaga, ‘Jema gujendaje?’ 24 Ndienu, mbala mmanyia Mwana waka Mundu jubi nuuwesu punderma ukulekake mahakau ga bandu.” Papuje ampwagila mundu jojulei we jola, “Jema, jukua lipega laku gujenda kuyumba jaku.” 25 Apalapa, mundu we jola jajema palongi jabu, jajukua lipega laki. Jajenda kunyumba jaki koni akundumbalya Sapanga. 26 Boti basangii ngamaa! Bajogupa nuku nndumbali Sapanga koni awpaga, “Lelenu twagabweni majambu gagasangasa!” 27 Egapeta ganiaga, Yesu jipita kunza ambona jojujopa kodi jumu joankema Lawi, jutemi mu nyumba jukulepe kodi. Yesu ampwagila, “Nyengalya!” 28 Lawi jajema, nukukileka kila sindu nukunzengale Yesu. 29 Ndipala Lawi antendila Yesu tipati ngolongu kunyumba jaki. Nilikundi la bandu

likolongu la baajopa kodi na bandu bangi babia akula jikimanyiki sebawasalya, ampwagila mundu jojulei pamu najombi. **30** Lakini Afalisayu bangi naka abola kuboku jola, "Hika gujema pikilanda pamba." Mundu ba Malagalaka baayomila banafunzi baki bakapwaga, we jola jajema nukujenda kujema pikilanda. **9** Ndipala "Ndaba jaki nkula na kunywa pamu na bandu bajopa Yesu jaapwagila, "Nundaluki mwanganya, boo, mu kodi na baabi na mahakao?" **31** Yesu jaajibua, Lisoba lu Kupomulela sapi le kuhenga lijambu la "Babii bomi ngaseampala sing'anga, ila baabi agonzu sapi au kuhenga lijambu lilyaa, kundamisa mundu ndi babumpala sing'anga. **32** Ngasenhikiki kakema au kunkoma?" **10** Jaalinga bandu boti bababi pala, bandu baamboni palongi jaka Sapanga, ila babi na ampwagila mundu we jola, "Nyoosa kuboku kwaku." mahakau, ajetaka mahakau gabu." **33** Bandu bangi Jahenga ngati Yesu eampwagila, nu kuboku kwaki bumpwagila Yesu, "Banafunzi baka Yohana mmbatisa kwatenda kulama. **11** Lakini bombi bayomiki ngamaa mala jingi apunga nu kuloba, hata banafunzi baka batumbulya kupwagani sindu siliyya sukuntenda Yesu. Afalisayu ahenga ahelahe. Lakini banafunzi baku **12** Mmasoba gala Yesu jajenda kukitombi, jatama akula na kunywa." **34** Yesu jaajibua, "Boo, nhwesa le kelukeluku akundoba Sapanga. **13** Ekwakusa, Yesu kwaapenga babaakkiki pandoa kula posu na akati jaakema banafunzi baki. Jaahagula banafunzi komi na abii na bambu jojupunga ndoa? Ngakuwesikana! **35** abeli nakakema atumi. **14** Bajahagula be ndi Simoni, Lakini lisoba lihika bambu ndoa pabamboa kati jabu, joampenia Yesu liina Petili na Andilea nnuhuna waki muda we hogu ndi pabipunga kula posu." **36** Yesu na Yakobu na Yohana na Pilipi na Batolomayu. **15** jaapwagila lilenganu lende, "Mundu ngasejuseku Matei na Tomasi na Yakobu mwana waka Alufayo kibambu si ingobu inyai nukusone mwiingobu jejlai. na Simoni jowankemika Zelote, mundu jojukomane Ana jutei hela, kijendula ingobu jejlai jejela, ni nndema waki. **16** Yuda mwana waka Yakobu na Yuda kibambu si ingobu inyai ngasilengani ni ingobu Isikaliote, joang'alumbuka Yesu. **17** Yesu pajahuluka jejlai je jela. **37** Nga mundu jojujege divai inyai pikitombi pamu na banafunzi baki, jajema puubamba mumipuku jealenganaki na ngosi ja mwandi. Ana jutei ni likundi likolongu la banafunzi baki. Bandu bingi hela, divai inyai jela jitenda kututumuka nukujendu bababi pala bahuma nndema yoka yuku Yudea, mipuku jealenganaki na ngosi je jela, divai jitenda na Yelusalemu na babahuma nndema yoka yuku kujitika ni mipuku jealenganaki na ngosi jitenda kumbwani ja Tilo na Sidoni. **18** Bandu haba bahika kuhalabika. **38** Lakini bandu abeka divai inyae kunzoane Yesu nu kulamiswa magonzu gabu. Kabee mumipuku jealenganaki na ngosi inyae! **39** Nga bandu baang'alika ni ilombu bahika nukulamiswa. mundu jojupala kunywa divai ja mwandi na divai inyai, **19** Bandu boa bapala kunngusa Yesu, ndaba makili ndaba jipwaga, 'Divai ja mwandi ndi ja sapi.' **20**

6 Lisoba limu lu Kupomulela Yesu jabiya jupeta pikilanda ja matui gi inganu. Banafunzi baki batumbulya kupanyu ipambiku yi inganu, bapulua inganu yaki kwa maboku, nakula. **2** Afalisayu bangi andalukiya, "Ndaba jakii nhenga lijambo leakaniki kutenda Lisoba lu Kupomulela?" **3** Yesu jaalalukya, "Boo, ngasensomiki lee sejaengha Daudi pamu na ajake pababii ni inzala? **4** Daudi jajingala mu Nyumba jika Sapanga, jajukua mabumunda gabumpekyea Sapanga, nakula. Kabee gangi jaapekyea ajaki. Malagalaki gaka Musa gunkana mundu jokapi kula mabumunda ge haga ila agolu pena ndi baatakiwa kula." **5** Ndipala Yesu jaapwagila, "Mwana waka Mundu jubi nuwesi Misoba lu Kupomulela." **6** Lisoba lengi lu Kupomulela Yesu jajingala kubola mu Nyumba jukuketangane Ayaudi. Mu nyumba mola jabi mundu jojulei kuboku kwaki kwa malele. **7** Aka abola bangi Malagalaki na Afalisayu bapala apata kikopakale sukunkamuli Yesu. Henu babia ardingali ngamaa ana andamisa mundu Lisoba lu Kupomulela. **8** Lakini Yesu

28 Mwapengila bandu bala babundiga, nakalobe jake. Ndaba mundu julonge gagatweli mmwoju kwaka Sapanga bandu babuntende galiya. 29 jake." 46 "Ndaba jakii nngema, 'Bambu, Bambu,' Mundu ana jugulapwi lituku limu, gung'anumbukiya nakoni ngasenntenda ganumpwagila ntenda gala? 47 ni lituku lengi, mundu najugunyagiki puti jaku, Nampekyia lilengana lelilengana na mundu jojupalika gundekila jujukua ni likoti laku. 30 Jokapi jojuguloba kuhika kwangu nenga. Jojupalika kuhika kwangu sindu gumpekiya, na mundu jojugunyaga hindu ndi mundu jojujoane malobi gangu nakugahenga yaku gwipala jugukelubukiya. 31 Mwatendila bandu ngati ekupalika. 48 Hoju julengana na mundu, banhengila ngati empala buntendila mwanganya." jojusenga nyumba, sukuhemba pai ngani pililibu, 32 "Anamwapai babumpala mwanganya pee, boo, nukusenga nyumba je heji panani jaki. Esahika kikoka mwiipata nhupi bole? Hata baabi na mahakau baapala ngasesawesa kujinyua nyumba, ndaba basengiki babapala bombi! 33 Ana mwahengi ga sapi bandu sapi. 49 Lakini jokapi jojujoana malobi gangu bila babuhenge mwanganya ga sapi mwiipata mbengee kugatenda ngati ekutakiwa, hoju julengana na mundu bole? Hata baabi na mahakau ahenga ahelahela! 34 Kikoka esahika, masi gjijinya nyumba nukujihabu, na Ana mwaakopisi bandu banhobale bundepa, boo, mwiipata mbengee bole? Hata baabi na mahakau nyumba joti jatenda kubomboka!"

baakopesa ajabu nu kuhobale bakelubukya." 35

"Lakini mwaapala babunsuki mwanganya nakatende gasapi, mwaakopisa bila kunhobale kunkelubuki. Ndienu hupi jinu jibia ngolongu kunani kwaka Sapanga na mwiibia mwabana baka Sapanga jojubi kunani ngani. Ndaba jombi jwa amboni kwa bandu banga kunsengu na bandu abaya. 36

Mmbia ni ikia ngati Atati binu ebii ni ikia. 37

"Mwaatemu bandu bangi na Sapanga ngajantemu. Mwaang'alisa bangi na Sapanga ngajanng'alise, mwaalekakya bangi na Sapanga jaanndekakya mwanganya. 38 Mwapekia bandu bangi yeapala na Sapanga jampekyia, nanamu mwijijopa kipemu sekitweli mukuboku mbaka kujitika. Ndaba kipemu sentumi kwa bandu bangi, Sapanga jitumia kipemu sese kwinu." 39 Ndienu Yesu jaapwagila lilengana lende, "Boo, jwanga kulinga le juwesa kundongo jwanga kulinga nnzake? Ngahela! Boti biabukiya mulibomba. 40 Mbbolee ngaseampeta mmbola wake, lakini mbbolee anajujomwi kubolwa kwaki jukuba ngati mmbola wake. 41 "Ndaba jakii ukibona kijola mmihi juku nnzaku, lakini ngaseulibona lumbagau lolubii nndiu jaku? 42 Guwesa boo, kumpwagi nndongu wako, 'Nndongu wango, leka nuguboi lumbagau nndiu jaku,' na wamweti ngaseulibona ijola lelibii nndiu jako? We ulikopake waamboni! Guboa oti ijola lelibii nndiu jaku, ndieni wiilinga sapi nukukibona kijola sekibii nndiu juku nndongu waku. 43 "Nkongu wa sapi ngasegubeleka matunda giliya, wala ngakuba nkongu uliya gogubeleka matunda ga sapi. 44 Bandu bugumanya nkongu kupete matunda gaki, lakini bandu ngakuwesa kutongo matunda gabagakema tini kuhuma mumi gwandu, wala ngaseatongo zabibu kuhuma mmbigili. 45 Mundu jwa amboni jupia gagabi ga sapi kuhuma gajagabei mmwoju jaki, na mundu juliya jupia gagabi giliya kuhuma nkati gagabei mmwoju

jabia mwana wa kanzika kwaka mmbomba joawi abola ba Malagalaki, bakana gajalagalakiya Sapanga alomi. Nu nsambi wa bandu wa musi gola wabi pamu kwabu, kabee bakana kubatiswa na Yohana. **31** nu mmbomba we jola. **13** Bambu ejumbona mmbomba Yesu jaendaliya kupwaga, “Boo! Bandu bikibeleku jola, ambonila ikia, ampwagila, “Wilela.” **14** Ndipala senze alengana na kike? Alengana na sindu bole? **32** Yesu, jajenda kukamu uleli we gola, na bababia Alengana ngati bana baabii kugulio. Akemana beni na atotwi uleli gola batenda kujema. Yesu japwaga, beni ‘Tunzemb i mapenenga, lakini ngasemwahiniki! “Nkomboo! Nugupwaji jumuka!” **15** Nkombu jojawi we Tunzemb mihambu ja malelu, lakini ngasemwaleile! jola jatenda kujumuka, nukutumbuli kulonge. Yesu **33** Ndaba Yohana Mmbatisa jahikiki, jukubika jupunga ankabisa nkombu we jola kwa amabaki. **16** Bandu kula wala ngase jukunywikaje, nanamu mwawpaga, boka batenda kujogopa nukundumbali Sapanga koni ‘Yohana jubi ni ilombu!’ **34** Mwana waka Mundu bakawpaga, “Mlota nkolongu jupitii kati jitu. Sapanga juhikiki, jukula na kunywa, nanamu mpwaga, ‘Mundu juhikiki kwaajangati bandu baki.’ **17** Majambu gaka jonzo jukula ngamaa na julobe ngamaa, nkosi jwa Yesu gaeniya mu Yudea mwoka na ndema ya bandu baajopa kodi na baabi na mahakau!” **35** Lakini pambipi. **18** Banafunzi baka Yohana Mmbatisa bajenda malangu gaka Sapanga galangi sakaka kwa bandu nukumpwagi Yohana majambu goti gajahenga Yesu. boka babunzetaki.” **36** Mfalisayo jumu ankokiki Yesu Najombi jaakema banafunzi baki abeli, **19** jaatuma kula posu ja pakamii kunyumba jaki. Yesu jajingala ku kwaka Bambu bukundalukya, “We lee ndi jojapwaga nyumba jaka Mfalisay we hoju, nukutama kula posu. Yohana Mmbatisa guhika, au tundendalya jonge?” **37** Pa musi je pala jabii nyongo jumu jwana mahakau. **20** Banafunzi bala pabunhikila Yesu bumpwagila, Ejwajowana Yesu jukula mu nyumba jaka Mfalisay “Yohana mmbatisa jututumiki kwaku tugulalukya, ‘We hoju, mmbomba jahika nilisupa lebalenganaki kwa lee ndi jojuhika, au tundendalya jonge?’” **21** Kipindi malibu ga alabasita lelabii na mahuta gaganungii aselase, Yesu jabiya jaalamisi agonzu bingi ngamaa, sapi. **38** Mmbomba we jola jajema pambipi na magolu japia bandu bingi ilombu na kwaajangatii banga linga gaka Yesu, koni julela na maholi gaki gahabukya kulinga. **22** Ndien, Yesu jaajibua banafunzi baka mmagolu gaka Yesu. Ndipala jagahungula magolu Yohana Mmbatisa, “Nnzendannya mukumpwagila gaka Yesu kwa majunzu gaki, nukugasonzoo magolu Yohana gamwagabweni na ganzoini, banga linga henu nu kugapakia mahuta. **39** Mfalisay joankoka Yesu atenda kulinga, na ilema atenda kujenda na baaleliki jola pajagabona haga, jawasalya mmyoju jaki, “Mundu atei kunyambisika na bangajoa atenda kujoana na ajo ana sakaka mlota waka Sapanga, jakamanya baawii ateikuyoka na ahagu baalandi Majambu ga mmbomba joankamwi ajo jubii boo, jakamanya Sapi. **23** Jupengaliwi mundu jojuhbale nepani!” **24** jubii na mahakau.” **40** Yesu ampwagila Mfalisay Ndien, banafunzi baka Yohana pababia abohi, Yesu jola, “Simoni, mina sindu mbala kukugupwagila.” jatumbulya kwaapwagi bandu majambu gaka Yohana, Simoni jaajibua, “Ena mmbola, mbwagilaje.” **41** Yesu “Pamwajenda kulungwenza mwajenda kulinga kike? jatumbulya kupwaga, “Bandu abeli babii bunkopiki Boo, mwajenda lee kulinga ndai lelinskyu nu nhwae? mundu lupija, jumu jabia jukopiki lupija makomi **25** Boo! Henu mwajenda kulinga kike? Mwajenda hamsine, na jongi makomi nhwanu. **42** Pabasindwa lee kundinga mundu jojuweti ingobu yeinyambike? kulepa lupija lola, mundu we jola jojakopesa lupija Bandu baawata ingobu yeinyambiki nukutama kwa jaalekakyi boti abele. Boo nyanye katu jabu joampala laha, atama mumanyumba gu ubambu ukolongu! ngani mundu jojukopesa lupija jola?” **43** Simoni jaajibua, **26** Henu mwajenda kulinga kike? Mwajenda lee “Neholale joandekaki lupija lwangi ngani jola ampala kumbona mlota waka Sapanga? Heelo, sakaka lakini ngani jojukopesa jola.” Yesu ampwagila, “Gujibwiki mubweni nkolongu kupeta Mlota waka Sapanga. sapi.” **44** Ndipala Yesu ang'anumbukya mmbomba **27** Jonioju Yohana jobumpwaga mu Mahandiku ga we jola, nukumpwagi Simoni, “Boo gumbweni lee Sapi, Sapanga japwaga, ‘Nantuma ntumi wangu mmbomba jonzone? Nepani enyingala nnyumba jaku, jugulogulya, jojaguhandaliya indela jaku.’” **28** Ndien ngasewambeki masi gu kusamba magolu gangu, Yesu jaapwajila, “Numpwagi, Yohana Mmbatisa ndi lakini mmbomba jonzo jung'olwi magolu gangu kwa nkolongu kati ja bandu boti baabelikwi nu mmbomba. maholi gaki nukuputa kwa majunzu gaki. **45** Wehapa Lakini mundu jojubi nsoku mu Ukolongu waka ngasewanamuki sukunzonzo, lakini mmbomba Sapanga ndi nkolongu kupeta Yohana.” **29** Bandu boa jonzo tumbuka panyingala pambani ngasejakotwki pamu na baajopa kodi ebajowana ganiaga bajetakiya kubusu magolu gango. **46** Wehapa ngasewangalibisi indela jika Sapanga ndi ja sakaka na haba ndi sukumbaki mahuta kumutu, lakini mmbomba jonzo bababatiswa na Yohana. **30** Lakini Afalisay naka jumbaki mahuta gaganungi mwamagolu gango. **47**

Nugupwagi, ndaba julekakewa mahakau gaki gingi, ndaba jamang'aliku ga mahengu ga kila lisoba, henu jumbai ngani. Jojulekakiki mahakau kidogu, kutokule, kutogule, nukupala kuba na mali gingi hiliya, jupala kidogu." 48 Ndienu Yesu ampwagila mmbomba kwaatenda bandu haba biihendelee kulijetake lilobi we jola, "Gulekakiki mahakau gaku." 49 Bandu laka Sapanga. 15 Lakini imbeju yeyahabuki muluhombi bangi bajabi jukula naku batumbuliya kupwagani, lwa sapi ndi jilangi bandu bala babilijone lilobi laka "Hajo mundu boo jojuwesa kulekake mahakao?" 50 Yesu apwagila mmbomba jola, "Kuhobale kwaku kugukombwi. Jenda sulukwali."

8 Ebajomula ganiaga, Yesu jayongulitya mmusi ni kwijiji, koni jakalandila bandu Lijambu la Amboni lu Ukolongu waka Sapanga. Mwoha mojapetila jabi pamu na banafunzi baki komi na abeli, 2 jalongini kabee na aka mbomba bangi bababi Yesu jaapihihi ilombu nakwaalamisa magonzu. Aka mbomba be ndi Malia juku Magidala, jojabi Yesu ampihihi ilombo saba, 3 Yoana nhwanu waka Kuza, kilongosi wapasengu jaka Helodi na Susana na aka mbomba bangi bingi bababii apia hindu yabu hingi kunzangati Yesu na banafunzi baki. 4 Nsambi wa bandu gunzendila Yesu kuhuma kila musi, nu nsambi wa bandu gola pawaketangini pamu, Yesu jaapwajila lilenganu lende. 5 "Mpanda jajenda kukweta imbeju yaki. Ejwabia jukweta imbeju mulituhu, imbeju yengi yaabuka mwindela. Babapeta mwiindela batenda kuitimbana ni ijuni yakula imbeju ye yela. 6 Imbeju yengi yaabukiya puluhombi lolubii pililibu, payamela yatenda kunya na ndaba ubeibeii ngasegabii muluombi. 7 Yengi yaabukya pimikongu ja miya, mikongu ja miha yela heyakola yatenda kuihinia mimea jejela. 8 Yengi yaabuki muluombi lwa sapi, nayombi yamela nukupapa ilebi, kila jimu ja papa nu kujonzukeka mala miya jjimbeju jejapandiki." Yesu pajwapwaga hela japwaga kwa sauti, "Mundu jojubi na makutu gukojoane nujujowana!" 9 Banafunzi baka Yesu bundalukiya ndaba jililenganu lela, 10 Yesu jajibua, "Mmbanganya bunhwesisi kumanya indu ya sili ya Ukolongu waka Sapanga. Lakini bandu bangi mbwaga nabu kupete malengano, biilinga lakini biibona, ajowana lakini biihelewa sindu." 11 "Ndienu ndaba jililenganu le heli ndi jenze, imbeju jilangi Lilobi laka Sapanga. 12 Imbeju yeyahabuki mwindela, ilangi bandu babilijowane lilobe, lakini Lijobi lihika nu kuliboa lilobi mmyoju jabu, ili biihobale nu kulama. 13 Imbeju yeyahabuki puluhombi lolubi pililibu ilangi bandu bala babilijone lilobi, bilijopa nukutogule, ila ngase lijungi nkati ja myoju jabu ndaba ngaselibii ni mikega. Bilihobale kwa muda nsokopi, lakini kipindi si milengu ji lijobi akotoka kuhobale lilobi laka Sapanga. 14 Imbeju yeyahabuki mwi mikongu ja miha ilangi bandu bala babilijone lilobi laka Sapanga, lakini eaendale kidogu, lilobi laka Sapanga lihinywa nikiholu

ndaba jamang'aliku ga mahengu ga kila lisoba, kwaatenda bandu haba biihendelee kulijetake lilobi we jola, "Gulekakiki mahakau gaku." 16 Bandu laka Sapanga. 15 Lakini imbeju yeyahabuki muluhombi bangi bajabi jukula naku batumbuliya kupwagani, lwa sapi ndi jilangi bandu bala babilijone lilobi laka "Hajo mundu boo jojuwesa kulekake mahakao?" 16 Yesu apwagila mmbomba jola, "Kuhobale kwaku kugukombwi. Jenda sulukwali." Sapanga nukulikamu kwa mwaju wabu nukulihobale, nkuendele kuhenga ga gundengane Sapanga. 17 "Sokapi sebikhikhiki sibya pangwendu, na sokapi seyekali simanyikana nakuba pa gwenda. 18 "Ndienu nzepana na ganzowana, ndaba mundu jokapi jojubi na sindu bittenda kunzonzukela, lakini jwanga na sindu bannyaga hata kidogu sejawasali jubi nasu." 19 Anyongo na alongu baka Yesu batenda kunhiki, lakini ngasebawesiki kuhika pambipi jaki ndaba ju nsambi wa bandu. 20 Mundu jumu ampwagila Yesu, "Anyongo baku na alongu baku ajemiki kunza, apala kugubona." 21 Yesu jaapwajila, "Anyongo bango na alongu bango ndi babilijowane lilobi laka Sapanga nukulihenge lihengu." 22 Lisoba limwa Yesu jakwela munhwatu pamwa na banafunzi baki na kwaapwagi, "Tulombuka tujenda kwii junhangga." Ndipala, batumbulya sapwali. 23 Ebabiyia mwindela, Yesu jagosila lugonu. Apalapa kimbonga kikolongu satumbuka kupoga mu nhanga, masi gatumbuka kujingi nkati ju unwatu, boti baegaliya kuwa. 24 Banafunzi bunzendila Yesu nukunzumu nu kumpwaji, "Bambo, Bambo! Tutenda kuwa!" Yesu jajumuka nu kukilakali kimbonga se sela na majeba ga masi, nayombi yatenda kukotoka. Nunhangga watulia nuuu. 25 Ndienu Yesu jaalalukiya banafunzi baki, "Kuobale kwii kubi kwako?" Lakini bombi basangii, bajogopa koni bakapwaganya, "Boo! Jonujuwe nyanye? Mbaka jikilakali kimbonga na majeba nayombi itenda kunzowanela!" 26 Yesu na banafunzi baki baendaliya na sapwali, bahika kumbwani uku nnadema uku Gelasi, jejibii kwii junhangga uku Galilaya. 27 Yesu ejwabiyia juhuluka pee kuhuma munhwatu kumbwani, jwaketangana na mundu jojabii niilombu. Mundu we jola ngasejawatiki ingobu kwa masoba gingi, jukubika ngasejutama nkati ja nyumba, lakini jukubika jutama ku matengela. 28 Eambona pe Yesu, jalela nuku jileke pai palongi jaka Yesu nukujamali koni jakapwaga kwa sauti, "We wa Yesu Mwana waka Sapanga Wogubii Kunani Ngani! Boo gupala ki kwangu nenga? Nuguloba, gwing'alisa!" 29 Mundu we jola japwaga hela ndaba Yesu jabia jikipwagi kilombu se sumpita mundu we jola. Kilombu se hesi kikubika suntukali mundu we hoju mala jingi. Hata ana bandu babia bunzigali nkati koni

mumagolu na mumaboku babiya bunkongiki kwi Yesu japwaga, "Nemanyiki mundu jutei kung'usa, minyolu, lakini jombi jukubika jutenda kuseku. Kilombu ndaba nillijowani makili gangu gandei kumbita." 47 se sela kikubika sunzombate mbaka pulungwenza. 30 Mmbomba jola pajilibona ngasejuwesa kulihya, japitila Yesu andalukiya, "Lihina laku wa nyanye?" Anzbuba, koni jakabagaja sukujogopa. Jililekala pamagolu "Nsambi waalonda." Japwaga hela ndaba jabii ni gaka Yesu. Ndipala japwaga pa bandu boha ndaba ilombu hingi. 31 Ilombu ye yela yundoba Yesu jaipwajj ijenda ku libomba lilasu langa na mwisu. (Abyssos g12) 32 Pambipi na pala wabi nsambi nkolongu wa magolobi gatenda kula pikotombi. Ndipala ilombu ye yela pajabiya jakoni jakalongela, jahika ntenga kuhuma yundoba Yesu jijetakiya yagajingala magolobi, najombi 33 Ilombu yela waku juwile, ndaba jaki kunsumbu Mmbola?" 50 yumpita mundu jola, nukujingi mumagolobi gala. Lakini Yesu ejwajowana ganiaga apwgila Yailo, Nsambi wa magolobi gola gwatila pikheleu kikolongu "Gwijogopa, we guhobaliya pena, na mwana waku nu kujingii munhangga, nukuwele mmasi. 34 Alimu ba magolobi bala ebabona goti gala ga gahengiki, 35 Bandu bajenda kulinga ga gapiiti, pabahika na ahengo baka kamwali we jola. 52 Bandu boka kwaka Yesu, bumbona mundu jola joyumpitaa ilombu bandu Yesu heandamisa mundu jola. 37 Ndieno bandu bu nndema uku Gelasi saakamwi kiholu jutemi pambipi na Yesu, juweti ingobu, malangu gaki kikolongu. Ndipala bundoba Yesu juboka kwabu, jolai. Lakini Yesu jaapwagila, "Mwilela, ndaba kamwali gunkelubuki kabee. Bandu boka batenda kujogopa. 36 Bandu bala bababona lijambu lela baalandila bunheka Yesu ndaba babia amanyiki kamwali jola bandu Yesu heandamisa mundu jola. 38 Mundu jolai. 54 Ndipala Yesu ankamula kuboku kamwali kujewa munhwatu, nu kuboka. 39 "Gubuja ku nyumba wakaalandila bandu majambu goka makolongu ga juguhengi Sapanga." Ndieno, mundu jola jajenda musi goti nakaalandi bandu majambu ga junhengi Yesu. 40 Yesu ejwakelubuka upandi gongi gunhangga, nsambi nkolongu wa bandu gunzopa sukutogule ndaba boti batenda kundendale. 41 Ndieno jahika mundu jumu joakema Yailo, jojabii kilongosi jwa nyumba jukuketangane Ayaudi. Jililekala mwamagolu gaka Yesu, andoba jujenda kunyumba jaki, 42 ndaba kamwali waki wa kajika, jwana yaka komi ni mibebe, jwabiya juhegale kuwa. Yesu ejwabiyu jutenda kujenda, nsambi wa bandu gwatenda kunhinya pandi yoka. 43 Muunsambi wa bandu gola, jwabi mmbomba jumu pikilanda ju unsambi wa bandu gola, jojuwe jwabi mmbomba jumu ugonzu gukujahuka kwa miaka komi ni mibebe, kabee jwabiya jutumi hindu yaki hingi kwaka sing'anga, nga mundu jojawesa kunndamisa. 44 Mmbomba we jola ampwata Yesu sumunyuma, nukugusa mu lupeta lwi ingobu yaki, apalapala ugonzu waki hukujahuka watenda kulama. 45 Yesu jalalukiya, "Kanono! Nya jojung'usike?" Bandu boka batenda kukana. Petili japwaaga, "Bambu, nsambi wa bandu guguyongalwiti nukuguhinya." 46 Lakini

Yesu jaakema pamu banafunzi baki komi na abeli, jaapekia makili nu uwesu gwakaboa bandu ilombu, nakwalamisa agonzu. 2 Ndieno jaatuma ajenda bakaalandila bandu lijambu lu Ukolongu waka Sapanga nakalamisa agonzu. 3 Jaapwagila, "Mwiiitoto sindu sokapi emwijenda mwiindela, mwitoto ndonga, wala kibwahila, wala posu, wala lupija, wala ingobu ibeli. 4 Nyumba jokapi jemwijingala nukunzopa, mwakatama momu mbaka pamwiboka mwikijiji se hesi. 5 Bandu nabunkaniki kunzopa, mmbokaniya musi we hogu, nanamu emwibia ntenda kuboka mwikung'unda luhombi mwamagolu ginu jibija nginyuli kwabu jukunkana kunzwane." 6 Ndipala, banafunzi batenda kuboka, bapeta kila hijiji koni bakaalandila bandu Lijambu la Amboni nakalamisa agonzu kila pandu. 7 Nkolongu Helodi juku Galilaya, pajabona majambu goha gagahengika. Jajogupa ndaba bandu bangi babiya apwaaga, Yohana mmbatisa juyokiki. 8 Bandu bangi bapwaga Elia jutei kupitii, na bangi bapwaga jombi ndi jumu ja alota baka Sapanga ba mwandi, jutei kuyoka. 9 Helodi japwaaga, "Yohana mmbatisa we

nunsekwi kimutu, jo nyowana majambu gake hoju gangu, Mwana waka Mundu jaambonila iyonu mundu nyane?" Najombi japala ammbona. 10 Atumi bala we hoju pajihika mu ulumbi waki nu ulumbi wa pabakelubuka bumpwagila Yesu goha gabahengiki. Ahengo nu ulumbi wa atumisi ba asapi bu kunani Yesu jaajukua banafunzi baki nukujenda nabu pandu kwaka Sapanga. 27 Numpwagi sakaka, abii bangi panga na bandu kumusi uku Betisaida. 11 Lakini apamba ngabikuwi mbaka pabagubona Ukolongu bandu ebamanya kobapiti, batenda kunkagu. Yesu waka Sapanga." 28 Egapeta masoba nani tumbuka jaajopa, na kwaabola Ukolongu waka Sapanga egubii ejapwaga majambu ge gala, Yesu anzukua Petili nakalamisa boka babapala kulama. 12 Palajingala na Yakobu na Yohana bakwela pikitombi kundoba lyoba, banafunzi komi na abeli bala bunzendila Yesu Sapanga. 29 Yesu pababiya jakaloba, bumbona nukumpwagi, "Waapwagila bandu haba ajendaninya jakang'anumbuka pamihu, ni ingobu yaki yabia iyuu kwijiji ya pambipi na kwamatui bakataputa posu na kwejakweja. 30 Apalapa bandu abeli babia alonge pandu pukugone, ndaba pamba je pulungwenza." naku. Bandu be haba babia Musa na Elia, 31 13 Lakini Yesu jaapwagila, "Mwaapekia mwanganya babonikana abi muulumbi gukunani kwaka Sapanga poso akulaje." Nabombi bunzibia, "Twepani tubii kwaka Sapanga na bakalongila na Yesu lijambu la na mabumunda unhwano na homba ibele pena. kuwa kwaki kokwipitila ku Yelusalemu. 32 Petili na ajaki Boo gupala lee tujenda twabeti twakaalombila posu babi agosi lugonu, na pabajumuka bugubona ulumbi bandu behaba?" 14 Papuje babii akanalomi ngati waka Yesu, baabona na bandu abeli bajabi jujemiki elupu unhwano. Yesu jaapwagila banafunzi baki, nabu pamwa. 33 Musa na Elia pababia bakaboka, Petili "Mwapwagila bandu beaba atama malundumalundu ampwagila Yesu, "Bambu, sapi twe kutama pambane. ga bandu makomi nhwanu." 15 Banafunzi baki Tusenga indamba hitatu, simwa sako, simwa saka batenda ngati ejaapwagila, na bandu boti batama pai. Musa na sengi saka Elia." Lakini Petili ngasejamanyiki 16 Ndipala Yesu jaajukua mabumunda unhwano na sejikipwaga. 34 Petili ejwabiya jakalongila, gapitila homba ibeli yela, jalingalya kunani kwaka Sapanga mahundi nakaayekale, na banafunzi bajogopa ngamaa kwaka Sapanga, nukuipengee. Ndienu janukula liundi elaayekaliya. 35 Sauti japita kuhuma mulihundi, mabumunda nahomba, nakaapeke banafunzi baki "Jonzo ndi Mwanangu jonuwagwi, munzowaniya." baabagila bandu. 17 Bandu boha bakula, nukutupi. 36 Sauti ejatumbala, Yesu jabonikana jubii kajika Na banafunzi baki batondwi makombu gagaigali jaki. Banafunzi batumbala kinunu na ngasebumpwagi itonga yeyatweli komi ni ibeli. 18 Lisoba limu Yesu mundu jokapi sindu sebikibweni masoba ge gala. 37 jabiya kajika jaki andoba Sapanga. Banafunzi baki Elwhnika lukela Yesu na banafunzi baki atatu bahuluka babi bunzendila pajubii, najombi jaalalukiya, "Boo kuhuma kikitombi, nu nsambi wa bandu jatenda bandu awpaga ne nanyane?" 19 Nabombi bapwaga, kuketangana nabu. 38 Mundu jumwa mu nsambi "Bandu bangi awpaga we wa Yohana Mmbatisa, we gola jajamalia kwa sauti, jpwaga, "Mmbola! bangi awpaga we wa Elia na bangi awpaga jumu Nuguloba gundingaliya mwanango, ndaba jonioju kati ja Alota baka Sapanga ba mwandi jojuyokiki." mwanawa wakajika! 39 Kilombu kikuba kitenda 20 Najombi jalalukiya, "Mwanganya boo, mpwaga kuntukali nukunhenga jujamalia, sunzege kihindu ne nanyane?" Petili jpwaga, "Weapa ndi Kilisitu hindu, ni lihuluhulu lumpita kukanu nukuendale weguhumiki kwaka Sapanga." 21 Ndipala Yesu kunng'alisa na ngase sundekakeye kanyata! 40 jaakanakiya mwampwagi mundu jokapi lijambu le Naalobalakiya banafunzi baku bikiboha kilombu, lakini hele. 22 Ahelahe Yesu jaapwagila, "Mwana waka ngasebawesike." 41 Yesu jpwaga, "Mmbanganya Mundu jupalika kung'alika ngamaa nu kunkana aseja mwabandu bikibelevu sanga kuhobale na sekihobiki! na agolu akolongu na abola ba Malagalaki. Jwiitenda Boo ndama na mwanganya nukunhinakali mbaka kukomeka lakini jwiyoka mlisoba la tatu." 23 Ndipala lile?" Ndipala ampwagila mundu we jola, "Gunndeta Yesu jaapwagila bandu boha, "Mundu jokapi najupai mwanawaku we pamba." 42 Nkombu we jola kunyengale ne, kupalika julikana na majambu gaki ejwabiya anzende Yesu, kilombu se sela suhabua mweni nukujuku nsalaba waki, junyengaliya. 24 pai nukunzege kihindu hindu. Lakini Yesu jikilakaliya Mundu jokapi jojupala kugugombo womi waki mweni, kilombu, nukundamisa nkombu we jola nukunkelabu jitenda kuguhoa, lakini mundu jojuhoa womi waki kwa ahengo baki. 43 Bandu boka basangia ku ndaba jami ne jaguokuwa womi waki wamasoba uwesu nkolongu waka Sapanga. Bandu ebabiya goha. 25 Boo sanzangatiya kii mundu ana jupatiki kila bakona bakasangia majambu goha gajutei Yesu, sindu su punndema pane koni na julihoa mweni? 26 jaapwajila banafunzi baki, 44 "Nnzowaniya sapi Mundu jojumonee nepani iyonu pamu na mabolee malobi ganga gambala kumpwaji! Mwana waka

Mundu jupalika kunkabisa mwamaboku ga bandu.” hingipi, lakin bandu bukuhuna asokopi. Ndienu, 45 Lakini banafunzi baki ngasebamanyiki ndaba lilobi munndoba jwini lituhi jaatuma bandu bukuhusa mulitui heli, ndaba lijambu leheli babibia baahihiki kwabu ili laki. 3 Henu nnzendaniya, nuntuma mwanganya ngati biimanya, nabombi bajogipi kundaluki Yesu ndaba ja matoli gi likondoo pikilanda jiime. 4 Mwijuku lupija malobi haga. 46 Banafunzi baka Yesu batumbuliya wala mpuku, wala mitamaduni, wala mwandamuki kubisana nya jojubii nkolongu kati jabu. 47 Lakini Yesu jokapi mwindela. 5 Nyumba jokapi jemwakajingala, jamanyiki kuholale kwabu, ndipala anzukua mwana mwakatumbulya kwaalamu ana, ‘Lukwali lubia mu nsoku nukumbeka pambipi jaki, 48 ndipala jaapwajila nyumba jenze! 6 Najubi mundu jojupala lukwali, banafunzi baki, “Mundu jokapi joanzopa mwana nsoku lukwali lwinu lwibia naku mundu hoju lakin ana ngati jonzo kulihina langu, junyopa nenga. Na mundu ngase jubii mundu jojupala lukwali, lukwali lwinu jokapi jojinyopa nepani, ahelahe anzopa jojundumiki lwitenda kunkelabuki. 7 Ntama mu nyumba heji, nepani. Ndaba mundu jokapi jojubii nsoku kati jinu mwakakula nakunywa kila sebampekie, ndaba jibia nkolongu kupeta boti.” 49 Yohana jajangila jojuhenga lihengo jupalika kulepwa malepu gaki. kupwaga, “Bambu, tumbweni mundu jumu jakaapia Ntama mu nyumba jenhiki mwiboka kujenda nyumba ilombu kulihina lako natwe tunkana ndaba jombi nga jengi. 8 Musi gokapi gomwakajingala na bandu na jumu wito.” 50 Lakini Yesu ampwagila Yohana na bunzopiki mwakakula sindu sokapi sebukumpekie, 9 banafunzi bangi, “Mwankana, ndaba mundu jokapi mwaalamisa agonzu babi pala, na mwakaapwagila jwanga kupengana na mwanganya jubii pamu na bandu, ‘Ukolongu waka Sapanga guhegali kwinu.’ twee.” 51 Masoba gaka Yesu gukujukulika kujenda 10 Lakini nanzingi mmusi gokapi na bandu akaniki kunani kwa mahundi kwaka Sapanga pagaeliya, kunzopa, mwakapita, mkapetannya mwindela yabu Yesu japala kujenda ku Yelusalemu. 52 Jaatuma koni mwakapwaga, 11 ‘Hata luombi lwa musi winu atumi bundonguliya na ajenda mwijiji yuku Samalia gagakamulini mwamagolu gitu, tugakung’unda ndaba ili bukuhandaliya kila sindu. 53 Lakini bandu buku jinu kulangi ntei liyaha. Lakin mmanyia ukolongu waka Samalia ngase bunzopike, ndaba bamanyiki jujenda Sapanga gunhegali.’ 12 Numpwaji sakaka mlsoba lu ku Yelusalemu. 54 Banafunzi baki, aka Yakobu kutemu kwaka Sapanga bandu ba musi uku Sodoma na Yohana ebagabona haga, bundalukiya Yesu, awesa kuhinakali kutemuliwa na Sapanga kuliku “Bambu, boo gupala tundoba Sapanga juhuluwa bandu ba musiwe hogu! 13 “Misi mwikiboni mwa mwotu kuhuma kunani kwaka Sapanga gwatiniya bandu muku Kolazini! Msimwikiboni mwabandu buku titikitiki ngati ejatei Elia?” 55 Yesu jang’alumbukiya Betisaid! Ndaba ana ndondukela yeyahengika pala nakalakali. 56 Ndipala Yesu na banafunzi baki gakahengiki ku Tilo nuku Sidoni, bandu baapala bajenda mwikijji sengi. 57 Pababi mwiindela, mundu bakawata magunila nukupaki malihu ili kulangi alekaki jumwa ampwagila Yesu, “Nagupwata kwokapi kola mahakau gabu. 14 Mlsoba luku kutemu, bandu kowijenda.” 58 Yesu jaapwagila, “Mabwea gabi ni ba misi juku Tilo nuku Sidoni biiwesa kunhinakali imbaku yabu ni ijuni ibi ni ihui yabu, lakin Mwana kutemuliwa na Sapanga kupeta mwanganya. 15 Na waka Mundu ngasejubi na pandu pukupomulela wala mwabandu buku Kapelinaumu! Boo bantondabiya pukubeka kimutu saki.” 59 Yesu ampwagila mundu mbaka kunani kwaka Sapanga? Ngahela! Bandekala jongi, “Bwata.” Lakini mundu jola jpawaga, “Bambu mbaka koajenda bandu baawile!” (Had̄es g86) 16 Yesu gunendaliya hoti muja ku nyumba nakaataga atati jaapwaga banafunzi baki, “Mundu jokapi jojunzoane bango.” 60 Yesu ampwagila, “Waaleka baawi haba mwanganya, junyoane nepani, na mundu jokapi baataga ajabu, ila we gujenda ukalandila bandu jojunkana mwanganya, jungana nenga. Na mundu lijambu lu Ukolongu waka Sapanga.” 61 Mundu jokapi jojungana nenga, ankana jojundumiki nenga!” 17 jongi kabee ampwagila, “Bambu nagujengaliya lakin Mwoni katai bandu makomi saba na abeli bakelubuka lendaliya hoti nakaatabuka alongu bango.” 62 Yesu jaapwagila, “Mundu jokapi jojutumbuka kulema koni jaapwajila, “Nilibweni lijobi lakahabuka ngati unang’antu jakalinga munyuma ngasejuwesa kujangati sokapi ukitobi kuhuma kunani kwaka Sapanga kwaka mu Ukolongu waka Sapanga.”

10 Ndipala Yesu jasagula banafunzi bangi makomi saba na abele nakaatumta abeliabeli, bundonguliya kila mwikijji na kila pandu pajapala kujenda. 2 Yesu jaapwagila, “Ilebi yukuhusa ibii

kwaka Sapanga.” 21 Kipindi aselasela, Yesu jatoguliya ngamaka ku uwesu wa Loho jaka Sapanga, japwaaga, “Atati, Bambu jukunani kwaka Sapanga nu kundema, nukusengu ndaba majambu ganga gwaahihiki babi na malangu na asomi, nawe waalangi bana asoku! Atati, hela ndi ekugulengani.” 22 Ahelahela Yesu jaendaliya kupwaaga, “Atati bangu ambeki hindu yoka. Nga joammanyiki mwana ila Atati, wala joamanyiki Atati ila mwana, na boka Mwana bajwahagwi kwaayekuli kwaka Sapanga.” 23 Ndienu Yesu “Apengaliwi babagabona gamwagabona mwanganya! 24 Numpwagi sakaka, alota baka Sapanga bingi na aka bambu akolongu batokuliya bagabona gamwagabona mwanganya, lakini ngasebagabwene, nukuoane selo senzoane, lakini ngasebawesiki kujoane.” 25 Mbola wa Malagalaki jajema kundenga Yesu, nukundaluki “Mbola, ndenda kike anambai mbata womi wa masoba goa?” (aiōnios g166) 26 Yesu andalukiya, “Boo, aandiki kike mmalagalaki gaka Musa? Guelewa bole?” 27 Mundu jola japwaaga, “Gumpala Bambu Sapanga waku kwa mwoju waku woti, kwa loho jaku joti, na kwa makili gaku goti, kwa malangu gaku goti, na gumpala nnzaku ngati eulipala wamwete.” 28 Yesu ampwagila, “Gupwagiki sapi. Tenda ahelahela nawe gwibia na womi wa masoba goa.” 29 Lakini mundu we jola koni jupala jubonikana jombi wamboni, andalukiya Yesu, “Boo nnzangu wee ndi nyanye?” 30 Yesu ampwagila, “Jabii mundu jumu jabia juhele kuhuma ku Yelusalemu kujenda ku Yeliko. Pajabiya mwiindela buntukalya manzolinzoli, bunnyaga hindu yaki nukundapu, bundeka jugoni pala juhegale kuwa. 31 Monikatai japeta nngolu nkolongu jumu juhelee piindela jela, lakini eambona mundu joandapwi we jola japeta kulutengu. 32 Ahelahe Mlawi jumu ejahika pala ammbona mundu jola najombi japeta kulutengu. 33 Lakini mundu jumu juku Samalia jojwabia jujenda sapwali jaki. Eambona, ambonila ikia. 34 Anzendila, ampakia mahuta na divai nukukonga ilonda yaki sapi, nukunkwea mliponda laki, ampelika mu nyumba ja ageni nukunnwaa. 35 Kilabu jaki Msamalia jola japia lupija dinali ibele nukumpeke mwana nyumba, nukumpwagi, ‘Muntunza mundu jonzo, paniikelubuka nakulepa sokapi sewijonzukya kutumi.’” 36 Ndipala Yesu jalalukya, “Gubona boo kati ja atatu be haba, nya jojabonakini nzake jake mundu jobuntukali manzolinzoli?” 37 Mbola wa Malagalaki jola ampwagila, “Joambonila hikia.” Yesu ampwagila, “Nawe gujenda kahenga ahelahela.” 38 Yesu na banafunzi baki pababiya ajenda sapwali, bajingala mwikijiji simwa. Mmbomba jumu joakema Maluta anzopa Yesu mu nyumba jaki. 39 Maluta jwabi numbeli na jabia jakajowannya mabole gaka Yesu. 40 Lakini Maluta jwabiya juhenga mahengu gingi. Ndipala, anzendila Yesu nukundaluki, “Bambu, ngasegumona Bambu ampwagila, “We Maluta, mbona guhangajika kwa majambu gingi, 42 lakini sindu simu pe sekipalika. Na Malia juhagwi sindu sa sapi, wala ngamundu jukunnyagaje.”

11 Lisoba limu, Yesu jabi pandu akundoba Sapanga. Ejajomula kuloba, mbolee waki jumu apwagila, “Bambo, tuloba utubola kundoba Sapanga ngati Yohana Mmbatisa ejwaabolaa banafunzi baki.” 2 Yesu jaapwagila, “Pamundoba Sapanga mpwaaga ana, ‘Atati bitu! Lihina laku la Sapi llumbilikira, Ukolongu waku guhika. 3 Gutupekiya posu jitu ja kila lisoba. 4 Gutulekakiya mahakau gitu, ngati twenga etwalekake bandu boti babutuhengi liyaha. Wala watubeka mwimilengu.” 5 Ndienu Yesu jaapwagila banafunzi baki, “Tupwaga kati ji jumu jubi nukosi waki, jwajenda kunyumba jaki pamahiku nukumpwagi, ‘Nkosi wango, nanoba gumbeke mabumunda matatu, 6 ndaba nkosi waa jojubii kusapwali juhikiki kunyumba jango, nane ngase mina posu.’ 7 Najombi koni jubi nkati jakapwaga, ‘Gwinzumbua nepani! Nepani mbungiki nndiyangu, nepani na bana bangu tugoni. Nganhwesi kujumuka kukepe sokapi.’ 8 Numpwagi sakaka, hata ana mundu hoju ngajwiijumuki kumpeke posu nkosi waki ndaba nkosi waki lakini ndaba ngasejubona iyonu kuendalee kuloba, ndienu mwoni katai jwiijumuka nukumpeke sokapi sela sejupala.” 9 “Ndienu numpwagila, nndoba nanamu biitenda kupeke, ntaputa nanamu mwitenda kupata, nhotima nanamu biitenda kunhogule nndiyango. 10 Ndaba mundu jokapi jojuloba jwiitenda kujopata, na mundu jokapi jojutaputa jwiitenda kujupata, na mundu jokapi jojohotima biitenda kunhogule nndiyango. 11 Atati boo kati jinu mwana waki ana anndobiki homba ampeka lijoka? 12 Au najulobiki lihombi, apekia lee kipeleli? 13 Ana mwanganya, mombi na mahakau mmanyiki kwaapeke bana bi hindu ya sapi, boo atati binu bu kunani, nga lee baapekee Loho jaki bandu babundoba!” 14 Lisoba limwa Yesu jwabiya jupia kilombu kuhuma kwaka mundu sesuhengika mundu we hoju jubia kimumuta. Ni kilombu esumpita mundu we jola jatumbulya kulonge, bandu basangii ngamaa. 15 Lakini bandu bangi bapwaga, “Haba, abenga ilombu kwa makili gaka Belizebuli, nkolongu

wii hilombu.” 16 Bandu bangi bapala kundenga hebajogwana pee malandi gaka Yona. 33 “Nga mundu Yesu, bapala julangila nginyuli kuhuma kunani kwaka jojupambaki taa nu kujiyekale au kuiya nikitonga, lakini Sapanga yeilangi Sapanga anteituntuma. 17 Lakini jujibeka pikipanda ili bandu baajingi nkati bugubona Yesu jamanyiki kuholale kwabu, ndienu jaapwajila, unang’anu. 34 Liu laku ndi taa ja nyhega jaku. Ana liu “Ukolongu wokapi gogubaganiki makundimakundi laku libii sapi, nyhega jaku johna jikuba na unang’anu. nukukomana ngasegutama, lukolu lolubaganika Iweni Lakini ana liu laku libii lyaa, nyhega jaku joka jitwelila kwa Iweni Iwtenda kuwa. 18 Ana Lijobi gogubaganiki Iwii. 35 Henu ulilenda, unang’anu gogubii nyhega nukulipenga lyeni, ukolongu waki gwijema bole? jaku ili gwiikuba na Iwii. 36 Ndienu, nyhega jaku Mbwaga hela ndaba mwanganya mpwaga ne menga joka najitweli unang’anu, ana ngakuba pandu pokapi ilombu kwa makili gaka Belizebuli. 19 Ana ne mbia papabii na Iwii nyhega joka jitwenda kunang’ana ngati ilombu kwamakili gaka Belizebuli, boo bandu bii apia taa ejinang’ana na unang’anu waki.” 37 Yesu ejajomula ilombu kwa makili gaka nyanye? Ana hela bandu binu kulongela, Mfalisayu jumwa ankoka Yesu kula posu mwabe biitenda kutemu! 20 Lakini ana mbia ilombu ku nyumba jaki. Ndienu Yesu jajingala nkati jatama kuuwesu waka Sapanga, nala mmanya ukolongu nakula posu. 38 Mfalisayu jola jasangii kumbona Yesu waka Sapanga guhikiki kwiinu. 21 “Mundu jwana jukula posu bila kusamba maboku. 39 Ndi Bambu makili pajulonda nyumba jaki kwa hindu yukukomane jaapwagila, “Mmbanganya mwaka, Afalisayu nngolo ngondu, hindu yaki ngakuwesa kunyagika. 22 nnzipuli na sahanu kunza, lakini nkati ja mioju jino Lakini ana juhikiki mundu jongi jwanamakili kupeta jitweli ndokule ja wii nu ubaya. 40 Mmbanganya jombi, jwiitenda kunndapu nukuwesa, jwiinyaga ngasembi na malango! Boo Sapanga jojundenganaki hindu yaki yukukomane ngondu yejuihobale yela kunza ngalee ndi jojundenganaki nuukate? 41 Henu nukubaga hindu yebunnyagiki. 23 “Mundu jokapi mwapekia ahagu hindu yeibii nkati ja mioju jii na jwanga kuba upandi wangu hoju jundenda kumbenga, kila sindu kwinu kiibia sapi palongi jika Sapanga. na mundu jokapi jwanga kubonga pamu nanepani 42 “Lakini musi mukiboni mwaka Mafalisayu! Ndaba jutenda kuperanganana. 24 “Kilombu esumpita mundu, mwaajopa bandu zaka hata manyoi gaganungi nunsisa kijendajenda pandu panga na masi kitaputa pandu nakila aina jilikolu, lakini ngasempala kwaatende pukupomule. Ana ngasekipatiki pandu pukupomule bandu majambu ga sapi palongi jika Sapanga salipwagila, ‘Niikelubuka mu nyumba jangu monapita.’ na nkotoka kumpala Sapanga. Kutaki kuba hoti 25 Henu ekikelabuka nukuketane nyumba apyagi sapi mwabandu baamboni bila kugaleka gangiaga. 43 nukubeka kilasindu sapi. 26 Ndienu kijenda kujuku “Musimukiboni mwaka Afalisayu! Ndaba mpala kutama hilombu yengi saba yeibi na makili kuliku sombi. Nayoti hiteu yeibii palongi munyumba jukuketangane Ayaudi, hijenda nukunzingi mundu we jola. Henu hali jika nukundamu kwi hisima kugulihu. 44 Musimukiboni! mundu we jikuba jililha kuliku pajatumbuka.” 27 Yesu Ndaba mmbi ngati matenge gagilihihiki, na bandu pajwabia jupwaga majambu haga, mmbomba jumwa apeta panani bila mwabeti kumanya.” 45 Mmbola kuhumaa munsambi we gola jpwaga Yesu, “Mbanga jumu jwa Malagalaki ampwagila, “Mbola, egulonge mmbomba jojugubeliki nukukujohal!” 28 Lakini Yesu hela gututondo kabee natwenga!” 46 Yesu jaapwagila, jpwaga, “Lakini mbanga ngani bandu babilione lilobi “Musimukiboni na mwanganya mwabola bamalagalakil! laka Sapanga nukulijetake.” 29 Nsambi wa bandu Ndaba mwatweka bandu misigu jejitopiki janga egwabiya guendale kujonzukeka, Yesu jaendaliya kutotoleka, koni mwabee ngasennyosa hata maboku kwaapwagi, “Kibeleku senze sa bandu banamahakau gino kwajangati. 47 Musimukiboni, ndaba mwasenye kipala nginyuli. Ngakipati nginyuli jokapi ila nginyuli matenge alota baka Sapanga babakomika na aseja jika Yona jela. 30 Ngati Yona ejabi nginyuli kwa bino. 48 Mwanganya mwabee mwagabweni nuku bandu buku Ninawi, ndi Mwana waka Mundu ejibya jezetake goha gabahenga aka aseja binu ndaba nginyuli kwa bandu bikibeleku senze. 31 Lisoba lu bombi baakoma alota baka Sapanga, nananu kutemu, Malikia juku Sheba jihika nukupwa bandu nsengale matenge gabu. 49 Henu malobi gasapi bikibeleku senze abii na mahakau, ndaba jombi gaka Sapanga gapwaga ana, ‘Naatuma alota baka ja huma kundema jaki nukuhika kujowane mabole Sapanga na atumisi, lakini bangi biitenda kaakoma gana malangu gaka Bambu Nkolongu Solomoni, na bangi kwaang’alisa.’ 50 Henu bandu bikibeleku lakini pamba jubii mundu nkolongu kupeta Selemani. senze sipata azabu ndaba jakakoma alota baka 32 Mulisoba lu kutemu bandu, bandu buku Ninawi Sapanga boka tangu kutumbuka nndema, 51 bijema nukupwaga bandu bikibeleku senze abii na tumbuka kukomeka kwaka Abeli mbaka kukomeka mahakau, ndaba bombi balekakiya mahakau gabu kwaka Zakalia, jobukoma pikilanda ja mesa jukupiiki

litambiku na pandu pa sapi. Sakaka numpwaji Yesu jaapwagila lilengano lende, "Jwabi mundu kibeleku senze bitenda kukitemu kwa majambu goti jumwa jojabo na mali ginci jabii ni litui laki lelabii haga. 52 "Musimukiboni mwaabola bamaflagalaki niilebi hingi. 17 Henu jawasaliya mmwoju jaki, 'Boo mbanganya! Ndaba nnihiki upunguu gukuelewa. Ndenda bole nane ngase mii na pandu pukubeka Mwabe ngasennzingi na mwaapengali bandu baapala ilebi yango?' 18 Japwaga, 'Nitenda ana, niibombula hikoku yaa nukusenga yengi hikolongu ngani. Niibeka momu ilebi yaa yoka na hindu yango.' 19 Ndienu maswali ginci, 54 ili bunkamula kwa sindu sokapi naajipwagila namweti, 'Wamwoju wango! Gubi na sejilongila.

12 Kipindi bandu bingi aketangini pamu mbaka kukanyatana. Yesu jatumbulya kulonge na banafunzi baki, "Nzepana amila jaka Afalisayu, bandu babiliikopake baamboni. 2 Sindu sokapi sebikiyekali kiitenda kuyekuliwa, nasokapi sebikihihiki sitenda kuyekuliwa. 3 Ndienu, kila sealongi palwi sijowanika pu unang'anu, na sokapi sebalongila nkati koni nndyangu apungiki, siiandiwa pagwendu kunani ju nhaga. 4 "Numpwagi mmbanganya mwakosi bangu, mwaajogopa bandu baakoma nyhega pena lakini ngaseawesa kuhenga sindu senji siliya ngani. 5 Lakini mitinundangia jukunzogopa. Munzogupa jola ana junkomiki mundu, juwesa kundeke mundu wehoju mu mwotu wa masoba goha. Numpwagi, hoju ndi munnzogupa. (Geenna g1067) 6 "Boo iweba nhwanu ngase alombesa kwi lingengalema pena? Lakini nga kiweba hata simu seukijegwa Sapanga. 7 Lakini hata majunzu gukumutu jinu atei kugabalanga goka. Mwijogopa, ndaba mwanganya mpalika ngani na Sapanga kupeta iweba. 8 "Numpwagi sakaka, mundu jokapi jojunyetake nepani pa bandu, Mwana waka Mundu najombi anzetakiya palongi ja atumi bu kunani baka Sapanga kupwaga mundu hoju waki. 9 Lakini mundu jokapi jojungana palongi ja bandu, najombi Mwana waka Mundu ankana palongi ja atumi bu kunani baka Sapanga." 10 "Mundu jokapi jojwiipwaga lilobi luku mpenga Mwana waka Mundu, jwitenza kulekakewa mahakahu haga, lakini joantondo Loho jaka Sapanga ngajulekakewi. 11 "Pabampelika mwanganya palongi ja nyumba jukuketangane Ayaudi na palongi ja akolongu na palongi ja aka kilongosi, mwijogopa namna jukulilonge. 12 Ndaba Loho jaka Sapanga jwammbola sukulunge kipindi semwipala kulonge." 13 Mundu jumwa jojbabi mu nsambi wa bandu apwagila Yesu, "Mbola, mpwagila ndongou wangu tubagana hindu yebutuleki atate bito." 14 Yesu jaapwagila, "Nkose wango, nya jojumei nepani mia namundu jukuamuli au kubaganisa hindu hii?" 15 Ndi Yesu jaapwajila boti, "Nzepana na majambu gukupala mali ginci! Ndaba womi waka mundu ngaseguhobale mu hindu yejubi nako." 16 Ndipala

Yesu jaapwagila lilengano lende, "Jwabi mundu kibeleku senze bitenda kukitemu kwa majambu goti jumwa jojabo na mali ginci jabii ni litui laki lelabii haga. 17 Henu jawasaliya mmwoju jaki, 'Boo mbanganya! Ndaba nnihiki upunguu gukuelewa. Ndenda bole nane ngase mii na pandu pukubeka Mwabe ngasennzingi na mwaapengali bandu baapala ilebi yango?' 18 Japwaga, 'Nitenda ana, niibombula hikoku yaa nukusenga yengi hikolongu ngani. Niibeka momu ilebi yaa yoka na hindu yango.' 19 Ndienu maswali ginci, 20 naajipwagila namweti, 'Wamwoju wango! Gubi na mali ginci yukutumii yaka ingi. Pomuliya, gukula na gukunywa na gutogulya!' 20 Ndipala Sapanga ampwagila jwana mali ginci jola, 'Weapa gung'ang'a! Ikilu ja lelenu womi waku musigutenda kujukulika. Boo hindu yehei yeulibeki hibiya yakanyanye?" 21 Yesu jajomuliya sukupwaga, "Ndi mokwibelila mundu jojijibeke hindu yaki ndaba jaki mwensi, lakini palongi jaka Sapanga ngase jubonikana jubii na sindo." 22 Ndipala Yesu jaapwajila banafunzi baki, "Ndienu numpwaji mwiing'alika kupete posu ndaba ja womi wii, wala ingobu yemwipala kuwata mu nyhega jino. 23 Ndaba womi winu mbanga nakanopi kupeta posu, na nyhega yinu mbanga nakanopi kupeta ingobu. 24 Mwiilinga ijuni yumukiholi yombi ngase ipanda wala kuhusa, wala ngaseibii nikikoku sokapi wala pandu pokapi pukubeka posu, lakini Sapanga jwiilea! Mmbanganya mpalika na Sapanga ngani kupeta ijune! 25 Boo, nya katii jinu kukujihangajisa ngani, jojuwesa kujonuke hata lisaa limu lukutama punndema? 26 Ana ngasenhwesa kuhenga lijambu lisoku ngati heli, ndaba ja kii muisumbuki hindu yenge? 27 Nndinga maua mogakole, ngasegaenga lihengu lokapi wala kulipumi ingobu. Lakini numpwagi, hata Nkolongu Solomon pamwa na mali ginci yejabinaku katika womi waki ngasejawahiki kuwata ingobu ya sapi ngati mauwa gagalengani ngati ganga. 28 Ana Sapanga jiliwatika linyonyoli lukulitui lelibii lelenu nikilabu bilileke mu mwotu, boo, nga janhwatiki lee ngani mmbanganya mwenhobale kidogu? 29 "Henu mwiihangajaki sindu sakula wala sindu sakunywa. Mwiilohale ganiaga. 30 Ndaba bandu banga kummanya Sapanga asumbuki ngamaa hindu ngati hei. Atati bii bu bukukunani amanyiki hindu ye mpala. 31 Lakini ntaputa oti Ukolongu waka Sapanga na hindu yengi biitenda kumpeke. 32 "Mwijogopa mwembii mukilundu kisokopi, ndaba Atati bii bu kunani apai kumpeke Ukolongu. 33 Nndombisa hindu hii, mwakaapekia bandu banga nuwesu lupija. Mwililenganakya mipuku jangakulala, nukulibeki mali ginci kunani kwaka Sapanga, kokuje mali ginci ye ngase ipungua. Kokuje nga bii, bukujiba wala nkeki goguwesa kuhalabana. 34 Ndaba paibii hindu yaku hingi, ndi pagubii mwoju waku. 35 "Mbia muliandii sapi ndaba ji lihengu, na taa hinu

hibiya itenda kunyaka, 36 mmbia ngati hatumisi mpwaga, 'lyula jitenda kukuna' Na sakaka iyula jikuna. babundendale nkolongu wabu ejukelubuka kuhuma 55 Pammbona unhwahwi guhuma upandi ukusine kutipati ja ndoa. Ejukelabuka nukuhotima nyatanyata mpwaaga, 'Kuibya na joto' Na ahelahe kutenda kuba. antenda kuhnogule. 37 Apengaliwi hatumisi bala 56 Mmbanganya mwemlikopake mwaamboni! Nhwesa nkolongu wabu pajiikelubuka jaaketaniya atemi mihi! kulingali lihundi nu unhwahwi nukulote iyula jitenda Numpwaji sakaka, nkolongu hoju jaalikonga luhunga kukuna pani pundema au lyoba litenda kunyaka. mwikibunu, jaapwagila atamapai nakaatumaki. 38 Boo ngasemmanyi lee kumanya majambu gaheno? Apengaliwi atumisi bala nkolongu wabu ejihika hata 57 "Ndaba ja kii mwa bee ngasenhwesa kumanya pamahiku, jaaketaniya abii mihi! 39 Lakini mmanya majambu boo gaamboni gukuhenga? 58 Na mundu ana, ana mwananyumba ejakamanyiki muda mwii jo jugutaki pasengu, nambanga gupatana naku koni pajiihika, jwakatama mihi. Wala ngajikijilei nyumba mwakona mwindela, ana nga hela jojutemu magambu jaki mwii jubombula nukujiba hindu. 40 Nanamu, jagupelika kwaka mlonda wa bandu najombi jagupelika ahelahe kupalika mliandia, ndaba Mwana waka kukipungu. 59 Nugupwaji, ngawipiti momu mbaka Mundu jiihika muda wanga kugumanya." 41 Petili andalukia, "Bambo lilenganu alee gutupwaji twepani kajika pena au bandu boka?" 42 Bambu japwaga, "Nya, jojubi ntumisi jojuhbaleka na jwanamalangu? Nkolongu waki ana ambei kwaajemale baahenga lihengu bangi nakaapeke posu kipindi sekipalika. 43 Jupengaliwi ntumisi jola nkolongu waki pajibuja aketaniya jakahenga hela. 44 Numpwagi sakaka, nkolongu hoju ambeka mundu jola jujemalya hindu yoka. 45 Lakini ana ntumisi hoju julipwaji mweni mmwoju jaki, 'Bambu wango juselewa kukelabuka.' Ndipala nukutumbuka kwaalapu hatumisi hajaki akanalomi nakaambomba, najombi nukukula na kunywa nukulobe, 46 Bambu waki hejiipala kuhika, jiiha lisoba langa kuobale na muda wanga kugumanya. Na bambu jola ansekulana hipandi ibeli nukummbe ka lipungu limu na hatumisi banga kuhobaleka. 47 "Ntumisi jojumanyiki sapi sejupai nkolongu waki, lakini ngasejjibeka tayali kuhenga gagatakiwa, ntumi hoju bundapula ngamaa. 48 Lakini ntumisi jola jojuhenga majambu gagapalika azabu bila kumanya banndapula pasoku. Jobumpekkii hingipi banndaja hingi, jobupekkii hingi ngamaa banndaja hingi ngani. 49 "Nikiki kupambaki mwotu pundema, ndokule mbakasajenu gwakabia gunyakiki! 50 Mii nuubatisu gukung'alika gombalika kugupata, nane ng'alika ngamaa mbaka ngamilisa kung'alika kwe hoku! 51 Boo nhwasali nkiki kuleta lukwali pee pundema pane? Ngaela! Ngasenhihiki kwaahenga bandu baatama kulukwali ila kwaabaganisa. 52 Toka sajeno bandu nhwano baabii nnyumba jimu biitenda kukomana, bandu atatu biilosana na abeli na abeli bilosana na atatu. 53 Ahengo biilosana na mwana, na mwana jiilosana na ahengo baki. Anyongo biilosana na mwana waki, mwana waki jiilosana na amabu baki. Aniala baki biilosana na mwinikimwana waki na mwinikimwana waki jiilosana na anialabaki." 54 Yesu jaapwajila bandu, "Emmbona mahundi gakapitila kolijingi lyoba,

13 Kipindi sehesi, babi bandu babumpwagila Yesu majambu ga bandu benei buku Galilaya bajwaakoma Pilatu na mwayi wa bandu behaba jwahangangana na matambiku gabu giinyama gababia bakapia. 2 Yesu jaapwagila, "Boo mwanganya nhwasali lee benei buku Galilaya babawii ngati hela babi lee na mahakau ginci kupeta Agalilaya bangi bote? 3 Ngahela! Numpwagi sakaka ana nanamu ngamugaleki mahakau ginu, nanamu mwihoa ngati ebahoa bombi. 4 Au bandu komi na nane bala bagwaahabuki nnala ku Soloamu kola? Boo nhwasali lee bandu be bala babii na mahakau kupeta bandu bangi boti baatamika ku Yelusalemu? 5 Ngahela! Numpwagi sakaka mwanganya ana ngakulekake mahakau, mwihoa ngati ebahoa bombi." 6 Ndipala Yesu jaapwagila kwa malenganu ganga, "Mundu jumu jabi nunkongu wa matunda mulitui waki. Mundu we hoju jajenda kutongo matunda munkongu gola, lakini ngasegwabii nilitunda lokapi. 7 Ndieni ampwagila jojutunza litui lela, 'Lingalya, hikika kutongo matunda munkongu gongo yaka itatu, sanga kupata sokapi. Sekula nkongu wehogu! Ndaba jaki guendale kutumi ndema bwaka?" 8 Lakini jojutunza litui jola japwaaga, 'Bambo, guleka hoti mwaka gumu nepani niitenda kugukulagali nukugujegale mbolea. 9 Ana gupapiki matunda pamwaka, kwibia sapi, lakini anangasegupapiki, wagusekula." 10 Lisoba limu Yesu jabia jaabola bandu mu nyumba jukuketangane Ayaudi Lisoba lu Kupomulela. 11 Papuje jabii mmbomba jumu jojabii nikilombu sesundwalisa miaka komi na nane. Nngongu waki wabii gupendiki ngasejwabia juwesa kulinysosa. 12 Yesu paambona, ankema nuku mpwagi, "Nyongo gulamisiki ugonzu waku!" 13 Ndieni Yesu ambekila maboku gaki nyongo we jola nukundobe kwaka Sapanga, apalapa nngongu watenda kunyoka nuku

tumbuli kundumbali Sapanga. **14** Lakini kilongosi jwa Ukolongu waka Sapanga. **30** Ndienu bandu bababii ba nyumba jukuketangane Ayaudi jatenda kuyoma ndaba mwisu bikuba buutumbuli, na bandu bababibumbuli Yesu andamisa nyongo we hoju Lisoba lu Kupomulela, bikuba bamwisu.” **31** Kipindi aselase Afalisayu henu jaapwajila bandu ba baketangini pala, “Mbii na bangi bunzendila Yesu nukumpwagi, “Guboka pamba masoba sita gukuhenga lihengu. Nhika masoba ge gujenda pandu pang, ndaba Helodi jupala kugukoma.” haga mwilamiswa magonzu gii, lakini mwihika Lisoba **32** Yesu jaajibua, “Nzendannya mkilipwagila libwea lu Kupomulela ili kulamiswa.” **15** Ndipala Bambu lehel, ‘Lelelu ni kilabu menga ilombu nukulamisa anzibua, “Mwee mwabandu babilikopake baambone! bandu, nane lisoba la tatu niijomula lihengu lango.’ Nyaa kati ji ngase jubopulee ng’ombi jaki au liponda **33** Hata ela, lelenu ni kilabu na pamalabu, ndaba laki kuuma mwikisisi nukupeleka kunywa masi, hata mbalika endaliya na sapwali jangu, ndaba ngasapi na lakabi Lisoba lu Kupomulela? **16** Henu pamba mlota waka Sapanga kuwele pandu pang, ila jubii mbomba jo juhuma mulukolu lwaka Ibulahimu, ku Yelusalemu. **34** “Mwabandu buku Yelusalemu! joluntukali lijobi kwa miaka komi na nane. Boo, ngase Mwabandu buku Yelusalemu! Mwaakomiki alota kwabii lee sapi kunhogule Mlisoba lu Kupomulela?” **17** baka Sapanga na kwaalapu kwa malibu atumisi Yesu pajajomula kupwaga haga, bandu babumpenga baka Sapanga babaatumiki kwinu. Mala jingi mbaliki bilijogwanya iyoni, lakini bandu bangi boti batenda kwaabeka bana baku pamu ngati ingoku heyikema kutogule ndaba ja majambu gu kusangasa goti ibana yaki paijamapapati gaki, lakini mmbanganya gajwahengiki Yesu. **18** Ndienu Yesu jalalukiya, “Boo ngasemwapaile! **35** Lingalilya! Nyumba jinu bijilei Ukolongu waka Sapanga uwanangini na kike? Boo lihame. Ngammoni kabee mbaka pamwipwaga, nu gulenganisa nakii? **19** Uwanangana ngati imbeju ‘Jupengalika jojuhika kupete lhina laka Bambo.” nzoku ja haladali jejajukua mundu jumu nukujenda kupanda mu lituhi laki. Imbeji jela jamela nakuba nkongu nkolongu, ijuni yukunani yasenga inhui yabu mu mambandi gaki.” **20** Yesu jaalalukiya kabee, “Boo, Ukolongu waka Sapanga gubii boo? Nagulenganisa na kike? **21** Guwanangini ngati amila jejajukwi nyongo jumu nukuangangana pamu nu uwembi ukutelake mabumunda madebi mabeli nu uwembi gola woka watenda kututumuka.” **22** Yesu jaendaliya na sapwali jaki kujenda ku Yelusalemu. Pajabii mwindela, jepetila mmusi na mwijiji koni jaka abola bandu majambu ga sapi gaka Sapanga. **23** Mundu jumwa andalukiya Yesu, “Bambo, boo, bandu babilalama biibia asokopi pena?” Yesu jajibua, **24** “Mkasana kujingi nkati su kupete nndiyangu mpepandau, ndaba bingi biipala kujingi kunani kwaka Sapanga lakini ngabiwesi. **25** Mwananyumba jwijema nu kupunga nndiyangu. Mwanganya mwijema kunza nu kutumbuli kuhotima pundyangu mwakapwaga, ‘Bambo, utuhoguliyaje.’ Lakini jombi jaajibua, ‘Ngasenummanyike konhumila!’ **26** Nanamu mwitumbuka kupwaga, ‘Twepani ndi twetwakula na kunywa pamu nawe, kabee wabola mmusi witu!’ **27** Lakini jombi jwiipwaga kabee, ‘Nee ngase nukumanyi konhuma. Mmbokaniya mwa boti montenda mahakau!’ **28** Ndienu mwilela nukupola minu, kipindi pamwambona Ibulahimu na Isaka na Yakobu na alota baka Sanga boti abi mu Ukolongu waka Sapanga, lakini mwanganya bandekala kunza! **29** Bandu bihika kuhuma kuupandi golipita lyoba na kolijingi lyoba, nukuhuma upandi wa pai nu upandi ukunani, biitama kula posu mu

14 Lisoba limu lu Kupomulela, Yesu jajenda kula posu ku nyumba jaka kilongosi jumu jwa Afalisayu, na bandu bababi pala batenda kunndingalaki ngamaa Yesu. **2** Mundu jumu jojubi nu ugonzu ukuimba nhyege jabii palongi jaka Yesu. **3** Yesu jaalalukiya abola bamagalalaki na Afalisayu, “Boo, Malagalaki gitu gatupwata gutupwagi tulamisa bandu mlisoba lu Kupomulela au ngasegutuluhuso?” **4** Lakini ngasebajibwiki sindo. Ndienu Yesu ankamula nngonzu jola nukundamisa nukunndeja jujenda. **5** Ndi Yesu jaalalukia, “Nya kati jii mwanawaki au ng’ombi jaki ana jibuki mukiliba Lisoba lu Kupomulela ngaampie kunza?” **6** Lakini ngasebawesa kujibu sindo. **7** Yesu pajaabona ageni bangi babaakokiki biliaguli beni kutama iteu yapa longi yiniisima, jaapwagila malenganu ganga. **8** “Ana mundu junkukokiki kutipati ja ndoa, witama piiteu yapalongi piisima. Ndaba juwesa kuhika mundu joankokiki jongi jwiisima kupeta weapa, **9** na mundu jojunkokiki mwaboti jwihiika nu kukupwagi, ‘Jumuka jutama jonzo.’ Ndi wiibona iholi pa bandu boka kujenda kutama kumwisu. **10** Lakini weapa guhenga ana eguhika ku kutipati, gujenda gukatama mwiteu yumunyuma, ili jo jugukokiki pajwiika jugupwagila, ‘Nkosi wango, jumuka, guhika gutama piiteu yapalongi.’ Ndi wibiya gupatiki isima pa bandu boti babaakokiki pamu na weapa. **11** Ndaba mundu jokapi jojulikwea kulibona nkolongu banhenga kuba nsoku, najojulihulu kuba nsoku bankwea jubiya nkolongu.” **12** Ndipala Yesu ampwagila mundu jojaakokiki bandu jola, “Ana waandali bandu posu

ja muhi au pakamii, kotokwaakoka akosi baku au ana mbaka juwesi kukomana kwa alonda baki elupu alongu baku au bandu bana mali gingi babii pambipi komi bajubinaku na alonda elupu ishilini baka bambu nawenga. Nagutei hela, nabombi bagukoka kabee nkolongu jongi hoju? 32 Ana jubona ngajwiwesi, ku nyumba jabu, nanagu bagulepa ngati egwahengi. jaatuma atumi baki ajenda kuku nkolongu hoju koni 13 Lakini pagukuba na tipati, waakoka bandu ahagu jakoni kutali ili kundoba ajatangannya biikomana. 33 ni ileema na bandu basindwa kujenda na bandu Ahelaha, ana mundu ngase juwesa kukileka sindu banga kulinga, 14 nawe witienda kupengeleka, ndaba sejubi nasu ngasejupalika kuba mbole wango." 34 baniaba ngabiiwesi kugulepa. Sapanga jagulepa "Mwinyu sindu sa sapi, lakini naguohiki kunong'amake masoba guku yoka bandu baamboni." 15 Mundu kwaki, wijonzukiya kii ili kukelubuki kunoga kwaki? 35 jumu kati ja bandu bababia atemi pamu na Yesu Ngasegupalika kubeka puluombi wala kuangangana bakakula posu jpwaga, "Jupengwi mundu jojwiku na mbolea. Bandu biitenda kujileke kutali. Jojubi na posu mu ukolongu waka Sapanga." 16 Yesu jajibua, makutu jujoana!"

"Mundu jumu jatei tipati ngolongu ja kula posu, jaakokiki bandu bingi. 17 Muda wa kula ewahika, mundu jola antuma ntumi waki jakaapwagila bandu bajaakokiki, 'Nhikaniya, ndaba kila sindu kibi tayali!' 18 Lakini boti kila jumu batenda kopia sababu. Mundu juku tumbuli, jpwaga 'Nombiki litui, mballa nyenda kulibona, gupepa koku ngahike.' 19 Mundu jongi jpwaga, 'Nombiki ng'ombi kome yu kuleme, henu nyenda kuilenge. Gupepa koku ngahike,' 20 ahelahe mundu jongi jpwaga, 'Nyukwi mbomba ehenu, nganhwesi kuika.' 21 Mtumi hoju jabuja nukumpwagi nkolongu waki majambu goti. Nkolongu waki jayomiki ngamaa, ampwagila mtumi waki, 'Gujenda nyatanyata mwijiji na mumipeta ya musi wakapwajila ahagu, baalemi na banga kujenda na banga kulinga ahika.' 22 Monikatai, mtumi jola jpwaga, 'Nkolongu, ndei ngati egumbwagi lakini jakona napwasi jukutama bandu.' 23 Ndi nkolongu ampwagila mtumi waki, 'Gujenda mwiindela na mumipeta ya musi waalasimisa bandu aikaniya, ili nyumba jangu jitwelila. 24 Numpwagi sakaka, ngamundu jumu kati jabandu banaakokiki jojwionza posu ja tipati jangu!" 25 Ndipala, nsambi nkolongu wa bandu egwabiya gujenda najombi, Yesu jugung'anumbukiya nsambi wa bandu nakugupwagi, 26 "Mundu jokapi jojuhika kwangu kutaki jumbala nepani kupeta hejawapala ahengo baki na amabu baki, nunhwanu waki na bana baki, alongu baki na aka alombu baki hata womi waki mweni, ngasejiwesa kuba mbole wango. 27 Mundu jokapi janga kujuku nsalaba waki nukumbwata ngajwiwesi kuba mbole wango. 28 Boo nya kati ji na jupai kusenga nnala nkolongu, ngajwiwami oti pai kubalanga lupija lojiwesa kusenga, ili jumanya ana jubii nu lupija lukujomule lihengu lake? 29 Ana jutumbuli kusenga nsingi, nangasejuwesa kujomule bandu boti babumbona biitenda kunheka. 30 Ndienu biipwaaga, 'Mundu hoju jutumbulii kusenga, lakini ngasejawesiki kujomulile lihengu laki.' 31 Au bambu nkolongu boo jojupala kujenda kukomana na bambu nkolongu jongi, nga jutami hoti pai kuwasali

ana mbaka juwesi kukomana kwa alonda baki sindu banga kulinga, 14 nawe witienda kupengeleka, ndaba sejubi nasu ngasejupalika kuba mbole wango." 34 baniaba ngabiiwesi kugulepa. Sapanga jagulepa "Mwinyu sindu sa sapi, lakini naguohiki kunong'amake masoba guku yoka bandu baamboni." 15 Mundu kwaki, wijonzukiya kii ili kukelubuki kunoga kwaki? 35 jumu kati ja bandu bababia atemi pamu na Yesu Ngasegupalika kubeka puluombi wala kuangangana bakakula posu jpwaga, "Jupengwi mundu jojwiku na mbolea. Bandu biitenda kujileke kutali. Jojubi na posu mu ukolongu waka Sapanga." 16 Yesu jajibua, makutu jujoana!"

15 Lisoba limu baajopa kodi na bana mahakau bingi bajenda kunzowane Yesu. 2 Lakini Afalisayu na abola ba Malagalaki batumbuka kusikatika, "Mundu ajo, jaajopa bana mahakau, kabee jutenda kula nabu." 3 Ndipala Yesu jaapwagila malengano ganga. 4 "Ana jumu kati jii jubi na makondoo makomi komi, najumanyiki limu liteikuhaba, jitienda bole? Jwagaleka makondoo makomi tisa na tisa pululela nukujenda kulinaputa limu lelihabiki mbaka julipata. 5 Najilipatiki, jalitogula puubega koni jutogule, 6 nu kuipeleka pa nyumba. Ndienu jaakema akosi baki na bapambipi baki na kaapwagi, 'Ntoguliya pamwa nane ndaba mbatiki likondoo langu lelahobiki.' 7 Numpwagi, kwibia nukutogule ngamaa kunani kwaka Sapanga mundu jumu jwana mahakau ana julekaki mahakau gaki kupeta bandu tisini na tisa babilibona bombi baamboni palongi jaka Sapanga koni ngaseapala kulekake mahakau gabu." 8 "Au tupwaga mmbomba jumu jubii na mangengalema komi gu lupija, ana juhoiki lingengalema limu boo, jwitenda bole? Jipambakiya taa, nuku pyagii mu nyumba nukulitaputa mbaka julipata. 9 Najilipatiki, jaakema akakosi baki na ba pambipi jaki nakaapwagi, 'Ntoguliya pamwa nane, ndaba mbatiki lingengalema langu lelahobiki!' 10 Ahelaha numpwagi, atumi bu kunani kwaka Sapanga biitoguliya ngamaa ndaba jaka mundu jumu jwana mahakau jojulekake mahakau gaki." 11 Yesu jaendaliya kupwaga, "Jwabi mundu jumu jojobi na bana akanalomi abeli. 12 Mwana nsoku jola jaapwagila atati baki, 'Atati, mmbekia lipungu la hindu yango.' Najombi jaabagila hindu yaki. 13 Hegapeta masoba masokopi, nsoku jola jwalombisa hindu yaki, jwaboka pala kujenda musi uku tali. Kokuje jwajomula lupija lwaki kuolome indu ya lyaa ngamaa. 14 Pajwajomula lupija lwaki, ling'ai li inzala ngolongu japitila mu musi we gola, najombi jatumbuliya kung'alika. 15 Ndipala jajenda kuloba lihengu kwaka mundu jumwa mwenei jwa musi gola,

16 Yesu jaapwagila banafunzi baki, "Mundu jumu jwana mali gingi jwabii na mundu jukujemalee hindu yaki. Mundu jwana mali gingi we jola, jaaoana kuhuma kwa bandu akawaga jojujemalee hindu yaki

gaka Sapanga. 18 "Mwanalomi jokapi joandeka nukundeke gunhanga, kuliku kunhenga jumwa nhwanu waki nukunzuku mbomba jongi jutenda jwa asoku haba jutenda mmahakau. 3 Henu ugone, na mwanalomi jokapi joanzuku mmbomba mulilenda! "Nndongu waku najukukosi, nndakalya, jobunnde kiki kabee jutenda ugone. 19 "Jwabii mundu najombi najujetaki mahakau gaki jjeleka kabee, jumu jwana mali gingi, jojabii juwata ingobu ya bei gundekakiya. 4 Ana jukosi mala saba ku lisoba limu, ngolongu ngamaa, kila lisoba jukubika jutumi hindu najukelabwki kwaku kabee mala saba sukopwaga, yaki lyaa kuhenga tipati. 20 Nu pundyangu nkolongu, 'Nyetaki mahakau nganijelesi kabee,' Gupalika akubika ambeka mundu jumu nhagu jobunkema gundekakiya." 5 Atumi baki bumpwagila Bambu, Lazalu jojabi ni ilonda nhyege joka. 21 Lazalo jatokulya "Utujonzukya kuhobale." 6 Bambu japwaaga, "Ana kula posu jejihabwki pai kuhuma pamesa. Hata hibwa kuhobale kwinu kwakabia kusoku hata ngati imbeju ja yabiya ihika nuku lamba hilonda yaki. 22 Henu nhagu haladali, mwakawesa kugupwagi nkoju ago, 'Tupuka we jola jatenda kuwa, nabombi atumi bu kunani kwaka ukalipanda ku nhanga!' Nagwombi wiitenda kunzoane. Sapanga bunzukua mbaka pambipi jaka Ibulahimu. Na 7 "Tupwaga jumwa kati jinu jubi nu ntumisi waki mundu jwana mali gingi jola najombi jatenda kuwa na jojulema litui au julima makondoo. Boo, ntumisi jola batenda kuntaga. 23 Henu koatama bandu ba akuwa hejuhika kuhuma ku nngonda, bambu waki ampwagila kola, mundu jwana mali gingi jola jukubika jung'alika lee, 'Guhika nyata gu kula poso?' 8 Ngajupwagiel! ngamaa, jalinga kunani, ambona Ibulahimu su kutali Jwiipwaga, 'Ndelakiya posu, utumbuliya kundumaki pamu na Lazalu jojatemi pambipi jaka Ibulahimu. nepani mbaka pani jomula kula na kunywa, ndi nawe (Hadés g86) 24 Henu ankema kwa sauti ngolongu, 'Atati a Ibulahimu! Gumonila hikia! Guntuma Lazalu jubeka wiikula na kunywa!' 9 Boo, jwiitenda lee kunsengu a Ibulahimu! Iwaki lwmasi, jutulisa lulimi lwango, ndaba 10 Nanamu ahelahela na nhengiti gajundagalaki ne ng'alika ngamaa na mmwotu gongo!' 25 Lakini Sapanga, mpwaga, 'Twepani twa atumisi twanga Ibulahimu anzibua, 'Kombuka mwanango, pawabii na faida, tuhengiki sewalagalaki tuhenga.'" 11 Yesu punndema wajopiki hindu yoti ya sapi, na Lazalo pajabii mwindela kujenda ku Yelusalemu jwapetii mu jajopiki giliya. Lakini henu Lazalu jubii pamba jutenda mipaka juku Samalia nuku Galilaya. 12 Pajajingala kutogule weapa gutenda kung'alika. 26 Hata hela, mu kijiji simu, baketangini na bandu komi baa leleki, kati jitu twepani na weapa libi libomba likolongu, ili bajemiki sukutali, 13 bajamalya kwa sauti, "Yesu! mundu jojupala kuhomba kuhuma hoku kuhika kwitu Bambu! Utubonila ikia!" 14 Yesu ejaabona jaapwagila, jwiwesa, na kabee nga mundu jojuwesa kuhomba "Nzendannya mukililangia kwaka agolu." Pababi kuhuma kwinu kuhika kwito." 27 Mundu jwana mali mwiindela bakajendaninya batenda kunyambisika. ginci we jola japwaga, 'Nala nunndoba mwaatati 15 Jumu wabu ejabona julamiki, jakelabukya kwaka mwaa Ibulahimu, guntuma Lazalo jujenda ku nyumba Yesu, koni andumbali Sapanga suku jamalii. 16 ja atati bango, 28 ndaba mi naakaalongu bangu Jililekala pai kulongi ja magolu gaka Yesu koni nhwano. Nndeka jujenda jakaakanakiya biitenda akunsengula. Mundu we hoju jabii juku Samalia. ngati enatenda nepani ili bihika pamba nu kung'alika 17 Yesu jalalukya, "Boo, ngase mwalamiki lee mwa ngati hening'alika nepane." 29 Ibulahimu ampwagila, bandu kome? Boo bangi tisa bala abi kwako? 18 'Alongu baku abii na Musa na alota baka Sapanga, Boo, nga lee jongi jojukelabwki ku ndumbali Sapanga waaleka baajoanakiya bombe.' 30 Lakini mundu ila nngeni jonzo pena?" 19 Ndienu Yesu ampwagila jwana mali gingi jola japwaaga, 'Ngahela atati bangu mundu jola, "Jumuka gujenda, kuhobale kwaku a Ibulahimu! Ana mundu juyokiki kuhuma kwa bandu kugulamise." 20 Lisoba limu Afalisayu bundalukiya bawii nakaajende, bagalekakiya mahakau gabu.' 31 Yesu, "Ukolongu waka Sapanga wiika lii?" Najombi Ibulahimu ampwaga, 'Ngasebaajowani Maandiku jaapwagila, "Ukolongu waka Sapanga ngaguhuki gaka Musa na Maandiku gaka alota baka Sapanga, ngabiiwesi kujoane hata najuyokiki mundu kuhuma kupwaaga, 'Gubii pamba,' au 'Gubi kolakola.' Ndaba kwa bandu baawii."

17 Ndienu Yesu jaapwagila banafunzi baki, "Sakaka ipitila hindu yeunkolo mundu kutenda mahakau, lakini musijikiboni mundu jojaakoloha mahakau gapitila! 2 Kwiibia mbanga kwaka mundu hoju kunkongale lilibu likolongu lukupole pahingujaki

mbaka upandi gongi, ndi hejwibia Mwana waka jojutemu jojubii juliya ajo. 7 Boo, Sapanga lee nga Mundu heiiki mmasoba gaki. 25 Lakini kabula jaajangati sekibii sabu bandu bajaagwi babunndeja haga jwiitumbulya hoti kung'alika ngamaa na muhi ni ikilo? Boo, jwiiselewa lee kwaajangatila? 8 bandu bikibelevu senze kunkana, 26 ngati egabii Numpwagi jaajangatya nyata. Lakini Mwana waka masoba gaka Noa, ndi ekwibia ahelahe mu masoba Mundu pajwiika, boo, mbaka lee jwaakolee bandu gaka Mwana waka Mundu. 27 Bandu baendalya babunhobale pundema?" 9 Ndipala Yesu jaapwagila kula na kunywa, akanalomi baendalya kujuku aka lilenganu lende bandu babilibonaa baamboni na mbomba na aka mbomba baendalya kujenda ku kwaalongama bangi. 10 "Bandu abeli bajenda mu ulomu mbaka lisoba lewjajingala Noa munhwatu Nyumba jaka Sapanga kundoba Sapanga. Jumu nkolongu gobugukema safina. Ndipala kikoka sa masi mfalisayu na jongi jojujopa bandu kodi. 11 Mfalisayu, saika na kwaakoma boa. 28 Kwibia ngati ekwabia jaloba mmoju jaki koni jakapwaga, 'Nugusengu wa mmasoba gaka Lutu. Bandu baendalya kula na Sapanga, ndaba nepani nga ngati bandu bangi kunywa, kulomba nu kulombesa, kupanda imbeju nu baakula kupeta kipemu na asoli na baatenda ugoni na kusenga. 29 Lakini lisoba lejaboka Lutu ku Sodoma, wala nepani nga ngati jojujopa kode ajojo. 12 Nepani motu na malibu gagalipuka mwotu gahuluka pai mbunga kula masoba mabeli kila juma, mbia lipungu kuhuma kunani kwaka Sapanga nakwaa kupisa boti. la komi mhindu yoti yembata.' 13 Lakini jojujopa 30 Ndi hekwibia lisoba laka Mwana waka Mundu kodi jola jajemiki sukutali wala ngasejalingali mihu hejwiyyekuliwa. 31 "Mlisoba lee heli, mundu jokapi gaki kunani kwaka Sapanga, ila jililapula pamoju jojubi kunani jikipagaa jihuluka kujingi mu nyumba ku usungu, nukupwaga, 'Sapanga, nagumonee ikia, kujuku hindu yaki. Kabee, najojubi ku lituhi jwikelabuki nepani mii na mahakau!' 14 Yesu japwagi, jojujopa ku nyumba. 32 Nkombuka gagumpataa nhwanu waka kuguhoa, na jokapi jojuhoa womi waki jitenda jipata womi wa masoba goti. 34 Numpwagi, lisoba 35 Aka mbomba abeli bibia pamu apola ilebi yabu, batenda kwa alakali, 36 Bandu abeli biibia kulitui, jumu biitenda kunzuku najongi biitenda kundeka." 37 Ndienu banafunzi baki bundalukya, "Bambo ganiaga giipitila kwako?" Yesu jajibua "Pakibii sindu sekiwii ndi ihegalane hijuni ikolongu yebikema tai."

18 Ndienu, Yesu jaabola banafunzi baki kwa malenganu, kulangi masoba goa kutaki bunndoba Sapanga bila kusoka. 2 Jwapwaaga, "Kumusi gumu kwabii na ntemu magambu, jojuwe ngaseanzogupa Sapanga wala ngasejwaapala bandu. 3 Mmusi we hogu jwabii kabee nyongo jumu joawii alomi baki, anzendila ntemu magambu hoju mala jingi koni andoba, 'Nandi unyangatia kupata sekibii sangu kuhuma kuka mmbaja wango!' 4 Kwa masoba ginci ntemu magambu jola, jutendika kukana kunzangati mmbomba joawii alomi we jola. Lakini mwisiwe jwapwaga, 'Hata ngama nepane ngasenunzogopa Sapanga wala kwaapala bandu, 5 lakini ndaba mmbomba joawi alomi baki ajo jundenda kunzumbua, nanzangatiya kupata sekibii saki anangahela jwiendalea kunzumbua!'" 6 Ndienu, Bambu jaendaliya kupwaaga, "Nzoaninya sejupwagiki

mfalisayu na jongi jojujopa bandu kodu. 11 Mfalisayu, saika na kwaakoma boa. 28 Kwibia ngati ekwabia jaloba mmoju jaki koni jakapwaga, 'Nugusengu wa mmasoba gaka Lutu. Bandu baendalya kula na Sapanga, ndaba nepani nga ngati bandu bangi kunywa, kulomba nu kulombesa, kupanda imbeju nu baakula kupeta kipemu na asoli na baatenda ugoni na kusenga. 29 Lakini lisoba lejaboka Lutu ku Sodoma, wala nepani nga ngati jojujopa kode ajojo. 12 Nepani motu na malibu gagalipuka mwotu gahuluka pai mbunga kula masoba mabeli kila juma, mbia lipungu kuhuma kunani kwaka Sapanga nakwaa kupisa boti. la komi mhindu yoti yembata.' 13 Lakini jojujopa 30 Ndi hekwibia lisoba laka Mwana waka Mundu kodi ajo, jabuja ku nyumba koni jujetakiwi na Sapanga kuguhoa, na jokapi jojuhoa womi waki jitenda jipata womi wa masoba goti. 34 Numpwagi, lisoba 35 Aka mbomba abeli bibia pamu apola ilebi yabu, batenda kwa alakali, 36 Bandu abeli biibia kulitui, jumu biitenda kunzuku najongi biitenda kundeka." 37 Ndienu banafunzi baki bundalukya, "Bambo ganiaga giipitila kwako?" Yesu jajibua "Pakibii sindu sekiwii ndi ihegalane hijuni ikolongu yebikema tai."

18 Ndienu, Yesu jaabola banafunzi baki kwa malenganu, kulangi masoba goa kutaki bunndoba Sapanga bila kusoka. 2 Jwapwaaga, "Kumusi gumu kwabii na ntemu magambu, jojuwe ngaseanzogupa Sapanga wala ngasejwaapala bandu. 3 Mmusi we hogu jwabii kabee nyongo jumu joawii alomi baki, anzendila ntemu magambu hoju mala jingi koni andoba, 'Nandi unyangatia kupata sekibii sangu kuhuma kuka mmbaja wango!' 4 Kwa masoba ginci ntemu magambu jola, jutendika kukana kunzangati mmbomba joawii alomi we jola. Lakini mwisiwe jwapwaga, 'Hata ngama nepane ngasenunzogopa Sapanga wala kwaapala bandu, 5 lakini ndaba mmbomba joawi alomi baki ajo jundenda kunzumbua, nanzangatiya kupata sekibii saki anangahela jwiendalea kunzumbua!'" 6 Ndienu, Bambu jaendaliya kupwaaga, "Nzoaninya sejupwagiki kundeke womi waki Sapanga! 25 Ndaba kujojiki

jwa Ayaudi andalukiya Yesu, "Mmbola wa ambone, ndenda kike ili nhwesa kupata womi wa masoba goka?" (aiōnios g166) 19 Yesu andalukiya, "Ndaba jakii gungema na ambone? Ngase jubii mundu jwa amboni ila Sapanga kajika jaki. 20 Ugamanyiki malagalaki gaka Sapanga egapwaga, "Wtenda ugoni, wikoma, wijiiba, wiipwaga isoli, wajetakiya ahengo baku na amabu baku." 21 Mundu jola japwaga, "Malagalaki haga gooka nepani nagakamwi tumbuka pu ukombu wangu." 22 Yesu pajajowana hela ampwagila, "Kipungwi sindu simu, kalombisa hindu yoti yegubinaku, nu lupija lwe waapekya ahagu, nanagu wibia na mali ginci kunani kwaka Sapanga, ndienu guhika gumbwata." 23 Lakini mundu jola pajajogwa hela gumbina mmoju ngamaa ndaba jabii na mali gingi. 24 Yesu paambona gumbina mmoju, jwapwaga, "Kunonipi ngamaa mundu jwana mali gingi kundeke womi waki Sapanga! 25 Ndaba kujojiki

ngani kinyama sebikikema ngamia kupeta mulihotu la jepetila indela ajelaje. 5 Ndieno, Yesu pajahikaa pala, sindanu, kuliku mundu jwana malli ginci kundeke womi jalinga kunani, nukumpwagi Zakayu, "Zakayu huluka waki Sapanga." 26 Bandu babunzogwannya Yesu nyata, ndaba lelenu nepani mbalika kupilaki mu bundalukiya, "Boo nya enu jojwiwesa kugombolewa nyumba jako." 6 Zakayu jahuluka nnyata nukunzopa na Sapanga?" 27 Yesu japwaaga, "Ganga kuwesikana Yesu koni jutogule. 7 Bandu boa pababona hela, kwa bandu, kwaka Sapanga kiwesikana." 28 Ndieno batumbulya kung'ong'ateka koni bakapwaga, "Mundu Petili jalalukiya, "Na twe bole? Tweli hindu yoka we hoju jupiti kutama kunyumba jaka mundu jwana tugupwatiki wehapa!" 29 Yesu jaapwagila, "Sakaka mahakau." 8 Lakini Zakayu jajema, ampwagila Yesu, numpwagi mundu jokapi jojwijile nyumba jaki au "Jogwana Bambu! Nepani naapekya ahagu nusu nhanamundu au ndongumundu au hengo na nyongoo ja hindu yangu, ana nunyagiki mundu jokapi sindu au bana, ndaba ju Ukolongu waka Sapanga, 30 sokapi, na nkelabuki nu kunzonzu ke mala nsese." 9 jwijopa mali ginci mu masoba ganga na jitama Yesu ampwagila, "Lelenu ukombosi guhikiki nyumba mu womi wa masoba goha masoba gagahika." 31 Yesu jaajuku banafunzi 10 Ndaba Mwana waka Mundu juhikiki kataputa baki komi na abeli bala, nakaapwagi, "Nzoannya! na kagombo bandu bahobiki." 11 Bandu pababi Tukwela kujenda ku Yelusalemu na hoku kila sindu ajogwane malobi gala, Yesu jaendaliya kaapwagi kwa seanhankaki alota baka Sapanga Mwana waka malenganu. Ndaba jabii pambipi nuku Yelusalemu, Mundu sakatenda kupitii. 32 Ndaba bitenda kunkamu nabombi bawasaliya Ukolongu waka Sapanga gubii nukunkabisa kwa bandu banga Ayaudi. Nabombi pambipi kupiti. 12 Ndieno jaapwagila, "Jabii mundu biitenda kundongama, nukuntondo, nukunhuni imata, jumu kuhuma mulukolu luu ubambu nkolongu jabia 33 bandapula iboku nu kunkoma. Lakini mu lisoba jujenda kundema ukutali ili bukunzemika kuba bambu la tatu jwiitenda kuyoka." 34 Lakini banafunzi baki nkolongu, na kabee jwiibuba. 13 Henu, kabula ngase bamanyiki julongalekike. Baahihiki majambu jukuboka, jwaakema atumisi baki komi na abeli, ge haga, na ngasebamanyiki sejwawpaga Yesu. 35 jaapekya lupija kila mundu na kaapwagi, 'Nhengila Yesu pajahegalya kuhika ku Yeliko, mundu jumu lihengu lukulomba hindu nukulombase lupija londo jwanga kulinga jwatempi pulutengi jiindela jakaloba. mbaka panikelubuka.' 14 Lakini bandu bu pundema jaki 36 Mundu jwanga linga we jola pajajaoa nsambi wa batenda kunsuki, baatuma bandu ajenda akapwaga, bandu gutenda kupeta, jalalukiya, "Boo kibii kike?" 37 'Ngasetumpai mundu hoju jubia bambu nkolongu Bumpwagila, "Yesu juku Nazaleti jutenda kupeta." 38 wito.' 15 'Pabunzemika kuba bambu nkolongu, Najombi jajamalya koni jakapwaaga, "Yesu, Mwana jakelubuka ku nyumba jaki na kalagalaki atumisi waka Daude, gumonila ikia!" 39 Bandu bababia baki bajaapeki lupija lola ili jumanya kila mundu andongulii andakalya nukupwagi tumbala, lakini jombe ijonzukiki ilengaa. 16 Ntumisi jojalonguli, japaawa ga jaendaliya kujamallii, "Yesu Mwana waka Daude, 'Nkolongu, lupija lwaku lowambeki lujonzukiki longi gumonila ikia!' 40 Yesu jajema, nakaapwagi bundeta komi.' 17 Bambu jola japwaaga, 'Guhengiki Sapi, mundu hoju pajajemiki jombe. Jwanga kulinga we jola weapa untumisi waamboni. Ndaba guhobaliki nsindu hejwahegalya pambipi, Yesu andalukiya, 41 'Gupala kisokopi, nukupeke ukolongu wa misi komi!' 18 Ntumisi nu guhengila kike?" Najombi japwaaga, "Bambu, ja pili jahika japwaaga, 'Bambo, lupija lowambeki mbala kulinga kabee.' 42 Yesu ampwagila, "Linga! lujonzukiki longi nhwanu." 19 Najombi ampwagila, Kuhobale kwaku kugulamise." 43 Apalapa jwanga 'Sapi nanagu wibia nkolongu wa misi nhwanu.' 20 kulinga we jola jwatemala kulinga, ampwata Yesu koni ntumisi jongi jwahika nu kupwaga, 'Jukua lupija lwaku, akundumbaliya Sapanga: Bandu boa pababona nulukongiki sapi mu kitambaa, 21 nugujogupa ndaba hela, nabombi bundumbaliya Sapanga. wepa wa mundu unkali. Gujuku hindu yanga kuba yaku nukuhusa hindu yanga kupanda wamweti.' 22

19 Yesu jajingala ku musi uku Yeliko, jabia jupeta pi kilanda ja musi we gola. 2 Jwabii mundu jumu mmusi we gola joankemika Zakayu, jojabii nkolongu wa baajopa kodi, najombi jwabi mundu jwana mali ginci. 3 Japala kumbona Yesu ejubije, lakini ngasejawesa ndaba kwabii na bandu bingi najombi jwabii nzipi. 4 Henu, jajombatakiya palongi ja bandu, jakwela munkongu nkoju ndaba Yesu

jolujonzukiki jengi komi.' 25 Lakini bombi bumpwagila, bandu pa Nyumba jaka Sapanga. Agolu akolongu, 'Nkolongu, lakini mbona jonioju lujonzukiki lupija na abola ba Malagalaki na aka akolongu bataputa longi kome!' 26 Najombi jaapwagila, 'Numpwagi indela jukunkoma, 48 lakini ngase bapatiki mbekenyu sakaka, kila jojubii na sindu biitenda kunzonzuke. jukunkoma ndaba bandu babiya bukunzoaniya.

Lakini janga kuba na sindu, hata kisoku sejubinasu

biitenda kunyaga. 27 Henu abaya bangu baangana nepani kwaalongosa, mwaalaeta pani na mwaakoma apambane koni nakalingalya.'" 28 Yesu hejajomula

kulunge ganiaga, jalongulya palongi kujenda ku Yelusalemu. 29 Pajaegalya kuhika ku Betifage nuku Betania, pambipi ni Kitombi suku Mizeituni, Yesu jaatuma banafunzi baki abeli, 30 jaapwagila, "Nzenda mu ijiji yemwibona palongi jii. Hemwibia nzinge mu ijiji heyi, mkilibona liponda bilikongiki kulungi jii ngasejuwahiki kulitumii mundo. Mwilibopula mukilileta pambane. 31 Ana mundu jundaluki mundu jokapi

ndaba jukubopo liponda, mu kumpwagila, 'Julipala Bambo.'" 32 Banafunzi bala ebajenda pala, binkolila ngati Yesu ejaaapwagila. 33 Pababia bilibopo liponda lela, mwini liponda jaalalukya, "Ndaba jaki mu libopo liponda hele?" 34 Nabombi bumpwagila, "Julipala Bambo." 35 Ndipala bumpelakya liponda lelela Yesu, batandika ingobu yabu pungongu ji liponda, nuku nkwea Yesu panani jaki. 36 Yesu pajaendalya kujenda, na bandu batandika ingobu yabu mwiindela. 37

Yesu pajahegalya ku Yelusalemu, pi kiheleli si Kitombi si Mizeituni, nsambi nkolongu wa banafunzi baki batumbuliya kundumbali Sapanga koni atogule kwa sauti ngolongu ndaba ja majambu makolongu gabagabweni, 38 babia awpaga, "Jupengaliki Bambu nkolongu jojuhiha ku liina laka Bambo! Kubia lukwali nu ulumbi kunani kwaka Sapanga!" 39 Papuje Afalisayu bangi bababi munsambi wa bandu gola bumpwagila Yesu, "Mbola, waapwagila banafunzi baku atumbalaje!" 40 Yesu jaajibua, "Numpwagi bandu be haba ana atumbii, malibu haga gjiamaliya kwa sauti." 41 Yesu pajaegalya musi guku Yelusalemu napajabona bandu ba musi gola jatenda kaalele.

42 Japwaaga, "Ana wakamanyiki lelenu majambu gagaleta lukwali! Lakini henu ahihiki pamihu jii. 43

Ndaba gihika masoba, abaya baku bagusengila ubegu, biitenda kuguyongolota nu kukuhinya pandi yoka. 44 Bagutimbatimba weapa na bana baku mu nyumba jaku. Ngabilileki lilibu panani jililibu lengi, ndaba ngase gumanyiki kipindi sukuhika Sapanga kungombo."

45 Yesu jajingala pa Nyumba jaka Sapanga, jatumbuliya kabeenge kunza bandu babai alombase hindu, 46 koni jakapwaaga, "Ahandiki,

'Nyumba jangu jiibia nyumba jukundobe Sapanga,' Lakini mwanganya mwijjing'anabwi kuba imbakui ja manzolinzoli." 47 Lisoba limu Yesu jabia jaabola

20 Lisoba limu, Yesu pajabi jaabola bandu pa nyumba jaka Sapanga nakaalandi bandu

Lijambu laa Sapi, agolu akolongu naaka abola ba malagalaki pamu na aseja bahikiki, 2 bundalukiya, "Utupwagila guhenga mahengu ge haga kupete uwesu bole? Boo nya jojugu peki uwesu we hogo?"

3 Yesu jaapwagila, "Nane nanndaluki lijambu limu, mmbwajila, 4 boo, uwesu waka Yohana lukubatisa bandu Iwahuma kwako? Boo, kwaka Sapanga au kwa bandu?" 5 Lakini bombi balaluana beni kwa beni nukupwaga, "Ana tupwagiki guhuma kwaka Sapanga, jombi jatulalukya, mbona ngase munhobali Yohana?" 6 Kabee ana tupwagiki wahuma kwa bandu, bandu boa batulapula kwa malibu, ndaba boa anhobali Yohana jabii mlota waka Sapanga! 7

Henu, bumpwagila, "Ngasetumanya uwesu we hogu wahuma kwako." 8 Yesu japwaaga, "Hata nepani nganumpwagi henga lihengu lende kupete uwesu bole."

9 Ndienu Yesu jaendalya kaapwagi bandu malenganu ganga, "Mundu jumu jalemiki lituhi li mizabibu. Nukulikodisa kwa bandu baalema, ndi jaboka nukujenda kutama kundema jengi. 10 Kipindi

sukutongo zabibu esahika, antuma mtumisi waki kwa bandu baalema bala ili bumbaguliya zabibu. Lakini bandu baalema bala bumbenga nukundapu nukunkelabu maboku matopu. 11 Nkolongu jola

antuma kabee ntumi jongi, lakini bombi bunndapula ahelahe nukunhenge majambu giliya, nukunkelabu maboku matopu. 12 Antuma kabee ntumisi wa tatu, hoju najombi, batenda kunhumisa, nukundeke kunza jilitui. 13 Ndipala mundu jwini litui jola japwaaga,

'Niitenda bole? Nantuma mwana wangu jonumpai, kwaa buntenda kunzogopa ngamaa.'

14 Lakini bandu baalema bala pabumbona pee, bapwagannya, 'Jonzo ndi jobandekila lituhi lende. Enu, tunkoma ili litui libia liito.'

15 Enu, bumpia kunza jilitui li mizabibu lela, nukunkoma." Yesu jaalalukya, "Boo, mundu jojubii nilitui jola jaatenda kii bandu baalema bala? 16

Jwiika na kaakoma bandu baalema bala, nakaapeke bandu bangi litui li mizabibu lela." Bandu pabajogwa malenganu gala, bapwaga, "Ngahela, haga giipiti!"

17 Lakini Yesu jaalingalya na kaapwagi, "Maandiku ganga gabii na maana boo? 'Lilibu lebilikana bandu baasenga, enu ndi libii lilibu lelipalika ngamaa nyumba!'

18 Mundu jokapi najuabuki panani jililibu heli jwiitunyuka ipandiipandi, na mundu jokapi ana

lunhabuki lilibu heli litenda kumponda.” 19 Abola ba Aka abola bangi ba Malagalaki bapwaaga, “Mmbola, malagalaki na agolu akolongu bamanyiki malenganu gujibwki sapi ngamaa.” 20 Nabombi ngasebalengki gala gaalenga bombi, ndi bapala bunkamula Yesu kundaluki malobi gange. 21 Ndienu Yesu jalalukya, apalapala. Lakini baajogopa bandu. 22 Enu, babiya “Bandu apwaga boo, Kilisitu mwana waka Daude? 23 ataputa muda wa sapi wukunkamu. Ndi baatumwa Daudi weni jupwaga mu kitabu sa Zabuli, ‘Bambu bandu bilikopakya baamboni kwaki, bumpendakiya ampwgila bambu wangu. Tama upandi wangu kwa maswali, ili jujbwa liya apata indela jukunkali ukumalele, 24 mbaka naabeka bandu babugusuki nukumpeleka kwaka kilongosi juku Loma. 25 Bandu ngati kiteu sukubeke magolu.’ 26 Ana Daudi we bala bumpwgila Yesu, “Mbola, tumanyiki weapa ankema jombi, ‘Bambu,’ kwibia boo jubiya mwama gupwaga nukubola majambu gasakaka, ngasegulinga waka Daude?” 27 Bandu boti pababiya bunzowane ukolongu waka mundu, lakini gubola lijambu la Yesu, jaapwgila banafunzi baki, 28 “Nzepana naka sakaka lejupala Sapanga tuhenga. 29 Utupwgila, abola ba Malagalaki bapala kupetapeta koni aweti boo sapi lee kulepakodi kwaka bambu nkolongu ingobu ilasu, apala kulamukiwa kwii hisima na bandu juku Loma joakema Kaisali au nga sape!” 30 Yesu jamanyiki kupendake kwabu, jaapwgila, 31 “Nhanga lingengalema. Boo, sua jenze ni lihina lende laka bawii aka alomi babu, bilikopake ngati baamboni nyane?” Bunzibua, “Yuku bambu nkolongu juku Loma joakema Kaisali.” 32 Ndienu Yesu jaapwgila, “Sapi, hindu yaka nkolongu juku Loma mupekia nkolongu juku Loma, nayaka Sapanga mupekia Sapanga.” 33 Ndienu ngasebawesiki kunkamu kupete lilobi lokapi lejwapwgiki pa bandu ila basangi lijibu laki baamua kutumba. 34 Ndipala Asadukayu bangi, bandu bapwaga nga kuyoka kwa bandu bawii, buhikila Yesu nukundaluki, 35 “Mbola, Musa, jutuandakya, ‘Ana nndongu waka mundu juwi nukunndeka nndonguwaki bila mwana, nndongu waki kupalika kuntola mmbomba we hoju, ili ampapila nndongu waki bana.’ 36 Kwabii naaka alongu saba. Jakwanza jola anzukua mmbomba na jakuwa bila kundeka mwana. 37 Ndongu jwa pili jola anzukua mmbomba joawii alomi we jola, najombi jakuwa bila kwaaleka bana, 38 watatu anzukua mmbomba jola na kwabiya ahelahe boti saba, lakini bakuwa bila kwaaleka bana. 39 Mwisuwe jakuwa kabee mmbomba we jola. 40 Boo, lisoba la bandu pabiyoka, nyongoo we hoju jwiobia nhwanu waka nyane? Ndaba babia anzukwi boa saba.” 41 Yesu ampwgila, “Bandu ba ndema jenze ajuku nu kujukulika, (aiōn g165) 42 lakini bandu bajaabona Sapanga awesa kuba mu ndema jejhika ili kuyoka ngabijijuku wala kujukulika. (aiōn g165) 43 Ngabiwesi kuwa kabee, ndaba bibia ngati atumi bu kunani kwaka Sapanga, bombi biibia bana baka Sapanga ndaba atei kuyoka. 44 Lakini sakaka kuyoka kuhuma kwa bandu baawi kubii. Ata Musa jalangia lijambu leheli mu Maandiku gaka Sapanga pajapwaga kupete kitengu sesabiya kinyakaa mwotu. Papuje jwapwaga Bambu ndi Sapanga jwaka Ibulahimu, Sapanga waka Isaka na Sapanga waka Yakobu. 45 Najombi nga Sapanga wa bandu baawii lakini jombi Sapanga ja bandu bome. Ndaba boti atama pundema ndaba jaki.” 46

Aka abola bangi ba Malagalaki bapwaaga, “Mmbola, malagalaki na agolu akolongu bamanyiki malenganu gujibwki sapi ngamaa.” 47 Nabombi ngasebalengki gala gaalenga bombi, ndi bapala bunkamula Yesu kundaluki malobi gange. 48 Ndienu Yesu jalalukya, apalapala. Lakini baajogopa bandu. 49 Utupwgila, abola ba Malagalaki bapala kupetapeta koni aweti boo sapi lee kulepakodi kwaka bambu nkolongu ingobu ilasu, apala kulamukiwa kwii hisima na bandu juku Loma joakema Kaisali au nga sape!” 50 Yesu jaapwgila, “Nzepana naka sakaka lejupala Sapanga tuhenga. 51 Baajibi bandu bawii aka alomi babu, bilikopake ngati baamboni sukulilangi aloba ku kipindi kilas, bandu haba bipata azabu ngolongu!”

21 Yesu jalingiki ngamaa, jaabona bandu bana mali ginci ajege matambiku gabu mukikoku pa Nyumba jaka Sapanga. 2 Ambona nyongoo jumu joawi alomi jujege mangengalema mabeli. 3 Yesu jaapwgila, “Numpwagi sakaka, nyongo nhwagu joawi alomi ajo jupiiki sindu kikolongu kupeta yeajegi bandu boa. 4 Ndaba bangi boa apihiki matambiku gabu gagapeti mu hindu yabu, lakini nyongo ajo pamu nu uhagu waki jupiiki kila sindu sejukipala mu womi.” 5 Banafunzi bangi babia alongale kupete Nyumba jaka Sapanga, jeasengiki kwa malibu gu lupija lwingi, kabee balongalia matambiku gabaapihihiki kwaka Sapanga. Lakini Yesu japwaga, 6 “Haga goa gamwagabona, masoba gagihika, biitenda kubombulana ngaliigi lilibu panani jililibu lengi, na kila sindu kiitenda kuhalabika.” 7 Bandu bundalukya Yesu, “Mmbola, majambu ge haga gitilita lile? Nginyuli boo yeyillangia majambu ge haga egibia pambipi kupiti?” 8 Yesu jajibua, “Nnzepa, mundu jankonga. Ndaba bandu bingi bihika kuliina langu nukupwaga, ‘Nepani ndi Kilisitu,’ na ‘Nilisoba lee libi pambipi.’ Lakini mwanganya mwaapwata! 9 Pamwijoana majambu gukukomana na puji, mwijogopa, ndaba majambu ge haga gapalika gitilita hoti, lakini mwisu ngaseguhika nyata.” 10 Ndipala, Yesu jaendalya kupwaga, “Bandu ba ndema jimwa biikomana na bandu bu ndema jengi, nu ukolongu gumu gwikomana nu ukolongu gongi. 11 Kwipitila kililima kikolongu su ndema, ling’ai linzala, na magonzu guku jambukani, kwipitila majambu ginci guku jogopesa na nginyuli ngolongu kunani kwaka Sapanga. 12 Lakini kabula jukupiti haga goti, biitenda kunkamu nu kung’alisa. Bampelika mma

nyumba guku ketangane Ayaudi na muma gelesa, gapula ngati ntegu. **36** Nkelukiya masoba goti, nndoba na bampelika palongi jaka bambu akolongu na aka ili mpata makili kunhinakali haga goti pagiipitila ili kilongosi ndaba ji liina lango, **13** kupete haga mwiikuba nzema palongi jaka Mwana waka Mundu.” **37** Kila mwaalandii bandu Lijambu la Amboni. **14** Lakini mmoju lisoba, Yesu jabiyu jubola pa Nyumba jaka Sapanga, jinu, mwholale sukulonge, **15** Ndaba nepani nampekie ni ikilu jabia jujenda mwi Kitombi si Mizeituni nu malobi gukupwaaga gaa sapi, ngajwiikubi mbaja winu kutama koku. **38** Bandu boti babia ajumuka pulukela jojwiwesa kukana wala kumpenga gamwipwaaga. nukujenda pa Nyumba jaka Sapanga, kunzoane **16** Nanamu banng'anambuka hata na ahengo na Yesu.

aka nyongo binu, aka kilongu binu, naakosi binu na bangi kati jinu biitenda kukomeka. **17** Bandu boti bansukila mwanganya ndaba jukuhobale nepani. **18** Lakini hata ljunzu li limu ngalihobe. **19** Kuhinakali kwinu, mwitenda kulama. **20** “Pamwagubona nndema guku Yelusalemu aguyongalwiti alonda bu pundema, ndienu mwiimanya kipindi sukuguhalabana musi we hogu kihegali. **21** Papuje, bandu baabi ku Yudea bitilia kwi itombi, na baabi pikilanda ja musi biitilila kunza ja musi, na boti baabi ku matuhi biitili ku musi. **22** Ndaba masoba ge haga giibia masoba gukutemu, ili goa gaahandiki gatimia. **23** Misibikiboni aka mbomba biniitumbu na bajongesa! Ndaba kwibia na manga'aliku makolongu ngani pundema na Sapanga jaatemula bandu bu pundema pani. **24** Bangi babu baakoma nimipanga, na bangi baajonza kuba apungwa nakapeleka kundema jengi. Na Musi uku Yelusalemu bagukanyata kanyata bandu banga Ayaudi, mbaka kipindi sabu esijomuka. **25** “Ndienu kwibia na nginyuli mu lyoba, mu mwei na mu ndondu. Mu ndema kwibia na mang'aliku ndaba jukujogopa kukwihiha kupete kulundamii ku nhanga na majeba gaki. **26** Bandu biitenda kuhinduka ndaba jikiholu, sukulendale majambu gagipitila mu nndema, ndaba hindu yu kunani kwaka Sapanga yiitenda kunyukanyuka. **27** Ndipala, mwaambona Mwana waka Mundu juhika jubii mu mahundi, kwa makili nu ulumbi nklongu. **28** Majambu ge haga egitumbulia kupiti, nzema nukutondabee imutu hii kulinga ndaba kipindi saka Sapanga sukungombo kupita mu mang'aliku ginu kihegali.” **29** Ndipala Yesu jaapwagila lilenganu lende, “Nndingalya nkongu wu ntini ni mikongu jengi joti. **30** Pammbona manyoi gatenda kutunduli, mmanyia iyula jihegali. **31** Nanamu ahelahe, emwagabona majambu ge haga gakapitila, mmanyia ukolongu waka Sapanga guhegali. **32** Numpwagi sakaka, bandu bikibelevu senze ngabiwesi kuwa mbaka hindu yenze ipitila. **33** Mahundi nu nndema gwiitenda kupeta, lakini malobi gangu ngagipi tekateka. **34** “Mbia miu! Myoju jinu mwiiutwa nukupala mali gingi, ulepi nukusumbuki yukutujangati kutama pundema pani ndaba lisoba lehelihika sukuuituki ngati itaba ejionza. **35** Ndaba lisoba lehelihika laahikila bandu baatama punndema pani

gapula ngati ntegu. **36** Nkelukiya masoba goti, nndoba na bampelika palongi jaka bambu akolongu na aka ili mpata makili kunhinakali haga goti pagiipitila ili kilongosi ndaba ji liina lango, **13** kupete haga mwiikuba nzema palongi jaka Mwana waka Mundu.” **37** Kila mwaalandii bandu Lijambu la Amboni. **14** Lakini mmoju lisoba, Yesu jabiyu jubola pa Nyumba jaka Sapanga, jinu, mwholale sukulonge, **15** Ndaba nepani nampekie ni ikilu jabia jujenda mwi Kitombi si Mizeituni nu malobi gukupwaaga gaa sapi, ngajwiikubi mbaja winu kutama koku. **38** Bandu boti babia ajumuka pulukela jojwiwesa kukana wala kumpenga gamwipwaaga. nukujenda pa Nyumba jaka Sapanga, kunzoane **16** Nanamu banng'anambuka hata na ahengo na Yesu.

22 Lisoba la kula mabumunda ganga kujege amila, lebijikema tipati ja Pasaka, labia lihegali. **2** Agolu akolongu naka abola ba Malagalaki babia ataputa indela juku nkoma Yesu, lakini babiya baajogopa bandu. **3** Ndienu, Lijobi lunzingia Yuda jo bunkema Isikalioti, jumu ja atumi komi na abele. **4** Yuda jajenda kwa Agolu akolongu na alonda ba Nyumba jaka Sapanga, jalongila nabu namuna jukung'anambuka Yesu. **5** Nabombi batogulya nuku jetakake kumpeke Yuda lupija. **6** Yuda jajetakiya na jatumbuliya kutaputa indela juku ng'anambuka Yesu kipindi sesabii nganu kumanya nsambi wa bandu. **7** Lisoba la mabumunda ganga kujege amila labiya lihikiki. Ndi labia lisoba lukusinza likondoo la tipati ja Pasaka. **8** Henu Yesu jaatuma Petili na Yohana, nakaapwagi, “Nhzendaninya mktuandaliya posu ja kula Pasaka.” **9** Nabombi bundalukiya, “Gupala tukuguandaliya kwako?” **10** Yesu jaapwagila, “Nnzowanya sukuhingamaki, pamwakajingila ku Musi, mwakaketangana na mwanalomi jumu jojutogwi nndundu wa masi. Mukumpwata mbaka mu nyumba mojijingala. **11** Mukumpwajila mwana nyumba jola, ‘Mbola julaluki, kibi kwa sumba sa ageni sukulele posu ja Pasaka pamwa na banafunzi bango?’ **12** Najombi jwandangia sumba kikolongu sukunani, seapambiki sapi. Nanamu mkaandia posu je momu.” **13** Ndienu bajenda bukuketaniya kila sindu ngati Yesu ejabi jaapwaji, nabombi baandia posu ja Pasaka. **14** Lisaa elahika, Yesu jatama kula posu pamwa na atumi baki. **15** Jaapwagila, “Ndokuli ngamaa kula posu ja Pasaka nu mbanganya kabula juku ng'alika kwango! **16** Sakaka numpwagi, nganikuli kabee mbaki pajikamilika mu Ukolongu waka Sapanga.” **17** Yesu ndienu jajukua nzipuli wa divai, ansengula Sapanga, nukupwaaga, “Nzoopa nzipuli gongo mmbagana mwaboa. **18** Numpwagi, ngangunywi kabee divai ji Mizeituni jenze mbaka ukolongu waka Sapanga hegwiika.” **19** Ndipala jajukua libumunda, ansengula Sapanga, jasekula, jaapekia banafunzi baki nu kupwaga, “Jenze nhyege jango jejipita ndaba jinu mwanganya. Nhenga hela kungomboka nepani.” **20** Ahelahe ejajomula kula posu japakamii, jaapekiya

nzipuli wa divai nu kupwaaga, "Gongo nzipuli gu kuleke lilibu. Japega magoti nu kundoba Sapanga. lilaganu linyai laka Sapanga lelijemaliwi na mwai 42 Japwaaga, "Atati, ana gupai guboa nzipuli hago wango, gogujitika ndaba jinu mwanganya. 21 "Lakini guku ng'alika, lakini si ngati embala nenga ila ngati nndingalya! Mundu jojing'anumbuka nepani jubii pamu egupala wehapa." 43 Papuje atumi kuhuma kunani na nepani pamesa, pakula posu! 22 Sakaka Mwana kwaka Sapanga ampitila nu kumpeke makili. 44 waka Mundu jujenda kuwa ngati Sapanga ejapai, Yesu koni jubii mu usungu nkolongu ukujogopa lakini musijikiboni mundu jojwiing'anumbuka nepani." kuwa, andoba ngamaa Sapanga, mbaka lumpita 23 Ndipala batumbuliya kulaluana beni na beni, nya lyogate, lyogate laki labia ngati mandondu ga mwai kati jabu jojihenga lihengu hele. 24 Banafunzi baka gagahabuka pai. 45 Pajajomula kundoba Sapanga, Yesu batumbuliya kubisana nya jojuholaleka kuba jakelubuka kwa banafunzi baki jaakolila agoni ndaba nkolongu kati jabu. 25 Yesu jaapwagila, "Aka bambu babi nu usungu. 46 Jaapwajila, "Boo ndaba jakii ntei akolongu ba bandu banga Ayaudi baalongo bandu kugonela? Nzumuka mu ndoba Sapanga, ili mwijingi kwa makili. Aka akolongu be haba bilikema 'Akosi ba mwi milengu.' 47 Yesu pajabia jakoni jakalongela, bandu." 26 Lakini kwinu mwanganya ngahela, lakini nsambi wa bandu wahika koni julongo Yuda, jojabi jojubii nkolongu kupeta mwaboti kati jinu, jubiya nsoku jumu ja banafunzi baki komi na abele. Yuda anzendila kupeta mwaboa, na kilongosi jibia ngati ntumisi. 27 Yesu nu kundamu suku kumbate. 48 Lakini Yesu Nya jojubii nkolongu, jojutami pamesa kula posu, andalukiya, "Yuda, boo, unng'anambuka Mwana au lee jojuhudumii jola? Lasima jojutama pamesa waka Mundu suku kunkumbatila?" 49 Banafunzi kula posu! Lakini, nepani mi pamba kati jinu ngati baki pabagabona haga gatenda kupiti bundalukiya, ntumisi. 28 "Mwanganya ndi mwatempi pamu na nane "Bambu, twaasekula lee ni mipanga jito?" 50 Na mu milengu jango, 29 ngati ahengo bangu ebamei jumu kati jabu andapula mpanga ntumi waka nngolu kuba nu nkolongu nane numpeke ukolongu we hogu nkolongu, nuku nseku likutu laki la kumalele. 51 Lakini mwanganya. 30 Nhwesa kula na kunywa pamu na Yesu japwaga, "Kotuka kutenda helai!" Jiligusa likutu nane mu Ukolongu wangu, nuku tama mwiteu yu laka mundu we hoju, nukulilamisa. 52 Ndipala Yesu ubambu kulutemu lukolu komi na lubeli luku Izilaeli." jaapwagila agolu akolongu, aka kilongosi na alonda 31 Yesu japwaaga, "Simoni, Simoni! Joanya! Lijobi ba Nyumba jaka Sapanga na aseja bababia ahikiki lipala kumpeta mwanganya ngati mundu ejupeta kunkamuu, "Boo, ndaba jakii nhikiki ni mipanga ni inganu. 32 Lakini nugulobi kwaka Sapanga we hapa ibonga kungamu ngati jojunyaga hindu? 53 Masoba wa Simoni ili kunhobale kwaku kwiipongo, nanagu goti natami na mwanganya pa Nyumba jaka Sapanga, egwikelubuka wajangatiya ajaku anhobaliya nepani ngase mwangamwi. Lakini senze ndi kipindi sinu ngani." 33 Petili ampwagila, "Bambu, nepani nijienda sukutawala palwiye." 54 Ndienu bunkamula Yesu, nawe pamu na wepa hata ku kipungu na hata kuwa." bajenda naku ku nyumba jaka nngolu nkolongu, 34 Yesu ampwagila, "Petili nugupwagi lelenu, kabula ji Petili jabia anzengalee Yesu munyuma su kutali. likongobi kubeka, wingana mala patato." 35 Ndipala 55 Bandu bangi bakoa mwotu pikilanda ja hua Yesu jaalalukiya banafunzi baki, "Boo, panuntuma nukutama na Petili jahika kunyata mwotu pamu bila mpuku gu lupija wala nkoba wala makobasi, nabu. 56 Mtumi jumu mmbomba ambona Petili sumpungukii sindu sokape?" Bapwaga, "Ngahela jutami papu jakanyata mwotu, antupila mihu, nu ngase twapungukiwi sindo." 36 Yesu japwaaga, kupwaga, "Mundu ajo najombi jabii pamu na Yesu." "Lakini henu jojubii nu mpuku ulupija jujukua na 57 Lakini Petili jakana, nu kupwaga, "Mmbomba wee! jojubii nunkoba jujukua, na jokapi jwanga nu mpanga, Nepani ngasenikimanyi segulongela!" 58 Monikatai, julombisa likoti laki julomba upanga. 37 Ndaba mundu jongi ambona Petili, najombi japwaaga, Maandiku ga Sapi gagapwaaga, 'Bumbei likundi "Weapa na nanagu wa jumu kati jabul!" Lakini limu na bandu banamahakau gatimi.' Numpwagi, Petili japwaaga, "Bambo, nganenga." 59 Ndipala haga goti bahandiki ndaba jangunepani giitenda lapeta lisaa limu, mundu jongi anhingamakiya nu kutimi." 38 Banafunzi bapwaga, "Bambu linga pamba kumpwaji, "Sakaka jonouji jwabii pamu na Yesu, tubii ni mipanga mbele." Najombi japwaga, "Kutosiki ndaba na jombi mwenei juku Galilayal!" 60 Lakini Petili kulongale mipanga!" 39 Yesu jajenda kwi Kitombi si japwaga, "Wamundu wee ngase manyiki segupwaga!" Mizeituni ngati ejajoyobali, nabombi banafunzi baki Apalapa pajabii jakoni jakapwaga, likongobi latenda bajenda pamu najombi. 40 Pajahika hoku jaapwagila, kubeka. 61 Bambu jang'anambuka nu kundingali "Mundoba Sapanga ili mwijingii mu milengu." 41 Petili. Najombi Petili jakombuka malobi gajabia Ndipala jaaleka, jajenda utali wa mundu kuwesa Bambu ampwagi, "Leleku kabula ji likongobi kubeka,

wingana mala patato wiipwaga ngasegumanyiki." kwangu ngati jojaakonga bandu. Ne nundaluki palongi 62 Petili japita kunza nukulela ku usungu. 63 jinu, lakini ngasenilibweni likosa lokapi lemuntakali. Bandu bababia anndonda Yesu, kundongama 15 Najombi Helodi ahelahe ankelabwi mundu jonzo nukundapu. 64 Bunkongiki ingobu kumihu nu kwitu, ndaba ngasejilibweni likosa lake. Henu mundu kundaluki, "Lotila, nya jojugulapwile?" 65 Ndieno jonzo ngase jatei sokapi sesunhenga kuwa. 16 bapwaaga malobi ginci gukuntondoo. 66 Ekwakusa, Henu nagalaki mundapula iboku, ndi mundekakiya aseja, aka akolongu na abola ba Malagalaki na jujenda." 17 Kila lisoba la tipati ja Pasaka, Pilatu agolu akolongu, baketangana pamu bumpelika Yesu jwayobali kundekake mpungwa jumu. 18 Lakini pasengu jabu. 67 Bapwaaga, "Tupwagila! Boo, weapa bandu boti bajamaliya pamwa, "Gunkoma mundu lee wa Kilisitu Nkombose?" Lakini Yesu jaapwajila, hoju, utubopuliya Balaba!" 19 Balaba jibia mundu "Hata nanumpwagi, mbanganya nganzetakele, 68 joankongiki mkipungu ndaba jukusababisa puju jejapiti nanundaluki, ngammbwgagile. 69 Lakini tumbuka kumusi nukukoma bandu. 20 Pilatu japala kundekake sajeno nukuendalee, Mwana waka Mundu jitama Yesu, henu jalongila nabu kabee. 21 Lakini bombi kuboku kwa malele kwaka Sapanga jwana makili." 70 N dipala boa bundalukya, "Boo, weapa ndi wa Mwana waka Sapanga?" Najombi japwaaga, "Mwanganya mpwaga nepani ndi jombi." 71 Bapwaaga, "Boo, tupala lee mundu jongi julongilaje? Twee twabee tujoini sejupwaga kupete ndomu waki mwene."

23 N dipala boka batenda kujema, nu kumpeleka
Yesu kwaka Pilatu. 2 Batumbuliya kuntakii koni
bakapwaga, "Tunkoli mundu ajo jaahoa bandu biito
kwa malobi gisoli. Jaakana bandu kulepa kodi kwaka
nkolongu juku Loma, jupwaaga jombi ndi Kilisitu,
Bambo nkolongu." 3 Pilatu andalukiya Yesu, "Boo,
we lee Bambu Nkolongu wa Ayaude?" Yesu jajibua,
"Ngati egupwagiki weapa." 4 Ndieno Pilatu jaapwagila
agolu akolongu nu nsambi wa bandu bala, "Ngase
nilibweni likosa lokapi lejutei mundu jonzo." 5 Lakini
bombi bahingamaki ngamaa koni apwaaga, "Kupetea
mabolee gaki jaakwelake bandu baabii ku ndema
juku Yudea. Jatumbuliya ku Galilaya mbaka kongo."
6 Pilatu pajajogwa haha, andalukiya, "Boo, mundu
hoju mwenei juku Galilaya?" 7 Pilatu pajamanya
Yesu jahumi mundema jejitawala Helodi, ampelika
kwaka Helodi, jojabii ku Yelusalemu masoba gegala.
8 Helodi pa ambona Yesu, jatogulii ngamaa ndaba
masoba ginci japala kumbona. Jibia jujoini majambu
gaki na japala jubona ndonduke kuhuma kwaki.
9 Helodi andalukiya Yesu malobi ginci lakini Yesu
ngasejajibwki sokapi. 10 Agolu akolongu na aka abola
ba Malagalaki bajemiki pala, bumpikia Yesu magambu
ginci kwa makili ngamaa. 11 Helodi na alonda baki
bunhengila Yesu liyaa nu kundongama. Bunhwatika
ingobu ya sapi ngamaa ngati laka bambu nkolongu,
nu kunkelabuu kwaka Pilatu. 12 Tumbuka lisoba le
leli, Helodi jibia nkosi waka Pilatu, kabula ja masoba
gu munyuma batenda kusukiana. 13 Ndieno, Pilatu
jaakema pamu aka agolu akolongu, aka kilongosi
na bandu, 14 jaapwagila, "Mundetiki mundu ajoo

bajamalya kwa sauti, "Mumbambaliya mu nsalaba!
Mumbambaliya mu nsalaba!" 22 Pilatu jaapwagila
kwa mala ja tatu, "Ndaba ja kike? Boo jutei likosa
boo mundu we jone? Ngase nilibweni likosa lokapi
leluntenda mbaka kunkoma. Henu nu ndapu iboku
ya ndomondo nu kundekakela." 23 Lakini bombi
baendalya kujamali kwa sauti ngolongu ngamaa,
bapala ambambaliya Yesu mu nsalaba. Kujamali
kwabu buntenda Pilatu jujetakiya. 24 Ndieno Pilatu
jaamua sebapala bandu bala kihengika. 25 Andekakiya
mundu jobumpala jola, jobummbei mukipungu jojwatei
puju nukukoma bandu na kwaapeke Yesu bunhengila
seapala. 26 Pababia bumpeleka, baketangana na
mundu jumu jobunkema Simoni, mwenei juku Kilene,
jojibia juhuma ku litui. N dipala bunkamula, buntweka
nsalaba we gola ili jutotula su munyuma jaka Yesu. 27
Nsambi nkolongu wa bandu unkagula Yesu, pamu na
aka mbomba bababia alobalake nu kundele Yesu. 28
Yesu jaang'anumbukiya na kwaapwaagi, "Mbanganya
mwa aka mbomba buku Yelusalemu, mwinele nenga,
ila nn dela ndaba jinu mwabeti na bana bino. 29
Ndaba gahika masoba pabipwaga, 'Nambanga banga
akambonga banga kubeleka, banga kuwai kupata
bana wala mabeli gangakujongesa bana!' 30 Masoba
ge haha, bandu pa biitumbuka kiipwagi itombi,
'Mtuhabukiya! Ni itombi isoku, 'Mtuyelalya!' 31
Ana bandu ahengiki hela ku nkongu mmbei, kwibia
boo ku nkongu nzomu?" 32 Bandu bangi abeli
bababii baahenga galiya baapeliki pamu na Yesu ili
bakaabambaliya. 33 Pabahika pandu pabapakema,
"Lihupa lu Umutu" Ndieno bummbambaliya Yesu pamu
na bababi baahenga galiya abeli bala kila mundu nu
nsalaba waki, jumu upandi waki wamalele na jongi
upandi waki wamangega. 34 Yesu japwaga "Atati!
Waalekakiya mahakahu gabu ndaba ngase amanyiki
se ahenga." Ndieno alonda bala bapega gudugudu
ili kubagana ingobu yaki. 35 Bandu babia ajemiki
pala buku ndingalya, na akolongu ba Ayaudi babia

bundongama Yesu bakapwaga, "Jaakombwi bandu bangi, henu julikombula mweni, ana jombi ndi Kilisitu Nkombosi jojuhaguliwi na Sapanga!" 36 Ahelahe alonda batenda kundongama kabee, bunzendila nu kumpeke divai jejibabiki, 37 nabombi bumpwagila, "Ana sakaka weapa Bambu Nkolongu wa Ayaudi, ulikombula wamwete!" 38 Panani ju nsalaba waki babia ahandiki malobi ganga, "Jonzo ndi Bambu Nkolongu jwa Ayaudi." 39 Jumu jojabii jojuhenga galiya babaambalii mu nsalaba antondula Yesu nu kupwaga, "Weapa le nga wi Kilisitu? Ulikombula wamwete na twe utumbula!" 40 Lakini jojuhenga giliyya jongi jola andakaliya nzaki julyiaa jola nu kupwagi, "Boo weapa ngase gunzogopa Sapanga? Wehapa bukutemu ngati jombi. 41 Weapa na nepani bututemwi ngati ekupalika, ndien tujopiki malepu ga mahengu gitu, lakini mundu jonzo ngasejatei sindu siliya." 42 Ndipala mundu jola ampwagila Yesu, "Waa Yesu, egwhika mu Ukolongu waku gwingombuka." 43 Yesu japgaga, "Nugupwagi sakaka lelenu gwiibiya pamu nane pandu pa laha pabapakema Paladiso." 44 Kwabiya saa sita lyoba mutu, Iwahika lwwi ndema gwooti mbaka saa tisa. 45 Ndipala, lipazia la Nyumba jaka Sapanga lajenduka hipandi ibele. 46 Yesu jajamaliya kwa sauti ngolongu, japgaga, "Atati, Mwamaboku gaku nijibeka loho jango!" Ejapwaaga hela jwatendakuwa. 47 Nkolongu ja alonda miya moja juku Loma jola pajabona gagapiti, andumbaliya Sapanga nukupwaaga, "Sakaka mundu jonzo jabii jwaamboni." 48 Bandu boka bababii ahikiki kulingali lijambu heli, pabagabona gagapiti, bajenda mwama nyumba gabu, koni abii nu usungu. 49 Lakini bandu boti babummanyiki Yesu bajeema su kutali ili bagabona majambu ge haga. Kati jabu babii aka mbomba babunzengali Yesu kuhuma ku Galilaya. 50 Jabii mundu jumu, lihina laki Josepu jojahumi ku Alimataya musi uku Yudea. Mundu we hoju jwabii jwa amboni na jabii juhenga majambu ga amboni na jabia julendale Ukolongu waka Sapanga. 51 Hata ngati Alimataya jabii jumu kati ja akolongu ba pasengu ja Ayaudi. Lakini ngasejajetaki sebahenga ajake, 52 Josepu jajenda kwaka Pilatu, kuloba nhyege jaka Yesu. 53 Henu jahulua kuhuma pu nsalaba, jijiwatika sanda, jugubeka pilitenge lelabii ahembiki pi lilibu, lelule ngasebawaiki kuntaga mundu. 54 Lisoba lee heli labii lijumaa, lisoba le heli labi lisoba lukutumbuli Lisoba lu Kupomulela. 55 Aka mbomba bala bababii ampwatiki Yesu kuhuma ku Galilaya bumpwata Josepu, na bilibona litenge lela na ebabei nhyege jaka Yesu. 56 Ndipala babujaninya ku nyumba, baandia mahuta gaganungi sapi ili bijipakia nhyege jaka Yesu. Lisoba lu Kupomulela bapomulya ngati Malagalaki gaka Sapanga egapwaaga.

24 Lisoba la Jumapili pulukela ngani aka mbomba bajukua mahuta gaganungi sapi nu kujenda kulitenge. 2 Biliketannya lilibu lukuyekale litenge lihilangaliti puukegi jilitengela. 3 Henu pabajingala mwilitenge, ngasebijibweni nhyege jaka Bambu Yesu. 4 Bajema papu koni bakasangia lijambu leheli, apalapa baptita bandu abeli aweti ingobo inhuu kwejakweja bajema pambipi nabombi. 5 Aka mbomba be haba bajogipi ngamaa, bajinama pai. Papuje bandu be bala baapwagila, "Ndaba jaki ki muntaputa jojobii mwomi kati ja bandu baawile? 6 Yesu ngasejubii pane, juyokiki. Nkombuka gajumpwagila pajabii ku ndema uku Galilaya. 7 'Mwana waka Mundu kwabia bunkamula bandu bana mahakau, nabombi bambambaliya pu nsalaba na mlsoba la tatu juyoka.'" 8 Ndieni aka mbomba bagakombuka malobi gaka Yesu gajwaapwagila, 9 pabakelubuka kuhuma kwi litenge, baapwagila majambu ge haga goti banafunzi komi na jumu pamu na bangi bala boti. 10 Aka mbomba babapwaaga majambu ge gala kwa banafunzi baka Yesu, babii Malia juku Magidala, Yoana na Malia amabu baka Yakobu pamu na bangi bajalongini naku. 11 Lakini banafunzi baka Yesu, pabajoana malobi ge gala, bagabona gikling'ang'a henu ngasebahobalile. 12 Lakini Petili jaboka nukujombateka imbelu mbaka kulitenge. Pajahika, jajinama nu kulingali nkati, papuji jijibona sanda pena. Ndieni jabuja ku nyumba koni jakasangia kupete gagapiti. 13 Lisoba alelale, banafunzi abeli baka Yesu babia ajenda kukijji simu se bikikema Emau, utali waki kilumita komomi na moja kuhuma ku Yelusalemu, 14 Babia alongalee haga goti gagapiti. 15 Pababia alongalane nuku pwaganii, Yesu mweni jatenda kwaapiti, nukujenda pamu nabombi. 16 Bummbona kwa mihu, lakini ngase bummanyiki. 17 Yesu jaalalukiya, "Mndongalane kyane koni nzendanel?" Nabombi bajeema nuu, na pamihu jabu pabonikana nu usungu. 18 Jumu kati jabu, jobunkemika Kileopa, andaluksa, "Boo, wepa ndi kajika jaku gu ngeni uku Yelusalemu, ngasegumanyiki majambu gagapiti mu masoba ga heno haga?" 19 Najombi jaalalukiya, "Majambu bole?" Bumpwagila, "Majambu gagumpata Yesu juku Nazaleti. Mundu we hoju jabii Mlota waka Sapanga junu makili gukubola nukuhenga mahengu gaki, palongi jaka Sapanga na palongi ja bandu boti. 20 Aka akolongu ba agolu na aka kilongosi bitu bumpelika kwa akolongu buku Loma ili antemumula kuwa, nabombi bummbambaliya pu nsalaba. 21

Lakini twepani twabia tunhobale jombi ndi jaagombula ndi majambu ganumpwagila panabii namwanganya: bandu buku Izilaeli. Nalelenu lisoba la tatu tumbuka Kwabia gatimia goti gabahandaki nepani gagabii majambu ge haha pagapitila. 22 Kabee, aka mbomba mu Malagalaki gaka Musa na alota baka Sapanga bangi ba kwitu batenda kutusangasa. Pulukela ngani na mu kitabu sa Zabuli.” 45 Ndipala, jaayekula bajenda kulitenge, 23 lakini ngase bijiketanii nhyege malangu gabu ili amanya Maandiku ga Sapi. 46 jika Yesu. Bakelubuka nu kupwaga, baapitii atumi Jwaapwagila, “Ahandiki ana, Kilisitu Nkombosi bu kunani kwaka Sapanga, atumi be bapwaga Yesu jing’alisa nilisoba la tatu jwiitenda kuyoka. 47 jubii mwome. 24 Ndipala bandu bangi ajitu bajenda Bandu boka tumbuka ku Yelusalemu nuku ndema kulitenge, nabombi bukuketannya ngati ebapwaga yengi yoti lasima baalandila lijambu la asapi kupete aka mbomba bala, lakini ngase bumbweni Yesu.” 25 Iihina laki, ili alekakiya mahakau gabu, najombi Ndipala Yesu jaapwagila, “Mbona mwaang’ang’ a hela! Sapanga jaalekakiya mahakau gabu. 48 Mmbanganya Na mwanganya nhobale mbolimboli gabapwaaga mwaka banafunzi mpalika kwaapwagi bandu amanya alota baka Sapanga! 26 Boo, ngasekwpalika Kilisitu goti gagambiti nepane gasakaka. 49 Nanamweti jung’alika ngati hela, na moni katai jujingila mu ulumbi nandetila Loho jaka Sapanga jojwaalagila Atati bangu. wake?” 27 Yesu jaayekulia hotuhotu majambu goti Lakini mwanganya nndendaliya mbaki Sapanga gagundangii jombi mu Maandiku ga Sapi, tumbuka ampeki makili kuhuma kunani.” 50 Ndienu jaalongua mu itabu yejuandiki Musa na mu maandiku gaka banafunzi baki kunza ja musi guku Yelusalemu alota boha baka Sapanga. 28 Nabombi pabahika mbaka ku Betania, najombi jatondabiya maboku pambipi ni kijiji selo sebabia bakajenda, Yesu jatenda gaki kunani, nakaapenye. 51 Pajabiya jaapenye, ngati kupetana, 29 lakini bombi buhingamakiya jaaleka, nukuyetuki kujenda kunani kwaka Sapanga. ngamaa juhigaliya nabu, koni bakapwaga, “Tama 52 Bombi batenda kungungamali, ndipala bakelubuka pamba na twe, ndaba sajenu pakamihii na liwii lutenda ku Yelusalemu koni bakatoguliya ngamaa. 53 kuhika.” Ndienu jajingala nkati nu kutama nabu. 30 Baendaliya kutama mu Nyumba jaka Sapanga koni Yesu pajabii jutami nabu pamu na kula nabu posu, bukundumbalya Sapanga.

jajukua libumunda, ansengula Sapanga, jamega na kapeke ajaki. 31 Apalapa mihi gabu gatenda kuogoka nabombi bumanya jombi, najombi jahoba ngase bumbona kabee. 32 Ndipala, bapwaganinya, “Boo, mioju jito ngasejutujosiki pajabii jutupwagi mwiindela nu kutusimuli Maandiku ga sapi?” 33 Babokaniya apalapa, bakelubuka ku Yelusalemu, kokuje baaketaniya banafunzi bala komi na jumu na bangi bababii pamwa nabu aketangini. 34 Bapwaga, “Sakaka Bambu juyokiki! Ampiti Simoni!” 35 Ndipala bandu abeli bala baapwagila ajabu gagapiti mwindela, na ebummanya Yesu pajamega libumunda. 36 Pababiya bakoni bakaalandila bangi, mweni Yesu jajema kati jabu, na kwaapwagi, “Lukwali lubiya kwinu.” 37 Bombi basitukaniya nu kujogopa ngamaa, baambusiya bilibweni lihoka. 38 Lakini Yesu jalalukiya, “Ndaba ja kii ntenda kuangajika? Ndaba jaki nng’alika mmoju jino? 39 Ndindinga mabanga ga mmaboku na mabanga mmagolu gango ili nhobaliya anenganenga. Nhika nngamula ili mmbona, ndaba lihoka ngaselibii na nhyege wala mahupa ngati nepani.” 40 Yesu pajapwaga hela, jalangia maboku na magolu gaki. 41 Pababiya bakona ngakuhobale ndaba juku togulela nu kusangaa ngani, Yesu jalalukiya, “Mmbii na posu jokapi panipane?” 42 Bumpekiya kipandi sa homba seababali pamwotu. 43 Jwajukua na kula koni bandu boka bukumbona. 44 Ndienu jaapwagila, “Ganga

Yohana

1 Pakwatumbuliya kwabiya ni Lilobi, ni lilobi heli labiya kwaka Sapanga nalombi ndi labiya Sapanga. **2** Toka pu utumbuli jakabii pamu na Sapanga. **3** Kupete jombi, Sapanga jabomba hindu yoti, wala nga sindu sokapi sesabombika sanga jombi. **4** Jombi ndi utumbulii gwa womi, na womi gola guletiki unang'anu kwa bandu. **5** Unang'anu gola gwanang'ana pa lwii, na lwii ngaselwawesiki kususua. **6** Sapanga antuma mundu jumu, lihina laki Yohana. **7** Hoju jahika kaapwagi bandu majambu gu unang'anu. Jahika ili bandu boka ajoana malobi gaki nu kunhobale. **8** Yohana we hoju ngasejabii unang'anu gola, lakini jahika pee kaapwagi bandu kupete unang'anu gola. **9** Gongo ndi unang'anu wa sakaka, goguhika pundema pani, kwaanang'anii bandu boka. **10** Ndieno Lilobi jabii pundema nu kupete jombi, Sapanga jabomba nndema hogu, lakini bandu bupundema ngasebummanyiki. **11** Jahika kwa bandu baki, lakini bandu baki ngasebunzopike. **12** Lakini boka babunzopa, ndi bala babuhobali, jaapekia uwesi gakuba bana baka Sapanga. **13** Bababi bana baka Sapanga nga ngati easaliwa bandu bangi, ngasebasaliwi ngati mundu ejupala ila ngati ejupala Sapanga, ila Sapanga mweni babii Atati babu. **14** Lilobi jwabiya mundu, jwatama pamu natwepani. Natwepani tugubona ukolongu waki, ulumbii waki jombi jojubii Mwana wakajika wa Atati a Sapanga, jutweli wamboni na sakaka. **15** Yohana jaapwajila bandu majambu gaki, japwaga sukujamali, "Jonzo ndi jonapwaga majambu gaki panapwaga, 'Juhika mundu jumu munyuma jangu nkolongu kupeta nepani, ndaba jabii kabula jukusaliwa nepani.'" **16** Ngati ejubii jwaamboni ngamaa, natwepani kuhuma kwaki tujopiki mbenge hingi ngamaa. **17** Ndaba Sapanga japia Malagalakilo kupete Musa, lakini umboni waka Sapanga na usakaka yahika kwii indela jika Yesu Kilisitu. **18** Nga mundu joambweni Sapanga. Lakini Mwana wa kajika, jojubii Sapanga jojupaliwi na Atati baki, jonioju ndi jojutupwagi majambu gaka Sapanga. **19** Ganga ndi malobi gaka Yohana gajaapwagila aka kilongosi ba Ayaudi buku Yelusalemu pababi baatumiki kwaki agolu na Alawi ili bundalukiya, "Boo we wa nyanye?" **20** Yohana ngasejakaniki kujibu liswali lela, ila japwaga pee hotuhotu, "Nepani nga ni Kilisitu nkombosi?" **21** Ndieno bundalukiya, "Boo henu we wanyanye? Boo weapa lee wa Elia?" Yohana jajibua, "Nganenga!" Bundalukiya babe, "Boo Mlota waka Sapanga jola ndi lee weapa?" Yohana jajibua, "Nganenga!" **22** Henu bupwagila, "Henu we wanyanye? Boo gupwaga bole kuhusu wamwete? Utupwagila ili tujenda takapwagila bala babututumi." **23** Yohana japwaga, "Nepani ndi jojanongaliya Mlota Isaya pajapwaga, 'Mundu jujamali pulukoba. Mujinyosa indela jaka Bambu.'" **24** Likundi laka Afalisayu ndi bababii baatumiki bandu haba, **25** bundalukiya Yohana, "Ana we nga wa Kilisitu wala nga wa Elia, wala nga u Mlota, henu ndaba ja kii gutenda kabatisa bando?" **26** Yohana jajibua, "Nepani numbatisa kwa masi. Lakini pikilanda jinu jubii mundu mwanganya ngasemumanyiki. **27** Jojuhika munyuma jangu hoju, nepani ngasembalika hata kukonga lunyusi lwii latu saki." **28** Majambu haga gahengika ku musi uku Betania kwii ja losi luku Yoludani, kojabii Yohana jwakabatisa bandu. **29** Lisoba la pili Yohana ambona Yesu akuhikila, japwaga, "Linga lende ndi, Mwana Likondoo waka Sapanga, jojujukua mahakau ga bandu bupundema! **30** Jonzo ndi jonalandila majambu gaki kupwaga, 'Jwihika mundu munyuma jango ndi jombi nkolongu kupeta nepani, ndaba jombi jabii kabula nepani ngasenzaliwi.' **31** Nenamwete ngasenumanyiki, lakini nahika kabatisa bandu kwa masi ili bandu buku Izilaeli amanya." **32** Yohana japwaga kabee gala gajagabona, "Nijimbweni Loho jaka Sapanga jakahuluka ngati ngunda kuhuma kunani kwaka Sapanga nukutama panani jaki. **33** Wala nepani ngasenumanyiki, lakini jombi jojandumiki kubatisa bandu kwa masi, jombi jambwajila, 'Mundu jowambona Loho jakahuluka nukutama panani jaki, hoju ndi jojubatisa kwa Loho jaka Sapanga.'" **34** Yohana japwagaa, "Numbweni, kabee numpwaji jonujuwe ndi Mwana waka Sapanga." **35** Kilabu jaki Yohana jabii jujemiki papuje kabee pamu na banafunzi baki abeli, **36** eambona Yesu jakapeta japwaga, "Linga, lende ndi Mwana Likondoo laka Sapanga!" **37** Banafunzi abeli bala bunzowini Yohana ejapwaga malobi gala, bajenda pamu na Yesu. **38** Yesu ejang'alumbuka, jabona bukunzengaliya, jaapwagila, "Ntaputa kike?" Nabombi bunzibua, "Labi maana jaki Mbola, gutama kwako?" **39** Yesu jaapwajila, "Nhikaniya nanamu nndinga." Banafunzi bala bajendaniya balinga pajutama, ndaba sabii saa komi pakamii, batama kwaki lisoba lela. **40** Andilea, mmbeli waka Simoni Petili, jakabii jumu ja abeli bala babunzowa Yohana jakapwaga ganga nukujenda na Yesu. **41** Sindu sa kwanza sejahenga Andilea sabiya kuntaputa nndonguwaki joakema Simoni nukupwagi, "Tumbweni Masia." Ndi kupwaga, "Kilisitu Nkombosi" **42** Ndipala ampelika Simoni kwaka Yesu. Najombi Yesu andingaliya nukupwagi, "Weapa wa Simoni mwana waka Yohana, nawe bagukema wa Kefa."

Kefa kugililiki Petili maana jaki "Lilibu." **43** Kilabu jaki divai jejinoga mbaka sajenu!" **11** Yesu jahenga nginyuli Yesu japala kujenda ku musi uku Galilaya. Najombi ja kwanza ku Kana kunkoa uku Galilaya, jalangila ambona Pilipi, Yesu apwagila, "Gumbwata nengal!" **44** ukolongu waki na banafunzi baki batenda kunhobale. Pilipi jabii mundu juku Betisaida mwenei jwa musi **12** Egapeta ganiaga, Yesu jahuluka pamu na amabu kobabiya atama Andilea na Petili. **45** Ndipala Pilipi na alongu baki na banafunzi baki, nukujenda kumusi ataputa Nataneli, naeambona ampwgila, "Tumbweni uku Kapelinaumu kokuje batemi masoba masokopi. mundu jola joahandiki Musa mukutabu sa Malagalaki, **13** Lisoba likolongu lukutogule Pasaka ja Ayaudi na alota baka Sapanga babahandiki majambu gaki, lihegali, Yesu jakwela kujenda ku Yelusalemu. **14** hoju ndi Yesu mwana waka Josepu, kuhuma ku musi Jakolila bandu ku Nyumba jaka Sapanga bakalombisa uku Nazaleti." **46** Nataneli andaluviya Pilipi, "Boo ng'ombi na makondoo na ngunda na bangi abadilisa sindu sa sapi kihuma ku Nazaleti?" Pilipi ampwgila, lupija koni atemi mmesa yabu. **15** Ndipala japota "Hika gulinga." **47** Ndipala Yesu ambona Nataneli lugoji kuba ngati kiboku na kwaabenga boka kuhuma jakahika kwaki, jakalandila majambu gaki, "Linga hoju mu Nyumba jaka Sapanga pamu na ng'ombi na Mwizilaeli wa sakaka ngasejubii niisoli nkati jake!" **48** makondoo gabu. Ndipala japendua mesa ya bandu Nataneli andaluviya, "Gumanyiki kwa bolee?" Yesu babadilisa lupija nukujiti mangengalema ge pai, **16** anzibua, "Kabula Pilipi ngasejugu kemiki, nugubweni japwajila bababia alombesa ngunda, "Mmboa hindu pawabii pai ju nkongu wu ntini." **49** Nataneli ampwgila aye pamba. Mwajihenga nyumba ja Atati bangu kuba kabee, "Mbola, weapa wa Mwana waka Sapanga, guliu!" **17** Banafunzi baki bakombuka Maandiku ga weapa ndi wa Bambu nkolongu uku Izlaeli." **50** Yesu Sapi gapwaga, "Mwaa Sapanga upali wangu gu jajibua, "Boo guhobali ndaba nugupwaji nugubweni nyumba jaku guindenda kundinyi ngati mwotu." **18** pawabii pai junkongu gu nkoju? Wagabona majambu Ndienu Ayaudi bangi bumpwajila, "Witenda nginyuli makolongu kupeta ganga." **51** Yesu jajonzukiya boo, kulangi gubi nu uwesu gukuhenga majambu kupwaji, "Numpwaji sakaka, mwakubona kunani ge haga?" **19** Yesu jajibua, "Mmbombula Nyumba kwaka Sapanga kwakahoguka na Atumi bu kunani jika Sapanga jenze, nane najisenga kabee kwa kwaka Sapanga bakakwela nukuhuluka panani jika masoba matato." **20** Ayaudi bumpwajila, "Nyumba jaka Sapanga jeze basenga kwa kipindi sa yaka alobabai na sita, nawehapa wisenga boo kwa masoba matatu?" **21** Lakini Nyumba jaka Sapanga jejabiya julongale Yesu, jabiya nhyege jaki. **22** Yesu ejayoka, banafunzi baki bakombuka jabiya juwaiki kulongale lijambu le heli, ndienu bahobaliya Maandiku ga Sapi na malobi gajabiya jupwagiki Yesu. **23** Yesu pajwabii ku Yelusalemu ku tipati ja Pasaka. Bandu bingi bahobali pababona nginyuli yejabii juhengiki. **24** Lakini Yesu ngasejahobali bandu bala ndaba jaamanyiki boka. **25** Jombi ngasejapai mundu jokapi ampwgila majambu ga bandu bala ndaba jaamanyiki sapi gagabii nkati ja mioju jabu.

2 Lisoba la tatu kwabia nu kutogule ndoa ku Musi uku Kana, ku nkoa uku Galilaya. Amabaka Yesu nabombi babii, **2** najombi Yesu babii bunkokiki ku kutogule ndoa pamu na banafunzi baki. **3** Divai ejajomuka, amabaka Yesu bumpwagila, "Ngaseabi na divai!" **4** Lakini Yesu japwagila, "Mwiimbwagi sukuhenga. Lisaa la lakona ngaselihikike." **5** Ndienu amabaka Yesu baapwgila atumisi, "Lokapi lejwaampwgila, mwihengaje." **6** Papuje jabii milundu sita jealenganaki kwa malibu, kila gumi gwawesa kutoto madebi gabeli au gatatu ga masi. Babia abei papu ndaba mihiil jeapwata Ayaudi ndaba jukulisapisa ili kundumbali Sapanga. **7** Yesu jaapwgila atumisi, "Ntwelakiya milundu jenze masi." Nabombi batwelakiya twee. **8** Ndienu Yesu jaapwgila, "Nteka henu masi haga mupelakiya nkolongu wa tipati ga ndoa." Batenda ngati Yesu ejagalalakiya, **9** nkolongu jola ejaonza masi gala kumbi gabiya gang'anambwiki kuba divai, nkolongu jola ngasejamanyiki pandu kojahuma divai, lakini atumisi babateka masi bamanyiki. Ndienu akema mwanalomi jojutola mbomba jola, **10** ampwgila, "Kila mundu jutumbuli kupia divai jejinoi oti, na bandu naanyiwi nakanopi ndi apia jejinyolwi. Lakini wehapa gubei

3 Jabii kilongosi jumu Nhyaudi joankemika Nikodem, jojuhumiki mwikikundi sa Afalisayu. **2** Lisoba limu Nikodem anzendila Yesu ikilu nu kumpwaji, "Mbola, tumanyiki wehapa ummbola jugutumiki Sapanga kutubola, ndaba nga mundu jojuwesa kuhenga nginyuli yeguhenga ila ana Sapanga jubii najombi." **3** Yesu anzibua, "Nugupwagi sakaka, ana mundu ngasejusaliwi mala ja pili, ngajuwesi kugubona Ubambu ukolongu waka Sapanga." **4** Nikodem anndaluviya, "Mundu juwesa boo kubelekwa koni msejaa? Ngajiwesi kujingi mulutumbu ja amabaki nu kubelekwa kabee!" **5** Yesu ampwgila,

"Nugupwagi sakaka, mundu na ngasejubelikwi kwa jukundumbali Sapanga. 26 Ndienu anzendila Yohana masi na Loho jaka Sapanga, ngajuwesi kujingi mu nukumpwajila, "Mbola, gunkomboka mundu jola jojabii ubambu ukolongu waka Sapanga. 6 Mundu jubelekwa pamu nawe kwii juku losi luku Yoludani, jowabii koni jubii na nhyegea kuhuma kwa amabu baki na gulonge naku jola, henu najombi jutenda kubatisa, na atati baki, lakini mundu jubelekwa loho kwa loho jaka bandu boka atenda kunzende." 27 Yohana ampwagila, Sapanga. 7 Guisangaa ndaba nugupwaagi kupalika "Mundu ngasejuwesa kuba na sindu ana Sapanga kubelekwa mala ja pili. 8 Nhwhai gupoga pandu ngaseampeki. 28 Mwabe mmanyiki panapwaga, pagupula, nawenga gujowa kupoga kwaki, lakini 'Nepani nga na Killisitu Nkombose, lakini andumiki ili ngasegumanyiki pandu paguhuma wala pagujenga. nundonguliyaje.' 29 Mmbomba jobuntola ndi waka Ndi ekukuba kwa kila mundu ejibelekwa kwa Loho bambu jojutola, lakini nkosi waka bambu jojutola jika Sapanga." 9 Nikodemus andaluhi Yesu, "Malobi jujema pambipi nukunzowane, jutogule ngamaa ge haga gawesikana bole?" 10 Yesu ampwagila, "Wehapa wogubii gu mbola nkolongu uku Izilaeli, ngasegumanyiki majambu haga? 11 Nugupwaji sakaka, twepani tupwaaga gatugamanyi nu tupwaga gatagabweni, lakini mwabangi ngasempai kujetake malobi gitu. 12 Ana malobi gupundema pani numpwagi ngasenhabali, mwhibale boo ananupwagi majambu gu kunani kwaka Sapanga? 13 Ngasejubii mundu jojuwahiki kujenda kunani kwaka Sapanga, ila pee Mwana waka Mundu jojahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga." 14 Ngati Musa ejilitondabiya lijoka la shaba lela panani ja ndonga kulukoba, ndi ahelahela Mwana waka Mundu eburundabiya kunani, 15 ili kila mundu joanhobale jubiya na womi wa masoba goha. (aiōnios g166) 16 Ndaba Sapanga jaapai ngamaa bandu bupundema hata jaamua kumpia Mwana waki wakanzika, ili kila mundu joanhobale ngajikuwe ila jubiya na womi wa masoba goha. (aiōnios g166) 17 Ndaba Sapanga ngaseantumiki Mwana waki puundema ili jutemula bandu bupundema, ila jaakombula. 18 Joanhobale Mwana waka Sapanga ngasejuhukumiwa, lakini jwanga kunhobale tayali buntemwi, ndaba ngaseahobali Mwana wakanzika waka Sapanga. 19 Kutemu je ndi kongo, unang'anu guhikiki pundema, lakini bandu bulupala lwii kuliku unang'anu, ndaba ahenga mahakau. 20 Kila mundu jojuhenga mahakau jugusuki unang'anu, najombi jukana kuhiha ku unang'anu ili mahengu gaki giibonikana. 21 Lakini bahenga ga sakaka ahika pu unang'anu ili mahengu gabu gabonikana ahengiki sukunzoane Sapanga. 22 Ebajomula ganiaga Yesu na banafunzi baki bajenda ku nkao uku Yudea, batama nabu kola kipindi kisokopi, koni jakabatisa bandu. 23 Yohana jabiya jakabatisa ku Ainoni, pambipi nuku Salimu, ndaba kola gakabii masi gingi. Bandu bunzendila najombi nakabatisa. 24 Ganiaga gapitila kabula Yohana ngaseanzegi mukipungu. 25 Gwaptitila ubisi kati ja banafunzi bangi baka Yohana nu nhuya jumu kuhusu mihilu jeakamulaki Ayaudi jukusamba masi mumaboku na mumagolu asapisika ndaba jukundumbali Sapanga. 26 Ndienu anzendila Yohana nukumpwajila, "Mbola, gunkomboka mundu jola jojabii ubambu ukolongu waka Sapanga. 6 Mundu jubelekwa pamu nawe kwii juku losi luku Yoludani, jowabii koni jubii na nhyegea kuhuma kwa amabu baki na gulonge naku jola, henu najombi jutenda kubatisa, na atati baki, lakini mundu jubelekwa loho kwa loho jaka bandu boka atenda kunzende." 27 Yohana ampwagila, Sapanga. 7 Guisangaa ndaba nugupwaagi kupalika "Mundu ngasejuwesa kuba na sindu ana Sapanga kubelekwa mala ja pili. 8 Nhwhai gupoga pandu ngaseampeki. 28 Mwabe mmanyiki panapwaga, pagupula, nawenga gujowa kupoga kwaki, lakini 'Nepani nga na Killisitu Nkombose, lakini andumiki ili ngasegumanyiki pandu paguhuma wala pagujenga. nundonguliyaje.' 29 Mmbomba jobuntola ndi waka Ndi ekukuba kwa kila mundu ejibelekwa kwa Loho bambu jojutola, lakini nkosi waka bambu jojutola jika Sapanga." 9 Nikodemus andaluhi Yesu, "Malobi jujema pambipi nukunzowane, jutogule ngamaa ge haga gawesikana bole?" 10 Yesu ampwagila, "Wehapa wogubii gu mbola nkolongu uku Izilaeli, ngasegumanyiki majambu haga? 11 Nugupwaji sakaka, twepani tupwaaga gatugamanyi nu tupwaga gatagabweni, lakini mwabangi ngasempai kujetake malobi gitu. 12 Ana malobi gupundema pani numpwagi ngasenhabali, mwhibale boo ananupwagi majambu gu kunani kwaka Sapanga? 13 Ngasejubii mundu jojuwahiki kujenda kunani kwaka Sapanga, ila pee Mwana waka Mundu jojahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga." 14 Ngati Musa ejilitondabiya lijoka la shaba lela panani ja ndonga kulukoba, ndi ahelahela Mwana waka Mundu eburundabiya kunani, 15 ili kila mundu joanhobale jubiya na womi wa masoba goha. (aiōnios g166) 16 Ndaba Sapanga ngaseantumiki Mwana waki puundema ili jutemula bandu bupundema, ila jaakombula. 18 Joanhobale Mwana waka Sapanga ngasejuhukumiwa, lakini jwanga kunhobale tayali buntemwi, ndaba ngaseahobali Mwana wakanzika waka Sapanga. 19 Kutemu je ndi kongo, unang'anu guhikiki pundema, lakini bandu bulupala lwii kuliku unang'anu, ndaba ahenga mahakau. 20 Kila mundu jojuhenga mahakau jugusuki unang'anu, najombi jukana kuhiha ku unang'anu ili mahengu gaki giibonikana. 21 Lakini bahenga ga sakaka ahika pu unang'anu ili mahengu gabu gabonikana ahengiki sukunzoane Sapanga. 22 Ebajomula ganiaga Yesu na banafunzi baki bajenda ku nkao uku Yudea, batama nabu kola kipindi kisokopi, koni jakabatisa bandu. 23 Yohana jabiya jakabatisa ku Ainoni, pambipi nuku Salimu, ndaba kola gakabii masi gingi. Bandu bunzendila najombi nakabatisa. 24 Ganiaga gapitila kabula Yohana ngaseanzegi mukipungu. 25 Gwaptitila ubisi kati ja banafunzi bangi baka Yohana nu nhuya jumu kuhusu mihilu jeakamulaki Ayaudi jukusamba masi mumaboku na mumagolu asapisika ndaba jukundumbali Sapanga. 26 Ndienu anzendila Yohana nukumpwajila, "Mbola, gunkomboka mundu jola jojabii ubambu ukolongu waka Sapanga. 6 Mundu jubelekwa pamu nawe kwii juku losi luku Yoludani, jowabii koni jubii na nhyegea kuhuma kwa amabu baki na gulonge naku jola, henu najombi jutenda kubatisa, na atati baki, lakini mundu jubelekwa loho kwa loho jaka bandu boka atenda kunzende." 27 Yohana ampwagila, Sapanga. 7 Guisangaa ndaba nugupwaagi kupalika "Mundu ngasejuwesa kuba na sindu ana Sapanga kubelekwa mala ja pili. 8 Nhwhai gupoga pandu ngaseampeki. 28 Mwabe mmanyiki panapwaga, pagupula, nawenga gujowa kupoga kwaki, lakini 'Nepani nga na Killisitu Nkombose, lakini andumiki ili ngasegumanyiki pandu paguhuma wala pagujenga. nundonguliyaje.' 29 Mmbomba jobuntola ndi waka Ndi ekukuba kwa kila mundu ejibelekwa kwa Loho bambu jojutola, lakini nkosi waka bambu jojutola jika Sapanga." 9 Nikodemus andaluhi Yesu, "Malobi jujema pambipi nukunzowane, jutogule ngamaa paanzowane sauti jika bambu jojutola mmbomba. Ndienu kutogule kwangu ekutimii. 30 Yesu jupalika kuba nkolongu ngani nane miya nsokopi." 31 Jojuhuma kunani kwaka Sapanga ndi nkolongu kupeta boka. Jojuhuma pundema ndi jupundema, na julongale malobi gupundema. Lakini jojuhuma kunani kwaka Sapanga ndi julongosa gooka. 32 Jombi julongale gajagabweni nakaga jowa, lakini nga mundu jojujeteke gajagalongale. 33 Jokapi jojujeteke kulongale kwaki jujeteke Sapanga ndi sakaka. 34 Joantumiki Sapanga jupwaga malobi gaka Sapanga ndaba antwelake Loho jaki kupeta kipemo. 35 Atati bumpahi Mwana, najombi ampeki hindu yoti mwamaboku gaki. 36 Joanhobale Mwana jubii na womi wa masoba goka, jwanga kunhobale Mwana ngajukubi na womi ila Sapanga anhyomila ngamaa masoba goti. (aiōnios g166)

4 Afalisayu bajowana Yesu jupata banafunzi bingi nukubatisa kupeta Yohana. 2 Lakini Yesu wee ngasejabatisi mundu ila banafunzi baki ndi bababiya bakabatisa bandu. 3 Ndienu Yesu pajajowa haga jaboka ku Yudea nukukelubuki ku Galilaya. 4 Ejwabiya mwiindela kujenda ku Galilaya kwopalika jupetila ku Samalia. 5 Jahika ku Sikali musi gumu gogubii ku Samalia, pambipi nilithiu laka Yakobo leampeki mwana waki, joakema Josepu. 6 Papuje sakabii kiliba saka Yakobu, Yesu jaatama pulutengu jikiliba, ndaba jabii jusokiki nukujenda. Papuje sabiya kiegali saa sita liyoba mutu. 7 Ndienu jahika mbomba jumu Nsamalia kuteka masi na Yesu ampwagila, "Nagumbeke masi ngunywi." 8 Kipindi se selo banafunzi baki baptiti ku musi kulomba kilebi. 9 Lakini mmbomba Nsamalia ampwagila Yesu, "Kubii bole weapa u Yaudi kunoba ne masi kipindi ne nu Msamalia?" Ndaba Ayaudi ngaseajongana na Asamalia. 10 Yesu ampwagila, "Ana wakamanyiki hindu yejupia Sapanga, kabee na ukummanyiki jojuguloba masi ga kuniwa hoju, weapa ndi ukundoba, najombi jukugupekia masi gagaleta womi." 11 Mmbomba jola ampwagila, "Bambu, weapa

4 Afalisavu hajowana Yesu iupata hanafunzi bingi

4 Alansya bajowawa Yesu jepata banafunzi sing
nukubatisa kupeta Yohana. 2 Lakini Yesu wee
ngasejabatisi mundu ila banafunzi baki ndi bababiy
bakabatisa bandu. 3 Ndienu Yesu pajajowa haga
jaboka ku Yudea nukukelubuki ku Galilaya. 4 Ejwabiya
mwiindela kujenda ku Galilaya kwopalika jupetila
ku Samalia. 5 Jahika ku Sikali musi gumu gogubii
ku Samalia, pambipi nilituhi laka Yakobo leampeki
mwana waki, joakema Josepu. 6 Papuje sakabii kiliba
saka Yakobu, Yesu jaatama pulutengu jikiliba, ndaba
jabii jusokiki nukujenda. Papuje sabiya kiegali saa sita
liyoba mutu. 7 Ndienu jahika mbomba jumu Nsamalia
kuteka masi na Yesu ampwagila, "Nagumbeke masi
ngunywi." 8 Kipindi se selo banafunzi baki baptiti ku
musi kulombia kilebi. 9 Lakini mmbomba Nsamalia
ampwgila Yesu, "Kubii bole weapa u Yaudi kunoba
ne masi kipindi ne nu Msamalia?" Ndaba Ayaudi
ngaseajongana na Asamalia. 10 Yesu ampwagila,
"Ana wakamanyiki hindu yejupia Sapanga, kabee na
ukummanyiki jojuguloba masi ga kunywa hoju, weapa
ndi ukundoba, najombi jukuguepia masi gagaleta
womi." 11 Mmbomba jola ampwagila, "Bambu, weapa

ngasegubi na sindu sukteke masi ni kiliba se seno kulaa kilebi!" 32 Lakini jaapwagila, "Nepani mii ni kilebi kilasu ngamaa. Henu gwipata kwa, masi ga womi? 12 sangakukimanya mwanganya." 33 Ndipala banafunzi Wele ulibona gu nkolongu kupeta atati bitu Ayakobo? batumbuliya kulaluana, "Boo jubii mundu joandeti Jombi jutupekia twepani kiliba senze, mweni na bana kilebe?" 34 Yesu jaapwagila, "Kilebi sangu nenga baki ni mipugu jaki bakunyuwa masi jikiliba senze?" ndi kuhenga sejupala jola jojundumiki nukujomo 13 Yesu ampwagila. "Kila mundu jojukunyuwa masi ganga ngajilijowane nywita kabee, 14 lakini jokapi jojukunyuwa masi ganampeki nepani ngajunkamwi nywita masoba goha. Masi ganumpeki gibli nkatì jaki ngati kiliba sa masi ga womi gajapekia womi wa masoba goha." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mmbomba jola ampwagila, "Bambo, gumbekia masi haga ili niibona lihengu laki. 35 Mmbanganya uyobali kupwaga, 'Jihigali miehi nsese pee kuhika masoba gukuhusa.' Lakini nenupwagi, nndingaliya mwagabona matuhi egabii tayali kuhusa! 36 Jojuhusa jukuba jujopiki nsalahajombi jukusanya ilebi kwa ajili ja womi wa masoba goha, ndi jojupanda na jojuhusa bitoguliya pamu. (aiōnios g166) 37 Kwa ndaba heji malobi ganga ga sakaka, 'Mundu jumu jutenda kupanda na Yesu ampwagila, "Jenda kunkema nndomi waku, jongi jutenda kuhusa awpaga sakaka.' 38 Nepani guhika naku pamba." 17 Mmbomba jola ampwagila, nutumiki mwanganya kutuhi kuhusa ilebi yeuyue "Nepani ngase mii na mwanalome." Yesu ampwagila, mwanganya ngasemwapandike, bangi bahengiki "Gupwajiki sakaka ngasegubii na mwanalome. 18 lihengu lukupanda lakini mwanganya uhusa ilebi Ndaba wabii nakanalomi anhwano, na mwanalomi yeapandiki bangi." 39 Asamalia bingi ba musi gola jogutama naku sajenu nga wako. Henu gupwajiki buhobali Yesu ndaba ja malobi gajapwaga mmbomba sakaka." 19 Mmbomba jola jawpaga, "Bambo, nee jola, "Jambajila majambu goka ganabii nagahengiki." mona weapa umloti waka Sapanga." 20 "Aka hoku 40 Ndipala Asamalia pubuhikila Yesu, bundoba jutama bitu bundumbaliya Sapanga kikitombi senze, lakini nabu pamu, najombi jatama kola masoba mabele. 41 mwa Ayaudi mwee mpwaga ku Yelusalemu ndi Bandu bingi ngamaa buhobali Yesu ndaba ja malobi pandu papalika kungungamali Sapanga." 21 Yesu gaka mmbomba jola. 42 Bandu be haba bumpwajila ampwagila, "Amabo, guhobalya senumpwagi, gihika mmbomba jola, "Henu tuhobali ila nga ndaba ja masoba ngamwalumbali Atati kikitombi ase, wala ku malobi gaku pena, ndaba twepani twabeti kabee Yelusalemu. 22 Mwasamalia mwanganya munzinamii tumanyiki sakaka jonzo ndi Nkombosi jupundema sapanga jwanga kummanya, lakini twepani tumanyiki poti." 43 Pagapeta masoba mabeli, Yesu jaboka jotunzinamii, ndaba ukombosi guhuma kwa Ayahude. kola jajenda ku Galilaya. 44 Ndaba mweni Yesu 23 Lakini sihika kipindi, kabee tayali kihiki, kipindi jawpaga bila kuhiya, "Mlota ngasejujetakeka mmusi se hesi bandu balumbali sakaka balumbaliya Atati waki mwene." 45 Ndieno pajwahika ku Galilaya sukulongsua kwa Loho jaka Sapanga na sakaka. benei bunzopiki, ndaba bagabweni majambu goha Ndaba Atati apala bandu babundumbali kwii ndela gajahenga Yesu ku Yelusalemu kwa tipati ja Pasaka. heji. 24 Sapanga ndi Loho, nabombi babunzinamii 46 Ndieno Yesu jakelubuka kabee ku musi uku kupalika kunzinamii kwa Loho jaka Sapanga na Kana gogubii ku Galilaya, pandu pajang'alumbua sakaka." 25 Mbomba jola ampwagila, "Numanyiki masi kuba divai. Kola jwabii kilongosi jwakabii Masia jobukema Kilisitu Nkombosi, jutenda kuhika, na mwana nngonzu musi uku Kapelinaumu. 47 nikipindi sejihika jutupwajila kila sindu." 26 Yesu Kilongosi jola ejwajowana Yesu juhikiki ku Galilaya ampwagila, "Nepani nenonge nawe, ndi Masiya." kuhuma ku Yudea, anzendila Yesu ahingamakiya 27 Muda agolagola banafunzi baka Yesu batenda jujenda akundamisa mwana waki jojabii lahilahi. 48 kuhika, nabombi basangii kumbona jakalongila Yesu ampwagila, "Ana ngasembweni nginyuli na numbomba. Lakini nga jumu kati ja banafunzi bala ndonduke ngauhobalele Sapanga." 49 Kilongosi jola joandalukiya mmbomba jola, "Gupala kike?" Wala ampwagila, "Bambo, nuguloba guhika kwangu kabula nga jumu joandalukiya Yesu, "Ndabaja kii gulonge mwanawango ngasejuwile." 50 Yesu ampwagila, nu mmbomba ajojo?" 28 Ndieno mmbomba jola "Jenda pena mwana waku julamike!" Mundu jola juguleka nndundu waki wa masi, jajenda ku musi, jaamua kuhobale lilobi laka Yesu lejwawpaga najombi kalandi bandu, 29 "Uhikaniya mumbona mundu jaamua kubuja. 51 Pajwabii mwindela jaketangana na jojumpwaji majambu goka gahengiki. Boo kuwesikana atumisi baki bumpwajila, "Mwanawaku we mwomil!" jonzo ndi wa Kilisituje?" 30 Ndipala bandu bipita 52 Jombi jalalukiya saa kike mwana wa pajatumbuliya mmusi gola nukunzende Yesu. 31 Kipindi se selu kuba sapi, nabombi bumpwagila, "Jombi jalama saa banafunzi baki bundoba Yesu bakapwaga, "Mbola, saba lioba mutu." 53 Ndieno atati bala bakombuka

muda ngati agolagola Yesu pabumpwajila, "Mwana nukulibona julengini na Sapanga. 19 Yesu jaapwagila, waku julamike." Ndipala jombi na akakosi baki "Nupwaji sakaka, Mwana ngasejuwesa kuhenga sindu buhobaliya Yesu. 20 Heji ndi nginyuli jukusangasa ja pili jejahenga Yesu pajabiya juhuma ku Yudea jujenda ku Galilaya.

5 Pagapeta haga Yesu jajenda ku Yelusalemu ku tipati gangi ga Ayaudi. 2 Ku Yelusalemu kola, pambipi nu litanga lu kujingali pa musi gobugukema litanga liliikondoo labiya litanda likolongu la masi lebikikema kiebulania Betizata, litanda heli labiya ni indamba unhwano yunu ugolu. 3 Mwindamba ye mola batemi agonzu bingi, babi bangalinga na akilema na balei. 4 Boti babiya alendale masi gatimbulikana ndaba kila mala mtumi juku nani kwaka Sapanga jwahika kutimbu masi militanda. Mundu jokapi jojabo jwa kwanza kujingi militanda baada juntumi waka Sapanga kugatimbu masi, julamika ugonzu wokapi gojubinaku. 5 Papuje jabii mundu jumu jojabii julehi muda wa yaka selasini na nane. 6 Yesu paambona nngonzu jola jugoni pala jamanyiki mundu jola jabii nngonzu jwa muda wa masoba gingi andalukiya, "Gupala lee kulama?" 7 Nngonzu jola ampwagila, "Bambu, nandi ngasemi na mundu jukunyigi mmasi kipindi masi egakuba agatimbwilini, kila enenga kujingi mundu jongi jundenda kunongule." 8 Yesu apwagila, "Jema ulitweka kipega saku gujenda." 9 Apalapa mundu jola jatenda kulama, jajukua, kipega saki nukutumbuli kujenda. Lisoba le lela labiya Lisoba lu Kupomulela. 10 Ndi Ayaudi bangi bumpwagila mundu jojulamiki we jola, "Lelenu Lisoba lu Kupomulela Malagi gi mihilu jitu ngasegutupala kutoto kipega." 11 Lakini jombi jaapwagila, "Mundu jola jojunamisi ndi jojumbwajila, 'Jukua kipega saku gujenda.'" 12 Nabombi bundalukiya, "Mundu jojugupwaji, jukua kipega saku gujenda, jonujuwe nyanye?" 13 Lakini jombi ngaseamanyiki mundu joandamisi ndi nyaa, ndaba Yesu jabii tayali juboi, ndaba papuje wabii nsambi wa bandu nkolongu. 14 Ndienu monikatae, Yesu ankolila mundu we jola mu Nyumba jaka Sapanga apwagila, "Henu gulamiki, guihenga mahakau kabee, guipata lijambu likolongu ngani." 15 Mundu jola jajenda nakapwaji aka kilongosi ba Ayaudi Yesu ndi jojunamisi. 16 Ndaba Yesu jahengiki lijambu lela Lisoba lu Kupomulela, Ayaudi batumbuliya kusumbuu. 17 Ndienu Yesu jaapwagila, "Atati bangu ahenga lihengu masoba goti, nane henga ahelahela." 18 Ndaba ja malobi haga, akikilongosi ba Ayaudi bataputa indela jukunkoma Yesu, nga ndaba jukuhalabana Malagi gi Lisoba lu Kupomulela pee, ila kabee ndaba jpwaga Sapanga ndi Atati baki,

nukulibona julengini na Sapanga. 19 Yesu jaapwagila, kajika jaki juwesa pee kuhenga sindu sejaabona Atati bakahenga. Ndaba seahenga Atati Mwana najombi juhenga aselasela. 20 Atati bupala Mwana, nukundangi kila sindu sejuhenga mweni, kabee bundangia majambu makolongu kupeta haga, nanamu mwitenda kusangaa. 21 Ngati Atati ejaayoha bandu bawii nakapeke womi, ahelaha na Mwana japeke womi bandu bajapai. 22 Atati ngaseantemu mundu jokapi lakini ampeki Mwana uwesu woka gukutemu bandu, 23 ili bandu boka babunzoane Mwana ngati ebajoane Atati. Janga kunzoane Mwana ngasejajoane Atati babuntumiki." 24 "Numpwaji sakaka, jojujoane illobi langu nukuhobale jojundumiki, jubii na womi wa masoba goha. Jombi ngajwiitemuliwe, ila julobwika kuhuma ku kuwa nukujingi kuwomi wa masoba goha.

(añños g166) 25 Nupwaji sakaka, kihika kipindi kabee kihikiki tayali bandu ba wii bijowana malobi gaka Mwana waka Sapanga, na bandu babijowana biibiya bomi. 26 Ngati Atati ebi utumbuli wa womi, ndi ahelahela ampeki Mwana uwesu ukupia womi kwa bandu. 27 Kabee ampeki Mwana uwesu ukutemu, ndaba jombi ndi Mwana waka Mundu. 28 Wisangaa ndaba ja malobi ganga, ndaba kihika kipindi bandu boka babii kutenge bijowana malobi gaki. 29 nabombi bitenda kuyoka. Baahengiki ga amboni bitenda kuyoka nukupata womi, lakini baahengiki giliya bitenda kuyoka nukutemuliwa." 30 "Nepani ngasenhwesa kuhenga sindu ku uwesu wangu na mwete. Nepani ndemu ngati enyowana kutemu kwa Atati, nu kutemu kwangu kwa sakaka. Ndaba nga kukupala namweti ila kukupala kwa jola jojundumiki." 31 Namilongali namweti malobi gangu ngagiwesi kujetakeka kuba ga sakaka. 32 Lakini jubi jongi jojupia malobi gango, nane manyiki goka gajunongale nepani ga sakaka. 33 Mwanganya mwaatuma bandu kwaka Yohana Mmbatisa, najombi jalongila sakaka. 34 Nepani ngasenhobale malobi gala gaapwaga bandu, ila mbwaga malobi ganga ili mpata kuokolewa. 35 Yohana jabii ngati taa jejabi jinyaka nukumulika, nanamu mwabi mwasagula kutogule unang'anu we hogu kwa masoba masokopi. 36 Lakini malobi gaganongale nepani gabii nuukolongu ngamaa kupeta gaka Yohana. Ndaba mahengu ganihenga ndi mahengu gambeki Atati nagajomula, galangi Atati ndi bandumiki. 37 Atati baandumiki ndi jojaapwagi bandu majambu gangu. Kyee mwanganya ngasenzoini sauti jaki kwa makutu ginu wala kummbona ejubii, 38 wala illobi laki ngaselitama nkati jinu, ndaba ngase munhobali jola joantumike. 39 Mwanganya nsoma ngamaa Maandiku

ga Sapi uwasali nkati jaki mwipata womi wa masoba goha. Lakini mahandiku ge gaga ganongale nepani! (aōnios g166) 40 Lakini mwanganya ngasempai kuhika kwangu nepani ili mpata womi wa masoba goha. 41 "Nepani ngasendaputa bandu buku numbalila. 42 Lakini numanyiki mwanganya ngasembii nu upali waka Sapanga nkati jinu. 43 Nepani hikiki punhwatu, henu batenda kujogopa ngamaa. 44 Henu nhwesa boo kunhobale kipindi mwanganya mpala kujopa ulumbi kuhuma kwina mwabeti, lakini ngasentaputa ulumbi kuhuma kwaka Sapanga jojubii kajika? 45 Mwiwasali nepani ndi nenantakila kwa Atati. Musa jomuhobali ndi jojuntakila mwanganya. 46 Ana sakaka munhobali Musa, mwakahobaliya name, Ndaba Musa jaandika majambu gango. 47 Lakini ngasemwagahobale ga juandiki, boo mwiwesa boo kuhobalee malobi gango?"

6 Ndienu Yesu jajenda kwii ju nhanga uku Galilaya gobugukema Tibelia. 2 Nsambi nkolongu wa bandu watenda kumpwata, ndaba bigibweni nginyuli jejabii juhengi kalamisa agonzu. 3 Yesu jakwela kukitombi jatama pai pamu na banafunzi baki. 4 Kipindi sa tipati ja Pasaka ja Ayaudi jabiya jiegali. 5 Yesu ejalinga jugubona nsambi wa bandu gukuhikila, andaluviya Pilipi, "Tukalomba kilebi kwako ili tuwesa kapeke bandu ababa?" 6 Japwaga sanahuli ili kundenga Pilipi, ndaba jombi mweni jamanyiki semusijuhenga. 7 Pilipi apwagila, "Hata tulombi mabumunda kwi ipandi mia mbili ja feza ngagatosi, kila jumu mwisiupata kidogu pena." 8 Mbolee waki jumu joakema Andilea, ndongu waka Simoni Petili, ampwagila, 9 "Jubii pamba mwana jumu jubii na mabumunda ga shaili uhwanu na homba ibeli. Lakini yenije ngaseitoso kwa bandu boka haba." 10 Yesu japwaaga, "Mwatamika pai bandu haba." Napandu jepala pakabi na manyonyoli gingi. Ndipala bandu babatamiki bakabii akanalomi elupu uhwano. 11 Yesu jajukua mabumunda gala, ansengula Sapanga, nakapeke banafunzi baki abaga kwa bandu babatemi pala. Najahenga ahelaha kwa homba yela, kila mundu japatu ngati ejapala. 12 Bandu pabatupila, Yesu jaapwagila banafunzi baki, "Nkusanya hipandi yeihigali hiyooba." 13 Ndipala bakusanya hipandi ya mabumunda ga shaili yebahigaki, nukutwelake hitonga komi ni ibeli. 14 Bandu ebabona nginyuli yaka Yesu ejalangia, bapwaga, "Sakaka mundu jonzo ndi mlota jola jojuhika pani puundema!" 15 Yesu pajamanya bandu bapala kunzuku ili kumbeka jubiya bambu nkolongu, jaboka kabee kajika jaki kujenda ku kitombi. 16 Pakwabiya pakamii banafunzi baka Yesu

bahuluka kujenda kunhanga, 17 bakwela munhwatu ili alomboka nhanga kujenda ku Kapelinaumu. Lwii Iwabiya lujingi na Yesu jabiya ngasejahiki bombi. 18 Apalapa kimbonga satumbuliya kupoga nuku ukologa nhanga. 19 Pabahika ulasu wa kilumita nhwanu au sita bumbona Yesu jakajenda panani ja masi, jakaegaliya Lakini Yesu jaapwagila, "Nepane, mwijogopa!" 21 Bunkalibisa jujingala nkati ju nhwatu, apalapa nhwatu wahika pulutengu jundema kobaabiya apala kujenda. 22 Kilabu jaki nsambi wa bandu gogwahigali upandi gongi gu unhanga bamanya gwabii nhwatu gumwa pee, kabee Yesu ngasejajingala munwatu gola pamu na banafunzi baki, ila banafunzi baki bajenda kajika jabu. 23 Ndienu jahika minhwatu jengi kuhuma ku Tibelia mbaki pambipi na pandu pala pababiya akula mabumunda, kipindi Yesu pajabiya ansengwi Sapanga. 24 Ndienu nsambi wa bandu pabamanya Yesu na banafunzi baki ngaseabi pala, bajingala minhwatu kujenda ku Kapelinaumu kuntaputa Yesu. 25 Bandu bala bunkolila Yesu kwii ju nhanga, bundalukiya, "Mbola, gwahika pamba kipindi bole?" 26 Yesu japwaga, "Numpwaji sakaka, mwanganya ndaputa nga ndaba mwabwensi nginyuli, ila ndaba mwali mabumunda gala nukutupi. 27 Mwakihenge lihengu kilebi sekibohi, lakini mukihengila lihengu kilebi sekitama masoba goha ndaba ja womi wa masoba goha. Jenze ndi posu jejuje Mwana waka Mundu jitenda kumpeke, ndaba Sapanga, Atati jutei kunhagu." (aōnios g166) 28 Ndipala bandu bundalukiya, "Tuhenga kike ili tupata kuhenga mahengu gajupala Sapanga?" 29 Yesu japwaga, "Lende ndi lihengu lejupala Sapanga nhenga, kunhobe joantumike." 30 Ndienu bundalukiya, "Wiihenga nginyuli boo ili tubona tuwesa kuguhobalela? Gwihenga sindu bole? 31 Aka hoku bitu bakula posu jebijkema mana kulukoba, ngati ebaandiki mu Maandiku ga Sapi gagapwaga, 'Jaalea mabumunda kuhuma kunani kwaka Sapanga.'" 32 Yesu jaapwagila, "Numpwaji sakaka, Musa ngasejumpeki mwanganya libumunda lelihuma kunani kwaka Sapanga. Lakini Atati bangu bumepeke libumunda la sakaka kuhuma kunani kwaka Sapanga na jojaapeke bandu bupunndema womi." 34 Ndipala jaapwagila, "Bambo, utupekia libumunda heli masoba goha." 35 Yesu jaapwagila, "Nepani ndi posu jejapeke bandu womi. Jojuhika kwangu nepani ngajijoi inzala, najojunhobale ne kyee ngajijoi nywita. 36 Lakini ngati enumpwagi mmwени nepani lakini ngamwihobalele. 37 Boka baambeke

Atati biihika kwango, nane nganundeke kunza mundu jokapi jojuhika kwango. 38 Ngase na hulwiki kuhuma kunani kwaka Sapanga kuhenga ganagapai namwete ila hulwiki ili kuhenga gala gajugapai jojundumiki. 39 Jola jojundumiki jupala haga, naunhoa hata jumu kati ja bandu ba jumbeki ila nanhyoha boka lisoba la mwiso. 40 Ndaba gabagapai Atati bango ndi ganga, kila joandingali Mwana nukuhobale jombi jubiya na womi wa masoba goha. Nane nanhyoha lisoba la mwiso." (aiōnios g166) 41 Ndipala Ayaudi batumbuliya kumumuta ndaba Yesu japwajiki, "Jombi ndi libumunda lelahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga." 42 Bombi bapwaga, "Jonzo lee nga Yesu mwana waka Josepu? Twetaamanyiki atati baki na amabaki? Henu jupwaga boo juhlwiki kuhuma kunani kwaka Sapanga?" 43 Yesu jaapwagila, "Nkotuka kumumutanila kati jinu. 44 Ngamundu jojuwesa kuhika kwangu nepani, sanga kuhutwa na Atati bandumiki, nane nayoha lisoba la mwiso. 45 Alota baka Sapanga ahandiki ana, 'Bandu boka biboliwa na Sapanga.' Kila mundu joajone Atati nukulibola mabolee kuhuma kwaki juhika kwango. 46 Nga mundu jojabweni Atati, ila jombi jojuhuma kwaka Sapanga hoju ndi jojabweni Atati. 47 Numpwaji sakaka, mundu jokapi jojuhobalee jiipata womi wa masoba goha. (aiōnios g166) 48 Nepani ndi posu sekileta womi. 49 Aka hoku binu bakula kilebi sebikikema mana pulukoba, hata hela bawii. 50 Lakini senze kilebi sekihuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga kila mundu jokapi jojukula nga jwiikuwe. 51 Nepani ndi libumunda lelileta womi gogwahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga. Mundu najukuliki libumunda lende jwitama masoba goha. Na libumunda lenumpeke nepani ndi nhyea jango, gonipia ndaba ja womi wa bandu bapandema pani." (aiōnios g165) 52 Ndipala Ayaudi patumbuliya kulosana beni na beni ngamaa kati jabu bakapwaga, "Juwesa boo mundu jonzo kutupeke twe nhyea jaki ili twe tukulaje?" 53 Yesu jaapwagila, "Sakaka numpwaji, nangakula nhyea jaka Mwana waka Mundu na kunywa mwai waki ngamwikubi na womi nkati jino. 54 Mundu jokapi jojukula nhyea jango na kunywa mwai wango jupata womi wa masoba goha, nane nayoha lisoba la mwiso. (aiōnios g166) 55 Ndaba nhyea jango ndi posu ja sakaka, na mwai wa nikinywaji sa sakaka. 56 Mundu jokapi jojukula nhyea jaa na kunywa mmwai waa jutama nkati jango nane ndama nkati jaki. 57 Atati baabi bomi andumiki nenga, nanepani ndama na mwomi, ahelahe jojungula nepani jiendaliya kutama na womi. 58 Lende ndi libumunda lelahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga, nga ngati mana yebakula aka hoku binu nakuwa. Ila jojikula libumunda lende jutama masoba goha." (aiōn g165)

59 Yesu japwaga malobi ganga pajabii jakabolu mu nyumba jukuketangena Ayaudi ku Kapelinaumu. 60 Banafunzi baki bingi pabajowana malobi haga bapwaaga, "Mabole ganga ganonwipi. Nyajojuwesa kugajetakela?" 61 Yesu jamanyiki banafunzi baki ayoma kuhusu mabolee gala, ndipala jaalalukiya, "Boo lijambu lende liwesa lee kuhoa kuhobalela? 62 Kuibiya boo henu pamumbona Mwana waka Mundu jakakwela kujenda kojabii kabula? 63 Loho ndi jejile womi, makili gaka mundu ngase gawesa sindo. Malobi ganga ganumpwagi mwanganya ndi loho na womi. 64 Lakini abi bangi kati jinu banga kuhobalela." Ndaba Yesu jamanyiki toku puwanzu nya ngasejuhobale na jola joang'alumbuka. 65 Yesu japwaga, "Ndaba numpwaji nga mundu jojuwesa kuhika kwangu nepani ila mbaka Atati anhwesisa kuhika kwangu." 66 Ndipala ndaba ja malobi haga banafunzi baki bingi bundeka Yesu na ngase baendaliya kumpwata kabee. 67 Ndipala Yesu jaapwagila banafunzi komi na abeli bala, "Boo! Na mwanganya mpala kuboka ahelahela?" 68 Simoni Petili japwaga, "Bambo, tujenda kwaka nyanye? Weapa gubi na malobi ga womi wa masoba goha. (aiōnios g166) 69 Natwe tuguhobale weapa ndi mundu wa Sapi kuhuma kwaka Sapanga." 70 Yesu jaapwagila, "Nepani kajika nenunhwagwi mwanganya komi na abeli? Lakini jumu wii ndi Lijobi!" 71 Japwaaga hela ndaba jaka Yuda mwana waka Simoni Isikalioti, ndaba hoju jabiya ndi joang'alumbuka, lakini jabi nkati ja banafunzi baki komi na abeli.

7 Pagajomukiya ganiaga, Yesu jabisia jakajendajenda mu Galilaya, ndaba ngasejapai kujenda ku Yudea ndaba aka kilongosi ba Ayaudi bapala kunkoma. 2 Lisoba la tipati ga Ayaudi lukutama mwi indamba labia liegalii, 3 alongu baka Yesu bumpwajila, "Guboka pamba gujenda ku Yudea, ili banafunzi baku akagabona mahengu gaguhenga. 4 Nga mundu jojuhiya majambu gajuhenga anajupala jumanyikan kwa bandu. Ndaba guhenga majambu ge haga nala ulilangia kwa bandu bupundema poti!" 5 Hata akalongu baki ngasebunhabalile. 6 Yesu jaapwajila, "Kipindi sangu sekibii sapi ngasekihikike, lakini kwinu mwanganya ipindi yoti ya sapi. 7 Bandu bupundema ngaawesi kunsuki mwanganya, ila anzuki nepani, ndaba nepani naapwagi mahengu gabu giliya. 8 Mwanganya nnzendaniya ku tipati. Nepani nganyendi ku tipati, ndaba kipindi sangu saasapi sakona ngasekihikike." 9 Yesu pajajomula kwaapwagi ganiaga, jahigaliya ku Galilaya. 10 Alongu baki pababiya apiti ku tipati, Yesu najombi jajenda ahelahe,

lakini jajenda sukulihiya bila kulilangi kwa bandu. yejahenga ajojo?" 32 Afalisayu bajowana bandu 11 Aka kilongosi ba Ayaudi babiya bukuntaputa bakabolannya malobi gaka Yesu gala, ndi bombi mtipati, balalukiya, "Jubi kwako?" 12 Babiya atenda pamu na agolu akolongu baatuma alonda babu kubolane. Bangi bapwaaga, "Yesu mundu jwa amboni" ajenda bukunkamula. 33 Yesu japwaaga, "Nepani Bangi bapwaaga, "Ngahela, ila jaakonga bandu." 13 nakona pamu numbanganya kukipindi kijipi ndien Lakini ngamundi jojalenga kundongale pagwendu, nikelubuka kwaka jojundumiki. 34 Mwindaputa wala ndaba jakaajogopa aka kilongosi ba Ayaudi. 14 ngamwimone, ndaba ngamwiwesi kuhika pandu Hata hela tipati egahika pikilanda, Yesu jajingala mu panibya." 35 Alongosi ba Ayaudi balongalaniya Nyumba jika Sapanga nuku tumbuli kubola bandu. beni na beni, "Mundu jonzo jijenda kwako twepani 15 Aka kilongosi ba Ayaudi basangi bapwaaga, "Boo sangakuwesa kumbona? Boo jijenda ku misi ja mundu ajo mabole haga jupatiki kwako najombi Agilikli koahami Ayaudi na kwaabola Agilikli? 36 ngase bumbolike?" 16 Yesu jaapwagila, "Mabolee Jubii na maana boo ejupwaaga, 'Mwindaputa lakini ga mola nga gango, ila gaka jola jojundumiki. 17 ngamwimonu na panibya mwanganya ngamwiwesi Mundu najupai kuhenga gajupala Sapanga, jiimanya kuhika?" 37 Lisoba la mwisu la tipati gi indamba ana mabole gangu gahuma kwaka Sapanga, au labiya lisoba likolongu. Yesu jajema nukupwaga kwa gahuma kwangu namwete. 18 Mundu jojupwa malobi sauti ngolongu, "Mundu najubi na nywita, juhika gaki mweri pe jutaputa ulumbi waki mweni, ila kwangu jukunywa. 38 Ngati Maandiku ga Sapi jojutaputa ulumbi waka joantumiki, hoju julonge egapwaga, 'Jojunhobale nepani, losi ya masi ga sakaka wala nkati jaki ngasejubii nu ubaja wokapi. 19 womi ginyika kuhuma nkati jaki." 39 Yesu japwaaga Musa ngasejumpeki mwanganya Malagalaki? Lakini haga kundongule Loho jika Sapanga, bandu bala ngajumuwi jojukamulaki malagalaki jene. Boo, henu ba bunhobali jombi bitenda kunzopa. Kipindi se ndaba jakii mpala kungoma nenga?" 20 Bandu bala hesi Loho jika Sapanga jabii ngasejihikike, ndaba bapwaaga, "Wehapa gubii ni kilombu. Nya jojupala Yesu jabiya jakoni ngasejuringi mukolongu waki. kugukoma weapa?" 21 Yesu japwaaga, "Nahengiki 40 Ndipala nsambi wa bandu be bala pabajowana ndonduke jimu mwanganya ntenda kusangaa. 22 malobi gala bapwaaga, "Sakaka mundu jonzo ndi Musa jumpekie Malagalaki gu kuseku jandu. Lakini Mloti jwaka Sapanga jola." 41 Bangi bapwaga, "Jonzo Malagalaki gee haga ngasegahuma kwaka Musa ila ndi Kilisitu nkombosi." Bangi bapwaga, "Kilisitu lee kwaka aka ahoku bitu na mwanganya nseku jandu hata juwesa kuhuma ku Galilaya? 42 Maandiku ga Sapi Lisoba lu Kupomulela. 23 Ana mundu juwesa kunseku lee ngasegapwajiki Kilisitu jisaliwa mukibelevu saka jandu mundu Lisoba lu Kupomulela ili Malagalaki Nkolongu Daudi na musi uku Betelehemu, musi gaka Musa giihalabika, boo ndaba ja kii nhyme gola gojatama Daudi?" 43 Ndipala bandu batenda nepani kundamisa mundu Lisoba lu Kupomulela? 24 kubaganika ndaba jika Yesu. 44 Bangi kati jabu Nkotuka kutemu kukulingali kunza pee, ila ntemula bapala kunkamu, lakini nga mundu jojalenga kungusa. ngati ejupala Sapanga." 25 Henu, bandu bangi buku 45 Ndien alonda bala bakelubuka kwa akolongu Yelusalemu bapwaaga, "Jonoju lee ngajobuntaputa ili ba agolu na Afalisayu. Nabombi balalukiya alonda, bunkomaje? 26 Ling! Ajo hapa julonge pagwendu, "Boo, ndaba ja kii ngasemundetiki Yesu?" 46 Alonda wala nga mundu joampwagi lilobi! Henu aka kilongosi bala bapwaga, "Ngasejubii mundu jojuwesa kulunge amanyiki jonzo ndi Kilisitu nkombosi? 27 Kilisitu ngati ejulonge mundu jola!" 47 Afalisayu bapwaga, pajihika nga mundu jojwiranya kojuhumila, lakini "Boo na mwanganya ahelaha jutei kunkonga? 48 twepani tukumanyi kojuhumili mundu ajo." 28 Henu Boo nhwhahiki lee kumbona kilongosi jokapi ja Yesu pajwabiya jubola mu Nyumba jika Sapanga, bandu au jumu jwa Afalisayu babunhobalela? 49 japwaga kwa sauti, "Ati mpwaga nepani mmanyi Ngahela lakini nsambi wa bandu aba bangakumanya nakon huma mukumanyi? Lakini nepani ngasenihikiki Malagalaki gaka Musa, apatiki yaambamba kuhuma kupete uwesu wangu na mwete, ila jojundumiki kwaka Sapanga!" 50 Mfalisayu jumu jobunkema ndi jwa sakaka. Mbanganya ngasemumanye, 29 Nikodemus jojawahiki kunzende Yesu jaapwagila, 51 nepani nummanyiki ndaba nahuma kwaki najombi "Kulengana na malagalaki gitu ngasetuwesa kuntemu ndi jojundumiki." 30 Ndien bataputa kunkamu, lakini mundu kabula jukunzone nukumanya gajuhenga." 52 nga mundu jojalenga kunkamu ndaba saa jaki jabiya Nabombi bajibua, "Nawehapa lee ahelahela guhumi jakona ngasejihikike. 31 Bandu bingi munsambi we ku Galilaya? Henu ukasoma wamweti Maandiku ga gola batenda kunhobale bapwaaga, "Boo Kilisitu Sapi na we wibona ngasejubii mloti waka Sapanga pajiihika jihenga nginyuli ngolongu ngani kupeta

jojuhumi ku Galilaya.” 53 Kila mundu jabuja ku nyumba jaki.

8 Ndienu Yesu jajenda ku kitombi si Mizeituni. 2 Kilabu jaki pulukela jakelubukiya kabee mu Nyumba jika Sapanga. Bandu boka bunhikila nukutama nabu, jabiya jakaabola. 3 Abola ba Malagalaki pamu na Afalisayu bundeta mbomba jumu joankamwi ugoni bunzemika palongi ja bandu boka. 4 Bumpwajila Yesu, “Mbola, Mbomba jonzo tukamwi jakatenda ugoni. 5 Kulengana na Malagalaki gaka Musa galagalaki kalapu malibu mbaka kua aka mbomba ngati haba, henu we gupwaga bolee?” 6 Bapwaaga hela ili kundenga Yesu ili apata ndaba jukuntaki. Lakini Yesu jajinama nukuandika pai nu lukonzi lwaki. 7 Nabombi pabaendaliya kundaluki Yesu jajumuka nakapwaaji, “Mundu jokapi kati jinu jwanga na mahakau jujumuka jutumbuliya kundapu malibu.” 8 Ndipala jajinama kabee nu kuandika panani juluhombi. 9 Pabajowana malobi gala, jaboka jumujumu balonguliya aseja. Yesu jahigaliya kajika jaki, nu mbomba jola jabiya jakona jujemiki apalapa. 10 Yesu pajajumuka ngaseambweni mundu ila mbomba jola, andalukiya, “Mbomba, bandu ba bukukamwi bala abii kwako? Boo ngamundu jo jukutemwi gubi na makosa?” 11 Mbomba jola japwaaga, “Bambo, ngasejubi mundo hata jumu.” Ndipala Yesu ampwagila, “Nane ahelahe nganugutemule. Jenda ila witenda mahakau kabee.” 12 Yesu jalangila kabee na Afalisayu, “Nepani ndi unang’anu wa bandu bupundema. Jokapi jojumbwata kyee ngajijendi nndwii, ila jibiya na unang’anu wa womi.” 13 Ndipala Afalisayu bumpwajila, “Weapa ulilongale wamweti, malobi gaku ga gupwaga haga nga ga sakaka.” 14 Yesu jaapwagila, “Hata nnililongali namweti, malobi gangu ga sakaka, ndaba manyiki kohumiki na konyenda. Lakini mwanganya ngasemmanyiki kohumiki wala konyenda. 15 Mwanganya ntemu ngati bandu eatemu, lakini nepani ngasenuntemwi mundu jokapi. 16 Hata nandenda kutemu, kutemu jangu ja sakaka, ndaba ngase mii kajika jangu lakini Atati baandumiki abi pamu name. 17 Ahandiki mu Malagalaki ginu ana bandu abeli alongi lijambu limu ajetangane kuhusu sindu sebikbweni ndi malobi ge aga gibia gasakaka. 18 Nepani nnilongale sakaka namwete na Atati baandumiki anongalee sakaka kuhusu nepani.” 19 Ndienu bundalukiya, “Atati baku abi kwako?” Yesu japwaaga, “Nepani ngasemmanyiki wala Atati bangu ngasemwamanyiki, emwakamanyi nepani, mwakabiya mwaamanyiki na Atati bango.” 20 Yesu jalangila malobi ge haga pajabiya jubola mu

Nyumba jika Sapanga nsumba sukubeke matambiku, wala nga mundu joankamula, ndaba muda waki wabi wakona ngaseguhikike. 21 Yesu jaapwagila kabee, “Nepani ndenda kuboka, mwanganya mwindenda kundaputa, lakini mwikua kwa mahakau gino. Nepani konijenda mwanganya ngamwiwesi kuhika.” 22 Aka kilongosi ba Ayaudi balaluana, “Boo jupala lee kujenda kulikoma? Mbona jupwaaga konyenda ne mwanganya ngamwiwesi kuhika?” 23 Yesu jaapwagila, “Mbanganya nhuma pai pani, lakini nepani nhumiki kunani. Mwanganya mwabandu bupundema pani lakini nepani nga namundu jupundema pane. 24 Ndi ndaba nabii numpwaji mwikuwa kwa mahakau gino ana ngasenhabale, ‘Nepani ndi Jojuwe.’ Mwikuwa kwa mahakau gino.” 25 Ndipala bundalukiya, “Boo weapa ndi wanyanye?” Yesu japwaaga, “Nepani ndi jola jonumpwagila toka panatumbuliya kulonge. 26 Mii na malobi gingi gukumpwagi nu kuntemu mwanganya. Lakini jojundumiki ndi jwa sakaka, nane numpwaagi mwabandu bupundema malobi ganyowini kuhuma kwaki.” 27 Ngasebamanyiki ngati japwaaga kuhusu Sapanga Atati baki. 28 Ndipala Yesu jaapwagila, “Pamwantondabia Mwana waka Mundu kunani, hapa ndi pamwimanya, ‘Nepani ndi Jojuwe.’ Na ngasehennga sokapi namwete, ila mbwaga pe gabamoliki Atati. 29 Jombi jojanduma jubi pamu nane, ngasejanei kajika jango, ndaba henga masoba goha ga gundenganile.” 30 Yesu pajajomulaa kupwaga malobi ge haga bandu bingi batenda kunhabale. 31 Ndipala Yesu jaapwagila Ayaudi bala babahobali, “Mwanganya nanzetaki malobi gango mwibiya mwa banafunzi bangu basakaka. 32 Mwajimanya sakaka na sakaka heji jitenda kundekakela.” 33 Bumpwagila, “Twepani kibelevu saka Ibulahimu, Wala ngasetubii twaatumwa kwaka mundu jokapi. Ndaba jaki gupwaga, ‘Sakaka jitenda kutulekakela?’” 34 Yesu jaapwagila, “Numpwaji sakaka, kila jojuhenga mahakau jwibiya jutumaki mahakau. 35 Ntumwa ngasejutama pa nyumba masoba goha, lakini mwana jutama masoba goha. (aiōn g165) 36 Ndienu Mwana najundekaki, mwilekakiwi sakaka. 37 Manyiki mwanganya ndi kibelevu saka Ibulahimu lakini ntaputa kungoma ndaba nkana kujetake mabole gango. 38 Nepani mbwaga gala ganagabweni kwa Atati bango, lakini mwanganya uhenga ganzowini kuhuma kwa atati bino.” 39 Bapwaga, “Twepani atati bitu a Ibulahimu.” Yesu jaapwagila, “Ana mmbanganya emwakabii mwabana baka Ibulahimu, mwakahenga ngati ejwabiya juhenga Ibulahimu. 40 Nepani numpwagi sakaka jenyoini kuhuma kwaka Sapanga, hata hela mwanganya mpala kungoma. Ibulahimu ngasejatei hela! 41 Mwanganya

uhenga mahengu gahenga atati binu." Bapwaga, Banafunzi baki bundalukiya, "Mbola, nya jojuhengiki "Twepani nga twabana ba panyumba. Tubii na atati mahakau mundu ajo au ahengo na amabu baki bamu ndi Sapanga." 42 Yesu jaapwagila, "Sapanga mbaka jubelikwi jwanga kulingga?" 3 Yesu japwaga, ebakabi Atati binu, mwakambala nepani, ndaba humiki "Jonzo ngasejateji mahakau wala ahengo na amabu kwaka Sapanga na henu mi pamba. Wala ngasenahika baki. Jwasaliwi jwangalinga ili makili gaka Sapanga kupete uwesu wangu namweti lakini jombi jojundumiki. gabonikana gakahengika mumaisa gaki. 4 Kipindi 43 Ndaba ja kii ngaseuhobale malobi ga numpwagila? sakona lioba mutu tupalika kuhenga lihengu laka Ndaba ngasempala kujowane malobi gango. 44 jola jojundumiki. Ndaba ikilu jiegali na nga mundu Mmbanganya atati binu Lijobi na mwanganya mpala jojuwesa kuhenga lihengu laka jola jojundumiki. kuhenga gapai atati binu. Jombi jabii jojukoma toka 5 Kipindi semi pundema nepani ndi unang'anu puwanzu. Najombi ngasejutama puusakaka, ndaba gupundema." 6 Pajajomula kupwaga haga, Yesu ngasejibi sakaka nkati jaki. Kila ejupwaga isoli, jahuna imata pai, jalenganakiya likandu, ampakia jupwaga gaki mweni, ndaba jombi jwinisoli na atati jwanga linga jola likandu mmiho. 7 Ampwajila, baki bini isoli. 45 Ndaba nepani numpwagi sakaka "Gujenga ukasamba masi ku kiliba sa Soloamu." mwanganya ngaseuhobale nepani. 46 Boo nya katu Maana jilihina lende ndi "Joantumiki." Ndieno jajenda jinu jojuwesa kulangi nepani mi na mahakao? Ana nukusamba, jakelubuka koni jakalinga. 8 Bandu nepani mbwaga ga sakaka, ndaba jakii mwanganya bapambipi jaki na babumbona kipindi sumunyuma ngasenhabalela? 47 Jojukuba mundu jwaka Sapanga jakabiya julobaloba, bapwaga, "Jonzo le nga mundu jujoana malobi gaka Sapanga. Lakini mwanganya jojabii jutama pai nukulobaloba jola?" 9 Bangi ngasenzowane ndaba nga mwabandu baka Sapanga." bapwaaga, "Jombe" Lakini bangi bapwaaga, "Ngaela, 48 Ayaudi bumpwaga Yesu, "Boo ngase twapwajiki nga jombe jutei kulengana naku pena." Lakini sakaka weapa gu Msamalia kabee gubi ni ilombo?" mweni japwaga, "Ahenganenga nongubika ndenda 49 Yesu jaapwagila, "Nepani naajowane Atati bangu." kulabaloba." 10 Ndieno bundalukiya, "Guwesiki boo, Lakini mwanganya ngasenyoane nepani. 50 Wala sajenu kulinga?" 11 Najombi japwaga, "Mundu jola nepani ngasendaputa ukolongu wango. Ila jubi jumu jojundaputi ukolongu wangu najombi ndi jojutemu. 51 Numpwaji sakaka, "Mundu najukamwi malobi gangu nga giikui ila gitama masoba goha." (aiōn g165) 52 Henu Ayaudi bumpwagila, "Henu tumanyiki gubi niilombu! Ibulahimu jawii, na alota bawii nawe gupwaga mundu najilikamwi lilobi laku ngajikui yaka petapeta. (aiōn g165) 53 Boo gulibona lee weapa gu nkolongu kupeta atati 14 Lisoba Yesu pajahenga likandu nukuyeku mihu jwngalinga jola lakabi Lisoba lu Kupomulela. 15 N dipala Afalisayu bundalukiya, "Guwesiki bo kulinga?" 16 Afalisayu baakumwa bapwaga, "Mundu jonzo ne jombe jaapwajila, "Jambakia likandu mmihi, nane nasamba masi kumihu, henu sajenu ndenda kulinga." 16 Afalisayu baakumwa bapwaga, "Mundu jonzo ngasejuhumiki kwaka Sapanga ndaba ngasejukamu Malagalaki ji Lisoba lu Kupomulela." Afalisayu bangi nabiya nonge isoli ngati mwanganya, lakini nepani 17 Ndieno Afalisayu bundalukiya kabee jojabi ngakulinga, "Boo wamwee gupwaga bole kuhusu amusini, enu gupwaga boo gumbweni Ibulahimu?" 58 mundu jola jojugukulamisa miho?" Japwaga, "Jombi Yesu jaapwagila, "Nupwagi sakaka, kabula Ibulahimu ndi Mlotu Sapanga." 18 Lakini alongosi ba Ayaudi ngasejubelikwi, "Nena bii." 59 Apalapa batondula ngasebahobalile ana mundu jola ngasejawesa kulinga, malibu ili bundapula, lakini Yesu jilihia nukupita pa nasajenu juwesa kulinga, mbaka pabaakema ahengo Nyumba jaka Sapanga.

9 Yesu pajabija jupeta mwindela, ambona mundu jumu jojabii ngasejulinga toka kubelekwa kwaki. 2

19 nakalaluki, "Jonzo ndi mwana wino jojabelikwi bila kuwesa kulinga? Henu sajenu juwesiki boo kulinga?" 20 Ahengo na amabu baki bajibua, "Tumanyiki jonzo mwana witu, na jabelikwi

bila kulinga. 21 Lakini ngasetumanyiki sekipiti mbaka kulinga sajeno, wala ngasetumanyiki nyaa joanhyeku mihi gaki. Mundalukiya mwene ndaba jombi mundu mwana hota juwesa kulandi mwene!" 22 Ahengo na amabu baki bapwaga hela ndaba jakaajogopa akikilongosi ba Ayaudi, ndaba Ayaudi babiya ajetangani mundu jokapi jojipwaga Yesu ndi Kilisitu Nkombosi bambenga mu Nyumba jukuketangane Ayaudi. 23 Ndaba ahengo na amabu baki bapwaga, "Jombi mundu mwana hota mwandalukiya mwene!" 24 Ndieni bunkema kabee jojabo jusaliwi bila kulinga jola nukumpwagi, "Pwaga sakaka na Sapanga jugujoannya! Twepani tumanyiki mundu hoju jubii na mahakau." 25 Jombi jaapwagila, "Ana jombi jubii na mahakau ne ngasemanyike. Natu semanyiki nabii ngakuwesa kulinga na sajenu ndenda kulinga." 26 Bundalukiya, "Jombi juguhengi kike? Juguyekula boo, mihi gako?" 27 Najombi jaapwagila, "Nenumpwaji wala ngasenzoa. Ndaba ja kii mpala nupwajila kabee? Boo, namwanganya kabee mpala kuba mwa banafunzi bake?" 28 Ndipala buntondula nukupwagi, "Weapa ndi mbolee waka mundu jola, twepani ndi twa banafunzi baka Musa. 29 Tumaryii Sapanga jalongila na Musa, lakini ngasetumanyiki kojuhumu mundu hoju!" 30 Najombi jaapwagila, "Haleli lijambu lukusangsa! Mwanganya ngasemmanyiki koju huma, lakini jombi juyekwi mihi! 31 Tumanyiki Sapanga ngaseanzoane jwana mahakau, ila anzowane mundu jola joanzogopa nukuhenga gajupala. 32 Tumbuka kubomba nndema ngasetujowini mundu jugayekwi mihi gaka mundu jojubelikwi bila kulinga. (aiōn 9:165) 33 Ana mundu hoju ngasejahumiki kwaka Sapanga, ngajakawesiki kuhenga lihengu ngati alele." 34 Japwaga, "Wehapa wasaliwa nukukole mumahakau, uwesa boo, kutubola twepane?" Ndi bumbengila kunza ja Nyumba jukuketangane Ayaudi. 35 Yesu jajowana ampihiki kunza mu Nyumba jukuketangane Ayaudi, ehambona kabee ampwagila, "Boo, weapa lee guhobale Mwana waka Mundu?" 36 Mundu jola japwaga, "Bambo, gumbwajila Mwana waka Mundu we hoju ndi nyanye, ili wesa kunhobalela." 37 Yesu ampwagila, "Umbwene, jombi ndi jojulonge naweapa sajeno." 38 Ndipala mundu jola jawaaga, "Bambo, nugu hobia." Najombi anzinamiya Yesu. 39 Yesu japwaga, "Nepani hikiki pundema kaabaganisa bandu, ili bandu bangalinga alinga, na bandu balinga biilinga." 40 Afalisayu bangi babakabi pamu najombi pabajowana haga, bumpwajila, "Boo, natwe lee ngasetulinga?" 41 Yesu jaapwagila, "Ana mwakabii ngasenndinga ngamwakabii na mahakau, lakini

henu mwanganya mpwaaga, twe tutenda kulinga, hempwaga hela nindangi mwakona mbii na mahakao."

10 Yesu japwaga, "Numpwagi sakaka, mundu jokapi jwanga kujingi mukisisi sa makondoo sukukupetee punndyangu, lakini jujingi kupete pandu pangti, hoju mwie kabee hoju linzolinzoli. 2 Lakini mundu jojujingi kupete punndyangu, hoju ndi nndimi wa makondoo. 3 Nndonda wikisisi jutenda kunhogule, na makondoo gajowana lilobi laki, najombi jwagakema makondoo gaki kila limu ku liina laki, na kugalongulake kunza. 4 Pajujomo kugapia kunza, jagalongule kulungi nagombi makondoo gatenda kumpwata, ndaba gjimanya malobi jaki. 5 Makondoo haga ngase gawesa kumpwata nngeni, ila gatenda kuntila ndaba ngasebilimanya malobi gaki." 6 Yesu jwaapwagila lilenganu heli, lakini bombi ngase bamanyiki sejwapala kwaapwagi. 7 Ndieni Yesu jwapwaga kabee, "Numpwagi sakaka, nepani nundyangu wa makondoo. 8 Bangi boka babanonguli nepani babi bii na manzolinzoli, na makondoo ngasegaajogwani boombe. 9 Nepani nunnyangu. Jojujingi kupete kwangu nepani jvitenda kuokolewa, jwijingila nukupita, nukupata malele. 10 Mwii juika pee ili kujiba nukukoma nukuhalabana. Nepani nhikiki ili bandu apata womi, womi wa sakaka wanga kupongo. 11 "Neepani nu nndimi waamboni. Nndimi waamboni juuboa womi waki ndaba ja makondoo gaki. 12 Lakini mundu jojuhenga kibalua hoju nga nndime, na makondoo nga gake. Pajukibona kimei kitenda kuhika jugaleka makondoo nukutila. Kimei kitukali makondoo nukugabaganisa ndela. 13 Mundu hoju jutila ndaba ngase jugaangajaki makondoo ndaba jombi mundu jukibalua pena. 14 Nepani nundimi waamboni. Nagamanyi makondoo gangu, nagombi makondoo gangu gamanyi nepani, 15 ngati Atati heamanya nepani, ndi nanepani henaamanya Atati. Nepani mbia womi wangu ndaba ja makondoo. 16 Kabee mina makondoo gangi ngasegabi mukisisi seno. Ndakiwa kugaleta na haga kabee, nabombi bijjogwana malobi gango na kwibia nsambi gumu nu nndimi jumu. 17 "Atati ambala nepani ndaba mitayali kupia womi wangu ili nuujopa kabee. 18 Nga mundu jojuwesa kunyaga womi wangu, nepani mbia sukupala namwete. Mii nuuwesu ukuuboa nukuu juku kabee. Hela ndi Atati eambwagi kutenda." 19 Yesu pajajomula kupwaga haga Ayaudi babaganika kabee. 20 Bingi kati jabu bapwaga, "Ajo jubi niilombu, kabee jonojuwe mwanamangongu! Munzogwane wakyane?" 21 Lakini bangi bapwaga, "Haga nga malobi gaka mundu jwinii lombo. Boo kilombu lee

kiwesa kuyeku mihu ga bandu banga kulinga?" 22 sejutamika Malia nu ndombu waki Maluta. 2 Malia Ku Yelusalemu kwabi tipati gukukomboka kujibeka ndi joampakia Bambu mahuta gaganungi mumagolu palongi jaka Bambu Nyumba jaka Sapanga. Kipindi gaki nukunhungu na majunzu gaki. Kaka waka Malia se hesi wabiya nsimu ukipepu. 23 Yesu jwabia joakemika Lazalu ndi jojwabia jutenda kulwala. 3 jwakajendajenda pa Nyumba jaka Sapanga nkati ja Ndien, Malia na Maluta baatuma malobi kwaka sengu jaka Solomoni. 24 Henu, Ayaudi bunhyongolota Yesu kupwaga, "Bambo, nkosi waku jutenda kulwala!" nukundaluki, "Watubeka mukiholu mbaka lile? 4 Yesu pajwajogwa jwapwaga, "Ugonzu hogu nga Ana weapa ndi Kilisitu Nkombosi utupwagila pe gukukoma ila guhikiki ndaba guleta ulumbi kwaka hotuhotu." 25 Yesu jwaapwagila, "Nenumpwagi, lakin Sapanga, julwala ili kupete ugonzu wee hogu Mwana ngasenhabalela. Lihengu lenienga kupete uwesu waka Sapanga julumbalika." 5 Yesu jwaapai ngamaa wa Atati bangu lilangi nepani ndi jojuwe. 26 Lakini Maluta na Malia na kaka wabu Lazalu. 6 Pajapata mwanganya ngasenhabale, ndaba mwanganya nga malobi gu ugonzu waka Lazalu, Yesu jwaendalia makondoo gango. 27 Makondoo gangu gajowgana kutama koku kwa masoba gangi mabeli. 7 Ndi lilibi lango. Nenamwe nagamanyi, nagombi gandenda jaapwagila banafunzi baki, "Tujendaniya kabee ku kumbwata. 28 Nepani nagapeke womi wa yaka musi uku Yudea!" 8 Banafunzi bumpwagila, "Mbola, petapeta, nabombi ngabikuwi masoba goha. Wala kipetiki kipindi pe kisokopi toka Ayaudi pabapala nga mundu jojuwesa kwagaboa mumaboku gangu. kugukoma kwa malibu, gupala kabee kujenda koko (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Atati bangu baambeki kabee?" 9 Yesu jwaajibwa, "Boo, masaa ga lyoba makondoo haga ndi nkolongu kupeta boka, wala mutu nga komi na mabeli pee? Mundu hejujenda nga mundu jojuwesa kwagaboa mumaboku ga Atati. lyobamutu ngajuwesi kulikobando ndaba jugubona 30 Nepani na Atati tubi sindu simu." 31 N dipala, unang'anu upundema goni. 10 Lakini mundu na jujenda Ayaudi bajukua malibu ili bundapula Yesu. 32 Yesu ikilu jutenda kulikobando, ndaba ikilu ngasekukuba jwaapwagila, "Nunndangi mahengu gingi gaasapi nunang'ano." 11 Yesu pajwajomula kupwaga malobi kuhuma kwa Atati. Lihengu boo lamboni kati ja gala, jwaapwagila, "Nkosi witu Lazalu jutei kugonela, mahengu haga gampala kungome kwa maliboo?" 33 lakin nepani niijenda kunnzumu." 12 Banafunzi baki Ayaudi bapwaaga, "Ngasetugukoma malibu ndaba bumpwagila, "Bambo, ana jutei kugone pee mbaka jilihengu la amboni, ila ndaba untondwi Sapanga! julame." 13 Bombi bawasalya jupwagiki jugos lugonu, Wee ulihenga warwe kuba wa Sapanga koni weapa lakin Yesu jwabi julongale Lazalu jutei kuwa. 14 Ndi, wa mundu pee." 34 Yesu japwaaga, "Boo, ahandiki Yesu jwaapwagila hotuhotu, "Lazalu jutei kuwa, 15 mu Malagalaki gii, 'Nee mbwgikwi mwanganya mwaka lakin nepani ndenda kutogule, ndaba ngasenabi kola, sapanga.' 35 Sapanga jwaakema aka sapanga bandu ili nhwesa kuhobale. Henu tubokaniya kojubi Lazalu." bajwaapeki malobi gaki, natwe tumanya Maandiku 16 Tomasi jobunkema Mapaa jwaapwagila banafunzi gaa Sapi galonge sakaka masoba goti. 36 Henu Atati ajaki, "Tubokaniya na twee twakakuwa pamu najombi anhagwi nee nukunduma nepani punndema. Ndaba Yesu!" 17 Yesu pajwahika kola jwaketania Lazalu jakii mwanganya mpwaga nuntondo Sapanga, pa bunsikiki na jutemi pilitenge masoba nsesi. 18 mbwaga, nepani na mwana waka Sapanga? 37 Ana Kijiji suku Betania sabi pambipi nuku Yelusalemu, ngasendenda mahengu ga Atati bangu mwinhobalela. ulasu waki wabi kilumita itatu. 19 Ayaudi bingi 38 Ana nihenga mahengu ga Atati bangu, hata na babia ahikiki kwaka maluta na Malia kwaajegwesa ngase nhobalela, nala unrhobaliya mahengu haga. mawasu ndaba ja kuwa kwaka kaka wabu. 20 Maluta Ili mmanya sakaka Atati abii nkati jangu, nane mi pajwajogwana Yesu jutenda kuhika, jwajenda kunzopa nkati jaki." 39 Balenga kabee kunkamu Yesu, lakin kuindela, lakin Malia jwaigali ku nyumba. 21 Maluta jwalemangana mumaboku gabu. 40 Yesu jwajenda ampwagila Yesu, "Bambu, ana wakabia apambani, kabee kwii ja losi luku Yoludani, pandu pajwabia kaka wangu nee nga jwaka wile! 22 Lakini nee jwakabatisa Yohana, jwatama koku. 41 Bandu bingi manyiki hata sajenu sokapi sewanndoba Sapanga, bunzendila Yesu nukupwaga, "Yohana ngasejwatei jwitenda kugupeke." 23 Yesu jwapwaga, "Kaka waku nginyuli jokapi. Lakin goka gajwabia jwakapwaga jwitenda kuyoka." 24 Maluta japwaga, "Nee manyiki Yohana kunndongale jombi gabia gasakaka nganii." jiyoka lisoba le heli Sapanga jayoa bandu boa, mulisoba la mwisu." 25 Yesu jwapwaga, "Nepani ndi jojuyoha bandu nakaapeke womi. Jojunhobale nepani hata najuwi, jwitama kabee, 26 na jokapi jojutama nukunhobale, ngajikue. Boo, guhobale lee ganiaga?"

11 Mundu jumu jobunkema Lazalu, mwenei juku Betania, jwabii nngonzu. Betania sabi kijiji

(aiōn g165) 27 Maluta jwapwaga, "Hena Bambo, Nepani Nkolongu saka se hesi, jwaapwagila, "Mwanganya nhobale weahapa ndi wa Kilisitu, Mwana waka ngase mukimanyi sindo! 50 Boo, ngase mbona Sapanga, jojuhika pundema." 28 Maluta pajwajomula mbanga kwinu mundu jumu jawelila bandu bingi, kupwaga gala, jwajenda kunkeme ndombu waki kuliku bandu boka kuwa?" 51 Jombi ngasejwawaga Malia pulutengu, nukumpwagi. "Mbola jubi apambane, hela ndaba jukupala kwaki ila ndaba jwabii Nngolu jutenda kugukema." 29 Malia pajwajogwa hela, Nkolongu saka se hesi, jwalotila kupwaga Yesu jwajumuka nyatanyata, nukunzende Yesu. 30 Yesu jwitenda kuwa ndaba ja Ayaudi boka, 52 kuwa jwabi jwakona ngase jujingi mukijji, ila jwabia jwakona kwaki nga ndaba Ayaudi pena, ila kabee ili juwesa apalapala pajwaketangana na Maluta. 31 Ayaudi kwaaleta pamu bandu baka Sapanga babaeni ndema bababi panyumba pala pamu na Malia bukuwesesa yengi. 53 Henu toka lisoba heli aka kilongosi baka mawasu, pabumbona jujumuka nukupita kunza Ayaudi ataputa indela jukunkoma Yesu. 54 Ndienu nyatanyata, batenda kunpwata. Baambusiya jujenda Yesu, ngase jwajenda kabee pangwendo ja Ayaudi, kulele kilitenge. 32 Malia pajwahika pandu pajwabi ila jwaboka pala, nukujenda pambipi nu lukoba Yesu, na paambona pee anzinamiya nukumpwagi, pambipi na musi gobugukema Efulaimu. Jwatama "Bambu, ana wakabi apambani, nhwasa wangu nga kola pamu na banafunzi baki. 55 Lisoba lukutogule jaka wile!" 33 Yesu paambona Malia jakalela, na la Pasaka ja Ayaudi labia lihegalii, na bandu bingi Ayaudi bababi pamu najombi na bombi atenda kulela, batipi ku Yelusalemu kulisapisa haga ndi malagalaki gumbina moju nukuhangajika ngamaa. 34 Ndienu gaguhenga mundu kundumbaliya Sapanga kabula ji jaapwagila, "Boo mummbe i kwako?" Bumpwagila, lisoba heli kuhika. 56 Ndienu, babiya buntaputa Yesu, "Bambu, guhika gulingaje." 35 Yesu jatenda kulela. nabombi pabaketangini pa Nyumba jaka Sapanga 36 Ayaudi bapwaaga, "Lola oti Yesu moampali Lazalu!" 37 Bangi bapwaaga, "Ajo joannamisa jwanga kulinga jola, boo jwasinda lee kupengale alagalaki mundu jokapi na jumanyiki pandu pajubi Lazalu jwikuha?" 38 Yesu koni gumbiniki mwoju Yesu jwaapwagila ili bunkamula.

kabee, jwahika kilitenge. Litenge lee labi lipoli, leayekali ni lilibu. 39 Yesu jwapwaga, "Mmboa lilibu heli!" Maluta, ndombu waka jojuwi we hoju, ampwagila, "Bambu, jutumbuli kununga, jutemi mulitenge masoba nsesil!" 40 Yesu jwapwaaga, "Boo, ngasenugupwagii na guhobali wagubona ukolongu waka Sapanga?" 41 Ndipala baboa lilibu lela. Yesu jwalingalia kunani kwaka Sapanga, nukupwaga, "Nunsengu mwa Atati ndaba Ntenda kunyogwanelu. 42 Nepani manyiki unyongwane masoba goka. Lakini ndenda hela ndaba ja bandu baabi paamba aba ili awesa kuhobale weapa ndi wogundumiki nepani." 43 Hejwajomula kupwaga hela, jwakema kwa sauti ngolongu, "Lazaloo! Piita kunza!" 44 Jojuwi jola ndi jwapitaa kunza, koni bunkongiki sanda mukuboku na mukugolu, nukumi jaki kuyekaliwi. Yesu jwaapwagila, "Mumbopula, munndeka jujenda." 45 Ayaudi bingi bababi ahikiki kwaka Malia pababona gajutei Yesu, batenda kuhobale. 46 Bangi bajenda kwa Afalisayu kapwagi majambu gajutei Yesu. 47 Henu agolu akolongu na Afalisayu batenda kuketangana pamu na bandu bapa Sengu ja Ayaudi, balaluana, "Tutendaa bolee? Mundu hajo jutenda nginyuli ingipi ngamaa. 48 Anatundekiki pe bandu boti biitenda kunzetake, na Aka kilongosi buku Lomabihika kualabana Nyumba jaka Sapanga na kwa akoma bandu bitu." 49 Ndipala, jumu wabu jobunkema Kayafa, jojabii Nngolu

12 Pagahigali masoba sita kabula jukuhika tipati ja Pasaka, Yesu jwahika ku Betania kojwabia jutama Lazalu joanhyoa. 2 Kokuje buntelakiya posu ja pakamii, na Maluta jwabia jutenda kwaatelage. Lazalu jwabi kati ja bandu bababi pamu na Yesu. 3 Malia jwajukua mahuta gaganungi ga bei ngolongu nusu lita galenganaki kunkongu gobugukema nado, nukumpaki Yesu mumagolu nukunhungu kwa majunzu gaki. Nyumba joti jatweli ulumba wa mahuta gaganungi. 4 Henu, ntumi waka Yesu jumu, jobunkema Yuda Isikalioti, joannng'anambuka Yesu, jwapwaga, 5 "Mbanga mahuta gabei ngolongu aga bakalombisa hipati mia tatu ya feza, nakaapeke aka kapuko?" 6 Jwapwaga hela, si japala kwaajangati aka kapuku, ila ndaba jabii mwii. Ndaba jukubika jubeka mpuku ulupija, kila mala jwabia jujiba lupija mumpuku gola. 7 Yesu jwapwaga, "Mundeka, jagalomba mahuta ge haga ili jagabeka lisoba luku ndaga nepani. 8 Aka kapuku mwikuba nabu masoba goti, lakini nga mwikubi nanepani masoba gote." 9 Ayaudi bingi bajogwini Yesu jubii ku Betania. Ndi bahika kola nga ndaba jukumbona pee Yesu, ila kabee bapala kumbona Lazalu joanhyoha Yesu. 10 Agolu akolongu nabombi bajetanganiya kabee kunkoma Lazalu, 11 ndaba jukuyoka kwaka Lazalu, Ayaudi bingi baakana aka kilongosi babu, nukunhobale Yesu.

12 Kilabu jaki, bandu bingi bababiya ahikiki ku tipati ja Pasaka bajogwana Yesu jubi mwindela kuhika ku Yelusalemu. **13** Ndieni bajukuwa mambandi gi mikongu gabagakema mitendi, koni bajenda kunzopa Yesu bakajamaliya kwa sauti ngolongu bakapwaga, "Julumbalika Sapanga! Jupengalika hajo jojuika kuperete liina laka Bambu. Julumbalika Bambu nkolongu juku Izilaeli." **14** Yesu japata liponda, julikwelalia panani jaki ngati hegawaga Maandiku ga Sapi. **15** "Mwijogopa mwa bandu buku Sayuni! Lingalia Bambu nkolongu wino jutenda kuhika, jukwei mwana liponda." **16** Banafunzi baki ngasebaheliwi majambu ge gala, lakini Yesu pajayoka nukupata ukolongu, ndi pabakombuka ganigala gabi gaandikwi kundongale jombi bandu bahenga hela ndaba jaki. **17** Bandu bababi pamu na Yesu kipindi paankema Lazalu kuhuma mulitenge, nukunhyoha, baalandila bandu majambu gala gagapiti. **18** Henu bandu bingi bajenda kunzopa, ndaba boka babi ajogwini jutei nginyuli ye hehi. **19** Henu, Afalisayu bapwaganiya, "Boo mumbwene? Ngatuwesi kutenda sokape! Lingalia, Bandu boka bupundema batenda kumpwata." **20** Babii Agiliki bangi kati ja bandu bababia ahikiki ku Yelusalemu kunndumbali Sapanga kipindi sukutogule Pasaka sela. **21** Bunzendila Pilipi, mwenei juku Betisaida ku Galilaya kola, bumpwagila, "Nkolongoo, twaa tupala kumbona Yesu." **22** Pilipi jwajenda Betisaida kola, bumpwagila, "Nkolongoo, bangalinga, jatei kuba ang'ang'a, ili biilinga kwa mihi gabu, bielewa kwa malangu gabu, wala kumpwagi Andilea na boka abeli bajenda kumpwagi Yesu. **23** Yesu jwaapwagila, "Lisaa lihikiki Mwana waka Mundu kumpeke ukolongu! **24** Numpwagi sakaka, imbeju jimu ji inganu jiigali pee kuba imbeju jimu ngati ejabii, lakini na jibawiki pai nakuwa jitenda kumela, nukupapa imbeju hingi. **25** Jojupala womi waki punndema pani jwintenda kuguhua, lakini jwanga kugupala womi waki punndema pani, jwagubeka mbaka pajiwipata womi wa masoba goti. (aiōnios 9:166) **26** Jojupala kundumaki nepani lasima jumbwata neepani, pokapi pamii nepani ndi nuntumisi wangu pajwiibia. Mundu jokapi jojundumaki neepani Atati bangu biitenda kundenda." **27** "Henu moju wangu gubina ngamaa, henu mbwaga kike? Boo, mbwaga lee, 'Atati nhokula kipindi senze lakini hikiki ndaba jikipindi senze?' Lakini ne nhikiki ndaba mbetila kipindi senze. **28** Atati, ulangia ukolongu waku." Ndi sauti jajogwanika kuhuma kunani kwaka Sapanga, "Nangi ukolongu wangu na nilangia kabee." **29** Bandu bingi bababiya ajemiki pala bajogwa sauti jutei kulonge naku!" **30** Lakini Yesu jwaapwagila, "Sauti heji ngasejahikiki ndaba jangu nepani, ila ndaba jinu mwanganya. **31** Sajenu ndi muda wa bandu bupunndema goni kutemuliwa, henu lijobi jojuwe nkolongu ja ndema jenu ajenda kumboa. **32** Nepani pabiingwea kunani junndema nanhuta kila mundu kuhika kwango." **33** Kupwaaga kwaki hela, kwalangia kuwa kwaki kuibya boo. **34** Nsambi wa bandu gola gwapwaga, "Twepani Malagalaki jitu jitupwagi Kilisitu nkombosi jwitama yaka petapeta. Henu uwesa boo kupwaga eti Mwana waka Mundu biitenda kunkwea kunani? Kilisitu wee hoju nyane?" (aiōn g165) **35** Yesu jwapwaga, "Unang'anu wakona gubi na mwanganya kwa kipindi kijipi. Nzendanya pagubii unang'anu hogu ili Iwii Iwampata, ndaba jojujenda mu Iwii ngasejukumanya kojujenda. **36** Henu hembii na unang'anu hogu muguhobalya unang'anu ili mmbia mwabandu bu unang'anu." Yesu hejwajomula kulonge, jwaboka nukujenda kujoba kutali nunsambi wa bandu gola. **37** Yesu pamu nukutenda ndonduke yoka yela pa bandu lakini bombi ngase bunhobalile. **38** Ndi malobi gajwapwaga Isaya jojabii mlota waka Sapanga gatenda kutimi, "Bambu, nyaa jojugahobali malobi gitu gatwaapwagila? Boo na makili gaka Sapanga gabonikini kwaka nyane?" **39** Yelusalemu ngasebawesa kuhobale, ndaba Isaya jwapwagiki Pasaka sela. **40** "Sapanga jwatei abiya Betisaida kola, bumpwagila, "Nkolongoo, bangalinga, jatei kuba ang'ang'a, ili biilinga kwa mihi gabu, bielewa kwa malangu gabu, wala kumpwagi Andilea na boka abeli bajenda kumpwagi Yesu. **41** Isaya jojabii mlota waka Sapanga jwapwaga malobi haga ndaba jugubweni ukolongu waka Yesu, ndi jalindila majambu gaki. **42** Hata hela, aka kilongosi bingi ba Ayaudi bunhobali Yesu. Lakini ndaba jaaka Afalisayu, ngase bunzetaki palongi ja bandu ndaba jukujogopa kwaatumu mu Manyumba jukuketangane Ayaudi. **43** Bapai kulumbaliwa na bandu kuliku kulumbaliwa na Sapanga. **44** Ndi Yesu jwapwagiki kwa sauti ngolongu, "Mundu jojunhobale neepani, ngase junhobale neepani pee, ila anhobalee kabee najojundumiki neepani. **45** Mundu jojumona neepani ambona kabee na jojundumiki neepani. **46** Neepani nunang'anu, nanepani nhikiki pundema ili miya nunang'anu ili boka ba anhobalee neepani biigali kulwii. **47** Jojugajogwane malobi gangu lakini ngase jugakamu, neepani nga nunhukumo. Ndbala ngasenahika kutemu bandu bupu nndema pani ila kwaakoa. **48** Jwanga kugakamu malobi gangu jubii juku ntemula. Lilobi lee lenumpwaji ndi lukutemula lisoba la mwiso. **49** Neepani ngase napwagiki ku uwesu wangu na mwete, ila Atati ba andumiki ndi babambwagila mbwaga kii na nongila kii. **50** Neepani manyiki miili jaki jiletia womi wama soba goka. Henu,

nembwaga pee ga anagalaki Atati kugapwaga.”
(aiōnios g166)

13 Labi lisoba limu kabula ji Lisoba la Pasaka. Yesu jwamanyiki kipindi sukuboka kwaki punndema kujenda kwa Atati lihikiki. Jwabii jwaapai bandu baki boka baabii punndema pani, jwaapai upali wanga na mwiso! 2 Yesu na banafunzi baki pababia atemi akula posu ja pakamii. Lijobi labi lunzingi Yuda, mwana waka Simoni Isikalioti nukupeke mawasu gu kunng'anambuka Yesu. 3 Yesu jwamanyiki Atati baki babii ampeki kila sindu muuwesu waki, kabee jwamanyiki juhuma kunani kwaka Sapanga na jwabia jukelabuka kujenda kunani kwaka Sapanga. 4 Ndi jwaboka pababia akula posu pala, jwahula ingobu jaki jakunza nukubeka pulutengu, jajukua nsalu nukukonga nkungi mukibunu. 5 Ndi jwajegala masi mulikalai, nukutumbuli kwaasambisa banafunzi baki magolu na kugahungu ku nsalu gojabii jukongiki mukibunu. 6 Henu, paanhikila Simoni Petili, Petili jwapwaga, “Bambu we lee gunzambisa nepani magolo?” 7 Yesu jwapwaaga, “Sajenu nga gumanyi sendenda, ila wimanya mwenikatai.” 8 Petili jwapwaga, “Bambu, kyee weapa ngagunzambisi nepani magolo!” Yesu jwapwaga, “Ana nga nugusambisi magolu gaku ngagukubi gu mbolee wango.” (aiōn g165) 9 Simoni Petili jwapwaga, “Bambo, gunzambisaje, nga magolu pena, ila na maboku gee ni kimutu see.” 10 Yesu ampwgila, “Mundu jojuogiki jukuba junyambisiki ngase jupalika kusambisa magolu pee. Mwanganya nnyambisiki, lakini nga mwaboa.” 11 Yesu ammányiki joang'anambuka, ndaba jwapwaga, “Mwanganya nnyambisiki, lakini nga mwaboa.” 12 Yesu pajwajomula kwaasambisa magolu jawata kabee ingobu jaki, jwatama kabee kula posu, nakwaapwagi, “Boo, mmanyiki lee ganuhengile?” 13 Mwanganya nngemane nu Mbola na Bambu, mpwaga sakaka, ndaba ndi hemii. 14 Nepani numbola na Bambu wii, nunsambisi mwanganya magolu, nanamu kubidi nsambisana magolu. 15 Numpeki malenganu ili nanamu ntenda ngati enuntendii mwanganya. 16 Numpwagi sakaka, ntumi nga nkolongu ngati ejubii bambu wake, wala mundu jobuntumiki ngankolongu kupete jojutuma. 17 Henu, hemugamanyi haga, Sapanga jitenda kumpenge ana mugahengi lihengu. 18 “Gambwaga haga nga ndaba jinu mwanganya mwabote. Nepani naamanyi boka banaahagwi. Lakini lasima gatimia Maandiku gaa Sapi gagapwaga, ‘Mundu jojukulika posu jangu jung'anambwiki nepani.’ 19 Nepani numpwagi majambu hagaa sajenu kabula ngase gapitii, ili hegiiptila nhwesa kuhobale, ‘Nepani

ndi Jojuwe.’ 20 Numpwagi sakaka, joanzopa mundu jonuntumiki nepani junyopa nepani, na jojunyopa nepani anzopa jojundumiki nepani.” 21 Yesu pajwajomula kupwaga hela, mwoju wa gubina ngamaa, jwapwaga hotuhotu, “Numpwagi sakaka, katii jii jumu jvitenda kung'anambuka!” 22 Banafunzi balingalania lakini ngase bummanyiki joandongaliaje. 23 Mbolee jumu, jojwabia Yesu ampai ngamaa, jwabia jutemi pambipi na Yesu. 24 Henu Simoni Petili ankinyulia mbolee jola nukupwagi, “Nndlakula andongale nyane.” 25 Mbolee jola jwahegalia pambipi ngani na Yesu, nukunndaluki, “Bambu, tupwagila gundongale nyane?” 26 Yesu jwapwaga, “Jonampeki kipandi silibumunda sendobi mubakuli, ndi jojoju.” Ndi, jwajukua kipandi silibumunda, nukutobe mu bakuli, nukumpeke Yuda, mwana waka Simoni Isikalioti. 27 Yuda pajwajopa pee kipandi silibumunda sela, Lijobi latenda kunzingi. Ndi Yesu ampwgila, “Segupala kutenda, tenda nyatanyatal!” 28 Lakini ngaa hata jumu katii jabu babatemi pabakula posu pala, jojwabii jumanyi ndaba jukumpwaga hela. 29 Ndaba Yuda jabiya jutunza mpuku ulupija, bangi bawasalia Yesu ampwgila jujenda kulomba hindu yebiipalika tipati ja Pasaka, au ampwgila jwakapia sokapi kwaka kapuku. 30 Ndienu, Yuda hejwajukua kipandi silibumunda sela, jwapita kunza. Kipindi se sela sabii ikilu. 31 Yuda ejwabiya jubokiki, Yesu jwapwaga, “Henu ukolongu waka Mwana waka Mundu gubonakini, ahelahe ukolongu waka Sapanga gubonakini kupete jombi. 32 Ana ukolongu waka Sapanga guyekuliwi nkati jaka Mwana waka Mundu, nala Sapanga jilangia ukolongu waka Mwana nkati jaki mweni kabee nga jiselewi kuhenga hela. 33 Mwabana bangu, nepani nakona mii na mwanganya kwa muda nzipi pee. Mwitenda kundaputa, lakini ganupwaji sajenu nabii naapwagi aka kilongosi ba Ayaudi, ‘Konyenda nepani mwanganya nga nhwesi kujenda!’ 34 Henu nupeke miiilu minyae, mpalana. Mpalana ngati nepani henumpai mwanganya. 35 Ana mpalini, bandu boka biimanya mwanganya mwa banafunzi bangu.” 36 Simoni Petili andalukia, “Bambu, gujenda kwako?” Yesu jwapwaaga, “Konyenda nepani ngaguwesi kumpwata sajeno, lakini wimbwata mwenikatai.” 37 Petili jwapwaga kabee, “Bambo, ndaba jakii nganhwesi kugupwata sajeno? Nepani mitayali kuwa ndaba jakoi” 38 Yesu ampwgila, “Boo, sakaka lee gubi tayali kuwa ndaba jangu nepane? Nugupwagi sakaka, kabula jukubeka likongobi wiingana mala patatu!”

14 Yesu jwaapwgila, “Mwiola myoju jii. Munhobaliya Sapanga, nhobalia na nepani

kabee. 2 Munyumba ja Atati bangu ibi yumba ingi, "Mundu na jumbai nepani jalijowaniya lilobi langu, ana ngakwakabi hela nakabiya numpwagi. Henu na Atati bangu biitenda kumpala, Atati nane twiika nyenda kunhandali pandu pukutama. 3 Nepani nambiti kwaki nukutama nkati jaki. 24 Jwanga kumbalane kuhandali pandu pukutama, nikelubuka kunzuku ngajaujowane malobi gango. Namalobi gannyogwini nhika kwangu nepani, ili nanamu mwibia paniibia nepani nga gangu nepani, ila gaa Atati baandumiki." nepani. 4 Mwanganya mijimanyi indela jukujenda 25 "Numpwagi malobi haga koni nakona mii pamu na konijenda." 5 Tomasi jwalalukiya, "Bambu, ngase mwanganya. 26 Lakini Jukunzangati mwanganya, tukumanyi kogujenda, twiwersabo kujimanya indela Loho jaka Sapanga, jo bantuma Atati kupete liina jene?" 6 Yesu jwapwaga, "Nepani ndi indela na langu, jwammbola kila sindu nuku nkombosa goti sakaka na womi. Nga mundu jojuwesa kujenda kwa ganumpwaagi." 27 "Nundeke lukwali, numpeke lukwali Atati ila kupete kwangu nepani. 7 Ana mwakamanyi lwangu. Lukwali lonumpeke nepani nga ngati loapia nepani, mwakaamanya na Atati bangu. Tangu sajeni bandu bupundema pane. Mwiola mmiojuji, wala mwaamanyi Atati kabee mwaambweni." 8 Pilipi mwijogopa. 28 Mwanyogwini panapwaga, 'Nendenda ampwagila, "Bambu, utulangia Atati ndi setupala." 9 kuboka, lakini niihika kabee.' Ana nee mmbaii, Yesu ampwagila, "Ndemi na mwanganya masoba goti mwakabia ntoguli ndaba nyenda kwa Atati, ndaba haga, wa Pilipi ngase gumanyi nepane? Jojumweni Atati nkolongu kupeta nepani. 29 Numpwagi ganiaga nepani jwaabweni Atati. Henu guwesabo kupwaga, sajeni kabula ngasegapitii, ili pagiipitila nhwesa 'Tulangia Atate?' 10 Boo, ngase uhobale nepani mii kuhobale. 30 Nga nongee na mwanganya kabee nkati ja Atate, na bombi atati abii nkati jango? Malobi majambu gingipi, ndaba lijobi kilongosi ju nndema ganumpwagi mwanganya ngasegahuma kwango, Ila goni jutenda kuhika. Lakini nepani ngasejunhwesa gahuma kwaka Atati bangu baabi nkati jangu atenda lihengu laki. 11 Mpalika kuhobale nenga hembwaga nepani mii nkati ja Atati na Atati abii nkati jangu. Ana ngasenhobale nhobalia ndaba ja mahengu ganihenga.

12 Numpwagi sakaka, jojunhobale nepani jwitenda mahengu gandenda nepani. Ena, jwitenda makolongu ngani kupeta yenhengiki nee, ndaba nyenda kwa Atati. 13 Sokapi semwiloba kupete liina langu mbaka ndendi, ili Atati alumbalika kwii indela jaka Mwana. 14 Ana nnobiki sokapi kupete liina langu, mbaka ndendi. 15 "Ana minipai, mwikamula miilu jangu. 16 Nane naaloba Atati na bombi bampeki Jukunzangati jongi, jojvitama na mwanganya yaka petapeta. (aión g165) 17 Jojuwe ndi Loho jaka Sapanga jojutupwaji sakaka majambu gaka Sapanga. Bandu bupundema ngaseawesa kunzopa ndaba ngase awesa kumbona wala kummanyia. Lakini mwanganya mumanyi ndaba juhigii na mwanganya kabee jubi nkati jinu. 18 "Nganundeki mwanganya kajika jinu ngati mwakeba, nihika kabee kwinu. 19 Guigali muda nsokopi, na bandu bupunndema pani ngaamoni kabee. Lakini mwanganya mbaka mmoni, ndaba nepani mi na womi, na mwanganya mwibia mwa bomi. 20 Lisoba le heli paliika ndi pamwimanya nepani mi nkati ja Atati bangu, na mwanganya mmbi nkati jangu, na nepani nkati jino. 21 "Jokapi jojujopa miilu jangu nukuijamu, hoju ndi jojumbala, na jojumbala nepani Atati bangu biitenda kumpala, nane nampala nukulilangi kwaki." 22 Yuda nga nsikalioti jola, andaluki Yesu, "Bambu, boo waliliangia kwitu twepani lee badala jukulilangi kwa bandu bupunndema pane?" 23 Yesu jwapwaga,

15 "Nepani nunzabibu wa sakaka na Atati bangu ndi jojulema. 2 Kila limbandi nkati jangu langa kubeleka matunda jutenda kuliseku. Kila limbandi libeleka jutenda kulisekuli ili libelika ngani. 3 Mwanganya tayali mmbi sapi ndaba ja malobi ganumpwagi. 4 Ntama nkati jangu nanepani ndama nkati jii. Ngati helibii limbandi ngaselivesa kupapa matunda kajika ana ngaselitemi mu nzabibu, ndi nanamu nganhwesi kupapa matunda bila kutama nkati jangu." 5 "Nepani nunzabibu, na mwanganya ndi mambandi. Jojutama nkati jangu, nanepani anami nkati jaki, hoju jupapa matunda gingipi, ndaba bila nepani nganhwesi kutenda sokapi sela. 6 Mundu jokapi ana ngasejutemi nkati jangu bundeke kunza ngati limbandi lebileke kunza nukujoma. Mambandi ngati haga bandu bagatondo nukugaleke kumotu ili gatinyika. 7 Ana ntemi nkati jangu na malobi gangu na gatemi nkati jinu, henu nndoba sokapi sempala mwitenda kupata. 8 Atati bangu atenda kulumbaliwa ana mpapiki matunda gingipi nukupete hela nkuba mwa banafunzi bangu. 9 Nenumpai mwanganya ngati Atati heambai nepani. Ntama muupali wangu. 10 Ana nzetaki miilu jangu mwiitama muupali wangu, ngati nepani henyoani malagalaki ya Atati bangu nukutama mu upali waki." 11 "Numpwagi majambu haga ili kutogole kwangu kutama nkati jino, nukutogole kwinu

kukamilikaje. 12 Jenze ndi miilu jangu, mpalana ngati wala nepani. 4 Lakini numpwagi mwanganya henumpai nepani mwanganya. 13 Nga upali gogubi majambu haga, ili lisaa lee helika mwingombuka nkolongu ngani kupeta upali waka mundu kuguboa nepani numpwagi. "Ngasenumpwagi majambu haga womi waki ndaba jaakosi baki. 14 Mwanganya toka panaatumbuliya kuketangana na mwanganya mwibia mwaakosi bangu nantei ganundagalaki. 15 ndaba nabii pamu na mwanganya. 5 Lakini henu Mwanganya nga nunkemi mwaatumisi, ndaba ntumisi nurnzende jojundumiki jola, na ngakuba hata jumu ngasejumanya sejuhenga nkolongu waki. Lakini winu jojumbwagi nyenda kwaa. 6 Ndaba nepani nepani nunkemiki mwanganya mwaakakosi bangu, numpwagi malobi haga, mioju jinu jibiniki ngamaa. 7 ndaba numanyisi goti ganyoini kuhuma kwa Atati Lakini nepani numpwagi sakaka, nambanga kwinu bangu. 16 Mwanganya ngasemwahaagwi nepani, nepani moka, ndaba anangasemokiki Jukujangatii nepani nunhagwi mwanganya, nuntuma nnzenda hoju ngajwiiki kwino. Lakini anamokiki namtuma mwakaabelika matunda ginci, matunda ganga kuhoba kwinu. 8 Najombi ejwhihika jwalangia bandu bupu ndi mahengu ga sapi. Nabombi Atati awesa kumpeke ndema ngaseamanyi usakaka wa mahakau, usakaka sokapi semwaaloba kupete liina langu. 17 Ndienu wa gajupala Sapanga na usakaka wa na temu miilu jangu kwinu ndi jenze, mpalana." 18 "Ana bandu waka Sapanga. 9 Jaalangia usakaka wa mahakau, bupundema pani bunsuki mwanganya, nkombuka ndaba ngaseanhobale nepani, 10 jalangia usakaka wa biibiya anzuki nepani kabula jukunsuki mwanganya. gajupala Sapanga ndaba nepani nyenda kwa Atati. 19 Ana mwakabii mwa bandu bupundema pani, 11 Jaalangia usakaka kuhusu Sapanga kwaatemu bandu bupundema pani bakabiya bupai mwanganya bandu, ndaba nkolongu ju nnedema goni juhukumiwi ngati bandu babu, lakini ndaba mwanganya nga tayali." 12 "Nakona mii na majambu ginci gukumpwagi, mwabandu bupundema pani ila nepani nuwagwi lakini nganhuwesi kugakamu goha. 13 Lakini pajwhihika kuhuma pundema. Ndaba jahela bandu bupundema Loho jaka Sapanga jandongua muu sakaka woti pani bunsuki mwanganya. 20 Nkombuka ennupwaji kuhusu Sapanga. Ngajipwagi kupete uwesu waki ntumisi nga nkolongu kupeta bambu waki. Ana bandu mweni, ila jwipwaga gajwijoja kuhuma kwa Atati andesiki nepani hata mwanganya bitenda kuntesa, nukummanyisa gagihika. 14 Jombi jwinumbaliya ana ajetaki malobi gangu nepani bijetakiya malobi ginu nepani ndaba jagajukua ganalongi nepani nu kumpwaji mwanganya kabee. 21 Lakini ganaga goti bantendila mwanganya. 15 Yoti yeabinaku Atati ndi yangu. mwanganya ndaba mwanganya mwabandu bango, Ndi maana bwagiki Loho hoju jwijkua gagabii ndaba ngasebumanyiki jombi jojundumiki. 22 Ana gangu nepani nukumanyisa mwanganya." 16 "Sakoni nganakahikiki nukulunge nabu nabombi ngabakabii kipindi kisokopi pena mwanganya ngamwimone na namahakao, lakini henu nganhwesi kupwaga ngase kabee esipeta kipindi kisokopi mwindenda kumona abii na mahakau. 23 Jojunzuki nepani, jaasuki kabee." 17 Banafunzi bangi balaluana, "Jubii na kabee na Atati bango. 24 Ana nganakahengiki maana boo ejupwaaga, 'Sakoni kipindi kisokopi kwabu majambu gaguge mundu jokapi jojawaiki mwanganya ngamwimone na kabee sakoni kipindi kuhenga ngabakabii na mahakao, lakini henu biibweni kisokopi mwanganya mbaka mwiiimoni?' Kabee jubii ndonduke yenahengiki anzuki nepani nakabee baasuki na maana bole ejupwaaga, 'Ndaba nyenda kwa Atate!' na Atati. 25 Majambu ge haga gapiti ili kutimisa gala 18 Baendaliya kulaluana, jubii na maana bo ejupwaga, gahandiki mu Malagalaki gabu, 'Anzuki bwaka!'" 26 'Sakoni kipindi kisokope?' Ngasetuelewa sejupwaga." "Pajihika Jojujangati hoju jonantuma kwinu kuhuma 19 Yesu jamanyiki apala kundaluki, ndieno jaapwgila, kwa Atati, hoju ndi Loho jaka Sapanga jojampwgila "Boo ndaluana le kupete ganapwaaga, 'Sakona sakaka kuhusu Sapanga. Nantuma kwinu kuhuma kwa kipindi kisokopi ngamwimone, na esipeta kipindi Atati najombi jinongaliya nepani. 27 Namwanganya kisokopi kabee mbaka mwimone?'" 20 Numpwagi kabee mwapwgila bandu kuhusu nepani, ndaba mwabii na nepani toka panatumbuliya lihengu langu."

16 "Numpwagi majambu goti haga ili mwikutoka kuhobale kwino. 2 Bandu bambenga mwanganya mma nyumba jukuketangane Ayaudi. Kabee sihika kipindi kila mundu jojwaankoma mwanganya jihambusiya anhenge lihengu Sapanga. 3 Bantendila hela ndaba ngasebaamanyiki Atati

na maana bole ejupwaaga, 'Ndaba nyenda kwa Atate!' na Atati. 21 Kipindi mmbomba ejuegale kubeleka mwoju gumbina ndaba lisaa lukubona usungu guhikiki. Lakini najubeliki tayali ngasejukomboka ndaba jukutogule mwana na jusaliwi. 22 Nanamu kabee mbii nu ubini sajenu, lakini nanhikila kabee nanamu mwitenda kutogule mioju jinu nukutogule

kweehoku nga mundu jojwiwesa kukuboa kutogulee ukolongu wangu gumanyikini kwa bandu bagumbeki. kweehoku. 23 Lisoba le heli ngamwinobi sokapi. 11 Henu nhika kwaku, nganiendele kutama kabee Numpwagi sakaka, sokapi semwaaloba Atati kwi liina mundema, lakini bamba biendaliya kutama mundema. langu, jombi jiitenda kumpeke. 24 Mbaka sajenu Atati baa Sapi! Kwa makili giliina laku legumbeki, ngasenndobiki sokapi ku liina langu. Nndoba nanamu noba walinga, ili abia bamu ngati twepani etubi mbaka mpati ili kutogule kwinu kutimia. 25 "Numpwagi pamu. 12 Panabii pamu nabu, nepani naalendiki majambu haha sa malenganu, lisaa lihika nganilonge kupete makili giliina laku lewambeki. Nga mundu hata na mwanganya kwa malenganu kabee, lakini kipindi jumu jojuhobiki, ila pee jojahoba jola ili Maandiku kihika nampwagila hotuhotu majambu ga Atati. 26 gaa Sapi gatimia. 13 Ndienu nhika kwaku, nane Lisoba le heli mwiloba kwi liina langu, ngasenumpwagi mbwagiki majambu haha kundema, ili nabombi abiya naaloba Atati badala jino. 27 Ndaba Atati beni mukutogule kwango. 14 Nepani naapeki lilobi laku, bumpai mwanganya. Ndaba mwanganya mmbai bandu bapandema batenda kwaasuki ndaba bombi nepani nukunhobale nepani nhumiki kwaka Sapanga, ngabandu bupundema pane, ngati nepani hemi nga 28 nepani nhumiki kwa Atati, nukuhika kundema, jupunnndemapani. 15 Ngasenoba wabo a pundema, henu nuuleka nndema nukukelabuki kwa Atati." 29 ila walonda kuhuma kwaka Mbaja jola yani Lijobi. 16 Ndienu banafunzi baki bumpwagila, "Henu gupwaga Bombi nga bandu bupundema, ngati nepani ezindiki pagwendu sanga kutumii malenganu. 30 Henu kuba upundema. 17 Wahenga abiya bandu baku tumanyiki wehapa ugamanyiki majambu goti, wala baasapi kupete sakaka jaku, lilobi laku ndi la sakaka. nga kupalika mundu kulaluki maswali. Kwa majambu 18 Ngati ewandumu nepani pundema, nane naatumiki haga tuhobale sakaka guhumiki kwaka Sapanga." bombi pundema. 19 Ndaba jabu nilipia namweti 31 Yesu japwaaga, "Boo, sajenu lee nhobalea? 32 kwaku, ili na bombi ahelahe bilipia kwaku su usakaka." Kihika kipindi, kabee kihikiki pamwilekana kila mundu 20 "Ngasenaalobe bombi kajika, ila naalobe kabee kujenda kunyumba jaki, nukuneke kajika jangu. Lakini boti balababi nhobaliya kupete lilobi lango. 21 Noba nepani ngase mii kajika jangu ndaba Atati abii pamu ili boti abia bamu. Atati, noba abiya nkati jitu ngati na nepani. 33 Numpwagi majambu ge haha ili mbia wehapa egubii nkati jangu nane nkati jaku. Noba nu lukwali mukujongana na nepani. Punndema pani abiya bamu ili bandu bupundema ahobaliya wehapa mwipata mang'aliku lakini mulipekia makili. Ndaba ndi wogundumiki. 22 Nepani numpeki ukolongu nepani nagawesiki majambu gupu nndema!" agolago gogwambekiya nepani, ili abiya bamu ngati

17 Yesu ejwajomula kupwaaga ganiaga, jalinga kunani kwaka Sapanga nukupwaaga, "Atati lisaa lela lihikike! Gumpekiya Mwana waku ukolongu ili najombi Mwana jugupekiya ukolongu. 2 Ndaba umpeki Mwana waku uwesu kwa bandu boti ili jwapekia womi wa masoba goa gaumpeki. (aiōnios g166) 3 Na womi wa masoba goa ndi gongo, bandu bugumanya weapa kajika jaku ndi Sapanga wa sakaka na Yesu Kilisitu joguntumiki. (aiōnios g166) 4 Nepani nugukeki ukolongu wehapa pundema nukujomo lihengu leumbeki kuhenga. 5 Henu mwa Atati mmbekya ukolongu palongi jaku sajenu, ngati ulumbi gola gonabii naku kabula jukubomba ndema."

6 "Nugumanyisi kwa bandu boka baumbeki kundema. Babi bandu baku nawe wambekya abia bandu bangu, nabombi bilijoini lilobi laku. 7 Henu amanyiki hindu yoti yegumbeki ihumiki kwaku. 8 Nepani naapeki malobi gaumbeki nabombi bagajopikii. Henu amanya sakaka nhumiki kwaku na ahobali wehapa ndi joundumiki." 9 "Naalobe bombi. Ngasenaalobe bandu bupundema ila naalobee bagumbeki, ndaba

Pandupe pala sakabii kijongu, jombi Yesu na banafunzi baki bajingala homu. 2 Yuda joa ang'anumbuka Yesu, jukubika juketangana na banafunzi baki. 3 Ndienu, Yuda jahika kukijongu pamu nu nsambi wa alonda bikilumi na alonda ba Nyumba jika Sapanga kuhuma kwaka Agolu na Afalisayu bababia baatumiki, babii

na haya ya miotu ni ibonga na hindu yukukomane. mbwagiki sapi, mbona gunapula?" 24 Ndienu, Anasi 4 Ndienu Yesu jojabia jumanyiki goti gagampata ampelika Yesu koni ankongiki kwaka Nngolu Nkolongu jaahegaliya nakaalaluki, "Boo muntaputa nyane?" Kayafa. 25 Simoni Petili jabiya jakoni jakanyata mwotu, 5 Nabombi bapwaga, "Yesu juku Nazaleti!" Yesu andalukiya, "Boo wehapa le nga jumu ja banafunzi jaapwagila, "Ndi nepane!" Yuda joang'anambuka Yesu bake?" Jombi jakana kukupwaaga, "Nganenga!" 26 jajemiki papuje pamu nabu. 6 Ndienu Yesu jaapwagila, Ntumisi jumu jwaka Nngolu Nkolongu, ndongu waka "Ndi nepane," bakelubuka kunyuma nkuhabuka mundu joansekula Petili likutu, andalukiya, "Boo, pai. 7 Yesu jaalalukiya kabee, "Muntaputa nyane?" nepani ngasenugubweni kukijongu kola pamu na Nabombi bumpwagila, "Yesu juku Nazaleti!" 8 Yesu Yesu?" 27 Petili japwaaga kabee, "Ngahela" Apalapa japwaagila, "Ne numpwagi ndi nepani. Ndienu ngati likongobi latenda kubeka. 28 Ndienu pakwahika nndaputa nenga, mwaaleka banganya ajendannya." pulukela bunzukua Yesu kuhuma kwaka Kayafa, 9 Japwaaga haga ili gatimia gabapwaaga, "Atati, nukumpeleka ku kunyumba ju ubambu lu ukolongu la bawambeki bala ngasenahoiki hata jumu." 10 Simoni Aloma. Lakini bombi ngasebajingala nkati ndaba bii Petili jojabii nu upanga, jaholumula, anunkula likutu kuba apija ila abiya sapi palongi jaka Sapanga ili awesa luku malele ntumi waka Nngolu Nkolongu. Ntumi kula Lisoba lukutogule Pasaka. 29 Ndienu Pilatu japita we hoju ankemika Malukusi. 11 Yesu ampwagila kunza kobabii, jalalukiya, "Muntaki jubii na magambu Petili, "Kelubua mpamba waku munhaku waki. Boo boo mundu we hojo?" 30 Bombi bumpwagila, niikunyuwa le kikombi sukung'alika seambeki Atate?" 12 "Ana mundu we hoju jakabia ngasejuehengiki uliaya Nsambi wa alonda pamu na kilongosi jaalonda bikilumi ngatukunndetiki kwako." 31 Pilatu ampwagila, "Ndienu bumkamula Yesu, nukunkonga, 13 batumbuliya munzukua mwanganya mukuntekula kukupwata kumpeleka kwaka Anasi, na Anasi jabiya nkowanu Malagalaki." Ayaudi bapwagila, "Twepani ngasetubii waka Kayafa jojuwe jojabii nngolu nkolongu wa saka nu uwesu uku kutemu mundu jokapi jukuwa." 32 sela. 14 Kayafa we hoju ndi jojabia jaapwagila Ayaudi Gahengika hela ili gatimia Malobi ga Sapi gajapwaga nambanga mundu jumu kuwa ndaba ja bandu. 15 Yesu kulangi jiikuwa kwi indela boo. 33 Pilatu Simoni Petili na banafunzi bangi bumpwata Yesu. jajingala kabee nkati ja nyumba jaki, ankema Yesu Mmbolee jongi jabiya jumanyikana kuku Nngolu nukundaluki, "Boo, wehapa lee wa Bambu Nkolongu Nkolongu, ndienu jajenda pamu na Yesu nkati ja hua wa Ayahude?" 34 Yesu japwaaga, "Boo, ganiaga le jaka Nngolu Nkolongu. 16 Lakini Petili jabiya jujemiki malobi gaku au bandu bangi agupwagi majambu kunza pambipi ni litanga. Ndienu, mmbolee jongi we gango?" 35 Pilatu jaapwagila, "Boo, ne lee nga hoju jojabia jumanyikana kwaka Nngolu Nkolongu nu Nyahude? Bandu baku naka agolu aguletiki japita nukulongee nu ntumisi mmbomba, jojuhenga kwa minepani. Gutei kyane?" 36 Yesu jaapwagila, lihengu lukuhogo nukupunga litanga anzingia Petili "Ukolongu wa minepani nga gundema gone. Ukolongu nkati. 17 Mmbomba we jola andalukiya Petili, "Boo wane wakabii gupundema gongo awiasi bangu wehapa le nga jumu wa banafunzi baka mundu bakabia anyangati biingamu aka kilongosi ba Ayaudi. hajojo?" Petili ampwagila, "Ngasenummanyi mundu Lakini henu Ubambu Ukolongu wangu nga waapanne." we hojo!" 18 Atumi na alonda babiya anyata mwotu 37 Papuje Pilatu japwaagila, "Ndienu, wehapa le ndaba sabii kipepu, babiya akoiki papuje. Najombi wa Bambu Nkolongu?" Yesu jaapwagila, "Wehapa Petili jabiya jujemiki pamu nabu bakanyata mwotu. gupwaiki nepani na Bambu Nkolongu. Nepani melikwi 19 Kipindi aselase, Nngolu Nkolongu jabiya andaluki ndaba ja majambu haga, na kwa ndaba heji nhikiki Yesu majambu ga banafunzi baki na mabolee gaki. pundema kaapwagi bandu majambu ga Sakaka. Kila 20 Yesu japwaaga, "Nongee pagwendu mbeli ja bandu mundu jojupala sakaka jutenda kunyoane." 38 Pilatu boti. Masoba goti molika mu Nyumba juku ketangane ampwagila, "Sakaka ndi sindu bole?" Pilatu ejajomula Ayaudi nu ku Nyumba jaka Sapanga, papuje Ayaudi kupwaaga lilobi heli, jipita kabee kunza nakaapwagi boti paaketangane ngasenapwaga lijambu lokapi Ayaudi. "Nepani ngasenilibweni likosa lokapi laka puujobu. 21 Ndaba jakii kunaluki nepane? Walalukiya mundu we hojo. 39 Lakini kila saka nyohobali nepani, babajonna naapwagila ki. Bombi ndi amanyiki nunhogule mpungwa jumu kipindi sukutogule Pasaka. ganaapwagila." 22 Yesu pajajomula kupwaaga haga, Boo, mpala nunhoguliya nkolongu jwa Ayahude?" 40 nndonda jumu jojabii jujemiki papu andapula Yesu Papuje bajamaliya, "Nga hojo, ila utuhoguliya Balaba!" likopi kumihu koni jupwaaga, "Boo ndi le egumpwagi Najombi Balaba jakabii jojanyaga bandu hindu. Nngolu Nkolongo?" 23 Yesu ampwagila, "Ana ngati mbwagiki liyaa, langia uliya wene kwa bando, lakini na

19 Ndi Pilatu jalagalakiya, bunzukua Yesu babambaliya pumisalaba jabu, jumu kumangega na nubundapula iboko. **2** Akamanzolinzoli baloka jongi kumalele kwaka Yesu. **19** Pilatu jaaandika kibau seketule ja miha bunhwatika Yesu kumutu, sekisomeka, "Yesu juku Nazaleti Bambu Nkolongu nukunhwatika lingobu la zambalau. **3** Babiya jwa Ayahude." Panani ju nsalaba waka Yesu. **20** ahika palongi jaki nukupwaaga, "Jambuoti! Bambu Ayaudi bingi basoma kibau se hesi, ndaba pandu Nkolongu wa Ayaudi!" Koni akundapula makopi pabummbambaliya Yesu pakabii pambipi na Musi. kumihu. **4** Pilatu japita kunza kabee nukupwa, Kabee kibau se hesi sabiya aandiki kwi kiebulania ni "Nndinga nundeta kabee kwinu ili mmanyia nepani kilatini ni kigiliki. **21** Ndienu Agolu Akolongu ba Ayaudi ngasenugubweni uliya wokapi kwaki." **5** Ndienu, bumpwagila Pilatu, "Wiihandika, 'Bambu Nkolongu Yesu japitila kunza juweti seketule ja miha na wa Ayaudi, ila andika ana, mundu jonzo japwaaga, ingobu ja langi ja zambalau juu bambu. Pilatu nepani na Bambu Nkolongu wa Ayaudi." **22** Pilatu ampwagila, "Nndinga, mundu we jonzone!" **6** japwaaga, "Ganhandiki, ndi handiki!" **23** Alonda Agolu akolongu na alonda pabumbona batenda pababiyia ammbambalii Yesu, bajukua ingobu yaki kujamaliya, "Umbambaliya punsalaba! Mumbambaliya babaga mapungu nsesi, lipungu limu kwaka kila puunsalaba!" Pilatu jaapwagila, "Munzukua mwabee mlonda. Bajukua kabee kanzu jaki, kanzu je jela mukumbambaliya punsaba, nepani ngasenilibweni jibia alenganaki kukitambaa simu bila lutotu. **24** lihakau lokape kwaki." **7** Ayaudi bapwaaga, "Twe Bapwagannya, "Twijendu ila tupega gudugudu ili tubii na Malagalaki gitu, na kwa Malagalaki ge tumanya jujukuu nyaa." Haga ndi gabahenga aka haga mundu we hoju kupalika kukomeka, ndaba alonda bala. "Babagana ingobu yangu, na kanzu julikema Mwana waka Sapanga." **8** Pilatu ejajoa jang'u bakinila gudugudu." Ndi hebahenga aka alonda. haga, jajogopa ngani. **9** Jajingala kabee pa nyumba **25** Pambipi nu nsalaba waka Yesu, babiya ajemiki ju ubambu ukolongu nukundaluki Yesu, "Wehapa na amabu baki, na nndombu wa amabu na Malia guhumu kwako?" Lakini Yesu ngasejapwaaga lilobi. nhwanu waka Kileopa, na Malia juku Magidala. **26** **10** Ndienu Pilatu ampwagila, "Wehapa gukana le Yesu ejabona amabu baki, ajemiki pamu nu mbolee kulongee na nenga? Ngasegumanyiki le minu uwesu joampai, jajema pambipi nakapwaagi amabu, "Amabo, gukugulekake au kugubambali punsalaba?" **11** Yesu nndinga hoju ndi mwana wako." **27** Ndipala ampwagila japwaga, "Wehapa nga wakabii nu uwesu wokapi mmbolee jola, "Linga aba ndi amabu baku." Tumbuka kwangu nepani ananga ngawakapatiki kuhuma kwaka lisaa lela mmbolee jaajukua nukujenda kutama naku Sapanga. Henu jojunetiki kwaku wehapa hoju ndi jubii kunyumba jaki. **28** Yesu ejabona goti gatimii, na na kihakau kikolongu nakanopi?" **12** Tumbuka hapa, ili Maandiku ga Sapi gatimia japwaaga, "Nilijoane Pilatu jabiya jutaputa indela jukundekake Yesu lakini nywita." **29** Papuje kwabii na sombu sekitweli divai Ayaudi batenda kujamali, "Ana gundekaki mundu ajo, jejibabiki. Ndienu batobakiya kipongu divai jejibabiki, wehapa nga gunkosi waka bambu nkolongu juku bakonga panani julundonga lunkongu wa hisopu, Loma, kila mundu jojilikema bambu nkolongu ankana nukumbeke pundomu. **30** Yesu ebumpiekia divai je bambu nkolongu juku Loma." **13** Pilatu ejajoa malobi jela, japwaaga, "Goka gatimiel!" Ndipala jajinamisa gala andeta Yesu kunza jatama pumpandu waki mmuntu, nakuwa. **31** Ndaba kwabiya lisoba lukuanda gukutemu, pandu pabapakema lubanza lwa malibu, tipati ja Pasaka, Ayaudi ngasebapai nhyega ihigaliya kwi kiebulania akema Gabata. **14** Lisoba le heli labiya punsalaba Lisoba lu Kupomulela, ndaba lisoba le heli lukuanda Pasaka, pambipi ni lisaa la sita lioba mutu. labii Lisoba lu Kupomulela. Aka kilongosi ba Ayaudi Pilatu jaapwagila Ayaudi, "Ndinga, Bambu Nkolongu bundoba Pilatu magolu ga bandu baabambaliwi bala winu ajo!" **15** Bajamaliya, "Munkoma! Munkoma! bijitunula na nhyega yabu biiboa punsalaba ndaba Gumbambaliya punsalaba!" Pilatu andalukiya, Mpala lisoba le heli labia likolongu lakajika. **32** Ndienu alonda le numbambaliya Nkolongu wi pu nsalaba. Akolongu bajenda ili baatunula magolu gaka mundu ja kwanza ba agolu bajibua, "Twepani nganu nkolongu jongi jojakomika pamu na Yesu na jongi we jola kabee. ila nkolongu juku Loma." **16** Ndipala Pilatu ampi **33** Lakini ebunhikila Yesu, bunkolila juwile, ndienu Yesu kwabu ili bummbambaliya punsalaba. Ndienu ngasebatunula magolu gaki. **34** Lakini nndonda jumu alonda bunzukua Yesu **17** Yesu jaboka jutotwi nsalaba antonga nkaoa muluteta Yesu apalapa wapita mwai na waki, baboka kujendane pandu pabapakema, "Lihupa masi. **35** Mundu jojagabweni majambu ge haga ndi lu umutu," kwi kiebulania akukema ku Goligota. **18** jojapwaaga hotuhotu ili nanamu nhwesa kuhobale, Pabumbambaliya Yesu punsalaba, pamu najombi na malobi gajapwaaga ga sakaka. **36** Lijambu le heli bapumbambaliya punsalaba na bandu bangi abeli lihengiki ili Maandiku ga Sapi gatimia, "Nga lihupa

laki hata limu leliitunuka." 37 Kabee Maandiku gangi Yesu. 15 Yesu ampwagila, "Nyongoo, gulele kike? gapwaaga, "Bandingaliya jobaantonga nkoaa." 38 Guntaputa nyane?" Malia jaholaliya julongee na Egajomuka haga, Josepu juku Alimatayo andoba jojuhenga lihengu lukulingali kijongu, ampwagila, Pilatu anzetakiya kuhulu nhyege jaka Yesu kuhuma "Nkolongu, ana gumboiki wehapa gumbwagila punsalaba. Josepu jabiya mmbole waka Yesu, lakini kogumbeile nane nukunzukuaje." 16 Yesu ampwagila, sanga bandu kumanya ndaba ja jogopa aka akolongu "Malia!" Ndipala Malia anng'anambukiya Yesu nu buku Uyahudi. Ndienu Pilatu anzetakiya, ndienu kulongee naku kwii kiebulania, "Laboni!" Maana jaki Josepu jajenda nukuhulu nhyege jaka Yesu. 39 Josepu Mmbola. 17 Yesu ampwagila, "Wingamu, nakonaa jalongini na Nikodemu jojuwe jawahiki kunzende Yesu ngasembiti kunani kwa Atati. Lakini jenda kwaka ikilu, jahika nukuleta mahuta gabagakema manemane alongu bangu ukaapwagila, nyenda kunani kwaka gahangangini nu ubani kilu selasini. 40 Ndienu bandu Sapanga kwa Atati bangu na Atati binu, Sapanga abeli bajukua nhyege jaka Yesu, bakonga ingobu wangu na ndi Sapanga winu." 18 Ndienu Malia nhuu pamu na mahuta ngati ebayobali kutaga Ayaudi. juku Magidala jajenda kaapwagi majambu gala 41 Pandu paakomila Yesu pakabii ni kijongu, ni kijongu banafunzi kupwaga ambweni Bambu, najabiya se hesi kwabii lipoli linyai lababii ngasebawaiki kuntagi ampwagi malobi haga. 19 Kwabiya pakamii ji lisoba mundu. 42 Ndienu, ndaba labi lisoba la Ayaudi alelale la juma pili, banafunzi baki pababiyi pamu kulibeka sapi ndaba ji Lisoba lu Kupomulela, na ndaba nkati ju nyumba, milyangu babia apungiki ndaba lipoli le lakabii pambipi, bummbeka Yesu momuje.

20 Lisoba la jumapili pulukela, ekwabiya kwakona nga na kusaki, Malia juku Magidala jajenda ku lipole. Ejahika kola jilikolila lilibu lebayekali lipole lela aliboiki. 2 Ndienu jajenda imbelu kwaka Simoni Petili na mmbolee jongi jojuwe Yesu ampaliki ngamaa, jaapwagila, "Amboiki Bambu mu litenge, wala ngasetumanyiki koambeile." 3 Ndipala Simoni Petili na mmbolee jongi jola bajendannya kultenge. 4 Boti abeli babia abutukan iakini jongi jola jabia jubutuka kupeta Petili, jalonguliya kuhika ku lipole. 5 Jajinama nukulingali nkati, jijibona ingobu nhuu seahingalaki nhyege jaka Yesu iakini ngasejajingala nkate. 6 Simoni Petili najombi jahika munyuma jaki nu kujingi mlipoli momuje jikibona ingobu nhuu jela. 7 Ni kitamba sebabia anyonalati Yesu kumutu. Kitambaa se hesi abei patali na sanda, ila sabia kitulwini kibii pakajika jaki. 8 Ndienu mmbolee waki jojalonguliya kuhika kulipoli jola najombi jajingala nkati nukubona itamba ye bahingalati nhyege jaka Yesu, nukuhobale. 9 Babia bakoni ngakuelewa Maandiku ga Sapi egapwaga kwabi, jupalika juyoka. 10 Ndipala banafunzi bala babujaniya kumajumba gabu. 11 Malia juku magadala jabia jujemiki kunza jilipoli jakalela. Ewjabiya jakoni jakalela jajinama nukulinga nkati jilipoli, 12 jaabona atumi abeli bu kunani baka Sapanga aweti ingobu iyuu, atamani pababei nhyege jaka Yesu pwabiyi ajigoniki, jumu upandi ukumutu na jongi upandi wa kwamagolu. 13 Bundalukiya, "Nyongoo gulele kike?" Na Malia jaapwagila "Amboiki Bambu wango na wala ngasenukumanyiki koambeile!" 14 Malia pajajomula kupwaga haga, njang'anumbuka munyuma ambona Yesu jujemiki, lakini ngaseamanyike ngati jombi ndi

mwiipata womi wa masoba goa kwa makili gi liina Papuje Petili jayomika ndaba andalukiya mala ja tatu. laki.

21 Pagapeta ganiaga Yesu jaapitila kabee banafunzi baki mulutengu ju nhanga guku Tibelia. Jaapitila ana, 2 Simoni Petili na Tomasi joankema mapaa na Nataneli mwenei juku Kana Galilaya na bana abeli baka Zebedayu na banafunzi baki bangi abeli, babia boti abeli pamu. 3 Simoni Petili jaapwagila, "Nyenda kulobo homba." Nabombi bumpwagila, Natwe ngiti tulongana nawenga, ndienu bajenda nukukwela nhwatu, lakini ikilu je heji ngasebapatiki sokape. 4 Ekwatumbuliya kukusa, Yesu jajema mulutengu ju nhanga, lakini banafunzi baki ngasemanyiki ndi ngati jombe. 5 Ndienu, Yesu jaalalukiya, "Akosi bangu ngasempatiki le sokape?" Bombi bapwaaga, "Loo! Ngasetupatiki sindo." 6 Yesu jaapwagila, "Nnde kala ilepa hinu upandi wa malele uku nhwatu ngiti mpata homba." Ndienu balekala kilepa mu nhanga lakini ngasebawesa kuhuta kabee ndaba ja homba kuba hinge. 7 Papuje mmbolee jojalapiki na Yesu ampwagila Petili, "Jonzo Bambu!" Simoni Petili pajaoja Bambu, jakonga ingobu jaki ndaba jabiya ndaba ngaese jwakongike ingobo, nukuhombe mmase. 8 Lakini banafunzi bangi bala bahika ku mbwani ku nhwatu gola koni ahuta ilepa yeitweli homba, ngasebabii kutali nukundema, ila babiya utali wa meta miya kuhuma mulutengu. 9 Pabahika kundema bugubona mwotu wa makalakala akohiki na panani jaki abei homba ni libumunda. 10 Yesu jaapwagila, "Nndeeta pamba homba yengi yendobwi yene." 11 Simoni na Petili bakwela munhwatu, jahuta mbaka mundema gola kilepa sesabii homba ngolongu mia moja hamsini ni itatu. Papuje baabii bandu bingi ndienu kilepa se ngasewajendwike. 12 Yesu jaapwagila, "Nhi kanya nkula." Ngajabii hata jumu jojawesa kundaluki sokapi. "We wa nyane." Ndaba bumanyiki jombi ndi Bambu. 13 Yesu jahika, jajukua libumunda, jaapekiya, jahenga ahelahe na homba yela. 14 Papuje jabiya mala ji itatu Yesu jaapitila banafunzi baki baada juku yoka. 15 Ebajomula kula, Yesu andalukiya simoni Petili, "Simoni mwana waka Yohana! Boo gumbai nepani kuliku banganya ababa?" Najombi jaapwagila, "Ena Bambu, gumanyiki nepani nugupaile." Yesu ampwagila, "Gulima bana ba makondoo gangu." 16 Ndipala ampwagila mala ja pili, "Simoni mwana waka Yohana! Boo, gumbaile?" Petili ampwagila, "Ena Bambu gumanyiki nendenda kugupala." Yesu ampwagila, "Gulima makondoo gangu." 17 Andalukiya mala ja tatu, "Simoni mwana waka Yohana! Boo gumbaile?"

Mahengu

1 Nkolongu Teofili. Mu kitabu sangu senalonguli kuandika, naandiki majambu goka gajatei Yesu na kwaabola bandu toka pajatumbuliya lihengu laki, 2 mbaka lisoba lebunzukua kujenda kunani kwaka Sapanga, kabula jukunzuku jaagalalakiya malagalaki atumi baki bajaahagula kupete uwesu wa Loho jaka Sapanga. 3 Masoba alubaini baada jakuwa kwaki, jaapitila bombi mala jingi kwaalangi sakaka juyokiki. Bummbona Yesu nukulongee naku lijambu lu Ukolongu waka Sapanga. 4 Lisoba limu pajabi pamu nabu jaapekiya malagalaki ganga: "Mwiboka pa Yelusalemu pani, lakini nndendaliyu nhupi jebagalalaki Atati bangu, jemwajowana nakalongaliya." 5 "Yohana jummbatisa mwanganya kwa masi, lakini gakona masoba kidogu mwibatiswa kupete Loho jaka Sapanga." 6 Atumi baka Yesu pabaketangana na Yesu, bundalukiya, "Boo, Bambo senze le kipindi sakaa kelabuki bandu buku Izilaeli ukolongu wabo?" 7 Yesu jaajibua "Lisaa ni kipindi sehesi amanya beni Atati kajika, nga lihengu lii kumanya lisoba lukupiti. 8 Lakini kipindi se mwipata Loho jaka Sapanga, mwipata makili namamu mwibia mwa bandu bangu bakaapwagi bandu ku Yelusalemu kwoka, ku ndema joka juku Yudea nuku Samalia, na mbaka kila pandu poti pu ndema gamwagabweni kwangu." 9 Pajajomula kulunge haga, jajenda kunani kwa mahundi, koni boka buku ndingaliya, na mahundi gatenda kunhyekale Yesu ngase jwabonikana kabee. 10 Pababi bakona bakalingaliya kunani kojahobila Yesu, bajitukiya bandu abeli babaweti ingobu nhuu ajemiki pambipi nabombi.

11 Bapwaaga, "Mwa bandu buku Galilaya mwee! Ndaba jaki nndingalii kunane? Yesu hoju jobunzukwi kuhuma kwinu kujenda kunani kwaka Sapanga, jwihiha kabee ngati emummbona jwakajenda." 12 Papuje atumi baka Yesu bala baamua kujenda Ku Yelusalemu kuhuma ku kitombi sebikikema Kitombi si Mizeituni, gogwabi pambipi pe kuhumi Ku Yelusalemu, ulasu waki wabipe atua kilumita jimu kuhuma kumusi. 13 Pabaika ku musi, bajenda sumba su kunani mu sumba seatamikaa. Babi, Petili na Yohana na Yakobu na Andilea na pilipi na Tomasi na Batolomayu na Matei na Yakobu mwana waka Alufayo na Simoni Zelote na Yuda mwana waka Yakobu. 14 Boka haba babi pamu kunndoba Sapanga, pamu na aka mbomba bababi pala, jwabii Malia amabu baka Yesu na alongu baki Lapeta lisoba limu Petili jwajema pikilanda ja bandu bababii mia ni ishilini babung'anambuki Sapanga, nukupwaga, 16 "Mwaalongu bangu," kwabi

kupalika Maandiku ga Sapi gatimia, gajwalongila Loho jaka Sapanga kupete nnodomu waka Daudi, pajwalotila lijambu laka Yuda jojwaalongua bandu babunkamula Yesu. 17 Yuda jwabi pamu na twepani, ndaba najombi bunthagula jubia pamu na twepani kuhenga lihengu laka Sapanga. 18 Mundu hoju jwaamua kolumba lituhi kupete lupija lojapataa mu ubaja, jaabuka pai puu! Nukupojoka litumbu laki na matumbu goka gakusumbukiya kunza. 19 Kila mundu ku Yelusalemu kola jajogwa lijambu le heli, ndienu baamua kupakema pandu pe pala kwa luga jabu beni Akelidama maana jaki, "Litui la muae." 20 "Ngati hebaandiki mukitabu sa zabulii, 'Pandu paki payoka ukeba, ngajikubi mundu jojitama homo.' Kabee aandiki, 'Napwasi jaki jwijukua mundu jongi.' 21 "Nala, tunthagula mundu jumu jojabu pamu na twepani muda goti Bambu Yesu pajabia jujenda pamu na twepani. 22 Hoju jupalika kuba jumu kati ja bandu baalandi bababi pamu na twepani, toka Yohana pajabi jutenda kubatisa, mbaka lisoba Yesu pa bunzukua kuhuma kwitu kujenda kunani kwaka Sapanga. Hoju jijangatana pamu na twepani kaalandi bandu kuyoka kwaka Yesu Kilisitu." 23 Ndienu balogula maina ga bandu abeli, Josepu jobunkema Balusaba liina lengi bunkema Yusito na Matiasi. 24 Ndienu bapwaga, "Bambo weapa ugumanya mwoju wa kila mundu. Ndienu utulangia mundu jounhagwi kati ja bandu abaa. 25 Ili jujukuwa napwasi ju utumi jejujileka Yuda nukujenda pandu jaki mwensi." 26 Ndienu bapega gudugudu, gudugudu junhabukiya Matiasi, najombi bumbalangiyi kuba pamu na atumi komi na jumu bala.

2 Palaika lisoba la Pentekosite, apwasi boka babi aketangini pamu. 2 Apalapa sauti jajowanika kuhuma kunani, sauti je jabii ngati kimbonga kikolongu, nukutwele mu nyumba jela joka. 3 Ndienu, yabonikana hindu yeyabi ngati ilimi ya mwotu, yabananika nukutola panani ja kila mundu. 4 Ndipala boti batwelila Loho jaka Sapanga, nukutumbuli kulunge luga yengi ngati Loho ja Sapanga ejalongua. 5 Ku Yelusalemu kola babi Ayaudi bingi ba bunhobale Sapanga kuhuma kila ndema. 6 Pabajowa sauti yela Yaatena, bahegalannya pamu. Boti lwaakamwi lujogopu ndaba kila mundu jojwabi pala jwajogwana bakalongila kwa luga jaki mwensi. 7 Basangi nukulwehuka koni bakapwaga, "Boo, bandu boka batwjogwa akalongela hela haba, pala, jwabii Malia amabu baka Yesu na alongu baki nga lee benei buku Galilaya! 8 Henu kubi bole, bangi. 9 Alapalati na Aamedi na Aelamu na buku Mesopotamia na Yudea na Akapadokia na Buku ku

Ponto na buku Asia, 10 Afulugia na Pamfilia, na buku palongi jango!" 29 "Mwaalongu bangu mwa Izilaheli, Misili nu upandi woka Uku Libiya na pambipi nuku mbala numpwagila hotuhotu majambu gagumpata Kilene na bangi bababi ageni kuhuma ku Loma. 11 ahoku bitu bambu nkolongu Daudi jojamanyakini Ayaudi na bangi babang'anambwiki kuba Ayaudi, ngamaa. Jombi jawii, nukuntaga, ni litenge laki libi na Akilete na buku Alabuni twaboa twaajogwana apambane mbaka lelenu. 30 Lakini ndaba Daudi jabi banganya aba alonge kwa luga jitu twabete, aga majambu makolongu gaka Sapanga!" 12 Boti basangi nukujogopa koni alaluana, "Majambu geaga mana jaki kike?" 13 Bandu bangi bapwaaga, "Bandu aba atei kulobel!" 14 Ndieno Petili jwajema pamu na atumi baka Yesu ajaki komi na jumu, jwatumbuliya kwaalandi kwa sauti ngolongu kaapwagi, "Mwaalongu bangu Ayaudi na mwa bandu boka mwontama ku Yelusalemu, nzoaninya sapi malobi gangu. 15 Bandu ababa ngase alobii ngati enhwasali mwanganya, sajenuje saa tatu pee pulukela. 16 Ila lijambu le eli lejwalota Joeli Mlota waka Sapanga pajwapwaga, 17 'Bambu jupwaga, mumasoba ga mwisu, niijakanakia Loho jangu panani ja bandu boka. Bana bii akakombu na aka kamwali bitenda kulandi malobi gaka Sapanga, akakombu binu bibona majambu gagipitila masoba gapalongi, upandi wangu wa malele, 35 mbaka panaabeka abaja na aseja binu biilota ndotu. 18 Heloo, hata atumisi baku pai ja magolu gaku.'" 36 "Mwabandu boti muku bangu akanalomi naaka mbomba, naajakaniya Loho Izilaeli mpalika kumanya sapi ana Yesu hoju ndi jangu masoba gehaga, nabombi biitenda kulandi jomumbambaliya punsalaba, ndi Sapanga ambei jubia majambu gaka Sapanga. 19 Nane niitenda ndonduke Bambu nu Nkombosi!" 37 Ndieno, bandu pabajogwa kunani, na nginyuli yiibonikana pai punndema, gala, mioju jabu jatenda kuligana, bundalukia Petili gwibonikana mwai na motu na liyoi likolongu. 20 Lyoba na atumi ajaki, "Boo mwaalongu bitu tutenda bole?" ligubikwa na lwi, nulubalamwei lwikuba nkeli ngati 38 Petili jajibua, "Nzetakia mahakau nukugaleka na mwai, gokaaga gilonguliya kabula jukuhika lisoba kila jumu jubatiswa kupete liina laka Yesu Kilisitu ili likolongu lu ulumbi waka Bambu. 21 Hapandi, jokapi junnde kakiya mahakau ginu nukujopa nhupi kuhuma jojiloba kupetee liina laka Bambu jwitenda kulama." kwaka Sapanga ndi Loho jaki. 39 Ndaba, lilagi heli 22 Mwabandu buku Izilaeli, nnzowaniniya malobi labi liitu na bana bitu na bandu boka baatama kutali aga! Yesu juku Nazaleti jwabii mundu jojwayekuli na laka kila mundu joankema Sapanga." 40 Petili pangwendu kupete uwesu goguhuma kwaka Sapanga jahingamakia kwa malobi gangi gingi nakaaloba kwinu kupete ndonduke, maajabu na nginyuli yejatei bandu bala koni jupwaaga, "Muliboa mukibelevu sana Sapanga kwinu mwanganya kupete jombi, ngati mahakau asese." 41 Bandu bingi bajetaki malobi hemanyiki mwabeti. 23 Ngati hegwbabi mpangu waki gaki, nukubatiswa. Ni lisoba lelela bajonzukika bandu mweni Sapanga, jwabi jumanyi mwanganya mwitenda kuhegale elupu itato. 42 Boka haba baendaliya kunkamu Yesu, nanamu mwankoma kupete maboku kulibola kwaka atumi bala, kutama pamu ngati kilongu ga bandu abaja. 24 Lakini Sapanga anhyoa kabee simu, kumega libumunda pamu nu kundoba Sapanga. kuhuma koatama bandu bawii, nuku mmboke ubini 43 Atumi batei ndondoke hingi mbaka bandu babia wa kua ndaba ngase kwawesakini makili ga kuwa nulujogopu nu kusangaa. 44 Bandu boa babia sindu gunkamulakiya. 25 Ndaba Daudi andongali jombi simu hata hindu yabu batenda kubagana. 45 Babia pajapwaaga, "Nummbona Bambu palongi jangu alombesa mali gabu na hindu yabu nukubagana masoba goti, jubii nanepani upandi wangu wa malele, lupija kulengana nili tatisu laka mundu. 46 Baendaliya nga niangajike. 26 Henu, mwoju wangu watenda kaketangana pamu mu Nyumba jaka Sapanga kila kutogule, nululimi lwangu lwatweli malobi guku togule, lisoba. Lakini kipindi sa kula posu, baketangana nhyege jangu jitama mu mahobale, 27 ndaba ngauleki mu manyumba gabu na nukunuku libumunda lela mwoju wangu koatama bandu baawii, wala kunzetake koni atogule kwa mwoju wa sapi. 47 Bundumbaliya mundu wa sapi waku juboola. (Hades g86) 28 Gunaangi Sapanga na bandu boti baapala bombi. Kila lisoba indela ja womi, gwindwelakiya kutogule mmoju wangu Bambu jaendaliya kwaagombo bandu baki.

3 Lisoba limu, lyobamutu saa tisa, Petili na Yohana Sapanga boka, kupwaga kwabii lasima Kilisitu waki bakwela kujenda mu Nyumba jaka Sapanga, biitenda kunng'alisa. **19** Nala, nzetakia, kugalekake muda gu kunndoba Sapanga. **2** Muda we hogu mahakau ginu, nukung'alumbuki Sapanga najombi bandu akubika buntoto mundu jumu jojabii kilema ja ndekakia mahakau ginu, **20** ntenda ahelahe toka kusaliwa kwaki. Bandu bala bayobali kila ili Bambu jampekiya muda hukutogulee mumwoju lisoba kumbeka mundu jola pundyangu wa Nyumba **nu kunndetee Kilisitu jola joanhagwi ndi Yesu.** **21** jaka Sapanga gobugukema "Nndyangu wa sapi," ili **Yesu jupalika juhigala kunani kwaka Sapanga mpaka jwaaloba lupija kwa bandu baahika mu Nyumba jaka pagwihiha muda gukutenda indu yoka ibia inyai, ngati Sapanga ejwapwaga kupetee Akalota baki bababi baka hegalya mu Nyumba jaka Sapanga jwaaloba toka mwandi. (aiōn g165) **22** Ndaba Musa jwapwaaga, bumpekyia lupija. **4** Petili na Yohana buntupila mihi, 'Bambu Sapanga winu anndetila Mlota jongi ngati najombi Petili jwapwaga ana, "Tulingalia twepani!" **5** nepani kuuma kwa bandu binu mwabeti mwanganya Najombi jwatenda kwaang'anambuki, koni juhobale mpalika kunzoane kila sejwaampwagila. **23** Mundu kupata lupija kuhuma kwabu. **6** Ndipala Petili jokapi jojwikana kunzogwane Mlota baantenga bandu ampwagila, "Nepani ngasemi na feza wala zaabu, baki nukukomeka." **24** Alota boka, kutumbuli Samwelilakini seminasu ndi senkuupeke. Kupetee liina laka na bangi babahika munyuma jaki, boti balongali Yesu Kilisitu juku Nazaleti gujema nugujenda" **7** nukulandi majambu gehaga gaga hengeka masoba Petili ankamula mundu jola kuboku kwamalele, nuku gani. **25** Malaganu gala gajapia Sapanga kwi indela ja ntondabee. Apalapa magolu gaki na majugu gaki alota ndi jinu mwanganya, kabee nililaganu lejatenda gapata makili. **8** Jwahoba kunani, nukujema namagolu Sapanga na ahoku binu ndi lino. Ngati eampwgila gaki nukutumbuli kujenda. Ndieno jwajingala mu Ibulahimu, 'Kupete kibelevu saku, bandu boa bupu Nyumba jaka Sapanga pamu na Petili na Yohana ndema pani biitenda kupengeleka.' **26** Henu Sapanga koni jujenda nuku hombahomba koni junndumbali anhyoa Yesu ntumi waki nukuntuma kwini hoti, ili Sapanga. **9** Bandu boti bababi pala bumbona kwaapengalee nukung'alambu kila jumu winu jukotuka jakajenda koni anndumbali Sapanga. **10** Pabummanya indela yaki iliyaa."**

jwabia mundu jojulabaloba pambipi nunndyangu gobugukema, "Nndyangu wa Sapi," wa Nyumba jaka Sapanga gola, basangii ngamaa hata ngase bawesiki kumanya gagumpiti. **11** Bandu boti koni atenda kusangaa, batumbulia kwajombatake Petili na Yohana na mundu jola pababiya ajenda ku, "Sengu jaka Solomoni." **12** Ndieno, Petili pajaabona bandu bala jaapwgila, "Mwa Izilaeli ajangu, ndaba jaki nsangaa lijambu hele? Ndaba jaki mutulingalii ngati tuntei mundu ajo jujenda kupete makiligitu au usapi witu twabete? **13** Sapanga waka Ibulahimu na Isaka na Yakobu, Sapanga wa Ahoku bitu anndumbaliya mtumi waki Yesu Kilisitu jomunng'anambuka nukunkana kwaka Pilatu, hata ana Pilatu jaamwii kunndekake. **14** Mwanganya mwaamua kunkana mundu wa sapi hoju na joandengane Sapanga nukupala jojukoma bandu jola. **15** Henu aji, munkoma jojupia kwa bandu womi. Lakini Sapanga anhyoiki, natwepani ndi tugabweni majambu haga. **16** Sukuhobale lihina laka Yesu ndi ye yumpeki makili mundu hajo jomumbona nuku mmanyia. Kulihina laka Yesu nukuhobale kokuhuma kwaki ndi kokundamisi mundu ajo jomumbona." **17** "Henu, mwalongu bangu mwanganya nakikilongosi binu, nemanya mwatei haga ndaba ngase mwamanyiki sindo. **18** Lakini hela ndi Sapanga ejutimisi gajapwaga toka mwandi kupetee Alota baka

4 Petili na Yohana pabaendaliya kaalandi bandu, agolu ni kilongosi jwaalonda ba Nyumba jaka Sapanga pamu naka Asadukayu babahika pala. **2** Bayomiki ngamaa, ndaba atumi bala baalandila bandu koni bakapwaga yesu juyokiki, lijambu lelaatenda bandu amanya kila mundu jojuwi jviiyoka kabee lisoba lamwisu. **3** Ndieno baamua kwaakamu na kwaabeka mukipungu mbaka lisoba lapili ndaba kwabii kupili. **4** Lakini bandu bingi kati jabandu babaajowana babi ahobali, na bandu babung'anambukya Sapanga bajonzukika bahegali kuhikaakanalomi elupu nhwano. **5** Kilabu jaki akakilongosi ba Ayaudi, Aseja na Abola bamagalalaki gaka Musa baketangini pamu ku Yelusalemu. **6** Baketangana pamu na Anasi jojabii nngolu nklongu na Kayafa na Yohana na Alekizanda na bangi babi bikilongu saka nngolu nklongu wa nyumba jaka Sapanga. **7** Baajemiki atumi bala palongi jabu, nakaalaluki, "Mwanganya ntei lijambu eli kupete uwesu bole nukupete liiaka laka nyaane?" **8** Ndipala Petili koni jutweli makili ga Loho jaka Sapanga jaka Sapanga, jaapwgila, "Mwaakolongu na aseja mwanganya: **9** ana ntulaluki twepani lelenu ndaba jilijambu laamboni letuntendi mundu jola kwiliina lyaka Yesu. Mundu jojabii kilema wa magolu na sajenu mwomii, **10** nala mwanganya

na bandu boka buku Izilaeli kupalika mmanyia papamusi pani, kumpenga Yesu ntumisi waku wa munduhuju jujema lelenu kulongi jinu koni mwomi, sapi joumbekiki kuba Kilisitu Nkombosi. **28** Helo, juyokiti kupete makili gilihina laka Yesu Kilisitu juku baketangana ili atenda, majambu ga wapala nu Nazaleti jomunng'alisa mwanganya punsalaba jola kupanga toka mwandi kupete makili gaku ni upali lakini Sapanga anhyoa kuhuma kwa bandu baawi. waku wamwete. **29** Na sajenu Bambo, ulingaliya itishu **11** Hoju ndi jojulongaleka mmaandiku gagapwaga: yabu na utuwesisa twepani twa atumisi baku tulongila libilu lemulkana mwanganya mwensenga mwee, libobi laku bila kujogopa. **30** Gunyoshaa kuboku henu ndiu leniheli ndi libilu likolongu lunsingi lapa kwaku gwaalamisaa bandu. Gutendaa nginyuli na kona. **12** Uokopu ngasegupatikani kupetee liina laka ndonduke kupetee liina laka Yesu Mtumisi waku wa mundu jongi jokape ndabaje, pu nndema poti bandu Sapi.” **31** Pabajomulya kunndoba Sapanga, pandu ngasebaapeki liina laka mundu jongi lakaakoa.” **13** pabaketangini pala patenda kunyuka na boti batwelila Aseja ba pasengu bala, basangii ngamaa ebalongila loho jaka Sapanga. Na boti balandila malobi gaka Petili na Yohana bila kujogopa ndaba ngasebiloboli Sapanga bila kujogopa. **32** Bandu boka bababia kusule. Ndienu pabamanya abii pamu na Yesu. **14** bunzetaki Sapanga babii sindu simu na moju gumu. Lakini pabumbona mundu jojulamiki jola jujemiki Ngajumu jojabii na sindu nukupwaga saki kajika, nabu, ngase bawesaa kupwaga sokape. **15** Sengu babaganaa kila sebabia nasu. **33** Atumi baka Yesu jaamua apita kunza japa sengu, na bombi baigaliya balongila kwa bandu kwa makili ginci kuyoka kwaka pee papasengu koni akolobeka mbolimboli. **16** Aseja Yesu, na Sapanga jaapengaali ngamaa. **34** Ngasejabii bala baamua kulalukani ana, “Tutenda boo, na bandu mundu jojakosa sindo, ndaba je bandu bababii na ababa? Bandu boka buku Yelusalemu amanyiki matuhi au nyumba batendaa kulombesa nukuleta ndonduke jebijitei hapa, natwepani ngatuwesi kukana lupija, **35** na lupija Iweni baapelakiya atumi baka lijambu lee hele. **17** Ana tupai kulipenga lijambu leheli Yesu na kila jwanga na sindu bumbaguliya kulengana liiendalee kuene ngani kwa bandu, twaakana biilongee nukupala kwaki. **36** Jwabii Mlawi jumu, jojasaliwi ku na mundu jokapi kuhusu liina laka Yesu.” **18** Ndpila Kupulo, liina laki Josepu, atumi baka Yesu bunkema baakemila nkati kabee na kaapwagi biilongalee kabee Balunaba maana jaki, mundu jojaapeke bandu makili pangwendu lijambu lee lela, wala kwaabolaa bandu kupete malobi gaki. **37** Najombi jabii nilitui jililombisi, lijambu laka Yesu. **19** Lakini Petili na Yohana baajibwa, najajukua lupija lola na kwaapekee atumi baka Yesu. “Nhamua mwabe sekibi saa sapi kwaka Sapanga kibii kwako, kumpwata mwanganya kuliku kumpwata Sapanga. **20** Ndaba ngatukotoki kupwaga majambu gatugabweni nukugajogwana.” **21** Ndienu, aseja bapasengu bala baakanakia su ukali ngamaa, na kwalekake ajenda. Ngasebewesiki kwaalapu ndaba bandu boka bundumbalya Sapanga kupetee lijambu lee heli. **22** Mundu jojalama magolu jola jabii na yaka kupeta alubaini. **23** Pabaalekakiya pee Petili na Yohana, bajenda kobabii awpasi bangi, na kaalandi gabaajogwana agoluu akolongu bapasengu na aseja ba Nyumba jaka Sapanga. **24** Nabombi hebagjogwa majambu gegala bajongana pamu kunndoba Sapanga koni apwaaga, “Bambo, wee ndi weubombiki kunani kwaka Sapanga na punndema pani, kunhangaa na hindu yoka yeibi kunhangaa! **25** Wee ndi wewaawesisa atati bitu Adaudi, atumisi baku awpagaa kwa makili ga Loho jaka Sapanga pajapwaga, ‘Ndaba jakii bandu bu nndema goni aholare ubaya pena, ndaba jakii atenda mipagu yanga namana?’ **26** Aka bambu nkolongu bupu ndema pani bijiandii beni, na aka kilongosi baketangini pamu, andongale Bambu na Kilisitu waki. **27** Ndaba sakaka Helodi, Pontio Pilatu, bandu buku Izilaeli na bandu kuhuma ndema jengi baketenganhya

5 Lakini mundu jumu jobunkema Anania na ahanu baki Safila na bombi balombisi litui labu. **2** Anania jahia lupia longi lojalombasia lituhi, jwaakabisa atumi baka Yesu lupija kidogu tuu hata ahanu baki bamanyiki. **3** Petili jwaamua kundaluki, “Anania ndaba jaki ulilekiki lijobi lijingala mu moju waku nu kugulongo unkonga Loho jaka Sapanga sukuhia lupija longi logupatiki kupete lituhi legulombisi lela? **4** Kabula jukulilombesa labii laku, na baada jukulilombesa lupija Iwe lola Iwakona Iwako, uwesa kutumi ngati egupala. Henu ndaba jakii moju waku gwaamwi kutenda hela? Hajaku ngase unkongiki mundo, ila unkongiki Sapanga.” **5** Anania pajajowana goti gala jaabuka pai na kua. Bandu boka babajogwa lijambu leheli bajogwipi ngamaa. **6** Akakombu bahika pala, bijiyekaliya nhyege jaki na sanda nukumpia kunza nukuntaga. **7** Egapeta masaa matatu nhwanu waki jwahika pala nukujingi mu nyumba mola bila kumanya sokapi. **8** Petili anndalukya, “Pawalombisa litui boo wapatiki le lupija lolo pena?” Najombi jajibwa, “Heelo, twapatiki yeye pena.” **9** Petili ampawgila, “Ndaba jakii wehapa na alomi baku ntenda ujanza kunndenga Loho jaka Sapanga? Henu, Linga! Bandu baapiti kwaataga

alomi baku, ahegale kuhika kugujukuu na weapa!" 10 kwaabola bandu kupetee liina laka mundu hoju, Apalapa Safila jaabukiya palongi jaka Petili na kuwa. henu nndetiki mabolee ginu pa Yelusalemu poka Akakombu bala ebajingala buntetannya juwii, ndienu henu mpala bandu atusukila twepani kupete kuwa bumpia kunza, nukuntaga pambipi nu nndomi waki. kwaka mundu hoju." 29 Ndienu Petili pamu na atumi 11 Kiholi kilikamula bandu ba bunhobale Kilisitu boka baka Yesu bangi bala bajibua, "Kupalika tunzetakia na bandu boti babajowana lijambu lela. 12 Atumi baka Sapanga, kuliku mundu jongi. 30 Sapanga wa atati bitu Yesu batenda ndonduke na nginyuli hingi pa bandu anhyoa Yesu jomunkoma mwanganya suku mbambalii bingi. Bandu babahobali bayobali kuketangana pamu panani ju nsalaba. 31 Sapanga ankwea jombi kunani pa sengu ngolongu jaka Solomoni. 13 Mundu jongi nukumbeka upandi waki wa malele, na kuba kilongosi jokapi janga kuhobale ngase jalengki kujingila ndaba nu Nkombosi witu ili jaapekiya napwasi bandu buku batenda kwaajogopa, ila bandu bangi bangakuohobale Izilaeli kujetake mahakau gabu ukugaleka ili Sapanga baalongaliya malobi ga sapi. 14 Bandu ba bunhobali jaalekake mahakau. 32 Twepani ndi twetulibona kwa Bambu, akanalomi na aka mbomba bajonzukika mihu gitu lijambu leheli, pamu na Loho jaka Sapanga ngamaa. 15 Kupete majambu gagapiti, bandu bangi jaka Sapanga jejuletiki Sapanga kwa bandu boka baabeka agonzu babu mwiindela koni baagoniki babunzetake, najombi jubona lijambu lee heli." 33 mu itanda ni mileli, ili hejupeta Petili saagusa kihilu Atumi boka ba pa sengu pala pabajogwana batenda saki. 16 Bandu bingi bahika kuhuma ku musi ya kuyoma ngamaa, nukupala kwa akoma. 34 Lakini pambipi na Yelusalemu, kwaleta agonzu na bandu mafalisayu jumu jobunkema Gamalieli, jojabii Mbola wa baabi ni ilombu na boti batenda kulamiswa. 17 Malagalaki gaka Musa jojamanyiki ngamaa nabandu, Ndienu, nngolu nkolongu jwa Nyumba jukulobee na jajema pikikau pala, nukupwaga atumi bala apita hoti ajaaki bababi mu kikundi saka Asadukayu, baabonila kunza kipindi kisokopi. 35 Ndienu jaa pwagila atumi wipu atumi baka Yesu. 18 Baamua kwaakamu na basapengu jela, "Mwa bandu buku Izilaeli, nhwasalia kwaajigali mu ligelesa. 19 Ikilu jaki Ntumi jukunani oti nakanopi kabula jukutenda sempala kwa bandu jwaka Bambu jaogula milyangu jiligeleza, jwaapia haba. 36 Nkomboka mwandi kidogu, jabii mundu jumu kunza na kwaapwagi ana, 20 "Nnzenda mwakajema bunkemika Teuda, jukipunika kwa bandu kupwaga ku Nyumba jaka Sapanga mwakaapwaagila bandu jombi mundu nkolongu na bandu baaegale mia nsesi boka malobi gawomi." 21 Atumi baka Yesu batenda bajongana na jombi. Lakini pabunkoma pee, apwasi kujetake, bajingala mu Nyumba jukulobe lukela baki boka batenda kutilani ni kikundi sela satenda nukutumbuli kwaabola bandu. Pajahika nngolu kuwa. 37 Alafu hegwapeta muda, kipindi suku balanga akolongu na ajaki, baakema aseja buku Izilaeli bandu sela, japitila Yuda juku Galilaya. Hoju najombi nukutenda kikau kikolongu na kaapwagi bandu jaahuta bandu bingi nabombi batenda kumpwata, baaleta atumi baka Yesu bala kuhuma kuligelesa. najombi batendaa kunkoma na apwasi baki batenda 22 Lakini bandu bala pabaikaa pala ngasebaaketani kubokane. 38 Nahenu nepani numpwagi kabee, atumi baka Yesu mu ligelesa lee mola. Baamua mwitenda sokapi kwa bandu abaa, mwaalekakyaje! kujenda kukikau sela kupwaga sekipiti ku ligelesa. 23 Ndaba ana mpangu hogu waka mundu, witenda Baapwagila ana "Tuliketani ligelesa apungiki ngamaa kujomukane. 39 Lakini ana mpangu wehogu guhuma kila upandi na alonda alondika papu. Lakini patuogula kwaka Sapanga ngamwiwesi kupenga gaatenda milyangu jela ngase tunketani mundu jokapi nkati haga. Mwalikolila mumpenga Sapanga." Ndi baamua jene." 24 Nkolongu jwaalonda na agolu akolongu pee kupwata gajalongila Gamlieeli. 40 Henu baamua ba nyumba jaka Sapanga pabajogwaa lijambu heli kwakema aka atumi bala, nukuamu kwalapu iboku batenda kuhola, ngasebamanyiki sekihengki pala. na kaapwagi akotuka kubola kabee bandu liina laka 25 Apalapa jaika mundu jumu, jwaapwgila ana, Yesu, ndienu baalekakiya ajendaninya. 41 Atumi "Bandu bamwaajigall muligelesa bala, saajenu abii baamua kubokane mu sengu mola koni atogule mu Nyumba jaka Sapanga atenda kwaabola bandu" ngamaa ndabaje bajetaki baapoa lihamu kupetee 26 Ndipala nndonda nkolongu mu Nyumba jaka liina laka Yesu. 42 Baendaliya kwaabola bandu na Sapanga pamu na bandu bangi bajendaa kuliekalu kaalandi bandu Lijambu la Amboni laka Yesu Kilisitu kola, na kwaaleta. Lakini ngase baakamula kwamakili, mu nyumba jukulobe na muma nyumba ga bando kila ndaba bajogopa bandu awesa kwapega na malibu. lisoba.

27 Ndienu baamua kwaapeleka, na kwaajemeka palongi ja pasengu. Nngolu nkolongu mu Nyumba jika Sapanga jaapwgila, 28 "Tunkaniki mwanganya

6 Hegwapeta muda kidogu, banafunzi hebabii aendalee kujonzukeka, gatumbulya manung'uniku

kati ja Ayaudi babalongila luga ji Kigiliki na Ayaudi kabula jukujenda kutama ku Halani. 3 Sapanga babalongila Kiebulania. Ayaudi babalongila Kigiliki ampwagila ana, 'Guboka pandema julukolu waku, banug'unika kupwaga, paabagi mahitaji ga posu ga waaleka bandu bulukolu lwaku gujenda ku ndema kila lisoba, bandu babu baawi alomi babu atendika jenagulangia.' 4 Ndipala, Ibulaimu jwaboka ndema kwajegwa. 2 Henu atumi komi na abeli bala baakema ja Kalidayo, nukujenda kutama ku Harani. Baada banafunzi boka pamu, nukupwaga, "Nga sapi twepani ja kua atati baki, Sapanga amboa kabee ku Halani tukotuka kulandii lilobi laka Sapanga kwa bandu ndaba nukundeta pu ndema pantama mwanganya saajenu. jukubagii bandu mahitaji ga posu. 3 Henu mwalongu 5 Sapanga ngaseampeki Ibulaimu ndema ili jibia jaki, bitu nhagula bandu saba baamboni, baatweli Loho ngaseampeki hata pandu pasokopi pukubeka lwaji jika Sapanga jika Sapanga na baabi bana malangu lukugolu kwaki. Lakini Sapanga ampwagila jwitienda ili twaapekiya lihengu le heli bombi. 4 Twepani twiibia kumpekee ndema jenu jiibia jaki na jabana baki tutumi muda witu kuloba kwaka Sapanga nilihengu nikilongu saki sekiisaliwa, masoba ge gala Ibulaimu lukupeta kulandi lilobi laka Sapanga." 5 Gabaamua ngasejwabii na mwana. 6 Sapanga ampwagila, atumi gaappendisa bandu bingi, ndienu baamua 'Kibeleku saku sewibelika kijenda kutama kuugeni, kunhagu Sitivini, mundu jojunhobale Sapanga ngamaa nakola biikuba atumwa nukuteseka muda wa yaka nujutwelii Loho jika Sapanga, Pilipi na Pulokolo miya nsesi. 7 Lakini nepani naapekyia azabu bandu na Nikolasi na Timona na Palimena na Nikolao bandema jebantumakya na mwenikatai mwiboka juku Antioquia jojabii kudini ju Uyaudi kabla jukuamu pandema jejela nukunumbali nepani paamba.' 8 kumpwata Yesu. 6 Baabeka palongi jika atumi, Ndi Sapanga jwatenda malaganu na Ablahamu na nabombi batenda kwaabekee maboku panani jabu nginyuli yaki jabii kuseku jandu. Ndienu Ablahamu na kwaalobe. 7 Lilobi laka Sapanga laendalia kuene jwaamua kunseku jandu mwanawaki Isaka lisoba la na idadi ja banafunzi ku Yelusalemu jajonzuuka nani baada jukusaliwa. Isaka najombi ansekula jandu ngamaa, na agolu baka Sapanga bingi bunzetaki Yakobu. Najombi Yakobu jaasekula jandu banabaki Yesu. 8 Sapanga ampengeli Sitivini nukumpeke babaikuba aseja komi na abeli bala." 9 "Aseja bala makili, jwatenda nginyuli na ndonduke ingi pabandu bumbonila wipu Josepu baamua kundombesa ili bingi. 9 Lakini bandu ba Nyumba jukuketangane jwakabia ntumwa ku Misili. Lakini Sapanga jwabii Ayaudi jeakemika "Bandu baalekakiwi." Nabombi pamu na jombi, 10 anhokua pajabii mu mang'aliku bauma ku Kilene nuku Alekisandria na Ayaudi bangi goka. Sapanga ampekyia Falao jojabii bambo nkolongu kuhuma ku Kilikia nuku Asia batenda kumpenga juku Misili uwesu gukumpala jombi na Sapanga Sitivini sukubisana naku. 10 Lakini ngasebunwesike ampekie Josepu malangu gingi na jombi Falao, ndaba Loho jika Sapanga jumpiekia malangu gingi anhobalii ngamaa nukumbeka julongusa pa Misili ni pajabia jwakalongila nabu. 11 Baamua kapeke lupija lijumba loti lu ubambu. 11 Monikatai japitila inzala ili apwagaa, "Tunzogwini Sitivini julongee malobi gu ngolongu ku Misili nuku Kaanani, inzala jela jaleta kuntondoo Musa na Sapanga." 12 Sukutenda hela ling'ai likolongu. Aseja bitu bala ngasebabii nikilebe, baakolakya bandu ili ayoma, aseja na aka abola 12 Yakobo hejajowana ku Misili kubii nikilebe kingi ba Malagalaki. Ndienu baamua kunkamu Sitivini jaatuma banabaki ndi aseja bitu bala ajenda ku nukumpeleka kusengu ngolongu. 13 Pa sengu jepala Misili kola mala ja kwanza. 13 Hebajenda mala ja baaleta bandu balonge isoli babapwagaa, "Mundu pili, Josepu julitambilisa kwa alongu baki na Falao hajoo kila lisoba jupatondoo pandu pa sapi paamba jaamanya alongu baki Josepu. 14 Josepu jaamua na Malagalaki gaka Musa. 14 Ndaba tunzowini twabeti kwaatuma bakaajukua atati baki na alongu baki jakapwaga akiti Yesu juku Nazaleti hoju jwitienda kupa boka ajenda ku Misili, boka babi bandu sabini nu alabana pandu paa sapi pani nukung'anambu kila nhwanu. 15 Ndienu Yakobu jajenda kutama ku Misili setuyobali sejutubolaa Musa." 15 Boti bababii atemi kojawelila jombi na bana baki. 16 Maiti gabu bapelika pa sengu pala bundingalya Sitivini, bumbonaa pamiu ku Shekemu, na kwaataga mulitenge lejwalomba jaki pabii ngati ntumi juku nani kwaka Sapanga. 16 Ibulahimu kupete lupija ku huma kulukolu Iwaka Hamoli. 17 "Pagahika masoba gukutimisa malagisu gaka Sapanga, gajapwaga antendila Ibulahimu, bandu bitu ku Misili bajonzukika na kuba bingi. 18 Ndienu, bambu nkolongu jongi jwanga kummanyia Josepu, jwatumbiliya kulongosa ku Misili. 19 Jwaatendila bandu bitu liya, na kwaang'alisa bandu bitu na

7 Henu nngolu nkolongu jwa nyumba jika Sapanga andalukiya, "Gatugajowana haha gasakaka lena."

2 Najombi Sitivini jajibwa ana, "Mwaalongu bangu naaka atati bangu, nnyowana nee! Sapanga jaapitila ahoku bitu Ibulahimu pajabii ku Mesopotamia

kwaalasimisa baabeka bana babu akeki kunza kulukoba kola, Musa jabii kola ngati ntenga kati atama kajika ili akua. 20 Masoba gegala jasaliwa ja aseja bitu nu ntumi jukunani jojalongila naku Musa, najombi jabii mwana waa sapi ngamaa kwaka Kukitombi si Sinai, najombi jwajopa malobi ga womi Sapanga. Atati baki na amabu baki buntunza ku kutulete twepani." 39 "Lakini aseja bitu bakana nyumba kwa muda wa miei mitatu. 21 Pabasindwa kunzogwane Musa, na bapala kubuja kabee ku Misili. kunhia, bajenda kumbeka kulosi na kamwali waka 40 Bumpwgila Aloni, "Utulenganakiya imong'umong'u Falao heambona jatenda kuntondola nukuntunza yeyaatulongua, ndaba ngase tumanyi sesumpatiki ngati mwana waki jukumbeleka. 22 Ndienu bumbola Musa jojutuboiki twepani ku Misili." 41 Sabia kipindi Musa umanyi woti guku Misili, jwabii mundu jojubii nu sebililenganakiya kimong'umong'u sekilengana ni uwesu nkolongu ukulonge nu kuhenga mahengu. 23 litoli la ng'ombi, bijipekyu matambiku nukujitende "Pajwabii na yaka alubaini jwaamua kataputa alongu tipati sindu sesuse ndi lihengu la maboku gabu. baki ku Izilaeli. 24 Kola ambona mundu juku Misili 42 Sapanga jaamua kuboka kati jabu, jwaaleka jumu andapu Nhizilaeli jumu, jwajenda kungombo agungamaliya ndondu yu kunani, ngati hebaandiki nukundepese sukunkoa mmisili jola. 25 Musa mukitabu saka Alota baka Sapanga, 'Mwabandu buku jawasaliya Aizilaeli ajaki baeliwi Sapanga antumia Izilaeli! Ngasenabii nepani jomuntendila matambiku jombi kwaagombo bombi, lakini ngasebaeliwe. 26 nukumpekee nhupi muda wa yaka alubaini kulukoba. Kilabuje, jwaabona Aizilaeli abeli atenda kukomana, 43 Mwanganya mwajukwi lihema laka kisapanga sinu jwalenga kwaakengale nakaapwagi, 'Mwanganya Moleki, na imong'umong'u ya ndondu yaka sapanga mwanalukolu, ndaba jakii nkomana mwabenii kwa winu Lefani, imong'umong'u ye muilenganakya ndi mwabene?' 27 Jojabiya andapu nzaki wejola ankanga yemwabiya mwilumbali. Henu nampelika kuluhumi Musa pulutengu nukumpwagi, 'Jojukubei weapa gubia kutali kupeta ku Babeli.'" 44 "Kulukoba kola aseja kilongosi na mundu jukutukengalee twepani nyane." bitu babii lihema la sapi lelabii ni ibau ya malaganu. 28 'Boo, gupala lee kungoma nepani ngati heunkoma Balengenaki kulengana na Sapanga heandalgalakya Mmisili jola liso?' 29 Musa pajajogwa malobi gala, Musa jutenda ngati eandangia. 45 Ndienu aseja bitu jajenda ku Midiani nukutama kola ngati nngeni nakola bapokiana beni kwa beni mbaka hesaika kipindi saka japataa bana abeli akanalomi." 30 "Pajapeta yaka Yoshua, pabijijopha ndemba gola kuhuma kwa bandu alobaini, Atumi bu kunani baka Bambu ampitila bajwaabenga Sapanga nabombi babii papu. Latamaa Musa kukitengu sesabia kinyaka motu kulukoba pala mbaka kipindi saka Daudi. 46 Sapanga ampala pambipi nikitombi saa Sinai. 31 Musa jasangii ngamaa ngamaa Daudi, najombi andoba Sapanga anzetakiya hejabona lijambu lela, pajegalaya jalingalya sapi kunsenge pandu pukutama Sapanga waka Yakobu. jajowa sauti jika Bambu jakapwaga, 32 'Nepani 47 Lakini Solomoni ndi joa nsengila Sapanga nyumba ndi na Sapanga wa ahoku baku, Sapanga waka jene.' 48 "Hata hela Sapanga ngase jutama mu lbulahimu ni Isaka na Yakobu!" Musa jwatumbiliya nyumba jeusengiti mundo, ngati hejupwaga Mlotu kubagaja jabii nu lujogopu lukolongu ngase jwalengiki waka Sapanga: 49 Bambo jupwaga, 'Kunani ndi kulingali kabee ngane. 33 Ndienu Bambu ampwgila, kiteu sangu su Ukolongu nuku ndema ndi kiteu 'Guhula ilatu yaku ndaba pagujemi je hapa pandu sangu sukubek magolu. Mwinzengila nyumba bole? pa sapi. 34 Sakaka naabweni bandu bangu Aizilaeli Pandu boo nepani paniwesaa kupomulela? 50 Boo, eang'alika ku Misili. Nyowini kilelu sabu su usungu hindu yoka ngase nabombaa lee namwete? Au lee nanepani nhulwiku kuhika kwaahoko. Henu guhika nganepari nenahenga haga gote?" 51 "Mwabandu nukutuma ku Misili." 35 "Hoju ndi Musa jola jobunkana mwanga kujowana! Miojo jii jibii ngati bandu banga Aizilaeli pabapwaga, 'Nyaa jojukubekiti weapa gubia kummanyia Sapanga. Masoba goka mumpenga Loho kilongosi witu twepani na jukutukengale twepani?' Kwi jika Sapanga ngati hebahenga aseja binu. 52 Jubii indela juku Ntumi jukunani joampitila Musa kupete lee Mlotu jokapi jwanga kung'aliswa naaka aseja kitengu sela sesabia kinyaka mwotu, Sapanga bino? Baakoma Alota babatumwa na Sapanga kulandi antuma Musa hoju jubiya kilongosi nu nkombosi lijambu lukuhika jojujetakeka palongi jika Sapanga. witu. 36 Ndi jojwaalongua Aizilaeli aboka ku Misili Na sajenu mwanganya munkaniki nuku nkoma. 53 nukutenda nginyuli na ndonduke ku Misili, mu Mwanganya mwajopa malagalaki gaka Sapanga nhanga uku Shamu nuku lukoba, kwa yaka alubaini. kupete atumi baki buku nani, lakini mwanganya ngase 37 Jonioju Musa jojaapwgila bandu buku Izilaeli, mugajetakile." 54 Aseja ba sengu bala pabajowa 'Sapanga jwileta mlotu jongi jojwibia ngati nepani, malobi goka gala, bayoma ngamaa bahamua kumpole kuuma mukilongu sino.' 38 Aizilaeli pababii pamu minu koni ndaba babii ni inyela. 55 Lakini Sitivini koni

jutweeli Loho jaka Sapanga, jalingalia mihu kunani, koni jusangaa nginyuli na ndonduke yejuibona. 14 jugubona ulumbi waka Sapanga na Yesu jujemiki Atumi baka Yesu bababi ku Yelusalemu pabajowana upandi wa malele waka Sapanga. 56 Jwawpaga, bandu buku Samalia bilijetaki lilobi laka Sapanga, "Lotika kunani kuhogwiki na mwana waka Adamu baatuma Petili na Yohana ajendaa nabombi. 15 jujemiki upandi wa malele waka Sapanga." 57 Pabaika ku Samalia baalobila kwaka Sapanga bandu Lakini bombi batenda kujamali, nukuhibali makutu boka bahobale nabombi ajopa Loho jaka Sapanga 16 kwa maboku gabu, ndi boka bunhombila pamu. Ndaba jeni Loho jaka Sapanga jabii ngase junhuluki 58 Baamua kumpeleka kutali kuhuma ku musi, mundu hata jumu, babipee atei kabatisa kupete liina nukutumbuli kunndapu kwa malibu. Na bababona laka Yesu. 17 Nidipala Petili na Yohana babekila bala bahula makoti gabu nukumpekee jukamula maboku panani jabu, nabombi bajopa Loho jaka nkombu jumu jobunkemika Sauli. 59 Pabaendaliya Sapanga. 18 Simoni pajabona bandu ajopiki Loho kunndapu Sitivini kwa malibu jombi jwatenda kundoba jakaa Sapanga kupete kwaabeke maboku gaka atumi Sapanga koni jupwaga, "Bambu Yesu gujopaa loho baka Yesu panani jabu, japala kwapeke lupija Petili na jangu." 60 Ndienu jwapega magoti, nukulela kwa Yohana nakaapwagi, 19 "Nanepani kabee mmbekiya sauti ngolongu konijupwa, "Bambo koto kwaabalangii uwesu wehogu, nane jokapi jonammbe kilia maboku lihakau lendeno. Hejajomula kupwaga hela jahabuka gangu panani jaki, jujopa Loho jaka Sapanga." 20 Petili pajibua, "Lupija lwaku luobia kutali pamu na wamweti, pai nakuwa."

8 Sauli najombi jabii apalapala, jatenda kujetake lijambu lukunkoma Sitivini. Lisoba lee lela bandu babuhobale Kilisitu buku Yelusalemu latumbulia kung'alika ngamaa. Bandu boka ba bunhobale Sapanga, kulekape atumi baka Yesu, babaganiki kutili ku Yudea nuku Samalia. 2 Bandu bangi babumpala Sapanga buntaga Sitivini nukunnde ngamaa. 3 Lakini Sauli jatumbulya kwaakoma bandu babuhobale Kilisitu, jajingala kila nyumba na kwakamuu bandu ba ahobale aka mbomba na akanalomi na kwaajege muligeleza. 4 Bandu ba ahobale babaganiki bala, bajenda kila pandu koni baka landila Lijambu la Amboni laka Sapanga. 5 Najombi Pilipi jajenda ku musi nkolongu juku Samalia na kaalandi bandu baatama kola Lijambu la Amboni laka Yesu Kilisitu. 6 Bandu pabajowa malobi gaka Pilipi nukujibona ndonduke je jwatenda, baamua kunzogwane namangani. 7 Ilombu yaapita bandu bingi, koni ipega keleli, bandu baalei nhye ga na bini ilema boti batenda kulama. 8 Musi gola gwoka wabii nalaa ngamaa. 9 Henu jwabii mundu jumu bunkema Simoni jatenda uhabi muda gwingi mmusi jemola, bandu boka buku Samalia bunsangii jombi, najombi jukipuna kubanga jombi mundu nkolongu. 10 Bandu boka akolongu na asoku, bunzowanakiya ngamaa nukupwaga, "Mundu ajoo jubii nu uwesu waka Sapanga gobugukema, 'Uwesi Nkolongu.'" 11 Bandu bingi bumpwata jombi ndaba jeni jaasangisi bombi kupeteet uhabi waki. 12 Lakini pabajobali malandi gaka Pilipi pajaaandila Lijambu la Amboni lukolongu waka Sapanga ni liina laka Yesu Kilisitu, aka mbomba na akanalomi baamua kubatiswa. 13 Simoni najombi jatenda kuhobale nuku batiswa. Jaamua kumpwata Pilipi kila pandu,

boka bahobale nabombi ajopa Loho jaka Sapanga 16 maboku panani jabu, nabombi bajopa Loho jaka nkombu jumu jobunkemika Sauli. 59 Pabaendaliya Sapanga. 18 Simoni pajabona bandu ajopiki Loho kunndapu Sitivini kwa malibu jombi jwatenda kundoba jakaa Sapanga kupete kwaabeke maboku gaka atumi Sapanga koni jupwaga, "Bambu Yesu gujopaa loho baka Yesu panani jabu, japala kwapeke lupija Petili na jangu." 60 Ndienu jwapega magoti, nukulela kwa Yohana nakaapwagi, 19 "Nanepani kabee mmbekiya sauti ngolongu konijupwa, "Bambo koto kwaabalangii uwesu wehogu, nane jokapi jonammbe kilia maboku lihakau lendeno. Hejajomula kupwaga hela jahabuka gangu panani jaki, jujopa Loho jaka Sapanga." 20 Petili pajibua, "Lupija lwaku luobia kutali pamu na wamweti, ndaba guholale guwesa kulomba nhupi jaka Sapanga kupete lupija! 21 Wehapa ngase gubi na pandu wala haki jokapi jukutenda lihengu laka Sapanga ndaba jeni mwoju waku ngasegubii sapi palongi jaka Sapanga. 22 Nala gujetakia mahakau gaku nukugaleka, ndi hundoba Bambu najombi kwaajuwesa kugulekake mawasu gaku gehaga. 23 Ndaba nugubweni ubii nu usungu ngamaa kabee ubii mukipungu sa mahakau." 24 Ndienu Simoni jaapwagila Petili na Yohana, "Nandi munobila kwaka Bambu, goka gampwagiki giimbata nandino." 25 Petili na Yohana pabajomula kupwaga gabagabona babuja ku Yelusalemu. Pabayi mwindela balandila Lijambu la Amboni laka Sapanga mu ijiji ingipi yuku Samalia. 26 Atumi baka Bambu bu kunani ampwagila Pilipi, "Gujiandia kujenda upandi ukusini kupete ndela jejuma ku Yelusalemu kujenda ku Gaza jejibii ku lungwenza." 27 Najombi Pilipi juliandila nukujenda. Hejwabii mwindela, jwaketangana nu nkolongu jumu towashi juku Esiopia. Mundu hoju jwabii kilongosi, lihengu laki labii kujemalee hindu yoka yaka Kandake malikia juku Esiopia. Jwaptiti ku Yelusalemu kunndumbali Sapanga enu jutendika kubuja jwatemti muligali laki lelilihutwa na maponda. 28 Pajukubika jubuja kunyumba jaki koni jutemi muligali laki jabis jusoma kitabu saka Isaya Mloti waka Sapanga. 29 Loho jaka Sapanga jumpwagila Pilipi, "Gujenda pambipi ni ligali lelabii lihutwa na maponda gupwatana nalu." 30 Pilipi julijommbatakiya ligali lelilihutwa na maponda lela, najombi anzogwana mundu jola jusoma kitabu saka Mloti Isaya. Pilipi anandalukya, "Boo guelewa lee gagusoma geaga?" 31 Najombi jwajibua, "Niwsa boo kuelewa bila mundu kunongowa?" Jaamua kunndoba Pilipi jukwela muligali lelilihutwa na maponda nukutama pamu.

32 Nkolongu jola jusomika lipungu la maandiku Damasiko kola jabi mbolee jumu bunkema Anania. ganga, "Jwabii ngati likondoo leajenda kulisinza, Bambu ankema sukuyekuliwa, "Anania!" Najombi jwabii kinunu ngati likondoo helitumbaa pabilisekuu jajibwa, "Ne mipamba Bambo." 11 Bambu japwaga, mangoma. Ngase jwalongii sindo. 33 Bumpoa lihamu "Uliandia ujenda ku indela jebijikema indela jejinyokiki, nukunzima sejabisia jakapata. Ngajojwiwesa kulonge ukalalukya mu nyumba jaka Yuda mundu jojuhumi ku kuhusu kibeleku saki, ndaba jeni womi waki ukutama Taliso jobunkema Sauli. Sajenu andoba Sapanga, 12 punndema pani atei kuguboa." 34 Mundu juku na mmabonikanu ambweni mundu joankema Anania Esiopia jola jwaamua kundaluki Pilipi, "Nagumbwgila, jakajingila nkati nukumbeke maboku panani jaki ili mlota hoju anndongale nyane? Jililongale mwensi au juwesa kulinga kabee." 13 Lakini Anania jajibwa, mundu jonge?" 35 Ndpala Pilipi jatumbuliya nilipungu "Bambo, nyoini majambu gaka mundu we hoju kuhuma la maandiku agalaga gajabia jwakasoma, kulandi kwa bandu bingi, nyowini majambu giliya gajwaahengi Lijambu la Amboni laka Yesu. 36 Pabaendaliya na bandu baku buku Yelusalemu. 14 Najombi juikiki sapwali, bahika pandu papabii na masi na kilongosi pa Damasiko pamba jupatiki uweso kuhuma kwaka jola anndalukya Pilipi, "Pamba masi gabii boo, kibi agolu akolongu kwakamu bandu boka baaloba kupete lee sindu sukumbenga nee kubatiswa?" 37 Pilipi liina laku." 15 Lakini Bambu japwaga, "Jenda pena, jajibwa, "Ana guhobale kwa mwoju waku woka uwesa ndaba nunhagwi ili jundumakiya, kulilandii liina langu kubatiswa." Najombi jajibwa, "Nehobale Yesu Kilisitu ku ndema yokna kwaka bambu akolongu babu na Mwana waka Sapanga." 38 Alafu jwaamulisa ligali kwa bandu buku Izilaeli. 16 Nenamweti nanndangia lelihutwa na maponda lela lijema. Boka abeli Pilipi goti gajupalika kung'aliaka ndaba ji liina langu." 17 na Towashi jola bahulukaniya nukujingi mu masi na Ndien, Anania jatenda kujenda, jajingala mu nyumba Pilipi ambatisa nkolongu jola. 39 Pabapita kunza jaheji. Ndpala jabeka maboku gaki panani jaka ja masi, Loho jaka Sapanga jaka Bambo junzukua Sauli, nukumpwagi, "Nndongu wa Sauli, Bambu Yesu Pilipi nu kuboka naku kwa gafula nu nkolongu jola jojukupitila pa wabii ku indela kuhika pani, jundumiki ngaseambweni kabee, lakini jwaendaliya kubuja koni nee ili uwesa kulinga kabee nukugutwelake Loho jaka jutogole. 40 Pilipi julibona jubii ku Azotu, jwaamua Sapanga." 18 Apalapala hindu ngati magamba ga kupete kila musi kulandi mbaka pajwaikaa ku Kaisalia.

9 Masoba ge gala, Sauli jwaendalya kwaajogopesa bandu na kwaakoma apwasi baka Bambo. Lisoba limu jajenda kwaka Ngolu Nkolongu jwa Nyumba jaka Sapanga, 2 nukundoba anhandakiya balua juku nzetake muma Nyumba jukuketangane Ayaudi ku Damasiko, ndaba ana anketani kola mundu jokapi jola mmbomba au mwanalomi jojupwata Indela jaka Bambo jela, jwaakamula na kwaalaeta ku Yelusalemu. 3 Pajwabii mu sapwali jaki pambipi kuhikii kumusi uku Damasiko, apalapa unang'anakiya unang'anu kuuma kunani nuku nh Yongolota kila upandi, 4 jwaabuka pai, nukuojoana sauti jumpwagi, "Sauli, Sauli" Ndaba jaki gutenda kuning'alisa? 5 Sauli japwaga, "Wee wanya, Bambo?" Sauti jela jajibwa, "Nena Yesu joung'alisa. 6 Enu gujema, gujenda ku musi nakola bakupwagila segupalika kuhenga." 7 Bandu bababi ajenda pamu na Sauli bala bajema pala kinunu, ngasebewesiki kulonge lilobi, ndaba bajogwana sauti jela lakini ngasebumbweni mundu jojalongilaje. 8 Sauli jajumuka, pa jalenga kuyeku mihi gaki ngasejawesiki kukibona sokapi. Ndien bunkamula kuboku nuku nndongo mbaka ku Damasiko. 9 Sauli jatama masoba matatu bila kulinga, na kipindi se hesi ngasejakuliki sokapi wala kunywa sokapi. 10 Ku

Damasiko kola jabi mbolee jumu bunkema Anania. Bambu ankema sukuyekuliwa, "Anania!" Najombi jwabii kinunu ngati likondoo helitumbaa pabilisekuu jajibwa, "Ne mipamba Bambo." 11 Bambu japwaga, mangoma. Ngase jwalongii sindo. 33 Bumpoa lihamu "Uliandia ujenda ku indela jebijikema indela jejinyokiki, nukunzima sejabisia jakapata. Ngajojwiwesa kulonge ukalalukya mu nyumba jaka Yuda mundu jojuhumi ku kuhusu kibeleku saki, ndaba jeni womi waki ukutama Taliso jobunkema Sauli. Sajenu andoba Sapanga, 12 punndema pani atei kuguboa." 34 Mundu juku na mmabonikanu ambweni mundu joankema Anania Esiopia jola jwaamua kundaluki Pilipi, "Nagumbwgila, jakajingila nkati nukumbeke maboku panani jaki ili mlota hoju anndongale nyane? Jililongale mwensi au juwesa kulinga kabee." 13 Lakini Anania jajibwa, mundu jonge?" 35 Ndpala Pilipi jatumbuliya nilipungu "Bambo, nyoini majambu gaka mundu we hoju kuhuma la maandiku agalaga gajabia jwakasoma, kulandi kwa bandu bingi, nyowini majambu giliya gajwaahengi Lijambu la Amboni laka Yesu. 36 Pabaendaliya na bandu baku buku Yelusalemu. 14 Najombi juikiki sapwali, bahika pandu papabii na masi na kilongosi pa Damasiko pamba jupatiki uweso kuhuma kwaka jola anndalukya Pilipi, "Pamba masi gabii boo, kibi agolu akolongu kwakamu bandu boka baaloba kupete lee sindu sukumbenga nee kubatiswa?" 37 Pilipi liina laku." 15 Lakini Bambu japwaga, "Jenda pena, jajibwa, "Ana guhobale kwa mwoju waku woka uwesa ndaba nunhagwi ili jundumakiya, kulilandii liina langu kubatiswa." Najombi jajibwa, "Nehobale Yesu Kilisitu ku ndema yokna kwaka bambu akolongu babu na Mwana waka Sapanga." 38 Alafu jwaamulisa ligali kwa bandu buku Izilaeli. 16 Nenamweti nanndangia lelihutwa na maponda lela lijema. Boka abeli Pilipi goti gajupalika kung'aliaka ndaba ji liina langu." 17 na Towashi jola bahulukaniya nukujingi mu masi na Ndien, Anania jatenda kujenda, jajingala mu nyumba Pilipi ambatisa nkolongu jola. 39 Pabapita kunza jaheji. Ndpala jabeka maboku gaki panani jaka ja masi, Loho jaka Sapanga jaka Bambo junzukua Sauli, nukumpwagi, "Nndongu wa Sauli, Bambu Yesu Pilipi nu kuboka naku kwa gafula nu nkolongu jola jojukupitila pa wabii ku indela kuhika pani, jundumiki ngasebewesiki kumpenga. 23 Egapeta masoba gingi, Ayaudi baketangini pamu kutenda mpangu ukunkoma Sauli. 24 Lakini Sauli jamanyiki lijambu lukunkoma lehelii. Ikilu na lyoba mutu balonda milyangu gukujingali pa musi ili bunkoma. 25 Lakini ikilu banafunzi baki bunzukua, nukunhele pai mu kitonga kikolongu kupete napwasi jejabii mulumatu. 26 Sauli pajaika ku Yelusalemu jalenga kujongana na apwasi bala. Lakini boti batenda kunzogopa ndaba ngase bunhobali ngati najombi jabii mpwase. 27 Ndi pala Balunaba jwahika nukunzuku Sauli, ampelika koabi atumi baka Yesu na kaalandi Sauli heambona Bambu mwindela na Bambu hejwalongi

naku. Jaapwagila kabee Sauli hejabii jaalandi badu sebikikema, "Kikundi suku Italia." 2 Jabi mundu sanga kujogopa ku Damasiko. 28 Ndienu, Sauli jwaamboni, jombi pamu na bandu boka buku jatama pamu nabu, nukuyongolota Yelusalemu joka nyumba jaki babia bandu babunzetake Sapanga koni julandi lilobi laka Bambu bila kujogopa. 29 nukunndumbali, jaajangatyat hindu aka kapuku bingi Kabee jalongi nukubisana naka Ayaudi baalonge nukundoba Sapanga kila lisoba. 3 Lisoba limu sa tisa Kigilili, lakini bombi balenga kunkoma. 30 Bandu bala lyobamutu, jabona pee pangwendu majambu kuhuma babubobale Kilisitu pabamanya lijambu heli, bunzukua kwaka Sapanga ntumi jukunani jwaka Sapanga jujingi Sauli, bumpelika ku Kaisalia, nukunndeka jujenda ku nkati nukumpwagi, "Kolinelio!" 4 Kolinelio andingaliya Taliso. 31 Kipindi se selo bandu babuhobale Kilisitu ntumi jukunani jola koni jujogopa, andalukia, "Kibiki boti buku Yudea poti, ku Galilaya, nuku Samalia Bambu?" Ntumi jukunani jola jwapwaga, "Sapanga babia nulukwali. Kwi indela jujujangati na Loho jujetaki kuloba kwaku na matambiku gaku gawaapeki jika Sapanga bapata makili nu kujonzuukeka ngati haka kapuku henu nga jugujewe. 5 Heno, waatuma ebaendaliya kutama koni antende isima Bambu. 32 bandu ku Yopa bukunkema mundu jumu jobunkema Petili pajabia jujendajenda kila pandu, kabee jahika Simoni, liina lengi Petili. 6 Jombi jubi ku nyumba kwa bandu baka Sapanga bababia atama ku Lida. 33 jika Simoni jojulenganake ngosi, nyumba jaki jibi Kola ankolila mundu jumu jobunkema Ainea jojuwe mulutengu ju nhanga." 7 Ntumi jukunani jojulongila jabi jugoni pikitanda muda wa yaka nani ndaba jabi na Kolinelio jola hejabia jubokiki, Kolinelio jaakema jutei kulela nhyegea. 34 Ndienu, Petili ampwagila, atumisi baki abeli nundonda waki jumu joanzetake "Ainea, Yesu Kilisitu jutenda kukulamisa. Jumuka Sapanga, 8 jaapwagila majambu goka gagapitii, gutandika kitanda sako." Na muda gogo Ainea nakaatumma ku Yopa. 9 Kilabu jaki, bandu atatu bala jwatenda kujumuka. 35 Bandu boti buku Lida nuku koni akona ajenda, lakini ebaegaliya kuhika ku Yopa, Saloni bunndingalya Ainea, na boti bunng'anambukya Petili jwakwela kunani kukipagaa sa nyumba, kwabii Bambu. 36 Jwabi mpwasi jumu mmbomba ku musi uku sa sita lyobamutu jajenda kundoba Sapanga. 10 Yopa jobunkema Tabita. Kukigilili, "Dolikasi." Mana Jabona inzala, jwatkulya kula posu. Pababia ahanda jaki, "Kinyama simwika holi sebikikema mbawala." posu, jwabona hindu kuhuma kwaka Sapanga. 11 Mmbomba hoju jwabia juhenga majambu ga sapi Jwabona kunani kwaka Sapanga kuogwki na sindu na jabi juyobali kwajangati aka kapuku. 37 Kipindi ngati shuka bikihulu pai koni bikikamwi kona yoka sehesi jwalwaliki, nakuwa. Bandu bijigolua nhyejagaki, nsesi. 12 Nkati ja shuka jela mwabi na kila aina ji nukujigoneka mu sumba su kunani. 38 Ndaba ku inyama, inyama yana magolu nsesi, inyama yeikwaba Yopa nga kutali ngani kuhuma ku Lida, apwasi baka pundema ni ijuni yukunani. 13 Ndi jajowana sauti Yesu hebajowana Petili jubi ku Lida, baatuma bandu kuhuma kunani, "Petili, jumuka usinza, ukulaje!" 14 abeli bunndoba, "Pepa guhika kongo nyatanya." 39 Petili jwajibwa, "Ngahela Bambu, nengase nhwaiki Ndipala, Petili jajenda pamu nabu. Pajahika bumpelika kuonza sindu sokapi seakaniki kula au kipija." 15 ku sumba su kunani. Kola bandu bingi baawi alomi Sauti jela jajowanika kabee koni jumpwagi, "Hindu babu bunhyongwaliti Petili koni alela nukundangi yeisapisiki na Sapanga wahikema ipija!" 16 Lijambu makoti ni ingobu yengi yejwalenganaki Dolikasi pajabi heli lahengiki mala patatu, ndi shuka jela jakelabuka na womi waki. 40 Petili jaapia boka kunza, japega kabee kunani. 17 Petili pajabi jwakona juholale magoti, nukundoba Sapanga. Ndi anng'anambukiya ndaba jaki majambu gala jutei kugabona, apalapa mundu jojuwi jola, nukupwagi, "Tabita, jumukaje." bandu bajwaatumiki Kolinelio bahikapala baada jibona Najombi jwaogula mihi gaki, heambona Petili jatenda nyumba jika Simoni, 18 bakema sukujamali, "Boo, kutama pai. 41 Petili akamula kuboku nukunzangati jubi nngeni konioku jobunkema Petili?" 19 Petili kujema, nakaakema bandu baka Sapanga bala na jwabi jwakona juwasali majambu gajugabweni, ndi bandu baawii alomi babu bala, jwaakabisa mundu pala Loho jika Sapanga jumpwagila, "Jowana! Abi jola koni jubi mwomi. 42 Lijambu heli laenia ku Yopa bandu atatu, atenda kukupala. 20 Uhuluka wala kwoka na bandu bingi bunhobalya henu Bambu. 43 wisita kujenda pamu nabu ndaba naatumiki nepane." Petili jwaendaliya kutama masoba gingi ku Yopa, 21 Ndi pala, Petili jwauluka pai, nakaapwagi bandu jwatama kwaka mundu jumu jojulenganake ngosi balu, "Nepani ndi jomumpala. Nnikiki pamba ndaba jobunkema Simoni.

ja kike." 22 Bombi bapwaga, "Jututumiki nkolongu jwa alonda jobunkema Kolinelio, jojuwe mundu wa asapi joanzetake Sapanga na Ayaudi boti antende isima. Ntumi jukunani ampwagila jukukoka kunyumba

10 Jwabi mundu jumu ku Kaisalia jobunkema Kolinelio, nkolongu wi kikundi sa alonda

jaki ili jujowana malobi gawampwagila." 23 Petili 41 ngasejabonakini kwa bandu bote, ila kwa bandu jwatenda kwa ajopa, jaapekya pandu pukugone ikilu bababi ahaguliwi na Sapanga ili bagabona haga jela. Kilabu jaki, Petili jwatumbulya sapwali pamu nukulonge, ndi twepani twetwakula na kunywa pamu na bombi, na bandu bangi ba bunhobale Kilisitu najombi baada jukuyoka kwaki kuhuma kwa bandu buku Yopa kola bajenda pamu najombi. 24 Lisoba baawi. 42 Jutulagalakya kulandi Lijambu la Amboni la pili jaki bahika ku Kaisalia na kola Kolinelio jwabi kwa bandu boti nakaapwagi bandu jombi ndi jojuaguliki jwaalendale pamu na alongu baki na akosi baki na Sapanga kuba jukutemu bandu baawi na bandu bangi bajwabi jwaakokiki. 25 Petili pajwabi jutenda bomi. 43 Alota baka Sapanga boti bundongali jombi kujingi mu nyumba, Kolinelio jwapita kunza kunzopa, kupwaga boti ba bunhobale jwitenda kundekake jwapega magoti nukunzinami pai. 26 Lakini Petili mahakau gaki goka kupete liina laki." 44 Petili pajwabi jwatenda kuntondabe, nukumpwagi, "Jemaje, hata jwakona juendale kulonge, Loho jika Sapanga nepani na mundu pena." 27 Petili jwaendalya kulonge jaahulukya boti bababi ajowane lilobi laka Sapanga. na Kolinelio koni ajingi mu nyumba kojaakoli bandu 45 Ayaudi babunzetake Sapanga babahikiki pamu na bingi atemi pamu. 28 Petili jaapwagila, "Mwanganya Petili bala kuhuma ku Yopa, basangi kubona Sapanga mmanyiki mundu juku Uyahudi jokapi, akolongu jwaapeki nhupi ja Loho jika Sapanga hata bandu badini akaniki jwijingana na bandu banga Ayaudi. banga Ayaudi, 46 ndaba baajowana bakalongila Lakini Sapanga jumoliki nammbona mundu jokapi kwa luga ingenii koni bundumbali Sapanga. Ndi kuba ngasejujetakeka kwaka Sapanga au mpija. Petili japwaa, 47 "Bandu haba bunzopiki Loho jika 29 Henu, henngemiki nane nhikiki sanga kujogopa. Sapanga jika Sapanga ngati twabete hetunzopaje. Henu, nundaluki, nnegemi kike?" 30 Kolinelio japwaga, Boo, jubijkapi jojuwesa kwapenga biibatiswa kwa "Masoba gatatu gagapetiki, lisaa ngati lele, la tisa masi?" 48 Henu, jaamua abatiswa kwiliina laka Yesu lyoba mutu, nabi ndenda kuloba mu nyumba. Mala Kilisitu. Nabombi bunndoba jutama nabu kwamasoba pee, mundu jojwabi juweti ingobu yeing'aliki jwajemiki gangi kidogu.

palongi jangu, 31 jpwaga, 'Kolinelio! Kuloba kwaku na nhupi yaku yewapeke aka kapuku ijetakiki na Sapanga. 32 Ntuma mundu ku Yopa jukunkema mundu jumu jobunkema Simoni, liina lengi Petili, jubi kunyumba jaka Simoni jojulenganake ngosi pambipi nunhangga.' 33 Ndieno apalapa naatuma bandu kwaku, naweapa utei sapi kuhika. Henu, twepani tubi pani palongi jaka Sapanga kuojane sokapi sejukutumiki Bambu kutupwagi." 34 Ndieno Petili jatumbulya kupwaga, "Henu manyiki sakaka Sapanga ngasejubagu bando. 35 Mundu jukuhuma ndema jokapi joanzetake Sapanga nukutenda gajiupala Sapanga jutenda kunzopa. 36 Lende ndi lijambu lejulipelika Sapanga kwa bandu buku Izilaeli, koni julandi Lijambu la Amboni lelileta lukwali kupete indela jaka Yesu Kilisitu, Bambu wa bandu boka. 37 Mwanganya mmanyiki lijambu lelapitila ku ndema juku Yudea, kutumbuli ku Galilaya baada ju ubatisu gojwaalandila Yohana bandu. 38 Namwanganya mmanyiki Sapanga heanhagwi Yesu juku Nazaleti kuhenga lihengu laki koni ampeki makili ga Loho jika Sapanga nukumpeke uwesu. Sapanga jwabi pamu najombi jwajenda koni na kola jwakatenda majambu ga sapi na kwaalamisa bandu bababi lyatukali ijobi. 39 Twepani ndi twetwabona majambu goka ga jutendiki munndema ja Ayaudi nuku Yelusalemu. Bunkoma sukumbambali mu nsalaba, 40 lakinia Sapanga anyoa lisoba latatu, nuku nhwesesa jubonikana kwa bandu,

11 Atumi baka Yesu na bandu bangi ba bunhobale Sapanga buku Yudea bajogwa kupwaga bandu banga ayaudi babi bilijetaki lilobi laka Sapanga. 2 Henu, Petili pajabuwa kuhuma ku Yelusalemu, banafunzi biki Yaudi baapala bandu banga ayaudi asekula jandu, batenda kunndosa koni baka pwaga, 3 "Weapa gupiti mu nyumba ya bandu banga kuseku jandu hadi gukuliki nabu posu pamu!" 4 Ndi Petili jatumbulya kulandi mbolimboli majambu gagapitii kola tumbuka puutumbuli. 5 "Lisoba limu panabi ndenda kuloba ku musi guku Yopa, nabi ngati ndei kuinduka ndi nabona hindu kuhuma kwaka Sapanga, nabona sindu ngati shuka ngolongu bikijihulua kuhuma kunani koni bijikamwi kona yoka nsesi, nukubeka pulutengu jangu. 6 Nalingalia nkati sapambipi nabona inyama yeibi na magolu nnsesi, inyama yu mukioli niinyama yeikwaba pai ni ijni. 7 Apalapa nijijogwana sauti jakambwagila, 'Petili jumuka, usinza, ukulaje.' 8 Lakini nepani napwaga, 'Ngaela, Bambo, ndaba sindu sokapi kipija au seakaniki kula ngasekiwahiki kujingi mu ndomu jango.' 9 Sauti jela jajowanika kabee kuhuma kunani, 'Waikema sindu sokapi kipija sejikhengiki Sapanga kuba kisapi.' 10 Lijambu heli lahengiki mala patatu, na mwisu we hindu yela yoka yakelabwika kunani kabee. 11 Apalapa, bandu atatu bababi baatumiki kuhuma ku Kaisalia bahika ku nyumba jenabia nakatama. 12 Loho jika Sapanga

jambwagila nyenda nabu bila kujogopa. Bandu sita haba balongana nanepani kabee kujenda ku Kaisalia na kola twajingala kunyumba jaka Kolinelio. 13 Jombi jutulandi hejwabi ambweni mtumi jukunani jujemiki kunyumba jaki nukumpwagi. 'Ntuma mundu ku Yopa jukunkema mundu jumu jobunkema Simoni, liina lengi Petili. 14 Jombi jakupwagila malobi ga gagujangatya kugombolewa.' 15 Naenatumbulya kulonge pee, Loho jaka Sapanga jaahulukya ngati hejutuhulukya twepani. 16 Ndi nakombuka malobi gajwapwaga Bambu, 'Yohana jabatisa kwa masi, ila mwanganya mwibatiswa kwa Loho jaka Sapanga.' 17 Henu, ana Sapanga jwaapeki kabee bandu buku huma ku ndema jengi nhupi ajelaje jejutupekyu na twepani patunhobalya Bambu Yesu Kilisitu, boo, nena na nyane mbaka nenga kumpenga Sapanga?" 18 Pabajogwana gala, batulia nukundumbali Sapanga koni bakapwaga, "Sapanga jwaapeki bandu banga Ayaudi napwasi juku lekakewa mahakau ili apata womi!" 19 Ndaba jamang'aliku gagapitila pabunkoma Sitivini, abole batenda kupalaganyika. Bangi bajenda mbaka ku Foinike, ku Kupulo nuku Antiokia koni bakalandila lijambu la sapi kwaka Ayaudi pena. 20 Lakini Ayaudi bangi babahuma ku Kupulo nuku Kilene, bajenda ku Antiokia nukulandi Lijambu la Amboni laka Bambu Yesu lela, kwa bandu buku ndema jengi. 21 Makili gaka Bambu gabii pamu nabombi bandu bingi bahobali nukunng'anambuki Bambu. 22 Lijambu heli lajogwanika mbaka kwa bandu ba bunhobale Sapanga buku Yelusalemu. Ndi buntuma Balunaba kujenda ku Antiokia. 23 Pajwahika kola nukubona Sapanga hejapengali bandu, jwatoguli na kwaaloba aendalia kujongana na Bambu kwa mioju jabu joka. 24 Balunaba jwabi mundu jojutweli Loho jaka Sapanga na jojunhobale Sapanga. Nabandu bingi bajonzkika kwaka Bambu. 25 Ndieno, Balunaba jwajenda ku Taliso kumpwata Sauli. 26 Paampata, anndeta ku Antiokia. Boti abeli batama kola nabandu baka Sapanga kwa saka soka koni abola likundi likolongu la bandu. Ku Antiokia kola ndi kobatumbulya kwakema banafunzi baka Yesu, akilisitu. 27 Kipindi aselasela, Alota baka Sapanga bangi bahika ku Antiokia kuhuma ku Yelusalemu. 28 Henu, jumu katijabu jobunkema Agabo jwajema, nukupete makili gaka Loho jaka Sapanga jalotila kwibia niinzala ngolongu mu ndema joti. Inzala heji japiti Kilaudio pa jabii bambu nkolongu. 29 Banafunzi bala baamua kila jumu kulengana nuuwesu waki jupelika sokapi ili kwaajangati bandu bababi atama ku Yudea bala. 30 Henu, Batenda ahelahe nakaapeke Balunaba na Sauli

nsangu gola buhupelika beni kwaka aseja babandu ba bunhobale Sapanga.

12 Sabi kipindi ngati aselase, nkolongu Helodi jatumbuliya kwang'alisa bandu bangi ba bunhobale Kilisitu. 2 Ankoma Yakobu, nndongu waka Yohana nu upanga. 3 Hejwabona lihengu laki heli Ayaudi batei kutogule, jatenda kuendale, ankamula Petili. Lijambu heli lahengika lisoba la tipati jukula mabumunda ganga kujege amila. 4 Pabunkamula pee Petili, bumpelika kukipungu, bumbeka pai ju ulonda wiikundi nsesi, yeibii na alonda nsesinsesi. Helodi jwapala kundeta pa bandu baada ji lisoba likolongu la kula mabumunda ganga kubeka amila. 5 Henu, Petili pajabi muligelesa, bandu ba bunhobale Kilisitu babii bunndobe ngamaa kwaka Sapanga. 6 Ikilu, kabula jilisoba lelabi Helodi andeta Petili palongi ja bandu, Petili jwabi jugoni pikilanda ja alonda abeli. Babi ankongiki minyolu mibeli na alonda babi alonda bupu ndyangu nkolongu uli ligolesa. 7 Apalapa, ntumi jukunani kwaka Sapanga jwajema pambipi najombi na unang'etu wang'ala sumba siligelesa. Ntumi we hoju angusa piimbau nukunzumu, "Jumuka nyata!" Apalapa minyolu jela jebunkongiki maboku jatenda kusekuka nukuabuka pai. 8 Ntumi jukunani waka Sapanga jola ampwagila, "Likonga nkanda waku, guwata ilatu yaku." Najombi jwatenda helahela. Ndieno Ntumi jola jwawaga, "Wata likoti laku, gunyengalya." 9 Petili anzengalya kujenda kunza lakini ngase jwamanyiki ana gajutei Ntumi jukunani haga gasakaka, jwawasalya julota ndotu. 10 Baapeta kikundi sa kwanza sa alonda na kikundi sa pili, nukuiki pundyangu wa somasoma gukujingali kumusi. Ndyangu gola waoguka pee weni, nabombi bipita kunza. Babi ajenda mwiindela na apalapa Ntumi jola andeka Petili kajika jaki. 11 Pala ndi Petili pajamanya gagapitii jpwaga, "Henu manyiki sakaka Bambu antumiki Ntumi waki jukunani junhokula mmaboku gaka Helodi nukumoha mmajambu gilya goka gabapala kunhenge Ayaudi." 12 Pajamanya hela jwajenda kunyumba jaka Malia amabu baka Yohana jobunkema Maluko. Homu bandu bingi babi pamu atenda kunndoba Sapanga. 13 Petili jwahotima pundangu wakunza na ntumisi jumu mmbomba jobunkema Loda, jwajenda punndyangu kujeteka. 14 Mmbomba jola pajujimanya Sauti jaka Petili jwatoguli ngamaa, jwabutuka bila kuogo nnyangu na kwaapwagi ajaki, Petili jujemiki kunza. 15 Bumpwagila mmbomba jola, "Gubi lee na mangongo!" Lakini jombi jahingamakiya kwabii sakaka, nabombi bumpwagila, "Jonioju Ntumi waki jukunani waka Sapanga." 16 Kipindi sehesi Petili

jwabi juendale kuhotima. Ebahogula nndyangu, jabi nkosi waka Seligio Pauli, nkolongu wa kilwa sela, hebumbona, batenda kusangaa. **17** Petili jwakinyulya jojwabii mundu jwana malangu ngamaa. Seligio Pauli kwa maboku gaki kwaalangi atama kinunu, ndi jaakema Balunaba na Sauli ili jujogwana llobi laka jaalandila Bambu heamboa muligelesa. Kabee Sapanga. **8** Lakini nhabi jola, jobunkema kukigiliki jaapwagila bumpwagila lijambu leheli na Yakobu na Elima, jalenga kwaapenga Balunaba na Sauli ili bandu bangi ba bunhobale Kilisitu bala, najombi nkolongu jwa kilwa jola jwing'anambuka nukutumbuli jwaboka nukujenda kongi. **18** Pakwakusa, alonda kunhobale Kilisitu. **9** Henu, Sauli jobunkema liina bala bahangajiki ngamaa koni alaluana gagumpiti lengi Pauli, koni jutweli Loho jaka Sapanga, antupila Petili. **19** Helodi jwaamulisa buntaputa, lakini ngase mihi nduuu nhabi jola, **10** japwaga, "Wamwana waka bumpatike. Ndienu jwalalukya alonda bala nuku pia llobi weapa, weapa wumbaja wa kila sindu sa asapi, amuli akomika. Ndienu, Helodi jaboka ku Yudea kola, ngale ukotoka hata mala jimu kung'anambu ndela nukujenda ku Kaisalia nukutama kola. **20** Helodi yaka Bambu yeinyokiki kuba yisol! **11** Enu, kuboku jwaayomi ngamaa bandu buku Tilo nuku Sidoni. kwaka Bambu kwibia panani jaku. Wibia wanga linga Ndi bandu bamisi mibeli heji bajetanganhya pamu ngaguwesi kabee kugubona unang'anu wa lyoba kwa kujenda kuketangana naku. Nabombi batumbulya muda." Apalapa kila sindu jukibona ngati likongobu na kumpata Bulasito jubia upandi wabu, ndaba Bulasito Iwii, jatumbulia kupapaa koni na koni kuntaputa mundu jwabii mundu nkolongu jojijemale nyumba jika jukunkamu kuboku ili anndongua. **12** Nkolongu jwa bambu nkolongu. Ndienu bunzendila Helodi bundoba kilwa jola pajwabona gala, ann'ng'anambukiya Sapanga ajongana sulukwali, ndaba ndema jabu jabia jipata nakuba mpwasi, jasangi ngamaa mabole gaka Bambu posu kuhuma ndema jika bambu nkolongu. **21** Lisoba gajajowini. **13** Pauli naajaki bakwela sitima kuhuma limu lebilihagwi, Helodi jwabi juweti ingobu yaki yu ku Papo bahika ku Peliga musi huku Pamfilia, lakini ubambu nukutama pikiteu su ubambu, jwaalandi Yohana jaaleka, nuku kelabuka ku Yelusalemu. **14** malobi gaki bandu. **22** Bandu bala bapega keleli Lakini bombi baendalia kujenda kuhuma ku Peliga nukupwaga, "Jenze sauti jika sapanga, nga jika mbaki kumusi uku Antioikia juku Pisidia. Lisoba lu mundo." **23** Apalapala Ntumi jukunani kwaka Sapanga Kupomulela bajingala mu nyumba jukuketangane anhabua Helodi pai ndaba ngaseampenia Sapanga Ayaudi, nukutama. **15** Pabajomula kusoma kitabu ndumbali yela. Yunkula imbeku nakuwa. **24** Lakini sa malagalaki na maandiku ga alota, aka kilongosi Lilobi laka Sapanga laendalya kuene na bingi batenda ba nyumba jukuketangane Ayaudi buntuma mundu kulijopa. **25** Baada jika Sauli na Balunaba kujomo kwabu, nakaapwagi, "Alongu bito ana mmbi nililobi lihengu labu, baboka kabee ku Yelusalemu, bunzukua lokapi lakaapwagi bandu ili biikata tamaa, mpwagaje." Yohana jobunkea Maluko.

13 Kwaka bandu ba bunhobale Kilisitu buku Antioikia kwakabi na bandu bangi bababi alota baka Sapanga na aka abola, nkati jabu jwabi Balunaba, Simoni jobunkema Nzilu, Lukio juku Kilene, Manaeni jojabi jukoli nu nkolongu Helodi, na Sauli. **2** Pabayia buntende Bambu ulumbi koni apungiki kula posu, Loho jika Sapanga japwaga, "Mmekila Balunaba na Sauli pulutengu ndaba jilihengu lenaakemi." **3** Henu, baada juku nndoba Sapanga nuku punga kula posu, baabekila maboku, nakaaleka ayetuana. **4** Henu, Loho jika Sapanga pajaatuma pee Balunaba na Sauli, bajenda ku Selukia, nukuhuma kola bakwela sitima mbaki ku kilwa juku Kupulo. **5** Pabayika ku Musi uku Salami, balandi lilobi laka Sapanga munyumba jukuketangane Ayaudi. Yohana jobunkema Maluko jabi mundu jakaajangati. **6** Bajenda kuhuma upandi gumwa gwa kilwa mbaki ku Papo, upandi gongi, na kola bunketani unhabi jumu Nyahudi jobunkema Bali Yesu jojulikopaki jombi mlota waka Sapanga. **7** Hoju

ku Papo bahika ku Peliga musi huku Pamfilia, lakini bombi baendalia kujenda kuhuma ku Peliga mbaki kumusi uku Antioikia juku Pisidia. Lisoba lu Papo bahika ku Peliga musi huku Pamfilia, lakini bombi baendalia kujenda kuhuma ku Peliga mbaki kumusi uku Antioikia juku Pisidia. Lisoba lu Kupomulela bajingala mu nyumba jukuketangane Ayaudi, nukutama. **15** Pabajomula kusoma kitabu sa malagalaki na maandiku ga alota, aka kilongosi ba nyumba jukuketangane Ayaudi buntuma mundu kwabu, nakaapwagi, "Alongu bito ana mmbi nililobi lokapi lakaapwagi bandu ili biikata tamaa, mpwagaje." **16** Ndienu, Pauli jwatenda kujema nakaponge kuboku, nakaapwagi, "Mwabandu buku Izilaeli na mwaboka mwemundumbali Sapanga, nnzowania. **17** Sapanga wa bandu haba buku Izilaeli baagula aka hoku bitu, nakaajangati abia bingi ngamaa pababi ku Misili. Sapanga jaaboa kola kwa makili gaki makolongu. **18** Sapanga jaainakali yaka alubaini pababi kulukoba. **19** Najombi baada jakaakoma bandu ba makabila saba ga ndema juku Kaanani nakaapeke bandu babu ili ndema heji jibia jabu. **20** Yapeta yaka miya nne na hamusine. "Ndienu jaapekia bandu bukutemu baalongua mbaki kipindi saka Samwelii Mlota waka Sapanga. **21** Ndienu bandu baloba apata bambo nkolongu, ndi Sapanga jaapekia Sauli, mwana waka Kishi julikabila laka Benyamini, jojwabi bambo nkolongu kwa yaka makomi nsesi. **22** Baada jukummboa Sauli ubambu ukolongu, jwaapekia Daudi kuba bambu nkolongu wabu. Sapanga anndongalia koni jupwaga, 'Nummbweni Daudi mwana waka Yeso, jojulengani mwwoj wangu jojwihenga kila senipala.' **23** Kuhuma mukilongu saki mundu hoju, Sapanga,

ngati hejutulagila, jwaapelakia bandu buku Izilaeli ahika kabee Lisoba lu Kupomulela lengi lelahika, ili nkombosi, ndi Yesu. 24 Kabula jukuhika kwaka Yesu, alongila nunkani majambuge haga. 43 Pabajomula Yohana anndonguli koni jaalandi bandu boti buku kulongalane, Ayaudi bingi pamu na bandu bandema Izilaeli ajetakia mahakau nukugaleka nukubatiswa." yengi bababi bijijetaki ndela jukunhobale Sapanga 25 "Yohana pajabi jujomule malobi gaki jwaapwagila ja Ayaudi nabombi bumpwata Pauli na Balunaba. bandu, 'Nhwasali nepani nanyane? Nepani nga Nabombi balongii nabu, nakaa pwagi aendalia jomundendalela. Nnzoani, j ojuhika munyuma jangu kutama sukutegeme wamboni waka Sapanga. 44 nepani hata nepani ngase ndakiwa kubopo ngoji yi ilatu Lisoba lu Kupomulela helahika, kalibu kila mundu yaki.' 26 'Mwalongu bangu, mwabandu bulukolu lwaka pamusi pala jahika kujogwane lilobi laka Bambu. Ibulahimu, na mwabangi mwaboha mwemundumbali 45 Ayaudi pabuubona nsambi wa bandu babona Sapanga! Lijambu lendenu lu ukombosi lihikit ndaba wipu, bapenga kila sejapwaga Pauli nukuntondoo. jitu twepani. 27 Ndaba bandu buku Yelusalemu na 46 Hataela, Pauli na Balunaba baalongila kwamakili akolongu babu ngasebummanya ana jombi nkombosi, ngani bapwaga, "Kwabi lasima lilobi laka Sapanga wala ngasebaeliwi malobi gaka alota baka Sapanga lunhikila mwanganya hoti, henu ndaba muitei kulikana gaasoma kila Lisoba lu Kupomulela. Lakini bugutenda nukulibona mwabe ngasempala womi wamasoba goti, ulota hogu gutimia pabung'alisa Yesu nukunkoma. henu, tutenda kunndeka nakaajende bandu banga 28 Ngase bapatiki ndela jukunkome, bundoba pee Ayaudi." (aiōnios g166) 47 Ndaba bambu jutulagalakia Pilatu jwaalekila bunkoma. 29 Pabajomula kutenda ana: "Nukubei weapa ubia unang'anu kwabandu ba goka gagumpwaga mu maandiku gikitabu, bunhulua ndema yengi, ili waaletila bandu ukombosi pandema punsalaba nukunhyelale pilitenge. 30 Lakini Sapanga poti." 48 Bandu banga Ayaudi pabajoana haga anhyoa kuhuma kubandu baawi. 31 Najombi masoba batenda kutogule, bilimbiala lilobi laka Sapanga, na gingga, jaapitila bajwabii nabu tumbuka ku Galilaya mbaka ku Yelusalemu. Haba ndi sajenu baalongalee na boka bababi ahaguliwi kuujopa womi wa masoba majambu gaki kwa bandu buku Izilaeli. 32 Natwepani gok, babia henu ba bunhobale Kilisitu. (aiōnios tuhikiki pambani kunndete Lijambu la Amboni, lijambu g166) 49 Lilobi laka Sapanga laheni kila pandu pa lejaalagila Sapanga aka hoku bitu kwaatende, 33 juhamwi kututende twepani twaka kibeleku sabu paanhyoa Yesu kuhuma kwa bandu baawi. Ngati na ndema pala. 50 Ayaudi baamua kwakwelake aka healembiki mu kitabu sa zabuli japi, "Weapa wa Mwanawango, nepani lelenu ndei kukubeleka." 34 Kabee Sapanga heanhyoa kuhuma kwa bandu baawi ili jwiibole mulitenge, jwapwaga ana, "Naakupeka hindu ya sapi na yassakaka yenundagila Daudi." 35 Na mu maandiku gangi ga Zabuli jwapwaga, "Ngaunndekei waa Sapi waku jola jubola." 36 "Ndaba, Daudi mweni pajajomula lihengu laki leampekia Sapanga mumasoba gaki na kabee jwawi nukuntaga pambipi na aseja ajaki na nhyea jaki jabohile. 37 Lakini Sapanga anhyoa kuhuma kwa bandu baawi na ngasejwabohile. 38 Henu, mmanya mwaalonguba, kupete ndela jika mundu hoju lijambu lukulekakewa mahakahu bililandi kwinu kupete indela jika Yesu, 39 na kila mundu joanhobale Yesu julekakewa mahakau gaki goka, lijambu ale ngalaka wesikini kupete malagalaki gaka Musa. 40 Nala nzepa, ili gampata gagabi apwagiki alota baka Sapanga: 41 'Nzogwana mwanganya mwendongama bandu bangi, Nsangia nunhobia kola! Ndaba niihenga lihengu mumasoba ginu, lihengu lelule nga mulihobale hata na mundu jumpwagi.'" 42 Pauli na Balunaba pababia apita mu Nyumba jukuketangane Ayaudi, bandu bala baakokiki

14 Ku Ikonia majambu gabi ngati hegabi ku Antioquia, Pauli na Balunaba bapti mu nyumba jukuketangane Ayaudi ngati eayobali. Balongi kuuwesu nkolongu hata Ayaudi bi bingi na Agilik bunzetaki Sapanga. 2 Ayaudi bangi ba bakana kuba apwasi baakwelakia nukujege mawasu galia mumiyo ja bandu banga Ayaudi ili baapenga bandu ba ndema yengi. 3 Pauli na Balunaba baendalia kutama kola muda gwini. Balongila kwamakili lilobi laka Bambu jojalangia malobi ga waamboni waka Sapanga gaki wabii wasakaka pajawesisa kutenda ndondukela na nginyuli. 4 Bandu bamusi gola batenda kubaganika, bangi baajetakia Ayaudi nabangi bababi upandi waka atumi baka Yesu. 5 Mwisu je, bandu banga Ayaudi na Ayaudi bangi bajongana na akkilongosi babu, baahamua kwaatende liya atumi bala nakaapega na malibu. 6 Atumi baka Yesu

pabamanya hela, batilila ku Lusitila nuku Delube, Kilisitu kwaalongo banafunzi, kabee kupete kuloba misi juku Lukaonia, na pandu yengi yapambipi, 7 nukupunga kula posu, baabeka palongi jaka Sapanga baendalia kulandi Lijambu la Amboni laka Sapanga. jobabia bunhobale. 24 Baada jukupete ndema ja 8 Jwabi mundu jumu ku Lusitila jojabo kilema toka Pisidia, bahika ku Pamfilia. 25 Pabajomula kulandi kusaliwa, na jwabi ngasejuwahiki kujenda hata lisoba lijambu lela ku Peliga, bajenda ku Atalia. 26 Kuhuma limu. 9 Mundu jola jwabia anzogwane Pauli pajwabia hoku bakweliki sitima babuja ku Antioquia. Kola batenda jutenda kulandi. Pauli andingalia ngama, na pajabona kwalobe waamboni waka Sapanga ndaba jilihengu juhobale ngamaa tosa kulama, 10 jwpwaga kwa lebabi baapeki nahenu babia bilijomwi. 27 Pabayihika ku Antioquia batenda kikau sa bandu babumpwata Kilisitu bakola, baapwagila Sapanga hejutei pamu na kujenda. 11 Nsambi wa bandu pawabona sejwatei bombi, na namuna hejuogwi indela kwa bandu banga Pauli, batumbuliya kujamali kwa luga ji ki lukaonia, Ayaudi jukuhobale. 28 Batama pamu ku Antioquia na "Aka sapanga atuhuluki kwitu abonikana ngati bandu!" banafunzi bala kwa muda gwngipipi.

12 Balunaba bunkema Zeu, na Pauli ndaba ndi jojulongila bunkema, Helume. 13 Nu nngolu jwa Nyumba jaka Sapanga juku Zeu jejabii kunza ja musi gola, jaleta ng'ombi nilitaji la mauha mbaki pundyangu, jombi pamu nu nsambi wa bandu gola bapala kuboa matambiku gabu kwaka atumi. 14 Balunaba pamu na Pauli, pabamanya lijambu leheli bajendula ingobu yabu nukutili kunsambi wa bandu gola koni apwaga kwa sauti ngolongu: 15 "Alongu bito, ndaba jaki ntenda ela? Natwepani twa bandu ngati mwanganya. Tubi pambani kunndandi mwanganya Lijambu la Amboni laka Sapanga, ili muileka imong'umong'u yanga na mana hei, munng'anambukia Sapanga jojubi mwomi, Sapanga jojubombiki kunani na ndema, nhanga na yoka yeibi nkati ja hindu hei. 16 Pamwandi Sapanga jwaaleka kila bandu atenda seakipala. 17 Hata hela, Sapanga ngasejwakotwiki kulilangi kwitu sukututende majambu gaamboni. Junndete iyula kuhuma kunani, junpeke hilebi muda gogupalika, jumpeke posu nukuitenda miojuji jitogulia." 18 Pamu nukupwaga hela ngase labi lihengu lisoku kwakanaki bandu bala biiboa matambiku gabu kwaapeke bombe. 19 Ndienu bahika Ayaudi bangi kuhuma ku Antioquia nuku Ikonia, nakaapwagi bandu ajongana na bombi, nukunndapu Pauli nukuntutuanu mbaki kunza ja musi koni bawasaliya bungomiki. 20 Lakini banafunzi pabaketangana pamu nukunnyongolota, jwatemala kujumuka, nukuba jumuka. Kilabu jaki, jombi pamu na Balunaba bajenda ku Delube. 21 Pauli na Balunaba pabajomula kulandi bandu Lijambu la Amboni laka Sapanga ku Delube nukupata banafunzi bingi, batumbuliya sapwali kujenda ku Antioquia kupete ku Lusitila kuhika ku Ikonia. 22 Baahingamakia banafunzi ba misi jela nakaapeke makili atama sapi koni ahendale kunhobale Sapanga. Baapwagila, "Twepani twaboka tupalika kupete mumang'aliku gingi kabula jukujingi mu Ukolongu waka Sapanga." 23 Hagula aseja kila pandu paabi bandu ba bunhobale

hoku bakweliki sitima babuja ku Antioquia. Kola batenda jandu ngati hejutulagalakia Musa, nganhwesi kukombulewa." 2 Pauli na Balunaba ngase bajetaki mabole gabu ndi kwapitila kujobane nukulalukani na bandu bala, ndi baamua Pauli na Balunaba na bandu bangi kati jabu ajenda ku Yelusalemu ili kulislongale lijambu heli naka atumi baka Yesu bangi pamu na Aseja. 3 Ndienu bandu baanhobale Kilisitu batenda kwaatabuka, pabapetila ku Foinike nuku Samalia baalandila bandu amanya bandu banga Ayaudi bunnug'anambuki Sapanga. Bandu bala hebajogwa batoguli ngamaa. 4 Pabayihika ku Yelusalemu bandu ba bunhobale Sapanga, atumi baka Yesu naka aseja batenda kwaajopa nabombi baalandila goka gajwatenda Sapanga pamu nabombi. 5 Ila pe bandu bangi ba bunhobale Kilisitu bikikundi saka Afalisayu bajema nukupwaga, "Kupalika bandu banga kuba Ayaudi asekula jandu nakaabola namuna jukupwata Malagalaki gaka Musa." 6 Henu, atumi baka Yesu na aseja batenda kikau kikolongu ili amanya suktenda. 7 Balongila muda nddasu, Petili jaamua kujema nukupwaga, "Mwalongubangu, mwabe mmanyia toka masoba gukutumbuli Sapanga jwanhangula nepani nkati jitu nandila Lijambu la Amboni kwaka bandu bandema yengi, ili ajowana nukuhobale. 8 Najombi Sapanga jojumanya mioju jitu, jwalangi jwaapai sakaapeke nabombi Loho jaka Sapanga ngati hejutupeki twepani. 9 Sapanga ngasejutubagwi kati jitu na bombi, jaalekakia mahakau gabu ndaba batenda kusapisa mioju jabu kukuhobale kwabu. 10 Henu, ndaba jaki kunndenga Sapanga sakaatweka bandu haba nsigu goguwe hata aka hoku bitu wala twabe ngasetawesiki kutoto. 11 Kwiikuba hela, ila tuhobale, ana twepani tubii ngati bombi, twigombuliwa kupete waamboni waka Bambu Yesu." 12 Bandu

boka batama nuu, baamua kwajoane Balunaba na kikau saka bandu babuhobale Kilisitu, nakaapeke Pauli hebalandila ndonduke na nginyuli yejwatenda balua jela. **31** Pabasoma balua jela, malobi gaki Sapanga kupete maboku gabu kwa bandu banga gaatenda agangamala mwoju, batoguli ngamaa. Ayaudi. **13** Pabajomula kulonge, Yakobu jpwaga, **32** Yuda na Sila, bababi kabee alota, balongila na "Mwaalongsu bangu, nyowannya nepani! **14** Simoni bandu ba bunhobali Kilisitu bala kwa malobi gingi julandi namuna Sapanga mumasoba gumunyuma tulisa mwoju na kwaasenga. **33** Baada jukutama hejwaatendila bandu bandema yengi, jaagula bandu kola kwa muda, bandu ba bunhobali Kilisitu buku bangi akuba bandu baki. **15** Lijambu heli lilengana na Antiochia baatabuka koni baalobe lukwali, ndi babuja malobi gaka alota baka Sapanga, ngati Maandiku kwa babatumiki. **34** Sila jaamua kuigali. **35** Pauli na gaka Sapanga hegawaga." **16** "Hegijomuka majambu Balunaba baigalia ku Antiochia kwa muda, baabola haga nihika kabee, nukusenga kabee nyumba bandu nukulandi Lilobi laka Bambu, pamu na bandu jaka Daudi jejabwika, niilenganakia mang'oba gaki bangi bingi. **36** Pagapeta masoba kidogu, Pauli nukusenga kabee, **17** ili bandu baagili boti bumpala ampwgila Balunaba, "Tubuja twakaalinga bandu Bambu, na bandu bandema yoti banaakemiki abia bala kila musi kotwaalandila lilobi laka Bambo, bangu, bampala Bambu. **18** Ndi hejupwaga Sapanga, tukililonila twabe eandalela." **37** Balunaba japala jojwatenda lijambu heli limanyikana toka mwandi." bunzukua na Yohana jobunkema kabee Maluko. **38** (*aion 165*) **19** Yakobo jaendaliya kupwaaga, "Henu, Lakini Pauli ngase jabona sapi kujenda na Maluko, senhamwi ne senze, tukoto kwaasumbuu bandu jojaaleka ku Pamilia nukukana kuhenga lihengu bandema jengi babung'anambuki Sapanga, **20** ila pamu nabu. **39** Ndieno, wapitali ubisi nklongu, ngase Pee twaaembila balua kwaapwagi biikula poso jejibii bajetangini, baamua kulekana. Balunaba anzukua mbija jeatambiki mahoka, akotuka usalati, biikula Maluko, bakwela sitima bajenda ku Kupulo. **40** kinyama sebikinyongiki, kabee bikula mwai. **21** Ndaba Najombi Pauli anhagula Sila, baada ja bandu ba pala masoba ginci malobi gaka Musa gabi galandika kila kundobe uamboni waka Sapanga, batenda kuboka. musi nukugasoma mu nyumba jukuketangane Ayaudi **41** Hebabia atenda kujenda bapetila ku Silia nuku yoka kila Lisoba lu Kupomulea." **22** Atumi baka Kilikia, koni jaasenga bandu ba bunhobale Kilisitu Yesu, aseja na bandu boka ba bunhobale Sapanga kupete malobi gaki.

16 Pauli jahika ku Delube nuku Lusitila, kojabi jutama mbolee jumu jobunkema Timoti. Anyongoo baki bababi kabee jabii mundu joanhobale Kilisitu, babi Ayaudi, na atati baki babi Agiliki. **2** Timoti jabi wa mboni kwa bandu kati ja bandu buku Lusitila nuku Ikonia. **3** Pauli ampala Timoti julongana najombi mu sapwali jaki, ndi enu ansekula jandu. Jatenda hela ndaba Ayaudi boti bababia atama pala bamanyiki atati baka Timoti babi Agiliki. **4** Bababia apeta pa misi jela baapekia bandu malagalaki ga balagalakia atumi baka Yesu na aseja ku Yelusalemu, baapwgila bagakumulakia. **5** Henu, bandu bala baendaliya kukola mu kuhobale kwabu, na banafunzi bajonzukika kila lisoba. **6** Bapeti ku Fulugia nuku Galatia ndaba Loho jaka Sapanga ngase jaapwagi kulandi Lijambu la Amboni ku ndema juku Asia. **7** Pabayika pambipi nu nkao uku Musia, balengiki kujingi ku musi uku Bitunia, lakini Loho jaka Yesu ngasejaa jetakile. **8** Henu, bapetila ku nkao guku Musia, nuku jenda bila kugoboka mbaki ku Tiloa. **9** Ikiu jela, Pauli jatenda kuyekuliwa, ambona mundu jumu juku Makedonia jujemiki pala nuku nndoba, "Lombuka, uhika ku Makedonia ukutujangatiae." **10** Pauli pajajomula pe kubona uyekuli gola, tuliandia

kujenda ku Makedonia bila kukabaki, koni tumanyiki nzembe mihambu juku nndumbali, na bandu bangi Sapanga jutukemiki twaalandila Lijambu la Amboni bingi ba baajigali mola batenda kwaajongwane. **26** bandu baakola. **11** Ndi twajenda muli jojoma kuhuma Apalapa sapitila kililima sesanyanya nsingi wa ku Tiloa mbaka ku Samotilake, ni kilabu jaki twahika nyumba jiligelesa. Apalapa milyangu yoti yatenda ku Neapoli. **12** Kuhuma kola twahika mbaka kunkoa kuhogoka ni minyolu yebaakongi bandu bala gatenda uku Pilipi, musi nkolongu uku ndema uku Makedonia kubopoka. **27** Nkolongu juligelesa jatenda kujumuka pandu pababi mu ukolongu huku Loma. Twatemi pa nukubona milyangu giligelesa ihogwiki, jwasaliya musi gola masoba kidogu. **13** Lisoba lu Kupomulela bandu bala atilike, ndi jahopula upanga waki nuku twapiti kunza ja musi, twapiti pulutengu Iwa losi pala kulikoma. **28** Lakini Pauli jajamaliya, "Walikoma pandu patwaholali tuwesa kupata pandu pukundoba ndaba twepani twaboa tubi pambane." **29** Pajabiya Sapanga. Twatama pala nukulonge na aka mbomba ankemiki mundu juletaa taa, nndonda juligelesa bababi ajongini pala. **14** Kati ja aka mbomba bala jola jatili nkati, nukulileke palongi jamagolu gaka bababia atenda kutujoane jabi mmbomba jumu Pauli na Sila koni jaka bagaja sulu jogopu. **30** joanzogopa Sapanga jobunkema Lidia mwenei juku Jaalongua kunza na kwaalaluki, "Mwaakolongu, Tuatila, jojabi julombesa ingobu ya zambalau ya bei ndenda boo ili nhwesa kukombulewa?" **31** Bombi ngolongu. Sapanga jaogula moju waki ili juwesa bunzibwa, "Unhobalia Bambu Yesu nanagu witenda kupwata malobi gajabia julonge Pauli. **15** Ndi jombi kugombolewa pamu na alongu baku boti." **32** Ndienu na bandu buku nyumba jaki batenda kubatiswa. bundandila Lilobi laka Bambu jombi pamu na alongu Najombi jutuloba jakapwaga, "Ana sakaka mmbona baki boti. **33** Apalapa ikilu jela nkolongu jiligelesa ne nunzetaki Bambu, nhika ku nyumba jangu mwaka jola jaajukua na kwaagolo ilonda yabu, ndi jombi tama" Jutupembalakiya tujenda, twajenda pamu na alongu baki batenda kubatiswa apalapala. **34** naku. **16** Lisoba limu, patwabia tujenda pandu puku Ndienu jaajukua Pauli na Sila mbaka ku nyumba nndoba Sapanga, mmbomba jumu jojabi nikilombu jaki, jaapekia posu akula. Batoguli ngamaa pamu na sukulondo jaketangini natwepani. Mbomba hoju jabia alongu baki ndaba babia henu bunhobale Sapanga. jaapeke akolongu baki lupija lwingi kupete kulondola **35** Kilabu jaki pulukela, bandu bukutemu baatuma kwaki. **17** Henu, mmbomba jola ampwata Pauli atumisi babu kwaka nkolongu uligelesa jola kumpwagi, na twepani koni jupega keleli nukupwaga, "Bandu "Mwabopuliya bandu bala." **36** Ndonda jola awpagila haba atumisi baka Sapanga Nkolongu. Bunndandi Pauli, "Bandu bukutemu buntumiki mundu kupwaga mwanganya ndela ju ukombosi." **18** Jabia jutenda hela tunhogulaije. Henu nhwesa kujenda bila kujogopa." **37** masoba gingi hata lisoba limu Pauli jatenda kusukia, Lakini Pauli anzibwa, "Gupwaga oti boo?" Butulapula ang'anambukia mmbomba jola nuku kipwagi kilombu iboku pa bandu bila likosa ingawa twepani twa bandu se selu, "Nukuamulisa kupete liina laka Yesu Kilisitu, buku Loma. Kabee butujegi nkati henu apala butupia umpsita mwenioju!" Mala pee kilombu se selu satenda bila bandu kumanya! Nga kuweskana! Waleka beni kumpita. **19** Henu aka akolongu bababia apata lupija ahika pamba kutupia." **38** Atumisi bala bakelabuka na lwingi kupete mmbomba jola pababona kuhobale kaapwagi bandu baatemu bala, na bombi pa bajoana kupata lupija kwabu kupete mmbomba jola kujomwiki, Pauli na Sila babia bandu buku Loma, batenda baakamula Pauli na Sila, naka atutuana mbaka kuguliu kujogopa. **39** Henu, bajenda kupwaga mpepakoku na palongi jaka kilongosi ba musi. **20** Baataktika kwaka kwaapwaagi aboka mmusi we gola. **40** Pauli na Sila bandu baatemu bapwaga, "Ayaudi haba aleta puju pa musi wito. **21** Butubola tuhenga majambo gaguge twa bandu buku Loma ngase tupalika kujetake wala kugapwata." **22** Nsambi wa bandu wajenda kujongana nabu kwalapu Pauli na Sila. Ndienu, bandu baatemu bala baahula ingobu yabu kwa makili, nuku kulagalaki baalapula iboku Pauli na Sila. **23** Pabajomula kwaalapu ngamaa baajegala nkati jiligelesa, na baalagalakia nkolongu jwa alonda biligelesa baalonda ili bitila. **24** Henu ndaba jililagalaki lela, nndonda jola jaabeka mu sumba sunkati ngani siligelesa nuku gakonga magolu gabu mu mpengu. **25** Pambipi na pamahiku, Pauli na Sila babia buku nndoba Sapanga nuku

17 Pauli na Sila baendalia na sapwali jabu, bapetila ku Amfipoli nuku Apolonia, ndi bahika ku Tesaloniki kokwabi na nyumba jukuketangane Ayaudi. **2** Pauli jajongana nabu ngati ebayobali, jatumia Maandiku ga Sapi kubolana nabu muda wa juma itatu kila Lisoba lu Kupomulela munyumba jukuketangane Ayaudi. **3** Jaalandila nuku langi kwabi lasima Kilisitu kung'alika nuku yoka kuhuma

kwa bandu baawi. Jaapwagila, "Yesu jonundandi nukupwaga, "Tupala tumanya lijambu linyahi lewabii nepani kwinu, ndi Kilisitu Nkombosi." 4 Ayaudi bangi gutenda kulandi. 20 Hindu yengi yetukujogwini kwa bunzetaki nukujongana na Pauli na sila. Nagombi makutu gitu ibonikana hikigeni kwitu. Tupala kumanya nsambi nkolongu wa Agiliki bababia bunhobale mabolee manyai haga mana jaki kike." 21 Bandu buku Sapanga pamu naka mbomba bingi bini isima, Ateni na bandu bangi ageni bababia kola babia atumi batenda kunzetake Sapanga. 5 Lakini Ayaudi babona muda wabu woka kupwagani nukujogwane mabolee wipu, baamua kujuku bandu baliya kuhuma kuguliu, manyai. 22 Henu, Pauli jajema palongi jikikau suku nukutenda nsambi nkolongu wa bandu batenda puju Aleopago, nuku pwaga, "Mwabandu buku Ateni! Mu pa musi poa. Biitukaliya nyumba jaka Yasoni koni majambu goti ganhenga, mona mwanganya mwa ahobale kwaapata Pauli na Sila mu nyumba mola bandu balumbali aka sapanga bingi ngamaa, 23 ili baapelika kwa bandu, 6 lakini ngase baakolile, ndaba henabia mbeta hako na ako koni ninga pandu baamua kunkangana Yasoni pamu na apwasi bangi pii pukulumbali niijibona mesajimu jukupiki litambiku mbaka kwaaka akolongu ba musi, nuku jamali, "Bandu bijiandiki," "kwaka Sapanga janga kumanyikana." bamba ahengiki puju kila pandu henu ahikiki pa musi Henu, jo mundumbali sanga kummanyia hoju, ndi pani." 7 Najombi Yasoni jaajopiki ku nyumba jaki. jonundandi nepani kwinu. 24 Sapanga jojubombiki Boti ngase anzetake bambu nkolongu juku Loma, ndema joka na kila sindu sekibi momu, ndi Bambu ati apwaga, "Jubi bambu nkolongu jongi jobunkema jukunani nuku ndema, jombi ngasejutama mu nyumba Yesu." 8 Malobi gala gaajegi kiholu akolongu ba musi jukunndumbalii jeasengiki bandu. 25 Wala jombi nu nsambi wa bandu gola. 9 Baamua Yasoni naajaki ngase buntumaki ndaba jupala sokapi, ndaba jombi abeka poni, na kwaaleka abujaje. 10 Ekwahika pee ndi jojaapeke bandu womi, jaawesesa kupomo na ikilu, apwasi bala bunhingamakiya Pauli na sila ajenda kaapeke kila sindu. 26 Kuhumi kwa mundu jumu ku Beloya. Hebahika pee kola bajenda ku nyumba jaabomba bandu boka bupunndema nakaawesesa jimu juku ketangene Ayaudi. 11 Bandu baakola kutama punndema pani poti. Jaamua nuku panga babi abii tayali kujowane lilobi kupeta bandu buku kabula muda ni mipaka jukutama pundema pani. Tesaloniki. Biljetaki Lilobi laka Sapanga sukutokule 27 "Jatenda hela, ili bandu ba ndema yoti awesa kukolongu, babia aendale kulinga Maandiku ga Sapi kumpwata hata suku papaa ili buhikila. Sakaka kila lisoba, ili kumanya ga bapwaga Pauli na Sila ana Sapanga ngasejubii kutali na kila jumu wito. 28 Ngati gabi ga sakaka. 12 Bandu bingi bunzetaki Sapanga hejapwaga mundu jumu, 'nkati jaki jombi twepani pamu naka mbomba naaka nalomi Agiliki bini isima. tutenda kutama, tutenda kujenda na tubi!' Ngati bandu 13 Lakini Ayaudi buku Tesaloniki pa bajowa pee binu ebajemba mihambu jejipwaga, 'Twepani twabana Pauli julandi lilobi laka Sapanga ku Beloya, bajenda bakl.' 29 Ana twepani twa kibeleku saka Sapanga, kola, batumbuliya kuhenga puju na kugujogopesa henu twiholale Sapanga awesa kunndenganake kwa nsambi wa bandu. 14 Ndienu bandu babunzetaki zahabu, au feza hata lilibu lealenganganaki bandu kwa Sapanga bala bumpelika Pauli nyatanyata ku mbwani, malangu gabu. 30 Sapanga jatenda ngati ngase lakini Sila na Timoti bahigali ku Beloya. 15 Bandu jubona kipindi sela bandu hebabi ang'ang'a. Lakini babuhindakiya Pauli bala bajenda pamu naku mbaka sajenu, jaalagalakiya bandu boti kila pandu ajetakiya ku Atene. Ndienu, babuja na malagalaki kuhuma nukugaleka mahakau." 31 "Ndaba jupangiki lisoba lu kwaka Pauli gagapwaga Sila na Timoti bumpwata kutemu nnndema waki ngati ekupalika, kupete mundu nyata. 16 Pauli pajabia jaalendale Sila na Timoti ku jumu joanhagwi ndaba jilihengu lela. Sapanga jalangi Ateni, moju waki wayomiki ngamaa pajugubona musi lijambu heli la sakaka sukunhyoa mundu hoju kuhuma gola gutweli imong'umong'u. 17 Jalongila na Ayaudi na kwa bandu baawi!" 32 Pabunzoana Pauli jakalongalia bandu bangi babunzetaki Sapanga munyumba juku lijambu luku yoka kwa bandu baawi, bangi baabuha ketangane Ayaudi, na kila lisoba jabia julongalane luheku, lakini bangi bapwaga, "Tupala kujowana na bandu bangi kugulio pamu na kila bandu baahika kabee lijambu legupwagiki le heli!" 33 Ndienu, Pauli pala. 18 Bandu bangi bababii apwasi baka Epikulio na jaaleka, nuku pita kunza ja pasengu pala. 34 Lakini Sitoiko baabi aboliwi ngamaa balongila naku. Bangi bandu asokopi bajongana naku, nakuba bandu ba bapwaga, "Jwana malobi gingi ajo jupala kupwaga bunhobale Kilisitu. Kati jabu babia Dionisio juku kike?" Ndaba Pauli jabi julandi Lijambu laka Yesu Aleopogo nu mmrbomba jumu jobunkema Damali na nuku yoka kwaki, bangi bapwaga, "Kubonikana julandi bandu bangi kabee. lijambu laka sapanga bange." 19 Ndienu bunzukua Pauli, bumpelika palongi ja sengu juku Aleopago,

18 Ndipala, Pauli jwaboka ku Atene, nukujenda ndaba ja nazili jejabiya jubei. **19** Bahika ku Epesu ku Kolintu. **2** Ku Kolintu kola, anketanya na papuje Pauli jaleka Pisikila na Akula, jajenda Nyaudi jumu jobunkema Akila, mwenei juku Ponto. munyumba jukuketangane Ayaudi, balongalaniya na Akula pamu nunhwatu waki jobunkema Pisikila, Ayaudi. **20** Bundoba atamanabu kukipindi kilas, babi ahikiki kuhuma ku Italia masoba ge gala lakini ngasejapai. **21** Pababiya bakaboka, japwaga, ndaba Kaisali Kilaudio jwabi juamulisi Ayaudi boti "Sapanga najupai nihika kwiru kabee." Jaboka ku aboka ku Loma. Pauli jwapti kwaabona, **3** najombi Epesu kupete sitima. **22** Sitima lajema ku Kaisalia, ndaba jwabii pundi jukulenganake mahema ngati najombi Pauli jajenda ku Yelusalemu kwaalamu bandu bombi, jwatama nabu nukuhenga lihengu pamu ba bunhobale Kilisitu, ndieno jajenda Antioika. **23** nabombi. **4** Kila Lisoba lu Kupomulela Pauli jwalongila Jatemi kola kipingi kisokopi, ndieno jaendaliya na nabu munyumba jukuketangane Ayaudi koni julenga sapwali kukupete kila pandu pa Galatia nuku Fulugia kwaapata Ayaudi na Agiliki. **5** Sila na Timoti pabahika koni jaagangamalisa mwoju bandu ba bunhobale kuhuma ku Makedonia, Pauli jwatumbulia kutumi Kilisitu boka. **24** Myaudi jumu joakema Apolo, mundu muda waki woka kulandi Lilobi laka Sapanga, koni juku Alekisandilia na jahika ku Epesu. Jabi mundu jaalangi Ayaudi Yesu ndi Kilisitu Nkombosi. **6** Ayaudi jojumanya kulonge sapi na jojabii jumanyiki Maandiku bumpeng Pauli nukuntondo, najombi jwaamua ga Sapi. **25** Jabiya bummboliki indela jaka Bambu kukung'unda ingobu yaki, nakaapwagi, "Ana nhobiki najombi mwoju waki wabii na mwotu gukuhenga kwali mwabete, nepani ngasemni nilikosa. Kutumbu majambu gaka Sapanga, jwalongila majambu gaka sajenu naajende bandu banga Ayaudi." **7** Ndieno, Yesu kwa sakaka lakinj jabii jumanyiki pe ubatisu waka jwaboka pala nukujenda kutama ku nyumba jika Yohana. **26** Pisikila na Akula pabunzowana jakalongila mundu jumu joanzetake Sapanga jobunkema Titu bila kujogopa nkati ja nyumba jukuketangane Ayaudi, Yusito, jojuwe nyumba jaki jabii pambipi na nyumba bunzukua kwabu nakabola indela jaka Sapanga jukuketangane Ayaudi jela. **8** Kilisipo, nkolongu wa ngati ekupalika kubiya. **27** Apolo pajaaamua kujenda nyumba jukuketangane Ayaudi jela, pamu naalongu Akaya, alongu bala bungangamalisa moju kukumpeke baki boti buhobaliya Bambu. Akolintu bajogwaniya malandi gala, bahobaliya nukubatiswa. **9** Lisoba limu Pajahika kola, jaangatia ngamaa bandu babahobalia ikiilu, Bambu ampwigila Pauli muuyekuli, "Wijogopa, Kilisitu kupete waamboni waka Sapanga. **28** Ndaba endalya kulandi wala kukotoka, **10** ndaba nepani mipamu naweapa. Ngamundu jojwilenga kuguhumisa ndaba pamusi pani abii bandu bingi baabi upandi waminenga." **11** Henu, Pauli jwatamatakola koni jwaka bola bandu lilobi laka Sapanga muda wa mwaka gumi na miei sita. **12** Lakini kipindi Galio pajabii nkolongu ju ndema guku Akaya, Ayaudi ankupaliya Pauli kwa pamu nukumpeleka kusengu. **13** Bapwaga, "Tuntaki mundu jonzo ndaba jwaakolo bandu kundumbali Sapanga kwa ndela jejipengana na malagalaki gito." **14** Pauli hejapala pee kulitete, Galio jaapwigila Ayaudi, "Nhzoaniya mwa Ayaudi mmbanganya! Ana lijambu lende elakabii jutei lijambu la liyaa ngamaa nakabia nunzowani. **15** Lakini ana kokubisana pe ndaba ja malobi, mahina na Malagalaki gii, nhamua mwabeee. Ne ngase mbala kuba mundu jukutemu magambu haga!" **16** Ndieno, jwaabenga kuhuma pasengu. **17** Nabombi boha bunzonza Sositena jojabii julongo mu nyumba jukuketangane Ayaudi, bundapula apalapa palongi ja pasengu. Lakini Galio jatenda pee kwaaleka. **18** Pauli jatemi na bandu banhobale ku Kolintu kwa masoba gingi. Ndieno jaatabuka, jwakwela msitima kujenda ku Silia pamu na Pisikila na Akula. Ku Kenikilea, jamoga majunzu gabu

19 Apolo pajabii ku Ukolintu, Pauli jwapti ku Epesu kupete ndela juku hitombi. Kola jaaketania banafunzi. **2** Jalalukiya, "Boo, pamunng'anambukia Kilisitu mumpatika Loho jaka Sapanga?" Nabombi bapwaga, "Hata, ngasetumanyi ana kubii na Loho ja Sapanga." **3** Najombi japwaga, "Henu mwapatiki ubatisu gwa bole?" Bunzibua, "Ubatizo waka Yohana." **4** Najombi Pauli japwaga, "Ubatisu waka Yohana wabiya gupwaga bandu alekakiwa mahakau. Yohana jaapwigila bandu bunhobaliya jojuhiika jola, ndi Yesu." **5** Hebjowana gala, babatiswa kupete lihina laka Bambu Yesu. **6** Ndieno, Pauli jaabekila maboku, na Loho jaka Sapanga janhulukiya, batumbuliya kulonge luga ingeni nukutangasa Lilobi laka Sapanga. **7** Bandu boha babii kalibu akanalom kome na abele. **8** Pauli jabi kola miei mitatu jukubika jujenda munyumba jukuketangane Ayaudi, jwabia julonge nabu bila kujogopa, jabiya julongalane nabu ili jaapata ili ahika mu Ukolongu waka Sapanga. **9** Lakini bangi mioju jabu jabii ngasejetaki, bakana kuhobale, batumbuliya

kulgale liyaa Indela jaka Bambu pabaketangini kwaapwagi imong'omong'u yebiilenganaki bandu yela pala. Apalapa Pauli jilibagua nabombi, jaajukua nga sapanga hata kidogo. 27 Kuwesikana ngamaa pulutengu banafunzi baki, jabiya jakalongila nabu lihengu litu kuba nilihina liliyaa. Ngahela pena, kila lisoba mu nyumba jukulibole jaka mundu jumu hata na nyumba jika sapanga mmbomba Alutemia joakema Tulano. 10 Jaendaliya kutenda hela kwa kuba ngasindu sa mana mwisuweni jobunndumbali yaka ibeli bandu buku Asia boha na Ayaudi na hoju ku Asia koti nuku ndema koti ulumbi waki bandu bupundema poha, bawesa kujowana lilobi witenda kujomoka." 28 Pabajogwa gala, batenda laka Bambu. 11 Sapanga jwahenga ndonduke yaki kuyoma, batumbulia kujamali, "Alutemia juku Epesu kupete maboku gaka Pauli. 12 Bandu babia ajuku ndi nkolongu wene!" 29 Musi woka gwabii na puju. hitambaa ni ingobu yengi yeyabii jitumi Pauli, biipelika Bandu bala baakamula Gayo na Alisitaliko na bandu kwa agonzu, nabombi batenda kulama, na bababii buku Makedonia, bababi sapwali jimu pamu na Pauli. ni ilombu nayombi yatenda kwaaboka. 13 Ayaudi Baapelika pulubanza lu kukinii. 30 Pauli najombi bangi baaponga ilombu bala bajenda koni na koni jwapala kujingi mu nsambi wa bandu bala apwasi baki bakalenga kutumi lihina laka Bambu Yesu kwa bandu batenda kumpomo. 31 Akolongu bangi buku Asia, bababii ni ilombu. Babiya bakapwaga, "Numpwagi bababi akosi baka Pauli baatuma bandu kwaapwagi mpita kupete liina laka Yesu joanndandi Pauli." 14 Pauli jwijienda mu lubanza gola. 32 Muda wegola, Bababii ahenga haga bana saba baka Sikewa, nngolu kila mundu jwabia jutenda kujobane, bangi alonge nkolongu wiki Yaudi. 15 Lakini ilombu yapwaga, ale na bangi alonge ale, mbaki nkutanu watenda "Nummanyi Yesu, na nummanyi kabee Pauli lakini kualabika. Na bingi ngasebamanyiki ndaba jaki mwanganya mwakanyanye?" 16 Ndipala mundu we aketangini pamu. 33 Ayaudi bunzemika Alekizanda jola jwini ilombu jahombila, nakasambuli kwamakili, palongi. Bandu bangi punkutatu pala bawasaliya ndi basoka makili boti, baptita kunza ja nyumba nukutila jombi jojusababishi. Henu, Alekisanda jwaakinyuliya hehu koni alihumasin. 17 Lijambu lamanyikana bandu kwa maboku kulangi jupala kulikengale kwa kwa Ayaudi boka na Ayunani baatamika ku Epesu, bandu boti. 34 Pabamanya jwabi Nhyaudi, boti boti lwaajingia lugojopu, ni lihina laka Bambu Yesu kwa sauti jimu bajamaliya, "Alutemia ndi nkolongu latenda kuhesimika. 18 Bandu bingi bababii ahobali juku Epesu." 35 Ndieno jojuhandika jwa musi gola masoba ge gala bahika palongi ja bandu nukupwaga jwaapwagila atumbala nukupwaga, "Mwabandu buku gabahengiki pangwendu. 19 Bandu bangi bababia Epesu, boo, kila mundu jumanya lee musi guku ahenga majambu guuhabi bajola hitabu yabo yu Efesu goni ndi gogulonda nyumba jika sapanga uhabi, bijosoa mwotu pagwendu. Pabalanga bei Alutemia kabee ulonda nikimong'umong'u se saabwki jihibitab hei, babona hihiki hipandi elupu uwano ya kuhuma kunane. 36 Nga jojuwesa kukana lijambu madini ya feza. 20 Henu, lilobi laka Bambu lajonzukika le heli. Henu, ntulia, mwihenga sindu sokapi bila kusambaa ngamaa na kwamakili. 21 Pagajomuka kuwasali. 37 Mwaakemika bandu hababa lakini ngase majambu gala, Pauli jamua kujenda ku Yelusalemu bijitondwi nyumba jika sapanga wala kuntondo kupete Makedonia na nuku Akaya. Japwaaga mmojo sapanga witu mmbomba. 38 Ana Demetilio na aka jaki, "Panakahika hoku niplika kujenda kabee ku pundi ajaki abi na magambu gokapi na bandu haba, Loma. 22 Henu jaatuma bandu abeli kati ja atumi baki, sengu ibile na akolongu ba musi abi, awesa pee Timoti na Elasito, ajenda ku Makedonia, jahigalya kutakiana kokoko. 39 Ana libii litatisu lengi, mulipelika muda msokopi ku Asia." 23 Mumasoba ge gala sengu jejipalika. 40 Ndaba awesa kupeleka pasengu japitila puju ndaba jiindela jaka Bambu. 24 Jwabii ndaba jukuleta puju jalelenu. Ndaba ngasetubii na mundu jumu joankemika Demetilio jojabii juhenga sababu jukulikengalela." 41 Pajajomula kupwaga hela lihengu lukulenganake hindu ya feza ye ilengana na jwaapwagila bandu aboka.

nyumba jika sapanga wiisoli, mmbomba joankema Alutemia. Lihengu leheli laapekiya baalenganake bala lupija lwiingi. 25 Demetilio jaakema pamu bahenga lihengu bala na bangi bababii ni lihengu ngati heli nakaapwagi, "Mbandumwe, mmanyiki lee lupia lotupata luhumi mulihengu litu leno. 26 Henu mwabe nhwesa kujoane nukulibone majambu gajuhenga Pauli, nga pa Epesu pani pena, ku Asia koti. Jombi jwaakolo na nukuhuta bandu bingi sa

20 Puju juku Efesu pajakotuka Pauli jaakema banafunzi bala, jaagangamalisa moju. Ndi pala jwatenda kwaatabuka, nu kuboka kujenda ku Makedonia. 2 Japetila pandu punndema pala, konjulonge nabandu malobi gingi ga kwa gangamalisa moju. Ndi jahika ku Ugiliki, 3 jatama miei jitato. Pajabia jilianda kujenda ku Silia, jamanya aka Ayaudi babia buntende mpangu guliyaa, henu jaamua

kubuja sukupetee ku Makedonia. 4 Sopatila mwana kipungu na mang'aliku kitenda kunendale. 24 Lakini waka Pilo juku Belea jwalongana naku nakabee ngasenugubona womi wangu ngati sindu sa mana Alisitaliko na Sekundo kuhuma ku Tesoloni ke na kwangu, ngati kujomo sapwali jangu jukutama Gayo kuhuma ku Delube na Timoti na Tukiko na pundema pani bila kunkosee Sapanga nukujomule Tilofimo jukunkoa guku Asia. 5 Haba butulonguli lihengu lejumbeki Bambu Yesu, yaani lihengu lukulandi nukutulendale ku Tiloa kola. 6 Twepani, helapeta waamboni waka Sapanga kwa bandu. 25 "Mbetiki lisoba la mabumunda ganga kujege amila, twakwela kati jinu mwaboti koni nakalandila ukolongu waka sitima kuhuma ku Pilipi na hela peta lisoba la tatu Sapanga. Henu, manyiki ngakuba hata jumu winu twahika ku Tiloa kola. Kola twatama masoba ga jojimona kabee. 26 Henu, lelenu numpwagi sakaka juma jimu. 7 Lisoba la jumamosi twaketangini pamu ana jumuwi juhobiki ne nga na lawama jokapi jela kula mabumunda. Ndaba Pauli jabiesa jupala kuboka namu kwali mwabeti. 27 Ndaba ngasenakotwki hata kilabu jaki, jaalandila bandu nukuendale kulonge kasokopi kundandi lijambu loti laka Sapanga. 28 naku mbaka pamahiku. 8 Mu sumba su kunani Mugulenda womi winu na mgulenda nsambi wa bandu setwabi yabii taa hingi yakanyaka. 9 Pauli pajabiya gojumbei Loho jaka Sapanga kuba mwaalonda baki. jutenda kulandi lilobi laka Sapanga, nkombu jumu Mwaalingalia bandu ba bunhobale Kilisitu bajwahemi jobunkema Eutuko jwatumbulya kupotoka mbolimboli kwa mwai waka mwana waki mweni. 29 Nemanyiki mwisu we lunkamula lugonu, jwaabuka pai kuhuma ngamaa heniboka pee pani himei hikali hitenda ku sumba satatu suku nani kugolofa. Buntondula kuntukali, na ngabikubi ni ikia mu nsambi wa bandu koni juwi. 10 Lakini Pauli jwahuluka pai nukujinama hogo. 30 Hata kuhuma kwinu mwabe biipitila bandu nukunzobate nukupwaga, "Mwikuba nikiholu ndaba nukupwaga majambu giisoli ili kwaakonga bandu womi waki wakoni nkati jaki." 11 Ndieni jwakwela nakatenda baapwata bombi pena. 31 Ndieni ntama kabee ku sumba sukunani, janukula libumunda mihi, nkombuka kwa yaka itatu ngasenundekiki nakula, jaaendilia kulonge nabu kipindi kilasu mbaki kummbola kila jumu winu kwa maholi iku na muhi. pulukela, ndi nu kuboka. 12 Bandu bala bunzukua 32 "Henu nunkabisi kwaka Sapanga ni kwililobi la nkombujola mbaki kunyumba koni jubi nsima na waamboni waka Sapanga waki, leliwesa kunsenga batenda kutogule ngamaa. 13 Twepani twakwela nukumpeke uwesi nkati jinu mwaboka monnyambisiki. musitima kujenda ku Asu kotwabia tunzukua Pauli. 33 Ngasendokuli feza wala zaabu wala ingobu yaka Ndi hetwapangiki je, ndaba japala juhikahoku kwa mundu jokapi. 34 Mwanganya mmayiki maboku ga magolu. 14 Henu, jutuketania ku Asu kola, tunkwea ganga gatumiki kwa ganagapala kutumi na bababii musitima, twajenda ku Mitulen. 15 Patwahuma kola pamu na nane. 35 Mu mahengu ganhengiki, nundangi twaboka, kilabu jaki twahika ku Kio. Lisoba lapili indela jenze jukuhenga mahengu ngamaa ngati haga ili twajema ku Samo nikilabu jaki twahika ku Miletu. twaajangatiya banga kujiwesa, koni nkomboka malobi 16 Pauli jabiesa jupala kuendale na sapwali nisitima gaka mweni Bambu Yesu ngati ejapwaaga, "Mbanga bila kupete ku Epesu ili jwiiselewa ngani ku Asia. kupia kuliku kujopa." 36 Pauli ejajomula kupwaga Jabii ni kipyau sukuhika ku Yelusalemu ku tipati ja haga, jagungamala pamu na bombi nukunndoba Pendekosite ana kuwesikini. 17 Kuhuma ku Miletu Bambu. 37 Boti babia bakalelaninya, buntabuka Pauli jwatura bandu kwa kilongosi ba bunhobale Pauli koni bunzobatia nukumbusu. 38 Babiniiki mwoju Kilisitu buku Epesu aketangana naku. 18 Ebahika ngamaa ndaba ja malobi gajapwaga ngabamboni kwaki jaapwagila, "Mmnyiki nepani henatami na kabee. Ndieni bunhindakiya mbaka kwii sitima.

21 Hetwabia tutabukini nabu, twakwela sitima twajenda mbaka ku Kosi. Kilabu jaki bahika ku Lode, nukuhuma hoku twajenda ku Patala. 2 Hokuje, tujiketaniya sitima labiya lijenda ku Foinike, henu twakwela, twatumbuliya sapwali. 3 Patwahika ku Kupulo, tuguleka upandi wa mangegi twajenda ku Silia. Twajema musi uku Tilo papuje sitima lela labii lijenda kuhulu misigu. 4 Twaaketaniya na banafunzi kola, twatama pamu nabu masoba saba. Banafunzi bala balongila koni alongoswa na Loho jaka Sapanga, bumpwajila Pauli jwijenda ku Yelusalemu.

5 Lakini muda witu pagwajomuka twabokaniya utenda letukupwagi. Tubi na bandu nsesi paamba nukuendale na sapwali, twaboti pamwa na aka baabi na nazili kwaka Sapanga. 24 Ajukua bandu mbomba na bana babu butuhindakiya mbaka kunza haba, gubiya nabu pamu pa tipati gukulinyambisa ja misi. Twahika kumbwani, twaboti twagungamaliya na kwaagalami ili amoga majunzu giimutu yabu. Ndi nukundoba Sapanga. 6 Ndienu twatabukana pamwa, bandu boha biimanya majambu gabajogwana nga ga twepani twakwela sitima nabombi babujaniya mwama sakaka, hata wamwe ugajetaki malagalaki gaka Musa. nyumba gabu. 7 Twaendaliya na sapwali jitu kuhuma 25 Lakini kupete bandu banga Ayaudi babuhobale ku Tilo mbaka etwhnika ku Tolemai, twalamua Sapanga, twapelaki balua kwapwagi majambu ga banafunzi ba kola na twatama nabu lisoba limu. tuamwi. Biikula sokapi seatendi matambiku gaka 8 Kilabu jaki twaboka twajenda ku Kaisalia. Hoku sapanga biisoli, biikunyuwa mwai, biikula inyama je twajenda kunyumba jika mundu jojulandi lilobi ikinyama seakinyongiki, ajepana nukugone na bandu laka Sapanga jobunkema Pilipi. Jombi jabii jumu ja bila ndoa." 26 Ndienu, kilabu jaki Pauli jwaajukua bandu saba babahaguliwi ku Yelusalemu kola. 9 bandu bala jwatenda ndumbali jukulinyambisa pamu Pilipu jabii na bana baki aka kamwali nsesi bababii nabombi. Ndienu jwajingala mu Nyumba jika Sapanga akabikila nabombi babii apia ulota. 10 Twatama kupwaga lisoba laki la mwisu lukulinyambisa na kola masoba ginci, ndieni Mlota waka Sapanga matambiku gabu gajwiboa kwa kila jumu wabu. 27 jumu joakema Agabo jahika kuhuma ku Yudea. 11 Masoba saba gala hegahegali kujomoka, Ayaudi Jutuhikila, jajukua nkanda waka Pauli lojukonge bababi ahumiki ku nkao uku Asia bumbona Pauli mu mukibunu, jilikonga mwamaboku na mwamagolu, Nyumba jika Sapanga. Bakwelakiya bandu ayoma jakapwaga, "Loho jika Sapanga jipwaga ana, 'Ayaudi nukunkamu Pauli. 28 Bajamaliya, "Mwabandu buku buku Yelusalemu bankonga mundu jununkanda ago Isilaeli, mutujangatiae! Jonzo ndi mundu jojwabola ana nukunkabisa kwa bandu bu ndema jengi." 12 bandu kila pandu majambu gagaapenga bandu buku Patajowana malobi gala, twepani na alongu bangi Isilaeli, gagapenga malagalaki gaka Musa na Nyumba tundoba Pauli jwijenda ku Yelusalemu. 13 Lakini jika Sapanga jenzeno. Hata heno jwajingisi mombo jombi jwajibwa, "Ntendaki kike, mpala lee kungelebu bandu buku huma ndema jengi nku pajeye upija mojuwa kunyuma sukunelela? Ne mi layali si kunyege pandu pasapi pamba." 29 Bapwaaga hela ndaba babi nkati pena ila hata kuwa ku Yelusalemu ndaba jiliina ambweni Tilofimo, mundu juku Epesu, jubi pamu na laka Bambu Yesu." 14 Pajakana kutujogwane twatama Pauli pababi kumusi, bawasaliya Pauli joanzingisi mu nuu, twapwaga, "Leejupala Bambu lihengikaje!" 15 Nyumba jika Sapanga. 30 Musi woka wabi na puju, Patajomula kutama pala kwa muda, twakonga misigu bandu bahika kuhuma pandi yoka, bunkamula Pauli jitu, nukujenda ku Yelusalemu. 16 Apwasi bangi nukunkangakanga, numkumpia kunza ja Nyumba jika buku Kaisalia bajenda pamu na twepani, butupelika Sapanga apalapa nukupunga milyangu. 31 Pabapala kunyumba jika Mnasoni kotwjajenda kutamani masoba kunkoma, lijambu lela lahika kwaka nkolongu wa kidogu. Mnasoni jwabi mundu juku Kupulo kabee jwaalonda juku Loma kuba musi uku Yelusalemu jwabi anzetaki Sapanga masoba ginci gagapeta. woka watweli puju. 32 Apalapa, nkolongu jwaalonda 17 Patwaika ku Yelusalemu, bandu baanzetake jwaleta alonda na akilongosi bangi, bajombatakiya Sapanga butujopiki sapi ngamaa. 18 Kilabu jaki Pauli pa puju pala jebatenda nsambi wa bandu. Nabombi jwajenda pamu na twepani kunndamuki Yakobu, pabumbona nkolongu wa alonda jola na alonda baki, na aseja boti babandu ba bunhobale Kilisitu babii bakotuka kundapu Pauli. 33 Nkolongu wa alonda pala. 19 Pajwajomula kwaalamuki, Pauli jwaapwgila anzendila Pauli, ancamula nukulagalaki bunkonga majambu goha gajwatenda Sapanga pabandu ba minyolu mibeli. Ndienu jwalalukiya, "Jonioju we ndema jeyengi kupetee lihengu lakii. 20 Pabajogwana nyanye, kabee jutei bole?" 34 Bangi mu nsambi haga, bunndumbalia Sapanga. Ndi bumpwgila wa bandu gola babia apwaga ale na bandu bangi Pauli, "Nndongu wito, ubweni Ayaudi bingi haba bapwaga ale. Ndaba ja puju jela, nkolongu wa babung'alambuki Kilisitu na boti abi na wipu na alonda jola ngasejwawesi kumanya sekipiti. Ndienu malagalaki gaka Sapanga. 21 Ajogwini hegwaabola jalagalakiya alonda baki bumpelika Pauli nkati ja kila lisoba Ayaudi baatama pikilanda ja bandu banga nyumba ja alonda. 35 Pauli pajwahika pa ngasi, alonda Ayaudi biipwata malagalaki gaka Musa kwa kaapwagi kwapalika buntotula ndaba bandu bajonzukiya puju. biiseku banababu jandu wala kupwata mahengu 36 Nsambi nkolongu wa bandu bumpwata koni atenda gaayobali Ayaudi. 22 Henu tutenda boo? Ndaba kujamali kwa sauti, "Unkomila ako!" 37 Pabunzingia bijogwana gubii pamba pa Yelusalemu. 23 Henu mu nyumba ja alonda, Pauli andoba nkolongu wa

alonda jwapwaga, "Nhwesale kukupwagi sindo?" pamu na nane, nukupwaga, 'Nndongu wa Sauli! Nkolongu wa alonda jola jwapwaga, "Boo uwesa lee Linga kabee.' Apalapa nawesa kulinga kabee." 14 kulonge Kigiliki? 18 Weapa ngalee mundu juku Misili "Japwaga kabee Anania, 'Sapanga waka ahoku bitu jola jojwatumtumbiliya jojahenga bandu ang'anambuka juguhangwi ili umanya gajugapala, nukummanyia malagalaki kwisukwisi apa na kwaalongo bandu elupu nnesi agaide bala mbaka ku kulungwenza?" ntumi waki Jojuhenga gajupala Sapanga nukunzoane 19 Pauli jajibua, "Nepani nu Nhyahude, nihumi ku goti gawagabweni na kugajowana kwa bandu boti. Musi uku Taliso ndemba uku Kilikia, nena mundu wa 16 Ndieni, gulendale kyane? Jeema, gubatiswa musi nkolongo. Gupepakkoku, nanonge na bando." nukugulekakee mahakau gabu suklikema lihina 20 Nkolongu waalonda jola andeka julongila. Ndieni laki." 17 "Ndieni, pana kelubuka ku Yelusalemu, Pauli jwajema pikikwelu, jwaapongila bandu bala kuboku. Hebatama kinunu, jwalongila nabu kupete panabia noba mu Nyumba jaka Sapanga, napata luga ji Kiebulania. 18 Numbona Bambu jaka mbwagila, 'Guboka ku Yelusalemu nyata ndaba bandu ba pamba ngabugujetake kunongale kwaku kupete nenga.' 19

22 "Mwaalongu bangu naaka atati bangu, na nyowana malobi gangu gukulikengale ndaba jukuyoma kwinu!" 2 Pabajawana julonge nabu luga ji Kiebulania, baendalia kutama kinunu ngani. Najombi Pauli jaendalia kulonge, 3 "Nepani nu Nhyaudi, nasaliwa ku Taliso pa Kilikia. Lakini konakolila je pa musi guku Yelusalemu pani, nabii mbolee waka mbola Gamalieli. Jamola kukamulaki sapi malagalaki goka ga ahoku bitu. Moju wa woka gwabii kwaka Sapanga ngati hee nhenga mwanganya lelenu. 4 Nepani naang'alisa hata kwaakoma bandu baapwata Indela jaka Bambu. Naakamula akanalomi na aka mbomba na kwaajege nkati. 5 Nngolu nkolongu na aka aseja boti bapasengu amanya goti haga. Najopa balua kuhuma kwabu jeba handikiwi Ayaudi ajitu bababi ku Damasiko. Napiti ku Damasiko ili naakamula bandu ba bunhobali Kilisitu nakaleta ku Yelusalemu koni naakongiki minyolu ili atemuliwa." 6 "Henu, panabi mwindela pambipi nukuhika ku Damasiko, kwabii ngati saa sita liobamutu, unang'anu nkolongu wamulika nepani pandi yoka. 7 Apalapa nahabuka pai pwaa, ndi najowa sauti jaka mbwagila, 'Sauli, Sauli! Ndaba jaki gung'alisa nenga?' 8 Nanepani nalalukiya, 'Wewanyane, Bambo?' Najombi jambwgila, 'Nepani na Yesu juku Nazaleti jounng'alisa.' 9 Ajangu bala buubwени unang'anu nkali gola lakini ngase baeliwi sauti jela jaka mundu jonabia nakalongila nako. 10 Henu, nenalalukia, 'Enu nepani ndenda boli Bambo?' Najombi Bambu jwpwaga, 'Jema, gujenda ku Damasiko nakola baakupwagila goka gagupalika kuhenga.' 11 Ndaba ju unang'anu nkali gola ngasenawesiki kulinga ndi ajangu bala bangamula kuboku nukunongo mbaka ku Damasiko." 12 "Kola kwabii mundu jumu jobunkema Anania, mundu joanhobale Sapanga, jojujetake malagalaki gitu na Ayaudi baatama ku Damasiko buntende isima ngamaa. 13 Jombi jahika kumona, jajema

pamu na nane, nukupwaga, 'Nndongu wa Sauli! Linga kabee.' Apalapa nawesa kulinga kabee." 14 "Japwaga kabee Anania, 'Sapanga waka ahoku bitu jola jojwatumtumbiliya jojahenga bandu ang'anambuka juguhangwi ili umanya gajugapala, nukummanyia malagalaki kwisukwisi apa na kwaalongo bandu elupu nnesi agaide bala mbaka ku kulungwenza?" ntumi waki Jojuhenga gajupala Sapanga nukunzoane 15 'Waapwagila bandu majambu mweni jakalongila.' 16 Ndieni, gulendale kyane? Jeema, gubatiswa musi nkolongo. Gupepakkoku, nanonge na bando." nukugulekakee mahakau gabu suklikema lihina laki." 17 "Ndieni, pana kelubuka ku Yelusalemu, panabia noba mu Nyumba jaka Sapanga, napata uyekuli. 18 Numbona Bambu jaka mbwagila, 'Guboka ku Yelusalemu nyata ndaba bandu ba pamba ngabugujetake kunongale kwaku kupete nenga.' 19 Nane numpwgila, 'Bambo, bombi amanyiki sakaka kupwaga nepani ndi jola jojabia jujendajenda mu nyumba jukuketangane Ayaudi kwaakamu na kalapu bala bababii aguhobale. 20 Pabunkoma Sitivini ntumisi waku, nane natu nabia nyemiki pambipi, nakajetaka, nukujemale ingobu yabu ya babunkoma.' 21 Najombi Bambu jambwgila, 'Jenda, nagutuma kutali kwa ndemba jengi.' 22 Nsambi wa bandu we gola gunzoanya Pauli mbaka pajapwaga lilobi heli ndi balongila kwa sauti yabu nukujamalii bakapwaga, 'Unkomu pundema pani ngase jupalika kutama!' 23 Baendaliya kulwanguka lwanguka koni bakalekala ingobu yabu nuku jembelee luhombi. 24 Nkolongu wa alonda jaamulisa bandu baki bumpelika Pauli nkati ja nyumba ja alonda, jaalagalakiya andapula iboku na andalukiya ndaba jakii Ayaudi atenda kujamali ndaba jake. 25 Lakini pababia ankongiki ili andapula iboku, Pauli andalukiya nkolongu wa alonda jojajemiki papu, "Boo sapi lee kwinu kundapu iboku mundu juku Loma nga nuku ntemula?" 26 Nndonda jola pajajoana malobi gala anzendila nkolongu jwaalonda nukumpwaagi, "Gupala guhenga kike? Ndaba jonzo mundu juku Loma!" 27 Ndieni nkolongu wa alonda jahika nukundaluki Pauli, "Mbwagila, wehapa lee wa mundu uku Loma?" Pauli ampwgila "Hena sakaka." 28 Nkolongu wa alonda japwaaga, "Nanepani na mundu uku Loma jukulepe galama ngolongu." Pauli japwaaga, "Nepani nsaliwi ku Loma." 29 Bandu bala bababii bilihindii kundapula nukundaluki maswali Pauli, batenda kuhoba. Hata nkolongu wa alonda jajogwipi ngamaa pajamanya Pauli mundu juku Loma na jabia ankongiki minyolu. 30 Kilabu jaki nkolongu wa alonda japala kumanya magambu ga sakaka ga Ayaudi gababii bumbeki Pauli. Henu ambopula Pauli nnyolu, nukulagalaki agolu akolongu ba pasengu boti aketangana. Ndieni bundeta Pauli, nukunzemeka palongi japa sengu.

23 Pauli jaatupila mihu atumi bapasengu bala Pauli akema nndonda jumu, ampwagila, "Mumpelika nukutumbuli kapwaji, "Alongu bango, mbaka nkombu ajo kwaka nkolongu waalonda, jubi na sindu lelenu ndama na mwoju wango wanga na makosa sukumpwagi." **18** Nndonda anzukuwa nkombuwe palongi jaka Sapanga." **2** Apalapa nngolu nkolongu jola, andonguwa mbaka kukunkolongu waalonda, Anania jaapwagila baajemiki pambipi na Pauli bala japwaga, "Pauli jobunkongiki jola jungemiki nukunoba bundapula likopi kundomu. **3** Ndipala Pauli jaapwagila, nundeta nkombu hajo kwaku ndaba jubi nilijambu "Sapanga we jwagulapula likopi wamweti wogubi ngati lukugupwagi." **19** Nkolongu jwaalonda ankamula lumatu lokilimi nulutopi luhuhu! Guwesa boo kutama kuboku nkombu we jola, nukumpeleka pandu puujobu, panapa ili kutemula ngati malagalaki hegapala na andalukiya, "Gubi na kii sukumbwagila?" **20** Jombi koni ngase guhenga ngati malagalaki ge hegapala jwapwaga, "Ayaudi ajetangani buguloba gumpelika kukulagalaki anapula?" **4** Bandu bababii jujemiki Pauli pasengu koni bikilikopakiya atti kwa Sengu jipala naku pambipi bumpwagila Pauli, "Boo guntondo jipata majambu goha. **21** Lakini wehapa wijetakela nngolu nkolongu waka Sapanga?" **5** Pauli japwaga, ndaba abii bandu kupeta bandu alubaini balendale "Alongu bango, ngasenamanyiki ngati jombi nngolu kuntukali. Alapiki mbamba ngaakuli wala kunywa nkolongu. Ndaba maandiku gaka Sapanga gahandiki, sindu mbaka pabibia ankomiki. Henu alendale pe 'Gwampwaji liyaa nkolongu wa bandu bako.'" **6** Henu lilobi laku." **22** Nkolongu jwaalonda andeka jujenda Pauli jamanyiki pasengu pala babii aka Asadukayu koni akunkana ampwagi mundu jokapi ngati andeti na bangi aka Afalisayu. Ndi jajamaliya kwa sauti lijambu leheli. **23** Henu, nkolongu jwaalonda jwaakeme jaki palongi japa sengu, "Alongu bango, nepane nu alonda abeli na kaapwagi, "Mwaandia alonda 200, Mfalisayo, mwana waka Mfalisayo. Nepani andaki baawkela falasi 70 na bandu bakomana ngondu pasengu ndaba nhobale bawii biitenda kuyoka." **7** kumikoa 200, ajenda ku Kaisalia mliandia kabula Pajajomula kupwaga ganiaga, gwatumbuka ubisi kati ja saa tatu lelenu iku. **24** Nhandia Pauli falasi, ja aka Afalisayu na aka Asadukayu na sengu joka bumpelika sapi kwaka Felikisi, kuku nkolongu juku nukubaganika. **8** Ndaba Asadukayu apwaga bakuwa nkao." **25** Ndipala nkolongu waalonda jahaandika ngaseyoka, wala nga atumi bu kunani baka Sapanga ana: **26** "Neponi na Kilaudio Lusia nuguhandaki gu na loho ngakuba. Lakini Afalisayu ahobalee goti nkolongu Felikisi nkolongu uku nkao, jambu hooti!" **27** haga matato. **9** Pabiya na kiinzobi singi, aka abola "Ayaudi bumkamula mundu hajo nukupala kukoma. bamalagalaki na Afalisayu bajema bapenga kwa Panajowana Jonjuwe Mloma jakabia pambipi na makili, "Ngasetubwemi likosa liliyaa laka mundu jonzo, kuwa, henu najenda pamu na alonda nukunhoko. pengi loho au mtumi jukunani kwaka Sapanga julongi **28** Napala kumanya ndaba jukuntaki Ayaudi, henu naku." **10** Kujobane kwaendaliya kuba kukolongu nunndeta palongi ja pasengu jabu. **29** Nukubona hata nkolongu wa alonda jajogapa Pauli aphoto antaki ndaba jukuluana malagalaki gabu, wala kunsekulana hipandihipandi. Henu jaalagalakiya aka ngasenilibweni lijambu lokapi lukunhenga jukomika au alonda baki ajingala mu sambi we gola, bumpia kukonga mukipungu. **30** Pabambwagila Ayaudi babia Pauli nukunkelabu nkati ja nyumba jaalonda. **11** Iku ate mpangu ukunkoma, nhamua kundeta kwaku, jela Bambu jajemiki pambipi jaka Pauli, ampwagila, naapwagila babuntaki be bala aleta ligambu laki "Wijjogopa! Gulandi pamba pa Yelusalemu, guhenga palongi jaku. **31** "Henu, aka alonda bunzukua Pauli ahelahe kumusi guku Loma." **12** Hekwakusa, Ayaudi ngati ebaalagalakiwi bumpelika iku ajelajela mbaka bajetangania puujobu. Balapania, "Ngatuikuli wala ku Antipatili. **32** Kilabu jaki nndonda wa magolu kunywa mbaka patwibya tunkomiki Pauli." **13** jabuza nkati ja nyumba ja alonda, baaleka aka alonda Babajetangini be babii bandu alubaini. **14** Henu, akwela falasi aendaliya na sapwali pamu na Pauli. **33** bajenda kwaka agolu akolongu na aseja, baapwagila, Pabayika ku Kaisalia bumpekie nkolongu juku nkao "Twepani tulapiki mbamba nga tuonzi sokapi mu balua je jela nu kumbeka Pauli pai ju ukolongu waki." milomu jitu mbaka patwibya tunkomiki Pauli. **15** Henu, **34** Pelisi pajasoma balua je jela andalukiya Pauli mwanganya pamu na sengu joha nntuma lilobi kwaka juhumiki nkao bole. Pabummanyisa jabia juhumiki ku nkolongu wa alonda ili andeta Pauli kwinu koni nkao uku Kilikia, **35** japwaaga, "Nyoane ligambu laki mulikopake mpala kumanya majambu gaki sapi ngani. niijogwania ebiika babugutaki." Ndipala ampwagila Tupala kunkoma kabula ngase juhegali kuhika." **16** Pauli ambeka pai juulonda nkati ja nyumba jaka Lakini anijaja waka Pauli jwajowini kulonge kwabu, bambu nkolongu Helodi.
henu jajenda nkati ja nyumba ja alonda, apwagila
Pauli seapala kuhenga majambu gala. **17** Ndienu

24 Pagapeta masoba nhanu, nngolu nkolongu Asia, banganya haba ndi bapalika kuba palongi jaku Anania jwahika ku Kaisalia pamu na aseja nukupia magambu gabu ana abi nusukupwaga sokapi asokopi na mundu jumu jojumanya malagalaki kupeta nepani. 20 Au, waleka babii pamba apwaga jobunkema Telutulo. Bunzendila Felikisi nkolongu ju likosa lebilibweni kwangu kipindi senajemiki palongi nkao jola nukundandi majambu gabuntakili Pauli. 21 japasengu jabu ngolongu, 21 ila pe malobi ganga Bunkema Pauli na Telutulo jatumbulia magambu ana. ganapwaga panajemiki palongi jabu: ‘Nepani nndaki “Nkolongu Felikisi, kwa malanggu gu ukolongu waku lelenu ndaba jukuhobale bawii bitenda kuyoka.”’ 22 tutoguli ngamaa ndaba jakuba nulukwali gulenganaki Papujeni, Felikisi jojabii bumanyisi indela jaka bambu majambu ga asapi ndaba ja bandu bunndema gwitu. sapi, jajomula ligambu le heli. Jaapwajila, “Niitemula 3 Nkolongu Felikisi, tulijopa lijambu heli kila pandu ligambule heli mbaka Lusia nkolongu jaalonda pajihika na kila namuna na masoba goha nusukutogule pamba.” 23 Ndienu ampwagila nkolongu jwaalonda ngamaa nukukusengu. 4 Lakini, bila kuhoa muda jola andonda Pauli, lakini andekakila napwasi kidogu waku, nukuloba utujowaniya kasokopi lijambu litu aka akosi baki bisindwa kumpeke sindu sokapi. 24 letu kupwagi. 5 Tugundwi mundu jonzo jubi ni Egapeta masoba Felikisi jahika pamu nunhwana waki milomu. Jonoju ndi jojuleta puju kwaka Ayaudi kila Dulisia jabii Myaudi. Jaagalagaliya Pauli anneta, pandu punndema poti na kabee kiongosi jukikundi anzowaniya hejulonge majambu gukuhobale Yesu sa Nazaleti. 6 Kabee jalenga sapu Nyumba jika Kilisitu. 25 Lakini kipindi Pauli pajatumbulya kulongale Sapanga, natwepani twaamua kunkamu. Twapala majambu gajupala Sapanga, ili kuliwesa wamweti kuntemu kulengana na malagalaki gito. 7 Lakini Lusia, na kwamajambu gilisoba lukutemuliwa kokwiika, nkolongu waalonda, jwahika nuku nzuku mmaboku Felikisi jajogapa nukupwaga, “Henu guhoto kujenda gitu kwamakili. Ndi japwaga bandu babuntaki ahika nagukema kabee panipata napwasi,” 26 Apalapa kwaku. 8 Ana gundaluki wa mweti, guwesa kugamanya jabiya anhobalee Pauli ampeki hongo. Henu jabiya majambu goti gatuntakali.” 9 Na Ayaudi bajongana ankema mala kwa mala ili julongila naku. 27 Ejapeta nabu mumagambu gala koni apwaga haga goti yaka jibeli, Polikio Fesito jwaakamula napwasi jika gabi sakaka. 10 Henu, nkolongu jwa nkao Felikisi Felikisi, jwabiia nkolongu ju nkao. Ndaba Felikisi ampwagila Pauli julongila. Najombi Pauli jwapwaga, jabiya jilihemake kwa Ayaudi, Felikisi andeka Pauli “Ne ndogule kulikengale kwaku ndaba manyi weapa mukipungu.

ubi mundu jukutemu mu nndema goni yaka jingi. 11 Wamwe guwesa kumanya bila tabu masoba komi na mabeli gapetiki nabii ku Yelusalemu kundumbali Sapanga. 12 Ayaudi ngase bangoli nakabisana na mundu jokapi munyumba jika Sapanga. Ngasebangoli naka kwelakia bandu munyumba jukuketangane gabu, wala pandu panggi pokapi mu musi gola. 13 Kabee ngabiwesi kulangi magambu gandakali nepani ga sakaka. 14 Lakini nyetake ndee nepani nungungamali Sapanga waka ahoku bitu ndama koni mbwata indela jejuje bombi akema sama siisol. Nhobale mahengu goha gagahandikwi mwitabu ya malagalaki na alota baka Sapanga. 15 Nepani nunhobale Sapanga, nabombi abii na nhobale heji, kwa bandu baamboni na abaya, bitenda kuyoka. 16 Henu gangamala masoba goti kuba na mwoju wanga na makosa ga sapi palongi jika Sapanga na palongi ja bandu. 17 “Baada jukutama kutali masoba kwa yaka kidogu, nakelubuka ku Yelusalemu ili kwaapelake bandu ajangu kuboa litambiku. 18 Panabiya nyoomwi kutenda tipati jukulinyambisa ndi pabangetaniya mu Nyumba jika Sapanga nakatenda hela. Ngase wabii nsambi wa bandu wala puju. 19 Lakini kwabii na Ayaudi bangi kuhuma kunkoa uku

25 Masoba matatu egapeta toka hebahika ku nkao, Fesito jahuma ku Kaisalia, nukujenda ku Yelusalemu. 2 Aka agolu akolongu pamu na aka kilongosi ba Ayaudi buntakila Pauli palongi jaki. Bundoba Fesito, 3 jahengila lijambu la sapi luku nndeta Pauli ku Yelusalemu, ndaba babiya ampendakali ili ankoma pajwiibia mwindela. 4 Lakini Fesito japwaga, “Pauli jwiigaliya kukipungu ku Kaisalia kola nane nganzelewi kujenda hoku. 5 Mwaleka akakilongosi binu ajenda konihoku pamu nanenga kwaka Kaisali bukuntakila kola ana jombi jutei sindu siliyaa.” 6 Fesito jatemi naku masoba nani au komi elaha, ndienu jakelubuka ku Kaisalia. Kilabu jaki jajenda kusengu anhamulisa Pauli andeta palongi jaki. 7 Pauli ejwabia juhika, Ayaudi bababiya ahuma ku Yelusalemu buyonguluta nukutumbuli kupia magambu gingi makolongu gaguge ngasebawesa kulangi usakaka wake. 8 Pauli japwaga sukuikengale, “Neppani ngase nhengiki likosa lokapi kupete malagi ga Ayaudi au ata kupete Nyumba jika Sapanga wala kupete Kaisali.” 9 Fesito jatemi kilihemake kwa Ayaudi naela andalukiya Pauli, “Boo gupai kujenda ku Yelusalemu na hoku bukugutemula palongi janganenga kupete magambu

ge haga?" 10 Pauli japwaaga, "Nepani sajenu nyemiki palongi ja pasengu jaka Kaisali, ndi pandu pa mbalika ngasenaatendi Ayaudi sindu sokapi siliya. 11 Ndienu ana nepani mbatakini ni likosa lokapi lelipalika kuwa, ngasenoba kuneake kutemuliwa hoko. Lakini ana magambu gaanetiki Ayaudi aba nga ga sakaka, ngasejubii jojuwesa kumbeleka mumaboku gab. lufaa kwaka bambu nkolongu juku Loma, naamua bumpeleka ku Loma. 26 Ku upandi wangu ngasemii kutemuliwa. Ngati wamweti egumanya sapi ngani ni lijambu la sakaka lenhwesa kunhandaki bambu pamba palongi jaku Agilipa, ili enyomo kulinga sapi miha nusukuandakila. 27 Ndaba mona ngakwikubi magambu gabuntakali."

Mbala kujenda kutemuliwa kwaka bambu nkolongu juku Loma!" 12 Ndienu Fesito ejwabia julongi na aseja, ampwagila Pauli, "Gusekwi lufaa kwa Kaisali, ndieni gujenda kwaka Kaisali." 13 Egapeta masoba masokopi, bambu nkolongu Agilipa na Belunike bahika ku Kaisalia ili kupia kunndamuki Fesito. 14 Babia hoku kwa masoba gingga najombi Fesito andandila bambu nkolongu ligambu laka Pauli, "Jubii mundu jumu pamba jojuwe Felikisi ambea pikipungu. 15 Enajenda ku Yelusalemu agolu akolongu na aseja ba Ayaudi buntakila nukunoba nuntemula. 16 Lakini nepani naapwagila ngasetuyobali Aloma kumpia mundu antemula kabula jojuletiki magambu ngasejuketangini najoantaki ana kwa ana nukumpeke mbekenyu jukulikengale mu ligambu le hele. 17 Ndienu, pahihika pamba ngase nakabaki, ila nahenga kikau kilabu jaki, naa lagalakia anneta mundu we hoju. 18 Babaleta magambu be bala pabatenda kujema, ngasebapihiki magambu giliya ngati enabia nakawasalila. 19 Ila pe babia na hindu isokopi pamu najombi kupete Indela jabu nu kupete mundu jumu joankema Yesu jojabia juwii, lakini Pauli juahobale jwakoni. 20 Ngase namanyiki lukuhenga kupete lijambu le hele, ndieni nundalukiya Pauli ana jupai kujenda ku sengu guku Yelusalemu ndaba jaka magambu ge haga. 21 Lakini Pauli jaloba akuntemula nkolongu juku Loma, najaloba juhigaliya apalapa mbaka bambu nkolongu juku Loma pajihika kutemu ligambu heli. Nanepani nalagalakiya andeka mbaka panupelika kwaka bambu nkolongu juku Loma." 22 Ndienu Agilipa ampwagila Fesito, "Mbalika nunzoa mundu we hoju namwete." Fesito ampwagila, "Wanzoa kilabu." 23 Lisoba lelapwata Agilipa na Belunike bahika kukutogole ngamaa muukumbi gukukentakane babia alongini na akolongu ba alonda na aka akolongu ba misi. Fesito jaalagalakia Pauli andeta nkati, 24 Ndienu japaaga, "Bambu nkolongu wa Agilipa na mwaboti mombii pamba pamu na twepani! Pamba palongi jinu jubii mundu jonzo, bandu boti buku Uyaudi pamba nuku Yelusalemu ambege keleli mundu jonzo jupalika jukomika. 25 Lakini nepani ngasenikibweni sejutei sokapi siliya hata kupalika kunndapu mbaka jukomika. Ndaba Pauli weni jasekwi

lufaa kwaka bambu nkolongu juku Loma, naamua bumpeleka ku Loma. 26 Ku upandi wangu ngasemii kutemuliwa. Ngati wamweti egumanya sapi ngani ni lijambu la sakaka lenhwesa kunhandaki bambu pamba palongi jaku Agilipa, ili enyomo kulinga sapi miha nusukuandakila. 27 Ndaba mona ngakwikubi magambu gabuntakali."

26 Henu, Agilipa ampwagila Pauli, "Uwesa kulikengale kwa malobi gako." Ndienu Pauli julinyosa nukulikengale. 2 Jwapwaga ana, "Nkolongu Agilipa! Nenibona mbanga lelenu kulikengale kwangu palongi jaku wepa ndaba ja magambu goha gaambwgwi nepani Ayaudi, 3 ndaba wamwensi umanya sapi miilu joti jaka Ayaudi na malaluki gabu. Nala nenoba unywana sukunhinakali. 4 "Ndaba Ayaudi boti amanya womi wangu toka panabi nkombu, hegabi toka panatumbulia mu ndema jangku Yelusalemu. 5 Amanya nepani toka muda nndasu, awesaku kulonge ana apai, ndaba toka pamwandu nabi mu kikundi sa Afalisayu sekikumulaki ngamaa malagalaki ga dini jitu. 6 Nahenu mipamba andaki ndaba nilihobale lilaganu lela lejaalagi Sapanga ahoku bito. 7 Lilagu heli ndi jebijihobale makabila komi na mabeli ga nndemajito, koni buntumaki sapanga iku na lioba mutu. Bambo nkolongu, Ayaudi andaki nepani ndaba jukuhobale hoko! 8 Ndaba jaka mwanganya ngasempala kunhobale Sapanga juyoabandu baawile? 9 "Sakaka namweti nahobali jene kupalika nepani kutenda majambu gingga kulipenga liina laka Yesu juku Nazaleti. 10 Majambu haga ndi ga nagahenga ku Yelusalemu. Nepani, koni mbatiki uwesu kuhuma kwaka agolu akolongu, naajegi nkati bandu bingi baka Sapanga. Nabombi pababia atenda kwaatemu kuwa naajetaki. 11 Malajingi naatemula munyumba jukuketangane ayaudi yoti koni na kwa makili naahenga bukukana kuhobale kwabu. Inyela yangu kwabu jabi ngolongu mbaka najenda kwaataputa ku misi jukutali." 12 "Lisoba limu panabi mu mahengu gagaga najenda ku Damasiko, nabi na makili na malagalaki kuhuma kwaka agolu akolongu. 13 Unkolongu wee, panabi mwindela, lisaa la sita lioba mutu, nuubona unang'anu nkolongu kupeta walioba wakamulika kuhuma kunani, wanhyonguluta nepani na bandu bangi banabinabu. 14 Twepani twaboka twaabukaa pai, nanepani najogwana sauti jaka mbwgila kwa luga ji kiebulania, 'Sauli, Sauli! Ndbabajaki utenda kundesa? Uliumisa bwaka pena ngati ngombi jejipega nteki ndonga jaka bambu wake.' 15 Nepani nalalukia ana, 'We wanya Bambo?'

Najombi Bambu jajibwa, 'Nepani na Yesu jountesa bandu bangi majambu gaugabweni lelenu na gangi ganakulangia. 17 Nakukombua weapa na bandu buku Isilaeli na bandu banga Ayaudi banukutuma kwabu. 18 Waakikinua miu gabu naka awesesa apita kulwii nukujingi mu unang'anu, apita mu makili gaka lijobi, bung'anambukiya Sapanga, ili kupete kuhobale, apata kulekakewa mahakau gabu nukujuku napwasi jabu abia kati jabandu ba haguliwi nakuba bandu baka Sapanga." 19 "Ndienu, bambu nkolongu Agilipa, nepani ngase nawesiki kuba niing'omu kwa mabonikanu haga gagahumiki kunani kwaka Sapanga. 20 Ila natumbuliya kulandi oti kwa bandu buku Damasiko, ndi najenda kulandi ku Yelusalemu na ndema joka juku Yudea, na kabee najenda kwa bandu banga Ayaudi. Naalandila ili ajetakiya na kugaleka mahakau gabu nubung'anambukiya Sapanga nukulangi mu mahengu gabu ang'anambwi mioju jabu. 21 Kwa ndaba heji, Ayaudi bangamula panabi mu Nyumba jaka Sapanga, balenga kungoma. 22 Lakini Sapanga jatenda kunyangati na mbaka lelenu nyemiki pamba kumpwagi mwaboti, akakilongosi na banga kilongosi. Majambu gampwaga ndi gabapwaga alota baka Sapanga na Musa bapwaga gitenda kupiti, 23 yani kwabi lasima Kilisitu Nkombosi jung'alika na jubia jukutumbuli kuyoka kuhuma kwa bandu baawi, ili julandila unang'anu ukombosi gwaamulaki bandu boti, Ayaudi na bandu banga Ayaudi." 24 Pauli pajaika pani hejulikengali, Fesito japwaga kwa sauti ngolongu, "Pauli! Ubi na mangongo! Kusoma kwaku kwangi kukutenda ubia na mangongu!" 25 Lakini Pauli japwaga, "Ngase mii na mangongo, nkolongu Fesito. Senipwaga sa sakaka pena na gana maana. 26 Wa bambu nkolongu Agilipa nhwesa kulonge palongi jaku bila kujogopa ndaba gumanyiki majambu goka haga. Mii nu uwakika ugamanyi majambu goti gagapiti haga sakaka ndaba ngasegahengiki kuujobu. 27 Bambu nkolongu Agilipa, boo, waaobale Alota baka Sapanga? Nemanya waaobale." 28 Bambu nkolongu Agilipa anzibua Pauli, "Boo, guwasali guwensa kung'anambu nepani nyatanyata hela kuba nu Nkilisitu?" 29 Pauli jajibwa, "Nundoba Sapanga kwa kipindi kisokopi au kilasu, nga weapa pena, ila boti baanyogwane lelenu abia ngati hemi nepani, lakini bilaminyolu ajejee." 30 Ndipala Bambu nkolongu Agilipa na nkolongu ju nkao na Beluniye na bandu boa bababi pamu nabu, batenda kujema. 31 Pabapita kunza, bapwagania, "Mundu ajo ngasejatei sokapi sekipalika kutemuliwa kuwa au kipungu." 32 Najombi Agilipa ampwagila

Fesito, "Mundu ajo twakabia tunhoguli ana jwakabii weapa." 16 Lakini henu, jemaje kwa magolu gako. ngase jusekwi lufaa kwaka bambu nkolongu juku Loma."

27 Pababii ahamwi kujenda mbaka ku Italia, Pauli bumbei pamu na apungwa bangi paju ulonda waka Julio, jojabii nkolongu wa alonda mu nsambi gobuukema, "Kikosi saka Agusito." 2 Twakwela sitima la Adilamitio, lelabii lijenda kupete bandali jejabi misi isokopi yu nkowa wa Asia, nuku tumbuli sapwali. Alisitako, mwenei juku Makedonia kuhuma ku Tesalonike, jabii pamu natwee. 3 Kilabu jaki twajema pabandalii juku Sidoni. Julio anhengila Pauli sapi nukunzetake jaabona akakosi baki, nuku mpeke hindu yejupala. 4 Kuhuma hoku twaendaliya na sapwali, lakini nnuwahi wakabi waka poga kwa makili koni guhika kutupenga palongi, twapetila upangi wa kilwa suku ku Kupulo sombi ngasesabii nu nhwahi winge. 5 Hetwalombuka nhanga huku Kilikia nuku Pamfilia, twajema ku Mila nkao guku Lukia. 6 Nkolongu wa alonda jola jilikolila sitima limu ku Mila lelihuma ku Alekisandilia kujenda ku Italia, jutukwea momu. 7 Twajenda mbolimbo na kwa masoba gingi na kwa tabu ndi twaika pambipi na musi uku Nido. Ndaba nhwahi wabia utupengale kuendale kujenda kulongi, twaamua kupete upandi uku Kilete twapeta mulutengu ja Salumoni kokuje nhwahi ngase wabi wingipi. 8 Twapeta pulutengu jaki mbolimboli kwa tabu kupete kumbwanu nukuhika pandu pabapakema, "Bandalii ja asapi," pambipi na musi uku Lasea. 9 Wapeta muda wingi, hata Lisoba la tipati lukutogule lukulekakewa mahakau na Sapanga labia lipetiki. Henu jabia hatali ngolongu kujenda ni sitima. Henu, Pauli japia mawasu, 10 "Mwaalongu bango, ne nhwasali sapwali Jenze jiibia jahatali ngolongu na mali gingi hitenda kuhoba, nga sitima ni misigu jituu pee, na hataa twabete." 11 Lakini nkolongu jwa alonda jaa pelakania ngani malobi gajalongila jojulongoo sitima na mundu jojubii ni sitima kuliku gajapwaga Pauli. 12 Ndaba bandali jela ngase jabii pandu paa sapi pukutama kipindi sikipepu, bingi bapwaga tuendalia na sapwali ili twakahika ku Foaniye na kuwesakini, nukutama hoku kipindi sikipepu. Foaniye jabii bandali jejibi ku kilwa juku Kilete, jejibii pambipi nu upandi uku kusini magalibi nu upandi uku kazikazini magalibi. 13 Henu nhwai huku ku kusini watumbuliya kuhika, nabombi bawasalia awesa kuendale na sapwali, batupula nanga henu batumbulia sapwali, bajenda ni sitima pambipi nuku mbwani juku Kilete. 14 Lakini ngase wapeta muda, nhwai nkolongu ngamaa gobugukema, "Nhwai huku kasikasini." Watumbuliya

kuhika kuhuma ku kilwa. **15** Nhwahi ulikanga sitima jakapwaga, "Masoba komi nu nsesi mwabi ni kiholu na na sitima ngaselawesa kusindana naku, tuuleka pe bila kula posu. **34** Henu, nundoba nkula posu ndaba sitima litutuliwa nu uhwahi. **16** Kilwa simu se bikemba kubidi nkula ili nhwesa kuendale kuba mwabomi. Kauda sutujangati kidogu kuponga nhwahi gola, na Ndaba hata lijunzu limu liimutu hii nga lihobe." **35** hetwapeta upandi wa ku kusini twawesa hata kwa Baada jukupwaga hela, Pauli jajukua libumunda, tabu twawesa kugubeka sapi nhwatu huku okolee ansengula Sapanga palongi ja bandu boti, janukula, mu sitima. **17** Atumisi bisitima bala bahutila nhwatu nukutumbuli kula. **36** Ndienu boti bagangamala mwoju gola nkati, ndi biiyongulatiya uhwatu ngoji kwa makili jabu na kula, na bombi bakula posu. **37** Twabii ili kujikenga na makili gu uhwahi. Bajogupa awesa twa bandu miya mbili sabini na sita musitima. **38** kukwama mulutengu gu nhanga nuku mbwani juku Pabajomula kula posu jukutosa, bapungusa kutopa Libia. Ndi bahulua matanga nuku lileka sitima libia kwi sitima sukuleke ilebi munhangga. **39** Hekwakusa, likangwa nu nhwahi, **18** uhwahi nkolongu gaendaliyya baahenga lihengu musitima ngase bamanyiki abi kuhika, nikilabu jaki baamua kuleke kunza misigu jili mu nndema bole, ila baabona pandu punhanga jojoma. **19** Lisoba la tatu, batumbulia kuleke mmasi pununsangi pambwani, baamua ajenda bakajemika hindu ya sitima kwa maboku gabu beni. **20** Kukipindi sitima. **40** Henu basekula nanga nkuileka munhangga, sa masoba gingga ngase twawesiki kulibona lyioba kipindi aselase babopula ing'oji yebuukongki usukani wala ndondu, uhwahi nkolongu gaendalia kupoga wa sitima, ndi batondibia litanga limu palongi ji sitima ngamaa, hata kuhobale kulama kwa tenda kujomoka. ili lijenda sukangwa nu nhwahi, nukujenda ku **21** Baada jukutama masoba gingga bila kula posu, mbwani. **41** Lakini bahika pandu pununsangi wingi Pauli jajema pikilanda jabu, nuku pwaga, "Mwaaka mu nhanga, na sitima jatenda kupati. Pandu palongi alongu bangu, kwakabia nambanga mwakanyoane ja sitima pabi pajingi mu nsangi bila kuwesa kuboka. nepani nuku kotoka sapwali kuhuma ku Kilete. Ana Pandu puku nyuma ja sitima pa tumbuka kutunyuka mwaka tenda hela twakabia tujepini na tabu na hasala ipandi ipandi baada jukupegwa na makili ga majeba. heji joti. **22** Lakini henu nundoba nhinakaliya, nga **42** Alonda bapala kaakoma apungwa bala boti, ndaba mundu jumu jojwiikuha, sitima pee ndi jejihoba." **23** bajogopa awesa kusibii mmasi mbaka kundema juku Ndaba lisu hikilu ntumi juku nani kwaka Sapanga mbwani nukutila. **43** Lakini ndaba nkolongu wa alonda jonungungamali nepani ndi jwaki jatenda kumbiti, jola jalpa kunkengale Pauli, jaakanakia biitenda hela. **24** jambwagila, "Pauli, wjjogopa! Gupalika kujema Jaapwgila boti baamanya kusibi mmasi ahomba palongi jika Kaisali, na Sapanga kupete ikia kwaku kuhuma mu sitima mbaka ku mbwani, **44** na bangi weapa, jajangati boti baabi musapwali pamu na weapa apwaata koni akamulaki mu ibau au mu ipandi ya biikua. **25** Henu, mwaakolongu nngangamala! Ndaba sitima yeitunywki. Hela ndi hetwahika ku mbwani bila nunhobale Sapanga kwipitila ngati hejumbwagi.

26 Lakini lasima tupelikwa mulutengu mwa kilwa simu." **27** Ikilu jilisoba la komi nu nsesi, nhwai wabia ututuana koni na koni ku nhanga uku Adilia, pambipi na pamahiku bahenga lihengu mu sitima bamanya ahegale kundema. **28** Henu bataputa ulasu ukunyoleka kunhangga suku jingi lugoji lolabi akongiki sindu sekotopiki, bapata ulasu wa meta alubaini. Hebatema kabee bapata ulasu wa meta selasini. **29** Ndaba jukujogopa kupati mmalib, bahulua nanga nsesi kunyuma jisitima, nukuloba kukusa nyata. **30** Baahenga lihengu musitima bala bapala kutila, babi ahulwi nhwatu gola mmasi, koni bakalongila isoli ajenda kuhulu nanga upandi huku longi wili jojoma. **31** Lakini Pauli ampwgila nkolongu wa alonda jola na alonda baki, "Ana baahenga lihengu musitima haba ngase ahigi musitima, nganndame." **32** Ndipala alonda bala basekula migoji yeayabi ikamulaki nhwatu gola, nkuuleka gujenda na masi. **33** Ekwahegalia pulukela, Pauli jaapwgila boti akula posu koni

28 Etwabia tuhikiki sapi mu ndema, ndi twamanya kilwa se sela akikema Maluta. **2** Benei babu babii bandu baamboni ngamaa kwitu. Iyula jabii jitumbuli kukuna na kwabii ni kipepu, henu bapambahka mwotu, butujopa kunyaata mwotu. **3** Pauli jatonduliya nsigu nsokopi wa nhanzu jabia jukokake pahnza. Papuje ndaba ja lyotu la mwotu, lijoka lapitila munhanzu nukunduma Pauli mukuboku nukung'ang'anii papu. **4** Benei baapala pabilibona lijoka lela lijenze mukuboku jika bapwaganinya, "Mundu ajoo sakaka jutei kukoma, hata ana julamiki mu nhanga, lakini kuboku kwaka 'Kisapanga itu' ngaandeke. **5** Lakini Pauli ja kung'undiya lijoka lela pamwotu na ngase lundumiki hata kidogu. **6** Bandu bala bahobaliya ngiti jutenda kuhimba au jwihabukiya pai na kuwa. Lakini baada jukundendale munimuni nukubona Pauli ngase suntenda sindu sokapi silya, bang'anumbua mawasu gabu kupete

jombi, bapwaaga jombi ndi kisapanga." 7 Pambipi na mu malagalaki gaka Musa nuku kuhuma kwa Alota pandu pala gakabii na matui gaka Pubulio, nkolongu baka Sapanga. 24 Bangi bahobali malobi gaki, jwa kilwa. Pubulio jutujopa ngati ukosi baki, twabia lakini bangi ngase bahobalile. 25 Ndienu, ngase twaageni baki masoba matatu. 8 "Atati baka Pubulio bajetangini kuolale kwabu. Pababia ajendane Pauli babia agoni pikitanda, babia atamu nu kuhalisa mwai. japwaaga lilobi ale, "Loho jaka Sapanga japwaga Pauli jajingala nkati ili kwaabona baada ju kundoba sakaka naka hengo binu pajapwaaga majambu gala Sapanga ambekila maboku nukundamisa. 9 Lihengu gajapwaaga Bambu Yesu kundomu wiki Isaya Mlota le heli elapitila, bandu boa ba kilwa jela bababii waka Sapanga. 26 Jaapwaga, 'Jenda kwa bandu agonzu bahika nabombi nukulamiswa. 10 Butupekiya haba ukaapwagila, kujoa ngitinzoa, lakini nganhelewe, mali ginci, na patatumbuliya kabee sapwali, bapakila kulinga ndinga, lakini ngamwiibone. 27 Ndaba malangu musitima indu yoka yetwabia twiipala." 11 Ejapeta miei ga bandu haba gatei kuhoba, ahibalaki makuto mitatu twatumbuliya sapwali jitu mu sitima limu laka ahigi mihi gabu ana hela bakalinga kwa mihi gabu Alekisandilia lebilikema, "Aka kisapanga ba mapaa" bakajoa kwa makutu gabu bakaelewa kwa malangu Sitima le heli labia lijemiki pandu papanyoliki kipindi gabu nukung'anumbukila, jupwaaga Bambu nane soa si kipepu. 12 Twahika pikilanda ja Salukusa, nukundamisa." 28 Ndienu Pauli japwaaga, "Henu twatama papu masoba matatu. 13 Ndienu twatumbulia mmanyia lijambu laka Sapanga luku kuokoka bapelaki kujenda, twaendaliya na sapwali nukuhika ku Legio. bandu banga Ayaudi. Na bombi bitenda kunzoane!" Elapita masoba mabeli, nhwai watumbuliya kupoga 29 Pauli ejwabia jupwagiki ganiaga, Ayaudi batenda kuhuma kusini, na egapeta lisoba limu twahika bandali kuboka koni bakabisana ngamaa beni na beni. 30 Yaka ja Potoli. 14 Kokuje twaakolila aka kilongu asokopi hibeli yoka Pauli jutamika mu mnyumba jezapangiki babube butuloba tutama nabu kwa juma jimo. Nahenu mweni jukubika jaajopa boa bahikiki kumbona. 31 twahika ku Loma. 15 Aka kilongu ku Loma kola Julandila Ubambu Ukolongu waka Sapanga nu kubola ebapata lijambu litu, bahika kutujopa kuguliu juku lijambu laka Bambu Yesu Kilisitu ku uwesu, bila Apio na pandu pabapakema nyumba itatu ja ageni. Iujogopu wala kukanaliwa na mundu jokapi.

Pauli ejaabona ansengula Sapanga, japat moju. 16 Patwabiya tuhikiki ku Loma, Pauli anzetakiya kutama kajika jaki pamu na nndonda jumu jukulonda. 17 Egapeta masoba matatu, Pauli jaakema akilongosi buku Uyahudi bababiya atama hoku. Pabaketangana, Pauli jaapwagila, "Mwabandu aja, nepani ingawa ngasenatei sokapi siliya kwa bandu bangu wala kupenga malagalaki ga aseja bitu, batenda kungamuu ku Yelusalemu kola nukumbeleka mwamaboku ga Aloma. 18 Pabanalukiya nukubona ngase mi nilikosa lokapi nhenga nikomika, bapala kuneke. 19 Lakini Ayaudi bangi bapenga lijambu le heli nane napalika kuseku lufaa kwaka bambu nkolongu juku Loma, hata hela ngasenabii na sokapi sa kwaakataki ajangu." 20 Jenze ndi ndaba jukuloba kumimbona nukulonge na mwanganya, nepani angongiki minyolu jenze ndaba jukuhobale kwa bandu buku Izilaeli. 21 Bombi bapwaaga, "Twe ngasetujopiki balua jokapi kuhuma ku Yudea, wala ngamundu jokapi jojuhikiki pamba nukupia lijambu le heli au kupwaaga sokapi siliya segutei wehapa. 22 Lakini tuholale tuojoana kuhuma kwaku wamweti gaguwasali ndaba tubweni kila pandu bandu alonge liyaa kupete kikundi hesi." 23 Ndienu bapanga naku lisoba lukuketangana naku, bandu bingi bahika kojutamika tumbuka pulukela mbaka pakamii jaalandila nukulongale Ukolongu waka Sapanga, jalenga kwaalandi kupete Yesu kuhuma

Aloma

1 Nepani Pauli ntumisi waka Yesu Kilisitu, nunhandaki balua jenze. Sapanga junhagwi kuba ntumisi nukunhenga nandila Lijambu la Amboni lejumbeki Sapanga. 2 Pamwandi Sapanga jwaalagila bandu Lijambu la Amboni lende kupete alota baka Sapanga ngati hekuandikwi mu Maandiku gaka Sapanga. 3 Lijambu la Amboni lende lunndongale Mwana waka Sapanga, ndi Bambu witu Yesu Kilisitu jojwasaliwa ki nhyea mulukolu Iwaka Daudi, 4 jojuwe kupete usapi waki na kwa makili gaka Loho jika Sapanga, jwalangiswa kuba mwana waka Sapanga kupete kuyoka kwaki yani Yesu Kilisitu Bambu witu. 5 Nukupete jombi, ne jumbeki wamboni waka Sapanga nguba nuntumi, ili kupete jombi naalongulakia bandu ba ndema yoka anhobalia nukunzetake Kilisitu. 6 Mwanganya montama ku Loma kabee mmbi nkati ja bandu haba, ankemiki mmbia mwabandu baka Yesu Kilisitu. 7 Ndienu nunhandaki mwanganya mwabotii mwentama ku Loma mwee mwabandu bampalika na Sapanga, na ankemiki mmbia mwabandu baki. Tunndobee waamponi waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. 8 Kabula ja goka nunsengu Sapanga wangu kupete Yesu Kilisitu ndaba jinu mwanganya, ndaba kuhobale kwinu kujogwaneka kila pandu pundema pani. 9 Sapanga jo nuntumaki kwa mwoju wangu goti pa nandi Lijambu la Amboni laka Mwana waki ndi jojumona nukunyoana ndaba jumanya ndenda kunkomboka mwanganya, 10 masoba goa panunndoba Sapanga. Nundoba Sapanga ana jupai, jumbekia napwasi ja sapi jukuika kwinu kwa masoba gani. 11 Ndaba ndokule ngamaa kummbona mwanganya ili mbata napwasi juku mmbaguli nhupi ja loho ili mmbia nganganganga. 12 Sembala mmanya senze, mwanganya na nepani twitenda kugangamalisa moju, kuhobale kwangu nepani kwanzangatia mwanganya nukuhobale kwinu mwanganya kwinyangatia nepani. 13 Mwaaloungu bangu, mbala mmanya mala jingi napala kuhika kwinu, lakini mbaka sajenu atei kumbenga. Napai ngamaa kuhika ili nhwesa kunzangati mwanganya ili nngangamala mukuhobale, ngati henaajangatia bandu bangi bandema yoti. 14 Ndaba leniheli lihengu lango, kwaalandi bandu boti, bandu baasomiki na banga kusoma, bandu bana malangu na banga malangu. 15 Ndaba ndokule ngamaa kunndandi Lijambu la Amboni kwinu mwanganya kabee mombi ku Loma. 16 Nepani ngamoni iyonii kulandi Lijambu la Amboni

laka Kilisitu, ndaba lenieli ndi makili gaka Sapanga gakaagombo bandu boti baahobale, kutumbuli Ayaudi hoti mbaki bandu ba nndema yoti. 17 Ndaba Lijambu la Amboni lilangi sapi namuna Sapanga hejwajetake bandu kuba baamboni palongi jaki. Lijambu lee heli lihengka sukuhobale, tumbuka puwanzu mbaka pamwisu, ngati Malobi gaka Sapanga egapwaga, "Mundu jwa amboni palongi jika Sapanga jvitama kupete kuhobale." 18 Ndaba inyela yaka Sapanga jilangiswi kuhuma kunani kwaka Sapanga banga kunzogopa jombi na abaja boka baapenga usakaka kupete uliya. 19 Ndaba goti majambu gagunhenga Sapanga jumanyikana kwabu gabonakini ndaba Sapanga weni jwaalangi pangwendu. 20 Tumbuka Sapanga pa jwabomba nndema, makili gaki ga yaka petapeta nu ukolongu waki hata ngati ngase ubonikana kwa mihi, lakini gabonikana kupete hindu yejubombiki. Henu ngabiawi kulikengale kwi indela jokapi. (aidios g126) 21 Hata ngati bummanyia Sapanga lakini ngase bundumbali wala kunsengula ngati hekupalika. Badala jaki, mawasu gabu gabiya ganga na mana na mioju jabu jatweli lwiye. 22 Awasali abii na malangu lakini ngaseabii na malango. 23 Akotoka kundumbali Sapanga jojutama yaka petapeta, badala jaki alumbali imong'umong'u yealenganaki kuba ngati mundu jojukua, yeyuye ibi ngati bandu, inyama yeibeleka, ijuni, au iumbi yeikwaba. 24 Ndaba jahela, Sapanga jwaalekiki apwata kutokule kwiliya mu myoju jabu nukuhengane majambu giyoni mu nhyea jabu. 25 Ang'anambwi usakaka waka Sapanga kuba isoli, bikigungamali nukuhitumaki hindu yejubombiki Sapanga nukunndeke Sapanga jojubombiki, jojupalika kulumbaliwa yaka petapeta, Amina. (aiōn g165) 26 Ndienu Sapanga jwaalei apwata kutogule kwabu kwiyoni. Hata haka mbomba bakotuka kugone na aka alomi babu ngati Sapanga hejabombiki, nukutokule kugone nakambomba ajabu. 27 Akanalomi nabombi ahelaha akotoka kugone nakambomba nukugone na akanalomi ajaki. Ahenga mahengu giyoni, kupete kuhenga hela bililete beni mang'aliku ga apalika kupata ndaba jukuhenga mahengu mabaja. 28 Ngati bandu heakaniki kuba na Sapanga, najombi Sapanga jwaalekiki apwata malangu gabu giliya, jwaalekiki aheenga ganga kupalika kuhenga. 29 Atwelii kila uliya na wii gwakila namuna juubaja na soju na ugoni na kukomana. Atwelii wipu na kukoma na isoli na kutokule kuliya nu kugamba, 30 nu kwa akakopakangane bandu isoli na babunsuki Sapanga na baatondoka na baabi ni ing'omu kabee atenda kukipuna atonga majambu giliya, banga kwaajetake ahengo na amabu babu. 31 Ang'ang'a na banga

kuhobaleka na banga kuba nu upali na banga ni Malagalaki hata ngati ngaseagamanyi Malagalaki ikiya kwa bandu bangi na banga kuhenga sealagi gaka Musa. 15 Bombi alangi sekipalika mu Malagalaki beni kuhenga. 32 Amanyi malagalaki gaka Sapanga gagaandikwi mu myoju jabu, koni moju wabu ulangi gapwaga bandu baatenda majambu ngati haga, lijambu leheli, ndaba mawasu gabu mala jingi gatenda apalika kuwa. Ganiaga ngase atenda pee beni ila kwaataki na mala jengi gatenda kwaakengale. 16 kabee baajetake bangi baatenda majambu ngati haga.

2 Henu unkosi wangu ana untemu bandu bangi, ngaguwesi kulikengale, hata ngati gukubi wanya. Ndaba, hewaatemu bangi, ulipeke yaambamba wamweti ndaba na weapa gutenda majambu agalagala gagutemu. 2 Tumanya kutemu kwaka Sapanga kwa bandu baatenda majambu ngati haga ndi kutemu kwa sakaka. 3 Lakini unkosi wangu weapa we waatemu bandu baatenda majambu ngati haga koni na wamweti uhenga majambu ngati gagaga, boo, uwasali lee wiijepa kutemuliwa na Sapanga? 4 Au lee uhulongama waamboni waki nklongo, na kuinakali kwaki nukulendale kwaki sanga kumanya boo, waamboni waka Sapanga hogu utulongo kujetake mahakau nukugaleka? 5 Lakini ndaba jii ng'omu na mioju jii janga kupala kujetake mahakau na kugaleka, nahenu mulibeke mwabeti mang'aliku gingi lisoba laka Sapanga inyela yaki nu kutemu kwaki ngati hejupala mweni kwitenda kubonikana. 6 Lisoba leheli Sapanga anndepa kila mundu kulengana na sejuhengi gaki. 7 Bandu bahenga majambu gaamboni sangakusoka koni ataputa ulumbi kuhuma kwaka Sapanga ni isima na womi wanga na mwisu, Sapanga jwaapekia womi wa masoba goti. (aiōnios g166) 8 Lakini bangi baapwata majambu gabu beni na baakana usakaka waka Sapanga nukupwata ubaja, sakaka Sapanga jwaatemula kwii nyela yaki ngolongu. 9 Mang'aliku nu ubini gampata mundu jokapi jojutenda ulia. Gaapata hoti Ayaudi mbaka bandu banga Ayaudi kabee. 10 Lakini Sapanga jaapekia ulumbi ni isima nu lukwali bandu boti baatenda majambu ga amboni, jwaapekia Ayaudi hoti na bandu banga Ayaudi kabee. 11 Ndaba Sapanga ngase jujangati bandu boti sukubagu bangi. 12 Bandu boti baatei mahakau sanga kugamanya Malagalaki gaka Musa biikuwa sukutemuliwa bila Malagalaki, na baatei mahakau koni amanya Malagalaki, biitemuliwa kupete malagalaki. 13 Ndaba nga bandu baajogwane pe Malagalaki gaka Musa ndi abonekana baamboni kwaka Sapanga, ila bandu baajetake Malagalaki ndi babibonikana baamboni palongi jaka Sapanga. 14 Bandu Banga Ayaudi ngaseabi na Malagalaki gaka Musa, lakini paahenga ngati egapalika Malagalaki sukulongswa na mioju jabu, bombi akuba ndi Henu, kupete Lijambu la Amboni lenandi nepani ndi hekwiibia lisoba lela Sapanga pajwiitemula kupete Yesu Kilisitu majambu gaahengiki bandu pu ujobu. 17 Henu boo wehapa? Wehapa, ana ulikema wamweti Nhyaudi, guhobale Malagalaki gaka Musa nukukipuni kuba mwana waka Sapanga, 18 kupete Malagalaki gaka Musa ugamanyi gajupala Sapanga kabee guwesa kuhagu majambu gaamboni. 19 Ulimanya wehapa ukilongosi wa bandu banga kulinga na wehapa unang'anu wa bandu baabii palwi, 20 ulibona weapa gu mmbola wa bandu ang'ang'a nu mbola wa bana akeke ndaba nhwasali mu malagaliki mbii na umanyi nu usakaka. 21 Henu weapa, gwaabola bangi ndaba jaki ngase gulibile wamwete? Wehapa walandi bangi bijiba na wamweti gutenda kujiba. 22 Weapa gupwaga, "Mundu jwitienda ugoni," koni wamwe utenda ugoni. Gusuki imong'umong'u yi isapanga ndaba jaki wamweti gujingi nukujiba mali gingi mu nyumba ji isapanga. 23 Weapa weukipuna ugamanyi Malagalaki gaka Sapanga lakini umpoa Sapanga lihamu sukukotoka kuhenga ngati malagalaki hegapala? 24 Ngati Maandiku gaka Sapanga hegawaga, "Bandu banga Ayaudi alitonwi liina laka Sapanga ndaba ja majambu ganhenga mwa Ayaudi mwanganya." 25 Kuseku jandu kwaku kwiobia kwasakaka ana gujetake Malagalaki, lakini ana ngasegutenda ngati Malagalaki hegapala, kuseku jandu kwaku kukuba ngati mundu jwanga kusekjandu. Ndienu mbanga wakahigali sanga kuseku jandu. 26 Ana bandu banga Ayaudi banga kuseku jandu ahenga gagapalika mu Malagalaki, boo, kutama bila kuseku jandu kwabu ngase kubonikana le ngati asekwi jando? 27 Henu bandu banga Ayaudi banitemula mweweapa mwa Ayaudi mwensekwi jandu nukugamanya Malagalaki gaka Sapanga ana ngasenhenga ngati Malagalaki hegapala. 28 Ndaba nga kila mundu jojubonikana kunza kuba Nhyaudi ndi Nhyaudi wa sakaka kabee mundu ngasejukuba nhyaudi wasakaka ati ndaba jusekwu jandu nhyegea. 29 Nhyaudi wa sakaka ndi mundu jojubi nhyaudi nkati, ndi jojusekwu jandu mu moju. Ganiaga ndi majambu gu mu loho, na nga majambu gagabi mu maandiku gagabi mu Malagalaki. Mundu ngati hoju ngase jupata ulumbi kuhuma kwa bandu ila ulumbi kuhuma kwaka Sapanga.

3 Nhyaudi jubii na sindu boo kikolongu kupeta bandu Alota baka Sapanga alongale lijambu leheli. 22 bang? Au boo, Ayaudi baajonzuki sindu boo ngani Sapanga jwaajetake bandu kuba baamboni kwi indela kupete kuseku jandu? 2 Hena, Kibii sekijonzukeka jukunhobale Yesu Kilisitu. Sapanga jutenda ela kwa kila upandi. Sapanga jatumbulia oti kwaapeke Ayaudi boka babunhobale Kilisitu ndaba ngasejibi tofauti kati malobi gaki. 3 Henu kwibia boo, ana bangi babu ja Ayaudi na bandu banga Ayaudi. 23 Bandu boka atei akotwiku kunhobale Sapanga? Boo, kukotoka kuhobale mahakau nukupongukewa nu ulumbi waka Sapanga. kwabu kwiiboa lee kuhobaleka kwaka Sapanga? 4 24 Lakini kupete waamboni wa bwaka waka Sapanga Ngaela! Sapanga juigali kuba jojuhobaleka masoba bandu boti ajetakeka ku kuba baamboni palongi goka hata ngati kila mundu julonge isoli. Ngati jika Sapanga kupete Yesu Kilisitu jojwaakombwi. 25 hegawaga Maandiku gaka Sapanga, "Kila hegulonge, Sapanga ambia Yesu Kilisitu kwa mwai waki ili jubia malobi gaku gakubaa ga sakaka, pa witemuliwa, indela ja kwaalekake bandu mahakau gabu kwa mwai wehapa ndi wibia we guwesa." 5 Ana mahakau gitu waki kupete kunhobale jombi. Sapanga jwatenda galangi Sapanga jutenda gaamboni, henu twiipwaga hela ili kulangi jombi jwaamboni. Kabula jukukuwa bole? Boo, ana jututemwi twiipwaga lee Sapanga Kilisitu Sapanga jwatenda kuhinakali bila kulingali jutenda liya. Pamba nonge kwa mawasu gikimundu. mahakau ga bandu. 26 Lakini henu Sapanga ambia 6 Ngahela! Nakwakabii hela Sapanga jwakawesa mwana waki ili kwaalangi bandu aina ja wamboni boo kwa atemu bandu bu punndema? 7 Mundu gogujetakeka palongi jaki. Kwi indela heji Sapanga juwesa kupwaga ana, "Ana isoli yangu ijangati kulangi mweni julangi jombi jwaamboni na kabee antenda kila usakaka waka Sapanga nukujonzuke ulumbi waki, mundu joanhobale Yesu jubia jwaamboni palongi jaki. henu ndaba jaki nepani andemu kuba namundu 27 Henu tuwesa kukipunii kike? Ngasekibile! Ndaba mwana mahakao?" 8 Kulengana nukupwaga ana, jaki? Boo, ndaba jukugahenge lihengu Malagalaki tuhenga majambu giliya ili tupata gaamboni! Ndi bangi gaka Musa? Ngahela! Ila ndaba tutenda kuhobale hebututondula sukututaki tupwagiki hela. Biitemuliwa Kilisitu. 28 Henu tumanya Sapanga anzetake mundu ngati hekupalika. 9 Henu tupwaga kike? Boo, twa kuba jwaamboni palongi jaki kupete kuhobale kwaki, Ayaudi lee twaamboni kupeta bandu bange? Ngahela! ila nga kukuhenga gagapalika mu Malagalaki gaka Ndaba anangi kupwaga Ayaudi na bandu banga Musa. 29 Au boo, Sapanga ndi Sapanga waka Ayaudi Ayaudi boka abii pai ja makili ja na mahakau. 10 Ngati pena, au Sapanga wa bandu ba ndema yoka kabee? maandiku gaka Sapanga hegawaga, "Ngamundu Heena, Sapanga wa bandu banga Ayaudi boti kabee. hata jumu jwaamboni palongi jika Sapanga, 11 30 Sapanga jubi jumu pena, najombi jwaatenda bandu nga mundu jumwa jwana malangu wala ngakuba Ayaudi na bandu ba nndema joti abia baamboni mundu hata jumu joantaputa Sapanga. 12 Boti kupete kuhobale kwabu. 31 Henu boo, tugaleke atei kung'anambuka boti atei kukosa nga jojutenda Malagalaki gaka Musa ndaba jukuhobalela? Ngahela gaamboni, ngasejubii hata jumu. 13 Milomu jabu jibii ila tugajemale Malagalaki gaka Musa kulangi ga ngati matenge gaayekwi gaganunga, ni ilimi yabu sakaka.

ilonge isoli mu milomu jabu gapita malobi gana sumu ngati lijoka. 14 Malobi ga alonge gatweli yaambamba nu usungu. 15 Magolu gabu gajojuke kukoma bandu. 16 Pokapi pa ajenda aleta ling'ai nuku kuhalabana hindu. 17 Ngaseamanyi kutarna su lukwali." 18 "Ngase bunzogopa Sapanga hata kidogu." 19 "Henu tumanyiki ana malobi goka gagalongi mu Malagalaki gaka Musa, gaapwaga bandu boti baalongsowa na Malagalaki ili kila mundu jiiwesa kulikengale, ili kulangi bandu boti apalika kutemuliwa na Sapanga. 20 Henu nga mundu hata jumu jojubalangwa kuba jwaamboni palongi jika Sapanga sukukamulaki Malagalaki, ndaba Malagalaki gehaga gunzangati mundu kumanya ana juhengiki mahakau." 21 Lakini henu indela jika Sapanga ja kwaajetake bandu kuba baamboni palongi jaki jibonikini pangwendu, kabee bila kugahenga Malagalaki. Malagalaki gagaandikwi na Musa na

4 Boo, henu tupwaga kike kuhusu atati bitu Ibulahimu? 2 Ana Ibulahimu jwabii bunhengiki kuba jwaamboni palongi jika Sapanga kupete mahengu gaki mwени, nala jubii na sindu sukukipuni lakini nga palongi jika Sapanga. 3 Ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Ibulahimu anhobalia Sapanga, najombi Sapanga anzetakia kuba waamboni palongi jaki." 4 Mundu jojuhenga lihengu kwaka mundu julepwa malepu, malepu gaki nga nhupi yake ila sindu sejupalika kulepwa kwi lihengu lejuhengiki. 5 Lakini mundu jwanga kuhobale mahengu gaki mwени, ila anhobale Sapanga jojwaalekake bandu baatende mahakau, henu Sapanga jukubona kuhobale kwaka mundu hoju nukunzetake kuba jwaamboni palongi jaki. 6 Daudi kabee jwapwaga ahelaha pajwalongalia kutogule kwaka mundu jojuwe Sapanga ambona

jwaamboni palongi jaki sanga kulingali mahengu gaki: 7 "Apengaliwi bandu baalekakiwi makosa lakini kuhobale kwaki ngase kwakotwike hata mweni gabu, babube mahakau gabu atei kugaputa. 8 jwamanyiki ngase juwesa kupapa ndaba jabii nseja Jupengaliwi mundu jojuwe mahakau gaki Bambu ngamaa, nu nhwanu waki Sala yaka yaki yukubeleka nga juga komboke." 9 Boo, kutogule hoku apata mwana yabia ipetiki. 10 Ibulahimu ngase jakotwike bandu baasekwu jandu pena au apata na bandu kuhobale na ngase jwaabii nikiholu kupete lilaganu banga kuseku jando? Apata na bandu banga kuseku laka Sapanga ila kuhobale kwaki kumpekie makili jandu kabee. Ndaba tupwagiki, "Ibulahimu jwatenda nukunhobale Sapanga henu anndumbalia Sapanga. kuhobale na Sapanga jwatenda kunzetake kuba 11 Jamanya ana sakaka Sapanga juwesa kuhenga jwaamboni palongi jaki" 10 Boo, Ibulahimu jwajetakiwa gala gaandagila. 12 Ndi ndaba Sapanga anzetake na Sapanga kipindi bole? Kabula jukuseku jando, au kuba jwa amboni palongi jaki. 13 Paalonge, "Jatenda baada jukuseku jando? Kabula jukuseku jandu, na nga kunzetake kuba jwaamboni palongi jaki." Ngasealonge baada jukuseku jando. 14 Ibulahimu jwasekula jandu anzetaki jubiya jwaamboni kajika jaki pena. 15 Lijambu mwenikatai, nukuseku jandu kwe hoku kwabii nginyuli le heli lutulongale natwepani kabee totujetakiwi na jejalangia Sapanga anzetaki jombi kuba jwaamboni Sapanga totunhobale Sapanga joanhyoa Yesu Bambu palongi jaki ndaba jukuhobale kwaki kojwabi naku witu kuhuma kwa bandu baawii. 16 Yesu bumpia kabula jukuseku jando. Henu, Ibulahimu jubi ndi atati jukuwa ndaba ja mahakau gitu, jayoka ili kutuhenga ba bandu boti babube, hata na ngasesekwi jandu, twaamboni palongi jika Sapanga.

5 Henu, ndaba Sapanga jututei tubia twaamboni palongi jika kupete kuhobale, henu tubii nulukwali na Sapanga kupete indela jika Bambu witu Yesu Kilisitu. 2 Ndaba jukuhobale kwitu, Yesu jutuleti mu waamboni waka Sapanga mo tutama sajenu. Natwepani tutogule kukipuni kuhobale kotubi naku kutama pamu nu ulumbi waka Sapanga! 3 Ngahela pena, ila tutogule ndaba ja mang'ali koni tumanya mang'aliку gutubola kuhinakali, 4 kuhinakali kungangamalisa mundu mwoju, nu kugangamaa mwoju kundete mundu kuhobale. 5 Nukuhobale ngasekutuhenga tusindwa, ndaba Sapanga jutupeki upali waki mu myoju jitu kupete indela jika Loho wa Sapi jejutupeki. 6 Ndaba hata patwabiya twakona nga na makili, esahika kipindi, Kilisitu jwakuwa ndaba jitu twepani twana mahakau. 7 Sakaka, ngasekuwesikana mundu kuwa ndaba ja mundu jo jujetakeka palongi ja bandu ila kuweskana mundu kulenga kuwa ndaba ja mundu jwaamboni. 8 Lakini Sapanga julangi kwitu jutenda kutupala, ndaba patwabia twakona tubi na mahakau, Kilisitu jwakuwa ndaba jitu twepani. 9 Henu ndaba jututei tubia twaamboni palongi jika kupete mwai waka Yesu Kilisitu, kulangi sakaka jwatkombula kuhuma mwi inyela yaka Sapanga. 10 Ndaba twabia twaabaja baka Sapanga lakini jutulenganaki tubia twaakosi baki kupete kuwa kwaka Mwana waki. Henu ngati hetubii twaakosi baka Sapanga sakaka kulangi he jwatuokuwa kupete womi waka mweni Kilisitu. 11 Nga haga pena ila tutogule kabee ndaba jagala gajutuhengi Sapanga kupete indela jika Bambu witu Yesu Kilisitu jojutujonganisi na Sapanga. 12 Kupete indela jika mundu jumu mahakau gatenda kujingi

punndema, nagombi gaatenda bandu akuwa. Henu kwaki. 4 Patwabatiswa twajongana pamu na jombi kuwa kwaahiki bandu boka ndaba bandu bowa atei mu kuwa kwaki nukusikwa kwaki, ili ngati Kilisitu mahakau. 13 Ndaba kabula jukuhika malagalaki gaka ejayoka kuhuma kwa bandu baawi kupete ulumbi wa Musa mahakau gabii punndema, lakini mahakau Atati na twepani kabee tuwesa kuba na womi nyai. ngase gabonakini bila kuba Malagalaki. 14 Lakini 5 Ndaba ana twepani tujongini najombi kwa kuwa toka pajwabii Adamu mbaka pajwahikiki Musa, kuwa kwaki ngati jombi, ahelahela twijongana najombi kwaapati hata bandu banga kutenda mahakau ngati sukyoka ngati hejwayoka jombi. 6 Tumanya umundu hejwatenda Adamu, mahakau guku nng'anambuka witu wa mwandi buubambalia pamu na Kilisitu, Sapanga. Adamu jwabii lilenganu laka jola jojwihiha. ili nhyege itu ya mahakau ialabika, ili tukotuka 15 Lakini lihakau laka Adamu ngase lilengana na kuba twaatumwa ba mahakau kabee. 7 Ndaba waamboni waka Sapanga. Ndaba ana mahakau gaka mundu jokapi jojuwi julekakiwi, na ngasejulongsowa mundu jumu galeta kuwa kwa bandu boti, kulangi ana na mahakau. 8 Henu ana tuwi pamu na Kilisitu, uamboni waka Sapanga gobii gwingsi na nhupi jaki ja tuhobale twiitama kabee pamu na jombi. 9 Ndaba bwaka jejibii kwa bandu bingi, nayombi ihuma kwaka tumanya Kilisitu juyokiki kuhuma kwa bandu baawi mundu jumu, mundu we hoju ndi Yesu Kilisitu. 16 najombi nga jukui kabee, ndaba kuwa nga kukubi Nhupi yaka Sapanga ngaseilengana sekiipitila baada na makili kabee kwaake. 10 Henu, ndaba jwakuwa jukuhenga lihakau mundu jumu: Sapanga jwaatemula mala jimu pee ndaba ja mahakau ga bandu, bundu kupete lihakau lejwatei mundu jumu, lakini mahakau ngasegunndoo jombe, nukutama kojutama bandu bingi pababiya ahengiki mahakau, Sapanga jujongana na Sapanga. 11 Ahelahela nanamu kupalika jaatelia nhupi jakuba jwaamboni palongi jaki. 17 mulibona ntei kuwa kupete mahakau, nukutama Sakaka, kupete lihakau laka mundu jumu, kuwa pamu na Sapanga kupete na Kilisitu Yesu. 12 Henu, kwatenda kuhika ndaba jaka mundu jumu hoju, lakini mwijietake mahakau galongua nhyege hinu jejikuwa kulangi sekipiti kupete sejutei mundu jumu hoju yaani ili mwijietake ndokule iliya ya nhyege. 13 Wala ndi Yesu Kilisitu hekibi kikolongu ngani! Boka baajopa mwilipia hata pandu pamu pa nhyege ji ibia sindu waamboni waka Sapanga wabwaka hogu na nhupi sukutende mahakau. Ila mulipia kwaka Sapanga heji ahengwa kuba waamboni palongi jika Sapanga, ngati bandu babayokiki kuhuma kukuwa kujingi mu biitawala mu womi kupete indela jaka jumu hoju, yaani womi. Lakini mpia ihungu yi yoti ihenga lihengu Kilisitu. 18 Henu ngati hekubi lihakau laka mundu laka Sapanga. 14 Ndaba mahakau ngagundongoo jumu illetiki kutemuliwa kwa bandu boka ndi ahelaha mwanganya kabee, ndaba ngase nndongoswa na kupete lijambu limu laamboni laka mundu jumu kwaka Malagalaki gaka Musa ila nndongoswa na waamboni Sapanga laapeke boti waamboni na womi. 19 Na ngati waka Sapanga. 15 Henu, tupwaga kike? Tutenda hekubi kusindwa kunzowane Sapanga kwaka mundu mahakau ati ndaba ngasetubi pai ja malagalaki ila jumu hekwaatenda bandu bingi abia na mahakau, ndi tulongoswa na waamboni waka Sapanga? Ngahela! 16 ahelahela kunzowane Sapanga kwaka mundu jumu Mmanyne nde ana mulipia mwabekuwa kuba mwaatumwa hekwaatenda bandu bingi kuba baamboni palongi sukunzoane mundu najongi, sakaka mwanganya jika Sapanga. 20 Malagalaki gaka Musa gahika mkuba mwaatumwa baka mundu we hoju. Ana ili kuleta ujonzukeku wa mahakau, lakini mahakau mwikuba mwaatumwa ba mahakau mwisu waki kuwa, hegajonzukika, waamboni waka Sapanga nagombi na ana mmbii mwaatumwa bukunzoane Sapanga watenda kujonzukeka ngani. 21 Ngati mahakau mwisu waki junhenga mmbiya mwamboni palongi hegalongosa nukuleta kuwa, ndi ahelaha waamboni jaki. 17 Ata na mwabi mwaatumwa ba mahakau wa bwaka waka Sapanga ulongusa kwi indela ja pamwandi, lakini henu nunsengu Sapanga nzetaki kwa mwoju wii woti usakaka gogubii mu mabole kuaahenga bandu abiya baamboni palongi jaki nu kulongosa abiya na womi wa masoba goti kupete gonzopiki. 18 Mwakombuliwi kuhuma mu utumwa wa indela jika Yesu Kilisitu. (aiōnios g166)

6 Henu tupwaga boo? Boo, tuendalia lee kuhenga mahakau ili waamboni waka Sapanga ujonzikaje? 2 Ngahela! Twepani tewtuwii kupete mahakau tuwesa boo kuendalee kuhenga mahakao? 3 Au lee ngase mmanyne twepani twaboa tewtwabatiswa nukujongana na Yesu Kilisitu sukujongana na kuwa

mwawesiki kuhenga gajupala Sapanga. 21 Mwapata sindu boo, saamboni pamwahenga hindu yemwibone hioni sajenu? Ndaba mwisu wa majambu haha goti ndi kuwa! 22 Lakini henu mkombuliwi kuhumu ku utumwa wa mahakau na mmbi mwa atumwa baka Sapanga, sindu samboni se mpata sajenu ndi kutama maisa gu usapi gagaleta womi wa masoba goti. (aiōnios g166) 23 Ndaba malepu ga mahakau ndi kuwa lakini nhupi jejupia Sapanga ndi womi wa masoba goti su kupete Yesu Kilisitu, Bambu witu. (aiōnios g166)

7 Mwaalongu bangu henu manyiki nonge na bandu babagamanya malagalaki. Ndaba mmanyiki ana malagalaki gunndongoo mundu pajukuba mwomi. 2 Tupwaga, mmbomba jobunzukwi jukuba pai ja Malagalaki pajutama nu nndomi waki pajukuba mwomi, lakini nndomi waki ana juwii, Malagalaki haha ngasegundongosa kabee mmbomba hoju. 3 Henu mmbomba hoju na jutama na mwanalomi jongi kipindi nndomi waki jubii mwomi, bankema nhgoni, lakini nndomi waki ana juwii, mmbomba hoju jukuba julekakiwi ngasejubii pai ja malagalaki kabee, ana jujukuliki na mwanalomi jongi ngajwiikubi nhgone. 4 Ahelahe mwaalongu bangu ngasemmbii kabee mu Malagalaki ndaba nnzongini na nhyea jaka Yesu Kilisitu, mana jaki Kilisitu pajakuwa na mwanganya mwakuwa pamu najombi. Henu mwanganya mmbii mwabandu baki, jombi Kilisitu jojuyokiki ili nhwesa kuntumaki sapi Sapanga. 5 Ndaba patwabia tutama sululongsowa na kutokule kulyia kwa nhyea kotubii naku, kutokule kokutukoluwa ndaba ja Malagalaki gaka Musa, kokukwe gahenga lihengu nkati ja nhyea jitu nukutulete kuwa. 6 Lakini henu tulekakiwi kuhuma muipungu ya Malagalaki, ndaba tuwi ndaba ji lijambu le lutuhenga twepani tubia twaatumwa. Henu tuwesa kuntumaki Sapanga sukupwata indela inyai ju ulongosi waka Loho jaki, wala nga ngati pamwandi patwabiya tulongoswa na maandiku ga Malagalaki. 7 Boo, nala tupwaga hetupwata Malagalaki tutenda mahakau? Ngahela! Lakini bila Malagalaki nepani nga nakamanyi mahakao. Ndaba nganaka manyi kutokule majambu gilyaa ndi sindu salia, ana Malagalaki egakabii ngase gapwagiki, "Wiitokule." 8 Sukutumi mihilu heji, mahakau gapata napwasi jukujumu kila aina jukutokulee kwalia kokubi nkati ja nhyea. Ndaba bila Malagalaki mahakau gakubape sindu sekiwii. 9 Pamwandi nepani nabii namwomi kutali na malagalaki, lakini mihilu hejahika, mahakau gatenda kuyoka nanepani nabii ngati ndei kuwa. 10 Henu Mihilu jejapala kuleta womi, kwangu nepani jiletiki kuwa. 11 Ndaba mahakau gapata napwasi kwi indela

ji mihilu ajelaje nukungonga nepani nu kungoma. 12 Henu, Malagalaki geni gabii pe gaga Sapi ni mihilu je heji jabii pe jeja Sapi, kabee jaamboni palongi jaka Sapanga na ja speri. 13 Boo, sesabi saamboni saleta kuwa kwangu nepane? Ngahela! Mahakau ndi gaganeeti nepani kuwa. Lakini ili mahakau gabonikana mahakau ga sakaka, gapetila indela ja sindu sekikuba sa amboni ili kuleta kuwa kwangu. Henu mahakau kupete indela ji mihilu, giliangia sapi hegabii giliyaa ngamaa. 14 Tumanya Malagalaki ndi loho, lakini nepani namundu jumu nndema, nepani anombisi mia ntumwa wa mahakau. 15 Ngase nikimanyi sehenga, ndaba sembalu kuhenga ngase mbala kuhenga lakini sindu se nikisuki ndi se nihenga. 16 Henu, ana nihenga sangga kukipala namwe, kulangi nyetake Malagalaki kuba ga amboni. 17 Lakini henu nga nepani jojuhenga sangga kukipala ila mahakau gagatama nkati jangu. 18 Manyiki ngasekibi samboni sokapi nkati jangu nepani, kulengana nu umundu wangu. Ndaba mbala kutenda lijambu lelibii laamboni, lakini ngase nhwesa kuhenga. 19 Ndaba lijambu laamboni lenilipala ngase nilihenga, ila lijambu laiyya langa kupala kulihenga ndi lenilihenga. 20 Henu ana nihenga lijambu langa kulipala namweti, henu kulangi nga namwete jojuhenga haha ila ga mahakau gagatama nkati jangu ndi gagahenga. 21 Henu manyiki Malagalaki gahenga lihengu nkati jangu: Pambala kuhenga lijambu laamboni, nilibona nhagu kuhenga lijambu li iyya. 22 Ndaba nkati ja mojuwangu nitogule Malagalaki gaka Sapanga. 23 Lakini nagabona malagalaki gangi gagahenga lihengu mu nhyea jango, malagalaki gagapengana na Malagalaki gagajetakewa na malangu gangu. Henu ganhenga mia nuntumwa wa malagalaki ga mahakau gagahenga lihengu mu nhyea jango. 24 Musinikiboni namundu nhagu nepani! Nya jojwingombula nepani kuhuma mu nhyea jejinongo nepani kuwa? 25 Jusengulikaa Sapanga jojutenda hela kupete Bambu witu Yesu Kilisitu! Hela ndi hemi, kwa malangu gangu ndumaki Malagalaki gaka Sapanga lakini kwa ndokule yangu ya nhyea jangu ndumaki malagalaki ga mahakau.

8 Henu sajenu bandu baatama kupete Kilisitu Yesu ngase kubii kutemuliwa kwabu kabee. 2 Ndaba, malagalaki gaka Loho jojuleta womi jojubii nkati jaka Yesu Kilisitu ganhokwi kuhuma ku malagalaki ga mahakau na kuwa. 3 Sapanga juhengi lihengu legasindwa kuhenga Malagalaki, ndaba jukukosa makili kwa nhyea. Sapanga antumia Mwana waki wakajika koni jubii na nhyea ngati hejibii nhyea jitu

twepani twetubii na mahakau ili jugawesa mahakau hindu yomi yoka biing'anambwi kuba yanga na nukupete nhyege jeheji jugakoma mahakau. 4 mana, nga sukupala yeni ila biibombiki hela sukupala Sapanga jwatenda hela ili sekipalika mu Malagalaki Sapanga mweni. Ila kuhobale kubii, 21 ndaba ihumbi kihengika bwise nkati jitu twepani twetubi twabomi, hei nayombi yiigombuliwa kuhuma mu utumwa wo nga kwa makili gaka mundu ila kwa makili ga Loho. 5 uhalabanika, nukujingi ukulekakewa mu ulumbi wa Ndaba bandu baatama sukulongoswa na ndokule ilia bana baka Sapanga. 22 Ndaba tumanya mbaka ya nhyege malangu gabu galongoswa na ndokule sajenu, ihumbi yoka ilela sukubobo su ubini ngati ilia ya nhyege. Lakin bandu baatama sukulongoswa ulipyanda lukubeleka mwana. 23 Nga ihumbi hei pena na Loho jaka Sapanga ahenga mahengu gajupala yeiyibobula ila hata twepani twetubi tayali na Loho jaka Loho jaka Sapanga. 6 Ndaba kulongoswa na ndokule Sapanga, jojubii jukutumbulii mu nhupi yejwatupeka ilia ya nhyege kuleta kuwa lakini kulongoswa na Sapanga, natwe twiitenda kubobo nkati jitu koni Loho jaka Sapanga kuleta womi nu lukwali. 7 Ndaba tulendale kujetakewa na Sapanga kuba twabana baki baalongoswa na ndokule ilia ya nhyegaa akuba yani kugombolewa umundu witu. 24 Ndaba kupete abaja baka Sapanga, ngase bagajetake Malagalaki kuhobale hoku twepani tukombuliwi. Lakini kuhobale gaka Sapanga wala ngaseawesa kugajetake. 8 ngasekubi na mana ana tukibona setukihobale. Ndaba Bandu baajetake kulongoswa na nhyege ngase nya jojuhbale sindu sejukibona? 25 Ana tukihobale awesa kunhenga Sapanga jutogulia. 9 Lakini sindu sanga kukibona nala tulikendalee sukuhihinakali. mwanganya ngase ntama sukulongoswa na nhyege, 26 Helahe kabee najombi Loho jutujangati muku ila nnadongoswa na Loho, ana Loho jwaka Sapanga sindwa kwitu. Ndaba ngasetumanya hetupalka kuloba jutama nkati jii. Jokapi jwangakuba na Loho jaka lakini Loho mweni jutulobe kwaka Sapanga kwikilelu Kilisitu hoju nga mundu jwaka Kilisituje. 10 Lakini ana sukubobo. 27 Najombi Sapanga jojubona mbaka nkati Kilisitu jubii nkati jinu, Loho jaka Sapanga jumpeke ja myoju ja bandu, jumanya mawasu ga Loho hoju, womi ndaba nkuba nzetakiwi kuba mwaamboni ndaba Loho hoju jwaalobe bandu baka Sapanga palongi jaka Sapanga hata ngati nhyege yinu yiibia kulengana nu upali waka Sapanga. 28 Tumanya iwi ndaba ja mahakau. 11 Ana Loho jaka Sapanga mu majambu goti gajuhenga Sapanga juhenga kwa jojunhyoa Yesu kuhuma kwa bandu baawi jutama bandu boti babumpala, yaani bajaakemiki kulengana nkati jinu, nala joanhyoa Yesu hoju jwaipeka womi na sejaakemi. 29 Ndaba Sapanga jwaamanyiki bandu nhyege jii jejkuba ja kuwa, jwilhenga hela kupete Loho baki toka pu utumbuli na jwaagula ili awanangana jaki jojutama nkati jino. 12 Henu mwaalongu bangu, na mwana waki, ili mwana jubia ju utumbuli mu tubii ni lihengu lukuhenga, lakini nga lulukongoswa kilongu sa bandu bingi. 30 Ndien bandu bajatumbuli na ndokule ilia ya nhyege ngati heipala. 13 Ndaba kwaagu Sapanga ndi bajwaakemiki, na bajwaakemiki ana ntama sukulongoswa na ndokule ilya ya nhyege haba ndi bajwaahengiki kuba baamboni palongi jaki sakaka mwitenda kuwa. Lakini kupete Loho ana na bajwaahengiki kuba baamboni palongi jaki haba mugakoma mahengu gii gilyaa nala mwitenda kutama. ndi bajwaapeki ulumbi waki. 31 Henu kupete haga 14 Boti baalongoswa na Loho jaka Sapanga ndi bana tupwaga kii ngane? Ana Sapanga jubii upandi witu baka Sapanga. 15 Ndaba ngasemwajopiki Loho nya jojwibia jukutupenga? 32 Sapanga ngaseambonila jojwanhenga mwanganya kuba mwaatumwa kabee ikia hata Mwana waki wakajika ila ampiya ndaba jitu nukunzege kiholu, ila munzopiki Loho jojnhenga twepani twaboka. Jwiisindwa boo, kutupeke sindu mwanganya kuba mwabana baka Sapanga, na senji sokapi bwaka ana tubi pamu najombe? 33 Nyaa kwa Loho hoju, twepani tankema Sapanga, yani jojiwesa kwaatemu bandu baahagulawi na Sapanga? "Aba!" Mana jaki, "Atati" 16 Najombi Loho mweni Sapanga mweni ndi jojutulekake mahakau. 34 Henu julangi mu loho yitu kupwaga twepani twabana nya jojwaatemula? Ngasejubii. Ndaba Yesu Kilisitu baka Sapanga. 17 Henu ndaba twepani twabana ndi jojuwii kabee jwayoka kuhuma kwa bandu baawii baka Sapanga, twijjopa mbengale yoka yejwaaebeki na jutama upandi wa malele waka Sapanga. Jombi Sapanga bandu baki, twilisa ulisi hogu pamu na ndi jojututulobe! 35 Nya jojuwesa kututenga nu upali Kilisitu, ndaba ana tung'aliku pamu na Kilisitu ahelahe waka Kilisitu? Boo shida lena au tabu au mang'aliku twiilumbalika kabee pamu na jombi. 18 Mang'aliku au inzala au kukosa ingobo atali au kuwa? 36 Ngati gagabonikana sajenu kwangu nee mona nga sindo maandiku gaka Sapanga hegawaga, "Ndaba jaku ana nagalenganisi nu ulumbi gogwiibonikana kwiit. tukuba mu mang'aliku ga kuwa kila lisoba, atubeka 19 Hindu yomi yoka yunndendale Sapanga kwa ngati makondoo gu kusinzwa." 37 Ngahela, lakini hamu ngolongu jwaalangia bana baki. 20 Ndaba mu majambu goti haga tupatiki kuwesa kuko longu

sukutujangati jombi jojutupala. 38 Ndaba manya sakaka nga sindu sengi sekiwesa kututenga twepani nu upali waka Sapanga wala kuwa wala womi wala atumi bu kunani wala ilombu au makili gangi gukunani kwaka Sapanga wala gagapitii sajenu wala gagipitila mweni katai wala aka kilongosi, 39 wala gagabii kunani wala gagabii pai. Wala ngasekibii kiumbi sokapi sekiwesa kututenga nu upali waka Sapanga woubii kupete Bambu witu Yesu Kilisitu.

16 Henu majambu goka gahobale ikia yaka Sapanga na nga kukasana kwaka mundu au kupala kwaka mundu. 17 Ndaba maandiku gaka Sapanga gapwaga ana kwaka Falao, "Nukuhagwi gubia bambu nkolongu uku Misili ili kupete indela jaku, makili gangu gamanyikana punndema pani ni liina langu limanyikana pu ndemna poti." 18 Henu, Sapanga antende ikia joampala kuntende ikia na ana jupai kuntenda mundu jubia niing'omu, jutenda ahelahela. 19 Nhwesa kunaluki, "Ana kubihela enu ndaba jaki Sapanga jwaataki bandu? Ndaba nya jojuwesa kupengana na gajupala jombi?" 20 Lakini, wamundu we ndi wanya mbaka gulenga kusindana na Sapanga? Boo kibega kiwesa kunndaluki jojukibombiki, "Ndaba jaki gumombiki anana." 21 Jojobomba ibega juwesa kutumi utopi ngati hejupala nu kubomba ibega ibeli kupete utopi agolago, simu kutumalia majambu gini isima na sengi kutumala majambu gakawaida. 22 Hela ndi hekubii kwaka Sapanga. Jwapala kulangi inyela yaki nu kutumanyisa makili gaki. Henu jwaainakali ngamaa bandu babapalika kutemuliwa kwi inyela yaki, haba ndi baapalika kuwa. 23 Jwapala kabee kulangi ulumbi waki wingi gojutujakanakya twepani twetupalika kupata ikia yaki, twepani batwabi jtuandi kujopa ulumbi waki. 24 Ndaba twepani ndi bandu bajwaakemiki haba, nga kuhuma kati ja Ayaudi pena ila kabee kuhuma kwa bandu bandema yaka. 25 Ndaba ndi hejupwaga mukitabu saka Hosea jojwabi mlotu waki, "Bandu bababi, nga bandu bango, henu naakema, 'Bandu bangu,' na bandu bababia ngase naapai, 'Niitenda kwaapala' 26 Na pabaapwgila 'Mwanganya nga mwabandu bango' hapa baakema, 'Bana baka Sapanga jojubii mwomi.'" 27 Isaya jojwabii mlotu waka Sapanga jwaalakalia Aizilaeli kwa sauti nglongulu kupwaga, "Hata ana bandu buku Aizilaeli abii bingi ngati nsangi uku mbwani, Aizilaeli asokopi pee babii okuliwa, 28 ndaba Bambu, jwihenga kutemu kwaki kwoti pu ndemna pani nyatanyata." 29 Ngati Isaya Mlotu waka Sapanga hejwalonguli kupwaga, "Bambu jwana makili ana ngajwaka tulekake twabana bangi buku Isilaeli, twakabia tubii ngati twa bandu buku Sodoma, twakabia tubii ngati bandu buku Gomola." 30 Henu tupwaga kike? Bandu banga Ayaudi babube ngase batapwiti kuba baamboni palongi jika Sapanga baatei kuba baamboni palongi jika Sapanga kupete kuhobale, 31 lakini bandu buku Izilaeli babataputa malagalaki jika Musa gakaahenga bombi kuba baamboni palongi jika Sapanga, ngase bapatiki kuba baamboni palongi jika Sapanga. 32 Ndaba jaki ngase babonikini baamboni palongi jika Sapanga? Ndaba bahobalia mahengu gabu badala jukunhobale

9 Mbwaga sakaka nepani namundu waka Yesu

Kilisitu, wala ngase nonge isole na moju wangu gunangi koni nongoswa na Loho jaka Sapanga sakaka ngase nonge isoli. 2 Pamwaga hela niangajika ngamaa mumoju jangu nu ubini nkolongu wanga kukotoka mu moju jango. 3 Nndokule hata kupata yaambamba nukubekwa kutali na Kilisitu ndaba ja bandu ajangu ba ndema jangu baabi likabila limu na nepani. 4 Haba ndi bandu buku Isilaheli bajwaagwi Sapanga kuba bana baki, jwaapekie ulumbi waki, jwatenda nabu malaganu, jwaapekie Malagalaki gaki, jwaabolu namuna jukugungamali na kwaapeke malagi gaki. 5 Haba ndi asoko baka aka hoku akolongu, babube Kilisitu jwahika koni jubii na nhyege kupete kwabu. Jombi ndi Sapanga jojulongoo majambu goti, juku lumbaliwa yaka petapeta. Amina. (aiōn g165) 6 Ngase mbwaga lagi laka Sapanga litei kusindwa. Ndaba nga kila jojuhumu ku Izilaeli ndi bandu baka Sapanga. 7 Wala nga kibeleku soka saka Ibulahimu ndi bana baki ba sakaka. Ila ngati hegawaga Maandiku gaka Sapanga, "Kupete Isaka ndi nakuekie kibeleku bandu bikibeleku saku" 8 Ndi kupwaga, nga babana baabelikwi kwa nhyege ndi bana baka Sapanga ila bana bahumi ku lilaganu laka Sapanga ndi bana baka Ibulahimu. 9 Ndaba lilaganu le ndi lende, "Niikelabukia kabee kipindi ngati senze na Sala jwiipapa mwana mwanalomi." 10 Kabee nga hagapee, ila kabee Lebeka najombi jwiipata bana bamapaa kwa atati jumu yaani ahoku bitu a Isaka. 11 Ndaba kabula mapaa bala ngaseasaliwi wala ngaseatei lijambu lamboni au lilyaa ili kupala kwaka Sapanga kuwesa kuba nganganganga, 12 Sapanga ampwgila Lebeka mwana jojutumbuli jola jwantumakia mwana jwamwisu. Henu hejuhagu Sapanga kutegamee hejukema mweni, na ngase kutegamee mahengu gaka mundu. 13 Ngati Maandiku gaka Sapanga hegawaga, "Numpala Yakobu lakini nunsukia Esau." 14 Henu tupwaga bole? Sapanga jukosi lee kuhenga gajupala kuhenga? Ngahela! 15 Ndaba Sapanga ampwgila Musa, "Nanzangatia mundu jokapi jombala kunzangati, nammbonila ikia mundu jokapi jonumpai."

Sapanga. "Bilikobandua pililibu lukujikobando," 33 maandiku gaka Sapanga, "Linga hekunyamba he aika ngati hegawaga mahandiku gaka Sapanga, "Linga, bandu ba alandii Lijambu la Amboni laka Sapanga!" niibeka ku Sayuni lilibu lukukobando, Lilibu lelaahenga 16 Lakini nga boti babilijopiki Lijambu la Amboni laka bandu ahabuka lakini jojuhbale nga bampoi lihamo. Sapanga ndaba hata Isaya mlota waka Sapanga jwawagiki, "Bambu nya jojwahobali malobi git?" 17

10 Mwaalongu bangu, sindu se ndokule mmwoju wangu woti na se nundoba Sapanga ndaba ja bandu buku Isilaeli aokuliwaje. 2 Ndaba nhwesa kulonge hotuhotu kupwaga bombi antaputa Sapanga ngamaa lakini kuntaputa kwehoku ngase kuhumi mu umanyi wa sakaka. 3 Ndaba ngase bamanyiki namuna Sapanga he jwaahenga bandu kuba baamboni palangi jaki na alengiki kutumbuli indela jabu beni na ngase bijijetaki indela jaka Sapanga heji ja kwaahenga abia Baamboni palongi jaka Sapanga. 4 Ndaba kupete kuhika Kilisitu Malagalaki gahiki pamwisu jaki, ili bandu boka ba ahobale ahengika kuba baamboni palongi jaka Sapanga. 5 Ndaba ja kuba waamboni palongi jaka Sapanga kupete kugajetake Malagalaki, Musa jwaandiki ana, "Mundu jokapi jojutenda gagapala Malagalaki jwiitama kupete Malagalaki haga." 6 Lakini kupete kuba waamboni kupete kuhobale, apwaga ana, "Walilaluki mmoju waku, 'Nya jojwiqwela kunani kwaka Sapanga?'" Ili kunndeta Kilisitu pai, 7 wala wiipwaga, "Nya jojwiuluka mbaka ku libomba koatama bandu baawi?" Ili kunndeta Kilisitu kuhuma koatama bandu baawi. (Abysos g12) 8 Uamboni palongi jaka Sapanga kwi indela jukuhobale gupwaga ana, "Malobi gaka Sapanga gabii pambipi na weapa, gabii pandomu jaku nu kumwoju jaku." Malobi haga ndi malobi gukuhobale gatwaalandi bandu. 9 Ana ujetaki kupete nndomu waku kupwaga Yesu ndi Bambu nuku hobale mu moju jaku kupwaga Sapanga anhyoa Yesu kuhuma kwa bandu baawi, wiitenda kuokoka. 10 Ndaba mundu juhobale kwa mwoju nuku jetakewa kuba jwaamboni palongi jaka Sapanga, kabee kupete nndomu mundu jutenda kujetake kuhobale sukulonge, ndi jwiitenda kuokoka. 11 Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Kila joanhobale nga ampoi lihamo." 12 Lijambu heli la bandu boha, ndaba ngasekubi na tofauti kati ja Ayaudi na bandu banga Ayaudi, kwa ndaba Bambu hoju ndi Bambu wa bandu boha na jwaajopa bandu boti ba bunndoba. 13 Ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Kila mundu jojwiiloba kupetee lihina laka Bambu jwiitenda kuokolewa." 14 Henu, banndoba boo, mundu jojuwe ngase bunhobalela? Kabee banhobalia boo ana ngaseajowani malobi gake? Na bijijowa boo malobi gaki ana ngasejubii mundu jojwaalandile? 15 Na bandu biilandila boo malobi gaki ana ngase baatumike? Ngati hegawaga

maandiku gaka Sapanga, "Linga hekunyamba he aika ngati hegawaga mahandiku gaka Sapanga, "Linga, bandu ba alandii Lijambu la Amboni laka Sapanga!" 16 Lakini nga boti babilijopiki Lijambu la Amboni laka bandu ahabuka lakini jojuhbale nga bampoi lihamo. Sapanga ndaba hata Isaya mlota waka Sapanga jwawagiki, "Bambu nya jojwahobali malobi git?" 17 Henu kuhobale kuhika kuhuma he gujowane malobi gaka Sapanga, na malobi gehaga gahika kupete Kulandiwa malobi gaka Kilisitu. 18 Lakini naluki, boo, bombi lee ngase bajogwine malobi gaka Sapanga haga? Helo, bajogwine, ngati malobi gaka Sapanga he gapwaga, "Sauti jabu jieni pu nndema poti, na malobi gabu gahikiki mbaka pamwisu gu punndema." 19 Nanepani naluki kabee, boo, bandu buku Izilaeli ngase bamanyiki lena? Sapanga jwawagiki kupete Musa we jupwaga "Nanhenga mmbia na wipu kupete bandu banga Ayaudi, nanhenga mmbia ni inyela kwa kupete bandu ang'ang'a." 20 Kabee Isaya mlota waka Sapanga jwawagika hotuhotu malobi haga, "Sapanga jupwagiki, 'Bandu banga kundaputa ambatiki, nililangii kwa bandu banga kulaluki majambu gangu.'" 21 "Lakini kwaka bandu buku Izilaeli mbwaga ana, 'Muhi pipi naanyoshi maboku gangu bandu baang'alambuka na banga kujetaka.'"

11 Henu naluki, boo, Sapanga lee jwaakaniki bana bake? Ngahela! Nenamwe Nunhisaeli, kibeleku saka Ibulahimu, lukolu lwaka Benyamini. 2 Sapanga ngase jwaakaniki bandu baki bajwaagwi toka mwandi. Nkomboka hegawaga Maandiku gaka Sapanga kunndongale Elia paanndalamakia Sapanga kuhusu Izilaeli, 3 "Bambu, baakomiki alota baku nu kubombo mesa jukupili litambiku jaku. Nhigali pe nepani kajika jangu, nabombi apala kungoma!" 4 Boo, Sapanga jwajibwa kii? Ampwgila, "Nilibeki bandu elupu saba banga kunngungamali kisapanga jwiisoli Baali." 5 Henu ndi hekubii kipindi seenzeno, abii bandu bangi kidogu baaigali babube Sapanga jwaagwi ndaba ja waamboni waki. 6 Kuhagu kwaki kuhika kulengana na waamboni waki, na nga ndaba ja mahengu gabu. Ndaba, ana kuhagu kwaki kwakahika kulengana na mahengu ga bandu, waamboni waki nga wakabii waamboni wa sakaka. 7 Henu boo? Bandu buku Izilaeli ngase bikipatiki sebabia bikitaputa, lakini boka bababia baahagiwagi bikipatiki. Bangi mioju jabu jabia ni ing'omu, 8 ngati hegawaga Maandiku gaka Sapanga, "Sapanga jwaatei mioju jabu kuba ni ing'omu, na mbaka lelenu ngase awesa kubona kwa miu gabu wala kujogwana kwa makutu gabu." 9 Najombi Daudi jupwaga, "Tipati jabu jabia ntegu gwa kwaakamuli, ahabuka nukupata azabu. 10 Mihi gabu gabia bagajegi lwii ili biiwesa kulinga. Migongu jabu jiipendika

kwa tabu masoba goti!" 11 Henu naluki kabee, boo, gwabu. 25 Mwaalongu bangu mbala mmanya usakaka Ayaudi lee alikobandwi ili ahabuka nukuhoba ngane? gongo goguhihiki ili mwaalibona mmibi na malang Ngahela! Lakini kulengana nukukose kwabu Ayaudi, ngamaa. Ing'omu ya Ayaudi yabii ya muda nzepi ukombosi waajendi bandu bandema yoti, ili Ayaudi pena, mbaka bandu bingi ba ndema yengi pabiikuba abona wipu. 12 Likosa la Ayaudi liletiki mbengee ingipi bunng'anambuki Sapanga. 26 Hapandi likabila loka pu ndema, ni ing'omu yabu mu loho iletki mbengee luku Izilaeli palitenda kugombolewa, ngati hegawpaga ingi kwa bandu bandema yoti. Lakini henu kulangi, Maandiku gaka Sapanga, "Nkombosi jwihihika kuhuma kwibia na mbengelelu ngolongu ngamaa kwa Ayaudi ku Sayuni, jwauboa ubaja wa bana baka Yakobu." 27 haba boti he bijjingiswa na bombi mu waamboni "Lende ndi lilaganu le niihenga nabu pa naalekakia waka Sapanga. 13 Henu, numpwagi mwa bandu mahakau gabu." 28 Ndaba bilikana Lijambu la banga Ayaudi. Ndaba nepani nuntumi kwa bandu Amboni, Ayaudi enu abii abaja baka Sapanga, bandema yoka, henu nikipuni lihengu lango, 14 ili lakini ndaba jukunzangati mwanga mwabandu banga kwa pangni, niiwesa kwaahenga Ayaudi bummonila Ayaudi. Lakini ndaba ahaguliwi, henu bakona akosi wipu, ili nhwesa kwaagombo bangi babu. 15 Ndaba baka Sapanga ndaba jaka ahuko babu. 29 Ndaba ana kukanaliwa kwabu Ayaudi kwaahenga bandu Sapanga ngase jung'anambu sejupangiki kupete bapandema pani ajetakiwa na Sapanga, kwibia boo bandu bajwaakemiki nakwaapengee. 30 Pamwandi he bijjetakiwa na Sapanga? Bandu baakuiki mu mwanganya mwabii mwabaja baka Sapanga, lakini loho biitenda kuyoka. 16 Ana kipandi sakwanza henu mpatiki waamboni waki kupete kusindwa silibumunda bikipia kwaka Sapanga, nilibumundu loka kujetake kwa Ayaudi. 31 Ndi haelahela kupete hikia ilkuba bilipiiki kwaka sapanga, nimikega junkongu ye jumpeki mwanganya, Ayaudi bunkose Sapanga ili ana jibi jaasapi na mambandi gaki gakuba gaasapi. nabombi henu ajopa waamboni waka Sapanga. 32 17 Mambandi gangi gi Mizeituni kukijongu batei Ndaba Sapanga jwaahengiki bandu boti banzetake ili kuseku, na paasekwii jepala balombika limbandi li juwesa kwaabone ikia bandu boti. (eleesé g1653) 33 mizeituni lukukinyoi. Henu mwabandu banga Ayaudi Mali gingi gaka Sapanga na malangg gaki nu umanyi nndengana ni limbandi heli lu kukinyoi, na henu waki nkolongu ngamaa! Nya jojuwesa kulandi kutemu nzongana kula posu pamu na mambandi gangi k Kwaki? Nya jojuwesa kumanya indela yaki? 34 Ngati kuhuma kunkongu u mizeituni gu kukijongu. 18 Henu maandiku gaka Sapanga hegawpaga, "Nya jojumanya mwaalongama Aizilaeli baasekulwi ngati mambandi! mawasu gaka Bambu? Nya jojuwesa kumpwagi Nhwesa boo, mwa bandu ba ndema yengi kukipuna, nkombuka nga mwanganya mwe muipeke mikega sukuhenga? 35 Nya joampeki Sapanga sindu sokapi ili jwilepaje?" 36 Ndaba kila sindu kihuma kwaki, yoka posu ila mikega ndi jejumpeke mwanganya posu. ibii kupete uwesu waki na kwa ndaba jaki. Ulumbi ubia kwaki jombi yaka petapeta! Amina. (aiōn g165)

12 Henu mwaalongu bangu, ndaba jiikia yingi yaka Sapanga kwiitu, nunndoba kwa mwoju wa wot, mumpikya Sapanga nhyea jinu ngati matambiku gaga bii gomi, ga sapi na ga gunndengane Sapanga. Heji ndii ndela jinu ja sapi ja sakaka juku nngungamali Sapanga. 2 Mwiipwata mitindu jupunndema pani, ila Sapanga juhenga mang'anambuku nkati jinu sukung'anambu mawasu ginu ili nhwesa kumanya sejupala Sapanga, hapa ndi pamwiwesa kugumanya upali waka Sapanga; hegubi wasapi na hejupala mwanganya mbia na litosane. (aiōn g165) 3 Kupete waamboni gojumbeki Sapanga, numpwagi mwanganya mwaboka, mwalibona mwanganya ndi sindu kikolongu ngani kupeta hempalika kuholale. Mawasu ginu gabia ngati hekupalika kulengana ni kipemu suku hobale se ampeki Sapanga kila jumu wii. 4 Ndaba nhyea jibii ni hiungu yiingipi kila kihungu kibi na lihengu laki. 5 Ahelahela na kwabu kwaalombeka kabee mu nkongu gogwabia

twepani twetubi twabingi, tubi nhyege jimu kupete giliya. Boo, upala lee kukotoka kunzogopa kilongose? Kilisitu, na twepani tujonganiswi pamu ngati iungu Nala henga gaasapi najombi jwiitenda kukulumbali, ndalindali ya hyega. 6 Henu tubii na nhupi ndalindali 4 ndaba jombi ntumisi waka Sapanga jojuhenga kila mundu kulengana na waamboni waka Sapanga lihengu ndaba ja waamboni winu. Lakini ana nhenga gojutupeki. Jojubii na nhupi ju ulota ukupwaga liboli gilia, munnzogupaje ndaba sakaka jubii nu uwesu laka Sapanga jutumia kulengana na hejuhobale. gukumpeke azabu. Kilongosi hoju julangi inyela yaka 7 Jojubii na nhupi ju utumisi jutumika. Jojubi na Sapanga kwa bandu baahenga majambu gilia. 5 Henu nhupi jukubola na jubola. 8 Jojubii na nhupi ja kila mundu lasima kuhenga seapwaga aka kilongosi kwaapolesa bandu mioju juhenga helahela. Jojubii na bandema, nga ndaba jukujogopa pee azabu jika nhupi ya kwaabaguli bangi hindu yaki jwaabagulia Sapanga, ila mojuwi gumanyaa sempala kuhenga. sukutogule. Kilongosi julongusa sapi, na jojuhenga 6 Ndaba ja hela mwanganya nndepa kodi, ndaba majambu gi ikia na juhenga ahelahela kwa mwoju akakilongosi haba atumisi baka Sapanga ahenga gu upali. 9 Upali winu gubia nga gukukopakela. lihengu heli sukuntumaki Sapanga na masoba goti Nsukila lijambu lokapi lilia, mpwata lijambu lelibi bilipia ndaba ji lihengu heli. 7 Mumpekia kila mundu laamboni. 10 Mpalana ngani mwabeni na mwabeni, sebunndaja ana ushulu nndepa ushulu, ana kodi kila mundu anhwasalia hoti nzaki sukuntende hisima. nndepa kodi, jojupalika kuntende isima muntendila 11 Nkasana kuhenga lihengu mwikuba nikitondu ila isima. 8 Mwiikuba na madeni kwaka mundu jokapi, muntumakia Bambu kwa moju wi woti. 12 Kuhobale ila pe lideni lukupalana. Ndaba joampala wapambipi kwinu kubia kukutogule muda woti, henkuba na waki jutimisi Malagalaki. 9 Ndaba miilu jipwaga, shida nhinakalia, nukunndoba Sapanga masoba "Wiitenda ugoni na wiikoma na wiijiba na wiitokule," woka. 13 Mwabagila bandu baka Sapanga mahitaji na yengi yoka, ibii mu muhilu gumu gongo, "Umpala gabu, mwaajopa hageni kunyumba su upali. 14 wapambipi waku ngati heulpala wamwete." 10 Mwaapengila boka babunng'alisa, mpengila wala Joampala wapambipi waki ngase anhenge lihaa. mwaatende yaambamba. 15 Ntogulia pamu na Nala kuhenga upali ndi kuhenga Malagalaki goti. 11 baatogule, nndela pamu na bandu baalela. 16 Ntama Nanamu nhenga hela, koni muumanya muda gotubi sulukwali. Mwiipala majambu makolongu ila mmbia nagu. Lisaa lukujumuka mulugonu lihikiki, ndaba henu tayali kuhenga majambu hata masoku. Mwalibona kuokolewa kwitu kuhegali ngamaa kupeta patwabia mmbi na malangu ngamaa. 17 Mwilepa ubaja su tutumbuli kuhobale. 12 Ikilu jitenda kujomoka na lioba ubaja. Ntenda majambu gabagabona bandu boka mutu kuhegale kuhika. Henu tulekala kutali majambu kuba gaamboni. 18 Ana kuwesakini, upandi winu goka ga lvii, tuwata hindu yukukomane ngondu yu ntama su lukwali na bandu boka. 19 Alongu bangu, unang'anu. 13 Na tutama kwi isima ngati hekupalika mwiilepa ubaja, ila mundekila Sapanga lijambu heli, kipindi sa liobamtu, tukotuka ulapi nu ulepi, usapu nu ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Kulepa kupala ugoni, kukomana na wiipu. 14 Lakini nzongana ubaja ndi lihengu lango, nepani niitenda kulepesa, na Bambu Yesu Kilisitu, kabee mwiihenge lihengu jupwaga Bambu." 20 Badala jukuhenga hela, "Mmbaja lukutokulee kwa nhyege yii yeihumi mu mahakau. waku ana jubii ni inzala, mpekie posu, ana jubi na nywita mpekie sakunywa. Ndaba sukuhenga hela wantenda jubia ni ionyi ikolongu ngati mundu jobumbeki makalakala gamotu." 21 Wiijetake ulyiaa ukuwesa weapa ila uguwesa ulia kupete kuhenga majambu gaamboni.

13 Kila mundu jupalika kujowane nukuhenga seapwaga akakilongosi ba ndema, ndaba nga mundu jojuwesa kulongosa ana ngase juhuma kwaka Sapanga, Sapanga kajika jaki ndi jojwaapeke bandu uwesu ukulongosa. 2 Jojupenga sealagalaki aka kilongosi jupenga malagalaki gaka Sapanga, na baahenga hela bililete beni kutemuliwa. 3 Ndaba aka kilongosi ngase aleta kiholo kwa bandu baahenga gaamboni, ila aleta kiholu kwa bandu baahenga

14 Munzopa kunyumba jii mundu jojubii nukuhobale kusoku, lakini mwiibisana naku kupete mawasu gaki mweni. 2 Bandu ngase alengana. Jongi kuhobale kwaki kunndeke jukula kila sindu, lakini jongi jojubii kuhobale kwaki kusoku, jukulape likolu la manyai. 3 Mundu jojukula kila sindu jukotuka kunndongama mundu jwanga kula kila sindu, najombi jojukula pe likolu la manyoi jukotuka kunndongama jojukula kila sindu, ndaba Sapanga jutei kunnzetake. 4 Weapa wanya mbaka ulenga kuntemu ntumisi wa mundu jongi? Ana jujemiki sapi mu mahengu gaki au ana juabwki jwiimanya bambu waki, hena jwijiema nganganganga, ndaba Bambu Yesu juwesa kunzemeka. 5 Mundu juwesa kuwasali lisoba limu kuba likolongu ngani kupeta lengi, mundu jongi juwesa

kuwasali masoba goti gatenda kulengana. Kila jumu jupwata malangu gaki. 6 Jojulibalangi lisoba limu kuba lisoba likolongu kupeta lengi, juhenga hela ndaba juku nndumbali Sapanga. Mundu jojukana kula posu yengi juhengahela ndaba jukunndumbali Bambu ndaba ansengu Sapanga ndaba ja posu jeampeki. Ahelahela jojukotoka kula posu jengi juhenga hela ndaba juku nndumbali Bambu, najombi ansengu Sapanga. 7 Ndaba nga mundu jokapi kati jitu jojutama punndema pani ndaba jaki mweni, wala nga jojukwa ndaba jaki mwensi pee. 8 Ndaba ana tutama ndaba jika Bambu, na ana tuwi tukwa ndaba jika Bambu. Henu ana tuendale kutama au anna tuwi, twepani twabandu baka Bambu. 9 Ndaba Kilisitu jwawii, nukuyoka ili juwesakuba Bambu wa bandu baabi bomi na bandu baawii. 10 Ndaba jakii henu weapa huntemu nndongu waku? Nawe, ndaba jaki henu hundongama nzako? Ndaba twepani twaboa twijema palongi jikiteu sukutemuli saka Sapanga. 11 Ndaba maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Nepani Sapanga napa kye kololo, kila mundu jwiimbegila magoti, na kila mundu jwiijetakia kupwaga nepani na Sapanga." 12 Henu, kila jumu witu jwiipiia majambu gaki gajuhengiki palongi jika Sapanga. 13 Henu tukotuka kutemuana, badala jaki mundu jwkuba kikobandoo sukunhabu mundu jongi au kuntenda juhabukya mu mahakau. 14 Kupete kujongana na Bambu Yesu, minu uwakika kupwaga ngakuba posu jokapi mbija palongi jika Sapanga toka kojuumi. Lakini mundu na juwasali posu jimu mbija, nala kwaki jombi jiikuba mbija. 15 Ana unhumisa nzaku ndaba ja posu jeukula, nala ngase guhenga ngati upali hegupala. Wiileka posu jegukula jibia indela jukunhoa nndongu waku jojuwe Kilisitu jwakuwa ndaba jaki. 16 Mwijietake sindu semukibona saamboni bandu bikilongama. 17 Ndaba Ukolongu waka Sapanga ngase guhusiana na kula na kunywa, ila kuhenga gajupala Sapanga na kuba nu lukwali nu kutogule kupete Loho jika Sapanga. 18 Joantumaki Kilisitu ngati hela annidengane Sapanga nu kujetakewa na bandu boti. 19 Henu ana hela tuhenga muda woti majambu gagaleta lukwali na ga gutujangati kugangamalisana mioju katika kuhobale. 20 Nala walialabana lihengu laka Sapanga ndaba ja posu. Posu yoka sapi kula, lakini ngasapi kula posu jejahenga bangi kujingi mu mahakau. 21 Nambahga kukotoka kula inyama, kunywa divai au kuhenga sokapi se sanhenga mundu jujingala mu mahakau. 22 Henu kamulakia seguhobale kati jaku na Sapanga waku. Jupengaliwi mundu jola, jojuwe hejuamu sukuhenga ngase jupengana na moju waki. 23 Lakini ana mundu jubi ni kiholu kupete posu jeukula,

jwiikula sindu hesi, ndaba ngase jwalii sukuhobale. Ndaba sokapi se guhengeka bila kuhobale guhenga mahakau.

15 Twepani twetubii nukuhobale kokubi nganganganga tupalika twaajangatiya baabi nukuhobale kusokopi ili kuinakali tabu yabu. Wala twalipendale twabeti pena. 2 Kila jumu witu jupalika kunndengane wa pambipi waki kwi indela jukuhenga majambu gaamboni ili juwesa kilibeka nganganganga mu kuhobale. 3 Ndaba Kilisitu ngase julipendalya mwene, ila jwabii ngati hegapwaga maandiku gaka Sapanga, "Matondou ga bandu babugutondola weapa andondola nepani." 4 Ndaba, kila sindu sebiandiiki toka mwandi aandiki ili sutubolisa twepani ndaba tuinakalia nukugangamaliswa mioju kotupata kuhuma mu Maandiku haga, kutuwesisa kuhobale. 5 Sapanga jojumpeke mwanganya makili gukuhinakali nukugangamaliswa mioju, nundoba ampekiya mwanganya uwesu wa kuba na moju gumi kwa kila jumu winu kati jinu pa mumpwata Yesu, 6 ili kwa moju gumi na sauti jimu nhwesa kundumbali Sapanga Atati baka Bambu witu Yesu Kilisitu. 7 Ndien, nnzetakannya mwabe kwa mwabeti ngati Kilisitu hejunzopiki mwanganya ili kunndete Sapanga ulumbi. 8 Ndaba numpwagi Kilisitu jubi nntumisi wa Ayaudi ili juwesa kulangi usakaka waka Sapanga, nukulangi malagii gaki gajwaapekia aka hoku bitu ba mwandi gawesa kuba ga sakaka, 9 ili hata bandu ba nddema yoti awesa kundumbali Sapanga ndaba ji ikia yaki. Ngati hegapwaga maandiku gaka Sapanga, "Henu nakulumbalia pikilanda sa bandu banndema yoti, Nagulumbaliya weapa sukugujembe." 10 Kabee Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Ntogulia mwabandu bandema yoti, ntogulia pamu na bandu baka Sapanga!" 11 Kabee, "Mwabandu ba ndema yoti munndumbalia Bambu, mwabandu mwaboa munndumbalia." 12 Kabee Isaya jupwaga, "Jwiipitila mwana mulukolu Iwaka Yese, najombi jwkuba kilongosi wa bandu bandema yoti, nabombi biitenda kunhobale jombi." 13 Henu Sapanga jojubii utumbuli ukuhobale, nunndoba juntwelakia kutogule kwoti nu lukwali kulengana nukuhobale kwinu, kuhobale kwinu kujonzukika kupete makili ga Loho jika Sapanga. 14 Mwaalongu bangu nenamwe mi nu uwakika mwanganya kabee nteweli waamboni, umanyi woti, kabee nhwesa kubolana sapi. 15 Mu balua jenze nunhandaki majambu gingi bila kujogopa ili nhwesa kunkombosa kuhusu majambu gangi. Nhengiki hela ndaba ja waamboni waka Sapanga gojumbeki, 16 kuba ntumisi waka Yesu Kilisitu kwa bandu bandema

yoti. Lende lihengu langu lu ugolu lukulandi Lijambu la Amboni laka Sapanga ili bandu bandema yoti awesa kuba litambiku lelijetake na Sapanga, litambiku le lisapisiki na Loho jaka Sapanga. 17 Henu koni nyongini na Yesu Kilisitu mii na sukukipuni kupete lihengu langu lukuntumaki Sapanga. 18 Ngase nhwesa kupwaga sindu sengi kabee sokapi, ila pe sejutei Kilisitu sukundumi nepani kwa alongo bandu banndema yoti awesa kunzetake Sapanga. Jatenda hela kwa gala ga mbwagiki nukuhenga, 19 kupete makili ga ndonduke na nginyuli, nukupete makili ga Loho jaka Sapanga. Henu suku jenda kila pandu, toka ku Yelusalemu mbaka ku Iluliko, nililandi sapi Lijambu la Amboni laka Kilisitu. 20 Masoba goha mojuwa gupala nalandi Lijambu la Amboni pandu pokapi pala panga kuwai kujogwaneka lijambu laka Kilisitu, ili niisenga panani junsingi wa mundu jongi. 21 Ngati he gapwaga Maandiku gaka Sapanga, "Bandu boka banga kwaalandi majambu gaki biitenda kulinga, na bandu banga kujogwa majambu gaki biitenda kumanya." 22 Jenze ndi ndaba bambengiki mala jingi niiwesa kuhika kwini. 23 Lakini henu, ndaba nyomwi lihengu langu upandi gongoni, na ndaba yaka yingi natokuli ngamaa kuhika kwini. 24 nhobale henu kuhenga sajenu. Paniibia nyenda ku Sipania nhobale kupete kwiinu nukuketangana na mwanganya nukutogule kidogu pamu na mwanganya kabee nhobale kupata ujangati wii kuhuma kwini. 25 Lakini sajenu nyenda hoti kwa atumaki bandu baka Sapanga ku Yelusalemu. 26 Ndaba bandu babunhobale Sapanga buku Makedonia nuku Akaya ahamwi kubaga misangui jabu kwa ajangati bandu baka Sapanga baabi aka kapuku ku Yelusalemu. 27 Bombi beni aamwi kutenda hela, lakini sakaka bapalika kuhenga hela kwa bandu haba. Ndaba, ana bandu banga Ayaudi apatiki mbengale yiki loho yaka Ayaudi, apalika na bombi kwaajangati Ayaudi mahitaji gabu gupundema pani gahapongukivi nagu. 28 Panijomula lihengu heli na kwaapeke nsangu hogu nampetila mwanganya panibia mwiindela kujenda ku Sipania. 29 Nepani manya panihika kwini nandetila mbengale yaka Kilisitu yingipi. 30 Henu mwaalongsu bangu, nundoba kupete Bambu witu Yesu Kilisitu na kupete upali gojuleta Loho, tujangatana ngamaa kunobe kwaka Sapanga. 31 Nrobila niwesa kupita sapi kuhuma kwa bandu banga kuhobale baabii ku Yudea, na lihengu langu ku Yelusalemu liwesa kujetakeka na bandu baka Sapanga baabi hoku. 32 Henu Sapanga ana jupai niiwesa kuhika kwini kwa moju ukutogule ili niiwesa kupomule pamu na

mwanganya. 33 Sapanga jojubii utumbuli ulukwali jubia pamu na mwanganya mwabohoa! Amina.

16 Mbala kummanyisa kwinu nndombu witu Foibe jojubi ntumisi kwa bandu ba bunhobale Kilisitu buku Kenikilea. 2 Munzopa ndaba jaka Bambu ngati hekupalika kwa bandu baka Sapanga. Munzangatia sokapi sejwiipala kuhuma kwiinu ndaba jombi jubi jwaamboni ngamaa kwa bandu bingi na kwangu nepani kabee. 3 Mwaalamukia aka Pisikila na Akula, baahenga lihengu pamu namepani kupete utumisi waka Yesu Kilisitu. 4 Bombi babi tayali kukomeka ndaba jangu nepani. Nganepani pena nenunsengu mwanya ila kabee likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu bandema yengi na bombi atenda kunsengu. 5 Mwaalamukia kabee bandu bi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu baaketangana ku nyumba jabu. Munndamukia nkosi wangu jonumpai Epatusi jojubii ju utumbuli mu nkosi uku Asia kunhobale Yesu Kilisitu. 6 Munndamukia Malia jojuhengiki lihengu nga maa kwa ndaba jinu. 7 Munndamukia Andiloniko na Yunia, Ayaudi ajangu babaakongiki mu ligelesa pamu na nepani, bombi amanyikana ngamaa kat i mitumi, kabee babi bandu baka Kilisitu kabula jangu nepani. 8 Munndamukia Ampiliato, nkosi wangu jonumpai kupete kujongana na Bambu. 9 Munndamukia Ulubani, jojuhengika lihengu pamu nanepani mu utumisi waka Kilisitu, munndamukia kabee nkosi wangu jonumpai Sitaku. 10 Mundamukia Apele ndaba julangi kuhobale kwaki kupete Kilisitu. Mwaalamukia kabee bandu boti baabii mu nyumba jaka Alisitobulo. 11 Munndamukia Helodiana, nkolondemna nzangu na kwa bandu boka ba bunhobale Kilisitu baatama mu nyumba jaka Nalikisi. 12 Munndamuki Tulupena na Tulufosa baahenga lihengu mu utumisi waka Bambu, nu nkosi wangu Pelisi jonumpai jojuhengiki majambu ginci ndaba jaka Bambu. 13 Munndamukia Lupu, mundu jojuhengika lihengu laka Bambu ngamaa bila kujogopa, na amabu baki babube na nepani ngati amabu bangu. 14 Munndamukia Asunkilito na Pulegoni na Helume na Patuloba na Helume na alongu boka ba bunhobale Kilisitu baatama pamu naku. 15 Munndamukia Pilogo na Yulia na Nelea na nndombu waki na Olimpa pamu na bandu boti baka Sapanga baabi pamu nabu. 16 Nndamukania mwabe kwa mwabee kupete nginyuli yu upali. Bandu boti ba bunhobale Kilisitu atenda kunndamuki. 17 Mwaalongsu bangu nndoba mwaalangia bandu boti baaleta kubaganyika nakwaahenga bandu bangi akotuka kunhobale Sapanga, nukujenda kinyumi na mabole ga muliboliki. Nzepana na bandu haba, 18

ndaba bandu ngati haba ngase buntumaki Kilisitu Bambu witu, ila bagatumaki matumbu gabu beni. Kupete malobi gabu gaasapi na gukukolo, ahoa mioju ja bandu baamboni palongi jaka Sapanga. 19 Kila mundu jujowini lijambu luku jowane nukuhenga kwinu mu majambu gaamboni, nanepani ndweli nulutogulelu Iwiingipi ndaba jinu. Lakini mbala mbia na malangu kupete kuhenga majambu gaamboni mwiikuba na makosa sukuhenga majambu galiya. 20 Najombi Sapanga jojubii utumbuli ulukwali nga jwiikabaki kuliponda lijobi pai ja magolu giino. Waamboni waka Bambu witu Yesu gubia pamu na mwanganya. Amina. 21 Timoti jojuhenga lihengu pamu nane, jutenda kunndamuki. Kabee na Lukio na Yasoni na Sosipetili na Ajaudi ajangu atenda kunndamuki. 22 Nane Taliso, joniandika balua jaka Pauli jenze ndenda kunndamuki kwi liina laka Bambo. 23 Gayo mwenei wangu, pamu na bandu boka ba bunhobale Kilisitu baaketangana kunyumba jaki atenda kunndamuki. Elasita jojutunza lupija wa musi goni, pamu na Kwaluto, atenda kunndamuki. 24 Waamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu ubia pamu na mwanganya mwabao. Amina. 25 Henu, tunndumbalia Sapanga! Jombi juwesa kunngangamalisa mwanganya mu Lijambu la Amboni lenandi kupete Yesu Kilisitu na kulengana nukuyekuliwa sili ye yahihiki toka mwandi. (aiōnios g166) 26 Lakini henu usakaka hogu uyekuliwi kupete ndela ja Maandiku gaka alota baka Sapanga. Nukupete Mihilu jaka Sapanga wa yaka petapeta, usakaka hogu ubonakini kwa bandu bandema yoka ili boti awesa kuhobale nu kujetake. (aiōnios g166) 27 Tunndumbalia Sapanga kajika jaki jojubii na malangu, kupete Yesu Kilisitu yaka petapeta. Amina. (aiōn g165)

1Akolintu

1 Nena Pauli, joangemiki kuba mtumi waka Kilisitu Yesu ku upali waka Sapanga nu ndongu witu Sositeni. **2** Tunhandaki mwa bandu babuhobale Kilisitu buku musi uku Kolintu. Mwanganya bunhengiki kuba mwabandu baka Sapanga kupete kujongana na Kilisitu Yesu, bunkema kuba mwabandu baka Sapanga pamu na bandu boka kila pandu pabundumbali Bambu witu Yesu Kilisitu jojubii Bambu wabu na witu. **3** Tunndobee waamponi waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. **4** Nusengu Sapanga wangu masoba goha ndaba jinu, ndaba ja wamboni waki gojumpeki mwanganya kupete kwaka Kilisitu Yesu. **5** Ndaba jukujongana na Kilisitu bumpeki uwesu wa kila sindu. Jumpeki kumanya goka nu uwesu ukulunge. **6** Ndaba malobi ga sakaka gaka Yesu Kilisitu gujemiki nganganganga nkati jino, **7** wala ngampongukiwi na hupi jokapi ja loho pa nndendale kuyekuliwa kwaki Bambu witu Yesu Kilisitu. **8** Jombi jangangamalisa mwanganya mbaka mwisu ili mwibonikana mmbi nikihakau lisoba laka Bambu witu Yesu Kilisitu. **9** Sapanga jojuhobaleka, jombi junkema mwanganya mmbiya mwaakosi na Mwana waki Yesu Kilisitu Bambu witu. **10** Mwalongu bangu nundoba ngamaa kulihina laka Bambu witu Yesu Kilisitu, nnzetanganiya mwabotu kila lijambu lempwaga, mwibaganika kat ijinu. Lakini nzongana mliwasu limu na mwoju gumu. **11** Mwalongu bangu majambu gambatiki kuhuma kwa bandu asokopi bukunyumba jaka Kiloj, jilangi hotuhotu kat ijinu bandu atenda kupengana. **12** Mbalu kupwaga ana, kila mundu jupwaga saki. Jumu jupwaga, "Nepani na mundu wa Pauli." Njongi jupwaga, "Nepani na mundu waka Apolo." Na jongi jupwaga, "Nepani na mundu waka Kefa." Jongi jupwaga, "Nepani na mundu Kilisitu." **13** Boo, Kilisitu jutei kubaganika? Boo, Pauli ndi jobumbambaliya punsalaba ndaba jino? Au boo, bumbatisa kuli hina laka Pauli? **14** Nusengu Sapanga ndaba ngasenumbatisi mundu jokapi kat ijinu ilapee Kilisipo na Gayo. **15** Henu ngajojuwesa kupwaga ambatisi kulihina lango. **16** Mperekoku natei kujewa, numbatisa nndongu waka Sitefana na bandu baatama nnyumba jaki, lakini zaidi ja haba, ngasengomboka ngati nubatisi mundu jongi. **17** Kilisitu ngasejandumiki kubatisa, ila pee kulandi Lijambu la Amboni, kabee nandila bila kutumia malobi gana malangu gikimundu, ili makili ga kuwa kwaka Kilisitu punsalaba gihoa mana jaki. **18** Ndaba lijambu lelihusu kuwa kwaka Kilisitu punsalaba ndi lijambu

lu ung'ang'a kwa bala bahoba, lakini kwitu twepani totuokulewa ndi makili gaka Sapanga. **19** Maandiku gaka Sapanga gapwaga ana, "Nihalabana malangu gabu babii na malangu, nukuleke kutali umanyi wa bandu babi nu umanyi." **20** Henu jubii kwa jwana malangu? Jubi kwa mbola wa malagalakila? Jubi kwa jojuwasali jubi na majibu gamalaluki goka? Sapanga jigatei malangu gupundema pani kuba ung'ang'a. (aiōn 9:16) **21** Ndaba kwa malangu gaka Sapanga, jahenga bandu bammanya jombi kwa malangu gabu beni, Sapanga jahamua kagombo bandu bala babahobali lijambu luung'ang'a, yani lijambu letulandi. **22** Ayaudi apala nginyuli ili ahobaliya na Agiliki ataputa malangu ndi ahobaliya. **23** Lakini twepani tulandi lijambu laka Kilisitu jobumbambali punsalaba. Kwa Ayahude lijambu lehelii libonikana kikobando na kwa bandu banga Ayaudi lijambu lehelii libonikana ung'ang'a, **24** lakini kwa bandu babaakemiki na Sapanga, Ayaudi na Agiliki, Kilisitu kwabu jubonikana ndi makili na malangu gaka Sapanga. **25** Ndaba sekibonekana kuba ung'anga waka Sapanga, ndi kibonikana sanamalangu ngani kupeta malangu ga bandu na sekibonikana kuba ngasekibii na makili kwaka Sapanga, kibina makili kupeta makili gaka Sapanga. **26** Mwalongu bangu, nkombuka Sapanga pajunkema, bandu bingi bupundema pani bumbona ngasembii na malangu, bingi binu ngasebabii bana makili wala bandu banahisima ngolongu. **27** Lakini Sapanga juhagwi hindu yeibonikana yung'ang'a yeibii pundema, ili kwaapoaa lihamu bandu bana malangu na jahagula majambu gaguge bandu bupundema bagabona ngasegabii na makili ili kwaapoaa lihamu bandu bana makili. **28** Sapanga jagahagwi majambu gaguge bandu bagalongama nukugakananukugabona ga bwaka, ili kuhalabana majambu gabagahobale bandu makolongu. **29** Sapanga juhengiki goti haga, henu nga mundu jojuwesa kukipuni palongi jaki. **30** Mweni Sapanga ndi jojwaalombanisa mwanganya na Kilisitu Yesu. Sapanga ahengiki Kilisitu jubiya ndi malangu gitu, kupete indela jaki twepani tubonikana twamboni palongi jaka Sapanga, tukuba twa bandu ba Sapi palongi jaki nu tukuba totukombuliwi. **31** Ndienu, ngati egapwaga Maandiku gaka Sapanga, "Jojupala kukipuna, jukipunila lihengu lejhengiki Bambu."

2 Mwaalongu bangu, nepani panahika kwinu mwanganya ngasenahika na malobi makolongu gagalangi manya ngamaa wala kwa malangu giki mundu pa nunndandila sili ja malobi gaka Sapanga. **2** Panabi kwinu ngasenapala kumanya sokapi sela ila pee kumanya Yesu Kilisitu ndi Kilisitu jobumbambali

punsalaba. 3 Panabi kwinu ngasenabii na makili koni Nakabagaja kulujogopu lwingi. 4 Malandi gangu na malobi gangu ngasenapia kwa malobi gukukolo na kwa malango, ila nalekakiya Loho ja Sapanga julanginya makili gaki. 5 Nahenga hela sanahuli ili kuhobale kwinu kuhobaliya makili gaka Sapanga na nga malangu ga bandu. 6 Hata hela twepani tutumi luga ja malangu kwa bandu bakoliki mu loho, lakini malangu ge haga nga gupundema pane wala nga ga akolongu bupundema pani bahoaa makili gabu. (aiōn g165) 7 Tulandi malangu ga sili gagahihihi gaka Sapanga, gaguge Sapanga jagahagula kabula jukubomba nndema ndaba ju ulumbi witu. (aiōn g165) 8 Malangganda, akolongu ba ndema jenze ngasebaeliwi ana bakagamanyiki ngabaka mmbambalii punsalaba Bambu ju ulumbi. (aiōn g165) 9 Lakini ngati egapwaga Maandiku gaka Sapanga, "Majambu gaguge lihu ni lihengu laki. 9 Twepani tuhenga lihengu pamu na ngaselabweni, wala likutu kugajowana, wala mundu jokapi kugawasali mmwoju jaki, ganga ndi Sapanga gajaabeki bandu babumpai." 10 Ganga ndi majambu gaka Sapanga gajutuyekuliya kwi indela ja Loho waki. Ndaba Loho jaka Sapanga jusungusa kila sindu hata jokapi nkati nakanopi jaka Sapanga. 11 Nyaa jojuwesa kumanya majambu gu nkati jaka mundu ila pee loho jejibii nkati jaka mundu hoju? Hata hela 12 Ndienu twepani ngasetujopa Loho ja ndema ila tujopa Loho jojuhuma kwaka Sapanga ili tumanya gajutupeki Sapanga. 13 Ganga ndi kugaelewa majambu gaka Sapanga ila pe Loho gatupwaga nga kwa malobi gabutobolisi kwa malangu jaka Sapanga. 12 Ndien twepani ngasetujopa Loho 14 Mundu jwanga na Loho jaka Sapanga ngasejuwesa 15 Lakini mundu hoju jojubii na Loho juwesa kumanya usakawa wa kila sindu, kabee nga mundu jojuwesa kuntebulu. 16 Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Nya jojuwesa kumanya malangu gaka Bambo? Nya jojuwesa kumpeke liwasu Bambo?" Lakini twepani tubii nu umanyi waka Kilisitu ngati ejuwasali.

3 Mwalongu bangu, nepani ngasenawesiki kupwaga na mwanganya ngati mwa bandu balongoswa na Loho jaka Sapanga, ila ngati bandu babii na nhyeza ila ngati bana asoku ba bunhobali Kilisitu. 2 Numpeki masiba na ngasenumpekie posu jejinonipi, ndaba ngasemwabii tayali kugajopa. Hata sajenu ngasemmbi tayali. 3 Ndaba mwanganya mwa bandu ba nhyeza.

Boo, nga sakaka wakoni wipu nukukomana kati jino? Majambu haga galangi hotuhotu mwanganya mwakoni mwa bandu ba nhyeza nu kutama nati bandu ba nhyeza eatama. 4 Jumu wii ejupwaga, "Nepani waka Pauli" Najongi, "Nepani wa Apolo," Boo, heji ngasejilangi mwakona mwakalonge ngati mwa bandu ba nhyeza? 5 Boo, Apolo ndi nyanye? Boo, Pauli ndi nyanye? Twepani twa atumisi kupete lihengu litu mwanganya mwatenda kuhobale, tuhenga lihengu lejutupeki Bambu kila jumu. 6 Nepani napandiki imbeju, Apolo jajitaliya masi, lakini jojamelisa imbeji Sapanga. 7 Jojapanda imbeji jubii pe bwaka, na jojajitaliya masi jubii pe bwaka, lakini Sapanga ndi jojawesa kumelesa imbeju. 8 Jojapanda jola na ampekiya kila mundu apeku malepu gaki kulkulengana Maandiku gaka Sapanga, "Majambu gaguge lihu ni lihengu laki. 9 Twepani tuhenga lihengu pamu na Sapanga na mwanganya ndi litihu laki. Mwanganya ndi nyumba jaki. 10 Sapanga jumbeki wamboni, nzengiki nsingi ngati mundu jojusenga jojumanyiki jahabu au feza au malibu ga lupija lwingi au kutumi jaka Sapanga. 11 Ngamundu jojuwesa kusenga nsingi gongi badala ja gobugubei yaani ndi Yesu Kilisitu. 11 Ngamundu jojuwesa kusenga nsingi gongi badala ja gobugubei yaani ndi Yesu Kilisitu. 12 Ana mundu najusengiki panani punsingi kwa zahabu au feza au malibu ga lupija lwingi au kutumi jaka Sapanga. 13 Lihengu la kila kila mundu jojusenga jupalika julingaliya sapi majambu gu nkati nakanopi jaka Sapanga. 14 Ana hejusenga. 12 Ana mundu najusengiki panani punsingi kwa zahabu au feza au malibu ga lupija lwingi au kutumi jaka Sapanga. 15 Ana lihengu laka mundu mikongu au mapei au manyai. 13 Lihengu la kila kila mundu jojusenga jupalika julingaliya sapi majambu gu nkati nakanopi jaka Sapanga. 16 Sapanga na Loho jaka Sapanga jutama nkati jino? 17 Mundu najuhalabini Nyumba jaka Sapanga, Sapanga antenda kunhalabana, ndaba Nyumba jaka Sapanga ndi ja sapi na Nyumba jaka Sapanga ndi mwabete. 18 Mwalikonga nkati jino mundu jokapi najuambusi kuba jubii na malangu kwa majambu gupundema, mbanga jibya ng'ang'a ili jupata kuba na malangu ga sakaka. (aiōn g165) 19 Ndaba malangu ga ndema ndi ung'ang'a palongi jaka Sapanga. Maandiku ga Sapi gapwaga, "Sapanga jaajonza bandu bana malangu gabu nu ujanza wabu." 20 Kabee maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Bambu jumanyiki mawasu ga bana malangu nga namana." 21 Ndien mundu jakipuni bandu. Ndaba kila sindu kibii ndaba jinu, 22 jukubi Pauli na Apolo na Kefa na nndema na womi na kuwa, majambu gahenu na a monikatae na goti

haga gino, 23 lakini mwanganya mwabandu baka Kilisitu, na Kilisitu ndi waka Sapanga.

4 Bandu butubona twepani kuba twa atumi baka Kilisitu tobutupeki lihengu lakaalandi bandu majambu gaka Sapanga gagahihiiki. 2 Henu sekipalika kwa bandu babaapeki lihengu lu utumi lende apalika kuba baahobaleka. 3 Kwangu nepani ngasenininga haga kuba ndi sindu ngati nandemuliwi na mwanganya au na sengu jokapi jela ja bandu, kabee wala ngasenijitemu namweti. 4 Ndieno mmoju jangu nga sindu sokapi sekindemu, lakini heli ngaselilangi ngasemi ni kihakau. Bambu ndi jojundemu. 5 Ndieno mwitemu kabula ja muda waki, nndendaliya mbaka Bambu pajihika. Jombi jibeka pagwendu majambu ga palwii gagahihiiki, nukulangi pagwendu mawasu gagabii mmojo ja bandu. Ndi kila jumu jipata ulumbi gojupalika kupata kuhuma kwaka Sapanga. 6 Mwalongu bangu, majambu ganapwaga kupete Apolo nu kupete namweti ndaba jukunzangati mwanganya. Sukulingali lilenganu langu nepani na Apolo mbala mulibola kuhuma mumalobi ganga, "Nkamula Malagalaki gaandiki." Henu piikuba na mundu jokapi jojililumbali nukundongama jongi. 7 Boo nya jo juguhenga wehapa kuba unkolongu kupeta ajaku? Kibii sindu boo wehapa sesuse ngasebuguekie? Ana bugueki ndaba ja kii gutenda kukipuna? 8 Ntupi henu! Mmbi mwa bandu bana mali gingi? Mmbi mwakolongu bila twepani! Henu kwakabiya sapi mwakabiya mwakolongu ba sakaka ili na twepani tubiya twa akolongu pamu na mwanganya! 9 Nhwasali Sapanga jutuhengiki twepani twatumi tubiya twa bandu babii panapwasi ja pai ngamaa, ngati bandu batemuliwi kuwa, ndaba tubi ngati sindu sukuligwa na bandu palongi ja ndema joti, palongi ja atumi baka sapanga na bandu. 10 Twepani twa ang'ang'a ndaba jaka Kilisitu, lakini mwanganya mmbii na malangu sukjongana na Kilisitu! Mwanganya mbbii na makili, lakini twepani ngasetubii na makili. Mwanganya ngasebundongama lakini twepani atenda kutulongama. 11 Mbaka sajenu twepani tubii ni inzala na nywita, ngasetubi ni ingobu, butulapu makopi nangasetubi na pandu pukutama. 12 Kabee tung'alika kuhenga lihengu ngamaa kwa maboku gitu twabeti, pabutulapi mbamba, twatenda kwaapenge, pabutung'alisa tutenda kunhinakali, 13 pabututondoo, tuijbu kwi isima. Mbaka sajenu bututendi ngati usapu upundema nakila mundu twepani twaasapu! 14 Ngasenhandiki majambu ganga ndaba jukundongama mwanganya ila ndaba jukunkanaki mwanganya ngati mwabana bangu monumpai. 15 Hata ngati mbbii

na abola elupu komi katika kulibola majambu gaka Kilisitu, lakini ngasembii naka atati bingi. Nepani ndi atati binu banumbeliki ili mumpwata Kilisitu Yesu kukundete Lijambu la Amboni. 16 Ndieno numndoba mpwata lilenganu langu nepani. 17 Ndi nutumiki Timoti kwinu. Jombi ndi mwana wangu jonumpai na jojuhobaleka sukjongana na Bambu. Jombi jaakombusa indela jemolesa kila pandu kwa bandu ba sapi ba bunhobale Kilisitu. 18 Bangi binu atumbuli kulikwea koni ahambusi ngani hiki kabee kwinu. 19 Lakini Bambu najupai, nihika kwinu manyata, nane niiwesa kumanya, ngaseapwaga bandu bana ing'omu haba pe sela, ila pe kumanya makili gabu. 20 Ndaba ukolongu waka Sapanga nga malobi matopu ila gubii na makili. 21 Henu mpala sindu bole? Enu mpala le nhika kwinu ni kiboko au nhika na mwoju guupali nu guupole?

5 Gabi majambu ga sakaka gagapwaga gubi ugoni kati jinu, ugoni guliya goguwe hata bandu banga kummanya Sapanga ngasebugujetake. Ambwagi eti jumu winu jugone na ahanu ba atati baki! 2 Nhwesa boo kukipuna? Kwakabiya mbanga mwakabiya nu ubini mmoju jinu nukumbenga kwinu. 3 Hata ngati ngasemi pamu na mwanganya nnhyega, mii na mwanganya kiloho. Nane tayali nuntemwi mundu hoju jojahengiki lijambu liyoni heli kulihina laka Yesu Bambu witu. 4 Kipindi enketangana pamu ku lihina laka Bambu Yesu, nane nguba pamu na mwanganya kwi kiloho jangu na makili gaka Bambu witu Yesu gakuba pala, 5 mumpeksia mundu hoju Lijobi nhyege jaki ili jujihalabana na loho jaki ili jiwsa kuokolewa na lisoba lela pajihika Bambu. 6 Kukipuna kwinu nga kwasape! Boo, ngasemmanyiki amila kidogu jisasu libongi lu uwembe woka? 7 Mlinyambisa, mmboa amila ja mwandi ili mpata libonge linyai langa kujege amila na ndi empalika kuba, ndaba Kilisitu Pasaka jinu, tayali bumboiki kuba litambiku. 8 Ndieno tuhenga tipati ja Pasaka haga bila kuba mabumunda jegegi amila ja mwandi jela, yani amila ja mahakau nu ubaja lakini kwi libumunda langa kujege amila, goguwe ndi mwoju gogubii sapi nu usakaka. 9 Nunhandiki mu balua jangu mwalihangangana na bandu baatenda ugoni. 10 Nepani ngasebwaga mwalihangangana na bandu abaja banga kummanya Sapanga baabi agoni na baatokule liyaha na baalonge isoli na baalumbali imong'umong'u. Ndaba ili kwaajepa bandu haba mpalika mwanganya kuguhama ndema gongo. 11 Senahandiki ndi senze: Mwijongana nundongu joanhobale Kilisitu jojubii jutenda ugoni na mwimi

na jojusonganisa na jojulumbali imong'umong'u na 15 Boo, ngasemmanyiki nhyea jinu ndi kiungu sa nndepi na jojutokule. Mundu ngati hoju hata mwikula nhyea jika Kilisitu? Boo, nhambusi nhwesa kujuku naku. 12 Boo, lihengu langu kwaatemu bandu babii pandu pa nhyea jika Kilisitu nukujilombanisa punda kunza jikikundi ba bunhobali Kilisitu? Boo, mwanganya pa nhyea jika mundu jojupala kutenda ugoni? ngasempalika kwaatemu bandu baabii nkati jikikundi Ngahela! 16 Ndaba ngati emmamyi jojulombaniswa sino? 13 Sapanga jantemuliya boti kunza. Mumbengila na mmbomba jojuhenga uselati jukubanaku nhyea kutali mundu hoju juliya pikilanda jinu.

6 Kuwesikana boo, jumu winu kutaki nndongu joahobale Kilisitu palongi ja sengu ja bandu banga kummanya Sapanga nu kukotoka kuntaki palongi ja bandu baka Sapanga? 2 Boo, ngasemmanyiki bandu baka Sapanga bitemula nndema? Henu na nndema jitemuliwa na mwanganya, boo, ngaseuwesa kutemu majambu masoko? 3 Ngasemmanyi twatemula atumi bu kunani kwaka Sapanga? Boo, majambu ganga nga makolongu kupeta ganga ga kila lisoba? 4 Mwa bandu ba bunhobale Kilisitu enkomana mu majambu gakila lisoba, boo mwakema bandu banga nu uwesu kwa bandu ba bunhobale Kilisitu ahika kutemula? 5 Mmbiya ni iyoni! Kuwesikana lee nga mundu nkati jinu jwana malangu jojuwesa kulekanesa bandu baakomana bandu abeli bahobale? 6 Badala jaki nndongu jumu jojuhobalela ampeleka nnzaki kusengu, kabee, palongi ja bandu banga kuhobale! 7 Sakaka lijambu heli lukutakanu mwabeni na beni kusengu, lilangi nsindiki! Boo, nga kwakabii sapi kuhenge lihakau? Boo, nga kwakabii liya kunzopa hindu hino? 8 Lakini Mwabeti ntenda kukonga nukuhenga gi liyaa, kabee mwahenge hata alongu bino babuhobale Kilisitu! 9 Boo ngasemmanyiki lee bandu abaja nga biipati ukolongu waka Sapanga? Mwalikonga! Bandu asalati na baalumbali imong'umong'u na baatenda ugoni au baagone nakanalomi ajabu, 10 wala bii wala batokule kuba na mali gungi wala alepi wala baapwaga liyaa ajabu wala babatondo ajabu baba akonga ajabu, boti haba ngabijoppi ukolongu waka Sapanga, 11 bangi binu mwakabii hela, lakini henu musapisawi kuhuma kwa mahakau kuba mwa asapi, nukuhenga mbiya nnzetikika palongi jika Sapanga na kulihina laka Bambu Yesu Kilisitu na kwa Loho jika Sapanga witu. 12 Mundu juwesa kupwaga, "Kwangu nepani hindu yoti hijetakeka" Sakaka, lakini nga kila sindu sa sapi kwangu. Helo, kila sindu kijetakeka kwangu lakini nganikileki sindu sokapi kinongusa. 13 Guwesa kupwaga, "Posu ndaba julutumbu, nulutumbu ndaba ja posu." Helo, lakini Sapanga jihalabana hindu yoka ibeli. Vega jika mundu nga ndaba ju ugoni ila ndaba kuntumaki Bambu, najombi Bambu jubii ndaba ja nhyea. 14 Sapanga kwa makili gaki anhyoha Bambu witu Yesu Kilisitu, ahelahe natwepani jatuyoa kabee.

15 Boo, ngasemmanyiki nhyea jinu ndi kiungu sa nndepi na jojutokule. Mundu ngati hoju hata mwikula nhyea jika Kilisitu? Boo, nhambusi nhwesa kujuku naku. 16 Ndaba ngati emmamyi jojulombaniswa na mmbomba jojuhenga uselati jukubanaku nhyea jimu, ngati eahandiki, "Boti abeli biibya nhyea jimu." 17 Lakini jojulombini na Bambu jukuba na loho jimu najombi. 18 Mugutila ugoni. Mahakau gangi goka gajuhenga mundu gabu kunza ja nhyea jaki, lakini mundu jojutenda usalati juguhenga lihakau nhyea jika mweni. 19 Boo, ngasemmanyi nhyea jinu ndi Nyumba ja Loho jika Sapanga jojutama nkati jinu, jomunzopa kuhuma kwaka Sapanga? Mwanganya nga mwakwinu mwabete. 20 Bunndomba kwa bei ngolongu. Ndienu ntumaliya nhyea jinu ndaba jukunndumbali Sapanga.

7 Henu kuhusu majambu gamwaandakiya. Nambanga mundu jwiyiku mbomba. 2 Lakini ndaba jukujepa ugoni, henu kila mwanalomi jubiya nummbomba waki na mmbomba jubiya nundomi waki mweni. 3 Mwanalomi jutenda gagapalika kuhenga kwaka nhwana mundu, najombi unhwana mundu jutenda gajupalika kuhenga kwaka nndomi waki. 4 Vega jika mmbomba ngajake ila jika nndomi waki, ahelahe na nhyea jika mwanalomi nga jaki ila jika unhwana mundu. 5 Mwijimana, ilape nanzetangani kuhenga hela kwa muda nsokopi, ili kupata napwasi ja sapi jukundoba Sapanga. Ndienu nkelubukani kabee, ili lijobi landenga ndaba jukusindwa kulpenga. 6 Ganumpwaji sajenu nga miilu, ila pe malobi gu kuhenga ntama sapi. 7 Nembala bandu boka bakabiya ngati nepani emile, lakini kila jumu jubii nuwesu waki kuhuma kwaka Sapanga, jumu uwesu gongo na jongi golagola. 8 Ndienu bandu banga kujuku mmbomba na aka mbomba bawii alomi babu naapwagi, nambanga kuendale kutama ngati nepani emile. 9 Lakini ana mundu ngasejuwesa kuhilibalaki henu jujukua mmbomba, ndaba kwiibya nambanga kujuku mmbomba kulik kuba nandokule. 10 Bandu bajukwi aka mbomba mi ni miilu kwabu, ni miilu je heji nga jango, ila jika Bambu, mmbomba jukotuka kundeka nndomi waki, 11 lakini ngati naalekini, ndienu juhigaliya sanga kutoguleka, naela, baajonganisana nu nndomi waki. Mwanalomi jukotuka kundeka unhwani waki. 12 Kwa bangi nepani mbwaga, ngasejupwaga Bambu, ana mwanalomi joahobale Kilisitu jubii nu mmbomba jwanga kuhobale, nu mmbomba hoju jujetake kutama naku, jukotuka kundeka. 13 Ana mmbomba joahobale Kilisitu jubii

nu ndomi jojuhobaleka na hoju mwanalomi jujetake na sindu, 31 nabombi bahangajika na hindu yu kutama naku, ndieno antalika ndomi waki. 14 pundema gongo abiya ngati ngaseahangajaki. Ndaba Ndaba ndomi jwanga kuhobale hoju jujetakekewa na ndemba gongo, ngati etugumanyi gutenda kupeta. 32 Sapanga sukujongana nunhwanu waki, nu mmbomba Mbala mwanganya mwikuba ni kiholu. Mundu jwanga jwangakuhobale hoju jojujetakewa na Sapanga numbomba juhangajika ni lihengu laka Bambu ndaba sukujongana nundomi waki. Ana nga hela bana babu jupala kundenganee Bambu. 33 Mwanalomi jojutoi bakabiya nga baka Sapanga, lakini henu bana babu jwiinhangajaki majambu gupundema ili anndengannya baka Sapanga. 15 Ndieno, ana jwangakuhobale nhwanamundu, 34 najombi juhutwa na hindu ibeli. Kilisitu jola jupala kundeka nnzaki, joanhobale Kilisitu Mmbomba jwanga kujukulika au kamwali juhangajika andeka pena. Nndomi au mmbomba jojunhobale ni lihengu laka Bambu ili jupata kujipia nhyege na loho jola ngase jukongwa. Ndaba Sapanga jutukemiki kwaka Bambu. Lakini mmbomba jojukuli juhangajika twepani tutama sulukwali. 16 Weapa umbomba na majambu gupundema ili kunndengane ndomi wounhobale Kilisitu, gumanya boo su usakaka waki. 35 Numpagi ganga ili kunzangati mwanganya, ngaguwesi kunhgombo ndomi wako? Au weapa ngasenukumbeki sindu sukumpenga. Mbala pee wamwanalomi wouhobale Kilisitu, gumanya boo su mtama ngati ekupalika nukulipia nakanopi kwaka usakaka ngaguwesi kunhgombo uhwanu wako? 17 Bambu, nhwesa kuntuwaki Bambu kwa mwojo wi woti. Kwa kila jumu nu jutama kulengana naejabii ngati 36 Ana mundu jubona ngaseanhenge sapi kamwali ejakemiwi na Bambu, ngati Sapanga eakemiki. Lende joansumbiki ana ngaseanzukwi, na ana kutokule kwaki ndi lilagisu langu kwa bandu babuhobale Kilisitu. 18 kutenda kunhwesa, juhenga ngati ejupala, ajukuana Ngati mundu ebukema koni asekwi jandu, ndieno pena, ngajukubi jutei mahakau. 37 Lakini mwanalomi jalikopake eti ngasejasekwu jandu, ngati ebunkema hoju najuhamwi mweni mmwoju waki ngakujuku ngasejabii busekwi jandu, ndieno banseku jandu. 19 mmbomba, ana juwesa kulilongosa kutokule kwaki Ndaba kuseku jandu au bila kuseku jandu nga sindu, nukuamu namuna jukuhenga, nala jwiikuba jutenda sekibii su usakaka kukamu mihiilu jaka Sapanga. sapi ngani na nga anzuku kamwali joansumbiki 20 Ndieno, kila jumu juhigaliya ngati ejabii kipindi jola. 38 Ndieno jojuhamu kutola jola jutenda sapi, pabunkema. 21 Boo, weapa wabii gu ntumwa najombi jojuamu ngakujuku juhenga sapi ngani. kipindi pa bukukema? Hena, wihola, lakini nagupatiki 39 Mmbomba jojujukuliki jukuba ngasejulekakiwi napwasi jakuba jojulekakiwi, tenda helahela. 22 masoba goti ndomi waki pajikuba mwormi. Lakini Ndaba jombi joankema Bambu jubiya ntumwa hoju ndomi najuwii, mmbomba hoju jukuba nga na jubiya mundu jojulekakiwi kwaka Bambu. Ndieno sindu sukumpengale ana jupai juwesa kutoguleka na jombi joankema koni julekakiwi, jukuba ntumwa waka mundu jokapi ila pee jubiya jojunhobale Kilisitu. 40 Kilisitu. 23 Sapanga jundombiki mwabotia kwa bei ngolongu, ndieno mwikuba mwaatumwa ba bandu. 24 Lakini emona nepani, mumbomba hoju jibiya jutogule ngamaa ngati najuhigali ahelahela ejubii. Ganga Mwalongu bangu, kila jumu winu jutama na Sapanga mawasu gango, na nepani nhwasali mii na Loho jika kulengana naebukemiki. 25 Henu, lijambu la bandu Sapanga.

ambabi ngasemii ni miilu kuhuma kwaka Bambu, lakini nepani numpeke malobi gukunzangati ngati mundu jojuhobaleka na Bambu kwi ikia yaki. 26 Ndieno ndaba jukung'aliaka kokwihiha mona kwakabiya sapi mundu juhigaliya ngati ejubii. 27 Boo, gujukwii mmbomba? Nala, wiipala kulekana nunhwanu waku. Weapa boo ngasewajukwii mmbomba? Nala, wiipala kujuku mmbomba. 28 Lakini ana gujukwii mmbomba guibia ngasegutei mahakau, na kamwali ana jukuliwi nga jikubi jutei mahakau. Babijukuana haba bipata ling'ai lupundema, lakini nepani ngasembai gumpata mwanganya. 29 Mwakosi bangu, mbala kupwaga ana, muda goguhigali nsokopi. Tumbuka sajenu batoi mmbomba bala atama ngati ngaseajukuini, 30 bukulela abiya ngati ngasealela, nabahekale abiya ngati ngaseaheka, balomba abiya ngati ngaseabii

8 Henu kulijambu laposu yetambiki imong'umong'u. "Twepani twaboka tumanya tubii nu umanyi," lakini umanyi hogu wahenga bandu kikipuna, lakini upali utenda kusenga. 2 Mundu jojuwasali jumanya sindu, sakaka ngasejumanya sokapi ngati hejupalika kumanya. 3 Lakini joampai Sapanga, hoju jumanyakana najombi. 4 Ndieno kwi lijambu la posu yeatambiki ni imong'umong'u, tumanyi imong'umong'u nga sindu sokapi pundema pani, tumanyi Sapanga jumu pena. 5 Hata ngati abii bandu bakemwa, "hisapanga" pundema au kunani kwaka Sapanga na hata ngati hibii "hisapanga" na "aka bambu" bingi, 6 Ndieno kwitu twepani jubii Sapanga jumu pena, Atati, Jojobombiki hindu yoti, ndaba jaki twepani tubile. Kabee jubii Bambu jumu pena, Yesu Kilisitu,

kupete jombi hindu yoti jabombiki na twepani tutama ndi Sapanga julongale ng'ombe? 10 Boo, ngasejabii kupete jombi. 7 Lakini nga kila mundu jojumanya jutuwasali twepani pajapwaga hela? Haga baandika haga, ndaba bandu bangi aiyobali imong'umong'u, ndaba jitu, ndaba jojulema jola na jojuhusa jola, lakini bandu be haba mbaka lelenu ekula posu boka abeli ahobale kubagana ilebi ye yela. 11 Ana yetambaki imong'umong'u ahobale ngamaa mmioju twepani tupandiki imbeju jiki kiloho kwinu mwanganya. jabu kupwaga posu ye heye yiimong'umong'u jejipili. Boo, kwibbia lee nga sapi ana twepani tupatiki hindu Na ndaba uwesu wabu gukuhagu gamboni ni giliyaa yutukutujangati munhnhyega jitu kuhuma kwino? 12 ngasegubi na makili gwahenga ahobale posu ye Ana bangi apalika kupata hindu kuhuma kwinu, boo, yela yaahengiki bijjetakeka palongi jaka Sapanga. 8 twepani ngasetupalika kupata hindu ngani kupeta Lakini posu ngasejywesa kutupeleka pambipi ngamaa haba? Lakini twepani ngasetwatumu uwesu hogu. na Sapanga. Natukotwki kula ngasetupongoka na Badala jaki tuhinakali kila sindu ili twiipengale Lijambu sindu, natulli ngasekijionzukeka sindu. 9 Lakini la Amboni laka Kilisitu. 13 Boo, ngasemmanyiki mulilenda! Kulekakewa kwinu kwaahenga babii jojuhenga lihengu mu Nyumba jaka Sapanga jupata nukuhobale kusoku kutenda mahakau. 10 Ndaba kula posu jabu kuhuma mu Nyumba jaka Sapanga na mundu jojubii nuwesu nsoku gukuhagu gamboni ni jojupia litambiku pa mesa jukupiiki litambiku jupata giliyaa, najugubona weapa wegumanyiki gukula posu pandu ji litambiku? 14 Bambu jalagalakiya ahelahela, hehi nyumba ji mong'umong'u, boo, ngajipati mwoju baalandi Lijambu la Amboni apataa mahitaji gabu wa kula posu yeatambiki himong'umong'u? 11 Ndien, kuhuma ku Lijambu la Amboni. 15 Lakini nepani nndongu waku jojubii nu uwesu nsoku gukuhagu nga ngasenaloba kupata haga hata kasokopi. Wala amboni ni giliya jojuwe Kilisitu jwakuwa ndaba jaki, ngasenhandiki ili mbata haga, nambanga kwangu jihoba ndaba ju umanyi wino. 12 Ngati na mwaakosisi akalongu binu ajingala mu mahakau, nakaahumisa mioju jabu jejibii nu nuwesu nsoku ukumanya ga amboni na gilliya, mwibiya munkosi Kilisitu. 13 Ndien, ana posu jengula jiwesa kunhenga nndongu wangu juhenga mahakau, nganikuli inyama kabee, ili ngotuka kunhenga nndongu wangu kuhenga mahakau. (aiōn g165)

9 Boo, nepani lee nga na mundu jojulekakiwe?

Boo, nepani lee nga nuntumi? Boo, nepani lee ngasenumbweni Yesu Bambu wito? Boo, mwanganya lee ngasemwahobali kupete lihengu langu ndaba jaka Bambo? 2 Hata ngati kwa bandu bangi nepani nga nutumi, lakini sakaka nepani nu ntumi kwinu. Mwanganya ndi mwalandi utumi wangu ndaba kukujongana kwinu na Bambo. 3 Bandu paambenga nepani, ne naliengaliya ana: 4 Boo, ngasetupalika kula na kunywa? 5 Boo, ngasembalika kunzuku nhwanu wangu joanhobale Kilisitu nukulonganu naku musapwali yangu, ngati heahenga atumi bangi na alongu baka Bambu na Kefa. 6 Au nepani pe na Balunaba totupalika kulipati hindu yutukutujangati mu womi witu suku henga lihengu? 7 Boo, nndonda boo jojililepe mweni lihengu lu ulonda? Boo, ndemi boo jwangakula matunda gi lituhi laki li mizabibo? Nndimi boo jwangakula masiba gi mipugu gake? 8 Boo, mbwaga majambu ganga kukimundu pena? Boo, malagalaki nagombi ngasegapwaga hela? 9 Ahaandiki mu malagalaki gaka Musa, "Mwjikonga ng'ombi punndomu paujitumi lihengu lukuhusa ilebi." Boo,

ndi Sapanga julongale ng'ombe? 10 Boo, ngasejabii kupete jombi. 7 Lakini nga kila mundu jojumanya jutuwasali twepani pajapwaga hela? Haga baandika haga, ndaba bandu bangi aiyobali imong'umong'u, ndaba jitu, ndaba jojulema jola na jojuhusa jola, lakini bandu be haba mbaka lelenu ekula posu boka abeli ahobale kubagana ilebi ye yela. 11 Ana yetambaki imong'umong'u ahobale ngamaa mmioju twepani tupandiki imbeju jiki kiloho kwinu mwanganya. jabu kupwaga posu ye heye yiimong'umong'u jejipili. Boo, kwibbia lee nga sapi ana twepani tupatiki hindu Na ndaba uwesu wabu gukuhagu gamboni ni giliyaa yutukutujangati munhnhyega jitu kuhuma kwino? 12 ngasegubi na makili gwahenga ahobale posu ye Ana bangi apalika kupata hindu kuhuma kwinu, boo, yela yaahengiki bijjetakeka palongi jaka Sapanga. 8 twepani ngasetupalika kupata hindu ngani kupeta Lakini posu ngasejywesa kutupeleka pambipi ngamaa haba? Lakini twepani ngasetwatumu uwesu hogu. na Sapanga. Natukotwki kula ngasetupongoka na Badala jaki tuhinakali kila sindu ili twiipengale Lijambu sindu, natulli ngasekijionzukeka sindu. 9 Lakini la Amboni laka Kilisitu. 13 Boo, ngasemmanyiki mulilenda! Kulekakewa kwinu kwaahenga babii jojuhenga lihengu mu Nyumba jaka Sapanga jupata nukuhobale kusoku kutenda mahakau. 10 Ndaba kula posu jabu kuhuma mu Nyumba jaka Sapanga na mundu jojubii nuwesu nsoku gukuhagu gamboni ni jojupia litambiku pa mesa jukupiiki litambiku jupata giliyaa, najugubona weapa wegumanyiki gukula posu pandu ji litambiku? 14 Bambu jalagalakiya ahelahela, hehi nyumba ji mong'umong'u, boo, ngajipati mwoju baalandi Lijambu la Amboni apataa mahitaji gabu wa kula posu yeatambiki himong'umong'u? 11 Ndien, kuhuma ku Lijambu la Amboni. 15 Lakini nepani nndongu waku jojubii nu uwesu nsoku gukuhagu nga ngasenaloba kupata haga hata kasokopi. Wala amboni ni giliya jojuwe Kilisitu jwakuwa ndaba jaki, ngasenhandiki ili mbata haga, nambanga kwangu jihoba ndaba ju umanyi wino. 12 Ngati na mwaakosisi akalongu binu ajingala mu mahakau, nakaahumisa mioju jabu jejibii nu nuwesu nsoku ukumanya ga amboni na gilliya, mwibiya munkosi Kilisitu. 13 Ndien, ana posu jengula jiwesa kunhenga nndongu wangu juhenga mahakau, nganikuli inyama kabee, ili ngotuka kunhenga nndongu wangu kuhenga mahakau. (aiōn 16) 16 Ana nandi Lijambu la Amboni, heli nga lijambu likijipuni, lende ndi lihengu lembalika kuhenga. Musinikiboni ana ngasi nandi Lijambu la Amboni! 17 Enakabii nihagwii lihengu lende kukupala namwete, ndieni nakalendaliya malepu, lakini henga ndaba ji lihengu leambeki nhengaje. 18 Henu malepu ga ndi kyane? Malepu gango ndi napwasi jukulandi Lijambu la Amboni bila kulaja sembalu kulepwa ndaba jilihengu lukulandi. 19 Ndien nepani nganuntumwa waka mundu jokapi, nilihengiki nuntumwa waka mundu ili nundetila Kilisitu bandu bingi ngati ekuwesikan. 20 Kwa Ayaudi ndami ngati Nuyahudi ili naapata Ayaudi, lakini nepani ngasemii pai ja malagalaki, nijbei pai ja malagalaki, ili naapata haba babii pai ja malagalaki. 21 Na kwa baabii kunza ja malagalaki, nguba ngati bombi, ili naapata bombi babii kunza ja malagalaki. Jenze ngasejilangi nepani mikunza ja malagalaki gaka Sapanga, gangamulaki malagalaki gaka Kilisitu. 22 Kwa bandu baabii nga na makili nilihenga na nepani ngasemii na makili ili naapata bombi. Nilihengiki kwa ndela yoti kwabu ili mbata kwaako bangi babu kwa kila indela. 23 Henga haga goti kwa ndaba ji Lijambu la Amboni, ili mbata kupata mbengalelu yaki. 24 Boo, ngasemmanyi basindani kujombateka imbelu, bandu boka atenda kujombateka ila mundu jumu pee joju juku nhupi? Nzombatika kwa namuna heji ili mpata nhupi. 25 Mundu jokapi jojupala kuwesa kwaapea ajaki mwiimbelu jukasana nukugaleka majambu goti. Jutenda hela ili jujopa nhupi jejihalabika! Lakini twepani tuhenga hela ili tupata seketule janga kuhalihika.

26 Ndienu enyombateka imbelu mbala kuwesa, ndi engomana, ngangati jojukomana ejulapu ngumi yaki pukutopu. 27 Nijing'alisa nhyea nukulinyima ili ananyomwi kwaalandi bangi namweti niikuba na mundu jukukanaliwa.

10 Mwalongu bangu, mbala mmanyia aka hoku bitu boka babii pai ju ulonda lilikongobu, na boti balombuka pikilanda junhangga. 2 Boka babatiswa ili abiya apwasi baka Musa mulikongobu nunkati ju uhanga. 3 Boti bakula posu ajelaje jiki loho, 4 bakunywa kabee kinywaji aselesela si kiloho, ndaba bakunywa kuhuma kulilibu lela li kiloho lelajenda pamu nabu, lilibu le lela jwabii Kilisitu mweni. 5 Hata hela bingi babu ngasebahengga gajupala Sapanga na boti bakuwa na nhyea yabu yapalaganika kulukoba. 6 Ndienu majambu haha goti ndi lilengana kwitu, gutulakali twepani twitokule ubaja ngati bombi batokule. 7 Mwikuba ngati baalumbali imong'umong'u ngati bangi ebabii, ngati egapwaga maandiku, "Bandu batamiki kula na kunywa, bajema nukuhina liyaha." 8 Walatuitenda uselati ngati bangi babu ebatenda ugoni, bakuwa lisoba limwa bandu elupu ishilini na tatu. 9 Twaannndenga Bambu ngati bangi babu ebundenga, bakomika na majoka. 10 Wala mwiyoma ngati bangi babu ebayoma, bakomika nu Ntumi jukunani Jojukoma. 11 Majambu haha goha gaapata ndi lilengana kwa bangi, gahandikwa ili kutulangi twepani twetutama mu masoba gagahegali kumwisu. (aiōn g165) 12 Mundu jokapi jojilibona jujemiki nganganganga julilingaliya jiabuka! 13

Milengu gampatiki haha gaapata bandu boti. Sapanga ndi jukuhobaleka, najombi ngajundeki nndengwa kupeta makili ginu. Lakini endengwa jampekiya makili gukuhinakali ni indela jukupita homu. 14 Ndienu, mwakosi bango, nnzepa kulumbali imong'umong'u. 15 Nonge na mwanganya mwa bandu bana malang, nhamua mwabeti gabwaga haha. 16 Patunsengu Sapanga kupete nzipuli wa mbengalelu, boo, na twepani ngasetubagana mwai waka Kilisitu? Etumega libumunda boo, ngasetuhangi nhyea jika Kilisitu? 17 Hata na libumunda heli ndi limu, twepani twa bingi kwa nhyea jimu, ndaba twaboha tubagana libumunda limu. 18 Kwa malenganu mwalinga Ayaudi, bala boka baakula litambiku nukujongana na mesa jukupiki litambiku. 19 Boo, mbala kupwaga kike? Boo, posu jeatambaki muimong'umong'u jijangati kike? Boo, kimong'umong'u kijangattii kike? 20 Ngasejjangati hata kasokope! Sembwaga matambiku gapia bandu banga kummanyia Sapanga biipiki ilombu, nga Sapanga. Ngasembai mwanganya mulihangangana nnilombu.

21 Nganhwesi kunywa kikombi saka Bambu ni kikombi si ilombu, ngauwesi kubagana tipati gaka Bambu na tipati gi ilombu pamu. 22 Boo, mpala kunhenga Bambu jubiya na wipo? Uhambusi tubii na makili kuliku jombe?

23 "Hindu yoka ya sapi," Lakini nga yoka yeijangati. "Hindu yoka ijetakeka," Lakini nga yoka yeisenga. 24 Mundu jalitaputi majambu gaki gu kunzangati mweni, ila kila mundu jutaputa majambu gagaajangattii bandu bangi. 25 Nkula sindu sokapi sealombesa kuguliu li inyama, sanga kulalukilaluki ndaba ja mioju jino. 26 Ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga, "Nndema na hindu yoka yeibii nkati jaki ndi yaka Bambu."

27 Ana mundu ngasejuhobale najukokiki nanamu nanzetaki kujenda, ndienu nkula yoka yebummbeki palongi jinu sanga kulalukilaluki ndaba ja mioju jino. 28 Lakini mundu najumpwaji, "Posu jenze jitambikiwi mukimong'umong'u," ndienu ndaba hoju jojupwagiki hela mmwoju jaki mwikula. 29 Mbwaga, "Ndaba ja mioju," Nga mioju jino, ila mwwoju waki hoju jojumpwaji. "Ndaba ja kii kulekakewa kwangu kuhobaliya mwwoju waka mundu jonge? 30 Nepani ngula posu heji koni nunsengu Sapanga, ndaba jakii nnaumu kwa sindu senunsengu Sapanga?" 31 Ndienu sokapi seuhenga kibiya posu au kunywa, uhenga goti ndaba ju ulumbi waka Sapanga. 32 Mwikuba kikobando kwa Ayaudi au bandu banga Ayaudi au bandu baka Sapanga babunhobale Kilisitu. 33 Mmbiya ngati nepani, nenga kwopalisa bandu kwa kila indela, ngasentaputa majambu gangu namweti ila ndaputa majambu ga bandu boka, ili ahokuka.

11 Nnyigisa nepani ngati nepani henunzigisa Kilisitu. 2 Nuntenda kunndumbali ndaba nntenda kungomboka masoba goa kabee nkamulaki mabole ganumpeki. 3 Lakini mbala mmanyia kuba Kilisitu ndi kimutu sa kila mwanalomi, na mwanalomi ndi kimutu suku nhanu waki, na Sapanga ndi kimutu saka Kilisitu. 4 Nala kila mwanalomi joanndoba Sapanga au kulandi malobi gaka Sapanga koni juyekali kimutu saki, hoju anndongama Kilisitu. 5 Nummbomba ana jutenda kuloba au kulandi malobi gaka Sapanga sanga kuyekale kimutu saki, hoju anndongama nndomi waki, julengana numbomba jojumogiki kimutu saki. 6 Mmbomba jwanga kuyekale kimutu saki, nambanga kumoga majunzu gaki. Lakini ana kubii iyonu kuku mmbomba kuseku majunzu gaki au kumoga, nala nambanga juyekalia kimutu sake. 7 Mwanalomi ngasejupalika kuyekale kimutu saki, ndaba jombi ndi lilengana laka Sapanga ni liloli lu ulumbi waki Sapanga, ila mmbomba ndi liloli lu ulumbi waka mwanalomi. 8 Ndaba mwanalomi ngasejwaumila kuku

mmbomba, ila mmbomba jwauma kuka mwanalomi. kupete nhyege na mwai waka Bambu. 28 Nala, kila 9 Wala mwanalomi ngasebumbomba ndaba jika mundu julilinga mweni hoti, ndi jwiikula libumunda mmbomba, ila mmbomba bumbomba ndaba jika leheli na jwiikunywa nzipuli we hogu, 29 ndaba mundu mwanalomi. 10 Kwa ndaba heji mmbomba juyekale jojukula nakunywa jubiya nu usakaka gogulangi jeneji kimutu saki, ili jibia nginyuli ju ukolongu gogubii kunani nhyege jika Bambu, nangase jutei hela julilete mweni jaki, ndaba ju ukolongu, na kabee ndaba ja atumi bu kutemuliwa. 30 Ndaba bingi kat i jii ngaseabii na kunani kwaka Sapanga. 11 Hata hela, palongi jika makili na bangi agonzu, na bangi atei kuwa. 31 Ana Bambu mmbomba ngasindu sokapi bila mwanalomi twakabia tulilingali twabeti sapi ngatwakatemuliwe na mwanalomi ngasindu sokapi bila mmbomba. 12 na Sapanga. 32 Lakini patutemuliwa na Bambu, Ngati mmbomba hejuhumiki kwaka mwanalomi, ahela tubolwa tubia niisima, ili twitemuliwa pamu na bandu mwanalomi jusaliwa kwaka mmbomba, kila sindu banga kummanya Sapanga. 33 Henu mwaalongsu kiuma kwaka Sapanga. 13 Nhamua mwabee, boo, bangu, panketangana kula posu jika Bambu, kila sapi le mmbomba kunndoba Sapanga sanga kuwata mundu anndenda nzaki. 34 Ana jubi jokapi jojubi sindu kumuto? 14 Hata bandu ebabombiki, kulangi ni inzala, jukula oti kunyumba jake, ili kuketangana hotuhotu mwanalomi kuba na majunzu malasu kukuba kwinu kwitemuliwa na Sapanga. Lakini kwa majambu iyoni kwaki mweni, 15 lakini kukummbomba kuba gangi, nampwagila paniika.

na majunzu malasu kukuba isima kwaki, majunzu gaki malasu bumpeki ili guyekaliya. 16 Ana mundu jupala kuleta ubisi kupete lijambu leheli, nala jumanya twepani ngase tuhenga hela, wala bandu babuhobale Kilisitu baka Sapanga ngaseahenga hela. 17 Koni nakona nummpeke malagalaki ganga, nganhwesi hata kidogu kumpeke mwanganya ulumbi kupete gagahika ganga. Mu kuketangana kwinu mwabandu mo mummpwata Kililisitu gu kunndumbali Sapanga nhenga giliya ngani kupeta enhenga gaamboni. 18 Utumbuli woti, nyogwana panketangana pamu kupiti kubaganika kat i jinu. Nanepani hobale pasokopi, 19 ndaba kupalika kubiya na mawasu gagapengana gapitila kwinu, ili kulangi nya jojujetaki na Sapanga. 20 Sakaka ntenda kuketangana, lakini nga ndaba jakula posu jika Bambo! 21 Ndaba pankula kila jumu jukula posu jaki mweni, henu kupiti bangi binu akuba ni inzala, nabangi atei kulobe! 22 Boo, ngasenwesa kula na kunywa kunyumba jino! Au mwaalongama bandu ba bunhobale Kilisitu baka Sapanga nakaapoa lihamu bandu banga na sindo? Boo, numpwagila kii? Boo, nunndumbalia? Nga ndaba jahela. 23 Ndaba nepani najopa kwaka Bambu malagalaki ga numpeki: Kupwaga ikilu jela Bambu Yesu pabumpia, jwajukua libumunda, 24 ansengula Sapanga, nukunuku koni jwaka pwaga, "Jenze ndi nhyege jangu jenijipia ndaba jinu, ntenda helahela ndaba jukungomboka nepani." 25 Ahelahela pabajomula kula, jwajukua nzipuli gogubii na divai, nukupwaga: "Nzipuli gongo ndi lilaganu linyai mu mwai wangu. Ntenda helahela, kila pankunywa mbiya nnomboka nepani." 26 Ndaba kila pankula libumunda lendenu na kuunywele nzipuli gongo, ntangasa kua kwaka Bambu, mbaka pajwiika. 27 Henu kila jojukula libumunda lendenu au kunywa nzipuli waka Bambu sanga kupalika, jwiikuba na kihakau

12 Mwalongu bango, kupete hipaji ja loho. Mbala mmanya sapi majambu ganga. 2 Mmanyi pamwabii nga kummanya Sapanga, mwalongwiswi nukuhoa ni himong'umong'u yanga kulonge. 3 Ndienu mmanya mundu jokapi jojulongsowa na Loho jika Sapanga ngasejuwesa kupwaga, "Yesu jupata yambamba!" Wala nga mundu jojuwesa kupwaga, "Yesu ndi Bambu," Sanga kulongsowa na Loho jika Sapanga. 4 Hipaji hi kilohi ibii hingi, lakini Loho jojupia hipaji ye hehi ndi jumu. 5 Hibii namuna jingi jukutumaki, lakini Bambu jotutumaki ajolajola jumu. 6 Hibi indela hingi yukuhenga lihengu lakini Sapanga ndi jumu jojapeke bandu makili gukuhenga mahengu ge haga kwa bandu boka. 7 Sapanga ayeku Loho jika Sapanga kila mundu ili kwajangati boti. 8 Loho ampeke jumu malobi ga malangu na jongi malobi guumanyi ngati ejupala mweni Loho hoju. 9 Loho jojo ampeke jongi kuobale na jongi kipaji jukulamisa agonzu. 10 Ampeke jumu kipaji sukutenda ndondukela, jongi kipaji su ulota, na jongi hipaji yuktulikanisa Loho, bumpeke jumu hipaji ja kulonge kwa luga ingenii na jongi hipaji yukulandi mana ja luga ingenii. 11 Haga goka ndi mahengu gaka Loho jo jumu hoju, ampeke kila mundu kipaji topauti, ngati ejupala mweni. 12 Ngati nhyege jimu ejibii ni ihungu hingi, nayombi ihungu yoti ya nhyege hata naibi hingi itenda nhyege jimu, ndi ahelaha ejubii Kilisitu. 13 Ndaba twepani natubii twa Ayaudi au bandu banga Ayaudi ana tubii twa atumwa au bandu balekakiwi, twaboha tubatiswi kwa Loho jumu ili tubiya nhyege jimu, twaboa butukenga Loho jumu hoju. 14 Nhyege ngasejibi ni kiungu simwa pena, ila gubii ihungu hingi. 15 Ana kugolu nakupwagiki, "Ndaba nepani nga kuboku nala nepani nga wa nhyege," Boo, ndienu

nakotuka kuba pandu ja nhye? Ngahela. 16 Ana gaamboni, upali ngasegubii na wipu, ngasegukipuna likutu elakapwajiki, "Ndaba nepani nga naliu, ndienu na wala ngasegubii ni kibuli. 5 Jojubii nu upali nepani nga nhye?" Boo, ndienu likutu heli lakakotuka jukuba ni hisima, ngasejutaputa majambu gaki, kuba pandu ja nhye? Ngahela! 17 Ana nhye joti wala ngasejukuba niinyela, ngasejupala kukombuke ejakabii liu, likutu lakabiya kwako? Ana nhye joti majambu giliya. 6 Upali ngasegutogule majambu ejakabii likutu, kunua kwakabiya kwako? 18 Lakini giliya ila gutogule majambu ga sakaka. 7 Jojubii nu ngati ekubii, Sapanga jabeka kila kiungu sa nhye upali juhinakali goti, juobale goti, juyekale goti wala pandu paki mu nhye ngati ejupai. 19 Ana pandu ngasegusindwa. 8 Upali ngasegubii na mwisu. Ana yoka eyakabii kiungu simu, nhye jakabiya kwako? Kubii ni kipaji sukulandi lijambu laka Sapanga, hei 20 Linga, nhye jibii ni ihungu hingi, lakini nhye hiioba lisoba limu, ana ipaji yukulandi luga ingenii, jimu. 21 Ndienu liu ngakuwesa kukupwaji kuboku, kwihihiha mwisu, ana na mabole nagombi gitenda "Ngasenugupai weapa," Wala umutu ngakuwesa kupeta. 9 Ndaba umanyi witu gutei kupungusika, hipaji kugapwaji magolu, "Ngasenugupai weapa." 22 Lakini hitu yukulandi lilobi laka Sapanga gutei kupungasika. badala jaki, ihungu ya nhye yeibonikana kuba 10 Lakini sekitweli sela pasiihika, ganga kutwele gala nga namakili, ndi yeipalika ngani mu nhye. 23 gitendakuhoba. 11 Panabii nunsoku nalongila ngati Nayombi ihungu yetwibona ngaseibii ni isima, ndi mwana, namanyiki kimwana, nawasaliya ngati mwana. bipeke isima ngolongu. Ihungu ya nhye yeibonikana Lakini henu, sajenu nepani nu nkolongu majambu ngaseibii nu usapi, tuiyekaliya sapi, 24 lakini ihungu gikimwana ngotwiki. 12 Setubona sajenu kibii pee yengi ya sapi ngani ngaseipalika kulingaliwa ngani. ngati sindu setukibona muliloli sanga kubonikana sapi, Lakini Sapanga mweni jubei nhye su mpangu, lakini monikatae twiibona hotuhotu. Henu manyiki koni jukipeke isima ngani kiungu sekipongwi isima, 25 ili kwiikuba nukubaganika mu nhye ila ihungu yoti ijangatana. 26 Ana kiungu simu kitenda kuumi yoti ihumii pamu nasu. Kiungu simwa nabikilumbali hiungu yengi itenda kutogule pamu nasu. 27 Ndienu mwanganya ndi nhye jaka Kilisitu, kila jumu winu ndi kiungu sa nhye heji. 28 Sapanga jubei kulikundi la bandu babuhobale Kilisitu, kwanza atumi, pilo alota na batatu abola, bangi jubei bandu baabii niipaji yukutenda ndondukela, na bangi kulamisa na bangi kujangati na bangi aka kilongosi na bandu bukulonge luga ingenii. 29 Boo, boti mitumi? Boo, boti alota baka Sapanga? Boo, boti abola? Boo, boti bana hipaji jukutenda ndondukela? 30 Boo, boti ndi bana hipaji yukulamisa? Boo, boti ndi bana hipaji yukulonge luga ingene? Boo, boti alandi sealongile ingene? 31 Mmbiya na ndokule jukupata hipaji hikolongu ngani. Nane henu nandangia indela ja sapi ngani kuliku yoti hei.

14 Mpwata kuba nu upali, ahelahe nkasana kupata hipaji hiki loho, lakini hasa kipaji sukupia ulota waka Sapanga. 2 Ndaba mundu jojulonge luga ingenii ngasejulonge na bandu ila julonge na Sapanga. Jombi julonge kwa makili ga Loho jojunhwesesa kulonge majambu ga sakaka gagilihiki ndaba nga mundu jojuwesa kumanya. 3 Lakini jojubii nikipaji jojupia ulotelu waka Sapanga, julonge na bandu ndaba jwaasenga, kupoosa mwiojo nakagangamalisa mwwojo. 4 Jojulonge luga ingenii julisenga mweni. Lakini jojubii nikipaji sukupia ulote waka Sapanga, jaagangamalisa bandu ba bunhobali Kilisitu. 5 Ndienu mbala mwanganya mwabotii mpwaga kwa luga ingenii lakini mbala nakanopi mpia ulote waka Sapanga. Ndaba mundu jojupia ulote waka Sapanga

ndi jwana mana ngani kuliku jojupwaga luga ingenii, lakini ana jubii mundu jojuwesa kulandi maana ja majambu gajupwaga haga, ili kwaagangamalisa bandu babunhobale Kilisitu. 6 Ndienu mwalongu bangu, ana nhikiki kwinu nukulonge na mwanganya yoka nukumanya kila sindu, nhwesa kuba na hobale kwa luga ingenii mwipata kyane? Ngamwipati sokapi, yoti hata kuhamisa hitombi, lakini ana ngasemii nu ilia pe ana numpwaji uyekuli waka Sapanga au umanyi upali nee ngasindo. 3 Ana mbihiki hindu yangu yoti au kwa malobi guulote gaka Sapanga au mabole. nakaapekee ahagu, nakabee nambihiki nhye jangu 7 Hata hindu yanga na womi yeipia sauti, ngati bijijosa, ana ngasemii nuupali heji ngasejinyangati mapenenga au kilimba, boo, mundu juwesa boo, sokapi. 4 Jojubii nu upali jutenda kuhinakali, jutenda kumanya nhwambu goahina ana yombu yehei ipia

sauti janga kumanyikana? 8 Imbeta naajembiki sanga jumu jujemba uwambu, jongi jupia mabolesu na kubeka sapi, nya jojwalibeka tayali kukomana ngondo? jongi jubia uyekuli kuhuma kwaka Sapanga na 9 Ndienu na mwanganya, ana nndonge malobi ganga jongi jutumia kipaji sukupwaga luga ingeni na kumanyikana mu malangu ginu, mundu jwiimanya jongi julandi gajupwaga. Majambu goti gahengika boo ganndongela? Ndaba mwibya nndongale bwaka ndaba jukugangamalisa bandu babuhobale Kilisitu. pee. 10 Pundema pabii na luga hingi lakini yoti ibii 27 Ana mundu jokapi jupwagikti kwa luga ingeni, na mana. 11 Ana nepani ngasenijimanyi mana ja apwaga abeli au atatu na bikuba bingi kupeta haba, luga jejupwaga mundu, nanepani nguba nu nngeni kabee jutumbiliya jumu najujomwi jupwaga jongi, kwaka mundu hoju najombi kabee jukuba nngeni najubiya mundu jojulandi gajupwaga. 28 Lakini ana kwango. 12 Mwanganya ndaba ntokule kuba ni ipaji ngakuba jojuwesa kulandi, enu jojupwaga luga ngeni yaka loho, mulikasa kupata ipaji hasa yeijanganti jutama kinunu mumaketanganu, julipwagila mweni kwaagangamalisa bandu ba bunhobale Kilisitu. 13 mumojukai na Sapanga. 29 Kwa bandu baabi apia Ndaba jojupwaga kwa luga ingeni nu juloba jupata ulota waka Sapanga, apwaga abeli au atatu na uwesu ukulandi gajupwaga. 14 Ndaba ananoba kwa bangi bagapema malobi gabu. 30 Ana jumu pilikundi luga ingeni loho jangu ndi jejiloba, lakini malangu labandu ba bunhobale Kilisitu heli jutemi jakajopa gangu gaigali bwaka. 15 Ndenda kii heno? Niiloba Ilijambu laka Sapanga, jojulonge jola nujutumbalaje. kwa loho jango, niiloba kabee kwa malangu gango, 31 Ndaba mwaboa nhwesa kupia ulota waka Sapanga, nijiemba kwa loho jango, nijiemba kabee kwa malangu jumu jujomula kulonge na jongi julongila, ili mwaboa gango. 16 Ana unndubali Sapanga kwa loho jaku nhwesa kulibola nukugangamaliswa mwoju. 32 pena, jwiwesa boo, mundu jojubi pikilanda jaku Mundu jojubii nikipaji sukulandi malobi gaka Sapanga kujetake sukupwaga, "Amina" koni ansengu Sapanga lasima kilonguswa na jwana kipajimbomb hoju. 33 kipindi ngasejueli sindu sejupwaga? 17 Kuloba Ndaba Sapanga nga Sapanga wa puju, ila Sapanga kwaku kukusengu kuwesa kuba kwa sapi, lakini jongi ulukwali. Ngati ekubii mwamaketanganu ga bandu ngakwanzangati. 18 Nunsengu Sapanga ndaba nepani baka Sapanga, 34 aka mbomba apalika kutama mpwaga kwa luga ingeni kuliku mwanganya mwaboti. kinunu mumaketanganu ga bandu ba bunhobale 19 Lakini nkati ja bandu babuhobale Kilisitu mbanga Sapanga. Ngasepalika kupwaga, ila abiya baajetake kupwaga malobi uhwanu gagaheleweka kwa malangu ngati egapwaga Malagalaki. 35 Ana apala kulaluki ili naabolisa bangi kuliku kupwaga malobi gingi kwa sindu, baalalukiya aka alomi babu kunyumba, ndaba luga ingeni. 20 Mwalongu bangu, mwiholale ngati jibiya iyonu kuku mmbomba kupwaga mumaketanganu bana asoku. Nukulijambu liliyaa, mmbiya ngati bana, ga bandu ba bunhobale Sapanga. 36 Boo, nholare lakini henhwasali mmbiya ngati mwa bandu banahota. lilobi laka Sapanga lihumiki kwinu mwanganya au 21 Ahandiki mu Maandiku gaka Sapanga, "Bambu lunhiki mwanganya kajika jinu? 37 Ana mundu jokapi jupwaga ana, 'Kwi indela ja bandu balonge luga juholale jupatiki malobi gaka Sapanga au jubii ni ingeni, ni milomu ya ageni, nipwaga na bandu haba, kipaji sa Loho jaka Sapanga, jumanya nunhandaki ndienu, ngabinyowane.'" 22 Henu kupwaga luga ingeni mwanganya haga ndi miilu jaka Bambu, 38 Lakini ndi nginyuli, lakini nga kwa bandu baahobalela, ila mundu najugakana haga najombi mweni biiitenda kwa bandu banga hobalelu, lakini kupia ulotelu waka kunkana. 39 Henu, mwaalongu bangu, nntokuliya Sapanga kibi ndaba ja bandu babuhobale Sapanga kupia ulote waka Sapanga, lakini mwaankana mundu na nga ndaba babu hobale Sapanga. 23 Henu jojupwaaga kwa luga ngeni. 40 Lakini goti gahengeka likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu pa aketangana sapi na ngati ekupalika.

pamu, na boti ana atumbiliya kupwaga luga ingeni, ana ahikiki bandu bangi au bangakuhobale, boo, ngabipwagi lee mwaboti mmbi na mangongo? 24 Lakini boti baapia ulota waka Sapanga, najuhikiki mundu jongi au jwangakuhobale, goka gagijowana gandangia ubaja waki mweni, goti gagijowana gantenda kunteku. 25 Majambu goka gagilihihiki mwoju waki wiitenda kuyekuliwa, najombi jiitenda kugungamali nukundumbali Sapanga koni jupwaga, "Sakaka Sapanga jubii pamu namwanganya." 26 Mwalongu baa tupwaga bole? Panketangana pamu,

15 Ndienu mwalongu bangu mbala nunkombukiya Lijambu la Amboni lenundandila lela, na mwanganya mwilijopa nukujemale nganganga. 2 Kwi Lijambu la Amboni heli ntenda kuokolewa, ana mkamulaki sapi. Malobi ganunndandila nukuhobale kwii ngasekwabii bwaka. 3 Nepani numpeki mwanganya majambu gagapalika ganagajopiki gumuhimu, kupwaga Kilisitu jwakuwa ndaba ja mahakau jitu kupwatana na Maandiku gaka Sapanga, 4 buntaga najombi jwayoka lisoba la tatu ngati

Maandiku gaka Sapanga egapwaga, 5 ampitila Kefa, gaki juilongusa," ndi kupwaga Sapanga jojubeka yaani Petili, kabee jaapitila komi na abeli bala. 6 hindu yoti pai ja magolu gaka Kilisitu ngasejuwesa Monikatai jaapitila alongu zaidi ja bandu mia tanu kuba pai ja magolu gaka Kilisitu. 28 Lakini hindu yoti kipindi aselase, bingi babu bakoni bakatama, lakini pabaibeka pai ju ulongosi waka Kilisitu, ndi najombi bangi babu bawile. 7 Monikatai ampitila Yakobu Mwana pajwalibeka pai jaka Sapanga, jojubei yoti ndienu jwaapitila atumi boka. 8 Mwisiwe, jwambitila pai ju ulongosi waki, ili Sapanga julongusa panani nepani nenabii ngati mundu jojasaliwi kabula ja muda ja goti. 29 Henu ana kuyoka ngasekubii boo, bandu gogupalika. 9 Ndaba nepani nunsoku kati ja atumi na bababatisa ndaba ja bandu baawii ahobale kupata ngasembalika kungema nuntumi, ndaba naang'alisa kyane? Ana bandu baawii ngaseayoka ndaba ja kii bandu baka Sapanga ba bunhobale Kilisitu. 10 Lakini kubatiswa ndaba ja baawii? 30 Henu twepani, boo, kwa waamboni waka Sapanga, mii ngati emii na ndaba jakii kuponze ka kila lisaa? 31 Mwaaloungu waamboni waki kwangu ngasewabii bwaka. Nepani bangu, nepani nhegale kuwa kila lisoba! Kukipuna hengiki lihengi kupeta boti, nga nepani, ila kwa kominaku ndaba jinu su kujongana na Kilisitu Yesu waamboni waka Sapanga goguhenga lihengi pamu Bambu witu kundenda mbwaga hela. 32 Ana kuhobale nanepani. 11 Hata hela akubi bombi atenda kubalandi kwangu kwakabia kwikimundu pee, kukomana kwangu au nepani ndenda kulandi, nga sindo, jenze ndi niinyama ikali ku Epesu kola, kwaka nyangati Lijambu la Ambori letulandi ndi le mulihobali. 12 sindo bole? Ana baawii ngaseayoka, nala "Twepani Henu ana tulandi kupwaga Kilisitu jutei kuyoka, tukula na kunywa, ndaba kilabu twitenda kuwa." 33 boo, mbona bandu bangi kwinu awpaga ngasekubii Bankonga! Ukosi uliyaa gwanhalabana mwanganya. kuyoka? 13 Ana ngasekubii kuyoka kwa bandu 34 Nzumuka! Ntumbuliya kutama sapi nukukotuka nala Kilisitu najombi ngasejayokiki, 14 ana Kilisitu kutenda mahakau. Bangi binu ngasebummanyiki ngasejayokiki, nala kulandi kwitu ngasekubii na maana Sapanga. Henu numpwagi aye iyoni ikolongu ngamaa na hobalelu jinu ngasejibii na maana. 15 Nukupete kwinu! 35 Lakini mundu juoto kulilaluki, "Bawii biyoka gambwagiki haga twepani tubonikana tundongali bole? Biibiya na nhyeja ja aina bole?" 36 Haga Sapanga isoli, ndaba twapwaga Sapanga anhyoha maswali giking'ang'a! Anagupandiki imbeju, ana Kilisitu lakini jombi ngaseayohiki, ana sakaka bandu ngasejibii oti ngajimele. 37 Segupanda ndi imbeju bawii ngasebaayoha. 16 Ndaba ana sakaka bandu pena, pengi ji inganu au imbeju yengi, nga mmea bawii ngaseayoka, nala najombi Kilisitu ngasejayokiki. woti gogupiti monikatae. 38 Sapanga jijipeke imbeju 17 Ana Kilisitu ngasejayokiki, nala kuhobale kwinu nhyeja gojupala mwени, kila imbeju jipata nhyeja ndi bwaka, mwakoli mmbii na mahakau gino. 18 jaki kajika. 39 Yega yiuhumbi yoka ngaselengana. Nala bandu boti baawii koni ahobale Kilisitu ahobiki Nhnhyega ya bandu boka itenda kulengana, nhyeja ngamaa. 19 Ana kuhobale kwitu kubii nkati jika yii hinyma ndi yaaina jengi ni ijuni ndi yanamuna Kilisitu ndaba ja maisa ganga ga henu, ndienu jengi na nhyeja ja homba ndi ja namuna jengi. 40 twepani tupalika kutubonee ikia kupeta bandu bangi Kabee jibii nhyeja jukunani kwaka Sanga na nhyeja bingi bupundema. 20 Lakini usakaka we Kilisitu jupundema, lakini waamboni wa nhyeja jukunani juyokiki jombi ndi jutumbuli kuyoka katii ja bandu kwaka Sapanga ndi gongi na waamboni wa nhyeja bawii. 21 Ndaba ana kuwa kwaahika pundema na jupundema ndi gongi. 41 Gubii waamboni wa liyoba, mundu, ahelahe kuyoka kuhikiki na mundu. 22 ulubalamwehi na ndondu, hata ndondu nayombi Ndaba bandu boka akuwa sukujongana na Adamu, ngaselengana mu unang'anu. 42 Ndienu ekwibiya ndienu boti bipata womi sukujongana na Kilisitu. 23 kipindi sukuyoka bandu. Ngati eibii imbeju, na nhyeja Lakini kila mundu kikipindi saki, jatumbuliya Kilisitu ataga muluhombi gutenda kualabika, lakini bajiyoa oti, ndi bapwata babii bandu baka Kilisitu kipindi sanga kuhalabika. 43 Gutagwa kwi iyoni, guyoka mu Kilisitu pajihika. 24 Ndienu mwisu wiitenda kuhika ndi ulumbi, gutagwa sanga makili, guyoka koni gubii na Kilisitu ampeki Sapanga ubambu ukolongu, baada makili. 44 Pagutagwa ndi jitagwa nhyeja jiki mundu, jukuhalabana kila ulongosi woti, nu uwesu na makili. ejyoka, jiyoka nhyeja jiki loho. Jibi nhyeja jikimundu 25 Ndaba kupalika Kilisitu julongosa mbaka Sapanga na kuibya na nhyeja ja loho. 45 Ndaba Maandiku pajawesa abaja baki boti nakabeeka pai jamagolu gaka Sapanga gapwaga, "Mundu jukutumbuli, Adamu, gaki. 26 Mbaja wa mwisu jobuhalabana ndi kuwa. 27 jabii Sapanga jojubii mwomi," Lakini Adamu wa mwisu Ndaba Maandiku gapwaga, "Sapanga jubei hindu yoka ndi Loho jojwaapeke bandu womi. 46 Lakini nga womi pai ja magolu gaki." Lakini Mahandiku gaka Sapanga u kiloho gogulonguli ila womi gwiki mundu, monikatai pagapwaaga ana, "Hindu yoti abei pai ja magolu guhika u kiloho. 47 Mundu juutumbuli bumbomba

kulurombi, lakini Mundu jwa pili jwahuma kunani nabombi abii bingi ngamaa. **10** Timoti ana juhika kwinu kwaka Sapanga. **48** Boka baabii bapa ndema abii munzopa. Ndindingaliya jwiikuba ni kiholu sokapi najubi ngati mundu jobumbombiki kuluhombi hoju, babii na mwanganya, ndaba juhenga lihengu laka Bambu, bu kunani kwaka Sapanga abii ngati jojuhumiki ngati nepani ehenga. **11** Jwikuba mundu jokapi kunani kwaka Sapanga jola. **49** Ngati etulengini jojikana kunzopa. Munzangatiya juendaliya na sapwali na jobumbomba kuluhombi, aheleha twilengana na jaki kulukwali ili juwesa kukelabuka kwango, ndaba jojuhumiki kunani kwaka Sapanga hoju. **50** Mwalongu nepani nundendale pamu na alongu bitu. **12** Kulijambu bangu mpwaga ana: Sebilikenganaki kwa nhyea laka Apolu, nunndobiki ngamaa juhika kwinu pamu na na mwai ngakiwesi kulisa ukolongu waka Sapanga alongu bangi, lakini ngasejapai kuhika sajenu, jihika na sukuhalabika ngakiwesi kuba sanga kuhalabika. pajipata napwasi. **13** Mlilenda, nnzemba nganganganga **51** Nnzowaniya, numpwgwi sili. Twepani ngatukuhi mkuobale, na mmbiya mwanga kujogopa na mombi twaboha, ila twaboa twitenda kung'anambuliwa, **52** na makili. **14** Unhenga kila sindu mu upali. **15** kipindi sa talumbeta ja mwisu, muda gogo, kuiya Mwalongu bangu, mumanyi Sitefana na bandu buku nukuyeku pee. Ndaba imbata pajilela, bawii biitenda nyumba jaki, bombi ndi bandu buutumbuli kunhobale kuyoka na ngabikuwi kabee na twepani twitenda Kilisitu mu Akaya, na bapala beni kuntumaki Sapanga. kung'anambuka. **53** Ndaba lasima kila sekihalabika Mwalongu bangu nuntenda kundoba. **16** Mugupwata kiwata hali janga kuhalabika, nhyea jejiwesa kuwa ulongosi wa bandu ngati haba, nu ulongosi wa jijiwatika hali janga kuwa. **54** Ndienu nhyeajenze kila mundu jojuhenga lihengu nukutumika pamu jukuhalabika pajiwata hali ja jangakuhalabika, na nabu. **17** Ndogule ngamaa Sitefana na Fotunata na sakawa sela pasiiwata hali janga kuwa, hapa ndi Akaiko ahikiki, ndaba pababii pamba kulengana na palitimia lilobi lela leahandiki, "Kuwa buguhalabine, mwanganya kuba pamba. **18** Muguhengiki mwoju kuwesa kuhikike!" **55** "Kuwa, boo, kuwesa kwaku kubii wangu gutoguliya na loho yinu ahelehe. Ndienu kwako? Boo, uwesu waku ukuhumisa gubii kwako?" **56** Kuwa kupata sumu jaki kuhuma mu baka Sapanga, nhenga ngati enaalagalakiya bandu ba bunhobale Kilisitu buku Galatia. **2** Kila jumapili kila jumu winu jubeka lupija kulengana nasejupatiki, ili kwilasimika kutenda nsangu kipindi panihika. **3** Panihika kwinu, naatuma bamwahagula kati jinu ili apelika balua jakwaamanyisa na nhupi hinu ku Yelusalemu. **4** Ana kulengani nanepani nyeenda, nala bijienda pamu nanepani. **5** Nihika kwinu enijomula kupete ku Makedonia, ndaba ndenda kupete ku Makedonia. **6** Pengi niitama kwinu kwa muda au pengi nitama pamu na mwanganya kipindi soka sikipepu, ili nnyangatiya kuendale na sapwali jangu kwokapi konijenda. **7** Ndaba ngasembai numbona sajenu nukupeta pena. Nhobale kuba na mwanganya ku kipindi singi, kulengana nuupali waka Bambu. **8** Lakini nihigala pamba pa Epesu mbaka lisoba la Pendekosite. **9** Ndaba napwasi jipatakini ji lihengu langu nepani pamba, lakini abaja

16 Henu kwi lijambu lu nsangu kwa ajili ja bandu baka Sapanga, nhenga ngati enaalagalakiya bandu ba bunhobale Kilisitu buku Galatia. **2** Kila jumapili kila jumu winu jubeka lupija kulengana nasejupatiki, ili kwilasimika kutenda nsangu kipindi panihika. **3** Panihika kwinu, naatuma bamwahagula kati jinu ili apelika balua jakwaamanyisa na nhupi hinu ku Yelusalemu. **4** Ana kulengani nanepani nyeenda, nala bijienda pamu nanepani. **5** Nihika kwinu enijomula kupete ku Makedonia, ndaba ndenda kupete ku Makedonia. **6** Pengi niitama kwinu kwa muda au pengi nitama pamu na mwanganya kipindi soka sikipepu, ili nnyangatiya kuendale na sapwali jangu kwokapi konijenda. **7** Ndaba ngasembai numbona sajenu nukupeta pena. Nhobale kuba na mwanganya ku kipindi singi, kulengana nuupali waka Bambu. **8** Lakini nihigala pamba pa Epesu mbaka lisoba la Pendekosite. **9** Ndaba napwasi jipatakini ji lihengu langu nepani pamba, lakini abaja

2 Akolintu

1 Nepani na Pauli, nu ntumi waka Yesu Kilisitu ku upali waka Sapanga na Timoti. Tunhandaki mwanganya mwabandu ba bunhobali Kilisitu mombii ku Kolintu, pamu na paabii bandu baka Sapanga kila pandu pa Akaya. **2** Tunndobee waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. **3** Julumbalika Sapanga na Atati baka Bambu witu Yesu Kilisitu, Atati baabi ni ikia na Sapanga jojapoosa bandu mwoju. **4** Jombi jutupolesa twepani mioju mu tabu hitu yoti, ili natwepani twapolisa bangi mioju ngati ejutupolesa twepani kupete ujangati gotupatiki kwaka Sapanga. **5** Ngati mang'aliku gaka Kilisitu egajonukeka nkati jitu, ndi ahelahela etujonukeka kugangamalisa ni Kilisitu. **6** Ana tupatatatu nala ndaba jukunzangati mwanganya kuokolewa gwinu. Anatopolisi mioju ndi ndaba juku mpolesa mioju mwanganya. Kupolesa mwoju kongo kuhenga lihengu luku nzetake mwanganya ili mpata makili gukuinakali mang'aliku agalaga gatupata twepani. **7** Kabee, kunhobale kwitu kotubi naku kubii nganganganga, tumanyiki ana tuhangangini mang'aliku gitu, ndieni mwihangangana kupoleswa mioju jitu. **8** Mwakakilongu, tupala kummanyisa kuhangajika kotupatiki ku Asia, kuhangajika je hoku kwabii na makili mbaka twaholaliya ngatuwesi kulama. **9** Hena, twabii ngati bandu baatemuliwi kukomeka, ili butubola kunhobale Sapanga jojaayoaa bandu bawii, badala jukuhobale makili gitu twabeti. **10** Jombi jutukombula mu mang'aliku makolongu ga kuwa, na juendale kutuoko, twepani tubei kuhobale kwitu kupwaga jiendaliya kutuoko kabee. **11** Ana mwanganya enzongana kujangatana natwepani kundoba Sapanga, henu bingi bisengula kwa ndaba jitu ndaba ja mbengalelu yetupata kupete kuloba kwa bandu bingi. **12** Twepati tukipunii sindu simu: Mioju jitu jutulangi ngasejibii na makosa na tutemi pundema pamba na hasa kwinu mwanganya, suu Sapi nu unhobalelu gojutupeki Sapanga. Tutehi hela kwa uamboni waka Sapanga wala nga kwa malangu gikimundu. **13** Ndaba tunhandaki mwanganya majambu gaguge nhwesa kusoma na kugahelewa. Nhobale mwimanya sapi ngani, **14** ndaba mbaka sajenu nheliwi kidogu pena. Hobale mwimanya sapi ngani mweni katai. Ili mu lisoba laka Bambu Yesu lela mwiwesa kukipunii twepani ngati na twepani hetwakipunila mwanganya. **15** Ndaba nabii nu usakaka wa majambu ge haga, napala nhika

kwinu oti, ili mpata mbengalelu mala pabeli. **16** Napangi kupete kwinu panabiya mwiindela kujenda ku Makedonia, na panabiya ngelabuka kabee, ili nnyangatiya musapwali jangu jukujenda ku Yudea. **17** Boo, panapangila lijambu lehehi, nhwasali lee nabii na mundu jukung'anambuka? Au nhenga lee mipangu ngati eahenga bandu bupundema ili mbwaga, "Hena, au ngahela" kipindi sese? **18** Sakaka ngati Sapanga ejubii jojuhobaleka, malobi gitu kwinu ngasegabii, "Hena na ngahela" Kukipindi simu. **19** Ndaba Yesu Kilisitu Mwana waka Sapanga, jojuwe jotunndandila kwinu nepani na Silvano na Timoti, ngasejabii mundu jwa, "Hena" na "Ngahela," ila jombi masoba goti ndi "Hena." **20** Ndaba nkati jaki malagi goti gaka Sapanga gabii, "Hena." Ndaba heji "Amina," jitu jipwaga kwi indela jaka Kilisitu jukundumbali Sapanga. **21** Ndieni Sapanga jojutugangamalisa twepani pamu na mwanganya kujema nganganganga pamu na Kilisitu. Ndi jojutuhagwi, **22** Ndi jojutubei alama jukutuhenga twepani kuba bandu baki nukutupeke Loho waki mmoju jitu jubiya poni ja majambu goti gajubeki. **23** Sapanga wangu ndi jojunyemale, jombi jugumanyi moju wangu! Nepani ngasenakelabwki ku Kolintu kumbone ikia. **24** Ngasetupai kundasimisa kuhobale kwinu, mwanganya mnzemiki nganganganga mu kuhobale kwinu. Lihengu litu kuhenga lihengu pamu ndaba jukutogule kwinu.

2 Ndieni, nhamwii nantembale kabee ku usungu. **2** Ndaba ananuntendi usungu mwanganya, nya jojuhigalya kundogulesa nepani ila jombi jonundeti usungu! **3** Ndieni ndaba nunhandaki, ngasenapai kuhika kwinu nu kunndete usungu mwanganya, na mwanganya ndi momwapalika kumbeke ndogule. Manyiki ngamaa nepani anandoguli, mwanganya mwaboti kabee ntenda kutogule. **4** Panunhandakiya ku usungu nukusikatika mmoju na koni nela, ngasekwabii ndaba jukuntende mwanganya mmbiya nu usungu, ila ndaba jukunndangi mwanganya numpai ngamaa. **5** Ana jubii mundu joandeti jongi usungu, ngasejanetila nepani, ila junndeti mwanganya mwaboti kwa namuna fulani, na mbwaga hela ili niibonikana nunkali ngamaa. **6** Kutemuliwa kojupatiki kuhuma kwa bingi juntosile. **7** Sekihigali kwinu ndi kundekake mundu hoju nu kungangamalisa ili jwikuba nu usungu ngani nukukotoka ngani. **8** Henu numndoba, mndangia mumpai ngamaa. **9** Ndaba jengi jukundika balua jela napala kumanya ana mmbii tayali kujetake kila lijambu. **10** Anamundekaki mundu, nane kabee nundekake. Ndaba enaalekake, ana sakaka mina sindu sukulekake, nekake palongi jaka Kilisitu ndaba

jinu. 11 Ili twalipeke lijobi mbekenyu jukutuwesa, waki, ndaba su usakaka sekitama yaka petapeta ndaba tujimanyi mipangu jaki ejibii. 12 Panahika kibii nu ulumbi nkolongu wanga kujomoka. 12 Ndaba ku Tiloa kulandi Lijambu la Amboni laka Kilisitu, kono ndi kuhobale kwitu ngasetujogopa sindo. 13 nijikolila napwasi jibii ndaba ji lihengu laka Sapanga. Twepani ngasetuhenga ngati Musa jojuwe jojalasimika 13 Lakini nahangajika mmwoju ndaba ngasenunkoli kuyekale pamihu paki nikitambala ili bandu buku nnadongu witu Titu. Ndi mana naatabuka boti pala Izilaeli bagubona mwisu ung'alisu gogwabii gutenda nukujenda ku Makedonia. 14 Ila tunsengula Sapanga, kujina. 14 Lakini malangu gabu gabii giking'ang'a. jojutuhenga tutoguliya ushindi masoba goka mu Mpaka lelenu easoma Lilaganu la Mwandi, sindu Kilisitu. Jombi jutuhenga tulandila usakaka waka sukuyekale se hesi sakona kibii. Kipuniku se hesi Kilisitu ngati ulumba wa msapi kila pandu. 15 Ndaba kiboka mundu pajujongana na Kilisitu. 15 Hata lelenu, twepani kwaka Sapanga ndi ulumba wa sapi wu Malagalaki gaka Musa easoma malangu gabu gakuba ubani gwaka Kilisitu kati ja bandu baaokoliwi na gayekaliwi. 16 Lakini kipindi mundu paang'anambuki baaohoba. 16 Kwa baaobiki ulumba we hogu ndi kuwa, Bambu, kipuniku se hesi kitenda kubokekta. 17 Ndienu, lakini kwa baaokoliwi ulumba we hogu ndi womi. Bambu ndi Loho. Pandu pajibii loho jaka Bambu pabii Nya eno, jojuwesa kuhenga lihengu le hele? 17 nu ulekakewa. 18 Natwee twaboa twanga kuyekale Twepani ngangati bandu bangi baahenga lihengu laka kumihu jitu tubona ngati muliloli ulumbi wingi waka Sapanga ili apata lupija. Twepani tulandi usakaka kwa Bambu. Butung'anambu tulengana na jombi mu mwoju wa sapi palongi jika Sapanga ngati bandu ulumbi wingi goguhuma kwaka Bambu, jojuwe ndi tojututumiki Sapanga, totujongini na Kilisitu. Loho.

3 Boo, tutumbulii kulilumbali kabee twabeti kwino? **4** Ndienu, Sapanga kwi ikia yaki, jutupeki lihengu Au tupala tupata balua jukutumanyisa kwinu au lende na henu twiikelabuka munyuma. 2 Tugalei kuhuma kwinu, ngati bandu bange? 2 Mwanganya majambu goti gi iyonu na ga gilihihihi. Ngasetutama mwabeti ndi balua jitu, jeaahandiki mmioju jitu kwa kabee sukukongwa, wala sukulioa lilibi laka Sapanga kila mundu jjibona nukujisoma. 3 Kumanyikana jutubona na jutumanyi tupwaga sakaka pena ili mwanganya ndi balua jika Kilisitu jejujiletiki kupete bandu bangi atubona tutenda kuhobaleka palongi lihengu litu. Balua jeni jiandikwi nga kwa winu ila jika Sapanga. 3 Ndaba ana Lijambu la Amboni kwa Loho jaka Sapanga jojubii mwomi, ngaseandiki letulandi litei kuhihika, nala lihihiki kwa baaobiki. 4 pipipandi sililibu, ila panani ja mioju ja bandu. 4 Kulijambu labu aka sapanga bupundema gongoni Tuwesa kupwaaga haga ndaba jukuhobale kwitu agahiiki malangu gabu banga kuhobale ili bagubona kwaka Sapanga kwi indela jika Kilisitu. 5 Ngatuwesi unang'anu wi Lijambu la Amboni nu ulumbi waka kupwaga tuhenga sokapi kwa makili gitu twabete, Kilisitu, jojulengana ngani na Sapanga. (aiōn g165) ila ku uwesu witu wote kuhuma kwaka Sapanga. 5 Ndaba ngasetulilandi twabeti, ila tundandi Yesu 6 Jombi ndi jojutuhengiki twepani kuba atumisi Kilisitu kuba Bambu na twepani twa atumisi binu bili Lagagu linyai lelibii nga lilaganu lamagalaki ndaba jika Yesu. 6 Sapanga jojupwaaga, "Unang'anu leliandikwi pee, ila lilaganu la Loho. Ndaba malagalaki nugunang'ana kuhuma kulgwi," ndi jojung'alisa mioju gagahandikwi gatenda kukoma, ila Mbombu jileta jitu ili kutupeke unang'anu wa umanyi gu ulumbi womi. 7 Malagalaki gaandikwi kwa helufi sukuhongo waka Sapanga gunang'ana pamihu jika Yesu Kilisitu. panani jii ipandi hii imagu, nu ulumbi waka sapanga 7 Lakini twepani totubii ni kikoku senze, tubii pe gwabonikana pala bagapia. Hata ngati ung'aliku wa ngati yombu yu utopi, ili kumanyikana makili ge pamiu jika Musa wabia utenda kujina wabii na makili haga ggingi gahumiki kwaka Sapanga wala nga ngamama mbaka Aisilaeli ngasebewesiki kunndingali kwitu twabete. 8 Tuhangajika masoba goti, lakini pamiu. Ana malagalaki gagaleta kuwa jihengiki kwa ngasetupola, patukuba ngasetukimanya sukuhenga ulumbi namuna ngati heji, 8 boo, huduma ja Loho ngasetukelabuka munyuma. 9 Bandu batung'alisa ngajibii nu ulumbi nkolongu ngane! 9 Ana kwabii nu lakini Sapanga ngajatuleki bila kutujangati, hata ngati ulumbi mu huduma jela jejileta kutemu, ndi sakaka butuhumisi nga butuhalabane. 10 Kila masoba tutoto huduma jileta kujetakeka palongi jika Sapanga mang'aliku ga kuwa kwaka Yesu munhyega jitu, ili gwiibiya nuulumbi nkolongu ngani. 10 Henu ulumbi womi waka Yesu gubonikana mu nhyege jitu. 11 nkolongu ngani gujukwi napwasi ju ulumbi gogwahika Ndaba twepani totubii twabomi, masoba goti kuwa puwanzu, goguwe usapi waki guhobiki. 11 Ndaba kubii palongu jitu ndaba jika Yesu ili womi waki Yesu sesabii sikipindi kisokopi pena sabiya nu ulumbi gubonikana munhyega itu yeikuwa. 12 Henu, kuwa

lutenda lihengu nkati jitu, lakini womi guhenga lihengu kulilumbali twabeti palongi jinu, lakini tumpeke nkati jinu. 13 Maandiku gaka Sapanga gapwaaga, mwanganya ndaba jukuwesa kukipuna ndaba jitu. "Naobali, ndi henu mbwagiki." Natwepani tubii na Henu nhwesa kupata malobi gakwaapwaagi babikipuni moju gogo guku hobale, tuhobale na kwa ndaba kubonikana kwabu kunza, lakini nga ebii mmwoju heji tupwaaga, 14 tumanyiki ana joanhya Bambu jabu. 13 Ana tubonikana ngati tubii na mangongu heji Yesu jatuyoa kabee na twepani pamu na Yesu ndaba jaka Sapanga, ana tubonikana ngati tubii na nukutuletee twepani pamu na mwanganya palongi malangu gitu ndi ndaba jukunzangati mwanganya. 14 jaki. 15 Goti haha kwa ndaba jinu, hata uamboni Ndaba upali waka Kilisitu gututenda tukasana ndaba waka Sapanga egwahiki bandu bingi ngani, kusengu mundu jumu pena ndi jojwakuwa ndaba jitu twabandu kwabu kujonzukika ngani, ku ulumbi waka Sapanga. 16 Kwa ndaba heji ngasetukelabuka munyuma, na jakuwa ndaba ja bandu boti, ili bandu baatama biiitama hata nhyea jitu ja kunza jitenda kuhalabika, lakini su kwa ndaba jabu beni, ila atama kwa ndaba jaki nkati butulenganake su unyai lisoba mbaka lisoba. 17 Ndaba tabu jetupata nzokopi, kabee jikipindi kisokopi sajenu, twepani ngatummanyi mundu jokapi ngati pena, lakini jatupeki ulumbi wa yaka petapeta gogubii bandu bupundema eamanya. Hata ngati pamwandi nkolongu kupeta kuwasali kwitu, ulumbi wanga kuba na mwisu. (aiōnios g166) 18 Henu tulingali ngani si tummanyia Kilisitu sukulingali kunza ngati eamanya kwa hindu yeibonikana, ila yanga kubonikana. Ndaba bandu, ngatuhenji hela kabee. 17 Ndienu, mundu yeibonikana ndi ikipindi pena, lakini yanga kubonikana jokapi ejujongana ni Kilisitu, jombi jukuba kiumbi kinyai. Majambu ga mwandi gajomwiki linga gabii manyai. ndi ya masoba goti. (aiōnios g166)

5 Ndaba tumanyiki ana hema jenze motutama sajenu pundema pani yani nhnhyea jitu, pajilibombuliwa, Sapanga jatupekiya mahema gangi gukunani kwaka Sapanga, nyumba ja masoba goa janga kulenganake kwa maboku. (aiōnios g166) 2 Lakini hetubii sajenu, kung'ong'ateka ku usungu koni tulingali kupata nhyea itu yeibii kunani kwaka Sapanga. 3 Ndaba natujomwi kuwatikwa ngatibonikani tubi nganukuwata ingobu. 4 Koni twakoni tutama mulihema lu pundema lende, tulela sukung'ong'oteka nukukanyatwa. Nga ndaba ngasetupala kuhula nhyea ja kuwa, ila tutokule kuwatikwa nhyea janga kuwa, ili sekikuwa selakimilwa na womi. 5 Ndienu Sapanga ndi jojutuhenga ndaba ji lijambu heli najombi jutupeki Loho Waki jukuba poni, ja goti gajutubeki. 6 Ndienu masoba goti tunhobale, hata ingawa tumanyiki kipindi setubii munhyeja jenze tubii na Bambu. 7 Ndaba tutama na womi sukuhobale, nanga sukulinga. 8 Lakini tubii ni lihobale na kwakabiya sapi ngani kujileka nhyea jenze nukujenda kutama na Bambu. 9 Lakini sindu kikolongu ngani tupala kundengane Bambu, ana tutama pundema pani au kunani kwaka Sapanga.

10 Ndaba twepani tujema palongi jikiteu sukutemu saka Kilisitu, ili kila jumu jupata kulepwa ndaba kunzogopa Bambu ndi sindu boo na henu tukasana ja gajuhengiki pajabi pundema pani, ana gabiya sapi mu miojo jinu. 11 Ndienu twepani tumanyiki kila sindu, sukunhinakali kwangi kipindi sukung'alika kwaahuta bandu. Sapanga jutumanyi hotuhotu na kuhangajika na tabu. 5 Atulapwi, atujegi mkipungu na kutuheka pagwendu, tuhengiki lihengu nukusoka, gaamboni au giliya. 6 Tulilangi kuba kunzogopa Bambu ndi sindu boo na henu tukasana ja jaka Sapanga, ku upali wa sakaka. 7 Kwa lijambu sapi mu miojo jinu. 12 Twepani kabee ngatutumbulli la sakaka na kwa makili gaka Sapanga. Kuhenga

kulibetii palongi jinu, lakini tumpeke nkati jinu. Henu nhwesa kupata malobi gakwaapwaagi babikipuni moju gogo guku hobale, tuhobale na kwa ndaba kubonikana kwabu kunza, lakini nga ebii mmwoju heji tupwaaga, 13 Ana tubonikana ngati tubii na mangongu heji Yesu jatuyoa kabee na twepani pamu na Yesu ndaba jaka Sapanga, ana tubonikana ngati tubii na nukutuletee twepani pamu na mwanganya palongi malangu gitu ndi ndaba jukunzangati mwanganya. 14 Ndaba upali waka Kilisitu gututenda tukasana ndaba waka Sapanga egwahiki bandu bingi ngani, kusengu mundu jumu pena ndi jojwakuwa ndaba jitu twabandu kwabu kujonzukika ngani, ku ulumbi waka Sapanga. 15 Goti haha kwa ndaba ja bandu boti, ili bandu baatama biiitama jakuwa ndaba ja bandu boti, kwa ndaba jabu beni, ila atama kwa ndaba jaki jojukuwiki, nukyoka ndaba jabu. 16 Henu tumbuka sajenu, twepani ngatummanyi mundu jokapi ngati bandu bupundema eamanya. Hata ngati pamwandi tummanyia Kilisitu sukulingali kunza ngati eamanya bandu, ngatuhenji hela kabee. 17 Ndienu, mundu jokapi ejujongana ni Kilisitu, jombi jukuba kiumbi kinyai. Majambu ga mwandi gajomwiki linga gabii manyai. 18 Majambu ge haha goti gahengika na Sapanga, jojutujonganisa najombi kwi indela jaka Kilisitu Yesu, nu kutupeke lihengu lakwaajonganisa bandu najombi. 19 Ndi kupwaga, Sapanga jaaajonganisa bandu boti bupunndema najombi kwi indela jaka Yesu kilisitu, bila kubalanga mahakau gabu. Jombi jutupeki malobi gakwaajonganisa bandu najombi. 20 Ndienu twepani twa atumi baka Kilisitu. Kukupete twepani Sapanga weni junkema mwanganya, na henu tundoba ku liina laka Kilisitu, nzetakiya kujonganeswa na Sapanga. 21 Kilisitu ngasejabii na mahakau, lakini Sapanga anhangangana na mahakau ndaba jitu twepani, henu twepani sukujongana naku, tupata kujetakeka palongi jaka Sapanga.

6 Anatubii totuhenga lihengu pamu na Sapanga, tunndoba mwijetake kuhoba bwaka uamboni waka Sapanga gomwajopa kuhuma kwaka Sapanga. 2 Sapanga jupwaaga, "Kipindi sekijetakeka nugujoanii, lisoba lu kuokolewa nugujangati." Linga henu ndi kipindi sekipalika, lukuokolewa ndi sajenu! 3 Ngasetupai kumbekee mundu jokapi kikobando, ili mundu jokapi jibona lihengu litu libii na makosa. 4 Ila tulangii sakaka twepani ndi atumi baka Sapanga kwa kila sindu, sukunhinakali kwangi kipindi sukung'alika nu kuhangajika na tabu. 5 Atulapwi, atujegi mkipungu na kutuheka pagwendu, tuhengiki lihengu nukusoka, gaamboni au giliya. 6 Tulilangi kuba kunzogopa Bambu ndi sindu boo na henu tukasana ja jaka Sapanga, ku upali wa sakaka. 7 Kwa lijambu sapi mu miojo jinu. 8 Twepani kabee ngatutumbulli la sakaka na kwa makili gaka Sapanga. Kuhenga

gagapalika palongi jaka Sapanga ndi hindu hitu Lakini Sapanga, jojwaagangamalisa baabina mwoju, yukukomane ngondu kila upandi, **8** tubii tayali jutugangamalisa twepani kupete kuhika kwaka Titu, **7** kupata isima nu kutupoa lihamu, kutupwaga liha au lakini ngakuhika kwaka Titu pena, ila ndaba ja moju kutulumbali. Butubona ngati bandu babaahoa bangi, gomumpekiya mwanganya. Jombi jutupwagi empala kumbi tupwaaga sakaka, **9** butubona ngati banga kumona nepani, emmbii nu usungu, na empala kumanyikana, kumbi tumanyikana kwa boti, ngati kungomanela. Lijambu leheli litogulesa ngamaa. **8** baawii lakini twa bomi, butulapwi lakini ngasetukuwa. Hata ngati balua jangu jela juntei usungu ngase **10** Hata ana gabii majambu gukutuhenga mioju jibina niliholale ngati lijamu heli lakabii likosa. Ndaba mona masoba goti tutenda kutogule, tubonikana twahagu balua jejela jumpekiya usungu ku kipindi kisokopi. **9** lakini twaahenga bandu bingi abiya na mali gingi, Henu ndogule, nga ndaba nuntei gumbina moju, lakini tubonikana nga na hindu lakini tubii na kila sindu. kumbina mioju kwinu kuhengiki nkotuka mahakau **11** Mwaalongu bitu Akolintu, tulongii na mwanganya nukulekake mahakau. Sapanga ndi jojapala mmbina hotuhotu na tumpala kwa mioju jitu joti. **12** Twepani mioju henu twepani ngasetuhumisi kwa lokapi. **10** ngasetulipenga kumpala mwanganya mioju jitu, lakini **11** Ndienu kuba nu usungu ngati ejupala Sapanga kuleta mwanganya nkelabwki kujipunga mioju jino. **13** Henu kung'anambuka mwoju kokuleta uokovu; ngasejibi mbwaga na mwanganya ngati mwabana bangu, sababu jukujuta. Lakini kubina mwoju kokuletwa na mutupala ngati twepani etumpai. **14** Mwijongana mundu kuleta kuwa. **11** Henu nndingaliya usungu na bandu banga kuhobale. Boo, uamboni nu ubaja goguletwa na Sapanga hegulangi, mwanganya ujongan? Unang'anu na Iwii uwesa bo kutama mbii mwa bandu babii na bidii, mulitaidi kulangi pamo? **15** Kilisitu juwesa bole kujongana ni lijobi? ngasemmbi na makosa ntei kuyoma, ntei kusituna nu Boo, mundu jojuhobale Kilisitu juwesa lee kujongana kubona lujobopu. Mwlipia kwaka Sapanga na mmbi na jwanga kuhobalela? **16** Nyumba jaka Sapanga tayali kuazibu majambu giliya! Mlibona mwabeti jibii nu ukosi boo, ni imong'umong' yi isole? Ndaba ngasemmbi na makosa kwa majambu goka. **12** Hata twepani ndi Nyumba jaka Sapanga jojubii mwomi. ngati enuandaki balua jela, ngase jabii ndaba jaka Ngati Sapanga mweni ejupwagiki, "Nitama pamu jola jojukosa, au ndaba ja jola jobunkosi. Naandika ili nabombi, nukujenda pikilanda jabu. Nibiya Sapanga kubonikana hotuhotu palongi jaka Sapanga nunhwesa wabu, nabombi biibiya bandu bangu." **17** Ndaba kubona mwabeti hemulipihiki kwitu. **13** Ndi mana heji jupwaaga Bambu, "Mmbokaniya kati jabu ntama twepani tulopolwisi mwoju. Ngasetulpolwisi mwoju kutali nabu, mwiigusa sindu sanga kujetakeka palongi pena, ila kabee Titu jututogulisi etumbona ejwabiya jaka Sapanga, nanepani nitenda kunzopa. **18** Nepani jutoguli ndaba ja mwanganya emwabiya mutogulisi nibiya na atati binu, nanamu mwiikuba mwabana mwoju waki. **14** Nepani nunndumbali ngamaa palongi bangu, akanalomi na aka mbomba, jupwaaga Bambu jwana makili."

7 Henu mwaakosi bangu, ndaba Sapanga jutei kutulagi majambu goti haga, tulinyambisa na sokapi sekiwesa kutupili nhyege na loho na tulikasa kuba baasapi ngani nukutama nukuntende isima ngamaa Sapanga. **2** Tuloba mutupekiya napwasi mmioju jinu!

Ngasetunkosii mundu jokapi, ngasemuntei mundu sindu wala ngasetwapai kupata sindu kuhuma kwa bandu bangi kupeta setapalika kupata kuhuma kwinu. **3** Ngasembwaga haga ili kuntemu mundu, ndaba ngati enabiya mbwagiki, mwanganya mmbii mmoju jitu, hata ngati tukuba pamu na mwanganya nu kutama pamu na mwanganya. **4** Nunhobale ngamaa mwanganya, nikipuna ngamaa ndaba jinu! Mumang'aliku ginu nng'angamalisa mwoju wangu nukutogule ngamaa. **5** Ndaba hata patwahika ku Makedonia ngasetawesiki kupomulela. Kila upandi twapata tabu, kunza kukomana nkati kiholu. **6** Batumbuliya kulipia hoti beni kwaka Bambu, ndi bilipia

goti tumpwagi sakaka, nukundumbalii mwanganya kola palongi jaka Titu kwabii lijambu la sakaka ngani. **15** Upali waki kwinu gujozukeka ngamaa, pajukomboka namuna emwabiya munzoane, na emunzopa ku kiholu nu kubagaja. **16** Ndogle ngamaa ndaba nhwesa kunhobale kwa kila lijambu.

8 Mwaalongu bangu, tulapa mwanganya mmanyia kupete uamboni gojaapeki Sapanga bandu baka Sapanga babunhoabale Kilisitu buku Makedonia. **2** Pamu ni milengu mikali na tabu yebapata, kutogule kobabi naku kwabii kukolongu. Bandu be haba babii ahagu ngamaa, lakini batweli mwoju gukupala kupia ngamaa. **3** Nhwsa kupwaaga bapia ngati ebawesiki, kabee hata kupeta uwesu wabu. Bapia sukupala beni, **4** butulobiki ngamaa apata napwasi jukubaganwa mbengalelu ja kwajangati bandu baka Sapanga. **5** Kabee ngasebahengiki pee ngati etwahobali!

beni kwitu twepani kulengana nu upali waka Sapanga. 6 Kwa ndaba heji, tundoba Titu jojatumbuliya lihengu le jubii na moju ngamaa ndaba junhobalee ngamaa heli kabula, juendaliya kwajangati mwanganya ahelale kuhenga lihengu lukupia suukwali kati jinu nukulijomo. 7 Mwanganya mmbi na kila sindu; nhobalelu na uwesu ukupwaga nu umanyi na kukasana kukuhenga ga amboni nu upali witu kwitu. Ndi tuloba mbiya na mwoju wa asapi ngani ukupia mulihengu luupali lende. 8 Nganumpeke mihilu, lakini mbala pe kulangi bangi eakasana kujangati ili nhwesa kumanya upali winu egubii wa sakaka. 9 Ndaba mwanganya mmayiki wamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu, jombi, ingawa jabii na kila sindu, jilikopake nhagu ndaba jinu, ili ndaba ju uhagu waki mwanganya mbiya na mali gingga. 10 Kupete leniheli, ndienu numpeke mawasu gangu, kulengane kwinu nzomula sajenu lihengu lemwtumbuliya saka sekipetiki. Mwanganya mwabii bu utumbuli nga kupia pena lakini mwabii nandokule jukupia. 11 Henu nnzomuliya lihengu leheli, ngati emwabii na hamu ngolongu jukujangati, ndienu nkasana kupia kuuwesu winu ili kujomo lihengu heli. 12 Ndaba ana mundu jubii na mwoju ukujangati, Sapanga jujopa kila sindu sejuwesa kuboa, jombi ngasejupala nakanopi wala nga sela sangakuba nasu. 13 Mwanganya ngasempalika kung'alika ili bangi atoguliya, sekipalika mwabotii nndengana. 14 Kukipindi senze mali gingga yembinaku yajangatia babiipala, ili kipindi bombi pabibya na mali gingga banzangatiya na mwanganya nahela kulengana. 15 Ngati Maandiku gaka Sapanga egapwaga, "Jojukusinyi hingi ngani ngasejabii na yengi ngani, na jola jojukusinyi kisokopi ngasejapungukiwi." 16 Nunsengu Sapanga ngamaa jojubei nkati jika Titu moju ukunzangati mwanganya ngati nepani emii na mwoju ukunzangati. 17 Nga ndaba pee jukujetake kundoba kwitu, ila kabee Titu jabii na hamu ngolongu jukujangati, hata jakaamua kwa kupala kwaki mweni kuhika kwinu. 18 Pamu najombi, tuntuma kilongu jumu jojuwe jojulumbalika ngani mumakundi goti ga bandu ba bunhobale Kilisitu ku lihengu laki lukulandi Lijambu la Amboni. 19 Kupeta haga, jombi jwahagula aseja mu makundi ga bandu ba bunhobale Kilisitu ili tubiya pamu naku patukuba nsapwali kupeleka lihengu lende lu upali. Lihengu lende letuhenga ndaba juulumbi waka Sapanga tupala kwajangati bandu. 20 Ngasetupai mundu jokapi jutulamua ndaba jukujemale misangui jenze jeapia su kupala. 21 Mawasu gitu kuhenga gagabii gaamboni, nga palongi jika Bambu pena, lakini kabee palongi ja bandu. 22 Ndienu, pamu naka kilongu haba, tutuntumiki nndongu witu jongi jojuwe, mala jingi tundengiki, tummbona jubii jwana hamu ngolongu ngamaa jukujangatila, hata sajenu mwanganya. 23 Titu ndi nzangu, tuhenga naku lihengu pamu ndaba jinu, lakini kupete aka kilongu bitu bangi bajulongana, babube bapalika kwaajangati bandu ba bunhobale Kilisitu aleta ulumbi waka Kilisitu. 24 Ndienu, mwaalangia hotuhotu bandu be haba upali winu egubii, ili bandu ba bunhobale Kilisitu amanya sakaka kukipuna kwitu ndaba jinu kubii kwa sakaka.

9 Ngasenijibweni ndaba jukuhandika nakanopi kupete lihengu linu ndaba ja bandu baka Sapanga. 2 Manyiki eummibii na mwoju ukujangatii, nikipuna kupete mwanganya kupete lijambu haleli palongi ja bandu buku Makedonia naapwgagila, "Alongu bitu buku Akaya ajinandii tumbuka saka sa lisu." Henu ndokule jinu jaajumwi bandu bingi kupala kupia. 3 Ndienu, naatumika alongu bitu haba, ili kukipuna kwitu kwiibonikana bwaka, nahenu mujiandii ngani nukujangati kwinu ngati embwagiki. 4 Kwiikuba ngati bandu buku Makedonia pabiika pamu nane twankolila ngasemujandii, papuje twepani twiipoa lihamo, bila kulogo iyoni yemwipata mwanganya mwabeti, ndaba kuhobale kwi ndi bwaka. 5 Henu, mweni lasima kwaaloba aka kilongu atulonguliya kuhika kwinu, awesa kujianaa na nhupi hinu ikolongu yemwalagila, najombi jilangia sakaka ndi nhupi jeapiiki sukupala bila kulasimiswa. 6 Nkombuka, jojupanda kasokopi jiihusa kasokopi, jojupanda hingi jiihusa ilebi hingi. 7 Kila mundu jupia mojuamwi, kwa moju na wala nga ku usungu au kukulasimiswa, ndaba Sapanga ampala jojupia sukutogule. 8 Sapanga juwesa kumpeke mwanganya nakanopi ga mpala, mpata kila lisoba gala gampala, nahenu nhendaliya kujangati mulihengu la amboni. 9 Ngati egapwaaga Maandiku gaka Sapanga, "Jombi jupia ngamaa kwa ahagu, na waamboni waki gutama yaka petape." (aiōn 9:165) 10 Sapanga joampeke imbeju nu libumunda, jampekiya mwanganya kabee imbeju yemwiipala, jaihenga imela na ikola na nakapeke ilebi hingi yeihuma muwamboni wino. 11 Jombi jaampekiya mwanganya kila sindu, ili bandu apata kunsengu Sapanga ndaba ja nhupi hinu yeajopa kwa maboku gitu. 12 Ndaba jilihengu lenze la sapi lenhenga ngase laajangati kwa mahitaji ga bandu baka Sapanga pena, ila laahenga bandu bingi bunsengula Sapanga. 13 Kulengana nilihengu letuhenga, bandu banndumbalia Sapanga ndaba jukuhobale kwinu ku Lijambu la Amboni ya Kilisitu jemuijjetake, nakabee ndaba jakwajopa kunyumba komwaatende bombi na bandu boti. 14 Henu bundobila mwanganya kwa mwoju wabu

woti ndaba ja wamboni waka Sapanga nkolongu lebahenga bandu bangi pandu pange. 17 Lakini gojumpeki Sapanga. 15 Tunsengu Sapanga ndaba ja ngati egapwaga Maandiku gaka Sapanga, "Mundu jokapi jojikipunila jikipunila lihengo laka Bambu."

18 Ndaba joanzetakale nga jojulilumbali mwene, ila jojulumbaliwa na Bambo.

10 Nepani na Pauli monikana mpoli panguba na mwanganya, lakini nguba nuukali panguba

kutali na mwanganya, nundoba kwi ikia na waamboni waka Kilisitu. 2 Nundoba mwinhenga nguba nunkali masoba ganihika, ndaba nhobale nhwesa kuba nunkali kwa bandu boti bala babutuwasali tutama tutama pundema, lakini ngasetukomana ngondou ngati bandu bandema gongu eakomana. 4 Ndaba indu yetukomane mungondou nga yupundema, ila ndi makili gaka Sapanga gagahalabana ubegu woka tugawesa malobi goka gjiisoli, 5 nukubombo kila sindu sekipenga nukukipuna seabei kupenga umanyi waka Sapanga.

6 Ana mmbii mwa bandu bukujoane, hapa ndi tukongeka, nukuhuo kuobale kwinu ku usakaka Kilisitu. 6 Nepani nhwesa kuba nga jononge namangani, kunzowane. 7 Mwanganya nndingalii majambu sa kunza pena. Boo, jubii mundu jokapi jojuhobale ndi tulilangi pangwendu kwinu masoba goa kila pandu. twabandu baka Kilisitu ngati jombi ejubii mundu jwaka Kilisitu. 8 Hata na nikipunki kidogu kupete

uwesu gojutupeki, ujesu ukusenga na ngaujesu kunkwea mwanganya. Boo, nahengiki le liyaa? 8 gukubombola, hata hela ne ngamoni iyon. 9 Nahengiki lihengu kati jinu, najopa hindu yangu Ngasembai nholaliya mbala kunzogo mwanganya kwa kuhuma kwa bandu ba bunhobali Kilisitu bangi, balua jango. 10 Mundu juwesa kupwaaga, "Balua yaka na sukuhenga hela kwabia ngati naanyagiki bombi

Pauli ibii ikali na yibii na malobi gagatopii, lakini jombi hindu yabu ili nhwesa kunzangati mwanganya. 9 mweni pajukuba pamu na twepani jukuba mundu Panabii na mwanganya ngasenunsumbwi mundu jwanga namakili, hata pajulongee malobi gaki jukuba jokapi kundoba sokapi, aka kilongu baahumi ku ngati nga sindu." 11 Mundu jojupwaga hela nambanga Makedonia banetila kila sindu senikipala. Ili nanhobale jukombuka ana, gatuandika mu balua kipindi patukuba mwanganya kwa kila sindu kabee nhendale kutenda kutali ndi agalaga gatwihenga patwibya pamu na hela kila lisoba. 10 Su usakaka waka Kilisitu gogubii mwanganya. 12 Ahelahela ngatukawesiki kulibeka au nkati jangu, ngasindu sekiwesa kumbengale kukipunii kulilenganesa na bandu bala babililumbalii beni. Bandu lijambu lokapi pandu pokapi ku Akaya. 11 Ndaba ja babililumbali beni na beni kuba kipemu sukulpeme, kike? Boo, ndaba ngasembale? Sapanga jumanyiki na bandu babililenganesa beni na beni ndi ang'ang'a. nepani naapai! 12 Niendaliya kuhenga ngati enhenga

13 Lakini twepani ngasetukipuna nakanopi, kukipuna sajenu, ili naampeke napwasi baataputa napwasi, je hoku kwiihigaliya mukipemu si lihengu lejutupekia jukukipuni ati ahenga lihengu ngati twepani. 13 Bandu Sapanga pena ahelahela nilihengu letuhenga kabee ngati haba atumi biisoli, na bahenga lihengu li isoli, kwinu. 14 Ngase twahombiki mipaka jebutubeki kipindi patwahika kwinu. Twepani twabii tu utumbuli Wala nga lijambu lukusangasa, ndaba hata lijambu kuhika kwinu kundete Lijambu la Amboni jaka Kilisitu. Ileni lijikopake kubonikania ngati Atumi buku nani

15 Ndien, ngasetukipunii lihengu lebahenga bangi kwaka Sapanga bu unang'anu. 15 Henu nga lijambu kupeta kipemu sebutupeki, ila tuhobale kuhobale lukusangasa ana kubii haba atumi baki akopake kuba kwinu kwitenda kujonzukeka kati jinu kulengana ni atumisi ba amboni. Mwisu wabu biipata seapalika kipemu sejutubeki Sapanga. 16 Hapa ndi patwiwesa kuhikopake kubonikania ngati Atumi buku nani

17 Lakini ana na mwanganya, ndaba ngasetupala kukipuni lihengu Mundu jokapi jinholare nepani nung'ang'a. Lakini ana na mwanganya, ndaba ngasetupala kukipuni lihengu nhwasali hela, ndien nnyukuliya ngati nung'ang'a

ili nanepani nhwesa kuba nusukukipunii kasokopi. **12** Ndienu minasukukipuni, hata na ngasekupalika! 17 Sembwaaga henu ngale sejanagalakiya Bambu, Lakini henu niilongaliya ganagabona nu kupete lijambu le heli lu kukipunii, mbwaga pe ngati uyekuliwa kuhuma kwaka Bambu. 2 Nummanyiki mundu nng'ang'a. 18 Ndaba baabii bingi bikipuna mundu jumu jojuwe ndi Kilisitu, jojuwe yaka komi ndaba ja majambu gupa ndema nanepani niitenda ni misesi jejipetiki jajukulika mbaka kunani kwaka kukipuna ngati bandu bupundema ebikipuna. 19 Sapanga kwatatu. Kwali ngati jabii koku munhyega au Mwanganya mmbii na malangu, ndi ndaba nunhinakali sa Loho, Sapanga jumanyiki. 3 Mbwaga kabee, mundu ang'ang'a sukutogule! 20 Munhinakali hata mundu we hoju jajukulika mpaka kunani kwaka Sapanga jojuhenga mwanganya mwa atumwa, mundu jojupata yaani ku Paladiso. Lakini ngasemanyiki ngati jabii mali gingi kuhuma kwinu kupeta yejupalika kupata, na hoku kwa nhylega au loho, Sapanga jumanyiki. 4 Hoku mundu jojundimbalaki na jojuntondo na jojunkonga. jaoja majambu ga ajabu gaguge mundu ngasejuwesa 21 Kwi iyonu nyetaki nde twepani twabii nga na makili. kugalandila. 5 Ndienu, nakipunila kupete mundu wa Lakini ana jubii mundu jokapi jojulenga kukipunii sindu namuna jeheji, ngakupete nenga, ila kupete kukosa mbwaaga ngati mundu nng'ang'a, hata nepani nhwesa makili kwangu. 6 Ana nakapai kukipuna nganakabii kulenga. 22 Boo, bombi lee Aebulania? Hata nepani nung'ang'a hata kasokopi, ndaba nakabiya mbwaga nu Ebulania. Boo, bombi lee Aizilaeli? Hata nepani sakaka pena. Lakini nganakipuni, ngasembai mundu nu Izilaheli. Boo, bombi le bikibeleku saka Ibulahimu? juholaliya nakanopi nepani na yejibona kuhuma Hata nepani ni kibeleku saka Ibulahimu. 23 Boo, kwangu. 7 Lakini, ndaba majambu ganga makolongu bombi ndi atumisi baka Kilisitu? Nongee haga ngati ganhyekuliwi ginhenga nobila kukipuna bambekiya mwanamangongu nepani ndi nuntumi waka Kilisitu ubini wa nhylega ngati mia, ntumi waka lijobi jojunapu, kupeta bombi. Nhengiki lihengu namangani kupeta ili nakipuna nakanopi. 8 Nundoba Bambu mala ja tatu bombi. Nepani nhengiki lihengu ngalelo nakanopi, kupete lijambu lende ili limoka. 9 Lakini jambwagila, Ndami mukipungu mala jingi ngani, anapwi mala "Wamboni waka Sapanga gutweli ndaba jaku, ndaba jingi ngani na nhegalii kuwa mala jingi. 24 Mala uvesu wangu gukuba nkolongu kwaku pagukuba nhwanu Ayaudi anapwi iboku alubaini kasolu simu. 25 nga na makili." Ndienu, nakipuna sukutogule mu Anapwi iboku mala patatu, anapwi malibu mala jimu, kukosa makili kwangu ili uvesu gaka Kilisitu gatama musapwali itatu sitima lututunuki mmasi na nepani panani jangu. 10 Haje ndi ndaba jaka Kilisitu, nyetake natami homu muhi na ikilu kelukelu, 26 nabii nsapwali kuba kwangu nga na makili, paandondo na panguba mala jingi. Masi gapala kunyola na inyama ikali na mang'aliku mu shida, ndaba panguba nga na yapala kungoma na Ayaudi ajangu na bandu banga makili ndi panguba na makili. 11 Nepani nguba Ayaudi bapala kungoma, ng'aliki kumusi nu kung'alika ngati nung'ang'a, lakini mwanganya ntei kunasimisa kikitengu nu kunhanga na kwa alongu bangu. 27 kuba hela. Mwanganya ndi mompalika kunumbalii. Nhengiki lihengu nu kuhangajika, ndemi mihi mala Ndaba ngati nepani nga sindu, lakini nepani nga jingi, nabii ni inzala na nywita, mala jingi mbungiki nu nu ntumi nsoku kuliku bandu bala babaakema, kutama mukipepu bila ingobu. 28 Pamu na goti haga, "atumi akolongu." 12 Majambu gagumanyisa nepani kila lisoba mbalika nhenga mahengu gingi gakajangati nu ntumi jwa sakaka yani nginyuli na ndondukela. makundi ga bandu boti ba bunhobali Kilisitu. 29 Ana Gahengika kati jinu sukuhinakali kukolongu, 13 mundu jokapi jwanga na makili, nanepani nguba nga Boo, mwapungukiwa sindu sokapi, kupeta makundi na makili, ana mundu jokapi ankolo nnzaki kutenda gangi ga bandu ba bunhobali Kilisitu, boo, au le mahakau mwojo wangu gutenda kubina ngamaa? ndaba ngasenapai kunsumbuu ili nnyangatiya lupija? 30 Anakupalika kukipuna henu nakipunila majambu Nnekakiya likosa hele. 14 Henu nepani mii tayali gagalangi ngasemii na makili. 31 Sapanga, Atati baka kuhika kwinu mala jatatu na nganunsumbui. Ndaba Bambu Yesu, liina laki lilumbalika yaka petapeta, sendaputa nga mali ginu, ila mwanganya mwabeti. jombi jumanyiki nepani ngasembwaga isoli. (aiōn g165) Ndaba hata akatati na akamabu baabeke bana babu 32 Panabii ku Damasiko nkolongu ju nkao jojubii pai hindu na nga bana ba baabeke akatati na akamabu ju nkolongu Aleta, jabeka bandu mumilyangu ja musi babu hindu yakajangati. 15 Henu nitogule ngamaa uku Damasiko ili angamula. 33 Lakini, nkati ji kitonga kutumii kila sindu semii naku ndaba jinu, hata nhylega kikolongu banheliya kunza kupete mu mbekenyu jangu kabee. Hata ngati kubonikana numpala ngani, jumu ukuta, nukukwelapuka mu maboku gaki. boo, upali winu kwangu nepani witenda kupongoa? 16 Ndienu, mwijetakiya ngasenabii nsigu kwinu. Lakini mundu jongi jipwaaga ndaba, "Pauli nnanza jutei

kunkonga." 17 Boo, nepani napata sindu bole sengi mwamboni kwa kila lijambu. 18 Henu nhandiki balua ngani kupeta senapalika kupata panuntuma mundu jenze koni mii kutali, ili panihika kwinu niikuba nu kwino? 18 Nepani nundoba Titu, juhika kwinu nu unkali kwinu sukutumii uwesu gojumbeki Bambu, nndongu witu jongi. Boo, Titu jajukwi hindu hino? Boo, helo, ku uwesu ukusenga na nga kubombola kwinu ngasemmanyiki twepani tulongoswa na loho ajolajo? mwanganya. 11 Henu, mwaalongu bangu twiibonana. Boo nepani na jombi ngasetuhenga lihengu kwa mwoju Mmbia mwipongukewa nkamula majambu gangu, ni indela jitu jimwa? 19 Boo, nhwasali twepani tulenga mmbia na mawasu gamu, ntamannya nu lukwali. kulikengale twabeti palongi jino? Lakini twepani Najombi Sapanga ju upali nu lukwali jibya pamu na tupwaga majambu ge haga palongi jika Sapanga koni mwanganya. 12 Ndadamukannya kwa nginyuli ju upali. tujongini ni Kilisitu. Mwaakosi bangu, majambu haga 13 Bandu boti baka Sapanga atenda kundamuki. 14 goti gatuhenga ndaba jukungangamalisa mwanganya. Wamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu nu upali 20 Ndaba nhola panihika nhwesa kunkole mbi ali waka Sapanga nu ujonganai wa Loho jika Sapanga, janga kupala, namwanganya mwimona mu hali janga ibiya na mwanganya mwaboti.

kujipala. Nyogopa tosa kwiihiya nu kukomana na wipu ni inyela nukulikweha nu kukopangane nu kugambani na kikipuna na puju kati jino. 21 Nyogopa ndee pangti panihika sapwali jengi Sapanga wangu jwiinhenga mboa lihamu palongi jinu, nane gwibina mwoju ndaba jinu mwa bingi batei mahakau lakini ngaseajetaki nukukotoka upija yani kutokule kuliya nu ugoni gobabiya ahengki.

13 Jenze ndi mala jangu ja tatu kuhika kwinu.

Na Mahandiku gaka Sapanga gapwaaga, "Kila ligambu lokapi biitemula ana kubii na bandu abeli au atatu babagabweni." 2 Numpwagi panabii na mwanganya musapwali ja pili, henu ngelabuki kupwaga koni mii kutali. Boti bala babatei ubaja bila kujetake nukukotoka mahakau gabu bangi bala boti, panihika nganikubi ni ikia kwabo. 3 Mwakubona mwabete ndi Kilisitu julonge sukendumii nepani. Jombi nga mundu jwanga na makili mu lihengu lukuhenge mwanganya ngati kupalika, ila jubii na makili kwinu mwanganya. 4 Ndaba hata ngati bumbambaliya punsalaba koni jubii nga na makili, lakini henu jutama ku uwesu waka Sapanga. Twepani kabee tubii nga na makili sukujongana najombi lakini twiitama naku ku uwesu waka Sapanga patundakali mwanganya. 5 Mlipema mwabeti ili mmanya ngati sakaka nnhbalela. Mlipema mwabeti. Boo, ngasemmanyiki Kilisitu Yesu jubii nkati jino? Ana ngahela, ndienu mwanganya ntei kusindwa. 6 Lakini hobale mwanganya mmayiki twepani ngase twasindwki. 7 Tundoba Sapanga mwihenga ubaja wokapi gola, lakini nga ndaba tubonikana ngati bandu bababiya awesiki, ila mpata kuhenga gaamboni, hata ngati twepani tubonikana tusindwki. 8 Ndaba ngatuwesi kuhenga lijambu lokapi lelipengana nu usakaka. Lijambu letuwesa pe kuendesa su usakaka. 9 Tutogule ndaba twepani tubii nga na makili, lakini mwanganya mmbii na makili, henu tuloba Sapanga ili mwanganya mmbiya

Agalatia

1 Nepani na Pauli, jomii nuntumi nga sukungema bandu wala kutumwa na mundu, ila jungemiki Sapanga Atati baanhyoiki Yesu Kilisitu, 2 na alongu bangu boti baabii pamu na nepani tundamu mwabandu ba bunhobale Kilisitu buku Galatia. 3 Tunndobee waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. 4 Kilisitu jilipia mweni ndaba ja mahakau gitu kulengana nu upali waka Sapanga witu na Atati, ili jutuoko mundema mbaja gongo wa sajenu. (aiōn g165) 5 Ulumbi bumpekiya Sapanga yaka petapeta! Amina. (aiōn g165)

6 Nepani ndenda kusangaa mundeka nyatanyata, hela jojunkema kwa wamboni waka Kilisitu nu kujikagu lijambu la sapi lengi, 7 Lakini ngaselibii Lijambu la Amboni lengi. Usakaka ndi gongo abii bandu babunsanganya, bandu baapala kuhoa usakaka wi Lijambu la Amboni laka Kilisitu. 8 Lakini, hata ngati jumu witu au atumi kuhuma kunani, jandandila Lijambu la Amboni na lengi kuliku etwaalandi twepani, hoju jupata yaambamba! 9 Ngati etwalongulii kupwaaga, na henu mbwaga kabee, ana mundu jwaalandila bandu Lijambu la Amboni lanamuna jengi, janga kulengana na jemwajopa hojujupata yaambamba. 10 Nabu hata nunkamu, ili usakaka wa Boo, henu mbala kujetakewa na bandu au kujetakewa na Sapanga? Boo, au mbala kwaalengane bando? Ana nakabii nhengahela, nepani nga nakabi ntumisi waka Kilisitu hata kidogu. 11 Mwalongu bangu, mbala mmanyi Lijambu la Amboni lenundandi ngaselibokana na bandu. 12 Ndaba ngasejjopa kwa bandu wala ngasejamoliki mundu, ila nijipata su kuyekuliwa na Yesu Kilisitu mweni. 13 Mwanganya nzoini enabiya mwandi panabii mbwata indela jiki Yaudi jukumpwata Sapanga, enaang'alisa kwamakili ngama bandu ba bunhobali Kilisitu babube baka Sapanga kwa makili nukulenga kwaalabana. 14 Nepani naawesa Ayaudi ajangu ba yaka ngati yangu kupwatali indela iki Yaudi kuliku Ayaudi bingi banengana nabu ndaba ndendika kukasana ngamaa ngati mabole gabutupeki aka atati bitu. 15 Lakini paja pala Sapanga, jojunhagi nepani tumbuka mulutumbu lwa amabu bango nu kungema kwa waamboni waki ili nutumakiya, 16 kwa bandu banga Ayaudi na bombi ajenda kwa janhyekuliya mwana waki kwangu, ili mbata kundandi nkati ja bandu banga Ayaudi. Nepani ngasenapiti kundaluki mundu jokapi. 17 Ahelahe ngasenakwei kujenda ku Yelusalemu kwaabona bababii atumi babanonguli nepani, ila naapiti mala jimu ku Alabia na ndieni nukukelabuka ku Damasiko. 18 Ndieni,

kubonana na Kefa, natami kwaki najombi masoba komi nu nhwano. 19 Lakini ngasenaketangini nuntumi najongi ila pee Yakobu, nndongu waka Bambu Yesu. 20 Haga ganunhandaki, Sapanga jumanyiki, ngasembwaga isole. 21 Mwenikatae napiti ku ndema uku Silia nuku Kilikia. 22 Kipindi sesela, nepani ngasenamanyakin kwa bandu ba bunhobale Kilisitu buku Yudea. 23 Bombi bajoana pena ana: "Mundu jola jojikubika jutenda kutung'alisa pu utumbuli, henu julandi nhobalelu ajelaje jejabiya julenga kujihao." 24 Ndieni, bundumbaliya Sapanga ndaba jangu.

2 Eyajomuka yaka komi nu nsesi, najenda kabee ku Yelusalemu pamu na Balunaba, nunzukua Titu pamu na nepani. 2 Najenda hoku ndaba Sapanga jayekuli nepani kujenda kola. Mukikau setwabii kajika jitu naalandila aka kilongosi malobi gi Lijambu la Amboni lenalandila kwa bandu banga Ayaudi. Nahenga hela ndaba lihengu langu lenabiya hengiki, na lenhenga sajenu, liikuba bwaka. 3 Lakini hata nnzangu Titu, jojabii Ngiliki, ngasejapalika kuseku jandu. 4 Lijambu heli lapitila ndaba alongu kutuhenga tubiya twaatumwa. 5 Ngase twajetangini nabu hata nunkamu, ili usakaka wa Lijambu la Amboni guigaliya na mwanganya nakanopi. 6 Lakini kwa bandu haba baabonikana kuba aka kilongosi, ana sakaka babii hela au ngahela, kwangu nga sindu, ndaba Sapanga ngasejutemu sukulingali majambu ga kunza, bandu haba ngasebabii na mawasu gukujonzuke sindu sokapi mu lijambu lenandi. 7 Badala jaki, Sapanga jambekia lihengu lukulandi Lijambu la Amboni kwa bandu banga Ayaudi, ngati Petili ejwabiya buntumiki kulandi Lijambu la Amboni kwa Ayaudi. 8 Ndaba joanhenga Petili kuba ntumi kwa Ayaudi, ndi jojanwesisa nepani kabee kuba nuntumi kwa bandu banga Ayaudi. 9 Ndieni Yakobu na Kefa na Yohana babube babonikana kuba aka kilongosi akolongu, bamanya Sapanga junangi uamboni we hogu. Butukamula twepani maboku, yani Balunaba na nepani, jibiya nginyuli jukujongana. Twepani tupalika tukahenga lihengu kundaluki mundu jokapi. 11 Lakini Kefa ejahika ku Antioquia, nepani nunpenja hotuhotu ndaba jabiya jungosi. 12 Puutumbuli, kabula ja bandu bangi babahuma kwaka Yakobu kuhika pala, Petili jwabiya jukula pamu na bandu banga eyapeta yaka itatu, ndi panajenda ku Yelusalemu Ayaudi. Lakini bandu be haba pabahika jakotuka

kula na bandu banga Ayaudi ndaba jaajogopa bandu Ibulahimu: Ndaba jombi anhobaliya Sapanga, najombi bikikundi sekihingamaki kuseku jandu. 13 Hata aka Sapanga anzetzakiya kuba jojujetakiwi. 7 Mmnya kilongu bangi Ayaudi bajetangana na Petili mukitendu mwabandu baanhobale Sapanga haba ndi bana baka senze su kulikopake kuba jwaamboni hata Balunaba Ibulahimu. 8 Maandiku galangi Sapanga jahenga najombi jatenda kuhuta nukulikopake kwabu. 14 bandu banga Ayaudi kuba bandu baambone kwi Panabona ngaseahenga ngati usakaka wi Lijambu indela jukuhobale. Henu Maandiku ga Sapi galonguli la Amboni egupala numpwagila Kefa palongi jabu kulandi Majambu ga Sapi kwaka Ibulahimu: "Kupete boti, "Wehapa gu Nyaudi, gutama ngati bandu banga wehapa bandu boti biitenda kupengaleka." 9 Ndaba, Ayaudi! Guwesa boo, kulenga kwaalasimisa bandu baabii nukuhobale biipengalika pamu na Ibulahimu banga Ayaudi kutama ngati Ayaudi?" 15 Tweepani jojuhbale. 10 Lakini boti bahobale pee kuhenga twabeti ndi twa Ayaudi su kusaliwa, nakabee nga gagapalika na Malagalaki, abii pai ja ya mbamba. bandu banga Ayaudi babonikana abii na mahakau. Ndaba Maandiku ga Sapi gapwaaga: "Jokapi jwanga 16 Lakini tumanyiki ngamaa mundu ngase kujetakewa kukamu nu kuhenga gagapalika goti gagaandikwi na Sapanga sukujetake Malagalaki ila pe kunhobale mu kitabu sa malagalaki, jubii pai ja ya mbamba." Yesu Kilisitu. Na tewepani kabee tunhobale Yesu 11 Nala malagalaki ngagawesi kunhenga mundu Kilisitu ili tupata kujetakewa na Sapanga kwi indela jitu jujetakewa na Sapanga, ndaba Maandiku gaka jukuhobale Kilisitu, wala ngasukujetake Malagalaki, Sapanga gagapwaaga: "Mundu joanzetake Sapanga ndaba kulihengu la malagalaki nga mundu jojitetakiwa jitama sukunhobale Sapanga." 12 Lakini Malagalaki na Sapanga. 17 Lakini ana mu kutaputa kujetakewa ngasegategamela kuhobale, lakini Maandiku ga na Sapanga sukunhobale Kilisitu, tubonikana tubii na Sapi gapwaga, "Jokapi jojuhenga mahengu ga mahakau, boo, Kilisitu ndi mtumika jwa mahakao? malagalaki jwiitama sa Malagalaki." 13 Kilisitu Ngahela! 18 Lakini ana kubii nepani nzenga kabee jutukombula kuhuma mu yaa mbamba ya malagalaki sela semombwili, ndieni nangi nepani ndei kukosee. sukujuji yambamba hei ndaba jitu, ndaba Maandiku 19 Ndaba kupete malagalaki, nepani ndei kuwa, weli gapwaga: "Jokapi jojubambaliwi munsalaba jupatiki Malagalaki, ili mbata kutama ndaba jaka Sapanga. ya mbamba." 14 Jutukombula ili nde mbengale Nepani angomiki pamu na Yesu Kilisitu punsalaba, yebumpeki Ibulahimu jaahulukiya bandu banga 20 nahenu ndama, lakini nga nepani kabee, ila Kilisitu Ayaudi kwi indela jaka Kilisitu, ili sukuhobale, tunzopa jojutama nkati jango. Womi gongo gondama naku Loho jojuwe Sapanga jatei kutulagila. 15 Mwaalongu sajenu ndama sukuhobale, kunhobale Mwana waka bangu, numpwagi lilenganu kuhuma mumasoba Sapanga jojumbai hata juguboa womi waki ndaba gitu ga kila lisoba. Nhwasaliya ana bandu abeli jangu nepani. 21 Ngasembai kugukana uamboni waka naabei lilaganu nukulapani mbamba ngakuba mundu Sapanga. Ana mundu juhengwa kuba jwa amboni palongi jika Sapanga kwii indela ja Malagalaki, ndieni Kilisitu jakuwa bwaka!

3 Mwa agalatia mwanganya mmbii mwang'ang'a!

Nyaa jojumbeki libembate? Lijambu lu kubambaliwa kwaka Yesu Kilisitu mwalandiwi hotuhotu palongi jinu. 2 Mbala kumanya pe sindu simu kuhuma kwinu: Boo, mujijopa Loho jaka Sapanga ndaba jukutimisa gagapalika mu Malagalaki au ndaba jukuijioane nukulihobale Lijambu la Amboni? 3 Boo, mwanganya mwang'ang'a hela? Mwanganya mwatumbulia kuhenga goa kukujangatiwa na Loho, boo, ndaba jaki mpala henu kujomoo kwa makili ginu mwabete? 4 Boo, majambu goti gagumpata mwanganya gabii ga bwaka pena? Sakaka yakabii na sindu! 5 Boo, Sapanga jaapeke Loho waki nukuhenga nginyuli kati jinu ndaba jukujetakewa Malagalakila, au ndaba nzoini Lijambu la Amboni lenhobalela? 6 Nkombuka lilenganu liliambu laka Ibulahimu: Ndaba jombi anhobaliya Sapanga, najombi jahenga lilagi laki, nukulilangi, malagalaki gagahika yaka mia nne selasini mwenikatai baada jukumpeke Ibulahimu lilaganu, nga gawesi kulihalabana lilaganu lela, wala kuboalilaganu lela. 18 Ndaba ana nhupi jihobale Malagalaki ndieni ngajiwesi kunhobale kabee lilaganu laka Sapanga, lakini Sapanga ampekiya nhupi heji Ibulahimu kwa uamboni nhupi jela ndaba jatei kunndagi. 19 Henu malagalaki gabii ndaba jakike? Malagalaki abei ndaba jukulangi makosa mbaka pajihika jwi kibelevu saka Ibulahimu jola jojuwe ampeki lilagi. Malagalaki gahika na Atumi buku nani kwaka Sapanga jojujonganesa. 20 Ndieni, jojujonganesa ngasejupalika ana lijambu lee likuba laka mundu jumu, lakini Sapanga ndi jumu. 21 Boo, malagalaki gapengana ni lilagi laka Sapanga? Hata

kasokopi! Ndaba ana kwakapitii malagalaki gaguge mii ngati mwanganya. Ngasemwandendi lijambu gagawesa kwaapeke bandu womi, ndienu tukawesa lokapi li liyaa. 13 Mwanganya nkomboka ugonzu kujetakewa na Sapanga kwi indela ja Malagalaki. 22 wangu ndi gogumbeki mbekenyu ju kulandi Lijambu Lakini Maandiku gapwagiki nndema woti gubii pai ju la Amboni panatumbulia. 14 Hata hela, kipindi selu ukolongu wa mahakau, henu baahobale baapekiya ngase mwandondwi wala kungana ndaba jukukosa lilagi lejapia Sapanga, sukunhobale Yesu Kilisitu. 23 makili kwangu goguwe wabii milengu kwinu. Lakini Kabula jukuhika kuhobale, malagalaki gutuhenga mwanyopa ngati atumi bu kunani kwaka Sapanga, tubiya twa apungwa, twakalendila kuhobale hoku ngati Kilisitu Yesu mweni. 15 Mwabii nukutogule kuyekuliwa. 24 Henu Malagalaki gakabii kilongosi kukolongu, boo, henu kipitii kyane? Napa mbamba, kutupeleka kwaka Kilisitu, ili tupata kujetakewa kipindi se selu mwakawesa hata kugatupu mihi ginu palongi jaka Sapanga kwi indela jukuhobale. 25 Lakini nu kumeke nepani. 16 Boo, henu ngubiki namundu henu ndaba kuhobale kwinu kuhikiki, ngasetupai numbaja ndaba jukumpwagi sakaka? 17 Bandu haba kabee Malagalaki kutulongosa. 26 Ndaba mwanganya ataputa kumpata mwanganya, lakini mawasu gabu mwabotu mwabana baka Sapanga su kujongana nga gasapi. Apala kummbaganisa mwanga na nepani ni Yesu Kilisitu. 27 Ndaba mwabotu mbatiswi ili mwanganya mwahangajakiya bombi. 18 Sakaka ndi nukujongana ni Kilisitu, mmbii ngati muhwati Kilisitu. Ilijambu la sapi ngamaa kutaputa kwaapata bangi ana 28 Wala nga mundu kabee Nyahudi wala bandu banga kwa mawasu gaamboni, nukukuba hela masoba goti Ayaudi, ntumwa na mundu jojulekakiwi kihakau, na nga kipindi nepani pamii pamu na mwanganya mwanalomi nu mmbomba. Mwabotu mwabamwa pee. 19 Mwabana bangu, ngati nyongoo jwini kitumbu sukujongana ni Kilisitu Yesu. 29 Ana nanamu mwaka ejuhangajika kipindi sukubeleka, nepani nhangajika Kilisitu, ndienu mukibeleku saka Ibulahimu mwijijopa ndaba jinu mbaka Kilisitu pajibombika nkati jinu.

4 Ndienu, mbwaga ana; Jojupalika kujopa hindu ya atati baki, pajabii jakoni nsoku, ngasejubii topauti nu ntumisi ingawa na mali yote ndi jaki. 2 Kipindi sehesi sote julongoswa na bandu babundingali na babunzemale mbaka kipindi sesela sebumbeki atati baki kihika. 3 Ahelaha na twepani, patwabii twakona twabana twaasoku kiloho, twabii twa atumwa ba makili ga loho yeilongo ndema. 4 Lakini kipindi se selu sekpalika pasahika. Sapanga antuma mwanamundu jojasaliwa nu mmbomba, nukutama pai ja malagalaki giki Yahudi, 5 juwesa kwaagombo bandu baalongsowa na Malagalaki ili twepani butuhenga tubiya bana baka Sapanga. 6 Ndaba mwanganya mwa bana bake, Sapanga antumiki Loho wa Mwanawaki mumwoju jinu jojulela, "Aba," yani "Atati." 7 Ndienu wehapa nga guntumwa kabee ila mwana, ndaba wehapa wa mwana, ndienu weapa wijijopa goka gajaabeki Sapanga bana baki. 8 Pamwandi ngase mu mmayiiki Sapanga mwakabi mwaatumwa ba hindu yemwikema isapanga lakini nga Sapanga wa sakaka. 9 Lakini henu ndaba mummanyiki Sapanga, au mmayiikananakanopi na Sapanga, ndaba jaki mpala kugakelabuki mabole gupuwanzo ganga na makili na gagapungwi gampala mmbiya mwatumwa gake? 10 Mwakoni mwakahenge lihengu ipindi ya masoba, ipindi ya myei ni ipindi ya yaka! 11 Mii niki kiholu, pangilihengu lehengiki kwinu hengiki bwaka. 12 Mwaalongu bangu, nundoba mmbia ngati nepani, ndaba nepani 20 Ndokule nakabiya pamu na mwanganya sajenu, pangilihengi na mwanganya kwi indela jenze. Kwa ndaba mii ni kiholu ndaba jinu. 21 Mmbwagila, mwanganya mompala kulongoswa na Malagalaki, boo, ngasemmanyiki Malagalaki egapwaga? 22 Ndaba mu Maandiku gaka Sapanga gapwagiki Ibulahimu jwabi na bana abeli. Jumu kwaka mmbomba ntumwa na jwa pili kwaka mmbomba jojulekakiwi. 23 Mwana mmbomba mtumwa jola jasaliwa ngati bandu esaliwa, lakini mmbomba jongi jola jojulekakiwi jasaliwa kwi Lilaganu laka Sapanga. 24 Majambu haga gawesa kumanyikana ngati malenganu. Ndaba aka mbomba abeli bala ndi lilenganu la malaganu mabeli haga. Lilaganu lu utumbuli, ndi lelahengika ku kitombi suku Sinai, lelibeleka bana atumwa. Heli ndi hoju Hagali. 25 Nala Hagali jujemale nndema uku Sinai gogubii ku Alabia, na ndi lilenganu luku Yelusalemu ja sajenu, gogubii gu ntumwa pamu na bana baki. 26 Lakini ku Yelusalemu jukunani ndi jejilekakiwi, najombi amabu bitu. 27 Ndaba ahandiki, "Gutoguliya, wehapa wogubii nga kupapa; Jamaliya wehapa wanga kubeleka mwana. Ndaba bana baka jola babaajewiki ndi bingi, kupeta jola jojubii nu nndomi." 28 Henu, mwaalongu bangu, mwanganya ndi mwabana baka Sapanga kulengana na ejalagila Sapanga ngati ejabii Isaka. 29 Lakini, ngati emwabii masoba gala ga jola jojusaliwi ngati bandu esaliwa, ampeki tabu jojusaliwi kwa Loho, ndienu ekubii masoba gani. 30 Lakini Maandiku ga Sapi gapwaga boli, "Mmbenga mmbomba ntumwa pamu na mwanawaki, ndaba mwana uku ntumwa

ngajijopi hindu ya atati baki pamu na mwana waka mmbomba jojulekakiwi.” 31 Henu, akaalongu bangu, twepani nga twabana baka mmbomba ntumwa, ila waka nyongoo jojubi julekakiwi.

5 Kilisitu jutupekiya kulekakewa, japala tuhigaliya tulekakiwi. Ndienu nnzemanya nganganganga wala mwijetake kuba atumwa kabee. 2 Nnzoannya! Nepani Pauli numpwagi mwanganya! Ananzetaki kuseku jandu ndi Kilisitu ngajanzangati sokapi. 3 Pwaga kabee pangwendu: Kila jojujetake kuseku jandu kupalika juhenga Malagalaki goti. 4 Mwanganya montaputa kujetakewa palongi jaka Sapanga sukukamu malagalaki henu mulibei kutali na Kilisitu na mmbii kunza ja wamboni waka Sapanga. 5 Ku upandi witu, twepani tulendale sukuhobale, kwa makili ga Loho ili butuhenga kuba twaamboni kwi indela jukuhobale. 6 Ndaba kujongana na Yesu Kilisitu, kusekuliwa jandu au kusindwa kusekuliwa jandu nga sindu sa maana, ila lelibii la maana ndi kunhobale kokutenda lihengu suu upali. 7 Mwabiyia nhenga sapi! Nya jojunkaana kukamulaki usakaka? 8 Jojuletihi haga nga Sapanga jojunkemike. 9 Amila nzokopi jiumusa uwembi wote. 10 Maniki sakaka kupete Bambu kwi lijambu limu ngamwing’alambwiki mawasu ginu. Mundu jokapi jojunkzagana jupalika kutemuliwa na Sapanga. 11 Lakini mwaalongu bangu, ana nihendale kaalandi bandu apalika kusekuliwa jandu, ndaba jakii Ayaudi ahendaliya kung’alisa nenga? Ngati kwakabii hela, malandi gangu ku lijambu lu nsalaba waka Kilisitu ngagakabii kikobando. 12 Nambanga bababunkonzagana bakajenda kuliseku beni! 13 Mwaalongu bangu, bunkema ili mwiikuba mwaatumwa. Lakini lijambu leheli liikuba kikopake sululongoswa na ndokule ya ndema ila mpalika kujangatana su upali. 14 Ndaba malagalaki goti gahengeka sukukamu uhilu gongo: “Mpala nnzaku ngati eulipala wamwete.” 15 Lakini ana mwilumana nu kulkulana ngati inyama, mwililenda mwihika kuhohana mwabeni kwa mwabeni! 16 Ndienu, mbwaga ana: Ntama sukulonguswa na Loho jaka Sapanga, nanamu ngamwipwati kabee majambu gupunndema gajipala nhyeja. 17 Ndaba ndokule yupundema jipengana na majambu gajipala loho, na majambu gajipala loho gatenda kupengana na majambu gajipala ndema. Majambu mabeli haga ngasegajetangane, ndaba heji nga nhuwesi kuhenga gampala mwabete. 18 Lakini ananndongoswa na Loho jaka Sapanga, ngasenhdongoswa kabee na malagalaki. 19 Ndienu, mahengu gahengwa na nhyeja gamanyikana, ugoni na usapu na ndokule jukupala nuku kukusanya mali

gingi, 20 kukijinami kimong’umong’u nu uwabi nu ubaya nu ukomanu nu wipu nu kuyoma nu usoju nu kubisana nu kulekana, 21 kusuki nu ulepi nu ulapi na majambu gangi gagalengana na haga. Numpwaji ngati enabiya numpwagi kabula, bandu baahenga majambu ngati haga, ngabugupati ukolongu waka Sapanga. 22 Lakini majambu gagaletwa na Loho, upali nu kutogule nu lukwali nu kunhinakali na uamboni nu kujangatana nu kuhobaleka, 23 upoli nu kulilongosa wamweti. Nga Malagalaki gagawesa kupenga majambu haga. 24 Bandu baka Kilisitu Yesu bagakomiki mawasu gabu giliya nu kutokule kwabu kuliya. 25 Ndaba tutama sukujangatiwa na Loho, henu tutama sukulongoswa na Loho hoju. 26 Henu twakipuna, twisokonzana wala kubonianii wipu.

6 Mwaalongu bangu, ana kubii mundu jumu jutei lihakau, ndienu, mwanganya monndongoswa na Loho munndangia mundu hoju jung’anambuka, lakini nhenga hela su upoli mklililingaliya nanamu mwilengwa. 2 Nzangatana mumang’aliku ginu na hela mwikuba nhengiki Malagalaki gaka Kilisitu. 3 Mundu jokapi anajilibweni jwaamboni na kumbi nga sokapi, hoju jilikonga mwene. 4 Lakini kila mundu julipema lihengu laki mweni, ndi jiwivesa kulisumbali, bila kulinga sejuhenga mundu jongi. 5 Ndaba kila mundu jitemuliwa kwa mahengu gaki mweni. 6 Ndienu jojubolwa lilobi laka Sapanga na ambaguliya mmbola waki gaamboni gaku goti. 7 Mwiikongeka, Sapanga ngasejulongamwa. Sejupandiki mundu ndi sejhisa. 8 Jojupanda mukutokule majambu gunndema, jihuza majambu giliya, jojupanda yiki Loho jihuza kuhuma kwaka Loho womi wa yaka petapeta. (aiōnios g166) 9 Ndienu, twiisoka kuhenga gaamboni, ndaba ana ngasetukelabuki munyuma twihusa kukipindi saki. 10 Henu ana tubii na mbekenyu twahengila bandu gaamboni na hasa bandu ba bunhobali Kilisitu. 11 Nndingaliya mohandaki ku handiku nkolongu kwa maboku gangu namwete. 12 Bala bapala kubonikanika kwa majambu ga nhyeja baapala kunndasimisa kuseku jandu, ndaba ngolungu juku henga hela ajepa kung’alisa ndaba ju nsalaba waka Kilisitu. 13 Hata bala basekuliwa jandu beni ngasejatake Malagalakila, lakini apala mwanganya nsekula jandu ili akipunila alama heji nhyeja jinu. 14 Lakini nepani nganakipuni sokapi ila pee nsalaba waka Bambu witu Yesu Kilisitu, ndaba kwi indela ju nsalaba nndema gubambaliwi kwangu, nanepani mambaliwi pu nndema. 15 Kuseku jandu au kusindwa kuseku jandu nga sindu samana, sindu sekipalika ndi kusaliwa mala ja pili kuba kiumbi kinyai. 16 Kwa bandu bapwata

indela jenze naalobe lukwali ni ikia ibiya kwabu pamu, kwa Aizilaeli bandu baka Sapanga. 17 Ndienu, mundu jokapi jwinzumbua kabee, ndaba ja mabanga gaminaku muyega jangu yaka Yesu. 18 Mwaalongu bangu, uamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu jibiya na mwanganya. Amina.

Aepesu

1 Nepani Pauli, ntumi waka Kilisitu Yesu. Ku upali waka Sapanga nunhandaki mwanganya mwabandu baka Sapanga ku Epesu, monhobaleka mu kujongana ni Kilisitu Yesu. **2** Tunndobee waamponi waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. **3** Julumbalika Sapanga wa Atati baka Bambu witu Yesu Kilisitu! Ndaba mu kujongana ni Kilisitu jutupeki mbenge yoti i kiloho kuhuma kundema ji kiloho. **4** Kabula jukubombwa nndema, Sapanga jutuhagula twepani tubiya twa bandu baki sukjongana ni Kilisitu ili tubiya sapi na bandu banga na makosa palongi jaki. Ndaba ju upali waki, **5** Sapanga japala toka mwandi kutuhagu twepani tubiya ngati twabana baki kwi indela jaka Yesu Kilisitu. Hela ndi ekunndengannya na ejapala. **6** Ndienu, tundumbaliya Sapanga ndaba ja uamboni waki nkolongu gojutupeki kupete Mwana waki joampai! **7** Ndaba kwa mwai waka Kilisitu twepani tukomboliwi yaani mahakau gitu gatei kuboka. Ndi egubii ukolongu wa uamboni waki, **8** gojutupeki ku kipemu kikolongu! Kwa malangu nu umanyi waki woti, **9** Sapanga jahengiki sejapala, jutumanyisi mpangu waki wa sili, go japala kuguhenga kwi indela jaka Kilisitu. **10** Mpangu we hogu gwabiya jakahenga mu kipindi sejupangiki mweni Sapanga, Kilisitu jaibeka hindu yoti Yukunani kwaka Sapanga na yupundema pamu, ilonguswa na jombi. **11** Mukujongana ni Kilisitu, twepani butupeki wokopu ngati ebutupangi ngati ejapala Sapanga toka mwandi. Sapanga juhenga majambu goti ngati ejuamu na ejupala mweni. **12** Ndienu, twepani totulonguli kunhobale Kilisitu tupalika kuulumbalii ukolongu waka Sapanga! **13** Namwanganya kabee bandu banga Ayaudi, mugajoani malobi ga sakaka ndi Lijambu la Amboni laka Sapanga lelundete wokovu, munhobali Kilisitu na Sapanga, ili kulangi mwanganya ndi mwabandu baki, Sapanga jummbeki mwanganya alama ja Loho wa Sapi panani jinu ili kulangi mwanganya mwa bandu baki ngati ejutulagila. **14** Loho hoju ndi poni jukupata majambu goti gajaalagi Sapanga bandu baki, ni lijambu heli lutulangi sakaka nde Sapanga jaakombula bandu baki boti baabii baki. Tugulumbalia ukolongu waki! **15** Kwa ndaba heji, tumbuka panajoa emunhobale Bambu Yesu na upali winu kwa bandu ba Sapi palongi jaka Sapanga, **16** ngasengotwiku hata kasokopi kunsengu Sapanga kwa ndaba jinu. Nunkomboka kila panunndoba Sapanga, **17** ili Sapanga waka Bambu witu Yesu Kilisitu, Atati baabii akolongu, jumpekiya loho hoju jojampekiya

mwanganya malangu nu uwesu ukummanyia Sapanga sapi ngani. **18** Nundoba Sapanga juyekula mioju jii ili nhwesa kugubona unang'anu waki, ili kumanya senhobale selo sejummbeki nu ulumbi nkolongu wa nhupi yejaabeki bandu baki, **19** na mpata kumanya uwesu waki egubii nkolongu kwitu twepani totuhobale. Uwesu we hogu goguhenga lihengu nkati jitu twepani totuhobale ndi gulengana na makili makolongu gala, **20** makili ga gunhyoia Kilisitu kuhuma kwa bandu baawii, guntamiki upandi waki wa malek ukunani kwaka Sapanga. **21** Hoku, Kilisitu ndi kilongosi nkolongu kupeta aka kilongosi boti bu kunani na bunu uwesu na aka bambu na aka akolongu, kabee liina laki likolongu kupeta mahina gaka akolongu boti bupunndema pani wala nndema gogwihika. (aiōn g165) **22** Sapanga jubei hindu yoti pai ja magolu gaki na ambeke jubia nkolongu wa kila sindu mu likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu. **23** Bandu ba bunhobale Kilisitu ndi Yega jaka Kilisitu, nu utimilifu waki Kilisitu jojutimisa hindu yoti kila pandu.

2 Mwanganya mwabiya nkukwika ndaba ja makosa na mahakau ginu. **2** Kipindi selo mkubika ntama kukupwata majambu giliya ngati eahenga bandu bupundema pani, mwabiya munzetake nkolongu ji ilombu yana makili jojubii kunani kunhwai, ilombu yeuyue sajenu ilongo bandu banga kunzetake Sapanga. (aiōn g165) **3** Na hata twepani twaboti twabii ngati bombi, twatama kulengana na ndokule itu yu pundema nukuhenga pe majambu agalaga gagalengane nyhega na malangu gitu. Na twepani kabee twabii ngati bombi, twapalika azabu jaka Sapanga. **4** Lakini Sapanga ndi jwana ikia ingi. Jutupala ku upali nkolongu, **5** hata ana twabiya tukuwika mu loho ndaba ja mahakau, jutuhengiki tutama pamu ni Kilisitu Yesu. Kwa uamboni waka Sapanga mwanganya muokwi. **6** Su kujongana ni Kilisitu Yesu, Sapanga jutuyoa pamu, tukalongua pamu najombi kunani kwaka Sapanga. **7** Jahenga hela ili kulangi uamboni waki nkolongu wanga kuba ni kipemu kwa bandu boti, babihika ipindi ya masoba ya mwenikatai kwi indela ju upali waki, su kujongana na Kilisitu Yesu. (aiōn g165) **8** Ndaba, kwa uamboni waka Sapanga nkombuliwi kwi indela ju kuhobaleka. Lijambu le heli ngaselihikiki ndaba ju kuhenga lihengu ngani ila je nhupi pena kuhuma kwaka Sapanga. **9** Ndaba ngaseihengiki kwa mahengu ginu henu jikuba mundu ju kukipuna. **10** Twepani ndi iumbi yaka Sapanga, na ku kujongana ni Kilisitu Yesu, Sapanga jutubomba ili tutama nu kuhenga gaamboni gajutuandali tugahenga. **11** Mwanganya

nkombuka emwabii mwandi mwabandu banga Ayaudi lakini henu Sapanga jaamanyisi mitumi na alota baka suku belekwa na nkemwa na Ayaudi, "Bandu banga Sapanga na bandu ba Sapi kwi indela ja Loho. 6 kusekuliwa jandu," Ayaudi bilikema, "Asekwi jandu." Sili jeni ndi jenze: Kwi indela ji Lijambu la Amboni ndaba ja sela sebikhengiki beni nhyea yabu kwa Sapanga jaapeke mbengalelu bandu banga Ayaudi maboku. 12 Kipindi se sela mwanganya mwabii yeilengana na Ayaudi. Bandu be haba ndi ihungu ngasemumanyi Kilisitu, mwabii kunza ja bandu buku ya nhyea jimu, nabombi ajopa pandu pa hindu Izilaeli, mwabii mwaageni ndaba mwabii kunza ja yejaalagi Sapanga kupete Kilisitu Yesu. 7 Nepani malaganu gajalagila Sapanga bandu baki. Mwatama anhengiki kuba nu ntumisi wa Lijambu la Amboni pani punndema bila kuhobale na bila kummanyia kwa uamboni wakajika gojumbeki Sapanga kwi indela Sapanga. 13 Lakini henu su kujongana ni Kilisitu ju uwesu waki nkolongu. 8 Nepani namundu nu Yesu, mwanganya bamwabii kutali na Sapanga, nsoku kupeta bandu boti baka Sapanga. Lakini bunzopiki kwi indela ja mwai waka Kilisitu. 14 Ndaba jumbeki nepani uamboni waka Kilisitu wakaalandi Kilisitu mweni jutuletii lukwali sukuhenga Ayaudi bandu banga Ayaudi Lijambu la Amboni langa ni na bandu banndema yoti kuba sindu simu. Kupete kipemu, 9 nahaguliwa ili nundanginya bandu boti ili indela jukujipia yega jaki mwensi ngati litambiku, awesa kumanya sili jaka Sapanga hejihenga lihengu. jugupia ubaja gogwaganisa ngati ukuta pikilandu kwa ibeleku yoka tumbuka mwandi. (aiōn g165) 10 Jaboa Malagalaki pamu ni mihilu jaki nu Henu ndaba, kwi indela ja bandu ba bunhobali na banga Ayaudi, jaahenga kuba sindu simu nu ku Kilisitu, aka kilongosi na baabi na makili bu kunani kuhenga hela jaleta lukwali. 16 Kwi indela jukupia kwaka Sapanga amanya malangu gaka Sapanga mu nhyea jaki, Kilisitu juguboa ubaja wabu, ku nsalaba majambu gingi. 11 Sapanga jahenga heli kwi indela waki jaalombanisa na bandu be haba kuba bamwa jaka Bambu witu Yesu Kilisitu ngati ejapala yaka nu kujonganisa na Sapanga. 17 Ndienu, Kilisitu petapeta. (aiōn g165) 12 Ndienu, sukujongana ni Kilisitu jahika kulandi Lijambu la Amboni laka Sapanga lu lukwali kwinu mwanganya mwabandu banga sukuhobale bila kujogopa. 13 Henu, nundoba mwiola Ayaudi momwabii kutali na Sapanga, na kabee ndaba ja mang'aliku gambata ndaba jinu, ndaba kwa Ayaudi momwabii kutali na Sapanga. 18 henga haga kwinu ndaba ju ulumbi winu. 14 Kwa Henu, kwi indela jaki, twepani twaboa, Ayaudi na ndaba heji, naagungamali Atati, 15 baabii utumbuli bandu banga Ayaudi, tuwesa kwaajendee Atati kwa wa kaja yoti yu pundema nu kunani kwaka Sapanga, kwi indela jaka Loho jumu. 19 Ndienu, mwabandu 16 Nundoba Sapanga, jojubii nu ulumbi nkolongu, banga Ayaudi nga mwaagene kabee, wala nga jungangamalisa mwanganya mioju jinu kwa makili mwabandu baapeta. Henu mwanganya ndi mwaakola ga gaki, kwi indela ja loho waki, 17 najombi Kilisitu ndema pamu na bandu baka Sapanga, mwanganya jutama mioju jinu su kuhobale. Noba ili mmbiya mwabandu bikikaja saka Sapanga. 20 Bunsengiki mikega nukujema nganganganga mu misingi ju upali, panani ju nsingi gobugubei mitumi na Alota baka 18 ili nhwesa kumanya pamu na bandu boti baka Sapanga najombi Yesu Kilisitu mweni ndi lilibu lunsingi Sapanga kulengana nu upali waka Kilisitu egubii heli lelikamulaki nyumba. 21 Jombi ndi jojilombanisi nndasu na egupanwiki na egukoliki na egunyoliki. 19 linyumba loti nu kulienga libiya likolongu mbaka kuba Heloo, mpata kumanya upali waka Kilisitu gogupeta Nyumba ja Sapi jaka Sapanga ndaba jaka Bambu. 22 umanyi gwoti, ili nhwesa kutwelakewa ngani nu kuhiki Mukujongana ni Kilisitu, mwanganya kabee na boti bangi, nsegwa mu nyumba jaka Sapanga kwi indela kipemu saka Sapanga sekitweli. 20 Julumbalika jaka Loho waki.

3 Kulengana na haga, nepani Pauli, mpungwa waka Kilisitu Yesu ndaba jinu mwanganya, nunndobe Sapanga. 2 Ku sakaka nzoini lihengu lela la waamboni Sapanga, lenapata ndaba jinu, 3 Sapanga juyekuli nu kumanyisa sili jenze jejhihiki. Nanepani nunhandaki lijambu le heli su ujipi, 4 nanamu anansomiki malobi gangu mwiwesa kumanya enihelewa sili jaka Kilisitu heji. 5 Pamwandi bandu ngase baamanyisi sili je heji;

lakini henu Sapanga jaamanyisi mitumi na alota baka Sapanga na bandu ba Sapi kwi indela ja Loho. 6 kusekuliwa jandu," Ayaudi bilikema, "Asekwi jandu." Sili jeni ndi jenze: Kwi indela ji Lijambu la Amboni ndaba ja sela sebikhengiki beni nhyea yabu kwa Sapanga jaapeke mbengalelu bandu banga Ayaudi maboku. 12 Kipindi se sela mwanganya mwabii yeilengana na Ayaudi. Bandu be haba ndi ihungu ngasemumanyi Kilisitu, mwabii kunza ja bandu buku ya nhyea jimu, nabombi ajopa pandu pa hindu Izilaeli, mwabii mwaageni ndaba mwabii kunza ja yejaalagi Sapanga kupete Kilisitu Yesu. 7 Nepani malaganu gajalagila Sapanga bandu baki. Mwatama anhengiki kuba nu ntumisi wa Lijambu la Amboni pani punndema bila kuhobale na bila kummanyia kwa uamboni wakajika gojumbeki Sapanga kwi indela Sapanga. 13 Lakini henu su kujongana ni Kilisitu ju uwesu waki nkolongu. 8 Nepani namundu nu Yesu, mwanganya bamwabii kutali na Sapanga, nsoku kupeta bandu boti baka Sapanga. Lakini bunzopiki kwi indela ja mwai waka Kilisitu. 14 Ndaba jumbeki nepani uamboni waka Kilisitu wakaalandi Kilisitu mweni jutuletii lukwali sukuhenga Ayaudi bandu banga Ayaudi Lijambu la Amboni langa ni na bandu banndema yoti kuba sindu simu. Kupete kipemu, 9 nahaguliwa ili nundanginya bandu boti ili indela jukujipia yega jaki mwensi ngati litambiku, awesa kumanya sili jaka Sapanga hejihenga lihengu. jugupia ubaja gogwaganisa ngati ukuta pikilandu kwa ibeleku yoka tumbuka mwandi. (aiōn g165) 10 Jaboa Malagalaki pamu ni mihilu jaki nu Henu ndaba, kwi indela ja bandu ba bunhobali na banga Ayaudi, jaahenga kuba sindu simu nu ku Kilisitu, aka kilongosi na baabi na makili bu kunani kuhenga hela jaleta lukwali. 16 Kwi indela jukupia kwaka Sapanga amanya malangu gaka Sapanga mu nhyea jaki, Kilisitu juguboa ubaja wabu, ku nsalaba majambu gingi. 11 Sapanga jahenga heli kwi indela waki jaalombanisa na bandu be haba kuba bamwa jaka Bambu witu Yesu Kilisitu ngati ejapala yaka nu kujonganisa na Sapanga. 17 Ndienu, Kilisitu petapeta. (aiōn g165) 12 Ndienu, sukujongana ni Kilisitu jahika kulandi Lijambu la Amboni laka Sapanga lu lukwali kwinu mwanganya mwabandu banga sukuhobale bila kujogopa. 13 Henu, nundoba mwiola Ayaudi momwabii kutali na Sapanga, na kabee ndaba ja mang'aliku gambata ndaba jinu, ndaba kwa Ayaudi momwabii kutali na Sapanga. 18 henga haga kwinu ndaba ju ulumbi winu. 14 Kwa Henu, kwi indela jaki, twepani twaboa, Ayaudi na ndaba heji, naagungamali Atati, 15 baabii utumbuli bandu banga Ayaudi, tuwesa kwaajendee Atati kwa wa kaja yoti yu pundema nu kunani kwaka Sapanga, kwi indela jaka Loho jumu. 19 Ndienu, mwabandu 16 Nundoba Sapanga, jojubii nu ulumbi nkolongu, banga Ayaudi nga mwaagene kabee, wala nga jungangamalisa mwanganya mioju jinu kwa makili mwabandu baapeta. Henu mwanganya ndi mwaakola ga gaki, kwi indela ja loho waki, 17 najombi Kilisitu ndema pamu na bandu baka Sapanga, mwanganya jutama mioju jinu su kuhobale. Noba ili mmbiya mwabandu bikikaja saka Sapanga. 20 Bunsengiki mikega nukujema nganganganga mu misingi ju upali, panani ju nsingi gobugubei mitumi na Alota baka 18 ili nhwesa kumanya pamu na bandu boti baka Sapanga najombi Yesu Kilisitu mweni ndi lilibu lunsingi Sapanga kulengana nu upali waka Kilisitu egubii heli lelikamulaki nyumba. 21 Jombi ndi jojilombanisi nndasu na egupanwiki na egukoliki na egunyoliki. 19 linyumba loti nu kulienga libiya likolongu mbaka kuba Heloo, mpata kumanya upali waka Kilisitu gogupeta Nyumba ja Sapi jaka Sapanga ndaba jaka Bambu. 22 umanyi gwoti, ili nhwesa kutwelakewa ngani nu kuhiki Mukujongana ni Kilisitu, mwanganya kabee na boti bangi, nsegwa mu nyumba jaka Sapanga kwi indela kipemu saka Sapanga sekitweli. 20 Julumbalika jaka Loho waki.

4 Ndienu nepani ne angongiki ndaba nuntumaki Bambu, nundoba ntama ngati ejupala Sapanga kulengana ni lihengu lejunkemi Sapanga. 2 Mmbiya

upali. 3 Nkasana kutunza ujonganu winu goguletwu Mioju jinu na malangu ginu gapalika kulenganake su na Loho kupete indela ju lukwali jejundombanesa. unya. 24 Nhwata umundu unyai goguwe gubombiki 4 Jibii nhyeja jimu na loho jimu na kuhobale kumu kwa malenganu gaka Sapanga na goguwe gulilangi kojunkemi Sapanga. 5 Jubii Bambu jumu, kuhobale mu maisha gu usakaka nu gukujetakewa na Sapanga kumu nu ubatisu gumu, 6 Jubii Sapanga jumu baabi nukuba nu usapi. 25 Henu nkotuka isoli. Kila jumu Atati ba boti, jojuwe jubii panani ja boti, juhenga jupatika kumpwagi nnzaku usakaka, maana kila jumu lihengu kwa bandu boti na jubii kwa bandu boti. 7 Kila witu ndi kiungu sa nhyeja jaka Kilisitu. 26 Ana jumu witu jupatiki uamboni kulengana ni kipemu sa nhymiki, mwijetake inyela inu yunhenga nhenga nhupi seampeki Kilisitu. 8 Ngati egapwaga Maandiku mahakau, na wala mwiitama ni inyela pipipi. 27 gaka Sapanga: "Pajajenda kunani kwaka Sapanga Mwalipeke lijobi mbekenyu. 28 Jojabii mwii jwijiiba ngani, jaajukua bandu bajaakamwi; jaapekiya bandu kabee, ila jutumbuliya kuhenga lihengu la amboni kwa nhupi." 9 Henu pajupwaga, "Jagoluka kunani kwaka maboku gaki, juwesa kuba na sindu su kunzangati Sanga," kubii na mana bole? Maana jaki ndi ana, mundu jojubii nhagu. 29 Malobi ganga na mana jatumbuliya kuhuluka hoti pai ngani punndema. 10 giipita hata kidogu mu milomu ji; masoba goa malobi Ndieno, hoju jojahuluka pani punndema ndi jojoluka ginu gabiya ga sapi gaguge gagangamalisa mioju na kunani ngani kupeta kunani kwaka Sapanga ili kwaajangati bangi, ili gaasenga bandu binu baajoane. jugutwelakiya ndema woti. 11 Ndi jojapekiya bandu 30 Mwampeke usungu Loho jaka Sapanga, ndaba nhupi: Bangi jaapekiya abiya mitumi, bangi alota baka Loho we hoju jubii ngati poni jaka Sapanga kwinu Sapanga, bangi aenisa Lijambu la Amboni, bangi mwanganya mwa bandu baki, najombi julangi lisoba babaalongosa bandu baka Sapanga na aka abola. limu liitenda kuhiha lelule Sapanga jwaakombula 12 Jahenga hela ili juwesa kwaahandaa bandu boti bandu baki. 31 Ndieno nkotuka usungu ni inyela baka Sapanga kwa ndaba ji lihengu laka Kilisitu ili ngolongu na mwiyoma na mwiikuba na keleli na kujisenga nhyeja jaki, 13 twepani twaboa tuwesa matondu na nkotuka kila uliyi! 32 Mmbiya na mwoju kuba sindu simu mu kuhobale nu kummanya Mwana wamboni na gogubii gukuboniana ikia, kila jumu waka Sapanga, tubiya twabandu baakoi mukuhobale andekakiya nnzaki makosa ngati najombi Sapanga nu kuhiki kutimii kwaka Kilisitu mweni. 14 Ndieno ejundekakiya mwanganya mahakau ginu kwi indela ngatukubi kabee ngati bana asoku, babutuleke nu jaka Kilisitu.

5 Henu mu nnziga Sapanga ndaba mwanganya kutupongalo koni na koni kwa kila namuna ju unhwai ndi mwabana baki mojumpai. 2 Upali gulongosa wa mabole gaapia bandu bini isoli ili baahoa bandu kwi isoli. 15 Ana tulonge usakaka kwa mwoju wo upali twiendaliya kukola mu majambu goti mbaki kulengana ni Kilisitu jojuwe ndi kimutu, 16 Pai ju ulongosi waki, ihungu yoti ya nhyeja ikamulana pamu na nhyeja kwi mitanda, na nhyeja joti jihobaleka ku kujangatiwa ni ihungu yaki. Ndieno kila kiungu ana kihenga lihengu laki sapi, nhyeja joti jikola nu kujisenga mu upali. 17 Ndieno, nunhingamaki ana: Mwiendale kabee kutama ngati bandu banga kummanya Sapanga, baapwata mawasu gabu giliya, 18 na malangu gabu gabii kulwii. Abii kutali na womi waka Sapanga kwa ndaba ju ung'ang'a gogubi nkati jabu ni ing'omu yabu. 19 Ahobiki na ngaseabii ni iyon, aamwi kujingi mu majambu giliya, nukupala kuhenga majambu gi iyon sanga kuko toka na atokule kuba na mali gingi ngani. 20 Lakini mwanganya gasemummuyi Kilisitu kwandela heji. 21 Kulangi hotuhotu mwajoa sapi majambu gaka Kilisitu, na mwabii mwa abole baki na mwabolwa najombi usakaka gogubii nkati jaka Yesu. 22 Ndieno, nkotuka majambu giliya gamwabiya nhenga mwandi, gagabiya gumpeleka ku kuwa, sukupwata ndokule yaki yeabya itenda kunkonga. 23

gagapiti kupete kutama mu unang'anu ndi uamboni, nabombi abeli haba biibya nhyea jimu." 32 Gubii kujetakewa na Sapanga nu kulonge sakaka. 10 usakaka goguhihiki mu malobi haga, nanepani mona Nndenga kugamanya gala gagunndengani Bambu. gunhusu Kilisitu ni likundi labandu ba bunhobale 11 Mwijijongana kuhenga mahengu gangakupalika jombi. 33 Lakini gunhusu kabee mwanganya: Kila gagabii ga Iwii, ila mwagalangia goti pagwendu. mwanalomi ampala nhwanu waki ngati ejulipala 12 Ndaba majambu gagahengwa kwa sili galeta mweni, najombi mmbomba antendila isima nndomni iyoni ngasegapalika hata kugawpaga. 13 Lakini kila waki.

sindu anakiyekuliwi nu unang'anu, usakaka waki gutenda kubonikana, 14 na kila sekibonikana ndi unang'anu. Ndi mana Maandiku gapwaga: "Jumuka wehapa wegugoni, yooka kuhuma kwa bandu baawii, najombi Kilisitu jang'alasiya ili guwesa kuelewa." 15 Ndieni, mulilingaliya entama. Mwiitama ngati ang'ang'a, ila ngati bana malangu. 16 Nkasana kutumi kila mbekenyu sapi ngati ekuwesikana ndaba masoba ge haga giliya. 17 Henu, mwiikuba mwaang'ang'a, ila nndenga kumanya gajupala Bambu. 18 Mwiilobe uwembi ndaba gwanhenga ntenda majambu giliya, ila ntwelaliya Loho jaka Sapanga. 19 Nndongalannya kwa malobi ga Zabuli, miyambu yukulumbali na miambu ji kiloh; munzembila Bambu miyambu na Zabuli sukusengu mu mioju jinu. 20 Munsengula Sapanga Atati masoba goti ndaba ja majambu goti, kwi liina laka Bambu witu Yesu Kilisitu. 21 Kila jumu antunzila nnzaki isima ndaba jukuntendee isima Kilisitu. 22 Mwakambomba mwaatendila isimaakanalomi bii ngati emunzoane Bambu. 23 Ndaba mwanalomi andongoo nhwanamundu, ngati Kilisitu ejalongoo bandu ba bunhobale, najombi Kilisitu mweni ndi jojakombula bandu ba bunhobali Kilisitu bandu haba ndi nhyea jaki. 24 Ngati bandu ba bunhobali Kilisitu hebunzoane Kilisitu, ndi ahelahela, aka mbomba bajoannya akalomi babu mu majambu goti. 25 Nanamu mwakanalomi, mwaapala aka mbomba binu ngati Kilisitu ejaapala bandu ba bunhobale jombi, sukupia womi waki kwa ndaba jabu. 26 Jahenga hela ili kulinyambisa likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu palongi jaka Sapanga baada jakaasapisa kwi lilobi laki ngati mundu ejusapisa kwa masi, 27 ili julipatila likundi la bandu ba bunhobale jombi la sapi ngani, bandu ba bunhobale jombi banga ni kihakau, na kasolu au sokapi sekilengana na hesi ila abia bandu baasapi banga ni lidoa. 28 Ahelahe, akanalomi apalika kwaapala aka mbomba babu ngati hebiipala nhyea yabu beni. Joampala nhwanamundu jilipala mweni. 29 Ngamundu jokapi jojijisuki nhyea jaki; ila jujilea nukujitunza. Ndi ahelahe Kilisitu hejaatunza bandu ba bunhobali jombi, 30 maana twepani ndi iungu ya nhyea jaki. 31 Ngati maandiku gaka Sapanga egapwaga "Kwa ndaba heji, mwanalomi jaaleka atati baki na amabu baki, jijonganu nu nhanu waki,

6 Mwabana mwenga, mwajoannya atati binu na amabu binu mu Bambu ndaba heli ndi lijambu laamboni. 2 Ngati Maandiku gaka Sapanga egapwaga, "Mwaatendila isima atati na amabu binu," goniogu ndi nthilu gogubii guutumbuli mu lilagi, 3 "Ili gupata mbengalelu nu kutama yaka hingi punndema." 4 Nanamu mwaka tati mwaasukisa bana binu ila mwaajangatiya akola kwi isima na mabole gi Kikilisitu. 5 Mwa atumwa, mwajoannya aka bambu binu bupu ndema pani ku kiholu nu kubagaja, nhenga hela ku usapi wa mwoju ngati emuntumaki Kilisitu. 6 Nhenga hela nga pa akuba aka bambu bii pena ili mmbonikana baamboni kwabu, ila nhenga su upali waka Sapanga ndaba mwanganya mwaatumisi baka Kilisitu. 7 Nhenga lihengu linu sukutogule ngati muntumaki Bambu na nga ngati mwaatumaki bandu. 8 Nkombuka ana kila mundu jojhenga ga amboni jubiya ntumisi au mundu jojulekakiwi, jijopaa seketule jaki kuhuma kwaka Bambu. 9 Nanamu mwaka bambu bupundema pani, mwaatendila ahelahela atumisi binu, na nkotuka kwaajogo. Nkombuka ndee mwanganya mmbii ngati bombi mmbii na Bambu ajolajola kunani kwaka Sapanga, najombi ngasejahenge bandu suku bagu. 10 Mwisu weni, nundoba mbiya nganganganga mukujongana na Bambu na kukujangatiwa na makili gaki makolongu. 11 Nhwata hindu yukukomane ngondou yejumpeki Sapanga mpata kuipenga mipangu jilya jaka Lijobi. 12 Ndaba ngondou jitu nga kati jitu na bandu, ila tukomana na makili gi ilombu mu nndema wi kiloh, tukomana na baalongosa, akolongu na bana makili, baalongosa nndema gongo wa Iwii. (aiōn g165) 13 Kwa ndaba heji, nhwata hindu yu ukomane ngondou yejumpeki Sapanga ili lisoba lela elihika nhwesa kugapenga makili ga bandu abaja, na nkominu mbaka mwisu, mwibya mwakona nganganganga. 14 Ndieni, ntama mihi. Usakaka gubiya ngati nkanda mukibunu sinu, kujetakewa na Sapanga kubiya ngati lingobu la somasoma lukuenga pikigamba, 15 na kuba tayali kulandi Lijambu la Amboni lu lukwali jibiya ngati ilatu mwa magolu ginu. 16 Kupeta haba goti, kuhobale kubiya muda woti ngati ngau mu maboku ginu, junhwesisa kujisusu mikoa ja mwotu jaka Mbaja jola. 17 Nnzopa wokovu ngati

kopia jinu ja somasoma ni Lilobi laka Sapanga ngati upanga yejumpeki Loho jaka Sapanga. **18** Nndoba kila lisoba, koni mwakaloba kujangatiwa na Sapanga. Nndoba sukulongoswa na Loho wa Sapi. Nkelukiya bila kusoka koni mwakaalobila bandu boti baka Sapanga. **19** Nnobila nanepani kabee ili Sapanga jumbekiya malobi gukulonge, nhwesa kwaamanyisa bandu sili ji Lijambu la Amboni sanga kujogopa. **20** Nepani ndi nu ntumi wi Lijambu la Amboni hata ngati henu mii mukipungu. Henu nndoba, ili nhwesa kuba nganganganga mukulandi ngati ekupalika. **21** Tukiko, nndongu witu jotumpai nu ntumisi jojunhobaleka mu kujongana na Bambu, jampekiya majambu gangu goti ili mmanya gagambatiki na enhenga lihengu. **22** Nuntuma kwinu jumpekiya majambu gitu ili jumpolisa mwoju. **23** Nunndobe mwa alongu bangu lukwali nu upali nu kuhobale kuhuma kwaka Sapanga Atati nu kuhuma kwaka Bambu witu Yesu Kilisitu. **24** Nunndobe uamboni waka Sapanga boti babumpai Bambu witu Yesu Kilisitu ku upali wanga na mwisu.

Apilipi

1 Nepani Pauli na Timoti, twaatumisi baka Yesu Kilisitu. Tunhandakii mwanganya mwabandu baka Sapanga ku Pilipi babube bajonganisi ni Kilisitu Yesu, pamu naka kilongosi na babaajangati bandu ba bunhobale Kilisitu. **2** Bambu Sapanga jumpeka waamboni waki nu lukwali kabee nzopa haga kuhuma kwaka Bambu witu Yesu Kilisitu. **3** Nunsengu Sapanga wangu kila panunkomboka, **4** na kila pa nunndobee mwaboa, nundoba sukutogule, **5** ndaba nndei kunyangati mu mahengu gukulandi Lijambu la Amboni, tumbuka lisoba lu utumbulii mbaka lelenu. **6** Ndienu, mi nu usakaka Sapanga joatumbuliya lihengu linyai nkati jinu, jajiedelesa mbaka palitimia Lisoba lukuhika kwaki Kilisitu Yesu. **7** Hela ndi embalika kunhwasali, ndaba nunkomboka masoba goti mmwoju jangu. Ndaba mwanganya mwabotu nnyangati mu waamboni gojumbeki Sapanga gukuengale nukulangi pangwendu Lijambu la Amboni, sajenpa mi mukipungu na hata panabi nga nukumeka mukipungu. **8** Sapanga jumanya mbwaga sakaka, hembwaga ndokule ngamaa kummbona mu upali waka Yesu Kilisitu. **9** Kuloba kwangu ndi kongo, upali wii ueendaliya kujonzuuka ngani pamu nu umanyi wa sakaka na malangu goti, **10** ili nhwesa kuhagu lijambu lelibi la moju wa sapi, ndi pamwibia nga nilikosa lokapi mu lisoba lukuhika Kilisitu. **11** Womi winu witweelila majambu goa gagabii gasakaka na gaamboni. Gagugen Yesu Kilisitu mweni juwesa kumpeke, ndaba ju ulumbi nu ulumbalii waka Sapanga. **12** Mwaalongsu bangu, mbala mmnya majambu gala gagambataa gajangati ngamaa kuenesa Lijambu la Amboni. **13** Kulengana na haga, alonda boti ba nyumba jaka bambu nkolongu pamu na bangi boti pamba amanyiki mii mukipungu ndaba nepani nuntumaki Kilisitu. **14** Ndaba ji ipungu yangu kwaahengiki aka kilongu bingi kunhobale Bambu hata ahendale kuba na makili gukulandi lijambu laka Sapanga bila kujogopa. **15** Sakaka bandu bangi andandi Kilisitu ndaba abii na wipu na bandu bee haba apala kukomana, lakini bangi andandi Kilisitu kwa mawasu ga sapi. **16** Haba babundandi Kilisitu kwa moju wa asapi ahenga su upali, ndaba amanyiki Sapanga jumbeki lihengu lende kulikengale Lijambu la Amboni. **17** Baabi na wipu haba buntangasa Kilisitu sukutokule kwaabu beni nga kwa mwoju wa asapi, koni aholale binyonzukiya mang'aliku gangu mu kipungu. **18** Lakini heli kwangu nepani ngasindu! Nepani ndogule ana bandu bundandi Kilisitu kwii indela jokapi, jikubii kwa mawasu giliya au ga

asapi. Kabee niendaliya kutogule. **19** Ndaba manyiki kukuloba kwinu nukuujangati wa Loho jaka Yesu Kilisitu niitenda kulekakewa. **20** Kutokule kwangu kukolongu nu kuhobale kwangu kubii ana, kwiindala jokapi nganiisindwi kulihenga lihengu langu, ila niibiya na mwoju wa nganganganga ngani kwa masoba goti na hasa kipindi senze, ili Kilisitu julumbilika mu nhyege jango jotti, panguba na mwomi au anawii. **21** Ndaba kwangu nepani kutama ndi kuba na Kilisitu mmoju jango, na kuwa ndi kupata gingi. **22** Lakini ngati kupete kutama niwesa kuhenga lihengu lelibi lukupata gingi, ndienu ngasemanyiki nhagu lako! **23** Ganhuta majambu mabeli, ndokule kuboka muwomi gongo pamu ni Kilisitu, lijambu le heli la amboni ngamaa. **24** Lakini kwibia lijambu laamboni ngani kwinu ana hendalii kutama mu nnameda gongo. **25** Ndaba mi nu usakaka wilijambu le heli, na hela manyiki niendaliya kutama pamu na mwanganya mwaboa, ili nhwesa kujonzuuke kukola kwinu nu kutogule mu kuhobale kwinu. **26** Ndienu paniibiya na mwanganya kabee mmbiya na sindu sukukipunila ndaba jangu nepani pankubanzongini na Kilisitu Yesu. **27** Lakini lijambu lelipalika mu mahengu ginu, nhenga ngati elipala Lijambu la Amboni laka Yesu Kilisitu, ili ana nhwesiki kuhika kwinu au nanzindiki, nyoana nzema nganganganga koni mmbii ni liwasu limu na mwoju gumu kukomane Lijambu la Amboni kwa pamu. **28** Wala mwaajogopa abaja babumpenga. Na heli laalangia bombi kuba biitenda kusindwa na mwanganya mwiitenda kuwesa ndaba Sapanga ndi jojupi uwesu. **29** Ndaba mpatiki wamboni waka Sapanga gu kuntumaki Kilisitu, na nga kunhobale pena, ila kabee nukung'aliswa kwa ndaba jaki, **30** henu nhwesa kujongana na nepani kukomana. Kukomana kwe hoku ndi komwamona nakakomana puuwanzu nahenu nakona nakakomana hadi sajeno ngati enzowana.

2 Boo, kutama kwinu panzongini na Kilisitu kumpeki makile? Boo, upali waki gumpogale mwoju? Boo, nnzongini na Loho jaka Sapanga? Boo, mmbonane ikia pamu nukubonane usungu mwabeti kwa mwabete? **2** Ndienu munitwelakiya kutogule kwangu kwakuba niliwasu limu, nu upali gumu na mwoju gumu nukupala lijambu limu. **3** Mwihenga sokapi kwa mwoju uku tokule kwinu au sukukipuna bwaka, mmbiya nngungamali mwabenii na mwabenii, na kila jumu ammbona nnzaki kuba jojupalika kupeta jombi. **4** Kila jumu winu jwilingali majambu gaki mweni pena, ila juhenga kwa ndaba ja bangi. **5** Mmbia na mwoju agolagola gojwabinaku Kilisitu Yesu. **6** Jombi

toka mwandi jwabii Sapanga, lakini ngasejukubweni na laha, ndaba mwanganya mwajowini jabii nngonzu. kuba Sapanga kola ndi sindu sukukamulaki kwa 27 Sakaka jabii nngonzu, kabee pambipi na kuwa. makili. 7 Henu sukupala mweni, jwagaleka goti haga, Lakini Sapanga ambonila ikia, wala nga jombi pena, nukulihenga ngati ntumisi, nukusaliwa ngati bandu ila hata nepani jamonila ikia, ili niikuba nusungu bangi, nukubonikana ngati bandu. 8 Najombi pajabiya nkolongu. 28 Ndienu mbala ngamaa kuntuma kwinu, jubonikana na nhyeza ngati mundu, jiligungamaliya, ili pamwammbona nhwesa kutogole kabee, na huzuni nukujetake mbaka kuwa: Helo, kuwa punsalabal 9 jangu nepani jiboka. 29 Henu munzopa sukutogole Henu Sapanga ankwea kunani ngani, nukumpeke kukolongu, jombi nndongu witu mu Bambu. Mpalika liina likolongu kupeta mahina goti, 10 ili libiya ni kwaatende isima bandu baabi ngati jombi, 30 ndaba isima liina laka Yesu, iumbi yoti yeibi kunani kwaka jaegaliya hata kuwa ndaba jilihengu laka Kilisitu, Sapanga, nu yu pundema na ndema jeatama bandu nukuhatalisa womi waki ili juwesa kunyangati nepani bawii, ipega magoti palongi jaki, 11 na kila mundu goguwe mwanganya ngasemawesiki kunyangati. jvijietakiya hotuhotu Yesu Kilisitu ndi Bambu, ku

12 Henu mwa akosi ulumbi waka Sapanga Atati. 13 Henu mwa akosi bangu, panabii na mwanganya nnyoana ngamaa, hata sajenu pa mii kutali na mwanganya nhendaliya konyogwane. Nhenga lihengu sukujogopa nukubagaja ku ukombosi winu, 14 ndaba Sapanga ndi jojhuhenga lihengu muda woka nkati jinu, nukumpeke uwesu nu kupala kuhenga lelijongana numpangu waki mweni. 15 Nhenga majambu goti bila kulelaneka wala kubisana, 16 ili mpata kuba mwabandu ba sapi, banga nilikosa, ngati bana ba sapi baka Sapanga baatama mu ndema guliya na goguhobiki. Mwing'ala kwabu ngati ndondu ejimulika kunani, 17 namulikamwi nganganganga lilobi la womi, na hapa nane panibya na ndaba jukipunii lisoba lela laka Kilisitu, ndaba kwibonikana hotuhotu kucasana kwangu nilihengu langu ngaselahoba bwaka. 18 Lakini hata ngati biimbiya ili nguba litambiku sindu sa kunywa pamu nukuhobale kwinu kokubi litambiku kwaka Sapanga, nala ndogule ngamaa nukujongana na mwanganya mwaboti kutogole hoku. 19 Ahelahela, mwanganya nanamu kupalika kutogole nukululuta pamu na nepani. 20 Kupete kujongana na Bambu Yesu nhobale niwesa kuntuma Timoti kwinu eheno, ili mbata kupogaleswa mwoju wangu panipata majambu ginu. 21 Ngasemii na mundu jongi ngati jombi, jojulingali majambu ginu kwa mwojo. 22 Ndaba kila jumu juhenga ngani majambu gaki mweni, wala ngase juhenga majambu gaka Yesu Kilisitu. 23 Lakini mwanganya mwabeti mmanyiki Timoti ejililangi mweni juwesa, ndaba jombi na nepani tubii ngati mwana na atati baki, tuhengiki lihengu li Lijambu la Amboni pamu. 24 Henu nhobale kuntuma kwinu nyata paniimanya majambu gangu pagiimbitila. 25 Nanamweti nhobale kwaka Bambu ana nihika kwinu pambipi pani. 26 Lakini nemona sapi nuntuma kwinu nndongu witu Epafuladitou, jojuwe nnzangu mu lihengu na nkomanan ngondou nnzangu na jojuwe mwanganya muntuma kwangu juhika kunyangati. 27 Jupala ngamaa kumbona mwanganya, na ngasejubii na laha, ndaba mwanganya mwajowini jabii nngonzu.

28 Ndienu mbala ngamaa kuntuma kwinu, jiligungamaliya, ili pamwammbona nhwesa kutogole kabee, na huzuni nukujetake mbaka kuwa: Helo, kuwa punsalabal 29 jangu nepani jiboka. 30 Henu munzopa sukutogole Henu Sapanga ankwea kunani ngani, nukumpeke kukolongu, jombi nndongu witu mu Bambu. Mpalika liina likolongu kupeta mahina goti, 31 ili libiya ni kwaatende isima bandu baabi ngati jombi, 32 ndaba isima liina laka Yesu, iumbi yoti yeibi kunani kwaka jaegaliya hata kuwa ndaba jilihengu laka Kilisitu, Sapanga, nu yu pundema na ndema jeatama bandu nukuhatalisa womi waki ili juwesa kunyangati nepani bawii, ipega magoti palongi jaki, 33 na kila mundu goguwe mwanganya ngasemawesiki kunyangati.

3 Sukujomule, mwalongu bangu ntoguliya koni mnzongini na Bambu. Ngasenzoka kukelabuki ganunhandaki puwanzu, ndaba ganhenga mmbia nulukwali. 2 Nzepana na bandu batenda mahakau, yaka nakabwa heyi, bandu bahahingamaki kuseku jandu. 3 Ndaba twepani ndi twabandu totusekwi jandu sakaka, nga bombe! Ndaba twepani tuhobale Sapanga kwi indela ja Loho waki, nutukipuni sukujongana na Kilisitu Yesu. Nangasetuhobale hindu yeibii kunza ju nhyeza. 4 Nepani ahelahe nakabia nhwesiki kugajetake majambu gagahengeka mu nhyeza. Ana jubii mundu jojuwasali jugahobale majambu haga, hoju ngeajiwakawesiki kunzinda nepani. 5 Nepani banzekula jandu lisoba la nani toka panasaliwa. Nepani ndi namundu juku Izilaeli, likabila laka Benyamini, kabee nu Nhebulania jwa sakaka. Kwa majambu gukukamulaki Malagalaki nepani nabii Mfalisayo. 6 Nakasini ngamaa nabiya hata naang'alisa bandu ba bunhobali Kilisitu. Kulijambu lukujetakewa na Sapanga sukujamulaki Malagalaki nepani ngasenabii nilikosa. 7 Lakini majambu ge gala goti gagabii nagawasalia gasapi na gukunyaingati, henu nagabalanga kuba asala ndaba jaka Kilisitu. 8 Kulekana na haga, nagabalanga majambu goti kuba asala ndaba jilijambu likolongu ngani yaani kummanya Yesu Kilisitu Bambu wangu. Ndaba jaki jombi nyetaki kuleke kutali kila sindu, moniki haga goti gabii ngati imai ili numpata Kilisitu, 9 nukujonganiswa najombi ngani. Nepani ngasembai kabee lijambu lukujetakewa na Sapanga kwii ndela jukupwata Malagalaki. Ila mbala kujetakewa na Sapanga kwii indela jukunhobale Kilisitu, kujetake hoku kuhuma kwaka Sapanga kwii indela jukuhobale. 10 Sembala pee ndi kummanya Kilisitu na makili gukuyoka kwaki, nuku kuba pamu mu mang'aliku gaki, nakuba ngati jombi mu kuwa kwaki, 11 koni nhobale na nepani niitenda kuyoka. 12 Ngasembwaga ndei kuhika au ndei kukamilika. Henu nhendale kukasana ili mbata seketuli jela jejuje Yesu Kilisitu jumbatiki

nepani. 13 Mwaalongu bangu, ngasembwaga ndei gamwiliboliki au kugajopa au kugajoana kuhuma kupata. Lakini nhenga sindu simu, nyewa majambu kwangu, au kugabona, mugahenga haga. Najombi gagapetiki, na ngasanii kwagalingali gagabii palongi. Sapanga ju lukwali jwibya pamu na mwanganya. 14 Ndien, mutuki kujenda kombala ili mbata nhupi 10 Natogulii ngamaa enyongini na Bambu ndaba jeheji, jejuje ukemi waka Sapanga kwa womi ukunani mwisuwe mwapata kabee mbekenyu jukulangi ndenda kwaka Sapanga kwi indela jaka Kilisitu Yesu. 15 Henu kunkomboka. Kupwaga sakaka ngomboka kila lisoba twepani totukomi mu loho tuwasaliya lijambu lelele, ila pe ngasemwapatiki mbekenyu jukulangi lijambu hata na bangi awasali majambu gangi, Sapanga le heli. 11 Ngasebwaga hela ndaba jukupala sindu! jalibeka pagwendu leniheli. 16 Lakini patuhiki pani Ndaba niliboliki kulisika na hindu yeminaku. 12 Manyiki na tuendaliya kugahenga gagaga. 17 Mwaalongu kusindwa kuba na hindu na jakuba na mali ginci. bangu, mpwata lilenganu langu. Tumpeki lilenganu Nyobal kulisika kwa kila hali na kwa kila hindu, miya mwaajoannya baapwata lilenganu lende. 18 Numpwagi nusukotosa au mii ni inzala: Panguba na mali ginci au lijambu le heli mala jingi na henu ngelabuki kabee panguba nganasindu. 13 Nhwsesa kuhinakali kila hali kwa maholi. Bandu bingi atama ngati abaya bu ndaba Kilisitu jumbeke makili. 14 Lakini, mwahengiki nsalaba waka Kilisitu. 19 Mwisu wa bandu be haba gaamboni kuba pamu na nepani mumang'alku gango. kuhoba, ndaba litumbu labu ndi isapanga yabu, 15 Mwanganya mwa Pilipi mmnyiki lisoba lukutumbuka akipuni majambu gaguge kupalika bagabonila giyoni, kulandi Lijambu la Amboni kwangu, panabiya ndenda na aholale pe majambu gu pundema. 20 Lakini kuboka ku Makedonia, mwanganya kajika jinu ndi wenei witu gubii kunani kwaka Sapanga. Natwe mwabandu babunzetaki Kilisitu bamwanyangatii, tunndendale sukuhobale nkombosi witu kuhuma hoku mwanganya kajika jinu ndi momwajongana nanepani yani, Bambu Yesu Kilisitu, 21 jombi jwaing'anambula nhyeja jejihalabika, ili jiwsa kulengana na nhyeja jaki junu ulumbi, ku uwesu golagola goguwe juwesa hata kwi ikema indu yoti ibia pai ju ulongosi waki.

4 Henu mwaalongu bangu monumpai, ne ndokule ngamaa kumbona, mwanganya mombii kutogule kwangu ni liseketule lu kuwesa kwangu, henu ndi empalika kutama nganganganga sukujonganana na Bambu, mwaalongu bangu monumpai. 2 Euodia na suntike, nunndobe nukundoba nnzongana mwakikilongu kwaka Bambu. 3 Nawehapa gunndongu wangu woguhobaleka, nugupala wajangatya aka nyongo haba, ndaba ahengiki lihengu lukulandi Lijambu la Sapa nakanopi pamu na Kelementi baahenga lihengu ajangu na bangi boti babube mahina gabu gaahandikwi mu kitabu sa womi. 4 Ndien ntoguliya mu Ubambu masoba goti, kabee mbwaga ntoguliya! 5 Upoli winu gumanyikana na bandu boti. Bambu jubii pambipi. 6 Mwalihole lijambu lokapi, ila kila sempala, mundoba Sapanga numbyia na mwoju ukunsengu. 7 Nulukwali lwaka Sapanga, jejipeta malangu goka ga bandu, janndenda mioju jinu na malangu ginu sukujonganana na Kilisitu Yesu. 8 Mwisuwe mwaalongu bangu, nhwasaliya majambu goti gagabii na gokapi gagabii gaamboni gukulbalika: Na gokapi gagabii na gajupla Sapanga na gokapi gagabii gaa sapi na gokapi gagapalika kulumbalika na goti gagabii gihisima ana gubii usapi wokapi, anakibii sokapi sekipalika kulumbalika, nhwasaliya majambu ganga. 9 Majambu goka

gamwiliboliki au kugajopa au kugajoana kuhuma kwangu, au kugabona, mugahenga haga. Najombi gagapetiki, na ngasanii kwagalingali gagabii palongi. Sapanga ju lukwali jwibya pamu na mwanganya. 10 Natogulii ngamaa enyongini na Bambu ndaba jeheji, jejuje ukemi waka Sapanga kwa womi ukunani mwisuwe mwapata kabee mbekenyu jukulangi ndenda kwaka Sapanga kwi indela jaka Kilisitu Yesu. 11 Ngasebwaga hela ndaba jukupala sindu! jalibeka pagwendu leniheli. 12 Manyiki na tuendaliya kugahenga gagaga. 13 Nhwsesa kuhinakali kila hali kwa maholi. Bandu bingi atama ngati abaya bu ndaba Kilisitu jumbeke makili. 14 Lakini, mwahengiki nsalaba waka Kilisitu. 15 Mwanganya mwa Pilipi mmnyiki lisoba lukutumbuka akipuni majambu gaguge kupalika bagabonila giyoni, kulandi Lijambu la Amboni kwangu, panabiya ndenda na aholale pe majambu gu pundema. 16 Panabiya mbala kunyangatii ku Tesaloniki mwandenda kunete, kupeta mala jimu. 17 Si mbala kujopa nhupi pena ila sembala hindu hijonzukika mu upandi wino. 18 Ndien, nyopiki hindu yoti yewmambeki, kabee mwambeki mali ginci ngani kuliku yenabiya niipala. Mina kila sindu ndaba Epafuladitu juneti nhupi hinu. Nhupi ye heyi ndi ngati litambiku lelibii luuhumba lwa asapi, litambiku lelijetakeka nukundengane Sapanga. 19 Ndien Sapanga wangu, kwa hindu yaki hingi ku ulumbi waki kwi indela jaka Yesu Kilisitu, jampekie hindu yempala yoti. 20 Ulumbi gubiya kwaka Sapanga jojobii Atati bitu, yaka petapeta. Amina. (aiōn g165)

21 Walamukiya bandu boti bajongini ni Kilisitu Yesu. Aka kilongu baabi pamu namepani pamba atenda kunndamuki. 22 Bandu boa baka Sapanga pamba, na hasa baabi mu nyumba jaka bambu nkolongu juku Loma, buntenda kundamu. 23 Nundobe mwabotii wamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu gubiya pamu na mwanganya.

Akolosai

1 Nepani Pauli, ntumi waka Kilisitu Yesu ku upali waka Sapanga nundongu witu Timoti. **2** Tunhandaki mwanganya mwa bandu baka Sapanga ku Kolosai hoku, mwalongu bitu monhobaleka mukujongana na Kilisitu. Tundobe wamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu. **3** Masoba goha tunsengu Sapanga, Atati baka Bambu witu Yesu Kilisitu, kipindi patundobe mwanganya. **4** Ndaba tujowini emunhobale Kilisitu Yesu emmbii nu upali kwa bandu boka baka Sapanga. **5** Kuhobale kwinu nu upali winu utumbuli waki guhuma mu mahobale gabumbeki kunani kwaka Sapanga. Mwatumbuliya kujowane kuhobale hoku kipindi pa bundandila malobi ga sakaka gala gi Lijambu la Amboni. **6** Lijambu la Amboni heli lunhiki mwanganya nukuenee kundema kwoti nukuleta mbengalelu yingipi, ngati ekwahengika kwinu mwanganya tumbuka lisoba lela pamwajowana wamboni waka Sapanga nu kugumanya egubi wa sakaka. **7** Mwiliboliki wamboni waka Sapanga kuhuma kwaka Epapila, ntumisi nnzitu jotpampi, jombi ntumisi jojuhobaleka jojuhenga lihengu laka Kilisitu ndaba jinu. **8** Jombi jutupwagi twepani lijambu lu upali winu lejumpeki Loho. **9** Kwa ndaba heji tundobe kila lisoba tumbuka patwapata majambu ginu. Tundobe Sapanga junhenga mwanganya mugamanya gajagapala mweni kwa malangu nu umanyi gojutupeki Loho jika Sapanga. **10** Ndi pamwiwesa kutama ngati ejupala Bambu nu kuhenga kila lisoba ga gundengane jombi. Kutama kwinu kuibya mahengu ga amboni ga kila namuna na mwijonzukika kukola kupete kummanyia Sapanga. **11** Nunndoba Sapanga jumpekiya makili ku uwesu waki nkolongu ili nhwesa kuba nganganganga mu kuhakali kila sindu. **12** Sukutogule mwaasengula Atati ba bunhwesisi mwanganya kuba na pandu pinu mu majambu gala ga jaabeki bandu baki mu ukolongu gu unang'anu. **13** Jombi jutuokwi mwa makili ga lwi, nukutuingisa sapi mu ukolongu waka Mwana joampai. **14** Kwi indela jaki jombi jutukombwi, yani mahakau gitu tutei kulekakewa. **15** Kilisitu ndi lilenganu laka Sapanga jwanga kubonikana, najombi jwakwanza kubelekwa jwabii kabula ya hindu yoka yeabombiki. **16** Ndaba kupete jombi hindu yoka yatenda kubombeka, kila sindu pundema nu kunani kwaka Sapanga, hindu yeibonikana na yanga kubonikana. Iumbi i kiloho yana makili ibia aka bambu au aka kilongosi au aka akolongu baabi nu uwesu. Yoti yabombika kupete jombi na kwa ndaba jaki. **17** Jombi jabii kabula ja hindu yoti, nu kupete jombi hindu yoka

ikamulana pamu. **18** Najombi ndi kimutu sa nyhega jaki yani ndi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu; jombi ndi utumbuli, jojatumbuliya kusaliwa, jobunhyoa kuhuma kwa bandu bawii, ili jubija na napwasi ju utumbuli kwa hindu yoka. **19** Ndaba Sapanga jukupai usapanga waki woti gubiya nkati Kilisitu. **20** Kupete mwana waki hindu yoti yajonganiswa na Sapanga: na kwa mwai waki punsalaba jatenda lukwali, na hindu yoti yu punde na kunani kwaka Sapanga. **21** Puutumbuli mwanganya mwabii kutali na Sapanga na mwakabii mwabaja baki ndaba ja mawasu ginu giliya na mahengu ginu giliya. **22** Lakini henu, kupete kuwa kwaka Mwana jojatama pani punde, Sapanga jaajonganisa najombi ili jaabeka palongi jaki, koni mmbii mwaa sapi na sanga kihakau. **23** Lakini mpalika kuendale kutama mu kuhobale kokubii mu nsingi gogubii nganganga, wala mwijetake kunyukwanyukwa nu kuboka mu kunhobale kompatiki kipindi pa mwajoana Lijambu la Amboni. Nepani Pauli mii nu ntumisi wi Lijambu la Amboni heli lelilandwi kwa kila mundu punde pani. **24** Henu ndogule kung'alika ndaba jinu, ndaba kwa mang'aliku gangu pu ndemba pani, nyangati kutwelake sekipongwi sela mu mang'aliku gaka Kilisitu ndaba ja nyhega jaki yani likundi la bandu ba bunhobale kilisitu. **25** Nane amekiki kuba mtumisi wa bandu ba bunhobale Kilisitu kulengana nu mpangu waka Sapanga, mpangu we hogu jambekiya ili numpekiya mwanganya Lijambu la Amboni lelitweli. **26** Sili jenze jabiya jihihiki kwa yaka hingi ni ibeleku hingi ya bandu boti yeipetiki lakini henu jiyekuliwi kwa bandu baki. (aiōn g165) **27** Sapanga jupai kwaamanyisa haba sili je heji hejbii ngolongu na ja sapi jejeni kwa bandu banga Ayaudi, na sili jeheji ndi jenze. Kilisitu jubii nkati jinu, ni lijambu le heli lilangi mwanganya mwibiya mu ulumbi waka Sapanga. **28** Kwa ndaba heji tunndandi Kilisitu kwa bandu boka, koni tunndakali kila mundu nu kummbola kila mundu kwa malangu goka ili tuwesa kundeta kila jumu palongi jika Sapanga koni jukoliki mu kujongana ni Kilisitu. **29** Ndaba ji lijambu lende nepani henga lihengu suukasana koni ndumi makili gaka Kilisitu gagahenga lihengu nkati jangu.

2 Mbala mmanya enhenga lihengu ngani ndaba jinu, kwa bandu baabii ku Laodikea na ndaba ja boha bangakuwai kumona nepani kwa mihi gabu. **2** Henga hela ili mioju jabu jipoliswa nu kujonganiswa pamu nu upali ili apata kuelewa kwoti goguleta nuumanyi wa sakaka. Hapa ndi pabajimanya sili jika Sapanga jeuje ndi Kilisitu. **3** Nkati jaki malangu nu umanyi gahihiki homu. **4** Henu numpwagi, mwijetake

kunkongwa na mundu jokapi kwa malobi gisoli hata kuhuma mu makili gi ilombu yeilongosa ndema. Boo ngati gukukolo ngani. 5 Ndaba hata ngati nepani mi ndaba jaki mwakona mwakatama ngati mwabandu kutali nu mbanganya kwa nhyege, lakini mi pamu na bupundema gongone? Boo ndaba jakii nzetake mwanganya kwa loho, na ndogule kubona enhenga mihilu ngati jenze? 21 "Mwiikamu senze!" "Mwionza mahengu ginu kwi indela ja sapi na hemunhobale selase!" "Mwiigusa selase!" 22 Majambu haga goka Kilisitu su ukamilipu. 6 Henu ndaba munzetaki gaalabika pagatumika pena, haga goti ndi malagalaki Kilisitu kuba Bambu, nala nhendaliya kutama koni na mabole ga bandu pena. 23 Sakaka malagalaki nzongini najombi. 7 Mmbiya ni mikega nkati jaki, ngati haga gabonikana ngati gana malangu, kwi mulisenga panani jaki nngangamala mu kuhobale indela jukugungamali jebilibeki beni, na su kulihulu ngati emwaboliswa. Mmbiya monsengu ngamaa. 8 kwanga kwasakaka nu kulongoo nhyege su ukali, Nndingaliya, mundu jwanhoa kwa mabole matopu lakini ngasegabii nu uwesu wokapi gola ukuhibalaki giisoli ga malangu gikimundu, gaguge utumbuli ndokule ya nhyege.

waki ndi mabole gaajopiki kwa bandu na gi ilombu yeilongosa mu nnameda, na nga mweni Kilisitu! 9 Ndaba usapanga woti waka Sapanga gubii nkati ja nhyege jaka Kilisitu, 10 nanamu bumpeki womi woti mu kujongana ni Kilisitu. Najombi jubii panani ja makili goti gi kiloho gagalongosa na kunani ja bunu uwesu boti. 11 Sukujongana ni Kilisitu mwanganya busekula jandu, lakini nga kuseku jandu kokuhengwa na bandu, ila kokuhengwa ni Kilisitu mweni, kuseku jandu kokuhusu kugombulewa kuhuma ku umundu wa mahakau. 12 Ndaba pabumbatisa buntaga pamu ni Kilisitu, nu kupete ubatisu bunhyoa pamu najombi su kuhobale makili gaka Sapanga jojuwe anhyoha Kilisitu kuhuma kwa bandu bawii. 13 Pamwandi pala, mwanganya mwabiya mkuiki ndaba ja makosa ginu na ndaba nhyege jii jabii ju umundu wa mahakau. Lakini Sapanga jumpeki mwanganya womi pamu ni Kilisitu. Sapanga jutulekaki mahakau gitu goka, 14 Japuta likalatasi la madeni gitu gababiyia atenda kutulaja pamu na malagalaki gaki, nukuputa su kulikomangale punsalaba. 15 Punsalaba jepala Kilisitu jaanyaga makili gi ilombu yeilongosa naka akolongu bi ilombu, jahenga kuba sindu siyon pangwendu sakaaingalita ngati bandu babaakamwi mu sapwali jaki kulangi jombi jaawesiki. 16 Ndieni mwijetake kumpeke malagalaki na mundu jokapi kupete posu au hinwyaji, masoba ga tipati au tipati jukubonikana kwa mwehi au Lisoba lu Kupomulela. 17 Yenze yabii kihilu sa majambu gagiihika, lakini usakaka weni ubii nkati jaka Kilisitu. 18 Mwijetake kutemuliwa na mundu jokapi jojulipai kuba jwa amboni ndaba ju uyekuli gojugubweni kajika na jojuringamaki kulihulu kwanga kwa sakaka na kwaagungamali atumi baka Sapanga bu kunani. Mundu ngati hoju jubii nng'ang'a ndaba ja mawasu gaki gi kimundu, 19 jilibangwi ni Kilisitu jojubii kimumtu sa nhyege heji. Pai ju ulongosi waka Kilisitu, nhyege joka bijilea nu kujonganiswa pamu ni ihungu na misipa jaki, najombi nhyege jikola ngati ejupala Sapanga. 20 Mwanganya nhwii pamu ni Kilisitu nukugombolewa

kuhuma mu makili gi ilombu yeilongosa ndema. Boo ngatipataputa majambu gagabii kunani, pandu pajubii Kilisitu pajutemi upandi wa malele waka Sapanga. 2 Nhwasaliya majambu gagabii kunani kwaka Sapanga, wala nga gupundema. 3 Ndaba mwanganya nhwii na womi winu buguhihiki pamu ni Kilisitu kwaka Sapanga. 4 Womi winu wa sakaka ndi Kilisitu, ni kipindi pajipitila ndi nanamu kabee pamwipitila pamu najombi mu ulumbi waki. 5 Ndieni nkoma sokapi sekibi nkati jinu su pundema sekibii na mahakau ngati uselati nu usapu mawasu giliya nu kutockule kuliya na kutockule kuba na mali ginci kulengana nu kulumbali imong'umong'u. 6 Ndaba ja majambu haga inyela yaka Sapanga ihika kwa bandu boti baakaniki sejugalgalaki. 7 Pamwandi mwanganya kabee mtamika kulengana na majambu haga pa longoswa na haga. 8 Lakini henu mpalika kulekana na majambu ge haga goti. Yani inyela ngolongu na ndokule nu uliya na matondu au malobi ganga kupalika giipita hata kasokopi mu milomu jinu. 9 Mwiipwagani isoli mwabeti, ndaba mmboiki umundu winu wa mahakau pamu na mahengu gaki goti, 10 nkuwata umundu wanga na mahakau. Umundu we hogu guendale kulenganakewa su unyai na Sapanga, jojubii mmbombi waki, kupete lilenganu laki, ili nhwesa kummanyia Sapanga sapi ngani nu kulengana najombi jojobomba umundu we hogu suunyai. 11 Henu ngasejibii topauti ja Ayaudi na bandu banga Ayaudi, jojusekuliwi jandu na jwanga kunseku jandu, mbolewa na jwanga mbolewa, mtumwa na mundu jojulekakiwi. Kilisitu ndi kila sindu na jubii kwa majambu goa. 12 Mwanganya mwa bandu baka Sapanga, jombi jumpai nukunhagu. Ndienu, mmbiya na mwoju wi hikia na mwoju uamboni nu mwoju ukulihulu na mwoju gu upoli na mwoju ukuhinakali. 13 Nhinakalaninya nukulekakane makosa ana jumu winu anng'ong'ateke nzaki. Mpalika kulekakane ngati Bambu ejundekakiya mwanganya. 14 Gangi ngati haga, nnzonzukiya upali,

ndaba upali gulombanesa kila sindu na kuba sindu witu jotumpai na jojuhobaleka, jojuwe nkola ndema simu. **15** Nu lukwali lwaka Kilisitu lundongua nkati nziino. Bampwagila majambu goka gagahengeka ja mioju jinu, ndaba ja hela mwanganya bunkemiki pamba. **10** Alisitaliko joakongiki mukipungu pamu mmbiya mu nhyeja jumu heji. Kabee mmbiya mwa nanepani juntenda kundamuki, ahelahela Maluko bandu bu kusengu! **16** Malobi gaka Kilisitu gatama nndongu waka Balunaba jutenda kundamuki. Tayali gingi nkati jinu. Mbolana nukupekiana mawasu kwa mpaticki malagalaki gu kunzopa sapi Maluko pajika malangu goti. Nzembra nyembu yu kulumbali na kwinu. **11** Yoshua jobunkema Yusito, najombi jutenda nyembu yiki loho, munzembila Sapanga sukunsengu kundamuki. Kat ja Ayaudi bababia anhobali Kilisitu, mu mioju jino. **17** Sokapi senhenga ku lilobi au ku haba ndi kajika jabu, bahenga lihengu pamu na lihengu, nhenga yoti ku lihina laka Bambu Yesu nepani ndaba ju ukolongu waka Sapanga, baniaba nu kunsengu Sapanga Atati kwii indela jaki. **18** ndi baanyangati ngamaa. **12** Epapila nkola nndema Mwakambomba mwe mwajoaniya aka alomi binu, nnnzinu nu ntumisi waka Kilisitu Yesu, jutenda ngati ejupala Bambu. **19** Nanamu Mwakanalomi, kundamuki. Jombi jundobe ngamaa ili nnzema mwaapala akahanu bino, mwikuba mwakali kwabu. nganganganga kuku kola na kuba montosane mu **20** Mwabana, mwajioannya atati na amabu binu mu majambu goti gajupala Sapanga. **13** Nihwesa majambu goti, ndaba hela ndi ekundengane Bambu. kupwaga juhenga lihengu ngamaa ndaba jinu na **21** Mwakatati na mwakamabu, nkotuka kwaasukisa ndaba ja alongu buku Laodikea na alongu buku bana binu, ndaba ana mwaasukisi mwaahenga Hielapol. **14** Luka sing'anga witu jotumpai na Dema bannzoane. **22** Mwa atumisi, mwajowaniya aka bambu antenda kundamu. **15** Mwalamukiya akaalongu binu bunghedema pani mu majambu goti, nkotuka kwa boka buku Laodikea na Nimpa pamu na bandu ba ajone pe paakuba beni, ila sukunzogopa Sapanga bunghobale Kilisitu baaketangana kunyumba jaki. **16** kwa moju woti na nga sukupala kupata upali wabu Anansomiki balua jenze, nhakikisa jisomwa na bandu pabummbona pena. **23** Kila senhenga, nhenga kwa ba bunghobale Kilisitu buku Laodikea. Nanamu kabee mwoju woti, ndaba jika Bambu na nga kwa ndaba nsoma balua jejhuma ku Laodikea. **17** Mumpwagila jaka mundu. **24** Nkombuka Bambu jampeka seketule Alikipo, "Henga lihengu lela lejugupeki Bambu." sejaabeki bandu baki. Muntumakiya Kilisitu Bambu **18** Nepani Pauli nhandika malamuki ganga kwa witu! **25** Jojuhenga gi liyaa bandepa kupwatana nu maboku gangu namweti. Nkombuka nemi mwikipungu. uliya waki, ndaba Sapanga ngase jubagu bandu. Uamboni waka Sapanga gubiya kwinu.

4 Na mwaakolongu mwanganya, mwahengila atumisi
binu gaamboni na gajupala Sapanga, koni
nkomboka nanamu mmbii na Bambu kunani kwaka
Sapanga. **2** Mundoba Sapanga bila kukotoka, koni
mmanya semukiloba pamu nu kunsengu Sapanga. **3**
Ahelahe mutulobila na twepani kabee ili Sapanga
jutupekiya napwasiju kulandi malobi ga sili jaka Kilisitu.
Kwa ndaba ja malobi ganandi hada nepani sajenu
mii mu kipungu. **4** Henu nndoba ili nhwesa kulandi
lijambu la Sapi ku usakaka ngati ekupalika kulandi
na kwindela jeniwesa kulonge sili je heihi hotuhotu. **5**
Mmbiya na malangu entama nukujangatana na bandu
banga kunhobale Kilisitu, koni ntumii sapi kipindi
sembii naku. **6** Malobi ginu gabiya gatweli uamboni
masoba goha, gagapalika, nu mpalika kumanya
namuna jukunzibu sapi kila mundu masoba goha.
7 Tuntuma kwinu nndongu witu Tukiko jotumpai,
jojuhenga lihengu na jojuhobaleka, jombi ndi ntumisi
nzitu mu lihengu laka Bambu, juhika kummanyisa
majambu gangu gote. **8** Ndienu nntumiki kwinu ili
jijisangamusia mioju jino sukumpwagi mwanganya
majambu gitu. **9** Juhika pamu na Onesimo, nndongu

1 Atesaloniki

1 Nepani Pauli na Silwano na Timoti, tunhandaki. Mwanganya mwa bandu bikikundi sa bandu babunhobale Kilisitu mommbii ku Tesaloniki na mwabandu baka Sapanga Atati bitu na bandu baka Bambu Yesu Kilisitu. Tunndobe lukwali na waamboni waka Sapanga. **2** Tunsengu Sapanga kila patunkomboka mu kuloba kwitu kwaka Sapanga sanga kukotoka. **3** Ndaba palongi jaka Sapanga Atati bitu tunkomboka henndangi kuhobale kwinu kwa mahengu gino, hegubi upali winu hegunhweesa kuhenga mahengu nakanopi, na hemunhobale Bambu witu Yesu Kilisitu kwinu hekubii kwa sakaka. **4** Mwalongu bitu, tumanya Sapanga jutenda kumpala na junhagwi mbia mwa bandu baki, **5** ndaba kipindi patunndandila Lijambu la Amboni lela ngasekwabii kwa malobi pena ila kwa makili na ku kujangatiwa na kwa Loho jaka Sapanga koni mmanyi malobi haga ga sakaka. Mumanyi hetutemi na mwanganya, twatama ku kunzangati mwanganya. **6** Mwanganya mwapwata lilenganu litu, nu kunziga Bambu. Hata ngati mwang'алиki ngamaa mwagajopa malobi gala sukutogule kuhuma kwaka Loho jaka Sapanga. **7** Henu mwanganya mbii lilenganu la sapi, kwa bandu boti babunhobale Kilisitu buku Makedonia nuku Akaya. **8** Ndaba, kuhuma kwinu mwanganya malobi gaka Bambu gajogwaniki nga ku Makedonia nuku Akaya pena, ila kuhobale kwinu kwaka Sapanga jijowaniki pandu poti. Henu ngasetupala kabee kulunge ngani. **9** Bandu haba alongele kupete kuhika kwitu kwinu mwanganya, hemutujopa twepani, na hemwileka imong'umong'u, nu kung'anambuki nukuntumaki Sapanga jojubi mwomi na jwa sakaka, **10** na sajenu mundendale Mwana waki juhuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga, yaani Yesu, jojuwe Sapanga anhyoha kuhuma kwa bandu baawii na jojutuoko kuhuma ku inyela yaka Sapanga ejihika.

2 Mwaalongu bangu, mwanganya mwabe mmanyi kuhika kwitu kwinu ngase kwabi kwa bwaka. **2** Mmanyi hebutung'alisa nukututondo ku Pilipi kabula jukuhika kwinu ji ku Tesaloniki. Hata na butupengiki ngama, Sapanga witu jutujangati makili gu kunndandi mwanganya Lijambu la Amboni laki sanga kujogopa. **3** Lijambu letumbola twepani mwanganya nga lijambu lelipiti mwamakosa au mipangu jilia wala ngasetupala kunkonga mundu jokapi. **4** Twepani muda goti tulonge sejupala Sapanga ndaba jombi jutubona tutenda kuwesa, ndi jutupeka Lijambu la Amboni lende. kabee. **18** Henu twaamua kunhiki kabee. Nepani Pauli Mawasu gitu twepani nga kwaapalisa bandu hata

kasokopi ila tulonge ngati hejupala Sapanga jojubona mioju jitu mbaka nkati. **5** Ndaba ngati hemmany, twepani ngasetwatumu malobi guku kukolo wala ngase twatumu malobi gu ujanza wala ngase tulikopaki twaakosi ili kupata lupija ku ujanza, Sapanga mweni jumanya. **6** Ngase twataputa ulumbi kuhuma kwa bandu, wala kuhuma kwinu, wala kuhuma kwa mundu jokapi, **7** hata ngati twepani twaka mitumi baka Kilisitu, twakabia tuwesiki kulaja majambu gokapi kuhuma kwinu. Lakini twepani twabii twaapoli kwinu mwanganya ngati heabi amabu kwa bana baki. **8** Twabi tumpai mwanganya ngamaa hata nga pe kundandi mwanganya Lijambu la Amboni laka Sapanga pena, ila kabee hata kupia womi witu ndaba jinu. Hela ndi upali witu hewabii kwinu! **9** Mwaalongu bangu, mwanganya nkomboka hetwahenga mahengu nukung'алика. Patunndandila Lijambu la Amboni laka Sapanga twahenga lihengu muhi ni ikilu ili twiuba nsigu kwa mundu jokapi kwinu mwanganya. **10** Mwanganya mutubweni na Sapanga jutubweni hetwabii twa bandu twa sapi, baatama ngati hejupala Sapanga na bila kulaumiwa. **11** Mmanyi twepani tunhengi kila jumu winu ngati atati hebaatende bana baki mweni. **12** Tungangamalisa mioju, tumpolesa mwojo nu kunhingamaki ili nhwesa kutama ngati hejupala Sapanga jojunkema mu Ubambu Ukolongu nu ulumbi waki. **13** Kabee tunsengu Sapanga bila kukotoka ndaba patundetila illobi laka Sapanga, mwilijogwini, muujopa nga ngati malobi gaka mundu ila ngati malobi gaka Sapanga na ndi sakaka hegabile. Ndaba Sapanga juhenga lihengu nkati jinu mwanganya monhobale. **14** Mwaalongu bitu, mwanganya mpatiki majambu hagalagala gagaapatiki makundi ga bandu babunhobale Kilisitu buku Yudea, majambu gagaapata bandu baka Kilisitu Yesu. Mwanganya bung'алиса bandu bantama naku ngati bombi hebabia ang'aliswi na Ayaudi ajabu, **15** Ayaudi banga kuhobale ndi babunkoma Bambu Yesu na Alota baka Sapanga, butung'алиса na twepani kabee. Bandu haba bunsuki Sapanga, nakabee abaja ba kila mundu. **16** Hata ngati balenga kutupenga twiiland kwa bandu banndema yengi Lijambu la Amboni lelaokula. Ndi hebilibonzu ke mahakau gala ili gatwelila gabahenga masoba goti. Henu inyela yaka Sapanga itei kwhaki. **17** Mwaalongu bitu, kulekana kwitu na mwanganya kwabia kwa muda nsokopi pena, kabee kulekana hoku kwabi kwa nhnhyega pena na nga kwa mbomo. Muda nsokopi monikatai, tunkombwiki ngamaa na twapai kuhika kummbona mwanganya kabee. **18** Henu twaamua kunhiki kabee. Nepani Pauli Mawasu gitu twepani nga kwaapalisa bandu hata nalenga kuhika kwinu kupeta mala jimu, lakini Lijobi

latenda kunipenga. **19** Boo, patwijema palongi jaka Bambu Yesu pajwiika, kukipuni kuwesa kwitu kwibbia kupete sindu bole? Kwi ibia kupete kwinu mwabete, mwanganya ndi kuhobale kwitu ndi kutogule kwitu. **20** Hena, mwang'anya ndi ulumbi witu nu kutogule kwitu!

3 Mwisu we ngasetwawesa kuinakali ngani. Ndien twaamua kuigali kajika jitu ku Ateni. **2** Tuntuma kwinu nndongu witu Timoti, joujuwe jojhengen lihengen pamu na twepani kuntumaki Sapanga mu kulandi Lijambu la Amboni laka Kilisitu. Tuntuma ili jungangamalisa kuhobale kwinu nu kumpolosa mioju. **3** Ili kuhobale kwaka mundu jokapi kati jinu kwiialabika ndaba ju kung'alika hoku. Mwanganya mmayiki tupalika kupata mang'aliku. **4** Ndaba patwabi pamu na mwanganya tumpwagila, mwiitenda kung'alika na ngati hemmanya, ndi hekupiti. **5** Ndaba nunntuma Timoti kwinu. Ngasenawesa kulendale ngani, nahenu nuunntuma ili kumanya lijambu lukuhobale kwinu. Kwilobonikana Jojukolo jatenda kundenga ni lihengen loka letuhengiki kwinu liihoba bwaka! **6** Henu Timoti juhikiki kwitu, najombi jutupwagi malobi gu kututogulesa gu kuhobale kwinu nu upali winu. Jutupwagi ntenda kutukomboka muda gwoti, na nntokule kutubona twepani ngati twepani hetutokule kummbona mwanganya. **7** Henu malobi gi lijambu lu kuhobale kwinu gutupolwisi moju mu tabu na mang'aliku goti, **8** ndaba sajenu tutama su usakaka ana mwanganya nzemiki nganganganga mu kujongana na Bambu. **9** Henu tuwesa kusengu Sapanga witu ndaba jinu. Tunsengu su kutogule kotubinaku palongi jaki ndaba jinu. **10** Tuendale kunndoba Sapanga ikilu na muhi kwa moju witu goti ili jutupekia napwasi ju kummbona kabee ili tuwesa tumpekiya sokapi sekipongwi mu kuhobale kwinu. **11** Tunndoba jombi Sapanga Atati bitu na Bambu witu Yesu, jutuandalia indela ju kuhika kwinu. **12** Bambu junhwesisa mwanganya kupalana na kwaapala bangi boti ngani ngati na twepani hetumpala mwanganya. **13** Henu jujigangamalisa mioju jinu, na mwanganya mwiibia monkamiliki na mwa bandu baa sapi palongi jaka Sapanga na Atati bitu masoba Bambu witu Yesu pajwiika pamu na boti baabi baki.

4 Henu mwaalongu bangu, muliboliki kuhuma kwitu twepani namuna ju kutama pundema pani ili kunndengane Sapanga. Na sakaka ntama haelahela. Henu tunndoba nu kunhingamaki ngamaa kupete lihina laka Bambu Yesu nhendaliya kukola ngani kupete haga. **2** Ndaba mugamanya malagalaki gatumpeka kupete uwesu waka Bambu Yesu. **3**

Sapanga jupala mwanganya mbia mwa bandu ba sapi na muliboa mu maisha gu ugoni. **4** Kila mwanalomi nkati jinu jupalika kumanya namuna ju kutama nu nhwanu waki ku usapi ni isima, **5** na nga su kutokule liyaa ngati bandu banga Ayaudi banga kumanya Sapanga. **6** Nala mundu jokapi jukotuka kunkose au kunhuni nzaki kupete lijambu lende. Tumpwagila ganiaga nu kunkanaki ngamaa kupwaga Bambu jwapekia azabu bahenga majambu haga. **7** Sapanga ngasejutukema kutama maisha gu ugoni ila tutamaa maisa gu Sapi. **8** Ndienojugakanababola haga ngase ankana mundu ila ankana Sapanga mweni jojumpeke mwanganya Loho waki wa Sapi. **9** Ngasempalika kunhandaki kwaapala alongu binu. Ndaba Sapanga jummboliki namuna ju kupalana. **10** Na mwaahenge hahelahe alongu binu boti kila pandu ku Makedonia. Henu mwaalongu bangu tunndoba nhenga hela hata nakanopi. **11** Mbia na nia jukutama maisha gu kutuli, kila jumu juhengen majambu gaki mweni na juhenga mahengen gaki kwa maboku gaki mweni ngati hetunndagalakia pamwandi. **12** Kupete kuhengen hela mwiipata ulumbi waamboni kuhuma kwa bandu banga akilisitu, na nga mwiikubi na ndaba ja kwaahobale bangi kwa hindu yempala. **13** Mwaalongu bitu, tupala mmanyana usakaka kupete bandu baawii pani pundema, ili mwiibina mwoju ngati bandu bangi banga kuwesa kuhobale. **14** Twepani tuhobale kupwaga Yesu jwawi nu kuyoka, nahenu tuhobale Sapanga jwaaleta pamu na Yesu boti baawii koni atenda kunhobale. **15** Letumpwagi heli libole laka Bambu, kupwaga twepani twetubi twabomi, twepani totuhendale kutama mbaka pajika Bambu, sakaka ngatwiikubi twaalonguli baawii pani pundema. **16** Ndaba giipita mihilu, sauti jaka Ntumi nkolongu waka Sapanga, sauti ji imbata jaka Sapanga, na Bambu mweni jwii huluka kuhuma kunani kwaka Sapanga. Ndien baawii koni anhobale Kilisitu bi iyoka hoti. **17** Ndipala twepani twetubii twabomi kipindi sehesi twihegalania pamu na bombi kwaka Sapanga ili kumpengalane Bambu munani. Nahenu twitama pamu na Bambu yaka petapeta. **18** Henu, mpolwisia mioju kwa malobi haga.

5 Mwalongu bangu nga ndaba jukunhandaki mwanganya malobi kupete kipindi nu nsimu wa majambu haga pagiipitila. **2** Ndaba mwabe mmanyana lisoba laka Bambu liika ngati mwii hejuhika ikilu. **3** Bandu pabibia awaga, "Lubii lukwali na kila sindu kibi sapi," ndi ling'ai helanhabukia muda gogo! Majambu ge haga giipitila pee ngati lipyanda lukubeleka hegumpiti mmbomba jojubeleka, wala

bandu nga biiwesi kugujepa. 4 Lakini mwaalongu bangu ngasemmbi kulwie, ni lisoba heli ngaselipalika kunhiki gapula ngati mwie. 5 Mwanganya mwaboka mwabandu montama pu unang'anu, mwabandu ba muhi. Twepani nga twabandu ba lwiye, wala nga twabandu bi ikilu. 6 Nala twigone lugonu ngati bandu bangi, tutakiwa tukelukya nu kulilongo twabete. 7 Ndaba baagone, agone ikilu na baalobe, alobe ikilu. 8 Lakini twepani twabandu ba muhi tupalika kuba twabandu twetulilongosa twabeti. Nala tubia nukuhobale nu upali ngati ingobu jukulikenga pikigamba, nukuhobale kwitu kwa wokopu kubia ngati kopia jikisomasoma. 9 Ndaba Sapanga ngase jutuagula ili kutuhoa kwi inyela yaki, ila tuupata wokopu kupete Bambu witu Yesu Kilisitu, 10 jojwakuwa ndaba jitu, ili tutama pamu na jombi, tubia tuwi au twabomi. 11 Henu mpolisana mioju nu kujangatana mwabe kwa mwabe, ngati henhenga sajenu. 12 Mwalongu bangu tunndomba mwaatendila hisima bahenga lihengu kati jino, babundongosa nu kumbola kutama pamu na Kilisitu. 13 Mwapekia hisima ngolongu na kwaapala ndaba ji lihengu leahenga. Nkuba nu lukwali nkati jino. 14 Mwaalongu bitu tunndoba mwaakanakiya bandu baabi banga kupala kuhenga lihengu, mwaagangamalisa mioju bandu babii nu lujogopu, mwajangatia bandu banga na makili, mmbia monhinakali kwa bandu boti. 15 Ndindingalia mundu jokapi jwaandepa jongi majambu mabaja kwa mabaja, ila nia jinu jibia kuhengiana majambu ga amboni muda goti na kwa ahenge majambu ga amboni bandu boti. 16 Ntogulia masoba goa, 17 mundoba Sapanga bila kukotoka, 18 munsengula kwa kila lijambu lelumpiti. Haga ndi gajugapala Sapanga mu kujongana kwinu na Kilisitu Yesu. 19 Mwampenga Loho jwa Sapi, 20 mwagulongama ulota kuhuma kwaka Sapanga. 21 Mpema kila sindu. Nzingatia sekibi sa amboni, 22 nu kujepa kila aina ubaja. 23 Sapanga mweni jojutupeke lukwali junnyambisa nu kunndenda mwanganya ngani yaani umundu winu woti na loho inu na mioju na nhyega yinu yanga ni kihakau sokapi kipindi su kuhika Bambu witu Yesu Kilisitu. 24 Sapanga jojunkema mwanganya jwiihenga hela ndaba jombi juhobaleka. 25 Mwaalongu bangu mutulobila na twepani kabee. 26 Mwaalamukiya alongu boti kupete nginyuli ju upali nkolongu. 27 Nundagalaki kupete lihina laka Bambu mwaasomila alongu bitu boti babunhobale Kilisitu balua jenze. 28 Tunndobe wa amboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu.

2 Atesaloniki

1 Nepani Pauli na Silwano na Timoti. Nunhandaki mwanganya mwabandu bi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu buku Tesolonike, baabi bandu baka Sapanga Atati bitu na waka Bambu Yesu Kilisitu. **2** Tunndobee waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. **3** Mwalongu bitu, tupalika kunsengu Sapanga kila muda ndaba jinu. Kulengani kwitu kuhenga hela ndaba kuhobale kwinu kukola ngamaa nu kupalana kwitu kujonukeka ngamaa. **4** Ndi mana twepani tukipuni mwanganya mu makundi ga bandu ba bunhobale Kilisitu babube bandu baka Sapanga. Tukipuni ndaba henhendale kuhobale nuku kuba nganganganga nu kung'alika kwoka na hindu yenkosha. **5** Haga goti galangi kutemu kwaka Sapanga jwihihika kulengana na mahengu gaka mundu, na sekiiptila mwanganya mwiipalika kujingi mu ubambu nkolongu waki goguwe ndaba jaki jombi ntenda kung'alika. **6** Sapanga jwiitemula ngati hekupalika: Jwaalepa mang'aliku baunng'alisia mwanganya, **7** jampomulisa mwanganya mong'alika sajenu, na twepani kabee. Jwihihenga lijambu heli kipindi sejwiipitila Bambu Yesu kuhuma kunani kwaka Sapanga pamu na atumi baki bu kunani baabi na makili, **8** na mwotu. Sapanga jwaalapula bandu babunkana na banga kujetake Lijambu la Amboni laka Bambu Yesu Kilisitu. **9** Kutemuliwa kwabu kwibia kwaalabana yaka petapeta na kwa abeka kutali nu ulumbi waki nkolongu, (*aionios g166*) **10** pajwiika lisoba lela kujopa ulumbi kuhuma kwa bandu baki ni isima kuhuma kwa bandu baki boha babunhobali Bambu. Mwanganya kabee mwiibbia kati jabu, ndaba mugahobali malobi gatunndeti. **11** Ndi ndaba tunndobe muda woti. Tunndoba Sapanga witu junhwesisa kupalika maisha gajunkemi kutama. Tunndoba, ku uwesi waki, jutimisa nia jinu jukuhenga majambu goti gaamboni nu kujomo lihengu lii su kuhobale. **12** Kwi indela ju kuloba hoku, lihina laka Bambu witu Yesu lipataa ulumbi kuhuma kwiiwu na mwanganya mwiipata ulumbi kuhuma kwaki kwa waamboni waka Sapanga witu na jika Bambu witu Yesu Kilisitu.

2 Mwalongu bitu motumpai, henu kupete kuhika Kwaka Bambu witu Yesu Kilisitu nuku kukusanya kwitu pamu palongi jaki, ili tutama naku, tunndoba ngamaa, **2** mwiihangajika ngani mu mioju jinu, wala mwiikuba ni kiholu ndaba ju kupwaga lisoba laka bambu lihikiki. Wala mwisituka kupete lilobi au balua jealandi kuhuma kwaka Sapanga kupwaga jihumiki

kwitu. **3** Mwiijetake kukongwa na mundu jokapi kwa namuna jokapi. Ndaba lisoba lela nga lipitle mbaka ubaja gola wiipitila na Mundu joampenga Sapanga nu usakaka waka jola jubonikana, jojuwe mwisu waki banntenda kunkoma titikitiki. **4** Jombi jwalikwea mweni panani ja kila sindu na sebikikema kisapanga au sebikilumbali, na hata kujingi kutama nkati ja nyumba jaka Sapanga nu kulibeka ngati Sapanga. **5** Boo, ngase nkomboka numpwagi majambu haga goti panabi pamu na mwanganya? **6** Lakini kibi sindu sesumpengale kupiti ku lijambu leheli sajenu, na mwanganya mukimanya sindu hesi. Nala lisoba palihika Mmbaja jwiibonikana muda waki gogupalika. **7** Hata hela Mbaja hoju jojulihiki juhenga lihengu sajenu, lakini ngajubonikani mbaka joampengale jola juboka. **8** Hapandi Mmbaja jola pajwiipitila, lakini Bambu Yesu pajili ankoma ku nhuki wu rndomu waki nu kunhoa ku unang'anu waki nkolongu. **9** Mmbaja hoju jwihihika na makili giki lijobi nu kuhenga kila namuna ja ndonduke na nginyuli gi isoli, **10** nu kutumi isoli wa kila namuna kwa bandu baabi mu indela ju kuhoba. Haba biihoba ndaba ngase buku gujopiki nuku gupala usakaka wi Lijambu la Amboni gola ili ahokuka. **11** Kwa ndaba heji Sapanga jwaalekiki alonguswa na makili gaga konga ili aendilia kuhobale isoli. **12** Sekiipita ndi ana, boka banga kuhobale usakaka, ila atogule mahakau bitenda kutemuliwa. **13** Tupalika kunsengu Sapanga masoba goti ndaba jinu mwaalongu bitu mwanganya, mompalika na Bambu, ndaba Sapanga junhagwi toka mwandi ili nhokuliwa kwa makili gaka Loho, ili nhengwa kuba bandu baki ba sapi su kuhobale kwinu mu usakaka. **14** Sapanga junkemila lijambu heli kupete Lijambu la Amboni le tunndandila, junkema ili nzopa pandu pinu mu ulumbi waka Bambu witu Yesu Kilisitu. **15** Nala mwaalongu bitu nzema nganganganga nu kuhenge lihengu mabole ga tummboliki kupete balua itu na ga tunndandila. **16** Tunndoba Bambu witu Yesu Kilisitu na Sapanga Atati bitu jojutupaala na kupete wa amboni waki jutupeki kupogale mioju jitu yaka petapeta nu kuhobale kwa amboni, (*aionios g166*) **17** ili juwesa kujipolesa mioju jinu mwanganya nu kumbeka nganganganga ili nhwesa masoba goti kuhenga nu kulonge majambu gaamboni.

3 Mwisu we mwaalongu bitu mutulobila kwaka Sapanga ili Malobi gaka Bambu gaendalia kuene nyatanyata na bagajopa kwi isima ngati hekwabi kwinu mwanganya. **2** Mutulobila kabee ili Sapanga jutuoekula kuhuma kwa bandu abaja na baahoa bandu, ndaba nga bandu boti baahobale malobi

gangane. 3 Lakini Bambu juhobaleka. Jombi jwa nngangamalisa nukunndonda sapi kuhuma kwaka mbaja jola yani Lijobi. 4 Natwepani tunhobale Bambu mwanganya na tumanya nhenga na nhendale kuhenga gatunndagalaki gala. 5 Bambu jujilongusa mioju jii kugumanya upali waka Sapanga na kukuinakali kojutupeke Kilisitu. 6 Mwaalongu bitu, tunndagalaki kupete lihina laka Bambu witu Yesu Kilisitu, nnzepana na bandu boti baabi nikitondu na banga kupwata malagalaki gatumpeki mwanganya. 7 Mwabe mmanyia mpalika kupwata lilenganu kuhuma kwitu twepani. Twepani patwabi pamu na mwanganya ngasetwabi ni kitondo, 8 ngase twakula posu kwa mundu jokapi bila kunndepa. Lakini twahenga lihengu ngamaa nukung'alika muhi ni ikilu ili twiikuba nsigu kwaka mundu jokapi kati jii. 9 Twahenga hela nga ndaba ngasetupalika kupata ujangatilu winu, ila ndaba tupala kundangii namuna jukuhenga. 10 Patwabi pamu na mwanganya tukubika tumpwagi, "Mundu jokapi jwanga kupala kuhenga lihengu jwiikula posu." 11 Tupwaga majambu haga ndaba tujogwini abii bangi kati jinu abi nikitondu na ngase ahenga sokapi, ilapee kulijingisa mu majambu ga bandu bangi. 12 Kwi lihina laka Bambu witu Yesu Kilisitu twaalagalaki na kwaapwagi bandu haba abiya ahenga lihengu ku kulilongo beni ili bilipatila posu yabu beni. 13 Lakini mwalongu bitu mwe, mwiisoka kuhenga majambu ga amboni. 14 Pangi konioku jubi mundu jojuwe ngajwagajetake malobi gangane gatunndete mu balua jenze. Ana kubi hela munndingalia ngamaa mundu hoju. Mwijangatana naku ili jubona hiyon. 15 Lakini mwanhenge mundu hoju ngati mmbaja, ila munkanakya ngati nndongu. 16 Bambu mweni jojubi utumbuli hu lukwali, jumpekia lukwali masoba goti kwa kila namuna. Bambu jubia na mwanganya mwaboti. 17 Nepani Pauli, nihandika malamuki ganga kwa maboku gangu namweti. Jenze ndi nginyuli ju kummanyisa mu balua yangu yoti, hela ndi henianidika. 18 Tunndobe mwaboti waamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu gubiya pamu na mwanganya. Amina.

1 Timoti

1 Nepani Pauli, ntumi waka Yesu Kilisitu ku uhilu waka Sapanga jojutukombwi twepani na Yesu Kilisitu ndi jotuhobale twepani. **2** Nuguhandaki wa Timoti wa mwanangu wa sakaka wa hobalelu. Nukulobe wamboni waka Sapanga, ikia nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na Yesu Kilisitu Bambu Witu. **3** Mbala gutama ku Epesu ngati enugulagalakiya panabii nyenda ku Makedonia. Abii bandu bangi hoku abolesa mabolee gi isoli, mwaakanakiya bandu haba. **4** Wapwagila akotuka iyomu hi isoli, pamu na majambu ganga na mwisu wakahoku. Haga goti galeta ing'omu, wala nga sindu ngaseyasenga mu lihengu laka Sapanga gu uhokovu, gogumanyikana kwii indela ju kuhobale. **5** Lilengu uhilu gongo kutimisa mapali yagabokana mu mwoju wa sapi, mwoju gogumanya ga sapi ni giliya na hobale ja sakaka. **6** Bandu bangi baboka nu kung'anambuki nu kulongalane malobi matopu. **7** Apala kuba abola ba malagalaki gaka Musa, lakini ngasebikimanyi seapwaga au majambu gagahingamaki. **8** Tumanyi sapi malagalaki ga sakaka, witu, **9** Lakini nkombuka tumanyiki ana malagalaki ngasealetiki ndaba ja bandu ba baalapa kwi isoli au bahenga sokapi sekibi kinyumi na mabolee ga sakaka. **10** Malagalaki abei ndaba ja aselati batenda kinyumi na maumbile na babajiba bandu na kwaalombesa ngati atumwa, bini isoli na baalapa kinyumi na mabolee ga sakaka. **11** Mabolee haga gapatikana mu Lijambu la Amboni laka Sapanga mu ulumbi na jojobii na uamboni jojuwe nepani jumbeki nililandila. **12** Nusengu Bambu witu Yesu Kilisitu jojumbeki makili ndaba ji lihengu lango. Nunsengu kukumona nepani nenihobaleka, janhagula nutumakiya, **13** hata ngati pamwandi nepani nu kuntondo na kwaang'alisa bandu babuhobale Kilisitu na kwaanyaga hindu. Lakini Sapanga jamonila ikia, ndaba nabii nakoni ngase hobale nahela ngasenamanyiki senabii nakahenga. **14** Lakini Bambu witu jambeki wamboni waki wingi, jambekia hobale nu upali sukujongana na Kilisitu Yesu. **15** Lilobi lende ndi lasakaka na kabee lijetakeka ngamaa nukuhobaleka: Kilisitu Yesu jahika pundema kwaoko babii na mahakau. Nanepani ndi mwana

kwangu nepani, ngati lilenganu kwa bala bokababube monikatai babahobaliya nukujopa womi wa masoba goka. (aiōnios g166) **17** Kwaki jombi ndi Nkolongu wa masoba goha, jwanga kuwa, jwanga kubonikana na jojubii Sapanga kajika, kwaka jombi jibya isima nu ulumbi wa yaka petapeta! Amina. (aiōn g165) **18** Timoti wamwanangu mu kuhobale, nugupeke niliu gongo kulengana na malobi ga alota gabapwaga pa mwandi kupete wehapa. Malobi haga gabiya silaha jaku jukukomane ngondu sapi, **19** nugukamula kuhobale kwaku na mwoju wa sapi. Bandu bangi ngasebajowani mioju ja sapi jukumanya ga amboni ni giliya henu nukuhabana hobale jabu. **20** Kati jabu ndi Himenayo na Alekizanda babube numpeki Lijobi, ili jwaabola bantondo Sapanga.

2 Sukutumbuli nu hingamaki mwanganya mwalobila bandu boka, mundoba Sapanga nu kunsengu Sapanga ndaba ja bandu boka, **2** ndaba ja akolongu na boka babii nu uwesu, ili tupata kutama maisa gu kuhinakali nu lukwali pamu na nukuhenga gaamboni bandu babundumbali Sapanga. **3** Lijambu lende la sapi na lumpalisa Sapanga jojuwe ndi Nhokozi apata kugumanya usakaka. **5** Ndaba jubii Sapanga ana malagalaki ngasealetiki ndaba ja bandu ba jumu na kabee jubii jumu jojujonganisa bandu na amboni, ila ndaba ja bandu bahalabana malagalaki na Sapanga, mundu we hoju ndi Kilisitu Yesu, **6** bandu banga kujetake malagalaki na banga kunzetake jojuwe jilipia mweni ngati litambiku kwaagombo Sapanga na babii na mahakau, bandu banga na dini bandu boka. Ukombozi we hogu henu gubonikini na bundema, bandu babakoma akahengo na aka kipindi saki, ana Sapanga jupala kwaoko bandu nyongo, au babakoma bangi. **10** Malagalaki abei ndaba boka. **7** Ndaba hela nepani bandumiki miya nuntumi ja aselati batenda kinyumi na maumbile na babajiba na mbola wa bandu banga kummanya Sapanga, bandu na kwaalombesa ngati atumwa, bini isoli na naalandila lijambu lukuhobale na usakaka. Mbwaga baalapa kinyumi na mabolee ga sakaka, ngasembwaga isoli! **8** Ndienu, pokapi na mabolee ga sakaka. **11** Mabolee haga gapatikana panketangana kunndoba Sapanga mbala akanalomi mu Lijambu la Amboni laka Sapanga na ulumbi na aloba, akanalomi babube babilipiiki kuhenga lihengu jojobii na uamboni jojuwe nepani jumbeki makili laka Sapanga atondabiya maboku gabu kuloba sanga hasila wala ing'omu. **9** Mbala ahelahe aka mbomba abiya bana isima na awata ingobu yeipalika; nenihobaleka, janhagula nutumakiya, **13** hata ngati na nga kukujiлемba ku mitindu ukuloka majunzu, pamwandi nepani nu kuntondo na kwaang'alisa bandu kulipamba kwa zaabu, lulu au ingobu ya bei ngolongu, babuhobale Kilisitu na kwaanyaga hindu. Lakini **10** ila ahenga mahengu gaamboni ngati ekupalika Sapanga jamonila ikia, ndaba nabii nakoni ngase mbomboma joandumbali Sapanga. **11** Aka mbomba hobale nahela ngasenamanyiki senabii nakahenga. apalika kulibola kinunukinunu nakuba bajetake ngani **12** Neperi ngasembai mmbomboma jambeki hobale nu upali sukujongana na Kilisitu jubolisa au andongusa mwanalomi; kupalika jutama kinunu. **13** Ndaba Adamu bumbomba hoti nu kupwati Eva. **14** Na nga Adamu jojwakongwa ila mmbomboma jola ndi jojwakongwa nukuhenga gabunkana jwihihenga. **15** Hata hela, mmbomboma jiokulika ku kupata bana, ngati jamonila ikia, ili Kilisitu julangia kuhinakali kwaki kwoti

naaendali kutama mu kuhobale nu upali nu usapi nu
kuba jojutosaniki.

3 Lende lilobi la sakaka, ngati mundu najutokule
lihengu lukunzemale hoju jupalika kuhenga lihengu
la sapi. **2** Kilongosi jupalika kuba mundu jwanga
na makosa, nu jupalika kuba nu mmbomba jumu
pena, jubiya nu uwesu ukulilongosa mweni, mundu
joanzoane bandu jojubii nu uwesu ukuamu majambu
gaki sapi na jukusanga ageni na jojuwesa kubola; **3**
jwikuba nnadepi au wala jojukomana ila jubiya mpoli,
jojupala lukwali, jwiikuba mundu jojupala lupija; **4**
jupalika jubiya mundu jojuwesa kulongosa bandu bu
nyumba jaki, nakahenga bana baki bunzowannya
kwi isima yoti. **5** Ndaba ngati mundu ngasejuwesa
kulongosa sapi bandu bu nyumba jaki, jiwsa boo
kulitunza likundi la bandu babuhobale Kilisitu laka
Sapanga? **6** Ngasejupalika mundu jwanga kukola
sukuhobale baahenga kuba kilongosi mu likundi la
bandu babuhobale Kilisitu, ili jwiika kukipuna nu
kutemuliwa ngati mbaja ebuntemuliwa. **7** Kupalika
jubiya jwana sipa ja sapi kwa bandu babii kunza ja
likundi lebunhobale Kilisitu, ili bandaumu nukuabuka
mu ntegu waka lijobi. **8** Bajangati mu likundi
lebunhobale Kilisitu apalika kuba bandu bana tabiya
jaamponi na bini ihisima; bikuba alepi ba divai
au batokule lupija, **9** apalika kuba na mwoju gwa
sapi gukumanya majambu ga amboni ni giliya nu
usakaka wu nkati jukuhobale. **10** Kupalika hoti alegwa,
abonikana abii sapi na bakabonikana atenda kupalika,
ndienu apia mahengu gabu. **11** Akaahanu babu apalika
kuba na tabia ja sapi, banga kwaalangale bandu liya,
na baawesa kulilongoo mweni bana isima na bahobale
mu majambu goti. **12** Jojujangati mu kikundi sa bandu
babuhobale Kilisitu kupalika jubiya nu mmbomba
jumu pena, na jojuwesa kulongosa sapi bana baki na
bandu bu nyumba jaki. **13** Ndaba bajangati bahenga
lihengu labu sapi nakuba nganganganga, na awesa
kupwaga sanga kujogopa kupete kuhobale kwabu mu
Kilisitu Yesu. **14** Nuguhandaki balua jenze koni hobale
kuhika kwaku masoba ga pambipi. **15** Lakini nanzeliwi,
ndienu balua jenze jugumanyisa namuna hetupalika
kutama nabu mu nyumba jika Sapanga, jejuje bandu
babuhobale Kilisitu baka Sapanga jojubii mwomi, na
jejuje ndi kipanda nu nsingi wa sakaka. **16** Ngasekibii
kiholu sokapi kupete ukolongu na sili ju kuhobale
kwitu hejibii ngolongu. Jabonikana mu liumbu lu
umundu, jabonikana kuba junu upali mu Loho kuba
ndi jwaamponi, jabonikana na atumi bu kunani kwaka
Sapanga. Jaalandila bandu banga kuhobale Sapanga,
jabombaliwa nu undema, jajukulika mu ulumbi.

4 Loho jaka Sapanga jupwaga hotu hotu masoba ga
mwisu bandu bangi bilekala kuhobale; bijetakiya
loho yu kukonga nu kupwata mabolesu gi ilombu.
2 Mabolesu haga gahuma kwa bandu babilikopake
babube bapwaga isoli, babube mioju ja sapi jejimanya
ga amboni na giliya jitei kuwa. **3** Bandu haba abolesa
ana ndi makosa kutola mmbomba na kula posu
jengi. Lakini Sapanga jibomba posu hei, ili bala
babii ahobali na apata kumanya usakaka, atumia
kukusengu. **4** Kila sindu sejubbombiki Sapanga ndi
sapi, wala ngasekipalika kulongoswa ila yoka ijopilik
kukuloba nuku nsengu, **5** Ndaba lilobi laka Sapanga
nukuloba bikihenga sindu hesi kijetikika na Sapanga.
6 Ngati nawapeki alongu boka malagisu ganga, wibiya
guntumisi wa sapi waka Yesu Kilisitu, kulikolesa
kiloko kwa malobi na majambu guku hobale na
mabolesu ga sapi gawagapwatiki gu usakaka. **7**
Lakini gukotuka iyomu yela yanga ikidini na yanga
na mana. Guyobaliya kutama maisa gukundumbali
Sapanga. **8** Mazoesi ga nhyega ndi lijambu la
amboni, lakini mazoesi giki loho gabii gaamboni
ndi gagapalika nakanopi, ndaba gutulagi woti mu
maisa ga sajenu, kabee haga gaiahika. **9** Lende lilobi
lukuhobaleka kabee lipalika kujetakewa nakanopi. **10**
Twepani tukasana nukuhenga lihengu namangani
ndaba tunhobale Sapanga jojubii mwomi ndi Mwokosi
wa bandu boka, na hasa bala ba bunhobale. **11**
Wapekia malagi haga na wabola mabole haga. **12**
Wijetake mundu jokapi jugutondula ndaba wehapa
gunkombu, lakini gukasana gubiya gu malenganu
kwa bandu baahobale: Mu malobi gaku na tabiya jaku
nu upali nu kuhobale na maisa ga sapi. **13** Gutumia
kipindi saku nu kucasana kwaku kwakasome bandu
pangwendu Maandiku ga Sapi, kulandi nu kubola,
mbaka panihika. **14** Gwiktotoka kutumi kipaji selu saka
Kilisitu nkati jaku sebugueki kwa malobi ga alota na
kwaabeke maboku na kwaalobe aseja. **15** Guwasaliya
ngamaa kupete haga goha nukugahenga sanahuli
kuendele kwaku kubonikana na boka. **16** Gulingaliya
ngamaa majambu gaku wamweti na mabolee gaku.
Guendaliya kuhenga haga, ndaba nagutei hela,
wajokua wamweti na bala babugujowane.

5 Wandakali mwanalomi nseja, ila gumpwagila ngati
atati baku. Wapwagila akakombu ngati alongu
baku, **2** na waapwagila aka mbomba aseja ngati
akaamabaku, na aka kamwali ngati akaabeli baku,
ku usapi woti. **3** Watendila isima aka mbomba
bawii akalomi babu babube ngaseabii na bandu
bakajangatila. **4** Lakini mmbomba joawii alomi jojubii
na bana na asokoo, haba apalika kulibola kutimisa

mahengu gabu gikidini kwa alongu babu beni nakalepa jaka Kilisitu Yesu na palongi ja atumi buku nani akahengo babu na ahoku babu, ndi heli lijambu luku kwaka Sapanga ba Sapi, ugakamulakia malagalaki mpalisa palongi jaka Sapanga. 5 Mmbomba joawii alomi sakaka, jwanga na mundu jukunzangati, ambeki Sapanga hobale laki nukuendale kunndoba Sapanga bunzangatiya iklu na muhi. 6 Lakini mmbomba joawii alomi jojutama kukutokule kila sindu, hoju juwi hata ngati jakona mwomi. 7 Wapekia malagisu ganga, ili mundu jokapi jukotuka kwaalongale liya. 8 Lakini ana mundu ngasejaatunza alongu baki, hasa bukunyumba jaki, mundu hoju jwiikuba jukukaniki kuhobale kwaki na jwiikuba mmbaja ngani kupeta mundu jwanga kuhobale. 9 Wammabalangi mundu jokapi kuba ngati mundu joawii alomi baki ana ngase jujomvi yaka sitini. Kabee jubia juwaiki kujukulika malajimu pee, 10 na jubiya na mahengu gaamboni: Jojaatunziki banabaki sapi, jojaajopiki ageni kurnyumba jaki, jojaajopa atumisi baka Sapanga, jojajangatiya bandu bana mang'aliyu, na jojilipia kuhenga majambu gaamboni. 11 Kotuka kwaandika bandu baawii alomi akanabali, ndaba ana ndokule yabu ya nhyeaga ana ijonzukiki kuba na makili ngani kupeta kulipia kwabu kwaka Kilisitu, biipala kutoguleka kabee, 12 nabombi kwi indela heji biibonikana abii na makosa ngani ndaba jukulileka lilagi labu lu puuwanzu. 13 Aka mbomba bawii alomi ngati haba atumbuli kuhoa kipindi sabu suku jendajenda nyumba mbaki nyumba; kabee sindu siliyya ngani atumbuli kwaalongale bandu liya, nukulijege mu majambu ga bandu bangi, koni bakapwaga majambu gaguge ngasebapalika kupwaga. 14 Henu mbala aka mbomba bawii akalomi akanabali atogulika, apata bana nukutunza nyumba yabu ili mbaja witu bipata napwasi kupwaga majambu giliya kati jitu. 15 Ndaba aka mbomba bawii akalomi bangi ahobiki nukulipwata Lijobi. 16 Lakini ana nyongo joanhobale Kilisitu jubii na aka mbomba bawii alomi mu nyumba jaki, jombi jupalika kwaatunza na nga kulileke likundi la bandu babuhobale Kilisitu nsigu hogu, ili likundi la bandu babuhobale Kilisitu liwesa kwaatunza aka mbomba bawii alome bala bahigali kajika jabu pena. 17 Aka kilongosi bi likundi la bandu babuhobale Kilisitu babalongosa bandu sapi apalika kupata isima ngamaa, hasa bandu baalandi nukubola bandu. 18 Ndaba Maandiku ga Sapi gapwaga, "Gwiinkonga ng'ombi punndomu paujutumi lihengu lukuhusa ilebi," naka bee, "Jojuhenga lihengu jupalika malipu gaki." 19 Wijetake kujopa mataki gabaataki aseja ana ngasegaletiki bandu abeli au atatu baaboniki nu kuojoana. 20 Bandu baatenda mahakau waalakalia pangwendu, ili bangi ajogapa. 21 Nugulagalaki palongi jaka Sapanga, na palongi

jaka Kilisitu Yesu na palongi ja atumi buku nani kwaka Sapanga ba Sapi, ugakamulakia malagalaki mpalisa palongi jaka Sapanga. 5 Mmbomba joawii alomi sakaka, jwanga na mundu jukunzangati, ambeki mundu jokapi mu kila segutenda. 22 Mwijombatee kumbeke mundu jokapi maboku ndaba jukunndobe. 23 Wihangani mahakau ga bangi; ulibeka mu sapi. 24 Mahakau ga bandu bangi gabonikana kumbeke mundu jokapi maboku ndaba jukunndobe. 25 Lakini kasokopi ndaba ji litumbu laku, ndaba gulwala mala ganga bila kulileka hatalimu, wala kumpendale kumbeke mundu jokapi maboku ndaba jukunndobe. 26 Mahakau ga bangi gabonikana pe monikatae. 27 Ahelahe, mahengu gaamboni gabonikana pangwendu, na hata mahengu gangakubonikana pangwendu ngasegawesa kuhihika.

6 Atumwa boka apalika kwaatende isima akolongu babu ili kwikuba na ndaba ja bandu kulinondo lihina laka Sapanga na mabole gitu. 2 Atumwa babube akolongu babu bandu ba bunhobale Kilisitu baalongama alongu babu. Badala jaki, apalika kwaatumaki sapi nganii, ndaba haba apata hindu kupete lihengu labu ndi apwasi babaapai. Upalika kubola nukulandi majambu ganga. 3 Mundu jokapi jojobolesa kinyumi sa majambu ganga, na ngasejuyetangane na malobi ga sakaka gaka Bambu witu Yesu Kilisitu na mabole gu kunndumbali Sapanga, 4 hoju jutenda kukipuna na ngasejukimanyi sokapi. Mundu hoju jupai ubisi nu ugombi na jojubii na malobi ganga na mana, nahela jwaahenga bandu abia na wipi nu ugombi na matondu na kwaawasali bandu liya, 5 nu ubisi wanga na mwisu kokuhuma kwa bandu babube malangu gabu gatei kuhalabika, na ngaseabii nu usakaka. Ahambuki dini ndi indela jukupati mali ginci. 6 Sakaka kundumbali Sapanga kunhenga mundu jubiya na mali ginci ngamaa, ana jutoseka na hindu yejubinaku. 7 Ndaba ngasetwaleta sindu sokapi punndema pani, wala ngatwuijuku sokapi. 8 Ndienu ana tubii na posu ni ingobu, tupalika kutoseka nayu. 9 Lakini bandu baapala mali ginci ahabuka mumilengu, nukujonzeka muntegu wa ndokule hingi iliyaa na hiking'ang'a, yeuyue yahuta mbaka mu kuhoba nukupoteka. 10 Ndaba kupala lupija ngamaa ndi utumbuli wu ubaja woti. Bandu bangi atokule ngamaa lupija mbaka kukotoka kunhobale Kilisitu, nukujijosa mioju jabu ku ubini nkolongu ngani. 11 Lakini weapa wa mundu waka Sapanga, ulijepa na majambu gaanga. Guhenga ngati ejupala Sapanga na gundumbaliya Sapanga nukunhobale na kuba nu upali nukuhinakali nu nukungamali. 12 Nkasana kulengana na henhwesa mu kusindani imbelu jukuhobale, ukamula womi

wa yaka petapeta gojunkemi Sapanga pawajetakia kuhobale kwaku palongi ja bandu bingi babukubona nukukujowana. (aiōnios g166) 13 Nugulagaki palongi jika Sapanga jojuipeke hindu yoti womi, na palongi jika Yesu Kilisitu jojapwaga majambu gajwagabweni nukupwaga ku ndomu waki kupete kuhobale kwaki palongi jika Pontio Pilato, 14 nugulagalaki gukamula malagisu gaku nukujetake sukuhobale mbaka lisoba lela pajihika Bambu witu Yesu Kilisitu. 15 Kuhika kwaka Yesu kuihengika kipindi sekipalika sejupangiki Sapanga na jojubii nu ukolongu na jojulongosa kajika, Nkolongu jwa akolongu, na Bambu wa mabambu. 16 Jombi kajika jaki jutama yaka petapeta mu unang'anu gwanga kuwesa kuhalabiwa na mundu. Nga mundu jojuwaiki kumbona wala jojuwesa kumbona. Kwaki jibya isima nu uwesu wa yaka petapeta! Amina. (aiōnios g166) 17 Walagalakiya bala babii na mali gingi mu majambu ga maisa ga sajenu bakipuna, ahelahe biibeka kuhobale kwabu mu hindu yanga kupalika kuhobale, ila anhobaliya Sapanga, jojuwe sukutujopa jutupeke hindu yoti twiitogulya. (aiōn g165) 18 Wapwagila ahenga gaamboni abia na bandu bana mali gingi mu mahengu gaamboni, abiya bandu babajopa bandu bangi kunyumba jabu na abiya bawesa kwahangi bangi mali gabu. 19 Kukuhenga hela balibekila akiba jeuje jibya kwabu nsingi gogubii nganganganga ku kipindi sesihika. Hapa ndi pabiwesa kupata womi goguve ndi womi wa sakaka. 20 Timoti, tunza sapi majambu goti gabulagalaki. Tama kutali na malongelu mabaja ni ing'omu iking'ang'a ngati hebugukema bandu bangi, "Umanyi." 21 Ndaba bangi akipuniki kuba nu umanyi we hogu, na kukuhenga hela gagapitila biibiya ahoiki kuhobale. Nunndobe mwabotu uamboni waka Sapanga!

2 Timoti

mu lisoba lela! Nawehapa gumanyiki sapi gingi gajahengila ku Epesu.

1 Nepani Pauli, jojuwe Sapanga japala nguba ntumi waka Yesu Kilisitu ili nandila womi gojutulagi mu kuhangangana na Yesu Kilisitu. **2** Nuguhandaki waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwa Atati bitu Yesu Kilisitu Bambu witu. **3** Nunsengu Sapanga jonuntumaki kwa moju sapi ngati eba henga aseja bitu, nunsengu kila pangomboka mu kuloba kwangu iku n muhi. **4** Ngomboka maholi gaku na ndogule ngamaa kugubona, ili dwelakiya ndogule. **5** kumpendesa nkolongu wa alonda. **5** Jojujombateka Nukukomboka kuhobale kwaku kwa sakaka, kuhobale imbelu jokapi nga kuwesa nukupata nhupi jukuwesa kojubii naku mbuja waku Loisi, na kabee, amabu baku Euniki. Manya wehapa kabee gubi naku. **6** Ndi kwangu iku n muhi. **6** Ndemi jojuwe juhengiki lihengu likolongu ndaba nugukombuke nhendaliya kukihenge lihengu upali na mwoju ukulilongosa. **8** Ndienu, wiibona iyoni ngasejutupekia Loho juku kuhola ila loho ja makili ju ndaba jaki. Lakini guhangangana mu mang'aliku ndaba ji Lijambu la Amboni, kulengana makili gagujupeki Sapanga. **9** Jombi jutuokua nukutukema ili tutama maisa ga sapi, nga ndaba jukupalika kwa mahengu gitu, ila ndaba ja waamboni waki. Jutupeki uamboni waka Sapanga we hogu ndaba jaka Kilisitu Yesu kabula ji kipindi, (*aiōnios g166*) **10** lakini kuyekuliwi kwitu henu kukuhika kwaki nkombosi witu, Yesu Kilisitu. Jombi jukomiki makili ga kuwa, ni kwi indela ji Lijambu la Amboni jalangia womi wanga na kuwa. **11** Nepani anhagwi mia nu ntumi na mmbola ndaba jombi jihigaliya kuba jojuhobaleka, ndaba jombi ngakuwesa kulikana mweni.” **14** Ndienu, akombukiya jukulandi Lijambu la Amboni, **12** nane ng'alika kwa bandu baku majambu haga na kukana palongi gaka majambu ganda ndaba heji. Lakini mii na malangg Sapanga aleka ing'omu panani ja malobi. Ing'omu we gango ndaba nummanyi jola, jonunhobale, kabee manya jombi jakilonda sapi sindu sejumbeki, mpaka lisoba lela. **13** Kamula nganganganga mabole ga Sakaka ganuguboliki nukuhigali mu kuhobale nu upali gogubii mu kujongana na Yesu Kilisitu. **14** Lijambu la amboni lela lebuguapekiya ulilonda kwa makili ga Loh gaka Sapanga jojutama nkati jitu. **15** Ngati jaabonila ikia aka kilongu baka Onesipoli, ndaba baboliki haga ni Himenayo na Pileto. **18** Haba ajilei jandogule mmwoju mala jingi, wala ngasejabona iyoni ndaba nabii mukipungu, **17** ila ejahika pe ku Loma, jatumbuliya kundaputa ngamaa mpaka pajamona. **18** Bambu anzangatiya kupata ikia jika Sapanga mu uamboni waka Sapanga gotupata mu kujongana na Yesu Kilisitu. **2** Jukua mabole gala gawaanyoa nakatangasa palongi jinu na bandu babagabona nu kugajoa bingi, ugakabisa kwa bandu bahobaleka, babii nu uwesu kabola bangi. **3** Hangangana mang'aliku pamu na nepani ngati alonda bahobaleka baka Yesu Kilisitu. **4** Alonda mungondu ngati ananga jakapwatalii malagalaki gu kujombateka bandu baawii, jojabii mu kibekele saka Daudi, ngati elipwagiki Lijambu la Amboni lenandi, **9** na jeuje kupwaga gawagabweni nu kuoana kuptete Bambu sindu. **8** Gunkombuka Yesu Kilisitu jojuyokiki kuhuma ndaba jaki nepani ng'aliki na angongiki minyolu ngati nehalabana. Lakini lilobi laka Sapanga ngaseliwesi ndaba jompi. **10** Ndaba rnhinakali kila sindu ndaba ja bandu bahagulivi na Sapanga, ili bombi kabebe apata ukombosi gogapatikana kwi indela jika Yesu Kilisitu, na goguwe guleta ukolongu wa yaka petapeta. (*aiōnios g166*) **11** Upwagi gongo ndi wasakaka: “Ana twakuiki pamu najombi, twitama kabee pamu najombi. **12** Ana tuhendali kunhinakali, twilonga kabee pamu najombi Ana tukaniki, najombi kabee Kilisitu. **13** Anatukosiki kuba totuhobaleka, jompi jihigaliya kuba jojuhobaleka, ndaba jompi ngakuwesa kulikana mweni.” **14** Ndienu, akombukiya jukulandi Lijambu la Amboni, **12** nane ng'alika kwa bandu baku majambu haga na kukana palongi gaka majambu ganda ndaba heji. Lakini mii na malangg Sapanga aleka ing'omu panani ja malobi. Ing'omu we gango ndaba nummanyi jola, jonunhobale, kabee hogu ngasegupalika, ila guleta kuhalabana nkolongu manya jombi jakilonda sapi sindu sejumbeki, mpaka kwa bala babuguoja. **15** Kasana kulilangi gujetakiwi ngasejubona iyoni kupete lihengu laki na jojuwe gogubii mu kujongana na Yesu Kilisitu. **14** Lijambu jupundisa sapi malobi ga sakaka gaka Sapanga. la amboni lela lebuguapekiya ulilonda kwa makili ga **16** Jepana na malobi giliya ni giking'ang'a ganga Loh gaka Sapanga jojutama nkati jitu. **15** Ngati kuhuma kwa Sapanga, ndaba haga gajonzukee bandu egumanyiki, bandu boti nkoaa uku Asia aneili, kati kwaabeka kutali na Sapanga. **17** Mabole ge haga jabu koni naka Fugeli na Helumogene. **16** Bambu ngati kilonda selikula nhyege. Kati ja bandu be haba jaabonila ikia aka kilongu baka Onesipoli, ndaba baboliki haga ni Himenayo na Pileto. **18** Haba ajilei jandogule mmwoju mala jingi, wala ngasejabona iyoni indela ja sakaka, nu kuhalabana kuhobale kwa bandu ndaba nabii mukipungu, **17** ila ejahika pe ku Loma, bangi sukupwaga kuyoka kwitu guhengiki. **19** Lakini jatumbuliya kundaputa ngamaa mpaka pajamona. nsingi gojusengiki Sapanga gubii nganganganga, na **18** Bambu anzangatiya kupata ikia jika Sapanga panani jaki ahandiki malobi haga: “Bambu jaamanyiki bala baabii baki,” na “Kila jojupwaga jombi ndi

Bambu, ndi kupalika julekana nu ubaja.” 20 Mnyumba nu kuhinakali kwangu nu upali wangu nu kulendale ngolongu ibii yombu hingi na indu ya kila namuna: kwangu, 21 mang’aliku na tabu. Wagamanyi majambu Yengi alenganaki na madini ya zahabu na madini ga gagambatiki ku Antiokia nu ku Ikonia nu Lusitila. feza, yengi yi imbau nu yu utopi, yengi ya matumisi Nahinakali tabu ngolongu ngamaa! Lakini Bambu gi hisima na yengi ya matumisi gaka kawaida. 22 jaokua mu majambu haha goa. 23 Kila mundu jojupala Ndieni, ana mundu jalinyambisa sukulibeka kutali na kutama maisa gu kunndumbali Sapanga mukujongana yombu yoti yanga ni isima, jibya sombu sa matumisi ni kilisitu Yesu kupalika kung’alika. 24 Bandu biliya na ga kajika, ndaba atei kunhagu ndaba ji lihengu baalonge isoli na biiendaliya kuba biliya, baakonga laka Sapanga na ampala Bambu na jubii tayali kila bangi na bombi beni biitenda kukongwa. 25 Lakini lihengu la amboni. 26 Jepana na ndokule iliya yu wehapa uhigaliya mu usakaka agolagola gobukubola ukombu, gukasana kuhenga majambu gagajetakewa nu kuuhobale ngamaa. Waamanyi bandu bababi aka na Sapanga nu kuuhobale nu upali nu lukwali pamu abola baku, 27 na gukomboka tumbuka umwana na bandu boti babube andoba Bambu kwa mwaju waku, uliboliki Maandiku gaka Sapanga gaguge wa sapi. 28 Kotuka ubisi uking’ang’ a nu king’ang’ a, gawesa kugukepe umanyi gogukulongosa mu uokovu gumanyiki haga galeta milomu. 29 Ntumi waka kwi indela jukunhobale Yesu Kilisitu. 30 Maandiku goa Bambu jiikuba ni milomu. Jupalika kuba mpoli kwa ga sapi gaka Sapanga gaandikwi ku ulongosi waka bandu boti, mmbola jwa amboni nu jukuhinakali, 31 Sapanga, na gapaliki kubola usakaka nu kulakali jupalika kuba mpoli pajalakali abaja baki, ndaba pangilenganake makosa nukwaalongosa bandu atama Sapanga jaapekiya mbekenyu jukujetake na kugaleka maisa gajupala Sapanga, 32 ili mundu waka Sapanga mahakau, nukugumanya usakaka. 33 Papuje mawasu jubiya jojutosani, na juwesa kuhenga mahengu goti gabu gaakelubukiya kabee, biikwelapuka muntegu wii gaamboni.

Lijobi jojajonziki na kahenga bagajetakiya gajupala jombi.

4 Nugulagalaki palongi jaka Sapanga na palongi jaka Kilisitu Yesu jojaatemula bandu babii bomi

3 Kombuka ana, mu masoba ga mwisu kwibiya ni na bakuwika, na ndaba juhika kundongosa koni jubi kipindi sa mang’aliku. 2 Bandu biibiya babilipala Bambu Nkolongu: 2 Gulandila malobi gaka Sapanga beni na baapala lupija, babililumbali, baabii ni ing’omu, ganga, gubia tayali kipindi sekipalika ni kipindi sanga na babuntonto Sapanga, banga kwaaojane atati kupalika, lakalia kanakiya nukugangamalisa mioju na amabu na banga kunsengu na banga ba sapi, baahinakali na kwaabola sukuhinakali kwoti. 3 Ndaba 3 banga nu upali, banga ni ikia na bini isoli na kihika kipindi sesuse bandu ngabijoane mabole banga kuwesa kulilongosa beni na bandu akali gaki ga sakaka, ila biipwata ndokule yabu beni nu na banga kupala majambu ga amboni, 4 biibiya kulibonge aka abola bingi babapwagila majambu bandu babaang’anambuka ajabu na baabi ni ing’omu gagabi tayali kujowana kwa makutu gabu pee. 5 na jwanga kunzogopa Sapanga baatweli kukipuna Biikana kuojoana usakaka bajing’anambukiya luhomu na bapala hindu yu pundema pani ngani kuliku lwiisol. 5 Lakini wehapa, gubiya mihi mu kila hali kumpala Sapanga. 6 Sakunza biiponikana ngati na inakalia mang’aliku na henga lihengu la mundu bandu babumpai Sapanga, lakini bagakana makili jojulandi Lijambu la Amboni, jomuliya utumi waku gaki. Jepana nakanopi na bandu ba namuna heji. woti. 6 Ku upandi wangu nepani, mii pambipi ngani 7 Bangi babu ajenda mu manyumba ga bandu na kumbia litambiku lelisembaleka ni kipindi sa kuwa kwaakamu akabomba ang’ang’ a baakamulikiwi ni kwangu kihikike. 7 Ngasini ngamaa mu kusindana, misigu ja mahakau na baalongsoswa na ndokule ya nyomulii sapwali joti nukuhobale kwangu nukutunziki. kila aina. 8 Akammomba haba alenga kila lisoba 8 Nahenu, niihigali pena kupata nhupi jukuwesa kulibola lakin ngaseawesa kuiki umanyi wasakaka kutama ngati hejupala Sapanga, seketule jaka Bambu, we hogu. 8 Bandu be haba agupenga usakaka ngati Jojutemu ngati ejupala Sapanga, jiimbekiya nepani Yane na Yambule ebumpenga Musa. Haba ndi bandu lisoba lela, na wala nga nepani pena, ila bandu bana malangu gagahobiki na baahobale kwiiisol. 9 boti balingalii su upali kuhuma kwaki. 9 Kasana Lakini ngabiwesi kuendalee ngani ndaba ung’ang’ a kuhika kwangu nnyata. 10 Ndaba Dema, jugupai wabu wibonikana pangwendu kwa boa. Ndi ekwikuba 10 Lakini wehapa wagapwatiki Kilesike jupiti ku Galatia na Titu jupiti ku Dalumatia. mabole gangu na hembalika kuba nu kupala kwangu (aiōn g165) 11 Luka kajika jaki ndi jojubii pamba pamu mu maisha gangu. Kabee wapwatiki kuhobale kwangu na nepani. Ntaputa Maluko guhika naku, ndaba

jwiiwesa kunyangati mu lihengu langu. 12 Nuntuma Tukiko ku Epesu. 13 Pawihika winetila kaputi jangu lenileka kwaka Kupulo ku Tiloa, netila kabee itabu hasa ya ngosi yela. 14 Pundi jojulenganake hindu ya yoma jobunkema Alekizanda jundendi ubaja wingi; Bambu andepa kulengana na mahengu gaki haga. 15 Nzepana naku ndaba jugupenga malobi gitu su ukali. 16 Kipindi panalikengaliya kwa mala ja kwanza nga mundu jojwajema upandi wangu na boa batenda kuneka. Sapanga jukotuka kwaabalangi likosa le heli! 17 Lakini Bambu jwabii pamu nane, jambekiya makili na hata nawesa kulandi malobi gaka Sapanga, bandu banga Ayaudi bagajowana, kabee naokuliwa mu kutemuliwa kuwa ngati nndomu wi lihimba. 18 Bambu junhoko na majambu goti giliya, na kunyuku sapi mbaka mu ukolongu waki ukunani kwaka Sapanga. Kwaki gubiya ulumbi yaka petapeta na petapeta! Amina. (aiōn g165) 19 Alamukiya Pisikila na Akula, pamu na bandu ba nyumba jaka Onesipoli. 20 Elasito jahigaliya ku Kolintu, najombi Tilofimo nundeka ku Miletu ndaba jabiya nngonzu. 21 Henga kanyata kuhika kabula jiki kipindi sikipepu. Ebulu na Pudensi na Linusi na Kalaudia atenda kugulamuki, ahelahe aka kilongu bangi boti. 22 Bambu jubiya pamu na wehapa mu loho jaku. Nunndobe uamboni waka Sapanga mwabote.

Titu

1 Nepani Pauli, nuntumi waka Sapanga kabee ntumi waka Yesu Kilisitu nuguhandaki weapa Titu. Nepani anhagwi kwaalongo bandu baahaguliwi na Sapanga ili ahobaliya na amanya usakaka wa dini jitu nu kutama ngati hejupala Sapanga. **2** Kuhobale kokuje nsingi waki guhuma mu kuhobale kwa womi wa masoba goka. Sapanga jojuwe ngasejulonge isoli, jutulagila twepani womi hogu kabula jukutumbuli masoba, (aiōnios g166) **3** Ni kipindi sekipalika pasahika, jugulangia mu malobi gaki. Nepani jwambekia malobi gaki nagalandila kupete malagalaki gaka Sapanga Nhokosi witu. **4** Nuguhandaki weapa wa Titu, wamwana wango wa sakaka mu kuhobale ko tuhangangana pamu. Nukulobe wamboni nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu, nu kuhuma kwaka Nhokosi witu Yesu Kilisitu. **5** Nuguleka ku Kilete ili gupangiliya majambu sapi gagabi gakona ngasegajomulaki, nakwaahagu aseja babandu ba bunhobale Kilisitu mu kila musi. Ukahenga ngati henugulagalaki: **6** Nseja bi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu jupalika jubiya mundu janga ni kihakau; jojubii nu mmbomba jumu pena, na bana baki apalika kuba bandu baahobale, banga kuba ni milomu na banga kuba ni ing'omu. **7** Ndaba asikopu wi likundi la babandu ba bunhobale kilisitu ndi mundu jojujemale lihengu laka Sapanga, kupalika jubiya mundu jwanga ni kihakau. Jwiikuba mundu jojwikipedia, jwiikuba ni inyela wala jwiikuba nndepi wala jwini milomu au jwiikuba mundu jojupala lupija kwi indela ji liya. **8** Jupalika jubiya mundu jojwaajopa bandu kunyumba jaki na jojupala majambu gaamboni gajagapala Sapanga. Jupalika kuba mundu jojuwesa kulijemale mweni, jojujetakeka palongi jika Sapanga kabee jubia mundu nsapi na jojujetake malagalaki. **9** Kupalika jukamula sapi lilobi la sakaka ngati hebabia bummboliki. Ndi hejwiwesa kwaagagangamalisa moju bangi kwa mabole ga sakaka nu kugabeka pangwendu makosa ga bandu babagapenga haha. **10** Ndaba abii bandu bingi, bandu bahobale kuhuma dini jiki Yahudi, babube abii ni ing'omu, kabee baakolo bangi ku ung'ang'a wabu. **11** Kupalika kwaahenga atumbala ndaba baapalaganaga bandu boka ba bunhobale Kilisitu, sukubola majambu ganga kupalika kubola ahenga hela ndaba apata malii ginci kwi indela ji isoli. **12** Hata jumu ja alota babu, jojuwe najombi kabee Nkilete, japwaga, "Bandu buku Kilete apwaga isoli masoba goti abii ngati inyama iliyya, alapi na baabii ni ikakala!" **13** Najombi japwaga usakaka na ndaba ja hela kupalika kwaalakali

su ukali, ili abiya nu kuhobale kwa sakaka. **14** Biendale kupwatatali luhomu yanga mana yiki Yahudi na malagalaki ga bandu gagalongaleka na bandu babugukaniki usakaka. **15** Kila sindu ndi sapi kwa bandu babii baamboni palongi jika Sapanga; lakini nga sokapi sekibii sapi kwa bandu baabi na mahakau na banga kuhobale, ndaba mwoju wabu goguwesa kumanya gaamboni na giliya na malangu gabu gatei kupili. **16** Bandu ngati haba apwaga bummanyia Sapanga, lakini kwa mahengu gabu atenda kunkana. Bandu behaba asukisa ngamaa na bini ing'omu, ngase awesa kuhenga lijambu lokapi la amboni.

2 Lakini weapa upalika kubola mabole ga sakaka. **2** Waabola akanalomi aseja abia nu uwesu ukulijemale beni, abia na malangu na abia bandu baapalika kupata isima, abia nu kuhobale kwasakaka, abia bunu upali wasakaka nu kuhinakali kwa sakaka. **3** Ahelahe waapwagila aka mbomba aseja abiya ahenga mahengu ga amboni palongi jika Sapanga; biiuba bandu baakopake hindu yi isoli au biiuba alepi; Apalika kubola majambu gaamboni palongi jika Sapanga, **4** kwi indela jenze biiwesa kwaabola aka kamwali kwaapala aka alomi babu na bana babu, **5** abiya baawesa kulijemale beni na bandu babunngungamali Sapanga, koni atunza sapi nyumba yabu, abia bandu baamboni na abiaa bandu babaajoane aka alomi babu, ili jwiipiti mundu kugatondo malobi gaka Sapanga. **6** Ahelahe wahingamakia akakombu abia awesa kulilongosa beni. **7** Mu majambu goti we wamweti gupalika gubiya lilenganu lukuhenga majambu ga amboni. Mu mabole gaku gulangia gagubola na wamwe gugajetakiya nu kugapwata. **8** Malobi gaku gakuba gasakaka na ganga ni likosa lokapi ili abaja baku apoalihamu, biiipata sindu sokapi siliya su kutupwagi twepani. **9** Atumwa apalika kwaajoane akolongu babu na kwaatogulesa mu majambu goka wala biijisana nabu, **10** wala kujiba hindu yabu. Badala jaki apalika kulangi bombi ndi baamboni na baahobaleka nakanopi masoba goti ili mabole gaka Sapanga gabonikana gaasapi mu majambu goka. **11** Ndaba waamboni waka Sapanga goguleta wokopu kwa bandu boti gulangiwi pangwendu. **12** Wamboni hogu gutubola tukana maisa goti ganga kundengane Sapanga; tutama sulkilongosa twabeti, tutama maisa gaasapi palongi jika Sapanga na sukunndengane Sapanga mu ndema gongo wa sajenu, (aiōn g165) **13** koni tubia tulendale lisoba lela la mbengalelu letuhobale, kipindi hekwiipitia ulumbi waka Sapanga nkolongu nu Nhokosi witu Yesu Kilisitu. **14** Jombi jilipia mweni

ndaba jitu twepani ili jwatu gombula kuhuma mu ubaja woti nu kutuhenga tubia twabandu baki mweni koni tubii sapi, bandu baatokule kuhenga gaamboni. 15 Ndienu waabola majambu haga na gutumia uwesu waku woti koni waahingamaki na kwaakanaki bandu baku babugujowane. Mundu jokapi jagulongama.

3 Waakombukiya bandu kwaajowane aka kilongosi na babii nu uwesu, abia tayali kuhenga kila lelibi laamboni. 2 Waapwagila banndongale mundu jokapi ubaja; ila atama kulukwali nukupalana, na muda woti abiya bandu ba bilihulu kwa kila mundu. 3 Ndaba masoba gala twepani twakabii twaang'ang'a na biniiing'omu na totuhobiki. Twabii tulongoswa nu utumwa wa ndokule iliyaa ya kila namuna na hindu ndalindali yeeyutukolua ngamaa. Tutamika mu ubaja na twabii na wipu, bandu butusukia twepani na twepani twasukiana twabeti. 4 Lakini waamboni nu upali waka Sapanga Nhokozi witu pawayekuliwa, 5 jutuokua nga ndaba ji lijambu lokapi la amboni letatei twepani, ila ndaba ji ikia yaki, kwi indela ja Loho jaka Sapanga jojutuwesisa kubelekwa kabee nukutuhenga tubia twaanyai kupete indela jukutugolo kwa masi. 6 Sapanga jutupekia Loho wa Sapi sanga kipemu kwii indela jaka Yesu Kilisitu, Nhokozi witu, 7 ili kwa wamboni waka Sapanga tupata kujetakewa kuba baamboni palongi jaka Sapanga nu kujopa womi wa yaka petapeta gotuhobale. (aiōnios g166) 8 Lijambu lende la sakaka. Nepani mbala ugahingamakia malobi haga ili ba bunhobali Sapanga atokulia kuendale kulitole kuhenga gaamboni masoba goti. Majambu ge haga ga sapi kabee gunzangati kila mundu. 9 Lakini ulijepa nu ubisi uking'ang'a na majambu ga mahina gaka hoku nu ubisi gogulongale malagalaki. Majambu haga ngase gajangati sindu sokapi ila pe ngasegabii na mana. 10 Mundu jojuleta kubagangana unkana mala ja kwanza na mala ja pili ndienu ulekana naku, 11 ndaba umanyiki mundu ngati hoju jutei kuhoba ngani na kabee jubii na mahakau, jombi julitemwi mweni. 12 Panuntuma Alutema au Tukiko kwaku, uika nyata ku Nikopoli ili tuketangana, ndaba mbangiki kutama kola kipindi si kipepu. 13 Gukasana kunzungati Zena jojujemale malagalaki unzungati kabee na Apolu na guakikisa apata kila sindu seapala mu sapwali jabu. 14 Bandu bitu apalika bilibola kutumi muda wabu mu kuhenga gaamboni, ili awesa kwaajangati bandu baapalika kujangatiwa kwa sakaka na biitama maisa ganga kupalika. 15 Bandu boka baabii pamu nanepani atenda kugulamuki. Mwalamu akosi bitu babutupai mu kuhobale. Nunndobe mwaboti waamboni waka Sapanga.

Pilimini

1 Nepani Pauli mpungwa ndaba jaka Kilisitu, nepani nu nndongu witu Timoti. Nuguhandaki wehapa wa Pilimini gumpali witu na weguhenga lihengu pamu na twepani, **2** ni kikundi sa bandu babunhobale Kilisitu baaketangana mu nyumba jaku, na wehapa wu nndombu witu Afia na nndonda nnzitu Alikipu. **3** Tunndobee waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaka Sapanga Atati bitu na kwaka Bambu Yesu Kilisitu. **4** Masoba goti panunndoba Sapanga nugukomboka wa Pilimini nu kunsengu Sapanga, **5** ndaba nyaona majambu gu kuhobale kwaka Bambu Yesu nu upali waku kwa bandu boti baka Sapanga. **6** Noba kwaka Sapanga ili kuhobale kwaku hoku kogujongana pamu na twepani kwaka Sapanga ili kuwesa kutama nkati ngani guwesa kuba nu umanyi gogutweli nakanopi wa mbengale yoti yetupata mu kujongana kwitu ni Kilisitu. **7** Nndongu wango, upali waku guneti kutogule kukolongu nu kunhenga mia nganganganga! Nawehapa gujisangamwisi mioju ja bandu baka Sapanga. **8** Kwa ndaba heji nepani ngati nu nndongu waku mu kujongana ni Kilisitu, nakawesa kugulagaki sanga kujogopa guhenga gagapalika kugahenga. **9** Lakini ndaba ju upali nambanga nuguloba. Nhenga hela hata ngati nepani Pauli ntumisi waka Yesu Kilisitu, na henu kabee nu mpungwa ndaba jaki. **10** Henu, nunndobee mwanawa Onesimo kwaku weapa, jojuwe ndi mwanangu mu kujongana ni Kilisitu ndaba nabii ngiti atati baki panabii mu kipungu. **11** Onesimo ajolajola jojuwe masoba gala jukubika ngasejuwesa kugujangati sindu, lakini sajenu juwesa kugujangati weapa na nepani. **12** Henu nunkelabu kwaku weapa, hata ngati numpai ngamaa. **13** Napai jutama na nepani pamba junyangatiya badala jaku weapa kipindi senze semii mu kipungu ndaba jukulandi Lijambu la Amboni. **14** Lakini ngasenapala kuhenga sokapi bila kumbwagi weapa, ili uamboni wokapi goguhenga wikuba walasima ila ukupala wamweti. **15** Pangi Onesimo jaboka kwaku ku kipindi kisokopi pena, ili guwesa kabee kuba naku masoba goti. (aiōnios g166) **16** Nahenu jombi nga ntumwi pena ila jubii jojupalika ngani kupeta ntumwa: Jombi ndi nndongu witu jojutupai. Jombi ndii jojupalika ngani kwangu na hata kwaku weapa ngani, jombi jubii ngati ntumwa na ngati nndongu witu nkati jaka Bambu. **17** Ndienu, ana gumanyiki nepani kuba nnzaku, gunzopa kabee ngati emwakanyopa nepani. **18** Ana jugukosi sindu, au gutenda kunndaja henu gunaja nepani. **19** Nepani Pauli nemba malobi ganga kwa

ku kuboku kwangu: Nepani Pauli niitenda kugulepa! Ngasembalika kugukombuke ndenda kugulaja wehapa lideni lukunilepa yani moju waku. **20** Henu nndongu wango, nhengila lijambu le heli kwa ndaba jaka Bambu, ugusangamusa mwoju wangu ngati nndongu mu kujongana ni Kilisitu. **21** Nemba malobi gangani koni nhobale ngiti gunyetakalia kuloba kwangu kabee manyiki ngiti guhenga nakanopi ja haga ganukulobiki. **22** Pamu na haga gunhandaliya sumba ndaba nhobale ana Sapanga jijibua kuloba kwinu na nepani nihika kwinu. **23** Epafula mpungwa nnzangu kwa ndaba jaka Kilisitu Yesu, jutenda kugulamuki. **24** Nabombi aka Maluko na Alisitako na Dema na Luka na baahenga lihengu ajangu, atenda kugulamuki. **25** Nunndobee mwanganya mwaboti uamboni waka Bambu Yesu Kilisitu gutama pamu na mwanganya mu loho inu.

Aebulania

1 Pamwandi Sapanga jalongila naka hoku bitu mala jingi na kwi indela hingi jalongila nabu kupete alota baki, 2 lakini masoba ga mwisu gani, julongi na twepani kupete Mwana waki. Sapanga jwabomba nndema kupete jombi, joniojuwe Sapanga anhawgi ili andekila hindu yoti ibia yaki. (aiōn g165) 3 Jombi ndi unang'anu gu ulumbi waka Sapanga, ni lilenganu la sakaka laka mweni Sapanga nu ku uwesu ulilobi laki lelibii na makili julonda hindu yoti. Baada jukunyambisa mahakau, jutemi kunani kwaka Sapanga hoku, upandi wa malele wo Ukolongu ukunani kwaka Sapanga. 4 Mwana ndi nkolongu kupeta atumi buku nani, ngati elibii lihina leampeki Sapanga helibii likolongu kupeta mahina gabu. 5 Ndaba Sapanga ngaseampwagi hata kulenga, ntumi waki jumu jukunani: "Weapa ndi wa Mwanango; nepani lelenu mii Atati baku." Wala ngaseandongali mtumi jukunani jokapi, "Nepani niibiya Atati baki, najombi jwiibiya Mwanango." 6 Lakini Sapanga pajabiya antuma Mwana waki, jojutumbuli kubelekwa punndema, japwaga, "Atumi boka bu kunani kwaka Sapanga bunzinamia." 7 Lakini pajaaalongaliya atumi bu kunani japwaga, "Sapanga jaahengiki atumi baki bu kunani kuba loho, na baahengi lihengi baki kuba miengi ja mwotu." 8 Lakini paandongaliya Mwana; Sapanga japwaga, "Kiteu sii su Ubambu Ukolongu mwa Sapanga kitama yaka petapeta! Weapa waalongosa bandu baku ngati ejupala Sapanga. (aiōn g165) 9 Weapa gupala kuhenga gajwagapala Sapanga nukusuki ubaja. Ndi mana Sapanga, jojubi kabee Sapanga waku jutei kuguhagu, nukugupeke ndogule ngolongu kupeta ajaku." 10 Nakabee: "Bambu, weapa wabomba nndema pamwandi, nu kunani kwaka Sapanga kwa bombwa kwa maboku gaku. 11 Hei yoti yiitenda kuhoba, lakini weapa guiigaliya masoba goha; yoka itenda kulala ngati ingobu. 12 Biitulana ngati kaputi, nayombi ing'anambuka kuba ngati ingobu. Lakini weapa ndi ajolajola masoba goha, na Maisa gaku ngagiikubi na mwiso." 13 Sapanga ngaseampwagi hata kulenga jumu ja atumi baki bu kunani: "Tama upandi wangu wamalele, mbaka panaabeka abaja baku pai ja magolu gako." 14 Atumi baka Sapanga buku nani ndi kyane? Baniaba ndi loho yeiyuntumaki Sapanga na yeitumwa kwaajangati bandu babijopa wokopu.

2 Kwandaba heji tupalika kukuhenge lihengi sapi kuhobale ku usakaka kotujowini ili twiikotoka kuhobale. 2 Malobi gabapata aka hoku bitu kuhuma

kwaka atumi baka Sapanga bu kunani galangya kuba ga sakaka, na bandu boti banga kupwata au kugajetake malobi gala bapata azabu ngati ebapalika. 3 Ndien, twepani twilama boo ana ngase tuguhenge lihengi wokovu nkolongu gongone? Bambu weni jwatumbuliya oti kulandi wokovu gongoni, na bandu boti babunzogwannya butulangia kupwaga goniogu ndi gwa sakaka. 4 Sapanga kabee jwajonzuika kulangi uwokopu hogu gwasaakaka sukuhenga ndonduke na nginyuli ndalindali na kwaapeke bandu nhupi ya Loho jaka Sapanga kulengana nu upali waki. 5 Sapanga ngaseaabei atumi bu kunani kwaka Sapanga agulongusa nndema goguhika, yaani nndema gola gotugulongale majambu gaki. 6 Kabee pandu pangti Maandiku gapwaga: "Mundu ndi kike, mbaka unhwasaliyaje; mundu ndi kike mbaka guntunzaje? 7 Gunhengiki jubia nuuwesu nkolongu kupeta atumi bu kunani baka Sapanga; unhwatiki seketule ju ulumbi ni hisima, 8 wabeka hindu yoti pai ja magolu gaki." Kulongaleka ana, Sapanga ambeka mundu kuba jojulongosa hindu yoti, yani sanga kukileka sindu hata simu. Hata hela mbaka sajenu, twakona ngasetumbona mundu jwakalongua hindu hei. 9 Lakini tumbweni Yesu jojuwe bunhenga ku kipindi kisokopi pena kuba pai kupeta atumi bu kunani baka Sapanga, ili kwa waamboni waka Sapanga jukuwa ndaba ja bandu boti. Henu tumbona bunzemiki ku ulumbi ni hisima ndaba ja kuwa kojung'алиki. 10 Wabii upali waka Sapanga kupwaga Sapanga, jojuwe jwabomba nukutunza hindu yoka, anhenga Yesu kuba jojutosani kupete mang'алиki, ili jwaaleta bana bingi ahangangana mu ulumbi waki. Ndaba Yesu ndi jojulongosa mu wokovu. 11 Jombi jaanyambisa bandu mahakau gabu, na boti, yani jombi na bandu babahengiki kuba ba sapi boti abii na atati bamu. Ndi mana Yesu ngasejubona iyon ikaakema haba alongu baki; 12 ngati ejupwaga: "Mwaa Sapanga, naalandila alongu bangu mahengi gaku. Nagulumbaliya mu maketanganu gabu." 13 Kabee jupwaga, "Nanhobaliya Sapanga." Kabee; "Nepani mi paamba pamu na bana bajumbeki Sapanga." 14 Ndienu ndaba bana haba, ngati ejaaakema bombi, ndi bandu bana nhyege na mwai, Yesu mwensi jabiya ngati bombi nu kujongana nabu mu umundu wabu. Jahenga hela, ili kwii indela ja kuwa kwaki, juwesa kulihalabana mahengi gi Lijobi lelibii nu uwesu ukukoma, 15 nahenu jwaakua baabii atumwa mu maisha gabu goti ndaba jukuhola kua. 16 Ndaba sakaka jombi ngasejahika kwaajangati atumi buku nani baka Sapanga, ila ngati ergapwaga Maandiku gaka Sapanga; "Jwaajangati kibeleku

saka Ibulahimu.” 17 Ndi ndaba kwabia jubiya ngati alobaine? Jwaayomila bala babahenga mahakau, alongu baki kwa majambu goha, ili jubiya Nngolu ndi bandu babawelila kulukoba kola. 18 Sapanga Nkolongu wabu jojuhobaleka na jojubii ni ikia mu pajalapa: “Ngabijgingi pandu pangu pukupomule,” kustumaki Sapanga, ili mahakau ga bandu gaboka. jabiya jaapwaji akanyanye? Jabiya jaalongale bandu 18 Na, juwesa henu kwaajangati bandu baalengwa babunkana. 19 Ndieni tubona ngasebajingi ndema nu kung’alika ndaba jombi mwensi jwalengwa nu heji ndaba ngasebahobali. kung’alisa.

3 Mwalongu bangu, bandu baka Sapanga ba junkemiki Sapanga, mawasu gitu gabia kwaka Yesu jojuwe Sapanga anndetiki kuba ntumi nu Nngolu Nkolongu jukuhobale kwitu kotujetake pangwendu. 2 Jombi jabii jojuhobaleka kwaka Sapanga joanhagula kuhenga lihengu laki ngati Musa hejwabii jojuhobaleka mu nyumba joka jaka Sapanga. 3 Lakini Yesu kupalka jupata hisima nglolongu kupeta Musa ndaba nsenga nyumba jupata hisima ngani kupeta nyumba jene. 4 Kila nyumba jisengwa na mundu, lakini Sapanga ndi nsenga wa hindu yoka. 5 Musa jabii ntumisi jojuhobaleka mu nyumba joti jaka Bambu, na jwalongi majambu gaguge Sapanga jagalongila monikatai. 6 Lakini Kilisitu ndi jojuhobaleka ngati Mwana jojubi nu uwesu mu nyumba jaka Sapanga. Twe twabeti ndi nyumba jaki ana tuendali kuba nganganga na nukuhobale setukipuni. 7 Ndieni ngati ejupwaga Loho jaka Sapanga: “Lelelana mwijowani sauti jaka Sapanga, 8 mwiikuba na mioju jejbii niing’omu ngati kipindi sel aaka hoku bii pa bunkana Sapanga, ngati hekwabii kipindi similengu kulukoba kola. 9 Hoku aseja binu banenga nukumbema, hata ngati bagabweni mahengu gangu ganahengiki kwa yaka alubaini! 10 Nahenu naayomila bandu haba napwaga, ‘Mawasu ga bandu haba gahobiki masoba goti, nabombi ngase bajetake malagalaki gangu.’ 11 Ndieni nayomiki nukulapa mbamba: ‘Ngabijgingi punndema pangu pukupomule.’” 12 Ndieni mwaalongu bango, nzepana jwikuba mundu jokapi kati jii jojubii na mwoju mbaja na jwanga kuhobale hata kulibeka kutali na Sapanga jojubii mwomi. 13 Henu kwa ndaba, “Lelelana” heji jejilongaleka mu Maandiku jakona jutulongale twepani, mpalika kujangatana kila lisoba, ili mundu jokapi kati jinu mahakau gankonga na munduhuju kuba ni ing’omu. 14 Ndaba twepani tujongana ni Kilisitu ana tupwatali suusakaka kuhobale kotabinaku puutumbuli. 15 Maandiku gapwaga ana: “Ana nnzoani sauti jaka Sapanga lelenu, mwikuba na mioju jini ing’omu ngati kipindi sel aaka aseja bii pabangana.” 16 Akanyaababajoana sauti jaka Sapanga nukukana kunzetakela? Ndi bandu boa babalongsuwa na Musa kuhuma ku Misili. 17 Boo, Sapanga jwaayomila akanyaab kwa muda wa yaka

4 Henu ndaba lilaganu lukujingi pandu pukupomule paki lakona libii, nala tujogupa ili jokapi kati ji jwiisindwa kupata pandu pukupomule hapa. 2 Ndaba Lijambu Lamboni lilandiwi kwitu ngati hebaalandila bombi. Lakini malobi ge haga bagabona ngasegabii na mana ndaba bagajowani lakini ngasebagajopa su kuhobale. 3 Nala twepani twetuhabali tupata kupomule hoku kojutulagila Sapanga. Ngati hejwapwaga, “Nayomiki nukulapa: ‘Ngabijgingi mu nndema jangu ju kupomule.’” Sapanga jpwaga haga hata ngati lihengu laki labii tayali lijomwki tumbuka pajabomba nndema. 4 Ndaba maandiku gaka Sapanga galongi pandu pangilulangale lisoba la saba ana: “Sapanga japo mulia lisoba la saba na jwakotuka mahengu gaki goha.” 5 Kabee lijambu lende lipwaga: “Ngabijgingi pandu pangu pukupomule.” 6 Ndieni lilagi lukujingi lakoni libii, ndaba bandu babaalandila Lijambu Lamboni pamwandi basindwa kujingi homu ndaba basindwa kujetake. 7 Sapanga jabei lisoba lengi lebilikema, “Lelelana.” Japwaga monikatai kwii indela jaka Daudi malobi gajabii jupwagiki: “Ana nzowini malobi gaka Sapanga lelenu mwiikuba mioju jini ing’omu mwikuba mwabandu banga kujetake.” 8 Ana Yoshua ejakabii jwaapeki bandu haba kupomule, Sapanga ngajakapwagiki kabee monikatai kulongale lisoba lengi. 9 Ndieni kuigali kupomule kwa bandu baka Sapanga ngati Sapanga hejwapomulia lisoba la saba. 10 Ndaba kila jojuringi pandu pukupomule paka Sapanga jwiipomuliya kuhuma mu lihengu laki ngati Sapanga ejapomuliya kuhuma mulihengu laki. 11 Ndieni tukasana kujingi mu kupomule hoku, ili jwiikuba jokapi kati jitu jojikana kujetake ngati ebahenga bombi. 12 Lilobi laka Sapanga ndi lyomi na libii na makili, likali kuliki upanga goguyoliki koni na koni. Useku mbaka paiketangana mawasu ga mwoju na loho, mbaka pandu paiketangana ihungu ya nhyege nu uloju. Lilobi limanya nia na mawasu ga mioju ja bandu. 13 Ngasekibii sindu sokapi sekilihihiki palongi jaka Sapanga; kila sindu kiyekuliwa pangwendu palongi ja miu gaki, kwaki jombi jojuwe twiipalika kupwaga mahengu gatuhengiki. 14 Ndaba tubii nu Ngolu Nkolongu kupeta boka jojuwe jujingi kunani kwaka Sapanga, ndi Yesu Mwana waka Sapanga, ndieni tukamulakia nganganganga kuhobale kotulonge

kwimilomu jitu pangwendu. 15 Hoju Nngolu Nkolongu witu jutubonila ikia ndaba jukusindwa kuwesa kwitu; jombi mweni jwalelengwa ngati twepani lakini jombi ngasejahengiki mahakau. 16 Ndieno tuhegaliya sanga lujogopu kiteu su ubambu saka Sapanga jojubii jwaamponi, tujopa hikia nawamponi waka Sapanga ukutujangati kipindi patupala kujangatiwa.

5 Kila nngolu nkolongu jobunhagu kati ja bandu, bumpeke lihengu lukuhenge majambu gaka Sapanga badala ja bandu, kupia nhupi na matambiku ndaba ja mahakau. 2 Ndaba jombi jo mundo ngase jukamiliki, juwesa kwaahengen kwi ikia, bandu bangakumanya sindu nabahenga mahakau. 3 Kwa ndaba ja hela jupalika kupia matambiku nga kwa ndaba ja bandu pee, ila ndaba ja mahakau gaki mweni kabee. 4 Nga mundu jojuwesa kuliengen mweni kuba nngolu nkolongu. Kila jumu juaguliwa na Sapanga kuba nngolu nkolongu ngati ejabii Aloni. 5 Kabee najombi Kilisitu ngase julipeki mweni ulumbi wa kuba nngolu nkolongu, ila Sapanga anhagula nukumpwagi: "Weapa ndi wamwanawango; nepani lelenu mii atati bako." 6 Japwaga kabee pandu pang, "Weapa ndi unngolu wa yaka petapeta, kwi lilengana laka Melikisedeki." (aiōn g165) 7 Yesu pajabii jutama pundema pani, kukilelu kikolongu na maholi, jasalila nukundoba Sapanga jojabii nu uwesu ukunhoko mu kuwa. Najombi Sapanga anzowani ndaba jwabi joandumbalii Sapanga. 8 Lakini hata ngati jabii Mwana waka Sapanga, jilibola kujetake kwi indela juku ng'aliaka kwake. 9 Najombi pabunhenga kuba jojukamiliki, jabiya utumbuli wa wokovu wa yaka petapeta kwa bandu boka babunzetake, (aiōnios g166) 10 najombi Sapanga anhagula kuba nngolu nkolongu ngati hejwabii Melikisedeki. 11 Tubii na gingi gukupwaga kupete lijambu lende, lakini kunonwipi kumpwagi ndaba mwanganya ngase nhelewa nnyata. 12 Kukipindi senze mwanganya mwatalika tayali kuba mwaabola, lakini mwakona mumpala mundu jukumbola mabole gu utumbuli ga malobi gaka Sapanga. Mpala masiba badala ja posu jejikendiki. 13 Kila jojutama kukunywa masiba pee jwakona mwana nkeki ndaba ngasejumanya kuhenga majambu gagajetakiki palongi jika Sapanga. 14 Lakini posu jejikendiki jibii ndaba ja bandu baakoi, babaaboliki kwa mahengu kupema ga amboni na giliyaa.

6 Henu kwa ndaba heji, tugaleka mabole gu utumbuli kuhusu Kilisitu, lakini tuendaliya palongi ili tuhikila mu kukola, na nga kuendale kulongale kuhusu kuleka mahakau na mahengu gagaleta kuwa nu kupete kunhobale Sapanga; 2 na mabole gu ubatisu na

mabole gakwaabeke bandu maboku; na mabole kuyoka kwa bandu ba wii nu kutemuliwa kwa bandu kwa yaka petapeta. (aiōnios g166) 3 Haga twihenga ana Sapanga jupai. 4 Ndaba bandu baabii tayali ayekuliwi usakaka waka Sapanga, nuku honza nhupi yukanani kwaka Sapanga, nukujopa Loho wa Sapi, 5 nkuonza wamboni wi lilobi laka Sapanga na makili ga ndema goguhika, (aiōn g165) 6 ndieno bakotuka kuhobale kwabu, nga kuwesikana kwahenga banganya haba alekakia mahakau gabu kabee. Haba bummambali punsalaba kabee Mwana waka Sapanga sanahuli nukumpoa lihamu pangwendu. 7 Luhombi lolukuni iyula mala kwa mala nu kumela mimea jeapala alemu lupengaliwi na Sapanga. 8 Lakini luombi na lumela mikongu ja miha na magogu ngase lujangati sokapi; luhombi holu luhegale kupata Iwaambamba kuhuma kwaka Sapanga na mwisu waki ndi kujoswa mwotu. 9 Mwaalongu bitu, hata ngati hetupwaga hela, tuhobale kupata majambu gaamponi gingi ngani yaani uokopu. 10 Sapanga jutemu ngati hekupalika; jombi ngajwijewi lihengu lemwhahengiki au upali gonndangi kwakii mu huduma jemwaapekia na jenhendale kwaapeke bandu baki. 11 Lakini tutokule ngamaa kila jumu winu juendaliya kulangi kukasana kwaki mbaka mwisu, ili majambu gamwagahobale gatimia. 12 Henu mwikuba niikakaa, ila mmbiya ngati bahobale na baa hinakali, na kwi indela heji bajopa gajwaalagila Sapanga. 13 Sapanga pa ampekie Ibulahimu lilagi, jwalapa kwilihinalaki mweni, ndaba ngasejubii jojobii nkolongu kupeta Sapanga jojuwe kupete hoju jwakawesa kulapi. 14 Sapanga japwaga: "Sakaka nakupengeliya nuku kupeke lukolu lukolongu." 15 Ibulahimu jwaledaliya kukuhinakali. Na henu jajopa sejalagiwa na Sapanga. 16 Bandu pa alapa, alapa kwa jumu jojobii nkolongu kuliki bombi, nukulapa je hoku kujomo ubisi woti. 17 Najombi Sapanga, jwalangia lilagi heli kuba sakaka su kulapa, na kwi indela heji jwaalangia pangwendu kupwaga ngajung'anambu mawasu gaki. 18 Ndieno ibii hindu ibeli: Kulagi nu kulapa, ngase iwesa kubadilika na kwi indela heji Sapanga ngasejupwaga isoli. Ndieno twepani twetujombataki kulama kwaki, tupata mwoju gu kukumulaki nganganganga kuhobale kojubei palongi jitu. 19 Tubii nu kuhobale hoku ngati hekubii kipanda sa maisa gitu gaguge gabii nganganganga na la sakaka. Kuhobale hoku kupeta mbaka pandu pa sapi papabi kunyuma jilipazia kuna kwaka Sapanga. 20 Yesu mweni julonguli kujingi homu ndaba jitu na jubii nngolu nkolongu wa yaka petapeta, kulilenganu laka nngolu Melikisedeki. (aiōn g165)

7 Melikisedeki hoju jwabii bambu nkolongu juku agolu. 15 Kabee lijambu lende libonikana pangwendu Salemu, nu nngolu waka Sapanga nkolongu. ngani; ndaba nngolu jongi jojubii ngati Melikisedeki Ibulahimu pajwabia jubuja kuhuma ku kukomana jupitii. 16 Jombi ngasebunhengiki kuba nngolu kupete ngondou ko jwaawesa aka bambu akolongu, mpangu wa bandu au malagalaki ga bandu, ila kwa jwaketangana na Melikisedeki na jombi jwatenda makili ga womi goguwe ngasegubii na mwiso. 17 kumpenge imata, 2 najombi Ibulahimu ampekie Kwa ndaba Maandiku ga sapi gapwaga, "Weapa lipungu la komi la hindu yoti yejwabinaku. Mana ndabi nngolu wa yaka petapeta, kulengana nu ugolu juutumbuli jilihina laka Melikisedeki ndi "Bambu waka Melikisedeki." (aiōn g165) 18 Henu malagalaki Nkolongu jojuhenga gagajetakeka palongi jika ga mwandi baputaa kwa ndaba ngasejabia jiwsa Sapanga," ndaba jombi jwabii nkolongu juku Salemu, sindo. 19 Ndaba malagalaki gaka Musa ngasegawesa lihina laki kabee libii na mana ja "Bambu Nkolongu ju kutosane lijambu lokapi. Lakini henu, pandu pi lilagi la lukwali." 3 Atati baki na amabu baki ngase baalogwi mwandi abekiki kuhobale kwa lamboni ngani kokukwe pandu pokape, wala lukolu lwaki ngase bululogwi kupete kuhobale hoku tuwesa kunhegale Sapanga. pandu pokapi; ngase pabii pandu paapwgiliki jwasaliwa lii au jwakuwa lii. Jubii ngati Mwana 20 Kupeta haga goti, pamba Sapanga jutei kulapa. waka Sapanga, na juendale kuba nngolu waka Kipindi sela, bandu bangi pa baahenga abia agolu, Sapanga ngase jwalapike. 21 Lakini Yesu bunhenga Sapanga yaka petapeta. 4 Henu mmbweri mundu kuba nngolu sukulapa kipindi Sapanga paampwgila: hoju hejwaabii jumanyikana nakanopi. Ahoku bitu "Bambu julapiki, wala ngajung'anambu mawasu gaki: a Ibulahimu ampekie lipungu la komi la hindu Weapa ndabi nngolu wa yaka petapeta." (aiōn g165) 22 yoka yejapata kungondou. 5 Tumanyi kupwatana na Henu ndaba jukulapa hoku, Yesu bunhengiki kuba Malagalaki, kibeleku saka Lawi sesuse ndi akaagolu, nginyuli jejilangi sakaka tubii ni lilaganu lelibii la ndi baapalika kujuku lipungu la komi kuhuma kwa sapi ngani. 23 Kabee, Agolu bangi haba bakabii bandu, yani Aizilaeli ajabu, hata ngati nabombi ahumi bingi ndaba bakuwa na ngabakawesiki kuendale na mu kibeleku saka Ibulahimu. 6 Lakini Melikisedeki mahengu gabu gu ugolu. 24 Lakini Yesu nga ngati hoju ngasejwabii mu lukolu lwaka Lawi, hata hela bombi, jombi jutama yaka petapeta; ni lihengu laki jajopa lipungu la komi kuhuma kwaka Ibulahimu, lu ugolu ngase liboka kwaki kujenda kwaka mundu kabee ampengila imata jombi jojwabii bumpeki malagi jongi. (aiōn g165) 25 Ndienu, jombi juwesa kwaagombo ga Sapanga. 7 Lakini nga mundu jojuwesa kukanan, ngani boka babunzende Sapanga kwii indela jaki, mundu nsoku ndi jojupengewa imata nunkolongu. 26 Ndienu labii lijambu la mboni ngamaa Sapanga. 27 Ndienu labii lijambu la mboni ngamaa 8 Kabee aka agolu haba baajopa lipungu la komi, kwitu kuba nu nngolu ngati hoju jojubi jwa sapi, ndi bandu baakuwa; lakini pamba jojupopa lipungu la komi, yani Melikisedeki, maandiku gaka Sapanga jwanga ni likosa wala lihakau nkati jaki; bumbei kutali gapwaga jubi mwomi. 9 Ndienu tuwesa kupwaga na babii na mahakau nu kunkwea kunani ngamaa ana; kipindi Ibulahimu pajapia lipungu lakomi la kunani kwaka Sapanga. 28 Malagalaki gahagu bandu Lawi jwabia jwakona muibunu mwa atati baki yani ngasejusaliwi. 11 Ndaba ju ugolu wa Alawi, bandu buku Izilaeli baapekia malagalaki. Henu ana mahengu gu ugolu gwa Alawi gakabia gatosaki, ngakwaka paliki kabee kuba nu ugolu gongi ndalindali, gogupwata indela ju ugolu waka Melikisedeki na nga ngati waka Aloni. 12 Ndaba ugolu nagung'anambwiki, kupalika na malagalaki nagombi gabadiliika. 13 Najombi Bambu witu jojuwe majambu haha goti gunndongale jombi, jwabia ju lukolu longi, na ngasejubi hata mundu jumu jojuhumi lukolu lwaki jojuwaiki kutumaki pa mesa jaki jukupiiki matambiku koni jubi nngolu. 14 Kumanyikana jombi jwasaliwa mu lukolu lwaka Yuda lolulwe Musa ngasejwilogwi pajwabia julongale

8 Ndienu, lijambu likolongu letupala kupwaga ndi lende: Twepani tubii nu Nngolu Mkolongu wa namuna heji, jojuwe jutama upandi wa malele wa kiteu su ubambu su Ukolongu kunani kwaka Sapanga. 2 Jombi juhenga lihengu lu ugolu ukolongu pandu pa asapi, yani nkati ji lihema la sakaka lelisengiwi na Bambu, na nga le jusengiki mundo. 3 Kila Ngolu

Nkolongu anhagwi ili ampiikia Sapanga nhupi ni yeabasiki gagaandikwi miilu. 5 Panani ji lisanduku litambiku, na henu Nngolu Nkolongu witu yani Yesu yabii ihumbi yana mapapati yebiikema kelubi, yeyabii jupalika jubia na sindu sukumpiki Sapanga. 4 Ana nu unang'antu, na mapapati gabu gayekali panani ja jombi jwaka bia jupunndema pani, nga jwaka bi pandu pa wamboni waka Sapanga. Lakini sajenu nngolu hata nunkamu, ndaba abii agolu bangi baapia ngatuwesi kupwaga majambu haga hotuhotu. 6 Ndi litambiku su kupwata malagalaki gaka Musa. 5 ebapangiki hindu yela yoka. Agolu bayobali kujingi Lihengu labu lu ugolu ndi lilenganu pe ni kihilu sa kila lisoba mu sumba su utumbuli kuhenga mahengu majambu gagabii kunani kwaka Sapanga. Ndaba gabu. 7 Lakini Nngolu Nkolongu kajika jaki ndi jojujingu Musa pajwahegalia kulenganake lihemela, Sapanga mu sumba sa pili, najombi juhenga hela mala jimu pee andagalakiya: "Lenganakia kila sindu kulengana ni kwa saka simu, na jukuba jujuku mwai jeuje ampiki lilenganu lela lebugulangia kukitombi kola." 6 Lakini Sapanga kwa ndaba jaki mweni na ndaba ja mahakau henu Yesu bumpeki lihengu lu ugolu lelibi la sapi ga bandu gabahengi sangga kumanya. 8 Henu Loho kupeta lihengu lu ubambu labu, ngati lilaganu le jaka Sapanga jubola hotuhotu kupete majambu haga jwalangia katì ja bandu na Sapanga ndi la sapi ana, indela jukujingi mu Pandu pa Sapi ngani jabiya ngani, ndaba biilibeji panani ja malaganu ga gabii ga bakoni ngasejhoguliwi kipindi soti sumba su utumbuli amboni ngani. 7 Ndaba ana lilaganu lelatumbulia lakoni ijemeki. 9 Lijambu hedi ndi lilenganu li kipindi sa ngaselabii na makosa, nga kwaka paliki lilaganu la sajeno, nhupi na matambiku apia lakini ngasegawesa pili. 8 Lakini Sapanga jabona likosa kwa bandu, ndi kugahenga mioju jabu jukungungamali Sapanga kuba jwawpaga: "Gahika masoba, jupwaga Bambu, ndi je jitossani. 10 Majambu haga goti gajendana na posu panihenga lilaganu linyai na bandu buku Izilaeli na ni hinwyaji na majambu ndalindali gukulisambisa bandu buku Yuda. 9 Lilaganu lende ngalikubi ngati lela nhyega. Haga goti ndi malagi ga kunza pena; hagagoti lenahenga na aka hoku babu, lisoba pa naalongua ku giindalia mbaka kipindi Sapanga pajilenganakiya kuboku kuhuma ku Misili. Ngase babii ba ahobale kabee hindu yoti kuba inyai. 11 Lakini Kilisitu juhikiki, ku lilaganu lango; nahela nepani ngase naajangati, koni jubii Nngolu Nkolongu wa majambu gagabii jupwaga Bambu. 10 Lende ndi lilaganu lenihenga na bandu buku Izilaeli masoba gagahika, jupwaga gabu, nkuandika mmwoju jabu. Nepani niibiya Sapanga wabu, nabombi biibya bandu bango. 11 Nga mundu joammbole mundu nzaki, wala jojwampwgila nndongu waki, 'Gummanya Bambu.' Ndaba boka, tumbuka asoku na akolongu biimanya nepani. 12 Naalekakiya mabaja gabu, wala nganikomboki kabee mahakau gabu." 13 Kukupwaga kupete lilaganu linyai, Sapanga julihenga libia lelilai lilaganu luputumbuli lela; na sokapi sekikuba samwandi sitenda kulala nku hegale kuboka.

9 Lilaganu lu utumbuli labii ni indela yaki yu kundumbali Sapanga na kabee ndi pandu paki pa asapi pukundumbali punndema. 2 Balenganaki lihemela lelule sumba saki su utumbuli bikikemika Pandu pa Sapi. Momuje babekiki kipanda sukubeke taa na mesa jejibii na mabumunda gababej palongi jaka Sapanga. 3 Munyuma ji lipazia la pili, kwabii ni sumba sebikema Pandu pa Sapi ngamaa. 4 Momuje kwabii na sanduku ja zaabu jukupiiki litambiku lebei ndaba juku pogale ubani, ni lisanduku li lilaganu lelule babia apaki zaabu upandi woti, nu nkati jaki kwabia ni kibega sa zaabu sesabi na posu jebikema mana na ndonga jaka Aloni jejitunduli manyoi na malibu gaalenganaki ngati ibau

gamboni, gaguge sajenu gahikiti. Jombi juhenga mahengu gaki mu lihemela lelibii likolongu na lelitosani, lelule ngaselilenganakiya na bandu, yani liikuba lihemelambiki mu ndemba gongo. 12 Jombi jajingala Pandu pa Sapi mala jimu pena na ngasejwatotwi mwai wi imbui na ng'ombi ila jatotwi mwai waki mweni, nu kutupeke indela heji jawesa kutulete ukombosi wa yaka petapeta. (aiōnios g166) 13 Bandu bababii abaja bawesa kunyaambisika na kuba sapi palongi jaka Sapanga pabaamisila mwai wii imbui na ng'ombi pamu na maliu ga matoli. 14 Lakini kwa mwai waka Kilisitu, majambu makolongu ngani gatenda kuhengeka! Kwa makili ga Loho ja yaka petapeta, Kilisitu jilipikia mweni litambiku lelitosane kwaka Sapanga. Mwai waki waatunyambisa mmioju jitu kupete mahengu gagaleta kuwa, ili tupata kuntumaki Sapanga jojubii mwomi. (aiōnios g166) 15 Ndienu jombi ndi jojujonganisa jwi lilaganu linyai ndi bandu bajakemiki Sapanga ba awesa kujopa mbengalelu ya yaka petapeta yejaalagi. Kuwa kwaki kwaagombo bandu kuhuma ku mahakau gabahengi kipindi si lilaganu la mwandi. (aiōnios g166) 16 Kwa majambu ga malaganu gaka mundu jojuwi, gaandiki kupete kujopa hindu yejiilei mundu jojukuwuki kupalika kumanyikana ana ndi sakaka mundu hoju jojiandiki balua heji juwi. 17 Lilaganu leliandikwi kupete kujopa hindu yaka mundu jojukuwuki ngaselilewesa kuhengi lihengu

mbaka jukuwa mundu jojuandiki lilaganu heli, ndaba ngauwesi kuboa mahakau. 5 Ndi ndaba Kilisitu balua heji ngajihengi lihengu ana jojuhandika balua pajabiya juhika pundema, ampwgila Sapanga: je heji jakona mwomi. 18 Ndi mana hata lilaganu lu "Weapa ngasewapai litambiku lukusinza wala utumbuli lela ngaselahengiki lihengu sanga kujitika litambiku la hindu, lakini wanhandaliya nhyega. mwai. 19 Musa jatumbuliya jatangasiya bandu boka 6 Matambiku gukutinyia pamotu, au gukulekake mihilu joka ngati ekwabii malagalaki; jaikuka mwai mahakau ngaseipalika kwaku. 7 Papu napwaaga, ulitolu na mwai wi imbui pamu na masi gu kuhanganaki, 'Nepani mi pamba, kuhenga gaupala wehapa nepani na kwa manyoli gu nkongu gobugukema hisopu na nhenga, mwaa, Sapanga, ngati eahandaki kitabu sa litonzi likeli, nu kumisi kitabu sela sa malagalaki na malagalaki gaka Sapanga.' 8 Jatumbuliya kupwaga, bandu boka. 20 Musa japwaga: "Gongo ndi mwai "Ngasegupai wala ngasegupendesa ni litambi gogulangi sakaka lilaganu lejunndagalaki Sapanga liinyama na litambiku lukutinyi na litambiku la hindu kulihenga." 21 Ahelahe, Musa jamisila mwai gola mu litambiku lukuleka mahakau." Japwaga hela hata lihemla la Sapi na hindu yeitumika pandu pukundobe ngati matambiku ganga goti apia kulengana na Sapanga. 22 Sakaka malagalaki gapwaga, kalibu kila Malagalaki. 9 Ndieno japwaga, "Mi pamba mwaa sindu kiwesa kunyambisika kwa mwai, na mahakau Sapanga, nhikiki kuhenga gagupala wehapa nhenga." nagombi galekakewa pena ana mwai gujiti. 23 Hindu Ndieno Sapanga juboiki matambiku ga mwandi nu yenze ndi lilenganu pena la majambu ga sakaka kubeka litambiku lengi lelule ndi Kilisitu mweni. gukunani kwaka Sapanga, yapalika kunyambisika kwii 10 Ndaba Yesu Kilisitu jahenga gajupala Sapanga indela heji. Lakini hindu yukanani kumaundi yombi juhenga, twepani tonyambiswi mahakau kwii indela ja ipala matambiku gagabi sapi ngani. 24 Ndaba Kilisitu nhyega jaki jwaboa litambiku kwa mala jimu pena. ngasejajingi Pandu pa Sapi pabasenga bandu kwa 11 Kila ngolu jojabii Nhyaudi jahenga lihengu laki maboku gabu, papuje ndi lilenganu pena kwa selu ugolu kwa kila lisoba nu kupia litambiku alelale sa sakaka. Jombi jajingala kunani kwaka Sapanga mala jingi, matambiku ge haga ngasegawesa kuboa kokuje, kokujeni sajeni jujema palongi jika Sapanga mahakau. 12 Lakini Kilisitu japia litambiku limu ndaba ndaba jitu. 25 Nngolu Nkolongu jwa Ayaudi jujingi Pandu pa Sapi ngamaa kila saka koni jubii na mwai wi kinyama; lakini Kilisitu ngasejajingi kulipia mweni mala jingi, 26 ndaba kabiya kubii hela, Kilisitu jupalika kung'aliswa mala jingi tumbuka kubombeka ku ndema. Lakini henu mu ipindi yenze yeihagale kuhiki mwisu Gundema, jombi jupiti mala jimu pena kuboa mahakau ku kulipia mweni litambiku. (aiōn g165) 27 Ndieno ngati ekubii kila mundu jukuwa mala jimu, ndi lilaganu langu leniinhenga pamu nabu, masoba ndieno jwijema palongi jika Sapanga kutemuliwa. 28 gagahika: Niibeka malagalaki gangu mmiojo jabo, nu Ahelahela Kilisitu najombi jilipia litambiku mala jimu pena ndaba jukuboa mahakau ga bingi. Pajipitila mala ja pili, nga ndaba jukuhangajika kabee na mahakau, ila ndaba ja kwaako bandu babundendale.

10 Ndieno malagalaki ga Musa ndi kihilu pe sa majambu ga amboni gagihika lakini nga hindu ya sakaka. Ndaba matambiku gaka musa haga gababia apia kila saka bila kukotoka, nga gawesi kwaahenga bandu babundumbali Sapanga kuba baakamiliike palongi jika Sapanga. 2 Ngati bandu haba babundumbali Sapanga ebakabii banyambisi mahakau gabu sakaka, ngabiloani mwoju kubina ndaba ja mahakau, na ngabahendali kupia kabee matambiku haga. 3 Lakini mu litambiku le heli lelihengka kila saka laakombosa bandu mahakau gabu. 4 Ndaba ja mwai wi likambaku ni lipongu

ndi jojuhobaleka. 24 Tukasana kukokakeana twabeti

5 Ndi ndaba Kilisitu
6 Matambiku gukutinyia pamotu, au gukulekake
7 Papu napwaaga, mahakau ngaseipalika kwaku.
8 Jatumbuliya kupwaga, bandu boka.
9 Ndieno sapanga, nhikiki kuhenga gagupala wehapa nhenga.
10 Ndaba Yesu Kilisitu jahenga gajupala Sapanga
11 Kila ngolu jojabii Nhyaudi jahenga lihengu laki
12 Lakini Kilisitu japia litambiku limu
13 Nahenu kola julendale mbaka Sapanga pa jaabeka
14 Ndieno, ku abaja baki boka pai ja magolu gaki.
15 Najombi Loho jika Sapanga jutupwagi usakaka wa majambu haga. Jutumbuli su kupwaga:
16 "Lende
17 Ndieno jahenga mahakau gabu, wala mahengi gabu, giliya."
18 Ndieno kipindi mahakau pagiilekewa, ngakwikubi kabee kupia matambiku ndaba ju kulekakewa mahakau.
19 Ndieno mwalongu bangu kwa mwai waka Yesu tupata mwoju wanga kujogopa ukuwesa kujingi Pandu pa Sapi ngani.
20 Jombi jutuhoguli indela inyai na indela ja womi nu kupete lipazia lela, yani nhyega jaki mweni.
21 Ndieno tubii nu nngolu nkolongu jojubii nu uwesu mu nyumba jika Sapanga.
22 Ndieno tunhegaliya Sapanga kwa mwoju wa sakaka nu kuhobale kokutosani, kwa mioju jejinyambisiki kuhuma mu mwoju je jilangi ngasegubii nu ubaja na kwa nhyega yeisapisiki kwa masi ga sapi.
23 Tukamulakiya kuhobale kwitu kotupwaga ku milomu jitu, ndaba Sapanga jojahenga malagi gaki ndi jojuhobaleka.
24 Tukasana kukokakeana twabeti

na twabeti ili kulangi upali nu kuhenga majambu (aiōn g165) 4 Ku kuhobale Abeli ampikia Sapanga gaamboni. 25 Twiikotoka kuketangana pamu ngati litambiku lukutinyi lelabii la sapi kupeta laka Kaini. hetuyobali, ngati heahenga bandu bangi. Ila tupalika Ku kuhobale kwaki jajetikika na Sapanga kuba tujangatana, ngati hemmbona, lisoba laka Bambu jojuhenga gajupala Sapanga; Sapanga mweni jajetaki liegali. 26 Ndaba, ana tuendali kuhenga mahakau litambiku laki lu kutinyi. Ku kuhobale kwaki hata sanahuli baada jukumanya usakaka, nga litambiku ngati jawii lakini jakoni mwomi. 5 Ku kuhobale, Enoki letuwesa kupia kabee ndaba ju kuboa mahakau. 27 jajukulika na Sapanga, ili jikuwa. Ngasejabonakini Sekihigali ndi kulendale koni tujogopa kutemuliwa kabee ndaba jajukuliki na Sapanga. Kumanyikana ana na Sapanga na mwotu nkali go gwaatinyisa bandu kabula ju kujukulika kwaki, jombi jabii julenganiwi na boka ba bumpenga. 28 Mundu jokapi jwanga kujetake Sapanga. 6 Ndienu, sanga kuhobale nga kuwesikana malagalaki gaka Musa, akakilongosi bankoma sanga kundengane Sapanga. Ndaba kila mundu joanzende kummbone hikia ana abii bandu abeli au atatu Sapanga ndi jupalika juhobalia Sapanga jubii, na baapwagiki sebikibona au kujogwana sejuhengiki jaapeki seketule bandu babuntaputa. 7 Ku kuhobale mundu haju. 29 Boo, mundu jwanga kupwata Sapanga andakaliya Noa kupete majambu giliya ga malagalaki gaka Mwana waka Sapanga sanauli nu giipitila monikatai gaguge gabiya gakona ngasegapiti. kusindwa kuuhobale mwai wi lilaganu laka Sapanga Anzetakiya Sapanga, jasenga safina jaokuliwa jombi go guunyambisi, mundu joantondo Loho jaka Sapanga pamu na alongu baki. Ku kupete kuhobale kwaki jojutulangi ikia, jupalika kutemuliwa kukolongu kwa nndema watenda kutemuliwa, najombi Noa jajetakewa namuna bole? 30 Ndaba tummanyi jojapwaga, palongi jaka Sapanga kupete kuhobale kwaki. 8 "Nepani nilepisa likosa, nepani nitenda kulepesa," na Ku kuhobale Ibulahimu anzetakiya Sapanga pa jojapwaga kabee, "Bambu jaatemula bandu baki." 31 ankema ili jujenda ku nndema goguwe Sapanga Kuabuka mu maboku gaka Sapanga jojubii mwomi annndagila akumpekia gubiya waki. Hata ngati ngase ndi lijambu lukujogopa ngani! 32 Nkombuka gagapitila jamanyiki kojabia jujenda, Ibulaimu jatenda kujenda. lisoba lela lu utumbuli pa muumanya usakaka 9 Ku kuhobale jatama ngati nngeni mu nndema go waka Sapanga. Hata ngati masoba gala mwapata anndagila Sapanga. Jatama kola mu lihemba ngati mang'aliyu gingi, lakini mwanganya mwahinakali. 33 ejutamika Isaka na Yakobu, babube babajopa lilagi Mala jingi buntenda kuntondo nu kumpoa lihamu; mala alelalela kuhuma kwaka Sapanga. 10 Ndaba Ibulaimu jengi mwajetakia kujongana na bandu ba bang'aliswa jabiya julendale musi gogubii nganganganga, musi liyaa. 34 Mwajongi mu mang'aliyu pamu na apungwa goguwe Sapanga mweni ndi jo jojapanga namuna pa bunzopa hindu hinu mwahinakalia su kutogule, ju kusenga nu kugusenga. 11 Ku kuhobale hata ndaba mwamanyiki mmbii na hindu ya sapi ngani Sala jahobaliya Sapanga juhenga sejulagi, ndienu nu yu kudumu yaka petapeta. 35 Ndienu nhendalia japata kitumbu hata ngati jabis jugogabi ni kipindi kuba nganganganga mu kuhobale kwinu, ndaba saki su kupapa sabiya kipetike. 12 Ndienu kuhuma kwandetila hupi ngolongu. 36 Mpalika kuhinakali ili kwaka mundu jumu, Ibulaimu, jabii ngati jutei kuwa, nhwesa kugahenga gajwagapala Sapanga nu kujopa bapitii bandu bingi banga kubalangika ngati ndondu sejundagi. 37 Ndaba ngati egapwaga Maandiku: yu kunani kwaka Sapanga nu nsangi uku mbwani. "Kwakona kasokopi pena, na jola jojuhika, jvitenda 13 Bandu haba boka bakuwa koni ahobale. Bakwa kuhika, wala ngajwiselewi. 38 Lakini mundu wangu kabula ju kujopa majambu gaguge Sapanga jabiya jojuhenga ganagapala jvitama su kuhobale; Ana julagi, lakini su kutali bagabweni, batenda kutogule, jukelabwika munyuma nepani nganampale." 39 Ndienu, nu kujetake hotuhotu bombi babii ageni na bandu twepani nga twabandu baakelabuka munyuma nu baapeta pani pu ndema. 14 Bandu ba awpaga kuhoba, ila twepani tubii mu bandu baahobale nu majambu ngati haga, alangi hotuhotu ataputa nndema wabu beni. 15 Ana bakabii awasali nndema go ahamiki toka mwandi, bakapata napwasi jukukelabuka hoku. 16 Lakini henu apala nndema gogubii sapi ngani, yaani nndema ukunani kumaund kwaka Sapanga. Ndi mana Sapanga ngajuboni iyonu bombi kunkema jombi Sapanga wabu, ndaba jombi mweni jahandali nndema. 17 Ku kuhobale Ibulaimu apia litambiku mwana waki Isaka ngati litambiku kipindi Sapanga eandenga. Hoju Ibulahimu ndi jojabii jujopiki lilagi

11 Kuhobale ndi kuba nu usakaka wi lijambu le tuhobale, kujetake ngani majambu ganga kugabona. 2 Ndaba juku hobale kwaka hoku ba mwandi, Sapanga jatenda kwaajetake. 3 Ku kuhobale, twepani tumanyiki nndema wabombika kwi lilobi laka Sapanga; Henu majambu gaga bonikana ngasegabombika kuhuma ku majambu gagabonikana.

kuhuma kwaka Sapanga, lakini hata hela, jajetaki kumpia litambiku mwana waki wa kajika, **18** hata ngati Sapanga jabii ampwagi, "Kibeleku saku kihuma kwaayo a bandu bawii; na kwi indela jengi tuwesa nu ku kupwaga hela Ibulaimu ampekie kabee mwana kuhuma kwa bandu bawii. **20** Ku kuhobale Isaka jaapengaliya imata aka Yakobu na Esau, apata pajabii juegale kuwa, jaapengaliya bana boka baka kuhobale Izilaeli mu ndema uku Misili, na kabee jaalekila malagisu gu kuboka na mahupa gaki pabiiboka ku Misili. **23** Ku kuhobale akahengo baka Musa kuhobale kuhobale kuhobale hoku. Kwa ndaba jandogule jejabia jitenda kunndendale, jwahinakalya kukomeka panani ju nsalaba sanga kubona hiyone, na sajenu jutami upandi uku malele wi kiteu su ubambu saka Sapanga. **3** Henu nde mkombuka majambu ga gumpitila Yesu hejahnakaliya kupengwa na bandu bana mahakau. Nala mwiisoka nu kutenguka mwoju. **4** Ndaba mu kukomana kwinu na mahakau, mwanganya ngase nhinakali mbaka kuwa. **5** Boo, nnzewiki le malobi gu ku ngangamalisa mwoju gaguge Sapanga pa jalongila na mwanganya ngati mwabana bake? "Mwana wangu wilongama, Bambo pa jugulakali, wala witenguka mwoju pa jugulakali. **6** Ndaba Bambo ammbola kila joampai, jombi andapu mundu joanzeteke kuba mwanawaki." **7** Nhinakalya pabundapu ndaba ganiaga ge mabole; Sapanga junhenge mwanganya ngati bana baki. Ndaba mwana boo jwanga kulapuliwa na atati bake? **8** Lakini ana ngase bunndapwi ngati bana bangi, nala mwanganya nga mwabana bake, ila ngati bana ba atati nabangi. **9** Kabee twepani twaatende isima atati na amabu bitu baatubeliki hata pa butulapu. Nala tupalika kunzoane ngani Atati bitu bi kiloho ili tuwesa kuba na womi. **10** Akatati naka amabu bitu bu pundema pani atulapu kwa

nga na makili lakini bapata makili. Babii nganganganga aka mbomba baahobale baakelubukiya bandu babu baawi koni ayokiki. Bangi babu bakana kuhogulewa, baang'alisa mbaka kuwa ili apata kuyoka nu kujingi Sapanga baakonga minyolu na kwaaleke mu kipungu. **36** Bangi baalongama na kwaalapu iboku, na bandu bangi ba bunhobali 37 Baalapula imagu, baakajula ipandi ipandi, baakoma 38 Ndema ngase juegali kuwa, jalongaliya kuboka kwa bandu buku gupalika kuba na bandu ngati haba! Bajendajenda 39 Bandu haba boti babonikana 40 ndaba kubelekwa kwaki. Bumbona jabii mwana wa sapi, Sapanga jabii jaandalii majambu ga sapi ngani ndaba ngase bijijogipi mihilu gaka bambu nkolongu. **24** jitu, ili bombi bakahikila utsanelia koni abii pamu na Ku kuhobale Musa pa jabii mwahahota, jakaniki twepani.

kunkema mwana waka kamwali waka Falao. **25**

Jabona nambanga kung'aliika pamu na bandu baka Sapanga kuliku kutogole mahakau ku kipindi kisokopi.

26 Jamanyiki ana kung'aliika su kupolewa lihamu ndaba jika Kilisitu, ndi sindu saamboni ngani kupeta

mali gingi yoka yeibii ku Misili, ndaba jabiya julendale sekutui ja monikatae. **27** Ku kuhobale Musa jaboka

ku Misili sanga kujogopa inyela juku bambu nkolongu, na ngase jakelabwki munyuma, ndaba jabii ngati mundu joambweni Sapanga janga kubonikana. **28**

Ku kuhobale jahenga tipati ja Pasaka, jalagalakia Aizilael amisa mwai panani ju nndyangu, ili Ntumi

jukunani kwaka Sapanga Jojuleta kuwa jukotuka kwaakoma bana bu utumbuli buku Izilaeli. **29** Ku

kuhobale bandu buku Izilaeli balombuka nhanga wa Shamu ngati babii pundema; lakini Amisili pa balenga

kuhenga hela bakuwa mu masi. **30** Ku kuhobale lumatu lwa musi uku Yeliko Iwatenda kuhabuka, bandu buku Izilaeli pa bajomula kuyongolota lumatu ye hei

kwa masoba saba. **31** Ku kuhobale Lahabu jojabii nselati ngase jakuiki pamu na bandu babunkana

Sapanga, ndaba jaa jopa su lukwali bandu babahika kutaputa majambu kwa sili. **32** Ndienu boo, mbwaga

kabee kike? Muda ngase gutosa kulandi majambu gaka Gidioni na Balaki na Samusoni na Yeputa

na Daudi na Samwelii na alota baka Sapanga. **33** Ku kuhobale boti haba bakomana ngondu na aka

bambu akolongu na batenda kaawesa. Bakasana ili majambu gagapalika gabiya, bajopa gala gajalagila

Sapanga. Bapunga milomu ji liimba, **34** basusua myiotu mikali, bajepa kukomeka kwa mapanga, babii

12 Twepane tubi ni likundi likolongu la babatamaa

mu kuhobale kwa sakaka baabii kulongi jitu, henu tuboa kila sindu se sutupenga, na mahakau ga gagutunyemba. Tujombitika su kuhinakali mwi imbelu yeabei palongi jitu. **2** Tundingalya miu gitu Yesu jo jwatumbulisa kuhobale kwitu na ndi jojwiyomuliya kuhobale hoku. Kwa ndaba jandogule jejabia jitenda kunndendale, jwahinakalya kukomeka panani ju nsalaba sanga kubona hiyone, na sajenu jutami upandi uku malele wi kiteu su ubambu saka Sapanga.

3 Henu nde mkombuka majambu ga gumpitila Yesu hejahnakaliya kupengwa na bandu bana mahakau.

Nala mwiisoka nu kutenguka mwoju. **4** Ndaba mu kukomana kwinu na mahakau, mwanganya ngase

nhinakali mbaka kuwa. **5** Boo, nnzewiki le malobi gu

ku ngangamalisa mwoju gaguge Sapanga pa jalongila na mwanganya ngati mwabana bake? "Mwana wangu

wilongama, Bambo pa jugulakali, wala witenguka mwoju pa jugulakali. **6** Ndaba Bambo ammbola

kila joampai, jombi andapu mundu joanzeteke kuba mwanawaki." **7** Nhinakalya pabundapu ndaba ganiaga

ge mabole; Sapanga junhenge mwanganya ngati bana baki. Ndaba mwana boo jwanga kulapuliwa

na atati bake? **8** Lakini ana ngase bunndapwi ngati bana bangi, nala mwanganya nga mwabana bake,

ila ngati bana ba atati nabangi. **9** Kabee twepani twaatende isima atati na amabu bitu baatubeliki hata

pa butulapu. Nala tupalika kunzoane ngani Atati bitu bi kiloho ili tuwesa kuba na womi. **10** Akatati

naka amabu bitu bu pundema pani atulapu kwa

muda, ngati beni heababona sapi; lakini Sapanga kunani kwa mahunde kwaka Sapanga? 26 Mu kipindi jutulapu kwa ndaba jutujangati twabete, ili tuwesa sela sauti jaka Sapanga juguhenga nndema gubagaja, kuba twabandu baasapi ngati jombi. 11 Kipindi pa lakini henu julagii ana: "Naguhenga nndema gubagaja tulapuliwa nga sindu su kutogulesa ila sindu su kabee, lakini nga pee ndema ila kabee kunani kwaka kuyomesa. Lakini bandu ba baaboliki kuba ni isima Sapanga." 27 Lilobi lende "Kabee." Lilangi hindu yote pamwisu waki bijpatia seketuli ju lukwali ndaba ju yeibombiki, Sapanga jiitenda kuibagajisha nu kuiboa kutama su kuhenga majambu gaamboni palongi jaka ili ihigalia yanga kubagajiswa yela. 28 Henu twepani Sapanga. 12 Henu, ntondabia maboku ginu ga gasoka na kugabeka nganganga majugu ginu ga nga na makili! 13 Nhendalya kujenda mu indela je jinyokiki, ili sekilemii siiumiswa, ila kilamiswa. 14 Nkasana kutama na kugabeka nganganga majugu ginu ga nga na indela je janndengania, ku kwi isima nu kujogopa, 29 ndaba Sapanga witu, sakaka ndi mwotu nkali go ku lukwali na bandu boti. Ntama maisa ga sapi, ndaba gukula.

nga mundu jo jammbona Bambo sanga kutama maisa gasapi ngati haga. 15 Nkasana ngani ili mundu jokapi jwi ihoa waamboni waka Sapanga. Nndingalia ili nkongu gogubaba gwi itunduli kati jinu nu kuleta mang'aliку kuperete sumu jaki. 16 Nndingalia ili katii jwi ikuba mundu nselati au mundu jwanga kunndumbali Sapanga ngati Esau jojalombisa mbengale jaki ju utumbuli ukubelekwa ndaba ji kilebi sakula nunkamu. 17 Mwanganya mmanyiki hata pajapala kujipata kabee mbengalela jejapipi jaki mweni, batenda kukanali, ndaba ngasejapatiki napwasi juku jetake mahakau gaki hata ngati jataputa kwa maholi. 18 Mbanganya ngase mwahikiki ku kitombi sa sinai, sesuse guwesa kugusa ngati ebahenga bandu buku Izilaeli ngase mwahikiki ku motu go gunyaka, pandu pa pabii liundi ijilu ni kimbonga, 19 sauti ji imbatia na sauti ja malobi. Bandu babajowana sauti jela baloba bijowana kabee lilobi lengi, 20 ndaba ngase bawesiki kuhinakali mihilu jejipati: "Jojwigusa kitombi senze, hata ngati kinyama banndapula malibu." 21 Haga goti gabonikini gu kujogoo ngamaa, hata Musa jwapwaga; "Nyogopa nu kubagaja." 22 Lakini mbanganya nhikiki mu kitombi sa Sayuni, pa musi waka Sapanga jojubi mwomi, nhikiki pa Yelusalemu, mu musi gu kunani kwaka Sapanga, pa aketangini atumisi bingi ngama baka Sapanga bu kunani. 23 Nhikiki pi liketanganu likolongu la bandu bu utumbuli ukubelekwa waka Sapanga, babube mahina gabu gaandikwi kunani kwaka Sapanga. Nzema palongi jaka Sapanga jojubi ntemu wa bandu boti, na palongi ja loho ya bandu boti ba ajetakiwi na Sapanga na ba baahengikiki kuba baatosani. 24 Nhikiki kwa Yesu jojubii jojujonganesa mu lilaganu linyai, na jojuwe mwai waki go gumiswika gulonge majambu gaamboni kupeta mwai waka Abeli. 25 Henu ndingalya sapi mwiika kukana kunzowane jojupwaga na mwanganya hoju. Ana babakana kunzowane jojaleta punndema pani malobi kuhuma kwa Sapanga nabombi ngase balamike, twepani twiiwesa boo kulama ana tukaniki kunzowane jojutulakali kuhuma

kunani kwa mahunde kwaka Sapanga? 26 Mu kipindi jutulapu kwa ndaba jutujangati twabete, ili tuwesa sela sauti jaka Sapanga juguhenga nndema gubagaja, kuba twabandu baasapi ngati jombi. 11 Kipindi pa lakini henu julagii ana: "Naguhenga nndema gubagaja tulapuliwa nga sindu su kutogulesa ila sindu su kabee, lakini nga pee ndema ila kabee kunani kwaka kuyomesa. Lakini bandu ba baaboliki kuba ni isima Sapanga." 27 Lilobi lende "Kabee." Lilangi hindu yote pamwisu waki bijpatia seketuli ju lukwali ndaba ju yeibombiki, Sapanga jiitenda kuibagajisha nu kuiboa kutama su kuhenga majambu gaamboni palongi jaka ili ihigalia yanga kubagajiswa yela. 28 Henu twepani Sapanga. 12 Henu, ntondabia maboku ginu ga gasoka na kugabeka nganganga majugu ginu ga nga na makili! 13 Nhendalya kujenda mu indela je jinyokiki, ili sekilemii siiumiswa, ila kilamiswa. 14 Nkasana kutama na kugabeka nganganga majugu ginu ga nga na indela je janndengania, ku kwi isima nu kujogopa, 29 ndaba Sapanga witu, sakaka ndi mwotu nkali go ku lukwali na bandu boti. Ntama maisa ga sapi, ndaba gukula.

13 Nhendalia kupalana su ulongu. 2 Mwijewa kwaajopa ageni, ndaba ku kuhenga hela bandu bangi bawesa kwaajopa atumi bu kunani baka Sapanga bila kumanya. 3 Mwakombuka apungwa ngati nanamu mmbii mu kipungu pamu na bombi. Mwaakombuka bandu ba ang'aliika ngati nanamu nng'aliika ngati bombi. 4 Bandu ba ajukuini ahengiwa isima na bandu boti, na mwanalomi nu mimbomba jupalika jubia jo juhobaleka ku kunzaki. Sapanga jwaatemula aselati na agoni. 5 Mwikuba mwa bandu bukupala lupija; ntosika na hindu yemmbi nayu. Sapanga mweni jupwagiki: "Nga nuguleki hata kulenga, wala nga nugulekele." 6 Kwa ndaba heji tuwesa kupwaga bila kujogopa, "Bambo ndi jo junyangati ne, Nga nijogopi sindu. Mundu jwindenda kike?" 7 Mwaakombuka akakilongosi binu babaalandila lilobi laka Sapanga. Nhwasalya namuna hebajomulia kutama kwabu, nnzia kuhobale kwabu. 8 Yesu Kilisitu ndi ajolajo lisu, lelenu na yaka petapeta. (aión g165) 9 Mundu jwaankonga na mabole gokapi giki geni. Waamboni waka Sapanga ndi go gugangamalisa mioju jitu wala nga mihilu ja kula posu, mihilu je heji ngase jaajangati sokapi bandu babiipwata. 10 Twabe tubii na mesa ji litambiku jejuje bandu baatumaki homu babube bakona mu lihemba Ayaudi ngase apalika kula hindu yaki kuhuma mu mesa jitu ju kupiki matambiku. 11 Nngolu nkolongu jwa Ayaudi juleta mwai wiinyama mu Pandu pa Sapi ngani nu kuiopia litambiku ndaba ja mahakau, lakini inyama ye hei ijoswa kunza ji libwensi. 12 Kwa ndaba heji Yesu kabee jang'aliswa na kuwa kunza ja musi ili jwaanyambisa bandu kwa mwai waki mweni. 13 Henu tunzendila kunza ji libwensi kola, bukutupoa lihamu ngati ebumpoa lihamu Yesu. 14 Mana pani pundema ngase tubi na musi gu kutama masoba gingi; lakini tugutaputa musi goguhika. 15 Ndienu kwi indela jaka Yesu, tumpiikiya Sapanga litambiku lu kundumbali masoba gowa, yani ulumbi go tupwagaa mu milomu

patupwaga Yesu ndi Bambu. **16** Mwijewa kuhenga ga mboni nu kujangatana, ndaba haha ndi matambiku ga guntogulesa Sapanga. **17** Mwaajowaniaka kilongosi binu nu kuhenga malagalaki gabu; ndaba bombi atama kelukelu kunndima mwanganya ngati bandu baapalika kupwaga kwaka Sapanga namuna heantumaki mwanganya. Mwaajowania ili ahenga mahengu gabu su kutogule, lakini ana nga mwaajowane biihenga mahengu gabu su kusuki na hela nga kwanzangati. **18** Mutulobila kwaka Sapanga. Tubii nu usakaka, mioju jitu jutulangi ngase tubii na makosa, ndaba tupala kuhenga gagabii gaamboni muda woti. **19** Nundoba ngamaa nnobila ili Sapanga jungelubua kwinu kanyata. **20** Ndienu, Sapanga jwa mboni, junhyohiki Bambu witu Yesu kuhuma kwa bandu baawi, jojuwe ndi Nndimi nkolongu wa makondoo kwa mwai waki, kwa mwahi hogu, julangi lilaganu la yaka petapeta ndi la sakaka. (aiōnios g166) **21** Nunndoba Sapanga ju lukwali jumpekie kila lijambu laamboni lempala ili nhenga ga jupala jombi, najombi juhenga nkati jitu kwi indela jaka Kilisitu majambu ga gunndengane jombi. Ulumbi gubia gwaki, yaka petapeta! Amina. (aiōn g165) **22** Henu, alongu bangu, nundoba nnzopa sapi malobi gangani guku nngangamalisa mioju su kuhinakali. Jenze ndi balua inyipi pee jenununhandaki. **23** Mbai kummanyisa ana ndongu winu Timoti bumpiiki mu ligelesa. Ana juhikiki pamba nnyata, nihika pamu na jombi pa nihika kwiinu. **24** Mwaalamukya akakiongosi bi boti pamu na bandu boha baka Sapanga! Alongu buku nndema uku Italia atenda kundamu. **25** Tunndobe mwaboa waamboni waka Sapanga gubia na mwanganya mwaboti.

Yakobu

1 Nepani Yakobu ntumi waka Sapanga na waka Bambu witu Yesu Kilisitu. Nunhandaki balua mwanganya mwabandu ba makabila komi na mabeli ga gapesangini punndema. Ndenda kunndamu! **2** "Mwaalongu bangu, mtoguliya ngamaa pampatwa na milengu ndalindali, **3** ndaba mmanyiki ana kuhobale kwini ana kubii nganganganga, kwanhenga nhinakaliya. **4** Mmbiya nu usakaka ndaba kuhinakali kwini kwanzangatia mbiya nganganganga mbaka pamwisu ili nhwesa kuba mwabandu baakoliki na baajagani, banga kupongukewa na sindu sokapi. **5** Lakini ana jumu winu jupongukiwi malangu, ndienu, jupalika kunndoba Sapanga jojuwe jampekiya, ndaba Sapanga jaapeke boti su kujoloka na kwa mwoju wa sapi. **6** Lakini jupalika kuloba su kuhobale bila kuhola sokapi. Mundu jojubii ni kiholu jubii ngati majeba gu nhanga gagugee gakangwa nu nhwai koni na koni nu kugaleke. **7** Mundu ngati hoju jwihihale jwiipata sindu sokapi kuhuma kwaka Bambu. **8** Jombi ndi mundu jojung'anambuka ng'anambuka, jwanga kuhobaleka mu indela yaki. Na ngasejuwesa kuamu sindu sejuhenga." **9** "Ndongu jojubii jwanga nu ukolongu jupalika kutogule hali heji ndaba atei kunkwea, **10** najombi jwana mali gingi jupalika kutogule ndaba jukunhulu. Ndaba mundu jwana mali gingi jihoba kwi indela jeje ngati liua lu mu kiholi. **11** Liyoba palibala na lyotu laki lijomesa mimea, nagombi maua gaki gatenda kuhabuka, nu usapi waki woti gutenda kuhalabika. Ahelahela mundu jwana mali gingi bitenda kunhoa koni juendale na mahengu gaki." **12** Jupengaliwi mundu jojuhendale kuhinakali mu milengu ndaba anajujomwi kuhinakali, jwiipata seketule ja womi jeje Sapanga jaalagila bandu babumpala. **13** Ana mundu julengwi kuhenga mahakau, jwiipwaga: "Ndenda kulegwa na Sapanga kuhenga mahakau." Ndaba Sapanga ngasejuwesa kulegwa nu ubaja, wala jombi ngaseanndenga mundu jokapi kuhenga mahakau. **14** Lakini kila mundu julengwa pajuhutwa nu kujonzwa na ndokule yaki mwensi iliya. **15** Ana ndokule jiliya jikomiki jileta mahakau, nagombi mahakau anagakomiki galeta kuwa. **16** Mwaalongu bangu monumpai, mwiikongeka! **17** Kila kipaji sa amboni na kila nhupi jejisotani ihuma kunani kwaka Sapanga, ihuma kwa Atati baabombiki unang'anu, jojuwe ngasejung'anambuka wala ngasejulangi nginyuli jokapi jukung'anambuka. **18** Sukupala kwaki mwensi jutubelika kabee ku lilobi laki lu usakaka, ili tubiya mu napwasi ju utumbuli kat i umbi yaki. **19** Mwaalongu bangu monumpai nkombuka lijambu lende: Kila mundu jubija ni kipyau sukujoane lakini jwikuba ni kipyau su kulonge. **20** Jojubii ni inyela ngasejuwesa kuhenga majambu ga amboni gajupala Sapanga. **21** Henu nkotuka kuyobale kwiliya na mahengu goti giliya, mlibeka pai jaka Sapanga nu kujopa lilobi lebilipandiki mu mioju jinu, lelule liwesa kuoko mioju jino. **22** Mwalikonga mwabeti sukujoane pe lilobe laki, ila nhenga kwa mahengu. **23** Jokapi jojujoane lilobi heli lakini ngasejuhenga, hoju jubii ngati mundu jojulingali sula jaki mwensi mu liloli. **24** Pajujomule kulilinga mwensi juboka na papa jujjewa sula jaki ejubii. **25** Lakini mundu jojijilingali sapi malagalaki gagatosani gagaaleka bandu abiya baalekakiwi, najuendale kugahenge mahengu sangga kujoa pena nukujewa, mundu we hoju jwipengaliwa mu hindu yoti yejuhenga. **26** Ana mundu jilibona juwesa kundumbali Sapanga ngati ejupala, lakini ngasejuwesa kulongo lulimi lwaki, kundumbali Sapanga hoku ngasekunzangati sindu sokapi, kabee jilikonga mwensi. **27** Kundumbali Sapanga kokubii sapi na kwanga usapu palongi jaki: Kwajangati bana banga na atati na amabu na aka mbomba baawii alomi bandu majambu ga bagapala, na kulilonda beni ili bisapuka mu mahengu ganga kupalika pani pu ndnema.

2 Mwaalongu bangu, ana munhobali Bambu Yesu Kilisitu, Bambu ju ulumbi mwaabagu bandu hata kulenga. **2** Tupwaaga mundu jumu jojuweti peti ja zaabu ni ingobu ya sapi jujingi munyumba jukuketangane na papa jujingi mundu nhagu jojuweti ingobu ipija. **3** Ana muntendi isima ngani mundu jojuweti ingobu yeinyambiki jola nu kumpwagi: "Tama pamba pandu pasapi," nu kumpwagi nhagu jola: "Wehapa jema kola," au "Wehapa tama pai pambipi na magolu gangu." **4** Boo, hogu nga ubagusi kat i jino? Boo, na ganhamwi haga ngasegahuma mu mawasu giliya? **5** Mwaalongu bangu monumpai, nnzoannya! Boo, Sapanga ngasejuhangwi bandu babube ndi ahagu munndema gongo ili abiya bandu bana mali gingi mukuhobale nukujopa ukolongu waka Sapanga gojaalagila bandu ba bumpaile? **6** Lakini mwanganya mwaalongama bandu ahagula! Boo, bandu bana mali gingi nga lee babunhuni nu kumpeleka ku sengu? **7** Boo nga lee ba bilitondo liina li laamponi laka Kilisitu lebumpiekie? **8** Ana nhenga lihengu Malagalaki gu ukolongu waka Sapanga ngati eahandiki mu Maandiku ga Sapanga: "Gumpala nzaku ngati eulipala wamwete," mwibiya nhenga gaamboni ngani. **9** Lakini ana mwaabagwi bandu ndienu, nhenga

mahakau nagombi malagalaki gantemula mwanganya ngani kupeta bangi. 2 Twepani twaboti tulikobando kuba na makosa. 10 Jojukotoka kuhenga nnilu mu majambu gingi, lakini ana mundu ngasejukose gumu wa Malagalaki, jibbiya na makosa gukukotoka pukulunge, nala hoju jutosane na juwesa kulongo kuhenga Malagalaki goti. 11 Ndaba ajolajo jojawaga: nnhyega joti. 3 Twepani twaakonga milomu falasi kwa "Witenda ugoni." Japwagiki kabee, "Wiikoma," henu somasoma ni migoji ili butujetaka patwalongosa na hata ana kwabii ngasegutei ugoni, lakini gukomiki, kwi indela heji tuwesa kwaalongosa pokapi patupala. wehapa gukotwki kujetake malagalaki goa. 12 Ndien, 4 Hata ngati sitima ngolongu ngani na jikangwa mpwaaga nu kuhenga ngati bandu babiitemuliwa kwa nu nhai nkali iwesa kung'anambuliwa ku nsukan Malagalaki gagaleta kulekekewa. 13 Ndaba Sapanga nsoku ngani, nukujenda kwokapi kojuendesa ngajikubi ni ikia pajantemula mundu jwanga ni ikia. Lakini mundu jojubii ni ikia ngajijogopi kutemuliwa. 14 Mwaalongu bangu, boo, sanzangatiya ki mundu kupwaaga jubii nukuhobale, lakini ngasejulangi kwa mahengo? Boo, kuhobale je hoku kuwesa kunhokoa? 15 Tupwaaga ummbona nnzaku nndombu au nhasa ngasejubii ni ingobu wala posu. 16 Sanzangatiya kii mwanganya kwaapwaagi haba: "Nnzendannya ([Geenna g1067](#)) 7 Mundu juwesa kupuga inyama, su lukwali mwakanyata mwotu nu kutupi," bila juwesiki kupuga iumbi yoti, inyama imwikioli ni ijuni na kaapeke gagapalika mu womi wabu. 17 Ahelahela, inyama yeikwaba na iumbi yoti yu mmasi, nayombi kuhobale kajika jaki bila mahengu, kuwile. 18 ijesiki kupugwa na bandu. 8 Lakini nga mundu Lakini mundu juwesa kupwaaga: "Wehapa gubii nu jojuwesiki kulongosa lulimi lwaki. Lulimi ndi sindu kunhobale, nepani mii na mahengoi" Henu, "Nangiya siliya, ngasekilongoseka na lutweli sumu jejikoma. 9 mundu jojuwesa kunhobale bila mahengu, nanepani Kukupete lulimi twepani tunsengu Bambu na Atati nagulangia kuhobale kwangu kukuhenga mahengu bitu. Nu lulimi lolo twaalapi bandu, bandu babube gangu." 19 Boo, wehapa guhobale jubii Sapanga baabombiki ku lilenganu laka Sapanga. 10 Malobi gu jumu? Ena! Lakini hata kilombu kihobale hela, na kupengale nu gukulapa gahuma mu ndomu gumu. kabee kibagaja ku lujogopu. 20 Wehapa gung'ang'a! Mwaalongu bangu, majambu haga ngasegapalika Boo, gupala lee kumanya kuhobale kutopu bila kuba hela. 11 Boo, kiliba simu kiiwesa kupia masi mahengu kukuwike? 21 Boo, Ibulahimu ahoku bitu ga sapi na masi gagabii na mwinyo? 12 Mwaalongu jawesa bo kujetakewa kuba jwaamboni palongi jika bangu, boo nkongu wu ntini guwesa kupapa matunda Sapanga? Jajetakiwa ndaba ja mahengu gaki kipindi gi Mizeituni au nzabibu guwesa kupapa tini? Kiliba paampia litambiku mwanawaki Isaka panani ja mesa masi gagabii na mwinyo ngasekiwesa kupia masi ga jukupikii litambiku. 22 Gubweni, ndien kuhobale sapi. 13 Boo, nya jwana malangu nu umanyi kati jino? kwaki na mahengu gaki gahenga lihengu pamu Nala, julangia lijambu leheli sukutama sapi na kwa ndien kuhobale kwaki kwajaganinya kwa mahengu mahengu gaki gaamboni gagahengeka sukulihuela gaki. 23 Hela gatimia Maandiku gaka Sapanga na kwa malangu. 14 Lakini mioju jinu ana jitweli wipu gagapwaga: "Ibulahimu anhobaliya Sapanga, na nu kusuki nu usoju, nala mwakipuna nu kupwaga isoli kuhobale kwaki jajetakiwa kuba mundu jojetakiwa nukukana usakaka nukulihenga mbii na malangu. palongi jika." Ndien Ibulahimu jwakemwa nkosi 15 Malangu ngati haga ngaseghuma kunani kwaka waka Sapanga. 24 Mbweni, mundu jojetakewa na Sapanga, malangu ge haga gahuma pani punndema Sapanga kwa mahengu gaki na nga kuhobale na nga gaka Loho waka Sapanga ila gahuma kwiki kajika jaki. 25 Kwabiya ahelahela kuku nselati Lahabu, lijobi. 16 Ndaba pokapi papabii na wipu na soju ndi jombi jajetakewa palongi jika Sapanga ndaba jaajopa pabii na puju na kila aina ju ubaja. 17 Lakini malangu bandu baataluki laluki ili kupata majambu ga nndema gagahuma kunani kwaka Sapanga, gatumbuli otu kuba jela na kwajangati ajendannya kukupete indela na sapi gapala lukwali na gapala kulihulu na kwaajoane jengi. 26 Ndien mwaalongu bangu ngati nhyege bila loho jikuwike, ahelahela kuhobale bila mahengu na ngasegapala kwaabagu bandu na ngasegapala kulikopake kuba gaamboni. 18 Bandu baaleta lukwali apanda lukwali nu kuhusa ilebi yukujetakeka palongi jika Sapanga.

3 Mwaalongu bangu, bingi binu biikuba aka abola, ngati emmanyiki twepani twakaabolwa twiitemuliwa

4 Boo, kukomana ni milomu joti kati jinu ihuma ganhikila. 2 Hindu hinu itei kubola ni ingobu inu kwako? Boo, jihuma lee mu ndokule hinu iotuliwi na mabongu gagakula ingobu. 3 Zahabu iliya yeikomana nkati jino? 2 Ntokule hindu na na madini ga feza imeliki kutu na kutu je heji ndaba ngasemwipata mmbi tayali kukoma, ntokule jandangiyia mwanganya pagwendu namuna embii na ngamama kupata hindu, lakini ngasemwiipata, henu makosa, najombi jihalabana nhyegea inu ngati mwotu. nndosana nu kukomana. Ngasempata sempala Mwanganya mlibeki mali gingi mu masoba ga mwisu ndaba ngasemukiloba kwaka Sapanga. 3 Henu, gane. 4 Ngasemwaalepiki misalaa atumi babahengiki panndoba ngasempata ndaba nnruba liyaa; nnruba lihengu mu matui ginu. Nzozanya kung'ong'oteka ili mwitumia kwa ndokule hinu. 4 Mwanganya ndi kwabu! Kilelu sa bandu baahusa matui ginu kihikiki mwabandu mwanga kuhobaleka ngati heabi agoni. mu makutu gaka Bambu junu Uwesu. 5 Ntami Boo, ngasemmanyiki kuba akosi ba bandu bu nnruba pundema maisa gu kulilengane na ga ndokule. ndi akuba abaja baka Sapanga? Jokapi jojupala kuba Mulinenapisi mwabeti mu lisoba lukujenda kusinzwa. nkosi wu nnruba julihenga mbaja waka Sapanga. 5 6 Mwaatemwi na kaakoma bandu banga na makosa, Mwiholale kupwaga Maandiku gaka Sapanga galonge najombi ngasejumpengike! 7 Ndieno, mwaalongsu bwaka, pagapwaga, "Loho jojuwe Sapanga ammbe bi bangu nhinakaliya mbaka Bambu ejiihika. Nndingaliya nkati jitu jubii na wipu nkolongu." 8 Lakini, uamboni mundu jojulema ejulendale sukuhinakali mimea jaki waka Sapanga gojutupeki gubii na makili ngani, ngati jipia ilebi yaki ya sapi. Jombi julendale sukuhinakali egapwaga Maandiku: "Sapanga jaapenga babikipuna iyula ji kihuku nu msimu ukuhusa. 8 Mwanganya lakini jaapeke uamboni babiluhulu." 7 Ndieno, nzetakiya kabee mpalika kuhinakali, nngangamalisa mioju kulongoswa na Sapanga, mulipenga Lijobi najombi jinu, ndaba lisoba lu kuhika Bambu litenda kuhegali jiitenda kutila. 8 Munhegaliya Sapanga, najombi punndyangu. 9 Mwaalongsu bangu, mwiiyomane janhegaliya mwanganya. Nngolula maboku ginu mwabenai na mwabenai ili mwitemuliwa na Sapanga. mommbi na mahakau! Nnyambisika mioju jinu Jojutemu juegale kuhika. 10 Mwaalongsu bangu, ana mo mulikopake mwabandu baamboni! 9 Mmbiya mpai kulingali lilengana lukulendale nu kuhinakali mu nu usungu, nnruba nu kulobalake; kiheku sinu mang'aliku, nhwasaliya alota baka Sapanga babube kibya kilelu; nu kutogule kwinu kubiya nu usungu balongila ku liina laka Bambu. 11 Twaakema bandu nakanopi. 10 Mulihulua palongi jika Bambu, najombi baapengiwi ndaba batei kuhinakali. Nnzoini lijambu jiitenda kunkwea. 11 Mwaalongsu bangu, mwiiywagani lukuhinakali kwaka Ayubu, na mmanyiki namuna majambu giliya mwabenai na beni. Joampwgai liyaa Bambu ejunhengila pamwisu. Ndaba Bambu jutweli nnzaki nu kuntemu, hoju julipwagi mweni liya ikia na uamboni. 12 Kupeta haga goti, mwaalongsu nukugatemu Malagalaki. Ana gutemwi Malagalaki, bangu, mwiilapa kupete kunani kwaka Sapanga, wala nala wehapa ngase ugajetake malagalaki, ila gutenda pundema wala sindu sengi sokapi. Mpwaga, "Ena" kugatemula. 12 Sapanga kajika jaki ndi jojubeka ana mpala kupwaga sakaka ena na "Ngahela" ana malagalaki nu kutemu. Najombi kajika jaki ndi mpala kupwaga ngahela, na hapa ngamwiitemuliwi jojuwesa kuokowa nukukoma. Ndieno, boo, wehapa na Sapanga. 13 Boo, jubii mundu jokapi kati jino ndi wanyanye mbaka untemula mundu jonge? 13 jojubii na mang'aliko? Jupalika kundoba Sapanga. Henu, nzozanya mompwaga: "Lelenu au kilabu Boo, jubii mundu jojutogulela? Jupalika kujemba twiijenda ku musi gumu nu kutama hoku saka soti nyembu yu kulumbalii. 14 Boo, jubii nngonzu kati nu kulomba hindu nu kulombesa hindu nu kupata jino? Jupalika kwaakem aseja bikikundi sa bandu ba lupija Iwingi." 14 Mwanganya ngasemmanyiki hata bunhobali Kilisitu, nabombi bandobila nu kumpakii kutama kwinu ekwibya kilabu! Mwanganya ndi ngati mahuta ku liina laka Bambu. 15 Ana alobiki su likongobu lelihika muda nzipi pena nu kuboka kabee. kuhobale nngonzu jitenda kulama; Bambu ampekiak 15 Mpalika kupwaga: "Bambu ana jupai twiitama womi, na mahakau gajahengiki gitenda kulekakewa. nukuhenga senze au selase." 16 Lakini henu mkipuna 16 Ndieno, mpwagannya mahakau ginu mwabe kwa nu kulikwea; kukipuna kwa namuna heji ndi kuliya. 17 mwabe, na kila mundu andobila nzaki, ili mpata Nala, mundu jokapi jojumanyiki lijambu la amboni kulama. Kuloba kwaka mundu jwa jojuyetakepa palongi lejupalika kuhenga lakini ngasejuhenga, mundu we jaka Sapanga kubii na makili na gahenga lihengu ana julobiki sukukasana. 17 Elia jabii mundu ngati twepani. Jaloba kwa mwoju iyula jikuna, najombi ngasejakunike punndema kwa yaka itatu na miei sita. 18 Ndpala jaloba kabee, jakuna iyula kuhuma

5 Ndieno nzowana mwabandu mombii na mali gingi!
Nndela nu kulobaleke ndaba ja mang'aliku ga

kunani nu nndema wapia ilebi. 19 Mwaalongu bangu,
jumu winu ana juhobiki mu kuhobale nu kuguleka
usakaka, ana jongi na ankelabwi kabee, 20 mmanyia
ana, mundu joankelabuki jojubii na mahakau kuhuma
kwi indela jejahobi ja mahakau, jajiookua loho jaki
kuhuma mu kuwa, na mahakau gitenda kuboka.

1 Petili

1 Napani Petili, ntumi waka Yesu Kilisitu. Nunhandaki mwanganya mwabandu monhaguliwi na Sapanga, babube ntawanyiki nu ntama ngati bandu baatiliku nndema wabu ku Ponto nuku Galatia nuku Kapadokia nuku Asia nuku Bitunia. **2** Sapanga Atati bummanyi mwanganya nu kunhagu mwanganya toka mwandi, nukunhenga mwabandu ba sapi kwindela ja Loho waki, ili nhwesa kunzetake Yesu Kilisitu nu kunyambiswa kwa mwai waki. Nundobe kwaka Sapanga uamboni nu lukwali lwingipi. **3** Julumbalika Sapanga na Atati baka Bambu witu Yesu Kilisitu! Kwi ikia yaki hingi jutuhenga tusaliwa kabee ili tupata kuhobale kokubii kwomi su kunhyoa Yesu kuhuma kwa bandu baawii, **4** ili tupata ulisi gogugwe Sapanga jaabekila bandu baki. Sapanga jaabeki ulisi hogu kunani kwaka Sapanga kokujeni ngaseguwesa kubola au kuhalabika au kujina. **5** Heyi ibiya inu mwanganya mombii nndendwa na Sapanga na makili gaka Sapanga kwi indela jukuhobale, ili mpata wokopu goguwe gubii tayali kuyekuliwa pa mwisu wa masoba. **6** Ntoguliya kupete lijambu le heli, hata ngati sajenu, kwa masoba masokopi mwipalika kuba nu usungu ndaba ji milengu ndalindali jukunng'alika, **7** kulegwa kwinu hoku kupala kulangi kuhobale kwinu hekubii. Hata zaabu jejihalabika, jiipemwa kwa mwotu, ahelahela nu kuhobale kwinu, kokubii na mana ngani kupeta zahabu kupalika kupemwa ili kubonikana kwa sakaka. Hapa ndi pamwijopa ulumbi nu ukolongu ni isima lisoba lejihika Yesu Kilisitu. **8** Mwanganya mumpai, hata ngati ngasenhwaike kummbona, kabee munhobale hata ngati ngasemubweni sajenu. Henu ntogule kukutogule kukolongu ngamaa kwanga kulongaleka, **9** ndaba nzopha nhupi jukuhobale kwinu jeuje ndi uokopu winu. **10** Alota baka Sapanga balalukiyalakiya nu kulingalilingali kupete uokovu hogu, balotila kugulongale uamboni waka Sapanga hogu gomwakapata mwanganya. **11** Balenga kutaputa kipindi na pandu papipitila lijambu heli, yani kipindi sejaibi jalungi Loho waka Kilisitu jojabo nkati jabu, koni julote kupete mang'aliku gagampata Kilisitu nu ulumbi gogwampata. **12** Sapanga jayekuliya alota lihengu labu heli ngaselabiya lakwaajangati beni ila ndaba jinu, kipindi pababii apwaga majambu haga gaguge mwanganya nzoini sajenu kuhuma kwa bala atumisi babundandila Lijambu la Amboni kwa makili ga Loho wa Sapanga joatumwa kuhuma kunani kwaka Sapanga. Haga ndi majambu gaguge hata atumi bu kunani kwaka Sapanga bapai kugamanya.

13 Henu, mmbiya tayali nu kukeluki. Mmbeka kuhobale kwinu kwoti mu wamboni gola gobampekiya kipindi Yesu Kilisitu pajibonikan! **14** Ngati mwabana baka Sapanga babunzetake, mwijetake kupwata ndokule iliya yemwabii naku kipindi pamwabii mwaang'ang'a. **15** Ila mpalika kuba mwa sapi mu mahengu ginu goti, ngati jojunkemiki ejubii wa sapi. **16** Maandiku gapwaaga: "Mmbiya mwabandu ba sapi, ndaba nepani nu sapi." **17** Ndaba mwaloba Atati, jojutemu bandu boti kulengana na mahengu gabu bila kupendale, henu ntama pundema pani su kunzogopa Sapanga. **18** Ndaba mmanyiki ana mwanganya mwakombuliwa kuhuma mu majambu gamwagayobali ganga kupalika gamwajopa kuhuma kwa aseja binu. Lakini ngasemwakombuliwa kwa hindu yehihalabika ngati feza na zaabu, **19** ila kwa mwai wa bei ngolongo waka Kilisitu, jojuwe jojabo ngati likondoo langa ni likosa wala lidoa. **20** Jombi jahaguliwi na Sapanga kabula jukubomba nndema, jayekuliwa lisoba la mwisu ndaba jinu. **21** Kwi indela jaka Yesu Kilisitu, munhobale Sapanga joanhyoa kuhuma kwa bandu baawii nu kundumbali, na hela nhobale nu kunhobale kwinu kubii kwaka Sapanga. **22** Ndienu, sukujetake usakaka, mwanganya muinyambisika loho hinu na kwaapala ajinu bila kulikopake, henu mpalana kwa mwoju wote. **23** Ndaba kwi indela ji Lilobi la womi laka Sapanga, mwanganya nsaliwi kabee, nga ngati bana ba atati baawesa kuwa. Ila atati banga kuwa yaka petapeta. (aiōn g165) **24** Ngati Maandiku egapwaga: "Kila mundu ndi ngati manyoi, nu ukolongu waki woti gubii ngati liua lu mwikioli. Manyoi gatenda kunya na maaua gatenda kuabuka. **25** Lakini Lilobi laka Bambu litama yaka petapeta." Lilobi leheli ndi Lijambu la Amboni lebundandila mwanganya. (aiōn g165)

2 Ndienu, nkotuka ubaja woti, ni isoli nu kukopake waamboni, wipu na malobi giliya giikuba kabee. **2** Ngati bana asoku heatokule masiba, nanamu kabee mpalika kuba na hamu ja masiba ga sapi gi kiloho ganga kuhangangana na sindu, ili kwa makili gaki nhwesa kukola mu uwokopu, **3** nahenu mmanyiki ana: Bambu ndi jwaamboni. **4** Henu munzendila jombi jojobii lilibi lyomi, lelikanakiwi na bandu ila kwaka Sapanga lijetakiwi ndi lilibu le lihaguliwi na la bei ngolongu nganii. **5** Munzendila jombi ngati malibu gagabii gomi mo nsengwiki kuba nnyumba iki loho momuje miuitumakia ngati agolu ba sapi baka Sapanga, kuboa litambiku la loho lelumpala Sapanga kwi indela jaka Yesu Kilisitu. **6** Ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga: "Linga! Meka lilibu luku Sayuni, lilibu lu nsingi, lelihaguliwi. Mundu joanhobale

hoju nga bampoi lihamo." 7 Kwinu mwanganya, jombi ngase anhenga mundu jokapi kujogopa, ila lilibu le heli ndi la bei ngolongu; lakini kwa bala jabeka kwaka Sapanga kuhobale kwaki, Sapanga banga kunhobale, "Lilibu leakaniki bandu baasenga jojutemu kwa sakaka. 24 Jombi mweni jagatotula nyumba, henu libii lilibu likolongu lu nsingi." 8 Kabee mahakau gitu mu nhyege jaki panani ju nsalaba, ili Maandiku gapwaga: "Lilibu ndi lilibu lukulikobando, tukotuka kuhenga mahakau, nukutama kukuhenha lilibu la kwaahabu bandu." Bandu bilikobandoo ndaba mahengu gagunndengane Sapanga ngati hejupala. ngasebagahobale malobi gaki, na hela ndi hekwipitila Kukuhumiswa kwaki mwanganya npatiki womi. 25 ngati Sapanga hejwapanga. 9 Lakini mwanganya ndi Mwanganya mwabiya ngati makondoo gagabiya kibeleku sekihaguliwi, agolu bu ubambu nkolongu, gahobiki; lakini henu munkelubuki Nndimi nu nndonda kibeleku sa sapi; bandu baka Sapanga mweni, wa loho inu.

monhaguliwi kulandi mahengu makolongu gaka Sapanga jojunkemi kuhuma kulwii, janzingisa mu unang'anu waki nkolongu. 10 Pamwandi mwanganya ngasemwabii mwabandu baka Sapanga, lakini henu mwanganya ndi mwabandu baki; pamwandi mwanganya ngasebumboni ikia yaka Sapanga, lakini henu nnzopiki ikia. 11 Mwaapali bangu, nundobaleke ngamaa mwanganya ngati mwaageni na mwabandu mompeta pani pundema! Mwijileka ndokule ja nhyege yeuyue ipengana na loho. 12 Tabia jinu kati ja bandu banga kummanya Sapanga jipalika kuba jaamboni ngani, ili hata pabankopakiya ana ntenda liya, awesa kumanya mahengu ginu ga amboni na henu bundumbalia Sapanga lisoba lukuhika kwaki. 13 Ndienu nzetakia kulongsowa na aka kilongosi boti ndaba jaka Bambu: Kunzowane Bambu nkolongu jojulongosa, 14 kwaajowane akolongu bi mikoa babube ahaguliwi najombi ili kwaapeke azabu bandu baahenga makosa na kwaalumbali bandu baahenga gaamboni. 15 Ndaba Sapanga jupala nhwesa kwaahenga bandu akotuka mahengu gi king'ang'a ganga na malangu ku kulangi mahengu gaamboni ganhenga. 16 Ntama ngati bandu baalekakiwi; lakini mwiitumii kulekakewa hoku kuiya ubaja, ila ntama ngati atumisi baka Sapanga. 17 Mwaatendila isima bandu boka, mwapala ajinu babunhobale Kilisitu, mungungamaliya Sapanga, mutendila isima bambu nkolongu. 18 Mwaatumisi, mwajetakaliya akolongu binu kwi isima yoti, hata ngati biibia baamboni au babilihulu au baasukisa. 19 Ndaba ana nhinakali ubini wa mang'aliku ganga kupalika ndaba mmanyia Sapanga jupala hela, nala Sapanga jampekie mbengalelu. 20 Ndaba, mwiipata seketuli boo ana nhinakali mang'aliku gampalika kupata ndaba ja makosa ginu mwabete? Lakini ana nhinakali mang'aliku hata ngaati nhengiki gaamboni, Sapanga ampekie mbengelelu ndaba ja hela. 21 Haga ndi gabunkemi; ndaba Kilisitu mweni jang'alika ndaba jinu mwanganya, jundekila lilenganu, ili mumpwata. 22 Jombi ngasejatei mahakau, wala ngasejalongi isoli. 23 Pabantondola jombi ngasejajibua sindu

3 Nanamu mwakambomba mo nzukuliwi, nzetakia kulongsowa na aka alomi bii, ili ana abii akanalomi bangakuobale lilibi laka Sapanga awesa kulihobale kupete mahengu gi gamboni. Ngasekupalika kumpwagi sindu sokape, 2 enu bagubona mahengu gi hegabi sapi na hemundumbali Sapanga. 3 Kulilemba kwinu kwiikuba kwa kunza, ngati kuloka nyweli, kuwata hindu yealenganaki kwa zaabu niingobu ya sapi ngamaa. 4 Ila kulemba jinu kubiya mu moju, kulilemba kwinu kwangakualabika kwa kuba waamboni na loho jukulihulu, jejuje jejipalika ngani palongi jaka Sapanga. 5 Ndaba hela ndi ebijilemba pa mwandi akabomba baasapi baka Sapanga ba bunhobale sapanga; baajetaki kulongsowa na alomi babu. 6 Ngati Sala eanzetakia nndomi waki Ibulahimu nukunkema Bambu. Mwanganya mwakakamwali baka Sala ana ntei majambu gaambonii na bila kujogopa lijambu lokapi. 7 Ahelahe nanamu mwakanalomi, ntamannya na akahanu binu kwa malangu, nanamu mwaatendila isima, koni mmanyia bombi asaipu na ngati alisi pamu na mwanganya mu nhupi ja womi, ili sikuba sindu sokapi sukuengga kuloba kwinu. 8 Mwisu mbwaga ana: Mpalka kuba na mwoju gumu, nukuholale kumu; mpalka kupalana su ulongu na kuba mwabandu bini ikia na moju ukulihulu kwinu mwabe kwa mwabe. 9 Mwaalepa bandu giliya kwa uliya au litondou ku litondou; ila mwaalobila mbengalelu, ndaba mwanganya mwakemwa na Sapanga ili mpata mbengalelu. 10 Ngati egapwaga Maandiku ga Sapi: "Jojupala kutama sukutogule, nukulibona lisoba la amboni, julipengaliya jipwaga giliya, jujogupa kupwaga isole." 11 "Jukotuka kuhenga mahengu giliya, juhenga gaamboni, jutaputa lukwali nu kuhenga. 12 Ndaba Bambu jaalingali kwa waamboni bandu baajetaki palongi jaki, nukuoane kuloba kwabu. Lakini jaang'anambuka bandu baahenga majambu giliya." 13 Boo, nya jojuwesa kuntende mwanganya liya ana nhenga gaamboni? 14 Lakini hata ngati kwiipalika kung'alika ndaba jukuhenga gaamboni, nala, mwanganya mpengaliwi. Mwanzogopa mundu

jokapi, wala mwijetake kunzingi mu kiholu. 15 Lakini ja Loho. 7 Mwisu wa hindu yoti guhegalii. Henu mu nnundumbalia Kilisitu ngati Bambu mu mioju jino. mpalika mulilingaliya nu kukukeluki ili nhwesa kuloba. Mmbiya tayali kunzibui jokapi jojandalukiya kupete 8 Kupeta haga goti mpalana kwa mwoju woti, ndaba kuhobale kokubii nkati jino. Lakini nhenga hela upali guyekale mahakau gingi. 9 Mmbiya nnzopana sukulihulu ni isima. 16 Mmbiya na mawasu gaamboni, mwabeti na mwabeti bila kunya yeteka. 10 Kila jumu ili pa buntondoo, baapwaga ubaja wa mahengu gii jupalika kutumii nhupi jaki jeampeki Sapanga kwa gaamboni ngati bandu ba bunhobale Kilisitu ili abona kwaajangati bangi ngati atumisi baamboni baajemale iyoni. 17 Ndaba nambanga kupata mang'aliku ndaba nhupi ndalindali yaka Sapanga. 11 Jojulandi julandila jukuhenga gaamboni, ana Sapanga jupai, kuliku malobi gaka Sapanga; jojutumaki jupalika kutumaki kung'alika ndaba jukuhenga giliya. 18 Kwa ndaba Kilisitu jakuwa ndaba ja mahakau ginu, jakuwa mala kwa makili gajupata kwa Sapanga, ili mu majambu jimu pena, mundu hoju jwabii mundu jwaamboni goti, Sapanga julumbalika kwia indela jaka Yesu Kilisitu kwa ndaba ja abaja, ili jumpelika mwanganya kwaka jojuwe ulumbi na makili ndi gaki yaka petapeta na Sapanga. Jakomika nhyege lakini jahengwa kuba petapeta! Amina. (aiōn g165) 12 Mwaalongu bangu, mwomikilohoko: 19 Nukutama kwaki kwi kilohoko, ngati mpatwa na sindu sanga sa kawaida. 13 jajenda kaalandi loho yeyabia biikongiki koatama Ila ntogulaninya ana nnzongana mu mang'aliku bandu bawii. 20 Haba ndi bala babakan kunzoane gaka Kilisitu ili nhwesa kuba nu kutogule ngani Sapanga pajalendaliya ngani kipindi Noa pajabiya kipindi su ulumbii waki pagwyekuliwa. 14 Nambanga juandaa safina. Nkati ja safina je heji babi bandu mwanganaya ana atenda kuntondola kwa ndaba asokopi pena, yani bandu nani, babaokuliwa mu jaka Kilisitu, lijambu leheli lilangi ana Loho jaka masi, 21 masi ge gala gabiai lilenganu lu ubatisu Sapanga, yani Loho ju ulumbi, jitama nkati jino. gogunhoko mwanganya sajenu. Ubatisu nga sindu 15 Jiiuba mundu jokapi kati jinu jojuwe jupalika sukuboa usapu mu nhnyege, ila ndi lilaganu kwaka kung'alika kwa ndaba jukukoma au wii au jojuhenga Sapanga lelighengeka mu moju gogulangi ngasegubii majambu gilia au kujingali majambu ga bandu bangi. na mahakau. Junhokua kwi indela jukuyoka kwaka 16 Lakini ana mundu jung'aliki ndaba jombi nkilisitu, Yesu Kilisitu, 22 jojuwe jajenda kunani kwaka Sapanga nala jiibona iyoni, ila ansengula Sapanga, ndaba na henu jutami kumalele, julongoswa na Atumi, mundu hoju jukemwa kwi lihina laka Kilisitu. 17 Kipindi akolongu na baabii nu uwesu nkolongu bu kunani suketemu kihikiki, nu kutemu je hoku kutumbuli na kwaka Sapanga. Sapanga, yani Loho ju ulumbi, jitama nkati jino. na bandu baka Sapanga mweni. Ana kutemu jehoku kutumbulii kwitu twepani, nala mwisu waki wiibia boo kwa bandu banga kuhobale lijambu laamboni laka Sapanga? 18 Ngati egapwaga Maandiku gaka Sapanga: "Ana kunonwipi kwaka mundu jojuhenga ngati ejupala Sapanga kuokolewa; kwiibya boo henu, kwa bandu banga kundumbali Sapanga na bana mahakau?" 19 Henu, bandu baang'alika kulengana na ejupala Sapanga, aendelea kuhenga majambu gagabii gamboni nukulibeka beni kwaka jojubombiki jojuhobaleka ngani.

4 Ndaba Kilisitu jwatenda kung'alika mu nhyege, namamu kabee mpalika kuligangamalisa kwa mawasu agalaga gajabii naku mweni, ndaba mundu ana jung'aliki kinhyege ngase jukuba kabee na mahakau. 2 Tumbuka sajenu, nala kutama kwinu kokuhigali punndema pani kupalika kulosuswa ngati ejupala Sapanga, na nga kwa ndokule iliyi yi kimundo. 3 Kipindi sesapeta mwabiya ni kipindi kilasu sukuhenga majambu gagahengwa na bandu banga kummanyia Sapanga. Mwatama maisa gu ugoni na ndokule jiliya nu ulepi nu kulobe nu kuhenga mahengu gi iyoni na tipati ja kunywa namangani nu kulumbali isapanga. 4 Henu bandu banga kummanyia Sapanga asangaa paabona ngase nzongana nabu kabee mu kuhenga majambu gilia haga ngani nu kutama lya, na henu atenda kunntondo. 5 Lakini biipalika kujibii lijambu le heli palongi jaka Sapanga jojubii tayali kwaatemu baabi bomi na baakuwiki! 6 Ndi ndaba Lijambu la Amboni lilandiwi nakwa bandu baakuwiki, ili baada jukutemuliwa mu maisa gabu ngati bangi, atama ndaba jaka Sapanga kwi indela

5 Nepani nunseja kati jinu mwaaseja ajangu, nepani ndi nenagabweni mang'aliku gaka Kilisitu nukujongana mu ulumbi gola gogwyekuliwa, nundoba ngamaa, 2 mulilima li likundi laka Sapanga lebunkabis, mulilonda nga kukulasimika, ila sukupala mwabeti ngati ejupala Sapanga. Nhenga lihengu leheli nga kukutokule lupija, ila kwa moju winu woti. 3 Nkotuka kwaalongo kwa makili bandu babumpeki kwaalonda, lakini mmbia lilenganu la mboni kwa bandu be haba. 4 Ni kipindi Nndimi Nkolongu pajipitila, mwanganya mwijijopa liseketule lu ulumbi langa kunyala. 5

Kabee nanamu mwaka akombu kupalika kulibeka
pai ju ulongosi wa aseja. Mwanganya mwaboti
mpalika kuba ba mulihulu ili nhuwesa kujangatana,
ndaba Maandiku gaka Sapanga gapwaga: "Sapanga
jaapenga baabikipuna, lakini jaapeke uamboni waka
Sapanga babilihulu. 6 Ndienu, mulihulua. pai ju
kuboku kwaka Sapanga jojubi na makili, ili junkwea
kwkipindi sekipalika. 7 Mumbekila matatisu ginu
goti, ndaba jombi jutenda kundonda mwanganya." 8
"Ntama mihi, nkelukiya! Ndaba mbaja winu, Lijobi
leliyongalota ngati lihimba lelilundamii, litaputa mundu
jukunkoma. 9 Mmbiya nganganganga mu kuhobale
nu kumpenga, koni mmanyiki babunhobale Kilisitu
pundema poti apata mang'aliku gagaga. 10 Lakini
anann'aliiki kipindi kisokopi, Sapanga jojubii utumbuli
wa uamboni waka Sapanga woti na jo junkema
kuba pamu mu ulumbi waki wa yaka petapeta
mu kujongana ni Kilisitu, jombi mweni janhenga
mmbia mo ntosani nu kumpeke usakaka, makili
ni misingi nganganganga. (aiōnios g166) 11 Kwaki
jombi gubiya uwesi wa yaka petapeta!" Amina. (aiōn
g165) 12 Nunhandaki mwanganya balua jenze inyipi
kukujangatiwa na silwano, nndongu wangu jojuwe
numanyiki nu kunhobale. Mbala kunngangamalisa
moju nu kumpwagi ganagabweni nukuoana ana
lijambu heli la waamboni wasakaka waka Sapanga.
Ntama nganganganga mu uamboni we hogu. 13
Likundi la ajitu lelihaguliwi na Sapanga pani pa Babeli
atenda kundamuki. Ahelahela mwana wangu Maluko
mu kujongana na Kilisitu najombi jutenda kundamuki.
14 Nndamukaninya ku upali wiki Kilisitu. "Numpeke
lukwali mwanganya mombii bandu baka Kilisitu."

2 Petili

1 Nepani Simoni Petili, mtumisi nu ntumi waka Yesu Kilisitu, nunhandaki mwanganya mombii, kwa waamboni waka Sapanga witu nu nkombosi Yesu Kilisitu, mwe nzopiki kuhobale akolako kokubii kwa kwaamboni ngani kotupatiki twepani. **2** Tundobe uamboni waka Sapanga nu lukwali lwangi mu kummanya Sapanga na Yesu Bambu witu. **3** Ku uwesu waki u kisapanga, Sapanga jutupeki majambu goti gatugapala ili tutama kukungungamali Sapanga sukummanya jombi jojutukemiki tujongana mu ulumbi waki na uamboni waki mwensi. **4** Kwa ndaba heji jutupeki nhupi ngolongu na ja bei ngolongu ili kwa nhupi hei nhwesa kujepa ndokule iliya yeibii mu ndema, nukujongana na kuba ngati jombi Sapanga hejupala tubia. **5** Kwa ndaba heji, nkasana kujonzu ke kuhobale kwinu kukuhenga gamboni ngani; na mu kuhenga kwinu gaamboni nzonzukia umanyi: **6** mu umanyi winu nzonzukia uwesa ukulilongosa mwabeti, kulongosa kukuinakali nu kuinakali kwinu kukunndumbali Sapanga. **7** Mukunndumbali kwinu Sapanga nzonzukia ukosi ukilongu, nu ukosi winu ukilongu ujonzukia upali kwa bandu boha: **8** Ana mmbi na hindu yoti hei kwa gwingi, yanhuwesisa kumanya Bambu witu Yesu Kilisitu. **9** Lakini mundu jwanga na hindu hei yoti jukuba mundu jwanga kulinga, jukuba mundu jwanga kulinga kutali na jujewiki ana jabiya junyambisiki mahakau gaki ga mwandi. **10** Ndienu, mwalongu bangu nkasana ngani kuhenga nganganganga kukemwa kwinu na Sapanga nukuhaguliwa kwinu na Sapanga ndaba ana nhengiki haga nga mukuleki kuhobale kwinu; **11** Kwa namuna heji Sapanga jwanzopa kuupali nkolongu nukujingi mu ukolongu wa yaka petapeta wa Bambu na Nkombosi witu Yesu Kilisitu. (aiōnios g166) **12** Henu, niendaliya kunkombosa masoba goa majambu haga, hata ngati mwagamanyi nzemiki nganganganga mu kugumanya usakaka gomugujopiki. **13** Nholale ndi lijambu la amboni kwangu, masoba goti gukutama pani pundema, kungangamalisa mwaju nu kunkombuke kupete majambu haga. **14** Manyiki ana hegale kujibeka pulutengu nhyeja jangu jejikuwa, ngati Bambu Kilisitu ejambwgila hotuhotu. **15** Ndienu, ngasana nakanopi ili paniikuwa mwanganya mwiiwesa kugakomboka majambu haga kila kipindi. **16** Kipindi patummbola lijambu la makili gaka Bambu witu Yesu Kilisitu nu kuhika kwaki, ngase twapwatiki luhomu lundopu lwanga na mana. Twepani tugubweni ukolongu waki kwa mihu gitu twabete. **17** Twepani twabii pala kipindi

pajapata isima nu ulumbi kuhuma kwaka Sapanga Atati, kipindi sauti pa junhikila kuhuma kwaki jombi jojubii Ulumbi Nkolongu, jakapwaga: "Hoju ndi Mwana wangu jonumpai jo junenganile." **18** Kabee, twepani twabeti twajoini sauti je jela kuhuma kunani kwaka Sapanga kipindi pa twabii naku panani ji kitombi sa sapi. **19** Natwepani tubi na sindu sukuhobale mu lilobi lela laka alota baka Sapanga lelutupwagi hotuhotu lijambu le heli, na namu nhenga sapi ana nzowane nukugahenge lihengu malobi haga. Malobii haga ndi ngati taa jejinang'ana pandu palubii lwii mbaka lisoba lela helikusa nu unang'anu wa ndondu ju pulukela pajinang'ana m mioju jinu. **20** Lijambu la amboni kupeta goha; lelule lasima mulimanya ndi lende nga ulota mu maandiku gaka Sapanga go guhuma mu mawasu gaka mweni nndota. **21** Ndaba ngakuba malobi gu ulota gagahika ngati he jupala mundu, ila bandu apwaga gagagahumiki kwaka Sapanga su kulongswa na Loho jaka Sapanga.

2 Baptila alota bi isoli kati ja bandu, na ahelahe biiptila aka abola bi isoli kati jinu. Bandu be haba bibibiya abola mabole gukuhalabana kwa sili nu kunkana Bambu jo jwaakombwi, na kwa ndaba heji bisababisa nyata kuhoba kwabu beni. **2** Kabee bandu bingi biipwata indela yabu heyi iliya, na kwa ndaba heji bangi bajitondula indela ju usakaka. **3** Kwa ndokule yabu iliya biiptila faida nakanopi ndaba jukummbola mwanganya malobi gi isoli. Lakini kwa masoba gingipi henu, Sapanga jubii tayali kwaatemu na Jojwaakoma jubii mihu ili kwaakoma! **4** Atumi bu kunani ebabiya atei mahakau, Sapanga ngase jwaabonila ikia, ila jwaalekala pa mwotu wa Jehanamu kokuje baakongiki minyolu bakalendaliya lisoba lela lu kutemu. (Tartaroō g5020) **5** Sapanga ngasejiibonila ikia nndema ja mwandi, ila jaleta mang'aliku makolongu kupete nndema gola wa bandu banga kunnungamali Sapanga; lakini Noa jojuwe jwabiya jwa amboni palongi jaka Sapanga, Sapanga anhokua Nuhu pamu na bandu bangi saba. **6** Sapanga jaatemula bandu buku Sodoma nu ku Gomola sakwaatinyi kwa mwotu na kuba malihu na kwaahenga abiya lilenganu kwa bandu banga kungungamali Sapanga. **7** Anhokua Lutu, mundu jwaamboni, jojuwe jwabia nu usungu ngamaa ndaba ja mahengu gu ugoni ga bandu banga kupwata Malagalaki. **8** Lutu jatama kati ja bandu haba, na kwa masoba ginge mwaju waki wabiya nu usungu nkolongu pa jwabona mahengu gabu giliya. **9** Henu ndi Bambu jumanyiki namuna ja kwaahoko bandu baki, na namuna jakwaabeka abaja mu azabu mbaka lisoba lu kutemula, **10** hasa bandu ba apwata

ndokule ipija ya yega nu kulongama ulongosi. Bandu ginu sukunkombuke majambu ge haga. 2 Mbala haba ndi abisi na ba bikipuna, aitondo na ngase nunkombukya malobi ga babapwaga alota baka biitende isima iumbi yu ukolongu yukanani. 11 Lakini Sapanga, ni mihilu jaka Bambu nu Nkombosi witu atumi baabii nu uwesu na makili kupeta aka abola bi jebumpeki atumi. 3 Kabula ja haga goti mmanya ana, isoli haba, ngase bitaki nu kwiitonduo iumbi yu kunani masoba ga mwisus bihihika bandu babube mahengu hei palongi jaka Bambu. 12 Bandu be haba akitondoo gabu giilongoswa na ndokule iliya nuku nnadongama sokapi sela sanga kukimanya, kulengana ni inyama mwanganya, 4 koni apwaga; "Jwalagila jwitienda yanga na malangu yeyuye isaliwa na monikatai kuhika! Boo, henu jubii kwako? Majambu ge gakona biikamu nu kuisinza! Nabombi biitenda kupoteka, agalaga tumbuka aka hoku bitu pa bakuwa, majambu 13 na bilepwa mang'aliku kwa mang'aliku gaguge gakona agalagala toka nndema pa watumbulia bagasababisa beni. Kutogule kwabu ndi kuhenga kubombwa!" 5 Bandu haba, sanahuli ajewa ana, majambu ga gatogulesa ndokule yabu yu nhye pamwandi Sapanga jalongila, nakwombi kunani pangwendu ngani. Haba abi na mahengu gi liyaa kwaka Sapanga nu nndema kwatenda kubombwa. gagaleta iyon pa aketangana na mwanganya pa tipati Nndema wabobwa kuhuma mmasi na kwa masi, 6 ga posu, koni atogule indela yabu yi isoli yeayaakonga na kwa masi haga yani masi gili bombu likolongu bandu. 14 Mihu gabu gatweli ugoni nu uwesu wabu gala, nndema wikipindi sela bijitenda kujihalabana. ukuhenga mahakau ngasegubii na mwisus. Baalongoo 7 Lakini kunani kwaka Sapanga nu nndema wa bandu baabii nga na makili mumilengu. Moju jabu sajenu kubekiwi kwi lilobi laka Sapanga kwa ndaba jiyobali kuba na ndokule ja mali. Yaambamba yaka jukuhalabana kwa mwotu. Biibekiki kwa ndaba ji Sapanga ibii panani jabu! 15 Ajile indela je jinyokiki, lisoba lela la bandu banga kungungamali Sapanga baakongiki nu kuipwata ndela jejiwiipwata Balamu, biitemuliwa na kwaahoba. 8 Lakini mwaakosi bangu mwana waka Beoli jojuwe jwapala kupata mali gingi mo numpai mwijewa sindu simu! Palongi jaka Bambu, kwi indela ji liya, 16 bundakaliya kwa ndaba ju uliya ngakuba topauti kati ji lisoba limu na yaka elupu; waki. Liponda langa kulunge, lalongila ngati hejulonge kwaka jombi ndi sindu simu. 9 Bambu ngasejukabaki mundu, najombi ju utumbalisa uwanamangongu waka kutimisa ga jaalagi bandu bangi ngati eholale kuba nndota hoju. 17 Bandu haba ndi ngati kiliba sekijomiki, jwitienda kukabaki. Jombi jutenda kuhinakali ndaba ngati mahundi gagakangwa ni kimbonga kikolongu, jinu, ndaba ngasejupai hata jumu winu juhoba, ila na pandujabu pukutama baabeki ndi pandu papabii jwaahuta boti ili alekakiya mahaku gabu. 10 Lisoba na lwi nkolongu. 18 Alonge malobi gukukipuna na laka Bambu elihika liikuba ngati mwii. Lisoba heli, ganga na mana, nu kutumi ndokule iliya ya yega kunani kwitienda kuboka sukulundumii kikolongu; na kwaapendake bandu baabilitengki muda nsokopi pe hindu yaki yeyabii toka mwandi yeibii kunani yiitinika gogupetiki na bandu baatama mu isoli. 19 Alagalaki kwa mwotu, nagwombi nndema gwiboka pamu na bandu bangi ati biibiya alekakiwi kumbi bombi ndi kila sindu sekibii nkati jaki. 11 Ndaba kila sindu atumwa bu ubaja ndaba mundu ndi ntumwa wa sokapi siihalibika namuna heji, boo, mwanganya mpalika selo se sunndongosa. 20 Bandu bababiya alemangini kuba mwabandu ba namuna bole? Mpalika kutama su mu upija upunndema pani ku kummanyaa Bambu nu usapi nu kungungamali Sapanga, 12 koni nndendale Nkombosi witu Yesu Kilisitu, ana ajetaki kujonzwa lisoba lela linyai laka Sapanga nu kulihenga lihika nu kulongoswa kabee nu ubaja hogu bandu haba nyata, lisoba lelule kunani kwaka Sapanga itinika kwa biikuba abaja ngani kupeta hebabi pamwandi. 21 mwotu nu kuhalabika na indu yaki yeyabombiki toka Kwa kabiya nambanga kwabu ana nga baka manyiki mwandi yiiniminyuka kwa lyotu. 13 Lakini twepani, hata kasokopi indela heji jukuhenga gaa sapi palongi kulengana ni lilagi laki, tulendale kunani kwaka jika Sapanga kuliku kummanyaa nu kukotoka nu Sapanga kunyai na ndema nnyai jejuje kila mundu kujileka nu kuhoa nhilu wa sapi go jwajopiki. 22 jojwibia hoku juhenga mahengu gagajetakiki palongi Gabii malobi gagapwa: "Jimbwa jagakelubuki matapii jika Sapanga. 14 Henu mwaalongu bangu mo numpai, gaki mweni," na malobi gangi gapwaga: "Ligolobi le koni nndendale lisoba lela, nkasana kuba sapi ngani biligolwi ligalabuka kabee mu makandu!" Ndi ekubii na nga na makosa palongi jika Sapanga na kutama naku ku lukwali na kila mundu. 15 Mpalika kukubona kunhiki kwaka Bambu kuba ndi napwasi jojumpwagi ili nhokuliwa, ngati Pauli nnadongu witu jotumpai ejuanakiya sukutumii malangu gajupatiki kuhuma kwaka Sapanga. 16 Haga ndi gajupwaga mu balua

3 Mwaalongu bangu banumpai, jenze ndi balua ja pili jenunhandaki. Mabalua ibeli heyi nengiki kukokake kila mawasu ga amboni mmalangu

yaki yoti pajulongale lijambu leheli. Gabii majambu gangi mu balua yaki gaganonwipi kugahelewa, majambu gaguge bandu ang'ang'a baanga'anambuka ng'anambuka agahoag ngati he agang'anambu pandu pangi pa maandiku ga Sapi. Hela aleta kuwa kwabu beni. **17** Lakini mwanganya, mwaalongu bangu tayali mmanyiki lijambu heli. Ndienu nnzepana mwihiika kuhoba na makosa ga bandu abaja, mwihiika kung'anambuliwa kuhuma ku mukuhobale kwinu kokubii nganganganga. **18** Lakini nhendaliya kukola mu uamboni na mu kummanyia Bambu witu nu nkombosi witu Yesu Kilisitu. Ulumbi gubiya kwaki, sajenu na hata yaka Petapeta! Amina. (aiōn g165)

1 Yohana

1 Tunhandaki mwanganya lijambu laka jola jobunkema lilobi jola jojuleta womi, jojabii tumbuka pu utumbuli. Twepani tunzoini nu kumbona kwa mihu gitu twabeti; tumbweni nu kunkamuu kwa maboku gitu twabeti. **2** Pagwaptitla womi we hogu tugubweni na henu tulongale lijambu laki nu kumpwagi mwanganya lijambu la womi we hogu wa yaka petapeta. Jombi jwabii kwa Atati na henu jwahikiki kwitu. (aiōnios g166) **3** Setwikibweni nu kujoa ndi setundandi mwanganya, ili mwanganya nhwesa kujongana na twepani mu kujongana kotubii naku na Atati na Mwana waki Yesu Kilisitu. **4** Tunhandaki mwanganya majambu haga ili kutogule kwitu kujaganinya. **5** Ndienu, majambu gatwagajoini kwaka Yesu na gatunndandila ndi ganga: Sapanga ndi unang'anu na ngaselubii lwii lwokapi nkati jaki. **6** Ana tupwagiki tujongana na Sapanga na koni tuhenga mahengu giliya gaguge ngati kutama palwii, ndienu twibiya tulonge isoli wala ngasetuhenga lelibii lu usakaka kwa malobi na mahengu. **7** Lakini ana tutami mu unang'anu, ngati jombi hejubii mu unang'anu, ndienu twibiya tujongana twabeti na twabeti, na mwai waka Yesu, Mwana waka Sapanga utunyambisa mahakau goti. **8** Ana tupwagiki ngase tubii na mahakau tulikonga twabeti, nu usakaka ngasegubii nkati jitu. **9** Lakini ana tupwagiki kwaka Sapanga tutendiki mahakau, ndienu Sapanga ndi juhobaleka na jo jujetakeka, najombi jatulekakiya mahakau gitu nu kutunyambisa ubaja woti. **10** Ana tupwagiki ngase tuhengiki mahakau, twibiya tunhengiki Sapanga julonge isoli, ni lilobi laki ngaselubii nkati jitu.

2 Mwabana bangu, nunhandaki majambu ganga, ili mwitenda mahakau. Lakini ana kupiti mundu jutei mahakau, tubii na mundu jumu jojuwe jutulobe kwa Atati bu kunani, ndi Yesu Kilisitu jojujetakiwi palongi jaka Sapanga. **2** Kilisitu mweni ndi litambiku leliboa mahakau gitu; wala nga kutulekake mahakau gitu twepani pena, ila kabee mahakau ga bandu boti bu punndema gwoti. **3** Ana tujetaki mihilu jaka Sapanga, ndienu sakaka tumanyi Sapanga. **4** Mundu anajupwagiki ammanyi Sapanga, lakini ngasejujetakiwi mihilu jaki, ndienu mundu hoju jwini isoli, nu usakaka ngasegubii nkati jaki. **5** Lakini mundu jokapi jojujetake lilobi laka Sapanga, hoju ndi jojubii nu upali wa sakaka waka Sapanga nkati jaki. Hela ndi hetuwesa kuba nu usakaka ukujongana na Sapanga. **6** Mundu jokapi jojuwaga jujongini na Sapanga jupalika kutama ngati jokapi ngase jipatikana mu usakaka. **7** Mwaakosi bangu ndi nyane? Ndi jojukana Yesu ndi Kilisitu. Mundu ngati

mo numpai, mihilu jenze jenuuanhandaki nga mihilu minyai ila mihilu ajelaje ja mwandi jemwabinaku tumbuka puhanzo. Mihilu heji ja mwandi ndi malobi ga mugajoini. **8** Hata hela, nunhandaki mihilu minyai ni lilobi lu usakaka libonikana nkati jaka Kilisitu ahelahe libonikana nkati jinu. Ndaba lwii lutenda kuboka, nu unang'anu wusakaka gutumbuli kunang'ana. **9** Mundu jokapi jojuwaga jutama mu unang'anu, lakini ansuki nndongu waki, mundu hoju jwakoni jubii mu lwii. **10** Na mundu jokapi joampala nndongu waki jojuwe jutama mu unang'anu na ngasekibii sokapi nkati jaki sekiwesa kuhenga mundu jongi juhenga mahakau. **11** Lakini joansuki nndongu waki jutama mu lwii, jujenda mulwii, na ngasejumanyiki kojujenda ndaba lwii lunhengiki jwiwesa kulinga. **12** Nunhandaki mwanganya, mwabana bangu ndaba mahakau ginu gabokiki kwi indela ja majambu gajwahengiki Kilisitu. **13** Nunhandaki mwanganya aka atati ndaba mmanyiki jombi Kilisitu jojubii tumbuka mwandi. Nunhandaki mwanganya akakombu ndaba munhwesiki Lijobi. **14** Nunhandaki mwanganya mwabana ndaba mwaamanyiki Atati bu kunani. Nunhandaki mwanganya mwaka atati ndaba mummanyiki jombi Kilisitu jojuwe jubii tumbuka mwandi. Nunhandaki mwanganya akakombu ndaba mmbii na makili; lilobi laka Sapanga libii nkati jinu, na munhwesiki mbaja jola. **15** Mwagupala nndema, wala sokapi sekibii punndema. Mundu jojugupai nndema, ngajuwesi kwaapala Atati buku nane. **16** Ndaba hindu yoti yu punndema ngati, ndokule yilya ya nhyega, hindu yebiibona bandu nu kuitokule. Kukipuna kokuhika kupete kuba na mali gingi, yoti hei ngaseihuma kwa Atati bu kunani, ila ihuma ku nndema. **17** Nndema pamu na hindu yaki yoti yeitokuleka itenda kupeta; lakini mundu jojuhenga gjajupala Sapanga, jutama yaka petapeta. (aiōn g165) **18** Mwabana bangu, mwisu gutei kuhegale! Ngati henzooini jo ampenga Kilisitu jutenda kuhika, na henu ba bumpenga Kilisitu bingi ahikiki na henu tumanya masoba ga mwisu guhegali. **19** Bandu haba apitii nkati jitu lakini ngasebabii sakaka bakwitu na ndii mana batenda kutuleka; ana bakabii bakwitu bakabia ahigali pamu na twepani. Lakini baboka, nukuyetuana, ili kubonikana hotuhotu ngasebabii bakwitu hata kidogo. **20** Lakini mwanganya, bumpakiki mauta gaka Loho jaka Sapanga kuhuma kwaka jojubii jwaa Sapi jola, na henu muumanyi usakaka. **21** Nunhandaki mwanganya, nga ndaba ngase muumanyi usakaka, ila ndaba mugumanyiki usakaka, ila mmanyia isoli jokapi ngase jipatikana mu usakaka. **22** Boo, jwini isoli ejutama Yesu Kilisitu mweni. **7** Mwaakosi bangu ndi nyane? Ndi jojukana Yesu ndi Kilisitu. Mundu ngati

hoju ndi johampenga Kilisitu, hoju ndi jojwaakana Atati bu kunani na Mwana. **23** Ndaba jokapi joankana jwaakana kabee Atati bu kunani; na jokapi joanzetake Mwana, jaajetake kabee Atati. **24** Ndienu, malobi ga mwagajowana tumbuka pu utumbuli gatama mu mioju jino. Ana malobi haga gatemi nkati jino, nala mwitama masoba goti sukjongana na Mwana na Atati bu kunani. **25** Na malagi gajutulagila Kilisitu ndi ganga: Jwaatupekie Womi wa yaka petapeta. (*aiōnios g166*) **26** Nunhandaki majambu ganga ndaba ja bandu baapala kunhoa mwanganya. **27** Lakini kwinu mwanganya, Kilisitu ampaka mahuta kwi indela ja loho waki. Ana Loho hoju juendale kutama nkati jinu, ngasempalika kubolwa na mundu jokapi. Ndaba jombi jumbola kila sindu, na mabole gaki ga sakaka, nga gi isole. Nala nkamulikya mabole ga Loho hoju nukuhigali mu kujongana na Kilisitu. **28** Hena, mwabana bango, ntama nkati jaki ili pajwiipitila tubiya nganganganga bila kuba na ndaba jukulihya kwi iyon iisoba lu kuhika kwaki. **29** Mpalika kumanyika ana, Kilisitu ndi jojuhenga gagajetakike palongi jika Sapanga, nala mpalika kumanya kila mundu jojuhenga majambu gagajetakiki palongi jika Sapanga, jombi ndi mwana waka Sapanga.

3 Nndingalia, Atati ebutupai ngamaa mbaka butukema bana baka Sapanga! Sakaka ndi etubile. Ndi mana bandu bupunndema ngase butumanyiki twepani, ndaba ngase bummanyi Sapanga. **2** Mwaalongu bangu, henu twepani ndi twabana baka Sapanga, lakini kwakona ngase kubonakini pagwendu hetwiibia. Lakini tumanyiki ana, Kilisitu pajwiipitila, twilengana naku ndaba twammbona ngati hejubii. **3** Ndienu, kila mundu jojulendale kummbona Kilisitu, julinyambisa mweni ngati Kilisitu ejulinyambisi ngani. **4** Kila mundu jojuhenga mahakau ngasejukamu malagalaki gaka Sapanga, ndaba kuhenga mahakau ndi kukotoka kukamu Malagalaki. **5** Mmanyiki Kilisitu jahika kugaboa mahakau gitu, najombi ngasejubii na mahakau gokapi. **6** Ndienu, jojujongan ni Kilisitu ngasejuhendale kuhenga mahakau. Lakini jojuendale kuhenga mahakau ngase jwawaki kummbona wala kumanya Kilisitu. **7** Nala, mwabana bangu, mwijetake kukongwa na mundu jokapi. Mundu jojuhenga mahengu gagajetakiki palongi jika Sapanga, mundu wehoju jukuba jojujetakiwi na Sapanga ngati Kilisitu ejubii jujetakiki palongi jika Sapanga. **8** Lakini mundu jojuhendale kuhenga mahakau ndi mundu jwaka Lijobi, ndaba Lijobi litei mahakau toka pu utumbuli. Kwa ndaba heji Mwana waka Sapanga jwahika pu nndema kuhalabana lihengu laka Lijobi. **9** Kila jojubii mwana waka Sapanga ngasejuhendale kuhenga Atati bu kunani na Mwana. **23** Ndaba jokapi joankana mahakau, ndaba womi waka Sapanga gutama nkati jaki, henu ngasejuwesa kuendale kuhenga mahakau ndaba jombi ndi mwana waka Sapanga. **10** Lakini mundu jokapi jwanga kuhenga mahengu gagajetakeka palongi jika Sapanga, au jwangakumpala nndongu waki, hoju nga mwana waka Sapanga. Hako ndi heamanyikana bana baka Sapanga na bana baka Lijobi. **11** Na malobi gamwagajoini tumbuka pu utumbuli ndi ganga: Tupalika kupalan. **12** Twiikuba ngati Kaini joankoma nndongu waki suluklongoswa ni lijobi. Boo, ndaba jaki jwataenda kunkoma? Ndaba mahengu gaki gabia giliya, lakini nndongu waki jombi Sapanga! **13** Henu, mwaalongu bangu, mwisangaa ana bandu bupunndema bunsuki mwanganya. **14** Twepani tumanya ana, tupetiki kuhuma ku kuwa nu kujingii mu womi ndaba tumpai mwaalongu bitu. Mundu jwanga nu upali juendale kutama mu makili ga kuwa. **15** Kila joansuki nndongu waki ndi jojukoma; nanamu mmanyiki jojukoma jokapi jola ngasejubii na womi wa yaka petapeta nkati jaki. (*aiōnios g166*) **16** Twepani tuumanyi upali ndi sindu boo, ndaba Kilisitu juupiiki womi waki ndaba jitu. Natwepani tupalika kupia womi witu ndaba ja ajitu baahobale. **17** Ndienu, mundu ana jubii na mali gingi yu punndema pani, halapu ammbona nndongu waki jojupala kujangatiwa, najombi ngaseanzangati, boo, mundu wehoju juwesa boo kupwaga ampala Sapanga? **18** Bana bangu, tutukota kwaapala bandu kwa malobi matopu, ila twaalangia upali wa sakaka kwi indela ja mahengu. **19** Hela ndi etuwesa kumanya twepani twabandu ba sakaka; na ngatwiikubi ni kiholu palongi jika Sapanga: **20** Ndaba, hata ngati mioju jitu jitenda kututemu, tumanyiki Sapanga ndi nkolongu kupeta miojujitu, na jombi jumanyiki kila sindu. **21** Mwaalongu bangu, ana miojujitu ngase jututemu, ndieni, ngasetubii nulujogopu palongi jika Sapanga, **22** na sindu sokapi setuloba kuhuma kwaki jutenda kutupeke, ndaba tuijietake mihilu jaki nukuhenga ga gunndengane. **23** Ni mihilu jaki ndijenze: Kunhobale Mwana waki Yesu Kilisitu, nukupalana ngati ejutulagalakiya mweni Kilisitu. **24** Bandu boti babijjetake mihilu jika Sapanga atama sukjongana na Sapanga na Sapanga jutama mu kujongana nabombi. Natwepani tumanya Sapanga jutama mu kujongana na twepani kwi indela jika Loho waki jojuwe ndi Sapanga jojutupeki.

4 Mwaakosi bangu mo numpai, mwaanhobale kila mundu jojupwaga jubii na Loho jika Sapanga, ila mpema sapi ana mundu hoju julongoswa na Loho jika

Sapanga au loho bo; ndaba alota bingi bi isoli apitii munndema. 2 Jenze ndi indela jukumanya ana mundu jojulongoswa na Loho jaka Sapanga: Kila jojujetake jwahikiki, na kuba mundu, mundu hoju jubii na Loho jaka Sapanga. 3 Lakini mundu jokapi jwanga kunzetake Yesu Kilisitu hela, ngasejubii na juhikiki munndema. 4 Lakini mwabana mwanganya, jupanji na makili kupeta loho jojubii nkati ja bandu baabii mu munndema. 5 Na alota biisoli haba alonge majambu gupu nndema, na bandu bupu nndema atenda kwaajowane ndaba bombi bupunndema. 6 Lakini twepani ndi twabandu baka Sapanga. Mundu joammanyi Sapanga jutenda kutujowane, mundu jwanga kuba waka Sapanga ngase jutujowane. Ndieni kwi indela heji tuwesa kumanya kutalikana kwa Loho wa sakaka na loho wi isoli. 7 Mwaakosi bangu ba numpai, tupalana, ndaba upali guhumwa kwaka Sapanga. Kila mundu jojubii nu upali ndi mwana waka Sapanga, na ammanyiki Sapanga. 8 Mundu jwanga nu upali, hoju ngaseamanyi Sapanga, ndaba Sapanga ndi upali. 9 Na Sapanga jalangiya upali waki kwitu sukuntuma Mwana waki wa kajika mu ndema, ili tubiya na womi kupete jombi. 10 Hela ndi upali egubii: Nga twepani ndi twetwatumbulia kumpala Sapanga, ila jombi jutupai mbaka kuntuma Mwana waki jubiya litambiku lukutuboke mahakau gitu. 11 Mwaakosi bangu banumpai, ana Sapanga jutupai hela, nala natwepani tupalika kupalana. 12 Ngasejubii mundu jojuwaiki kummbona Sapanga; lakini ana tupalini, Sapanga jutami mukujongana natwepani, nuupali waki gujagani nkati jitu. 13 Tumanyiki tutama mu kujongana na Sapanga, najombi Sapanga jutama mu kujongana na twepani ndaba jombi jutupeki Loho waki. 14 Twepani tubweni na kwaapwagi bangi ana Atati antuma Mwana waki ili jubiya Nkombosi kwa bandu bu punndema. 15 Kila mundu jojujetaki kuba Yesu ndi Mwana waka Sapanga, Sapanga jutama mukujongana na mundu hoju, najombi jutama mu kujongana na Sapanga. 16 Ndieni, twepani tumanyiki na tuhobale upali gojubii naku Sapanga kwitu twepani. Sapanga ndi upali na kila mundu jojutama mu upali, jutama mu kujongana na Sapanga, na Sapanga jutama mu kujongana najombi. 17 Hela ndi upali hegutweli nkati jitu ili twijogopa mu lisoba laka Sapanga la kwaatemu bandu: ndaba kutama kwitu punndema pani kulengana ngati hejwatama

Kilisitu. 18 Papabii nu upali ngase pakuba nulujogopu; upali gogutweli gubenga lujobopu lwoka. Ndieni mundu jojubii nu lujobopu ngase jutweli upali, ndaba mundu jojubii nu lujobopu jujogopa kutemuliwa. 19 Twepani tubii nu upali ndaba Sapanga jwatumbulia kutupala. 20 Mundu anajupwagiki ampai Sapanga, koni ansukia nndongu waki, hoju ndi jwini isoli. Ndaba mundu jwanga kumpala nndongu waki joammbona, ngasejuwesa kumpala Sapanga jwanga kummbona. 21 Ndieni, Kilisitu jutupekia nnilu gongo: Joampala Sapanga jupalika kabee kumpala nzaki joanhobale Kilisitu.

5 Kila mundu jojuhobale ana Yesu ndi Kilisitu, hoju ndi mwana waka Sapanga. Kila joampala atati ampala kabee mwana wa atati hoju. 2 Hela ndi hetumanya twaapai bana baka Sapanga: Sukumpala Sapanga nu kujetake mihilu jaki; 3 ndaba kumpala Sapanga ndi kujetake mihilu jaki. Ni mihilu jaki ndi jenze, 4 ndaba kila jojubii mwana waka Sapanga juwesa kugawesa majambu gu punndema. Tuguwesiki nndema, kupete kuhobale kwitu. 5 Boo, nya jojuwesa kuguwesa nndema? Ndi jo juhobale pe Yesu ndi Mwana waka Sapanga. 6 Yesu Kilisitu ndi jojuhikiki kwa masi na kwa mwai pajabiya jutenda kuwa. Ngasejahika kwa masi pena, ila jwahika kwa masi na kwa mwai. Najombi Loho joambwени nu kunzowane Kilisitu jupwaga sakaka, ndaba Loho ndi usakaka. 7 Ndieni, abii baalandi atatu babumbweni nu kunzowanana: 8 Loho wa Sapi, masi na mwai; na boti atatu atenda kujetangane. 9 Ana tugajetake malobi ga bandu babumbweni nu kunzowane, ndieni malobi gaka Sapanga ndi makolongu ngani kupeta ga bandu; ndaba malobi gajwapwaga Sapanga kundongale Mwana waki ndi ga sakaka. 10 Joanhobale Mwana waka Sapanga jugabej gajagajoini nu kugabona nkati ja moju waki; lakini jwanga kunhobale Sapanga, anhenga Sapanga jwini isoli, ndaba ngase jwahobali malobi gajwapia Sapanga kunnndongale Mwana waki. 11 Na malobi ge ndi ganga: Sapanga jutupekia womi wa yaka petapeta, na womi hogu gubii nkati jaka Mwana mundo. (aiōnios 9:166) 12 Mundu jokapi jojubii na Mwana waka Sapanga jubii na womi we hogu; na mundu jwanga kuba na Mwana waka Sapanga, ngasejubii na womi. 13 Nunhandaki mwanganya majambu haga ili mmanya mmbii na womi wa yaka petapeta, mwanganya molinhobale liina laka Mwana waka Sapanga. (aiōnios 9:166) 14 Na twepani ngase tujogopa hetukuba palongi jika Sapanga ndaba tubii nu usakaka ana tunndobiki sokapi ngati hejupala mweni, jutenda kutujoane. 15 Jombi jutujoane kila patunndoba; na ndaba tumanya

jombi jutujoane kila patunndoba, tumanyiki kabee jutupeki goti ga tunndoba. **16** Mundu ana ambweni nndongu waki jutei mahakau ganga kumpeleka ku kuwa, jupalika kunndobe kwaka Sapanga, najombi Sapanga ampekia womi. Mbwaga lijambu le heli kwa bandu baatei mahakau gaguge nga gaapeleki mu kuwa. Lakini gabii mahakau gagumpeleka mundu ku kuwa, nanepani ngasembwaga mpalika kunndoba Sapanga ndaba ja mahakau haga. **17** Kila lihengu langa kujetakeka palongi jaka Sapanga ndi mahakau, lakini gabii mahakau gangi ngasegumpeleka mundu mu kuwa. **18** Tumanya ana kila jojubii mwana waka Sapanga ngasejuhenga mahakau, ndaba Mwana waka Sapanga anndonda, nu mmbaja jola ngasejuwesa kunhenga sindu sokapi siliya. **19** Tumanyiki ana twepani ndi twabana baka Sapanga hata ngati nndema gwoti gulongoswa nu mbaja. **20** Tumanyiki kabee Mwana waka Sapanga juhikiki, jutupeki umanyi ili tummanyia Sapanga wa sakaka; tutama mu kujongana na Sapanga wa sakaka na mu kujongana na Mwana waki Yesu Kilisitu. Hoju ndi Sapanga wa Sakaka, na hogu ndi womi wa yaka petapeta. (*aiōnios g166*) **21** Bana bangu, nzepana ni imong'umong'u yi isapanga yi isoli!

2 Yohana

1 Nepani nunseja nuguhandaki wehapa wa nyongo weguhaguliwi na Sapanga, pamu na bana baku monupai sakaka. Wala nga nepani pena nenumpai, lakini kabee na boti babugumanyi usakaka bumpai mwanganya, **2** kwa ndaba usakaka gutama na twepani kabee wiendalia kutama na twepani yaka petapeta. (aiōn g165) **3** Nunndoba Sapanga Atati bitu na Yesu Kilisitu, Mwana wa Atati, butupekia waamboni ni ikia nu lukwali lwakii ibiya pamu na twepani mu usakaka nu upali. **4** Natoguli ngamaa kubona bana baku bangi atama mu usakaka ngati Atati ebutulagalaki. **5** Ndienu, mwaamabu nunndoba sindu simu kuhuma kwinu: Tupalana. Ngase nunhandaki mihilu minyae, ila nunhandaki mihilu ajelaje jetwajopa tumbuka pu uwanzu ili tupalana. **6** Nu upali ndi kutama sukuhenga malagalaki gi mihilu jaka Sapanga. Jenze ndi mihilu jemuijjoana tumbuka pu uwanzu: Ntama su kupalana. **7** Ndaba baalonge isoli bingi apitii punndema. Bandu haba ngaseajetake ana Yesu Kilisitu jwahikiki na jabi mundu. Mundu ngati hoju julonge isoli na ampenga Kilisitu. **8** Nala, mulilenda mwabeti ili mwihoa senhengi lihengu, ila mpata seketule jejijagani. **9** Mundu joujonzu ke sindu sokapi na janga kutama mu mabole gaka Kilisitu ngasejubii na Sapanga. Lakini jo juigali mu mabole haga hoju jubii na Atati na Mwana. **10** Ndienu, ana mundu juhikiki kwinu sanga kwalete mabole haga, mwaanzopa mu nyumba jinu, wala mwaanndamuki. **11** Ndaba joanzopa mundu hoju, jujongana naku mu mahengu gaki gilia. **12** Mii na gingi gukumpwagi, lakini ngasembai kuhenga hela su kuandika mu likalatasi; badala jaki, nhobale kuhika kwinu nu kulonge na mwanganya ana kwa ana, ili kutogule kwitu kipeekia. **13** Bana baka ndombu waku jojuhaguliwi na Sapanga atenda kukulamuki.

3 Yohana

1 Nepani nunseja, nuguhandaki wa Gayo, nkosi wangu nenugupai mu usakaka ukummany Kilisitu. **2** Unkosi wangu wenugupai, nugulobe ili kila sindu kijenda sapi; nugulobe womi ngati ejijenda sapi loho jaku. **3** Natoguli ngamaa alongu bangi ba bunhobale Kilisitu pa bahika nu kumbwagi namuna he guhigali mu kuhobale usakaka, na heguedale kutama masoba goti mu usakaka. **4** Ngasekibi sindu sekindogulesa nepani ngani kupeta henyowana bana bangu atama mu usakaka. **5** Unkosi wangu nenugupai, wehapa guhobaleka kila mala pawahudumii alongu ba bunhobale Kilisitu, hata ngati ageni. **6** Alongu haba bilipwagi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu la pamba majambu gu upali waku. Pepa wajangatiya aendaliya na sapwali jabu kwa namuna je janndengania Sapanga. **7** Ndaba atumbuli sapwali jabu ju kuntumaki Kilisitu bila kujopa sindu su kujangatiwa sokapi kuhuma kwa bandu banga kunhobale Sapanga. **8** Ndienu, twepani tupalika kwaajangati bandu ngati haba, ili na twepani tuwesa kuhenga lihengu pamu nabombi ndaba ju kulandi usakaka. **9** Nunhandiki balua nyipi ku likanisa la kola; lakini Diotilefe, jojuwe jupala kuba kilongosi, ngasejupala hata kasokopi kutujowane. **10** Ndienu, paniihika niyekula majambu goti gajuhenga: malobi giliya gajutupiiki ni isoli yejutulongali! Ngase jutoseka na gajutukopake haga kabee jukana kwaajopa alongu ajitu ba bunhobale Kilisitu haba baabi mu sapwali, na kabee jwaapenga bandu bangi baapala kwaajopa, nukulenga kwaabenge kunza jilikundi la bandu ba bunhobale Kilisitu. **11** Unkosi wangu nenukipai, wiijia majambu giliya, ila gujia majambu gaamboni. Kila jojuhenga gaamboni ndi mundu waka Sapanga; lakini mundu jojuhenga giliya ngase ammanyiki Sapanga. **12** Kila mundu andumbali Demetilio na hata usakaka weni undumbali. Natwepani tunndongale gaamboni jombi, nawehapa gumanyiki setupwaga ndi sakaka. **13** Mi na malobi gingi gukukupwagi lakini ngasembai kuguhandaki. **14** Nhobale kugubona eheno ndi patvii longila koni tubonana ana kwa ana. Nugulobe lukwali. Akosi baku atenda kugulamuki, waalamukiya akakosi bitu, kila mundu kuliina laki.

Yuda

1 Nepani Yuda ntumisi waka Yesu Kilisitu kabee nundongu waka Yakobu. Nunhandaki mwanganya mojunkemiki Sapanga na kabee mompalwa na Sapanga Atati bitu, na Yesu Kilisitu jojuntunza mwanganya. **2** Nundoba Sapanga jumpeki ikia, lukwali nu upali ibia ingipi. **3** Mwaakosi bangu nenumpai, nabi nu mpangu ukunhandakii ili kummanyisa wokopo gotubinagu twaboha, lakini mweni mbalika kunhandaki koni nunndagalaki nkasana kukomane kuhobale kokukwe Sapanga jwaapeki bandu baki mala jimu pena kwa masoba goha. **4** Ndaba bandu banga kunndumbali Sapanga ali jingi kwa sili mu makundi gitu nukung'anambu malobi gaka Sapanga kwa faida jilia nu kunkana Yesu Kilisitu jojubii kilongosi na Bambu witu. Lakini Maandiku ga Sapi gabiya galoti toka mwandi ana, kutemuliwa kokwaalendale bandu haba. **5** Hata ngati mmanyiki goti haga, mbala nunkombukia namuna Bambu pa jwaagombula bandu baki kuhuma ku Misili lakini mweni katai jwaakoma bandu banga kunhobale. **6** Na Atumi baka Sapanga bu kunani bababia ngase balondiki napwasi yabu yebabia apatiki kuhuma kwaka Sapanga na Sapanga jwaakongiki kulwii kwi minyolu yaka petapeta ili atemuliwa lisoba likolongu lela lu kutemu. (aïños g126) **7** Nkombuka kabee ku Sodoma nu ku Gomola na misi ju mulutengu jaki; benei baki bahenga ngati Atumi bu kunani bala; bahenga ugoni nu kuhenga majambu ganga kupalika kuhengeka mu nhyege: Batemuliwa kutinyika mu motu wa yaka petapeta ili bangi bilibola. (aïños g166) **8** Hela ndi eabii bandu haba. Ndoto yabu ya alongosa kupili nhyege yabu beni, nukukotoka kugutende isima ulongosi waka Sapanga nu kuitondo iumbi ye ibii nu ukolongu yu kunani hoku. **9** Hata Mikaeli, Ntumi nkolongu jukunani, ngase jahenga hela. Pa babisana ni lijobi ndaba ja nhyege jika Musa, Mikaeli ngase jalengiki kulitemu Lijobi kwa matondou, ila japwaga: "Bambu mweni jukulakalia." **10** Lakini bandu haba bikitondo sindu sokapi sanga kukielewa; na majambu ga bagamanyi nu kugaelewa beni ngati inyama yanga na malangu ndi ye yaapotika. **11** Musibikiboni! Bandu haba apwatiki indela ajelaje jika Kaini. Ndaba ju lupija, alijingisi mu likosa alelale laka Balamu. Ate bakana kujetake ngati Kola ejwakana kujetake na baapotika ngati jombi he bumpotika. **12** Bandu haba akula pamu na mwanganya sanga iyoni mu tipati hinu yu upali, alengana na alimi babililea beni pena. Abii ngati mahundi ganga ni iyula ga gakangwa

nunhwahi. Bombi abi ngati mikongu janga kupambika matunda. Jejitunguli nukujoma na kuwa ngani, **13** bandu haba ndi ngati majeba makali gunhangwa, na mahengu gabu gi iyoni gabonikana pangwendu ngati lihuluhulu helipita. Bombi ndi ngati ndondu yeijendajenda baabekiki yaka petapeta pandu pa lwiitikitiki. (aïñ g165) **14** Najombi Enoki, jojuwe ndi kibeleku sa saba tumbuka Adamu, jaalotila bandu haba ana: "Nzoaninya! Bambu juhika pamu na bandu baasapi baki bingi ngamaa. **15** Juhika kwaatemu bandu boti, na kwaalakali boti banga kunnungamali Sapanga kwa ndaba ja mahengu gabu goti guubaja gaahengiki bila kunzogopa Sapanga, na kwa ndaba ja malobi giliya ga buntondwi bandu abaja." **16** Bandu haba ayoma kila lisoba, alalamika, apwata ndokule yabu iliya, atenda kukipuna na kwaalumbali ngamaa bandu bangi ili apata hindu. **17** Lakini mwaaka akosi bangu nenumpai, nkombuka ga bumpwagila mitumi baka Bambu witu Yesu Kilisitu. **18** Bumpwagila: "Lisoba la mwisi, biipitila bandu baalongama, bandu baapwata ndokule yabu iliya." **19** Haba ndi babaahenga bandu abaganyikana, bandu baalongoswa na ndokule yiki mundu, banga kuba na Loho jika Sapanga. **20** Lakini mwanganya, mwaakosi bangu, muligangamalisa mwabeti mu kuhobale kwinu kwa Sapi ngani. Nndoba kwa makili ga Loho jika Sapanga, **21** nu kuendale kuigali mu upali waka Sapanga, koni munndendale Bambu witu Yesu Kilisitu jojuwe, kwi ikia yaki, junndeta mu womi wa yaka petapeta. (aïñios g166) **22** Mmbiya ni ikia kwa bandu baalaluki laluki; **23** mwaokua sakaatondabe kuhuma mu mwotu. Na kwa bandu bangi mmbiya ni ikia koni mulilingali, lakini nsukia hata ingobu yabu yeibii na ndokule iliya. **24** Ulumbi kwaka Sapanga jojuwesa kunndonda ili mwihabuki mu mahakau, nu kumpeleka mwanganya bila likosa mbaka palongi ju ulumbi waki nkolongu, **25** kwaki jombi jojubii Sapanga jojubii kajika jaki Nkombosi witu, gubia ulumbi, ukolongu, makili nu uwesu kwi indela jika Kilisitu Bambu witu, toka ipindi yoti, sajenu na hata ya yaka petapeta! Amina. (aïñ g165)

Uyekulii

1 Gongo uyekuli waka Yesu Kilisitu, gojwapata kuhuma kwaka Sapanga ili jwaalangia atumisi baki majambu gagapalika kupitila nyata. Najombi Kilisitu antuma ntumi waki jukunani ammanyisa ntumisi waki Yohana majambu haga. **2** Najombi Yohana julongi goti gajugabweni kuhusu malobi gaka Sapanga na heambweni Yesu Kilisitu. **3** Jupengaliwi mundu jojusoma kitabu senze sekibi na malobi gu ulota, na apengwi baajogwana nukukamu ga gahandikwi mombo, ndaba muda gwa majambu ganga guhegal. **4** Nepani Yohana nagahandaki makundi saba ga bandu baanhobale Kilisitu baabii ku ndema juku Asia. Nunndobe waamboni waka Sapanga nu lukwali kuhuma kwaki jombi jojubi, jojbabi na jojuhika nu kuhuma kwa loho saba baabi palongi jikiteu saki su ubambu, **5** nu kuhuma kwaka Yesu Kilisitu, jojuwe jojuhbaleka kwa majambu ga jagabona nu kugajowane, jojutumbuli kuyoka kuhuma kwa bandu baawi, na jojulongosa aka bambu nkolongu bu punndema pani. Jombi jutupala, na jutulekake kuhuma muipungu ya mahakau gitu kwi indela ja mwai waki, **6** jutuhenga twepani kuba ubambu wa agolu baka Sapanga, tuntumakia Sapanga Atati baki. Kwaka Yesu Kilisitu gubia ulumbi na makili, yaka petapeta! Amina. (aiōn g165) **7** Linga! Juhika koni jubii mu mahundi! Kila mundu jwittenda kummbona, kabee hata babunhotula. Makabila goka punndema gi itenda kulobalake kwa ndaba jaki. Ndi hekwiibia! Amina. **8** Bambu Sapanga jojubi na makili goti, jojubi na jojbabi na jojwiika jupwaga: “Nepani ndi Alufa na Omega, yani utumbuli na mwisu.” **9** Nepani Yohana ndongu wii, jojuwe su kujongana na Yesu, nhangangana na mwanganya mu mang’aliku nu ubambu waki nu kuinakali kwa sakaka. Nepani aneki mu kilwa suku Patimo ndaba nabiya naalandi bandu lilobi laka Sapanga nu kupwaga ga nagabona nu kugajowana kwaka Yesu. **10** Henu kipindi simu, lisoba laka Bambu nabia nongoswa na Loho jaka Sapanga, najogwana ku unyuma jangu sauti ngolongu ngati sauti ji imbata. **11** Najombi japwaga, “Andika mu kitabu ganga ga wagabona, na ugapelika mu makundi saba ga bandu ba bunhabale Kilisitu: Ku Epesu nu ku Similina na ku Peligamo ku Tuatila na ku Salidi nu ku Filadelifia nu ku Laodikea.” **12** Henu nang'anambuka numbona jo julongila na nepani hoju. Panag'anambuka nabona ipanda saba ya zaabu yukubeke taa, **13** na pikilanda jiipanda hei pabii na mundu ngati Mwana waka Mundu, najombi jwabi juweti kanzu nasu nu nkanda

wa zahabu pikigamba. **14** Majunzu gaki gabii nhuu ngati sufi, nhuu ngati seluji, mihu gaki gang’alang’ala ngati mwotu, **15** magolu gaki gang’aliki ngati shaba jejing’aliswi jeansapisi mu tanuli la mwotu, na sauti jaki jabii ngati sauti ja masi gingi. **16** Mu kuboku kwaki wa kwamalele jwabii na ndondu saba, nu kunndomu jaki wapita upanga nkali go gutema kubeli. Pa mihu jaki pang’ala ngati liyoba la liyoba mutu. **17** Henu panumbona naabuka palongi ja magolu gaki ngati mundu jojuwi. Lakini jombi jwabeka kuboku kwaki kwa malele panani jangu, nukupwaga, “Wijogopa! Nepani ndi ju utumbuli na jwa mwisu. **18** Nepani ndi jo jubi mwomi! Nabi ndei kuwa lakini linga henu mina mwomi yaka petapeta. Mii na punguu ya kuwa na ya koabi bandu baawi. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Henu, andika majambu ga ugabweni haga, majambu ga gapiti sajenu na ga gjipitila mwienikatai. **20** Majambu ga gahihiki mu ndondu saba ye uhibweni yela mu kuboku kwangu kwa malele na ga gahihiki mu ipanda saba ya taa ya zaabu yela ndi ganga: Ndondu saba yela ndi atumisi saba ba makundi saba ga bandu ba bunhabale Kilisitu; na ipanda saba yela ndi makundi saba ga bandu ba bunhabale Kilisitu.”

2 “Kwaka Ntumisi wi likundi la bandu ba bunhabale Kilisitu baabi ku Epesu andika.” “Nepani ne ngamu ndondu saba yela mu kuboku kwangu guku malele na jonyenda pikilanda ipanda saba ya taa ya zaabu, mbwaga ana: **2** Nagamanyi mahengu gaku, manyi kukasana kwaku nu kuhinakali kwaku. Manyi ngase guwesa kwaahinakali bandu abaja, na waapemiki bandu ba bilikema beni atumi tumbi nga atumi, na weapa wa amanyiki alonge isoli. **3** Wehapa uhinakali na wajemiki nganganga mu mang’aliku gingi ndaba ji lihina langu, wala ngase waasokike. **4** Lakini mi nilobi limu kwaku weapa: Weapa sajenu ngase gumbai nepani ngati he wambai pu utumbuli pala. **5** Nala, kombuka pa uhabuki, waka jetakya mahakau ga guhengiki nu kukotoka nu kuhenga ngati he gwabia gwakahenga mwandi. Ana nga hela, nihika kwaku nu kukiboa kipanda saku su kubeketaa kuhuma pandu paki. **6** Lakini nu kulumbali kupete sindu simu: Weapa gusuki ga ahenga Anikolai ngati he nagasuki nepani.” **7** “Jojobi na makutu, jujogwana ga jwaapwagi loho makundi ga bandu ba bunhabale Kilisitu! “Jo jwiwesa nanndeka jukula matunda gu nkongu gwa womi gogubi ku Paladisu jaka Sapanga.” **8** “Kuku ntumisi jwa bandu ba bunhabale Sapanga buku Similina andika ana.” “Nepani nemi ju utumbuli na jwa mwisu, jona wii na kuba mwomi kabee, mbwaga ana: **9** Manya mang’aliku gaku; nu gumanyi

uhagu waku, lakini weapa ubi na mali gingi; nimanyi hebugutondwi bandu babilikema Ayaudi lakini nga Ayaudi ba sakaka, ila bandu bilikundi li Lijobi. 10 Wijogopa hata kidogu mang'aliku ga wiipata. Jowana! Yezebeli na ngase muliboliki se bikikema 'sili jaka Lijobi lu mmbeka mwabangi kati jii mu ligeleesa ili Lijobi': Numpwagi nga nampeke nsigu gongi. 25 kunndenga, na mwanganya mwipata mang'aliku kwa masoba komi. Mmbia mo nhobaleka hata na kupalika kuwa, na nepani nampekia seketuli ja womi." 11 "Jo jwiwesa nu kuendale kupwata mbaka Sapanga lelibii ku Peligamo andika ana." "Nepani nemii nu upanga nkali go guseku kubeli mbwaga ana: 12 ngati yombu yeabombiki ni likandu. 28 Jwiwesha "Kwaka ntumisi bi likundi la bandu ba bunhobale ku uvesu agolago ngati gonajopa nepani kuhuma Sapanga lelibii ku Peligamo andika ana." "Nepani 13 Napamanyi pandu pa gutama ndi pa kibii kiteu su majambu haga ga jupwaga Loho kwaapwagi bandu ukolongu waka Lijobi! Na wehapa guhendali kugali mu ba bunhobale Kilisitu!"

3 "Kwaka ntumisi wi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu buku Salidi andika ana." "Nepani nemii na loho saba yaka Sapanga na ndondu saba, mbwaga ana: Nagamanyi mahengu gaku; gubonikana ngati gubii ni liina la kuba mwomi kumbi gutei kuwa! 2 Tama miu uga gangamalisa mahengu ga gahegali kuwa, ndaba ngase nabweni mahengu gaku gagajagani palongi jaka Sapanga. 3 Nala gukombuka ga bukuboliki, na heugajopiki, ugajetakia nu kujetake mahakau. Ana ngase gutamiki miu niika ngati mwii wala nga gumanyi lisaa le niika kwaku. 4 Lakini abii bandu asokopi ku Salidi babube ngase bapili ingobu yabu. Haba awesa kujenda pamu na nepani koni aweti ingobu nhuu." 5 "Jo jwiwesa banhwatika ingobu nhuu ngati bombi, nane nga niiputi lihina laki mu kitabu sa womi, kabee nanzetakiya liina laki palongi ja Atati bangu na palongi ja atumi baki bu kunani." 6 "Jojubii na makutu nala jujogwana majambu haga gajupwaga Loho kwaapwagi bandu babunhobale Kilisitu!" 7 "Kwa atumi bu kunani bi likundi la bandu babunhobale Kilisitu buku Filadelifia andika ana." "Ganga ndi gajulunge jojubii nsapi na jwa sakaka, jojubii nu upunguu waka Daudi gola na jojuhogo najombi jupunga na ngasejubii jojuhogo. 8 Nagamanyi mahengu gaku goka! Henu, nhogwi palongi jaku ndyangu goguwé nga mundu jojuwesa kugupungu, manyiki hata ngati gubii na makili kidogu hata hela gulijetaki lilobi langu wala ngase ulikaniki liina langu. 9 Jowana! Naapelika kwaku bandu bilikundi laka Lijobi, bandu babilikema Ayaudi kumbi nga Ayaudi, ila apwaga isoli. Naaleta kwaku na kwaahenga apegaa magoti palongi jaku, na bombi biimanya nu gupai weapa. 10 Henu ndaba weapa ulijetaki lilobi langu lu kuguhenga kuba jo juinakali sapi, nepani nagulonda

sapi kipindi si ling'aliку leluuhiki nndema woka, kwa jumu jutemi panani jaki. 3 Na jo jutemi pi kiteu sesela alenga boti ba atama pu nndema. 11 Niika kwaku jwabi ngati madini ga yasipi ni lilibu laasapi likeli. Nu nyata! Kamulakia kwa makili segubinasu sajenu, lusisi Iwiyula Iwabia lutenda kunang'anu ngati lilibu ili jwagunyaga mundu litaji laku." 12 "Jo jwiwesa la bei ngolongu la mahamba na layongalota kiteu nanhenga jubia ngati kipali mu nyumba jaka Sapanga su ubambu pandi yoti. 4 Kabee yabii iteu ishilini na wangu na nga jwiiboki homu kabee. Kabee niilandika nunsesi yu ubambu kukiylongalota kiteu su ubambu, panani jaki lihina laka Sapanga wangu nliina la musi na panani ji iteu batemi aseja ishilini na nu nsesi koni waka Sapanga wangu yani Yelusalemu inyai, musi aweti ingobu nhuu na seketuli ya zaabu mu imutu goguwe gwiiluka kuhuma kunani kwaka Sapanga yabo. 5 Pi kiteu su ubambu sela kwabia kupiti lumuli wangu. Kabee niilandika panani jaki liina langu linyi." Iwikitobi, kulundami na kubogame. Palongi jikiteu 13 "Jojubi na makutu, jugajogwana ga jupwaga Loho su ubambu hesi, kwabii na taa saba ye yabi itenda kwaapwagi bandu babunhobale Sapangal" 14 "Kwaka kunyaka. Hei ndi yabii loho saba yaka Sapanga. 6 ntumisi ju likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu buku Palongi ji kiteu hesi kwabii na sindu ngati nhanga Laodikea andika ana." "Nepani joangema Amina, wi liololi, lelinang'anu ngati lilibu leling'ala ngamaa. mundu jojulonge ga jugabweni jo juhbaleka na wa Helahe pikilanda ji kiteu su ubambu nu upandi woti sakaka, jojuwe ndi utumbuli wa ukubomba iumbi yoti wi kiteu sela kwabii ni ihumbi yomi nsesi. Ihumbi ye jubombiki Sapanga mbwaga ana. 15 Nagamanyi hei yabii itweli miu kulungi nu kunyuma. 7 Kiumbi mahengu gaku goti! Nepani manyiki weapa ngase jumu jwabi ngati lihimba, kiumbi sa pili sabi ngati guhimi wala nga wa mwotu. Nambanga wakaagula ng'ombi, kiumbi sa tatu sabi na pamiu ngati pa simu: wakabia jwi kipepu au jwa motu! 16 Henu, ndaba mundu, ni kiumbi su nsesi sabi ngati tai jo jugoloka. 8 gubii wavuguvugu na ngase guhimi na wala ngase lumbi nsesi hei yabi na mapapatit sita kila jumu, na gupyopiki, nitenda kugutapika gupita mu mndomu gubii ni kiholu na wa kapuku, ngase guwesa kulinga yabii itweli miu, kunza nu nkati. Ijembu ikilu na muhi wangu! 17 Weapa gupwaga, 'Nepani mina kila sindu; bila kupomulela koni apwaga: "Jwaasapi, jwaasapi, Bambu Sapanga ndi jojubi na makili goti, ndei kujagani, ngase mbala sindu sokapi;" kumbi jwaasapi, Bambu Sapanga ndi jojubi na makili goti, ngase gumanya weapa ngase gubii nu uwesu nu gubii heu! 18 Nukupeke mawasu uhemala jo jutemi panani ji kiteu su ubambu hoju jo jutama kwangu zaabu jebijisapisi kwa mwotu ili uwesa kuba mundu mwana mali gingi. Kabee guwata ingobu nahuu ili iyoni ya heu jaku jiibonikana. Ulomba kabee mahuta ukapakia miu gaku ili uwesa kubona. 19 Nepani ndi jojuwesa kwalakali na kwaalapu boti banapai. Henu, gukasana nu kujetake mahakau gaku nu kugaleka. 20 Jowanya! Nepani nyema punnyangu nu kuhotima. Mundu na jujowini sauti jangu nu kuhogo nndyangu, nijingala kwaki na kula posu pamu na jombi, najombi jwii kula pamu na nepani. 21 "Jo jwiwesa nanzetakiya kutama pamu na nepani panani jiki kiteu sangu su ubambu, ngati namweti he na wesa nu kujenda kutama pamu na Atati bangu panani ji kiteu saki su ubambu. 22 "Jojubii na makutu, na jujowana ga jupwaga Loho kulipwagi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu!"

4 Panajomula kugabona haga, nabona palongi jangu nndyangu gogubi lipala kunani kwaka Sapanga. Na sauti jenatumbulya kujijowana jalongila na nepani ngati imbata japwaga: "Hika panani pambane, na nepani nagulangia majambu ga giipitila baada ja haga." 2 Apalapa najukuliwa na Loho. Tumbi, kunani kwaka Sapanga jekola kwabii ni kiteu su ubambu na

jumu jutemi panani jaki. 3 Na jo jutemi pi kiteu sesela alenga boti ba atama pu nndema. 11 Niika kwaku jwabi ngati madini ga yasipi ni lilibu laasapi likeli. Nu nyata! Kamulakia kwa makili segubinasu sajenu, lusisi Iwiyula Iwabia lutenda kunang'anu ngati lilibu ili jwagunyaga mundu litaji laku." 12 "Jo jwiwesa la bei ngolongu la mahamba na layongalota kiteu nanhenga jubia ngati kipali mu nyumba jaka Sapanga su ubambu pandi yoti. 4 Kabee yabii iteu ishilini na wangu na nga jwiiboki homu kabee. Kabee niilandika nunsesi yu ubambu kukiylongalota kiteu su ubambu, panani jaki lihina laka Sapanga wangu nliina la musi na panani ji iteu batemi aseja ishilini na nu nsesi koni waka Sapanga wangu yani Yelusalemu inyai, musi aweti ingobu nhuu na seketuli ya zaabu mu imutu goguwe gwiiluka kuhuma kunani kwaka Sapanga yabo. 5 Pi kiteu su ubambu sela kwabia kupiti lumuli wangu. Kabee niilandika panani jaki liina langu linyi." Iwikitobi, kulundami na kubogame. Palongi jikiteu 13 "Jojubi na makutu, jugajogwana ga jupwaga Loho su ubambu hesi, kwabii na taa saba ye yabi itenda kwaapwagi bandu babunhobale Sapangal" 14 "Kwaka kunyaka. Hei ndi yabii loho saba yaka Sapanga. 6 ntumisi ju likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu buku Palongi ji kiteu hesi kwabii na sindu ngati nhanga Laodikea andika ana." "Nepani joangema Amina, wi liololi, lelinang'anu ngati lilibu leling'ala ngamaa. mundu jojulonge ga jugabweni jo juhbaleka na wa Helahe pikilanda ji kiteu su ubambu nu upandi woti sakaka, jojuwe ndi utumbuli wa ukubomba iumbi yoti wi kiteu sela kwabii ni ihumbi yomi nsesi. Ihumbi ye jubombiki Sapanga mbwaga ana. 15 Nagamanyi hei yabii itweli miu kulungi nu kunyuma. 7 Kiumbi mahengu gaku goti! Nepani manyiki weapa ngase jumu jwabi ngati lihimba, kiumbi sa pili sabi ngati guhimi wala nga wa mwotu. Nambanga wakaagula ng'ombi, kiumbi sa tatu sabi na pamiu ngati pa simu: wakabia jwi kipepu au jwa motu! 16 Henu, ndaba mundu, ni kiumbi su nsesi sabi ngati tai jo jugoloka. 8 gubii wavuguvugu na ngase guhimi na wala ngase lumbi nsesi hei yabi na mapapatit sita kila jumu, na gupyopiki, nitenda kugutapika gupita mu mndomu yabii itweli miu, kunza nu nkati. Ijembu ikilu na muhi wangu! 17 Weapa gupwaga, 'Nepani mina kila sindu; bila kupomulela koni apwaga: "Jwaasapi, jwaasapi, Bambu Sapanga ndi jojubi na makili goti, ndei kujagani, ngase mbala sindu sokapi;" kumbi jwaasapi, Bambu Sapanga ndi jojubi na makili goti, ngase gumanya weapa ngase gubii nu uwesu nu gubii heu! 18 Nukupeke mawasu uhemala jo jutemi panani ji kiteu su ubambu hoju jo jutama kwangu zaabu jebijisapisi kwa mwotu ili uwesa kuba mundu mwana mali gingi. Kabee guwata ingobu nahuu ili iyoni ya heu jaku jiibonikana. Ulomba kabee mahuta ukapakia miu gaku ili uwesa kubona. 19 Nepani ndi jojuwesa kwalakali na kwaalapu boti banapai. Henu, gukasana nu kujetake mahakau gaku nu kugaleka. 20 Jowanya! Nepani nyema punnyangu nu kuhotima. Mundu na jujowini sauti jangu nu kuhogo nndyangu, nijingala kwaki na kula posu pamu na jombi, najombi jwii kula pamu na nepani. 21 "Jo jwiwesa nanzetakiya kutama pamu na nepani panani jiki kiteu sangu su ubambu, ngati namweti he na wesa nu kujenda kutama pamu na Atati bangu panani ji kiteu saki su ubambu. 22 "Jojubii na makutu, na jujowana ga jupwaga Loho kulipwagi likundi la bandu ba bunhobale Kilisitu!"

5 Ndienu nikibona kitabu mu kuboku kwa malele kwa jojwatempi pikiteu su ubambu jola, nasombi sabi kiandikwi kunza nu nkati nu kukongwa ni ipungi saba yu ulembu. 2 Kabee numbona ntumi jukunani jojubii na makili koni jwakajamaliya kwa sauti ngolongu: "Nya jo jupalika kutunu ipungi saba yu ulembu nu kukihogo kitabu hesi?" 3 Lakini ngase jwapatikini mundu jokapi kunani kwaka Sapanga, wala punndema wala kumala jo jwawesa kukihogo kitabu hesi au kukilinga nkati. 4 Henu nepani naleliku ngamaa ndaba ngase jwapatikini mundu jo jupalika kukihogo kitabu sela au kukilinga nkati. 5 Ndi jumu jwa aseja bala jwambwagila, "Wilela! Linga! Lihimba lu lukolu Iwaka Yuda, kibelevu saka Daudi, juwesiki ngondou. Jombi juwesa kuitunu ipungi yu ulembu saba nu kukihogo

kitabu hesi." 6 Ndienu nabona Mwanalikondoo pi punndema, bandu akomana, jombi bumpekie upanga kilanda ji kiteu su ubambu pala na babii na womi nkolongu. 5 Ndi Mwanalikondoo jwahogula kipungi sa nsesi bala na pikilanda ja aseja bala. Mwanalikondoo tatu su ulembu. Najowana kiumbi mwomi watatu jola jwabia jujemiki jwabii ngati atei kunsinza koni jubii jwaka pwaga. "Hika!" Nalinga kumbi pala kwabia ni na manyelu saba na miu saba, yeuyue ndi loho kinyama simu sebikikema falasi kijilu. Jojukikwelale saba yaka Sapanga yebiitumiki pundema poti. 7 Ndi jwabia ni ipemu ibeli yu kupeme kutopa mu kuboku Mwanalikondo jwajenda, jukijukua kitabu selu kuhuma jaki. 6 Najogwana sindu ngati sauti jihuma kuimbi mu kuboku kwa malele saka jo jutemi panani jikiteu su yomi nsesi yela. Najombi japwaga, "Kipemu simu ubambu. 8 Pa jukijukua pee kitabu hesi, ihumbi yomi su uwembi wi inganu ku malepu gu lupija lu lihengu nsesi yela pamu na aseja ishilini nusesi bala baapega magoti nukujinama palongi jakaa Mwanalikondoo. Kila jumu jwapia kilimba na bakuli yealenganaki na zaabu su nsesi su ulembu. Nunzowana kiumbi mwomi wu yeayatweli ubani. Kilimba nu ubani hogu ndi kuloba kwa nsesi jola jwaka pwaga, "Hika!" 8 Nane nalinga, bandu baka Sapanga. 9 Ndi bajemba nhwambu nnyai kumbi pala kwabia ni kinyama simu sebikikema koni apwaga: "Weapa upalika kukijuku kitabu hesi nu kuhogo ipungi yaki. Ndaba weapa watenda kusinzwa, falasi, sabii langi ji kijivu. Ni liina la jo julikwele na kwa mway waku unhemali Sapanga witu bandu labia kuwa nu kumala kwatenda kumpwata. Haba kuhoga ipungi yaki. Ndaba weapa watenda kusinzwa, abia ubambu wa agolu baka Sapanga buntumakia baabia baapeki uwesu pandu pamu katju nsesi Sapanga witu, nabombi biilongua nndema." 11 Ndi ju punndema, baakoma bandu ku upanga, inzala, nalinga, na jogwana sauti jika atumi bu kunani kwaka gaka Sapanga, na kwaapwagi bandu bangi kupete Sapanga bingi ngamaa babube ngase abalangika, maelupu na maelupu. Babii atemi kuyongalota kiteu kuhobale kwitu. 10 Ndi, balela kwa sauti ngolongu, su ubambu ni ihumbi yomi nsesi yela na aseja bala; 12 bapwaga kwa sauti ngolongu: "Mwanalikondoo jo juhobaleka, kwiibbia mbaka lii pawika kwaatemu jobunsinziki jupalika kujopha ulumbi nkolongu ndaba ju bandu bupunndema pani kwaalapu ndaba jukutukoma uwesu waki na mali gingi, malangu gaki na makili gaki ni isima yaki nu ukolongu waki." 13 Najogwana iumbi twepane?" 11 Ndi baapekia kila jumu ingobu nasu yoka yeibi kunani kwaka Sapanga nu kunndema nhuu, baapwagila aendalia kupomule kwa muda nzipi, na pai junndema nu kunhangna na yoka yeibii nkatii mbaki esabu ja atumisi na bandu bangi baahobale junndema ipwaga, "Kwaki jombi jo jutama pi kiteu su Kilisitu ijagania babiikomika ngati mwanganya. 12 ubambu, na kwaka Mwanalikondoo, bumpekie ulumbi ni isima nu ukolongu na makili, yaka petapeta na Henu linga, ni kipindi Mwanalikondoo pajwahogula yaka petapeta." (aiōn g165) 14 Ni iumbi yomi nsesi yela kipungi sa sita, kwabi kililima kikolongu, lyoba labia yapwaga, "Ena." Na aseja bala baapega magoti koni liliu ngati liguni liliu, mwei woti wabi nkeli ngati mwai, pamiu pabu palonguli pai, nu kugungamali. 13 na ndondu yukunani yaabuka panani ja ndema

6 Ndienu, nummbona Mwanalikondoo jihogo kipungi simu kati ji ipungi yengi saba yela. Ndi najogwa jumu kati ji iumbi yomi nsesi jwaka pwaga kwa sauti ngati ji kitobi, "Hika!" 2 Nepani natenda kulinga, kumbi pala kwabi ni kinyama simu kihuu sebikikema falasi. Na jojwakvelai panani ji kinyama sehesi jwabii lupendi lunkoa, bumpekie ni liseketuli. Ndienu jwapita ngati jo juwesiki na juendale kuwesa. 3 Ndienu, Mwanalikondoo jwahogula kipungi sa pili. Nunzowana kiumbi mwomi wa pili jola jwaka pwaga, "Hika!" 4 Nane nalinga na kumbi pala kwabii ni kinyama sengi kikelii sebikikema falasi. Jojukikwelale

7 Pagajomuka haga naabona atumi baka Sapanga bu kunani nsesi ajemiki mu kona nsesi yu

punndema, koni akamwi nhwai nsesi u punndema, ili baka Sapanga bu kunani nsesi babaapeki lihengu lu kualabana nndema nu nhanga. **3** "Mwiiyalabana ndema, wala nhanga wala mikongu, mbaka patwijomula kwaabeka alama atumisi baka Sapanga bitu pi ibongi yabu." **4** Ndienu najogwana bandu babaabalingi nukubekwa alama babi bandu laki jimu na elupu alubaini nu nsesi ba makabilo goti ga bandu buku Izilaeli. **5** Kuhuma likabila la Yuda, bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila laka Leubeni bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila laka Gadi, bandu elupu kumi na abeli, **6** kuhuma likabila la asheli, bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila la Nafutali, bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila laka Manase bandu elupu komi na abeli; **7** kuhuma likabila laka Simoni bandu elupu komi na abeli kuhuma likabila laka Lawi bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila laka Isaka, bandu elupu komi na abeli; **8** kuhuma likabila laka Zebuluni bandu elupu komi na abeli, kuhuma likabila laka Josepu bandu elupu komi na abeli nu kuhuma likabila laka Benyamini bandu elupu komi na abeli. **9** Ndienu nalinga nabona nsambi nkolongu wa bandu banga kubalangika: Bandu ba kila ndema, lukolu, kilongu na luga. Nabombi babia ajemiki palongi ji kiteu su ubambu na palongi jika Mwanalikondoo, awatiki ingobu nhuu koni akamwi mbandi gi mikongu gi mitendi mu maboku gabu. **10** Bajamalia koni apwaga, "Uokosi witu guhuma kwaka Sapanga witu jojutama panani ji kiteu su ubambu, nu kuhuma kwaka Mwanalikondoo!" **11** Atumi boti bu kunani bajema kukiylongolota kiteu su ubambu, aseja na ihumbi yomi yela. Bapega magoti palongi ji kiteu su ubambu nu kunngungamali Sapanga, **12** koni apwaga, "Ena! Ulumbi nu ukolongu na malangu nukusengu ni isima uwesu na makili ibia kwaka Sapanga witu, yaka petapeta! Ena!" (aiōn g165) **13** Jumu kati ja aseja bala jwanalukia, "Boo, baaweti ingobu nasu nhuu haba, bandu bole? Boo, ahumi kwako?" **14** Nanepani najibwa ana, "Unkolongu, weapa umanya!" Najombi jwambwagila, "Haba ndi baapitiki sapi mu ling'ai likolongu. Biigolwi ingobu yabu Mu mwai waka Mwanalikondoo, nayombi ibii nhuu kupukupu. **15** Kwa ndaba heji abii palongi ji kiteu su ubambu saka Sapanga. Bunngungamali Sapanga muhi ni ikilu mu nyumba jika Sapanga, najombi jojutama pi kiteu su ubambu jwiikuba nabombi na

kwa alenda. **16** Ngabiiboni kabee inzala wala nywiita, nga lyajosi kabee lyoba wala lyotu likali, **17** ndaba Mwanalikondoo jojubi pikilanda ji kiteu su ubambu jwiibia nndimi wabu, najombi jwaalongua ku mikolule kolipiti liyoba, koni jubi nu muhuli waka Sapanga ja masi ga womi. Najombi Sapanga jwaahungula jojubi mwomi. Jwajamaliya na kwaapwagi atumi maholi goti ku miu gabu."

8 Mwanalikondoo pajwamamatula kipungi sa saba, kunani kwaka sapanga kwabia kutuli nuu kwikipindi sa nusu lisaa. **2** Ndi naabona atumi bu kunani kwaka Sapanga saba baajema palongi jika Sapanga baapeki imbata saba. **3** Ntumi jongi ju kunani kwaka Sapanga jwahika, nukujema pambipi ja mesa jukupogale ubani koni jutotwi lichetezu lukupogale ubani la zaabu. Najombi bumpeka ubani gwingipi jugujegala pamu nu kuloba kwa bandu boti baka Sapanga panani ja mesa ja zaabu jukupiiki litambiku jejibi palongi ji kiteu su ubambu. **4** Lihoi lu ubani lakwela kunani, pamu nu kuloba kwa bandu baka Sapanga kuhuma mu maboku gaka ntumi jukunani hoju jojbabi jujemiki palongi jika Sapanga. **5** Ndienu, ntumi jukunani jwajukua lichetezu lu kujose ubani, julitwelakia mwotu wa wi kianza seasengi na malibu seapiiki matambi nukulileke pu nndema. Kwapitila keleli ju kutulami ni inzobi ni imuliku ni kiiilima. **6** Ndienu, atumi bu kunani kwa Sapanga saba biliandi kupula imbata yabu. **7** Ntumi jukunani ju utumbuli jwapula imbata jaki. Kwapitila iyula ja malibu na mwotu goguhangangini na mwaii nukulekewa pa nndema. Pandu pamu mu indu itatu yeilengini patenda kutinyika, pandu pamu mu indu itatu yeilengini yi mikongu yaatenda kutinyika na manyoi goti mabei gatenda kutinyika. **8** Ndienu ntumi jukunani jwa pili jwapula imbata jaki. Na sindu ngati kitombi kikolongu se kinyaka mwotu salekiwi mu nhanga. Pandu pamu pa tatu punhang pang'anambuka mwai, **9** pandu pa tatu pamu pi iumbi yeibii yomi mu nhanga yatenda kuwa, na pandu pamu pa tatu pa sitima patenda kualabika. **10** Ndienu, ntumi jukunani jwa tatu jwapula imbata jaki. Na ndondu ngolongu koni jinyaka ngati myengi ya mwotu jaabwika kuhuma kunani kwaka Sapanga nukutola panani ja pandu pamu pa tatu pa losi ni mikolule ja masi. **11** Ndondou heji bijikema nhundu. Ndienu pandu pamu pa indu itatu yeilengana ga masi gabia mababa na bandu bingi bakuwa ndaba ja masi gagababa haga. **12** Ndipala, ntumi jukunani jwa nne jwapula imbata jaki. Ndi pandu pamu pa indu itatu yeilengana ya lioba na mwei na ndondu yatenda kupegwa; hata unang'anu waho waho kunang'ana kwaki. Pandu pamu pa indu itatu pa muhi pakosa unang'anu, ahelahela na pandu pamu pa tatu ji ikilu. **13** Ndi nalinga, najogwana

kijuni se bikikema tai kihomba kunani ngamaa kwaka milioni mia ibeli. 17 Hela ndi henabona panabii mu Sapanga, kipwaga kwa sauti ngolongu, "Mitibikiboni, ndema ja loho, nabona baakwela falasi baweti ingobu mitibikiboni, mitibikiboni bandu baatama pu nndema yikisoma mu igamba yabu ye yabii ngeli ngati mwotu, kipindi atumi bu kunani atatu baaigali pabipula imbata yeyabi na langi ngati jukunani na ngati ja madini yabu!"

9 Ndi ntumi ju kunani jwapula imbata jaki. Nane ni jibona ndondou jejabii jitei kuabuka panani ja ndema kuhuma kunani kwaka Sapanga. Najombi japata upungu wa mbelu jilibomba lilasu langa na mwisu. (Abyssos g12) 2 Henu, ndondou heji jahogula mbelu ji libomba lilasu langa na mwisu, lapita lioi li litanuli likolongu. Lioba nu kunani kwaka Sapanga kwapatia lwi kwi lioi lelithuma mu imbelu ji libomba langa na mwisu. (Abyssos g12) 3 Mapai gapita mu lioi heli, gajingala pa ndema gajopaa makili ngati gi kipeleli. 4 Baapwagila bihalabana manyoi gu nndema wala manyoi wala mikongu jokapi, ila bahalabana bandu banga kuba na alama jaka Sapanga pi kibongi. 5 Halwa hei ngasegapalika kwaakoma bandu, ila kwa ang'alisra pena kwa muda wa miei nhwanu. Ubini waki gulengana nu ubini goapata kipindi pa saaluma kipeleli. 6 Kipindi hesi bandu bipala kulikoma lakini ngabiwiwese; biitokulya kuwa, lakini kuwa kwittenda kwaatila. 7 Halwa yehei yabia ngati falasi yebiibei ndaba juku kukomana. Panani ji imutu yabu babii na maseketului gagabii ngati zaabu, na pa miujabu papii ngati pamiu ja bandu. 8 Majunzu gabu gabia ngati majunzu gaka mbomba, na minu gabu gabia ngati minu gi liimba. 9 Igamba yabu yabia iyekaliwi kwa sindu ngati ingobu ji kisosomasoma. Sauti ja mapapatia gabu jabia ngati keleli jamagali ga falasi ingi yeibii nsapwali ga gatili kujenda ku kukomana. 10 Babia ni mikela na mia ngati kipeleli, na kwi mikela heji bawesa kwaauwisa bandu kwa miei nhwanu. 11 Abii na bambu nkolongu jo jwaalongo, jojuwe ndi ntumisi ju libomba langa na mwisu; liina laki kwi kiebulania ankema Abadoni na kwiki Giliki akema Apoliani, yaani jojukoma. (Abyssos g12) 12 Ling'ai likolongu lu utumbuli lipetiki, gakona mang'ai gangi mabeli kuhika. 13 Ndi, ntumi jongi jwa sita jwapula imbata jaki. Nanepani najogwa sauti jimu kuhuma mu manyelu nsesi ga mesa jukupiki jukupogale ubani ja zaabu je jabii palongi jaka Sapanga. 14 Sauti je jela jumpwagila ntumi jwa sita jola jojobii ni imbata, "Apungulia atumi baka Lijobi nsesi ba baakongiki pa losi ngolongu Epulati!" 15 Najombi jwaaogulia atumi biki Lijobi nsesi bala babube babia baahandi ndaba ja saa heji ji lisoba la mwei hogu gwa saka sese ili baakoma bandu ba pandu pamu pa tatu pa bandu boti. 16 Najogwana alonda baakwela falasi babaalingi babi

miliong'umong'u ya zaabu nu ugoni na wihi wabu. milioni mia ibeli. 17 Hela ndi henabona panabii mu yikisoma mu igamba yabu ye yabii ngeli ngati mwotu, yeyabi na langi ngati jukunani na ngati ja madini gi kibiliti. Imutu ya falasi haba yabi ngati imutu yi lihimba, ni milomu jabu gupita mwotu, lioi, na madini gi kibiliti gagajaka. 18 Pandu pa mu pa tatu ja bandu boti bakuwa kuku lapuliwa mala patatu, yani kwa mwotu hogu, kwi lioi heli na kwa madini gi kibiliti hesi, ga gabia gapita kuhuma mu milomu ja falasi; 19 ndaba makili ga falasi bala gabia mu milomu jabu na mu mikela jabu. Mikela jabu jabia ngati majoka na yabia ni imutu, na bombi biitumia heji kwaauwisa bandu. 20 Bandu bangi babahigali babube ngase bawi kupete kukulapuliwa kola, ngase bajetaki kukotoka kuhobale hindu ye balenganaki beni. Ngase bakotwiki kugungamali ilombu wala imong'umong'u ya zaabu na ya madini ga feza na ya madini ga shaba na ya malibu na gikimongu, indu yeyuye ngaseiwesa kulinga wala kujowana wala kujenda. 21 Wala ngasebajetaki kugaleka mahakau gabu gukukoma bandu nu uhabi nu ugoni na wihi wabu.

10 Ndi, nummbona ntumi jongi jukunani jo jubii na makili jwakahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga. Babiya bunhwatiki lihundi nu lusisi lwi iyula lwabii pa mutu jaki. Pamihu jaki pakabii ngati Lyoba, na magolu gaki gabii ngati kipali sa mwotu. 2 Mu maboku gaki jakamwi kitabu kisoku seayekwi. Jabekiki kugolu kwaki kwa malele panani ju nnhangga nu kugolu kwaki kwa mangega jabej panani ju nndema, 3 nukukema kwa sauti ngolongu ngati he lilundumi lihimba. Pajwakema kwa sauti, sauti saba yu kulundumi yajetakia kwa makili. 4 Nayombi itobi saba pa yalundumia, nepani napala kuandika. Lakini najowa sauti kuhuma kunani jakapwaga, "Malobi ga sauti ju kulundami saba ganiagage ga sili vviandika!" 5 Ndipala, ntumi jukunani jonumbona jujemiki panani junhangga na panani ja ndema jola jwatonabia kuboku kwaki kwa malele kunani kwaka Sapanga, 6 jwalapa ku lihina laka Sapanga jojutama yaka petapeta na petapeta, Sapanga jojubombiki kunani na hindu yoka yeibii kola nu nhanga na yoka yeibii nkati jaki, nndema na yoka yeibii nkati jaki. Jwapwaga, "Nga kipindi sukuselewa ngan! (aiōn g165) 7 Lakini muda ntumi jukunani jwa saba pajwiipia sauti ji imbata jaki Sapanga jwiijomulakia mpangu waki goguliiiki ngati he jwaalandila alota baki." 8 Ndienu, sauti jela jenabiya nijioani kuhuma kunani, jalongila na ne kabee: "Jenda wakajukua kitabu sekiyekuliwi, sekibii mu kuboku juku ntumi jukunani jo jujema mu nhanga na panani

ju ndema." 9 Ndi, nunzendila ntumi jukunani we haba abeli bajoana sauti ngolongu kuhuma kunani jola, numpwagila jumbekiya kitabu kisoku se selo. jakaapwagila, "Nhkannya panani pambane!" Nabombi Najombi jwambwgila, "Jukua gukula. Mundomu jaku bakwela kunani kwaka Sapanga mu mahundi, koni siibiya sekinoi ngati busi, lakini mu lutumbu sibiya bandu babaasuki bakalingaliya. 13 Apalapa sapitila sekibaba!" 10 Ndieno, nikijukua kitabu kisoku hesi kililima kikolongu sa ndema, pandu pamu pa komi pa kuhuma mu maboku gaka nntumi ju kunani hoju, nu musi patenda kubomboka. Bandu elupu saba bakuwa kukula. Nasombi sabia sekinoi mu nndomu wangu ku kililima se hesi su ndema. Bandu baahigali ngati busi, lakini panikimila sabia kibaba mu litumbu bajogipi ngamaa, bundumbalia Sapanga jukunani. langu. 11 Ndipala, jambwgila, "Kupalika kabee gupia 14 Ling'ai la pili lipetiki; lakini lingaliya! Ling'ai la ulota gwa bandu bingi, bandu bandema na bandu ba tatu lipwata nyata. 15 Ndieno, ntumi jukunani kwaka luga hingi na aka bambu nkolongu!"

11 Henu, bambekiya nndai gowabii ngati lutela

Iu kupeme, bambwgila, "Jumuka, ukapema nyumba jakia Sapanga, mesa ju kupiki litambiku na waka abalanga bandu ba bugungamali Sapanga momu. 2 Lakini ujileka ua jejibi kunza ja Nyumba jika Sapanga, wiipema ndaba baapeki bandu banga Ayaudi, babube biikanyatiya kwa makili mu musi wa asapi jemola kwi kipindi sa miei alubaini ni ibeli. 3 Nanepani naatuma bandu bangu abeli apwaga gaanyowini nu kugabona ili apia ulota ku kipindi sa masoba elupu jimu na mia ibeli na sitini, koni aweti ingobu ya magunia." 4 Bandu abeli babagabona nu kupwaaga haba ndi mikongu ji Mizeituni mibebe ni ipanda ibeli ya taa yejema palongi jika Bambu Sapanga ju ndema joti. 5 Ana mundu jokapi jupala kwaahumisa, mwotu guhuma mu milomu jabu na kwakoma abaja babu. Na kila mundu jojwilenga kunhumisa jwitenza kuwa namuna jeje. 6 Haba abii nu uwesu ukupunga kunani, iyula jikuna kipindi paapia ulota. Kabee abii nu uwesu ukung'anambu chemuchemu yoti ya masi ibiya mwai, nu kugulapu ndema kwa malapuli ga kila namuna mu nndema kila paapala. 7 Pabajomula kupia ulota we hogu, kinyama kikali sesihuma mu libomba langa na mwisu jitenda kukomana naku, jitenda kaawesa na kakoma. (Abyssos g12) 8 Mitui jabu jihigaliya mwiindela ja musi nkolongu gola papuje Bambu wabu jatenda kubambaliwa. Liina lu ulota la musi we hogu ndi Sodoma au ku Misili. 9 Bandu bakila nndema na luga na kabilia nu lukolu biitoguliya mitui jabu ku masoba matatu na nusu, na ngabijetake baataga. 10 Bandu baatama punndema biitoguliya kuwa kwa bandu abeli haba. Bihenga tipati nuku pekiana nhupi, ndaba alota abeli haba babiya baang'alisi ngamaa bandu bupu nndema. 11 Lakini egapeta masoba matatu na nusu loho ja womi kuhuma kwaka Sapanga jatenda kwaajingi, nabombi batenda kujema kwa magolu gabu, na bandu boti babaalingaliya Iwaajingala lujogopu lukolongu. 12 Ndieno, alota

haba abeli bajoana sauti ngolongu kuhuma kunani jola, numpwagila jumbekiya kitabu kisoku se selo. jakaapwagila, "Nhkannya panani pambane!" Nabombi Najombi jwambwgila, "Jukua gukula. Mundomu jaku bakwela kunani kwaka Sapanga mu mahundi, koni siibiya sekinoi ngati busi, lakini mu lutumbu sibiya bandu babaasuki bakalingaliya. 13 Apalapa sapitila sekibaba!" 14 Ling'ai la pili lipetiki; lakini lingaliya! Ling'ai la tatu lipwata nyata. 15 Ndieno, ntumi jukunani kwaka Sapanga jwa saba japula imbata jaki. Na sauti ingi yajoanika kunani kwaka Sapanga yapwaga, "Henu ubambu ukolongu upu ndema ndi waka Bambu witu ni Kilisitu waki. Jombi jilongosa masoba ganga na mwisu!" (aiōn g165) 16 Ndipala, aseja ishilini nsesi bala baatami palongi jika Sapanga mwi iteu yabu yu ubambu, bapega magoti nukujinama mbaka pai nu kundumbali Sapanga, 17 koni bakapwaga, "Tugusengu Bambu Sapanga Wegubii na Uwesu goti, wegubii na wewabi! Ndaba gutulangi uwesu waku na gutumbuli kulongosa! 18 Bandu banga Ayaudi batapa inyela, Lakini inyela yaku ihikike, Ndi kipindi sukutemu bandu baawii, Ndi kipindi sa kaapeke nhupi atumisi baku alota, na bandu ba sapi baka Sapanga boti na baalilumbali liina laku, akolongu na asoku. Ndi masoba gakwaakoma bandu ba ahalabana nndema." 19 Ndieno nyumba jika Sapanga jukunani kwaka Sapanga latenda kuhoguleka nu nkati jaki labonikanisa lisanduku lililaganu. Kwapitila imuliku ikikitobi, Sauti ju kulundumi, ni kililima ni iyula ngolongu ji indobi.

12 Ndieno nginyuli ikolongu jukusangasa

yabonikana kunani kwaka Sapanga. Mmbomba jo bunhgubiki lyoba na magolu gaki gakanyati mwei na seketule jejabi na ndondu komi ni ibeli yabi pikimutu saki! 2 Mmbomba wehoju jwabi ni kitumbu, najombi jwalela kilelu su usungu ulipyanda lukubeleka mwana. 3 Ndieno, nginyuli yengi yapitila kunani. Gujoka gukolongu gukeli gogubii ni imutu saba na manyelu komi na kila kimutu sabiya na seketule. 4 Gujoka gola gwabia guhuta nunkela waki pandu pamu pa tatu pa ndondu yeilengana yuku nani nkuileke kunndema. Nagwombi Gujoka gwajemelki palongi jika mmbomba hoju jojabii juhegale kubeleka mwana, ili kummila mwana pajwiisaliwa pee. 5 Ndieno, mmbomba hoju jwabelika mwana mwanalamoi somasoma. Lakini mwana bunzeluwa nu kumpeleka kwaka Sapanga pi kiteu saki su ubambu. 6 Mmbomba we hoju jabutukiya kulukoba kokuje Sapanga jabiya lwaajingala lujogopu lukolongu. 7 Ndieno, alota junhandali pa sapi papuje bukuntunza masoba elupu

jimu na mia ibeli na sitini. 7 Kwabia na ngondou kunani sabonikana ngati bikiumisi ngamaa, lakini libanga kwaka Sapanga. Mikaeli na atumi baki bu kunani heli labia lilamiki. Bandu bu punndema poti bikisangji bakomana ngondou nu gujoka hogu, nagwombi pamu nga maa kinyama hesi nukukipwata. 4 Bandu boti na atumi baki gwakomana nabombi. 8 Lakini gujoka biligungamaliya gujoka gola ndaba likipeki kinyama gwe na atumi baki batenda kusindwa na mwisu sela uwesu waki. Bikigungamalia kabee kinyama sela weni ngasebwesa kabee kuendale kutama kunani koni apwaga, "Nya jojubii ngati kinyama senzeno? kwaka Sapanga kola. 9 Ndieni gujoka gwe hogu Nya jojuwesa kukomana nako?" 5 Ndipala kinyama bugulekala punndema. Gujoka gwehogu ndi gujoka sela bikilekakia kipwaga malobi gu kuligamba nu gwa mwandi lela lelule kabee bilikema Ibilisi au Lijobi kuntondo Sapanga; bikijetakaliya kuba nu ukolongu lelule laakonga bandu bu punndema poti. Bugulekala kwa miei alubaini na mabeli. 6 Ndieni, jatumbuliya punndema pamu na atumi baki boti. 10 Ndipala kuntondo Sapanga, kulisondo liina laki, kutondo pa najoana sauti ngolongu kuhuma kunani jipwaga, jutama, na kwaatondo boti baatama kunani kwaka "Henu guhikiki uokopo na makili nu ubambu ukolongu Sapanga. 7 Anzetaakaliya kutenda ngondou na bandu waka Sapanga witu nu uwesu waka Kilisitu waki! ba sapi baka Sapanga na kwaawesa. Bumpekie Ndaba jo jwaataakila mui ni ikilu alongu bitu palongi ukolongu kwa bandu ba kila likabila na kila lukolu na jaka Sapanga bunndekei pai. 11 Alongu bitu bunhwesiki kila luga na kila bandu ba ndema yoti. 8 Boti baatama kupete mwai waka Mwanalikondoo na ku usakaka punndema biitenda kunngungamali ila pena bandu gobabia bakalandila ndaba babiaa tayali kuguleka babube mahina gabu gahandikwi mu kitabu sa womi womi wabu na kuwa. 12 Kwa ndaba heji, ntoguliya saka mwanalikondoo jobunsinziki tumbuka utumbuli mwe kunani kwaka Sapanga na mwanganya mommbi ukubomba nndema. 9 "Jojubii na makutu gukujowane nkati jinu. Lakini mitimukiboni mwabandu mo ntama nu jujoana! 10 Jobumpangi kunkamu bunkamula, ju punndema nu nhanga ndaba Ibilisi juhulwiki kwinu, kukomeka ku upanga jwicomika ku upanga. Hapa ndi koni jubii niinyela ngolongu, ndaba jumanya masoba bandu baka Sapanga apalika ainakalia nu kuhobale." gaki gahigali masokopi." 13 Gujoka palamanya bilileki 11 Ndieni, nikibona kinyama engi kihuma puluhombi. pai pu nndema, latumbulia kunzepale mmbomba Jabiya na manyelu mabeli ngati manyelu gi litoli jojwabii jubeliki mwana mwanalomi jola. 14 Mmbomba llilikondoo, na jalongila ngati gujoka. 12 Jwabiyi jupatiki jola bumpekie mapapati mabeli gi kijuni kikolongu uwesu wotu kuhuma kwaka kinyama se satumbulia sebikikema tai ili juwesa kuhomba mbaka kutali sela na jwatumia uwesu hogu palongi jikinyama ngani kuhuma pagubi gujoka, mbaka pandu pasapi sela. Jujilasimisa ndema joti na bandu boti baabi pabunhandali kulukoba, kokuje buntunza kwa yaka homu kukigungamali kinyama se satumbulia sela itatu na miei sita. 15 Ndieni gujoka gwatapika sesuse sabia ni libanga lebunhumisi ngamaa labia masi gingi ngati lose, gunzengaliya mmbomba jola lilamiki. 13 Ndieni, kinyama sa pili hesi sahenga munyuma ili gunzola. 16 Lakini nndema gunzangatiya nginyuli ikolongu yukusangasa, hata jaahenga mwotu mmbomba we hoju. Jiliyekula ngati nndomu nu kuhuma kunani ku guhuluka ku nndema palongi kugamila masi gala gagapita mu nndomu gu gujoka ja bandu. 14 Jwaakonga bandu ba atama pu gola. 17 Ndieni, gujoka gola gunhyomila mmbomba ndema kwa ndonduke yejwawesisa kuhenga badala jola, ndi gwtenda kuboka lajenda kukomana na jikinyama sesatumbulia. Jwaalagalakiya bandu boti lukolu luku mmbomba hoju, babube ndi bandu boti bupunndema alenganakia imong'umong'u kwi isima baajetake mihilu jaka Sapanga kwawpagi bangi yikikinyama sela sesabia ni libanga lukuumiswa lakini majambu gaka Yesu.

13 Ndieni, gujoka gola gwajema mu lutengu ju nhanga. Ndipala nikibona kinyama simu sekihuma mu nhanga. Sabii ni imutu saba na manyelu komi, kila linyelu labiya na seketele. Liina la matondou labiya liiandikwi panani ji imutu heyi. 2 Kinyama senikibona sabiya ngati kihobi. Magolu gaki bia ngati kinyama sebikikema dubu na nndomu waki wabia ngati wi lihimba. Gujoka gola gukipekiya kinyama sela makili gaki, kiteu saki su ubambu nu uwesu ukulongosa. 3 Kimutu saki simu sikinyama hesi

sabonikana ngati bikiumisi ngamaa, lakini libanga kwaka Sapanga. Mikaeli na atumi baki bu kunani heli labia lilamiki. Bandu bu punndema poti bikisangji bakomana ngondou nu gujoka hogu, nagwombi pamu nga maa kinyama hesi nukukipwata. 4 Bandu boti na atumi baki gwakomana nabombi. 8 Lakini gujoka biligungamaliya gujoka gola ndaba likipeki kinyama gwe na atumi baki batenda kusindwa na mwisu sela uwesu waki. Bikigungamalia kabee kinyama sela weni ngasebwesa kabee kuendale kutama kunani koni apwaga, "Nya jojubii ngati kinyama senzeno? kwaka Sapanga kola. 9 Ndieni gujoka gwe hogu Nya jojuwesa kukomana nako?" 5 Ndipala kinyama bugulekala punndema. Gujoka gwehogu ndi gujoka sela bikilekakia kipwaga malobi gu kuligamba nu gwa mwandi lela lelule kabee bilikema Ibilisi au Lijobi kuntondo Sapanga; bikijetakaliya kuba nu ukolongu lelule laakonga bandu bu punndema poti. Bugulekala kwa miei alubaini na mabeli. 6 Ndieni, jatumbuliya punndema pamu na atumi baki boti. 10 Ndipala kuntondo Sapanga, kulisondo liina laki, kutondo pa najoana sauti ngolongu kuhuma kunani jipwaga, jutama, na kwaatondo boti baatama kunani kwaka "Henu guhikiki uokopo na makili nu ubambu ukolongu Sapanga. 7 Anzetaakaliya kutenda ngondou na bandu waka Sapanga witu nu uwesu waka Kilisitu waki! ba sapi baka Sapanga na kwaawesa. Bumpekie Ndaba jo jwaataakila mui ni ikilu alongu bitu palongi ukolongu kwa bandu ba kila likabila na kila lukolu na jaka Sapanga bunndekei pai. 11 Alongu bitu bunhwesiki kila luga na kila bandu ba ndema yoti. 8 Boti baatama kupete mwai waka Mwanalikondoo na ku usakaka punndema biitenda kunngungamali ila pena bandu gobabia bakalandila ndaba babiaa tayali kuguleka babube mahina gabu gahandikwi mu kitabu sa womi womi wabu na kuwa. 12 Kwa ndaba heji, ntoguliya saka mwanalikondoo jobunsinziki tumbuka utumbuli mwe kunani kwaka Sapanga na mwanganya mommbi ukubomba nndema. 9 "Jojubii na makutu gukujowane nkati jinu. Lakini mitimukiboni mwabandu mo ntama nu jujoana! 10 Jobumpangi kunkamu bunkamula, ju punndema nu nhanga ndaba Ibilisi juhulwiki kwinu, kukomeka ku upanga jwicomika ku upanga. Hapa ndi koni jubii niinyela ngolongu, ndaba jumanya masoba bandu baka Sapanga apalika ainakalia nu kuhobale." gaki gahigali masokopi." 13 Gujoka palamanya bilileki 11 Ndieni, nikibona kinyama engi kihuma puluhombi. pai pu nndema, latumbulia kunzepale mmbomba Jabiya na manyelu mabeli ngati manyelu gi litoli jojwabii jubeliki mwana mwanalomi jola. 14 Mmbomba llilikondoo, na jalongila ngati gujoka. 12 Jwabiyi jupatiki jola bumpekie mapapati mabeli gi kijuni kikolongu uwesu wotu kuhuma kwaka kinyama se satumbulia sebikikema tai ili juwesa kuhomba mbaka kutali sela na jwatumia uwesu hogu palongi jikinyama ngani kuhuma pagubi gujoka, mbaka pandu pasapi sela. Jujilasimisa ndema joti na bandu boti baabi pabunhandali kulukoba, kokuje buntunza kwa yaka homu kukigungamali kinyama se satumbulia sela itatu na miei sita. 15 Ndieni gujoka gwatapika sesuse sabia ni libanga lebunhumisi ngamaa labia masi gingi ngati lose, gunzengaliya mmbomba jola lilamiki. 13 Ndieni, kinyama sa pili hesi sahenga munyuma ili gunzola. 16 Lakini nndema gunzangatiya nginyuli ikolongu yukusangasa, hata jaahenga mwotu mmbomba we hoju. Jiliyekula ngati nndomu nu kuhuma kunani ku guhuluka ku nndema palongi kugamila masi gala gagapita mu nndomu gu gujoka ja bandu. 14 Jwaakonga bandu ba atama pu gola. 17 Ndieni, gujoka gola gunhyomila mmbomba ndema kwa ndonduke yejwawesisa kuhenga badala jola, ndi gwtenda kuboka lajenda kukomana na jikinyama sesatumbulia. Jwaalagalakiya bandu boti lukolu luku mmbomba hoju, babube ndi bandu boti bupunndema alenganakia imong'umong'u kwi isima baajetake mihilu jaka Sapanga kwawpagi bangi yikikinyama sela sesabia ni libanga lukuumiswa lakini majambu gaka Yesu.

ndaba namba ye hei ijema ndaba jaka mundu jumu. Namba je ndi mia sita sitini na sita.

14 Nalinga ndi nabona Mwanalikondoo lijemiki panani jikitombi suku Sayuni koni jubi na bandu laki jimu na alubaini nu nunsesi elupu babube panani ja pikibongi jabu babiya aandiki liina la Mwanalikondoo ni liina la Atati baki. 2 Ndieno, najoana sauti kuhuma kumaundi, ngati sauti ja masi gungi gagajitika kuhuma pilikemba na ngati kulundumii ku kitobi. Sauti jenajoana jabia ngati sauti ja bandu baahona kilimba. 3 Babyi bajemba nhwambu nnyai palongi ji kiteu su ubambu na palongi ji iumbi yeibii nsesi yomi na aseja bala. Ngakuba mundu jojawesa kulibola nhwambu we hogu ila bandu haba laki jimu alubaini nu nsesi elupu bababiya akombuliwi pundema. 4 Bandu haba ndi bala babube ngaseawahiki kulipili ku kugone na akambomba hata lisoba limu, nabombi ndi akakombu. Bombi ankagu Mwanalikondoo kwokapi kojujenda. Nabombi akombuliwi kuhuma kwa bandu bangi boti abiya buutumbuli kwaka Sapanga na kwaka mwanalikondoo. 5 Ngasebawaiki kulonge isoli hata kidogu na ngasebabii ni likosa lokapi. 6 Ndieno nummbona ntumi jongi juhomba pikilanda jukunani koni jubii ni Lijambu la Amboni la yaka petapeta yaka Sapanga, julandila kwa bandu baatama pani punndema kwa kila kila nndema, kwa kila likabila na kwa kila ba luga na kwa kila lukolu. (aiōnios g166) 7 Najombi jpwaga kwa sauti ngolongu, "Munzogopa Sapanga nukumpeke ulumbi! Ndaba lisaa lihikiki lukupia kutemuliwa kwaki. Mungungamaliya jombi jojobombiki kunani nu pu ndema, nhanga na chemuchemu ja masi." 8 Ntumi jongi jwa pili ankagula ju utumbuli hoju koni jupwaga, "Juhabwike! Hena Babeli nkolongu juhabwike! Babeli jojuwe jwahenga bandu bukunndema goti akunywa divai jaki ingali jejunhenga bandu kutokule kuhenga ugoni!" 9 Ntumi jongi jwitatatu jwaptitila baada ja atumi bangi abeli bala jpwaga kwa sauti ngolongu, "Ana mundu jokapi joangungamalia kinyama jola ni kimong'umong'u saki nu kujegewa alama jaki panani ji kibongi jaki au panani ju kuboku kwaki, 10 najombi kabee jikunywa divai ji inyela jika Sapanga jeuje alenganaki bila kuhangangana na masi nukujakan mu kikombi si inyela yaki. Mundu we hoju jung'alika mwotu wi ibiliti palongi ja atumi bu kunani kwaka Sapanga ba sapi na palongi jika Mwanalikondoo. 11 Liyo! la mwotu gowaang'alisa gukwela kunani masoba ganga na mwisu. Bandu haba babikilumbali kinyama hesi ni kimong'umong'u saki nu kubekwa alama ji liina laki, ngabii pomule ikilu na muhi." (aiōn g165) 12 Ndieno hapa

ndi bandu ba Sapi baka Sapanga baajetake miilu jika Sapanga nu kunhobale Yesu, apalika kunhinakali. 13 Ndieno, najoana sauti kuhuma kunani kwaka Sapanga jpwaga, "Andika ana! Nambanga bandu bala bakuwa sajenu nukuendale koni ajongini na Bambu." Najombi Loho jupwaga, "Hena! Biipomulya baada ja mang'aliku gabu ndaba mahengu gabu gatenda kwaajengale". 14 Ndieno nalinga na kumbi pakabii ni liundi lihuu na jutami panani jaki jabiya ngati Mwana waka Mundu. Jwabii na seketele ja zahabu mmuto jaki nu jukamuu kijipi kikali mu kuboku jaki. 15 Ndieno ntumi jukunani jongi jahuma munyumba jika Sapanga nu kunkema kwa sauti ngolongu jola jojabiya jutami kunani ku liundi, "Mpepa koku tumia kijipi saku wakahusa, ndaba masoba gu gukuhusa gahikike, ndaba ilebi gu pundema gakomiki." 16 Ndieno jola jojatermi kunani ji liundi jwajipa nndema ni kijipi saki, ni ilebi yatenda kubongwa. 17 Ndieno ntumi jukunani kwaka Sapanga jongi jwauma mu nyumba jika Sapanga jejbii kunani kwaka Sapanga najombi kabee jwabia jukamwi kijipi sekitema. 18 Henu ntumi jongi jojujemale mwotu, jahuma pa mesa jukupiiki litambiku nukukema kwa sauti ngolongu ntumi jola jojabii ni kijipi jejitema nukumpwagi, "Jukua kijipi saku jejitema ukasékula nukuibeka pamu ingonyi i mizabibu yu pundema ndaba matunda gi mizabibu jaki jibewiki." 19 Ndieno, ntumi ju kunani we hoju jajipa ni kijipi saki zabibu yu pu nndema jwabeka pamu zabibu yu nndema, nu kuijege pandu pukuminyi zabibu pi inyela ngolongu yaka Sapanga. 20 Zabibu baminya pandu pukuminyi zabibu papabii kunza ja musi, na mwai wapita pandu pepala nu kusembaleka ulasus wa kilumita mia tatu.

15 Ndieno ni ibona nginyuli najengi ngolongu na kusangasa kunani. Pakabi na atumi saba bu kunani baahenga kulapuliwa kwa saba kwa mwisu, gukuromo Inyela yaka Sapanga. 2 Ndieno nikibona ngati nhanga gu liloli, jihangangangini na mwotu. Naabona kabee bala bandu babikiwesiki kinyama ni imong'umong'u yaki na jojuwe liina laki lebililogwile sukubalanga. Bandu haba babiya ajemiki pulutengu ju nhanga ji liloli, koni abii ni imbata yebapekiwi na Sapanga. 3 Babyi ajemba uwambu waka Musa, ntumisi waka Sapanga nu uwambu waka Mwanalikondoo koni akapwaga: "Bambu Sapanga Jwana Makili, mahengu gaku makolongu na gu kusangasa ngan! Gu nkolongu wa nndema masoba goka ganga namwisu, indela yaku ndi ya haki na ya sakaka! 4 Boo, nya jwanga kugutende isima wehapa Bambu? Boo, nya jwanga ku lilumbali liina lako?

Ndaba wehapa kajika jaku ndi wa sapi nndema joti gabu. Lakini bakana kunganambuka nu kugaleka jaguhikila nu kugungamali, ndaba mahengu gaku ga mahengu gabu giliya. **12** Ndienu, ntumi jukunani haki gatei kulangi.” **5** Egapeta haha nijibona nyumba kwaka Sapanga wa sita jajitala bakuli jaki panani ja jaka Sapanga jabiya jihoguliwi nu nkati jaki labii losi likolongu gobugukema Epulati. Masi gaki gatenda lihemela lelilangi Sapanga jubii. **6** Ndienu abiya atumi kujomale, nakahandali indela aka bambu kuhuma saba babii nukulapulika kwa saba bapita mu nyumba mashaliki. **13** Ndienu niibona loho itatu yukusukisa jika Sapanga babiya aweti ingobu yeinyambiki sapi yeibii ngati manyotu, ipita mu ndomu ugujoka gola na yeing’anya nu ukanda wa zahabu nhingu yabu. **7** mu ndomu ji kinyama nu mu ndomu mwaka mlota jwi Ndienu jumukati ji iumbi yomi nsesi jaapeki atumi isoli. **14** Heyi ndi loho yi ilombu yeihenga ndondukela. bu kunani saba bala bakuli ya zahabu yeitweliitweli Ndienu bajenda kwaka bambu nkolongu bu nndema inyela yaka Sapanga, jojutama masoba ganga na yoti na kwaabeka pamu kwa ndaba ja ngondi ji mwisu. (aiōn g165) **8** Nyumba jika Sapanga jatweli lisoba likolongu laka Sapanga Jwana Makili goti. **15** liyoj ndaba ju ulumbi waka Sapanga na makili gaka “Lingga, nhika ngati mwii! Jupengaliwi jombi jojuliangali Sapanga na ngakuba mundu jojawesa kujingi mu nu kuwata ingobu yaki ili jwi jenda heu ako na ako nyumba mbaka mwisu ukulapulika kwa saba ga Atumi nu kubonikana iyoni yaki pangwendu.” **16** Ndienu, bu kunani saba. loho yukusukisa heyi babongana aka bambu haba pandu pabakema kwi kiebulania Halimagedoni. **17**

16 Ndienu, najoana sauti ngolongu kuhuma mu nyumba jika Sapanga jakaapwagila atumi bukunanu kwaka Sapanga saba bala, “Nzendannya mwakajitala mabakuli saba gi inyela yaka Sapanga punndema.” **2** Ndienu, ntumi ju utumbuli jajenda jajitala bakuli jaki jiinyela panani ju nndema, apalapa gaapata maputi gagaauamisa boti baabii na alama ji kinyama na babijilumbaliya imong’umong’umu yaki bala. **3** Ndienu, ntumi jukunani kwaka Sapanga wa pili jajitala bakuli jaki jiinyela mu nhanga. Nu nhanga wang'anambuka kuba mwai ngati mwai waka mundu jojuwii, na kila iumbi yomi mu nhanga yatenda kuwa. **4** Ntumi wa tatu jukunani kwaka Sapanga jajitala bakuli jaki jiinyela mu ndosi na chemuchemu ja masi, nayombi yang'anambuka mwai. **5** Nunzoa ntumi jukunani kwaka Sapanga jojujemale masi jakapwaga, “Wehapa gutemu ngati ekupalika, we wa sapi jojubii na jojiwiibiya! **6** Ndaba bandu haba baakoma bandu ba sapi na alota, na wehapa wapekii mwai akunywa ngati hebapalika kujopa!” **7** Ndienu, najoana sauti kuhuma pa mesa jukupogale ubani jakapwaga, “Ena, Bambu Sapanga jwana makili goti! Kutemu kwaku ndi kwa sakaka ni jibii ngati ejipalika kuba!” **8** Ndienu, ntumi jukunani kwaka Sapanga ja nnsesi jajitala bakuli jaki panani ja lyoba. Lyoba lapata makili ga kwaajosa bandu kwa mwotu waki. **9** Ndienu, bandu bakupiki lyaa ngani; buntondulana Sapanga jojubii nu uwesu kupete kulapulika kwe hoku. Lakini ngase bajetaki kugaleka mahakau gabu nu kundumbali Sapanga. **10** Ntumi jwa tatu jukunani kwaka Sapanga jajakana bakuli jaki pi kiteu su ubambu saka kinyama kikali sela, nu ubambu waki wayekaliwa na Iwii. Bandu bamemana lulimi lwabu ndaba ju ubini, **11** buntondula Sapanga jukunani ndaba ju ubini wabu nu maputi

gabu. Lakini bakana kunganambuka nu kugaleka jaguhikila nu kugungamali, ndaba mahengu gaku ga mahengu gabu giliya. **12** Ndienu, ntumi jukunani haki gatei kulangi.” **5** Egapeta haha nijibona nyumba kwaka Sapanga wa sita jajitala bakuli jaki panani ja jaka Sapanga jabiya jihoguliwi nu nkati jaki labii losi likolongu gobugukema Epulati. Masi gaki gatenda lihemela lelilangi Sapanga jubii. **6** Ndienu abiya atumi kujomale, nakahandali indela aka bambu kuhuma saba babii nukulapulika kwa saba bapita mu nyumba mashaliki. **13** Ndienu niibona loho itatu yukusukisa jika Sapanga babiya aweti ingobu yeinyambiki sapi yeibii ngati manyotu, ipita mu ndomu ugujoka gola na yeing’anya nu ukanda wa zahabu nhingu yabu. **7** mu ndomu ji kinyama nu mu ndomu mwaka mlota jwi Ndienu jumukati ji iumbi yomi nsesi jaapeki atumi isoli. **14** Heyi ndi loho yi ilombu yeihenga ndondukela. bu kunani saba bala bakuli ya zahabu yeitweliitweli Ndienu bajenda kwaka bambu nkolongu bu nndema inyela yaka Sapanga, jojutama masoba ganga na yoti na kwaabeka pamu kwa ndaba ja ngondi ji mwisu. (aiōn g165) **8** Nyumba jika Sapanga jatweli lisoba likolongu laka Sapanga Jwana Makili goti. **15** liyoj ndaba ju ulumbi waka Sapanga na makili gaka “Lingga, nhika ngati mwii! Jupengaliwi jombi jojuliangali nu kuwata ingobu yaki ili jwi jenda heu ako na ako nu kubonikana iyoni yaki pangwendu.” **16** Ndienu, loho yukusukisa heyi babongana aka bambu haba pandu pabakema kwi kiebulania Halimagedoni. **17** Ndienu, ntumi jwa saba jukunani kwaka Sapanga jajitala bakuli jaki nnani, na sauti ngolongu jajoinika kuhuma mu kiteu su ubambu sekibi mu nyumba jika Sapanga jejibi kunani kwa mahundi, jakapwaga, “Kila sindu kihengiki.” **18** Kwapitila imulimuli ikitobi nu kulundumi nu kubogame ni kililima kikolongu su nndema lelule ngaseliwaiki kupiti tumbuka Sapanga paambomba mundu pu ndema. **19** Musi nkolongo gola wakajuka ipandi itatu, nayombi misi ya nndema yengi jatenda kuhalabika. Sapanga jugukombuka musi nkolongu uku Babeli, jugukenga kikombi sa divai ji inyela yaki ikolongu. **20** Kilwa yoti kuboka, najombi itombi ngase yabonikana kabee. **21** Iyula ja malibu makolongu jejibii nu utopi wa ngati kili hamsini kila jimu, jaakunila bandu, nabombi buntondula Sapanga ndaba ju kulapulika kwi iyula ji indobi. Ena nu kulapulika kwi iyula je hoku kwi indobi labiya likolongu nakanopi.

17 Jumu jwa atumi baka Sapanga bu kunani saba bala bababii na bakuli saba gala jahika nu kumbwagila, “Hikaje, nagulangia kutemuwa kwaka mmbomba jojutenda ugoni nkolongu, na musi nkolongu goasengiki pambipi na losi hingi. **2** Jojuwe bambu nkolongu ju nndema juhengiki naku ugoni, na bandu baatama pundema balobi divai ju ugoni waki.” **3** Ndipala ntumi jukunani jola janyukua mu Loho jika Sapanga nu kumbeleka kulukoba. Hoku nummbona mmbomba jumu jutemi panani ji kinyama kikeli jojutweli mahina gukuntondo Sapanga nhayega joti. Kinyama kikali se hesi sabii ni imutu saba na manyelu kome. **4** Mmbomba we hoju jabiya juweti ingobu ya langi ya zambalau ni ikeli, jilipambiki kwa indu yealenganaki kwa zaabu, malibu ga bei

ngolongu na mayuda gabei ngolongu gabagakema mbaka malobi gaka Sapanga pagijaganinya. 18 lulu. Mu kuboku jaki jabiya jukamwi kikombi sa zahabu “Nu mbomba jounbona jola ndi musi nkolongu gola sekitweli majambu gu kusukisa gagalangi ugoni waki.

5 Pikibongi saki jibia juandikwi liina la majambu gagiliihiki, “Babeli nkolongu, mmbomba ju ugoni waka agoni boti na majambu goti gu kusukisa ngamaa pani pundema.” 6 Numbona mmbomba hoju julobi mwai wa bandu baka Sapanga, na mwai wa bandu babakomiki ndaba jukupwaga gababweni nu kujoana kuhuma kwaka Yesu. Nane panummbona nasangi ngamaa. 7 Lakini ntumi jukunani kwaka Sapanga jambwgila, “Ndaba ja kii gutenda kusangaa? Nepani nagupwgila majambu gagiliihiki guku mmbomba we hoju ni kinyama se hesi joanzuku jujuwe jubii ni imutu saba na manyelu komi. 8 Kinyama kikali selu seukibweni, sabi somi na henu kiwile. Nasombi kibii tayali kulkwela kuhuma ku libomba langa na mwisu nu kujenda kukomeka. Na bandu baatama panani ju nndema banga kuandikwa mahina mu kitabu sa womi; tumbuka kubombwa nndema, bisangia kukibona kinyama selu puwanzu sabi somi na henu kiwile. (Abyssos g12) 9 “Hapa ndi papalika malangu nu kumanya! Imutu saba ndi itombi saba yejutami mmbomba hoju jutemi panani jaki. Imutu ye heyi kabee ndi aka bambu akolongu saba. 10 Kati ja haba aka bambu akolongu saba, nhwanu akuwiki, jumu jakoni jakalongosa na jongi jola jakona ngakuhika na pajihika jwilogusa ku kipindi kisokopi pena. 11 Kinyama kikali sehesi sesabii kitama pamwandi pala lakini sajenu ngasejutama kabee ndi bambu nkolongu wa nani, najombi kabee ndi kati ja aka bambu akolongu saba bala na jombi jujenda kukomeka. 12 “Manyelu komi gawagabweni ndi aka bambu akolongu kumi babube bakona ngase atumbuli kulongosa. Lakini baapekiya uwesu uku kulongosa ngati bambu nkolongu ku lisaa limu pamu ni kinyama kikali selu. 13 Aka bambu akolongu boti komi haba bijjetangania sindu simu, na bakipekiya kinyama kikali selu makili nu uvesu wabu woti. 14 Biikomana na Mwanalikondoo lakini Mwanalikondoo pamu na bala bajaakemiki na kwaahagu babube ndi bahobaleka jaawesa ndaba jombi ndi Bambu wa mabambu nu Bambu nkolongu waka bambu akolongu.” 15 Ntumi ju kunani jambwgila kabee, “Masi gala gawagabona pajutemi mmbomba junu ugoni, ndi makundi ga bandu ba kila nndema, lukolu na luga. 16 Manyelu komi gala gawagabona ni kinyama kikali selu haba bansukila mmbomba junu ugoni jola, bijukua kila sindu sejubii naku nu kundeka heu, biikula inyama jaki nu kuntinii kwa mwotu. 17 Ndaba Sapanga jubei mu mioju jabu sejupala ahenga, gagipita bakipekiya kinyama kikali selu makili gabu

mbaka malobi gaka Sapanga pagijaganinya. 18 huluka kuhuma kunani. Jwabia nu uwesu nkolongu, na ndema jamulikwa nu kunang’ana kwaki. 2 Ndi jwajamalia kwa sauti ngolongu kupwaga, “Guhabwike, guhabwike, Musi Babeli nkolongu! Henu gubii pandu puku tamiwa ni ilombu, pabii pandu pukutamiwa na loho iliya, na pandu pukutamiwa ni ijuni ipija nu yokusukisa. 3 Ndaba bandu ba ndema yoti alobii divai ngali jukupala ngamaa ugoni waki, na aka bambu akolongu ba ndema atei ugoni na jombi. Na baa hemelesa nu kulomba bu punndema pani apatiki mali gingi kwa makili ga ndokule yaki yukulitogulesa.” 4 Ndieno najowana Sauti jengi kuhuma kunani kwaka Sapanga jaka pwaga, “Mmboka kwaki, Mboka kwaki, mwabandu bangu, ili mwii nhangangana pamu na mahakau gaki, mwiika kupata kulapuliwa kojwiipata jombi. 5 Ndaba mahakau gaki gabii gingi nga maa galundikini mbaka kunani, na Sapanga jukombwike mahakau gaki. 6 Munhengila ngati hejunhengi mwanganya, munndepa mala pabeli kwa majambu ga juhengiki. Munhangania mukikombi saki divai ngali mala pabeli ja sejwahangangini. 7 Mumpekiya mang’aliku nu usungu ngati hejukipunka, kulengana nu kutama kwaki kukupala kulitogulesa. Ndaba julipwagi mu moju: ‘Ndama pamba, nepani na bambu nkolongu mmbomba! Nepani nga mmbomba joawii alome, Ngamoni usungo!’ 8 Kwa ndaba heji ku lisoba limu jwiipata malapuli: Ugonzu, uzuni ni inzala. Bannzosa mwotu, ndaba Bambu Sapanga jo antemu jubii na makili.” 9 Aka bambu akolongu bu punndema batenda ugoni najombi nukutama najombi kwa kukupala kulitogulesi bitenda kulobalake nu kulela pabiibona lioi la musi hogu hogu tinyika. 10 Ajema kutali ndaba jukujogopa kung’alika kwaki nu kupwaga, “Mitimukiboni, mitimukiboni wa Babeli! Musi go gumanyikana na gogubii na makili! Muda wilisa limu tu azabu jaku jitei kukupata.” 11 Bandu bu pu nndema pani ba alombesa nukuheme bitenda kulela nukuhenga nu kugulobalake, ndaba ngase jubii mundu jo julomba kabee hindu yabu; 12 Ngasejubii kabee jukulomba zaabu yabu, malibu gabu ga feza, malibu gabei ngolongu na lulu, ni ingobu nhuu kupukupu, ni ingobu ya zambalau, ingobu yukunyelembuka, ingobu ikeli, yombu ya kila aina yi mikongu ju luumba, yombu yelenganaki na manyelu ga ndembu, yombu yoti yelenganaki kumikongu ya bei ngolongu, yombu ya shaba, na yombu yi kisomasoma na malumalu,

13 mdalasini, ndimbali, ulumba, mitela jebijikema koni apwaga: "Julumbalika Sapanga! Uokopu nu manemanne, ubani, divai, mahuta gi mizeituni, uwembi ulumbi nu uwesu ndi waka Sapanga witu, 2 Ndaba wa sapi ni inganu, ng'ombi ni likondoo, falasi na kutemu kwaki ndi kwa sakaka na ngati ekupalika. magali, kwaalombesa bandu kuba atumwa. 14 Bandu Antemwi mgoni nkolongu jola jojuhobisi nndema ku baalomba nukulombesa hindu biipwaga, "Hindu ugoni waki. Sapanga antemwi ndaba jaakomiki atumisi yoti yasapi yewiitokulia enu ihobiki na kuba kwaku baki." 3 Bapwaga kabee kwa makili, "Julumbalika na mali gingi kuobiki ngauwesi kuipata kabee!" Sapanga! Lioi la mwotu lelitinii musi we hogu wikkwela 15 Bandu baalombesa hindu babapatiki mali gingi panani masoba ganga namwisi!" (aiōn g165) 4 Na kupete musi hogu, biijema kutali ndaba jukujogopa aseja isilini nu nsesi bala ni iumbi yomi nsesi kuhangangana mu mang'aliku gaki, biilela nu kutama yela yapega magoti nu kunngungamali Sapanga ngati bandu heatama kipindi sa malelu, 16 koni jojutami panani ji kiteu su ubambu koni bakapwaga, apwaga, "Musibikiboni bandu ba musi nkolongu "Ena! Julumbalika Sapanga!" 5 Ndienu, japitila gongo. Bayobali kuwatali ingobu nhuu na ya ingobu sauti pi kiteu su ubambu jakapwaga, "Mundumbaliya ya zambalau ni ikeli, nu kujilemba kwiingobu ya Sapanga mwaatumi baki boti, mwaboa mo munzogopa zaabu n ingobu yealenganaki kwamadini ga malibu Sapanga, asoku na akolongu. 6 Ndienu, najoana ga bei ngolongu na lulu! 17 Ku lisaa limu pee mali sindu ngati sauti junsambi nkolongu wa bandu na gingi yaku ihobiki!" Bandu boti baaendesa sitima ngati sauti ja masih gingi gagasembaleka na ngati na bandu babu baakwei sitima, na boti bahenga sauti ju kulundumi jakapwaga, 'Julumbalika Sapanga!' lihengu mu nhanga bajema kutali, 18 na pabilibona Ndaba bambu Sapanga witu Jwana Makili goti jutenda lioi lya motu gogwabia gwatinia, balela kwa sauti, kulongosa! 7 Tutoguliya nu kululuta, tundumbaliya "Ngase kupiti kuba na musi nkolongu ngati hogu!" Sapanga ejubii nkolongu, ndaba kipindi sa tipati 19 Biliijitilya luhombi panani jiimutu yabu kulangi abii jika Mwanalikondoo kihikike na kamwali wa ndou nuusungu koni, "Mitigukiboni wa musi nkolongu! jubii tiyale. 8 Najombi anzetakali juwata ingobu ja Musi go gugwe bandu boti baabi na sitima yeijenda sapi nhuu jejinga." Ingobu nhuu ja sapi ndi jilangi mu nhanga babapata mali gingi kuhuma ku hindu mahengu ga amboni gaahenga bandu baka Sapanga! yaki hingi. Ku lisaa limu pee ahoiki kila sindu!" 20 9 Ndienu, ntumi ju kunani kwaka Sapanga jambwagila, "Mwaboa mwentama kunani kwaka Sapanga ntogulia, "Andika, apengwi bandu ba baakokii ku tipati jika na ntogulia mwabandu ba sapi baka Sapanga mitumi Mwanalikondoo!" Kabee jambwagila, "Haga ndi malobi na alota baka Sapanga, ndaba Sapanga jugutemwi ga sakaka gaka Sapanga." 10 Ndienu, naabuka musi ndaba ja majambu gagunhengi mwanganya!" 21 koni pamihu jangu palonguli pai palongi ja magolu Ndipala ntumi jumu jukunani jwatondubia lilibu ngati gaki ili nungungamaliya, lakini jombi jambwagila, lilibu likolongu lukupole, julilekala pu nhanga koni "Wihihenga hela! Nepani kabee nu ntumisi nzaku jupwaga, "Ndi Babeli musi nkolongu he wiilekalwa pamu na alongu baku na babubweni nukunzoana kwa makili nagombi nga wiibonikini kabee. 22 Sauti yi Yesu. Mungungamaliya Sapanga!" Ndaba bandu ilimba na bandu baajemba, sauti ya bandu baapega bababapwagi bangi majambu gaka Yesu alongoswa pyelembi na sauti ja bandu baapula imbata nga na loho jojwaalangosa alota baka Sapanga. 11 yi ijowaniki kabee nkati jaku. Ngasejubii pundi jwa Ndienu, nukubona kunani kukahoguka na palongi jokapi jojwibonikana kabee nkati jaku, wala sauti jangu labii li falasi lihuu, jojuwe jojakwei li falasi jililibu lukupole nga jijowaniki kabee nkati jaku. 23 bunkema Jojuhobaleka na Sakaka. Najombi hejutemu Mwanga wa taa nga gubonikani kabee nkati jaku, bandu nukukomana ngondou jutenda ngati ekupalika. sauti jika bambu wandoa na kamwali wandoa nga 12 Mihu gaki ndi ngati miali ja mwoti gogunyaka, na yijowaniki kabee nkati jaku. Bandu baku baalomba nu panani ju umutu waki ibii seketuli hingi. Jabiya ni lihina kulombesa babia hakolongu pu nndema, nu kupete leahandiki pananjaki lelule nga mundu jo jilimanyi ila uhabi waku bandu ba ndema yoti atei kuhobeswa!" 24 mweni pena. 13 Jabiya juweti ingobu yebabii atumbiki Musi uku Babeli watemuliwa ndaba nkati ja musi hogu mu mwai. Ni lihina laka mundu we hoju ndi "Lilobi laka wabonikana mwai wa alota baka Sapanga na jika Sapanga." 14 Alonda buku nani bumpwata koni akwei bandu baasapi baka Sapanga na boti ba bakomika falasi nhuu na aweti ingobu nhuu na yeinyambiki. 15 kukwasinza mu nndema.

Mundomu jaki wapita upanga nkali goguwe jwiitumiya kwa lapuli bandu bandemba yoti. Najombi jwaalongsusa kwa ndonga jaki jiki somasoma. Nukuminira divai pandu puku kuminyi inyela ngolongu yaka Sapanga

19 Egapeta haga najoana sauti ngati nsambi nkolongu wa bandu bingi kunani apega keleli

Jojubii na Makili. **16** Panani ji ingobu jaki, na panani ju nhunguu, jabiya liandikwi lihina: "Bambu nkolongu wa aka bambu akolongu na Bambu wa aka bambu." **17** Kilisitu na biilongusa pamu na jombi kwa yaka elupu Ndipala, numbona ntumi jujemiki mu lyoba. Japwaga jimu. **7** Yaka elupu jimu pa jiitimia, Lijobi liihoguliwa kwa sauti ngolongu nu kwiipwagi ijuni yoti yeyabiya ihomba kunani, "Nhika! Nketangana pamu pa tipati jukwei panani ja falasi na ja baakwela falasi babu, nhika mwakakula nhyege ya bandu boti. Baalekakiwi na ya atumwa na baabi asoku na akolongu." **19** Ndienu, nikibona kinyama kikali selam pamu na aka bambu akolongu bupu nndema na alonda babu aketangini pamu ili akomana na jojabii jukwei panani ja falasi na alonda baki. **20** Kinyama kikali selam bikikamula pamu nu nndota jwi isoli jojabii juhenga ndonduke pandupaki. Kwa ndonduke heyi jabiya jakongiki bababii na alama ji kinyama kikali sehesi na bababii bijigungamali kimong'ung'umu saki. Kinyama kikali sehesi pamu nu nndota jola babiya baaleki boti abeli koni bakoni bomi, nkati ju nhanga gogunyaka mwotu wa madini gi kibiliti. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **21** Alonda babu bakomika ku upanga gowahuma mu nndomu jaka jo kwela falasi. Ijuni yoti yatupila kwa kula inyama yabu.

20 Ndi numbona ntumi jumu ju juhuluka kuhuma kunani koni jubi na punguu ji libomba langa kuba na mwisu koni jubii nu nnyolu nkolongu mu maboku gaki. (*Abyssos g12*) **2** Julikamula gujoka gola, gujoka gwa mwandi gola, gogugwe bugukema Mbaja au Lijobi, julikonga kwa yaka elupu jimu. **3** Ntumi jukunani jola julilekala Lijobi lela mu libomba lilasu langa kuba na mwisu, juupunga nndyangu gukujingali homu nu kukonga kwi kipungi su ulembu ili Mbaja hoju jiiwesa kabee kwaakonga bandu ndema yoti mbaka pa yiika yaka elupu jimu. Eypeta yaka yehei lasima Lijobi lihoguliwa kabee kwickipindi kijipi pena. (*Abyssos g12*) **4** Ndi niibona iteu yu ubambu na bandu baatemi panani jaki, bandu haba baapeki uwesu gu kutemu. Nabona kabee loho ya bandu bababia baasekwii imutu ndaba ja kwaapwagi bandu ga bagajowini nu kugabona kupete usakaka gojwapwaga Yesu na kwa ndaba ji lilibi laka Sapanga. Haba ngase bikigungamali kinyama selam ni kimong'umong'u saki, wala ngase babekwa alama jaki pi ibongi yabu, au panani ja maboku gabu, bapata kabee womi, balongusa pamu na Kilisitu kwa yaka elupu jimu. **5** Bangi bala babakuwa ngase bayokiki kabee mbaka yaka elupu jimu he yajomuka. Hoku ndi kuyoka ku utumbuli. **6** Bapengiwi ngamaa na bombi ndi bandu baka sapanga ba ahangangana mu

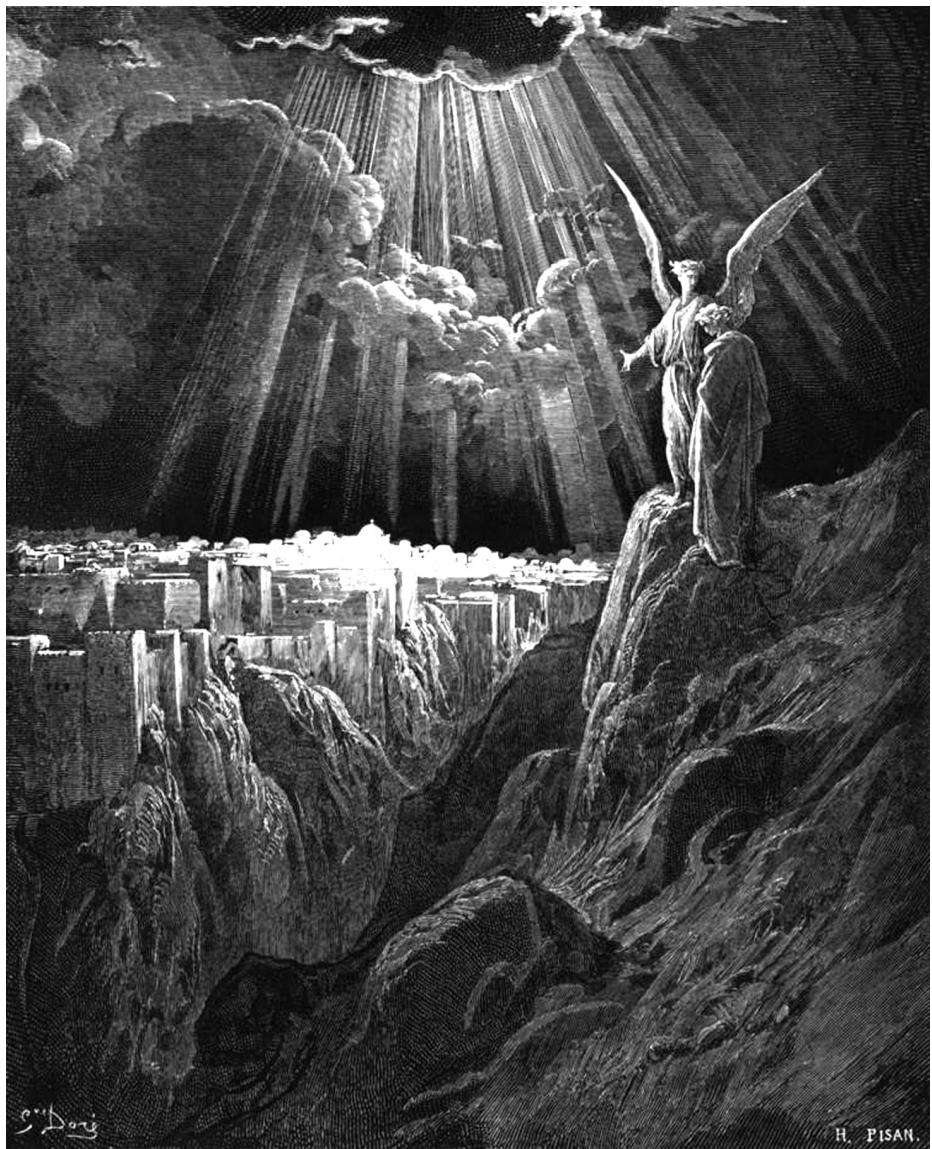
kuyoka ko kutumbuli hoku. Kuwa kwa pili nga kukubi na makili kwabu, biikuba agolu baka Sapanga na apesangini upandi nsesi u mu nndema, haba ndi Gogu na Magogu. Lijobi laajonganisa pamu ili akomana ngondou, nabombi biibia bingi ngati nsangi ukumbwanii. **9** Bapesangana mu nndema woti, biliyonguluta libwalu la bandu baka Sapanga na musi waka Sapanga go jugupala. Mwotu wahulika kuhuma kunani kwaatinii. **10** Najombi Mmbaja jojwakuba jutenda kwaakonga, jwalekalwa nkati ju nhanga gogunyaka motu na madini gi kibiliti mobabi baaleki, kinyama kikali selam nndota jwiisoli, nabombi biing'aliswa mui ni ikilu, masoba ganga na mwisu. (*aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442*) **11** Ndienu nikibona kiteu su ubambu kikolongu kinhuu, na jojutama panani jaki jola. Ndema nu kunani yatenda kuntila, na ngase yabonikini kabee. **12** Ndi naabona bandu baakuiki akolongu na asoku, ajemiki palongi jikiteu su ubambu, niitabu yatenda kuhogulewa. Ndi kitabu senji satenda kuogulewa, ndi kitabu sa womi. Na bandu baawi haba batemuliwa kulengana na mahengu gabu ngati hekuandikwi nkati ji itabu hei. **13** Nhanga gwaapia kunza bandu bababii nnkati jaki. Kuwa na ndema ja bandu baawi yaapia kunza bandu bababia nkati jaki. Kila mundu jwatemuliwa kulengana na mahengu gaki. (*Hadēs g86*) **14** Ndienu kuwa nu nndema ja bandu baawi yalekalwa nkati junhangwa wa motu. Nhanga wa motu hogu ndi kuwa kwa pili. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** Mundu jokapi jwanga kubonikana juandikwa liinalaki mu kitabu sa womi, bunnde kala mu nhanga gwa motu. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 Ndienu, nikubona kunani kwaka Sapanga kunayi nu nndema nnyai. Ndaba kunani kwaka Sapanga kuutumbuli na ndema ju utumbuli ipetiki, wala ngase gubii nhanga kabee. **2** Nugubona musi wa sapi, Yelusalemu nnyai, wakahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga. Gwabia buguhandi sapi ngati kamwali wa ndoa jobundembiki kuketangana nu nndomi waki. **3** Ndienu najowana suuti ngolongu kuhuma mu kiteu su ubambu jikapwaga, "Linga! Pajutama Sapanga gabii pamu na bandu. Najombi jiitama pamu na bombi. Nabombi biibia bandu baki najombi jibbia Sapanga wabu. **4** Jombi jiiputa maholi gabu goa, ndaba kuwa ngakikubi kabee, wala usungu wala kilelu wala ubini, ndabe majambu ga tumbuliya gapetiki." **5** Ndienu jojatamiki panani jikiteu su ubambu jola jwapwaga,

"Lingaliya, nhenga majambu goti kuba manyai!" nsingi gu lumatu lwe hogu gabia agalembiki kwa kila Kabee jambwagila, "Andika lijambu lendee, ndaba ainana ga malibu ga bei ngolongu. Lilibu lu utumbuli malobi gangaa ganugupwagi ndi ga gahobaleka lu nsingi labii la bei ngolonu lelabi likeli ni lilibu la na ga sakaka." 6 Kabee jwambwagila, "Gatimi! pili labii labei ngolongu lelibi na langi ngati jukunani Nepani ndi Alufa na Omega ndi Jojwatumbulia kila ni lilibu la tatu labia la langi ja mahamba ni lilibu lu sindu na Jojwijjomulia kila sindu. Jo jubii ni inywita nsensi labia lilibu leling'ala la langi ja mahamba, 20 nampekiak sakunyuwa sabwaka kuhuma mu kiliba sa ni lilibu lu nhanu saludoniki, la sita akiki, la saba masi ga womi bila kulepee sokapi. 7 Na jojwiwesa kilisiolito, la nani zabalajadi, la tisa topazi, la komi jilisa goti haga, nanee niibia Sapanga waki, najombi kilisopulaso, la komi na joma yasinto, na la kumi na jwibia mwana wango. 8 Lakini baajogopa, banga kuhobale, baasukisa na bakoma na agoni na ahabi na ba agungamali imong'umong'u na pamu na bini isoli boa na pandu pubu ndi mu nhanga go gujaka mwotu wi kibiliti gola. Ako ndi kuwa kwa pili." (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Ndi jumu ja atumi bu kunani saba bala ba babii na mabakuli saba gala ga malapuli saba gamwisu jaika nu kumbwangi, "Hika, jaki, jaka, 23 Musi we hogu ngase gupala lyoba wala nanee nagulangia kamwali wa ndoa, yani nhanu lubalamwei kuunang'anaki, ndaba ukolongu waka waka Mwanalikondoo" 10 Ndi najukuliwa na Loho Sapanga utenda kwaanang'anakia, na taa jaki ndi jaka Sapanga nu mtumi waka Sapanga jukunani Mwanalikondoo jola. 24 Bandu ba ndema yoti bijienda jwambelika ku kitombi kikolongu ni kilasu, janangia musi wa sapi gola, Yelusalemu, ukahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga. 11 Gwabia gunang'ana ku ukolongu waka Sapanga, nukunang'ana kwaki kwabii ngati lilibu lana bei ngolongu ngati yasipi, sapi ngati Liloli. 12 Musi gwe hogu wabia nu ukuta nkolongu, ndasu go gubii ni milyangu komi ni ibeli, panani ja kila nndyangu wabia ulondwa nu ntumi jumu jukunani kwaka Sapanga. Pakila nndyangu nkolongu kwaandikwi liina limu kati ja mahina komi na mabeli ga makabila guku Izilaeli. 13 Kila upandi kwabii ni milyangu mikolongu mitatu: Upandi kolipitii lioba milyangu mitatu nu upandi uku kusana milyangu mitatu nu upandi wa pai milyangu mitatu nu upandi kolijingi lyoba milyangu. 14 Ukuta wa musi hogu wabia gusengivi panani ja malibu komi na mabeli gunsingi na panani jaki gaandikwi mahina gi mitumi komi na abeli bala waka Mwanalikondoo. 15 Ntumi jukunani kwaka Sapanga jo julongila nanepani jola jabii na ndonga ja zaabu ili kupeme musi hogu, milyangu jaki nu ukuta waki. 16 Musi we upana waki nu ulasu waki wabia gulengini. Ndieni ntumi jukunani kwaka Sapanga japema musi hogu kwa ndonga jaki, ulasu nu upana nu ulasu ukujenda kunani ukuta waki wabia kilomita elupu ibeli na mia nsesi. 17 Ndi japema uneni wu lumatu kabee, na gwombi wabii mita sitini kwi kipemu sa miu gaka mundu se jwatumia Ntumi jukunani kwaka Sapanga. 18 Lumatu lweholu lwabia lusengivi kwi imabu makeli ga bei ngolongu ga yasipi. Musi weni wasengivi na zaabu sapi, jejinang'ana ngati liloli. 19 Malibu gu

22 Ndi mtumi ju kunani kwaka Sapanga jwanangia losi ja masi ga womi gaganang'ana ngati liloli, koni ganyika gahuma kukiteu su ubambu saka Sapanga na saka Mwanalikondoo. 2 Losi heji janyika kupete pikilanda indela ngolongu ja Musi. Pulukegi ja losi heji kwabii nu nkongu wa womi gogu papa matunda mala komi ni ibeli kwa saka simu, yani kila mwei na mahamba gaki ndi mitela ja kwaalamisa bandu ba ndema yoka. 3 Nga sindu sokapi sekipatiki yaambamba sekibbia mu musi hogu. Kiteu su ubambu saka Sapanga na Mwanalikondoo kiibia mu musi hogu, na atumisi baki bitenda kungungamali. 4 Bapabona pamiu jaki, ni lihina laki liihandikwa pi kibongi sa pamihu jaki. 5 Ikilu ngajikubi kabee, wala ngabipali unang'anu wa taa au wa lyoba, ndaba Bambu Sapanga jwitienda kwaanang'anaki, nabombi biilongusa masoba ganga na mwisu. (aiōn g165) 6 Ndieni, jwambwagila, "Malobi haga ga sakaka na gu kuhobaleka. Bambu Sapanga jojwaapeke alota baki Loho waki, junntuma ntumi waki jukunani jwaalangia

atumisi baki gagiipitila kipindi kijipi sesiika.” 7 “Jowana! Hiika nyata. Jupengaliwi jo jagajetake malobi gu ulota gagabi mu kitabu senzeno.” 8 Nepani Yohana, nenagajowini nukugabona haha goha. Panajomula kujogwana nukubona, napega magoti palongi juku ntumi jukunani kwaka Sapanga hoju jojwanangi majambu haha, ndi napala kunnungamali. 9 Lakini jombi jwambwagila, “Kotuka! Nepani nunntumi pe ngati wehapa na alongu baku alota baka Sapanga na boti ba bagajetake malobi gagabi mukitabu senze. Nndumbalia Sapanga!” 10 Kabee jwambwagila, “Wiia malobi guulota gagabi mu kitabu senze, ndaba kipindi sukupiti majambu ge haha kihegali. 11 Kwa sajenu jojuhenga majambu ga liyaa juhendalya kuhenga, na jojuhenga ganga kujetakewa na Sapanga juhendalya kuhenga. Jojuhenga majambu gaamboni juhendelya kuhenga gaamboni, na jojubii jwaasapi juendalya kuba jwaasapi.” 12 Yesu jupwaga “Jowana! Nhika nyatanya pamu na seketule je nampekie kila jumu kulengana na mahengu gaki hegabii. 13 Nepani ndi Alufa na Omega, juutumbu na jwa mwisu, jojwatumbulia hindu yoka na mwisu wa hindu yoka.” 14 Apengaliwi baasapa ingobu yabu, awesa kujetakewa palongi jaka Sapanga kula litunda lu nkongu wa womi na ajingala ku musi kupete milyangu jaki. 15 Lakini kunza je hoku ibii yimbwa na ahabi na agoni baakoma na baagungamali imong’umong’u na boti baapala kulonge isoli. 16 “Nepani Yesu nuntumiki ntumi wangu jukunani junndangia majambu haha mu makundi ga bandu babunhobale Kilisitu. Nepani namundu ju lukolu Iwaka Daudi. Nepani na ndondu jejinang’ana pu lukela!” 17 Loho jaka Sapanga na Kamwali wa ndoa apwagaa, kila mundu jojujowana haha, “Hika!” Jojubi na nywita juhika. Jojupala, na ju jukuha masi ga womi bila malepu. 18 Nepani na Yohana naapwagi boti baajowana malobi gu ulota gagabii mu kitabu senze: Mundu jokapi najujonzuki sokapi mu majambu gangani, Sapanga jwanzonzukia majambu giliya gagaandikwi mu kitabu senze. 19 Na mundu jokapi na jupongwisi sokapi mu malobi guulota gagabi mu kitabu senze, Sapanga jwaanyaga pandu paki mulipungu lu nkongu gwa womi gola, na pandu paki mu musi gwaasapi gola, yeyuye ndi yealandi mu kitabu senze. 20 Yesu jo jupwaga malobi haha ga sakaka jupwaga. Sakaka nhika nyata. Ena, kubia haelahela. Nhika nyata, Bambu Yesu. 21 Nunndobe mwaboha waamboni waka Bambu Yesu. Ena.

*Nugubona musi wa sapi, Yelusalemu nnyai, wakahuluka kuhuma kunani kwaka Sapanga.
Gwabia buguhandi sapi ngati kamwali wa ndoa jobundembiki kuketangana nu nndomi waki.
Ndieno najowana suuti ngolongu kuhuma mu kiteu su ubambu jikapwaga, "Linga! Pajutama
Sapanga gabii pamu na bandu. Najombi jiitama pamu na bombi.*

Nabombi biibia bandu baki najombi jiibia Sapanga wabu."

Uyekulii 21:2-3

Reader's Guide

Matengo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Matengo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Matengo---Amatengu-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Aloma 10:7
Uyekulii 9:1
Uyekulii 9:2
Uyekulii 9:11
Uyekulii 11:7
Uyekulii 17:8
Uyekulii 20:1
Uyekulii 20:3

Mahengu 3:21
Mahengu 15:18
Aloma 1:25
Aloma 9:5
Aloma 11:36
Aloma 12:2
Aloma 16:27
1Akolintu 1:20
1Akolintu 2:6
1Akolintu 2:7
1Akolintu 2:8
1Akolintu 3:18
1Akolintu 8:13
1Akolintu 10:11
2 Akolintu 4:4
2 Akolintu 9:9
2 Akolintu 11:31
Agalatia 1:4
Agalatia 1:5
Aepesu 1:21
Aepesu 2:2
Aepesu 2:7
Aepesu 3:9
Aepesu 3:11
Aepesu 3:21
Aepesu 6:12
Apilipi 4:20
Akolosai 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Titu 2:12
Aebulania 1:2
Aebulania 1:8
Aebulania 5:6
Aebulania 6:5
Aebulania 6:20
Aebulania 7:17
Aebulania 7:21
Aebulania 7:24
Aebulania 7:28
Aebulania 9:26
Aebulania 11:3
Aebulania 13:8
Aebulania 13:21
1 Petili 1:23

1 Petili 1:25
1 Petili 4:11
1 Petili 5:11
2 Petili 3:18
1 Yohana 2:17
2 Yohana 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Uyekulii 1:6
Uyekulii 1:18
Uyekulii 4:9
Uyekulii 4:10
Uyekulii 5:13
Uyekulii 7:12
Uyekulii 10:6
Uyekulii 11:15
Uyekulii 14:11
Uyekulii 15:7
Uyekulii 19:3
Uyekulii 20:10
Uyekulii 22:5

aïdios

Aloma 1:20
Yuda 1:6

1Akolintu 9:9
1Akolintu 10:11
2 Akolintu 4:4
2 Akolintu 9:9
2 Akolintu 11:31
Agalatia 1:4
Agalatia 1:5
Aepesu 1:21
Aepesu 2:2
Aepesu 2:7
Aepesu 3:9
Aepesu 3:11
Aepesu 3:21
Aepesu 6:12
Apilipi 4:20
Akolosai 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Titu 2:12
Aebulania 1:2
Aebulania 1:8
Aebulania 5:6
Aebulania 6:5
Aebulania 6:20
Aebulania 7:17
Aebulania 7:21
Aebulania 7:24
Aebulania 7:28
Aebulania 9:26
Aebulania 11:3
Aebulania 13:8
Aebulania 13:21
1 Petili 1:23

Uyekulii 5:13
Uyekulii 7:12
Uyekulii 10:6
Uyekulii 11:15
Uyekulii 14:11
Uyekulii 15:7
Uyekulii 19:3
Uyekulii 20:10
Uyekulii 22:5

aiōn

Matei 12:32
Matei 13:22
Matei 13:39
Matei 13:40
Matei 13:49
Matei 21:19
Matei 24:3
Matei 28:20
Maluko 3:29
Maluko 4:19
Maluko 10:30
Maluko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohana 4:14
Yohana 6:51
Yohana 6:58
Yohana 8:35
Yohana 8:51
Yohana 8:52
Yohana 9:32
Yohana 10:28
Yohana 11:26
Yohana 12:34
Yohana 13:8
Yohana 14:16

1 Akolintu 9:9
1 Akolintu 10:11
2 Akolintu 4:4
2 Akolintu 9:9
2 Akolintu 11:31
Agalatia 1:4
Agalatia 1:5
Aepesu 1:21
Aepesu 2:2
Aepesu 2:7
Aepesu 3:9
Aepesu 3:11
Aepesu 3:21
Aepesu 6:12
Apilipi 4:20
Akolosai 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Titu 2:12
Aebulania 1:2
Aebulania 1:8
Aebulania 5:6
Aebulania 6:5
Aebulania 6:20
Aebulania 7:17
Aebulania 7:21
Aebulania 7:24
Aebulania 7:28
Aebulania 9:26
Aebulania 11:3
Aebulania 13:8
Aebulania 13:21
1 Petili 1:23

aiōnios

Matei 18:8
Matei 19:16
Matei 19:29
Matei 25:41
Matei 25:46
Maluko 3:29
Maluko 10:17
Maluko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohana 3:15
Yohana 3:16
Yohana 3:36
Yohana 4:14
Yohana 4:36
Yohana 5:24
Yohana 5:39
Yohana 6:27
Yohana 6:40
Yohana 6:47
Yohana 6:54
Yohana 6:68

Yohana 10:28	Maluko 9:45	Psalms 116:3
Yohana 12:25	Maluko 9:47	Psalms 139:8
Yohana 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
Yohana 17:2	Yakobu 3:6	Proverbs 1:12
Yohana 17:3		Proverbs 5:5
Mahengu 13:46	Hadēs	Proverbs 7:27
Mahengu 13:48	Matei 11:23	Proverbs 9:18
Aloma 2:7	Matei 16:18	Proverbs 15:11
Aloma 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Aloma 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Aloma 6:23	Mahengu 2:27	Proverbs 27:20
Aloma 16:25	Mahengu 2:31	Proverbs 30:16
Aloma 16:26	1Akolintu 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Akolintu 4:17	Uyekulii 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Akolintu 4:18	Uyekulii 6:8	Isaiah 5:14
2 Akolintu 5:1	Uyekulii 20:13	Isaiah 7:11
Agalatia 6:8	Uyekulii 20:14	Isaiah 14:9
2 Atesaloniki 1:9		Isaiah 14:11
2 Atesaloniki 2:16	Limnē Pyr	Isaiah 14:15
1 Timoti 1:16	Uyekulii 19:20	Isaiah 28:15
1 Timoti 6:12	Uyekulii 20:10	Isaiah 28:18
1 Timoti 6:16	Uyekulii 20:14	Isaiah 38:10
2 Timoti 1:9	Uyekulii 20:15	Isaiah 38:18
2 Timoti 2:10	Uyekulii 21:8	Isaiah 57:9
Titu 1:2	Sheol	Ezekiel 31:15
Titu 3:7	Genesis 37:35	Ezekiel 31:16
Pilimini 1:15	Genesis 42:38	Ezekiel 31:17
Aebulania 5:9	Genesis 44:29	Ezekiel 32:21
Aebulania 6:2	Genesis 44:31	Ezekiel 32:27
Aebulania 9:12	Numbers 16:30	Hosea 13:14
Aebulania 9:14	Numbers 16:33	Amos 9:2
Aebulania 9:15	Deuteronomy 32:22	Jonah 2:2
Aebulania 13:20	1 Samuel 2:6	Habakkuk 2:5
1 Petili 5:10	2 Samuel 22:6	
2 Petili 1:11	1 Kings 2:6	Tartaroō
1 Yohana 1:2	1 Kings 2:9	2 Petili 2:4
1 Yohana 2:25	Job 7:9	
1 Yohana 3:15	Job 11:8	Questioned
1 Yohana 5:11	Job 14:13	None yet noted
1 Yohana 5:13	Job 17:13	
1 Yohana 5:20	Job 17:16	
Yuda 1:7	Job 21:13	
Yuda 1:21	Job 24:19	
Uyekulii 14:6	Job 26:6	
	Psalms 6:5	
eleēsē	Psalms 9:17	
Aloma 11:32	Psalms 16:10	
	Psalms 18:5	
Geenna	Psalms 30:3	
Matei 5:22	Psalms 31:17	
Matei 5:29	Psalms 49:14	
Matei 5:30	Psalms 49:15	
Matei 10:28	Psalms 55:15	
Matei 18:9	Psalms 86:13	
Matei 23:15	Psalms 88:3	
Matei 23:33	Psalms 89:48	
Maluko 9:43		

Mesopotamia

Haran

Mediterranean
Sea

Damascus

Babylon

Salem

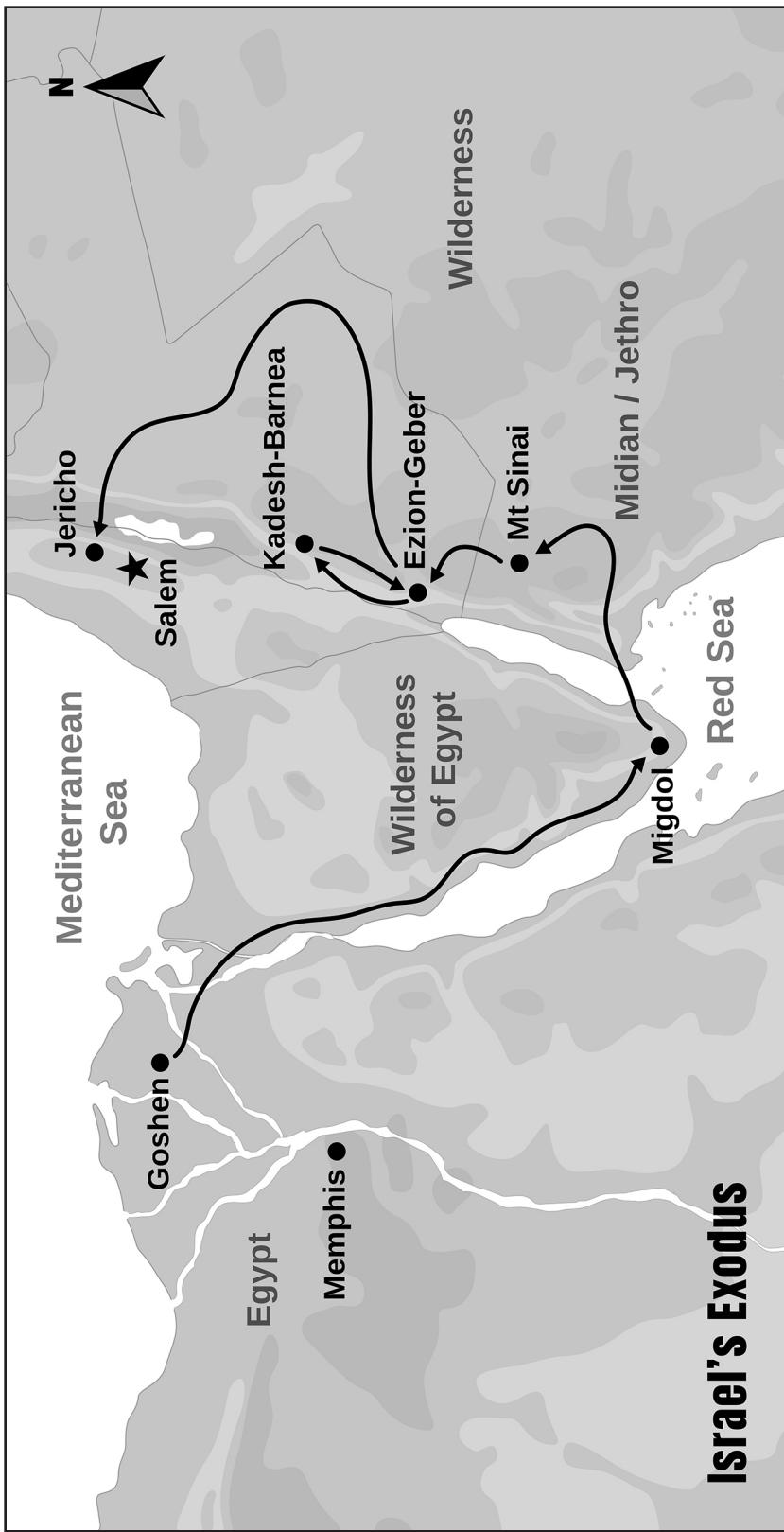
Egypt

Persian
Gulf

Abraham's Journey

Ku kuhobale Ibulaimu anzetakiya Sapanga pa ankeema illi jujenda ku ndema goguwe Sapanga amndagila akumpiekia gubija waki.

Hata ngati ngase jamanyiki kojabia jujenda, Ibulaimu ja tenda kujenda. - Aebulania 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Syria

Decapolis

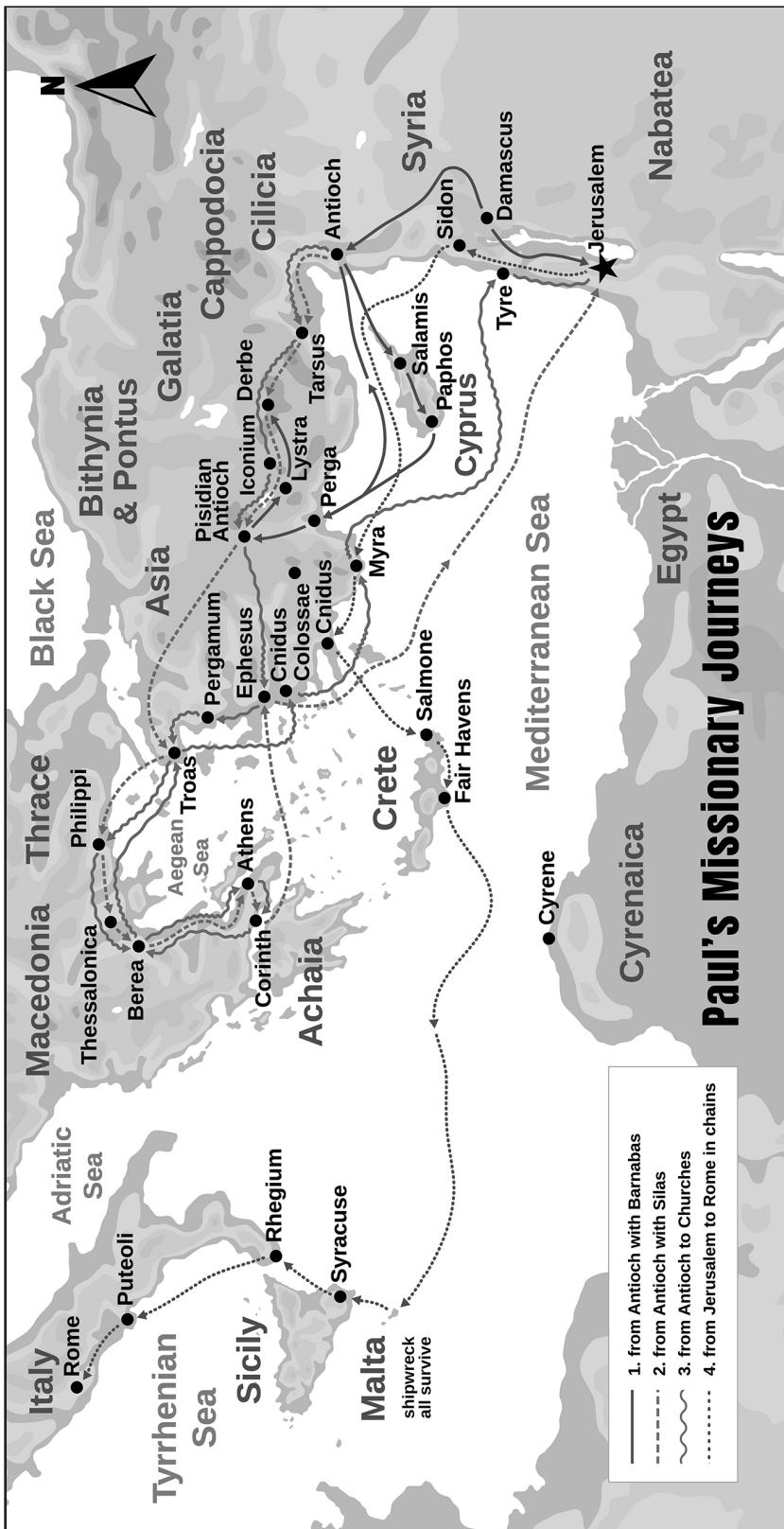
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Ndaba Mwana waaka Mundu ngasejwahika kuntumakila, ila kwaatumikii bandu nukuboa womi wraki ili kwaagombo bandu bingi. - Matuko 10:45

Paul's Missionary Journeys

Nepani Pauli ntumisi waka Yesu Kilistu, numhandaki baluajenze. Sapanga jumhagwi kuba ntumisi nukunhenga nandila Lijambu la Amboni lejumbeki Sapanga. - Aloma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Matengo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Nzendani kwa bandu boti bupundema mwakaatenda bandu boti abia barafunzi bangu, mwakaabatisa kwiliina la Atati na laka Mwana na laka Loho jaka Sapanga, - Matei 28:19

